

Vlada Republike Hrvatske

**Nacionalni program Republike Hrvatske za
pristupanje Europskoj uniji – 2009. godina**

Zagreb, 17. prosinca 2008. godine

SADRŽAJ

UVOD	4
I. POLITIČKI KRITERIJI	11
II. GOSPODARSKI KRITERIJI	79
III. SPOSOBNOST PREUZIMANJA OBVEZA IZ ČLANSTVA U EU.....	109
3.1. SLOBODA KRETANJA ROBA	109
3.2. SLOBODA KRETANJA RADNIKA	165
3.3. PRAVO POSLOVNOG NASTANA I SLOBODA PRUŽANJA USLUGA	170
3.4. SLOBODA KRETANJA KAPITALA.....	180
3.5. JAVNA NABAVA.....	186
3.6. PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA	193
3.7. PRAVO INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA.....	198
3.8. POLITIKA TRŽIŠNOG NATJECANJA	208
3.9. FINACIJSKE USLUGE	214
3.10. INFORMACIJSKO DRUŠTVO I MEDIJI	228
3.11. POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVITAK	238
3.12. SIGURNOST HRANE, VETERINARSTVO I FITOSANITARNA POLITIKA.....	248
3.13. RIBARSTVO	263
3.14. PROMETNA POLITIKA.....	266
3.15. ENERGETIKA.....	279
3.16. OPOREZIVANJE	287
3.17. EKONOMSKA I MONETARNA POLITIKA.....	296
3.18. STATISTIKA	298
3.19. SOCIJALNA POLITIKA I ZAPOSŁJAVANJE.....	311
3.20. PODUZETNIŠTVO I INDUSTRIJSKA POLITIKA.....	339
3.21. TRANSEUROPSKE MREŽE.....	350
3.22. REGIONALNA POLITIKA I KOORDINACIJA STRUKTURNIH INSTRUMENATA	352
3.23. PRAVOSUĐE I TEMELJNA PRAVA.....	357
3.24. PRAVDA, SLOBODA I SIGURNOST.....	376
3.25. ZNANOST I ISTRAŽIVANJE.....	407
3.26. OBRAZOVANJE I KULTURA.....	413
3.27. OKOLIŠ.....	425
3.28. ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVLJA	454
3.29. CARINSKA UNIJA.....	464

3.30. VANJSKI ODNOSI.....	467
3.31. VANJSKA, SIGURNOSNA I OBRAMBENA POLITIKA.....	473
3.32. FINANCIJSKI NADZOR	500
3.33. FINANCIJSKE I PRORAČUNSKE ODREDBE	507

UVOD

ODNOSI RH-EU

Tijekom slovenskog predsjedavanja Vijećem Europske unije (EU), u razdoblju od 1. siječnja do 30. lipnja 2008. godine, ostvaren je daljnji napredak u pregovorima o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, čime je intenzivirana ukupna dinamika pristupnog procesa te su poduzeti značajni naponi u daljnjoj prilagodbi standardima EU u svim područjima. Tijekom prve polovice 2008. godine otvoreni su pregovori u četiri poglavlja. RH je tijelima EU dostavila relevantne dokumente za ispunjavanje svih preostalih mjerila za otvaranje poglavlja pregovora. Također, RH je tijelima EU dostavila relevantne dokumente za ispunjavanje mjerila za zatvaranje u dva poglavlja. Postignuća RH u ispunjavanju mjerila potvrđena su i kroz intenziviran postupak verifikacije u tijelima EU. RH je službeno u EU uputila sedam pregovaračkih stajališta.

Glavna je značajka razdoblja francuskog Predsjedništva za Republiku Hrvatsku, u razdoblju od 1. srpnja do 31. prosinca 2008. godine, objavljivanje od strane EK indikativnog i uvjetovanog rasporeda tehničkog završetka pregovora RH s EU u 2009. godini. Tijekom izvještajnog razdoblja otvoreni su pregovori u jednom poglavlju, dok su privremeno zatvoreni u dva poglavlja. EU su formalno dostavljeni relevantni dokumenti u cilju ispunjavanja mjerila za zatvaranje pregovora u dodatna šest poglavlja. U svim ostalim poglavljima u kojima su utvrđena mjerila, ostvareni su rezultati i napredak u ispunjavanju mjerila u cilju što skorijeg privremenog zatvaranja poglavlja pregovora. RH je službeno u drugoj polovici 2008. godine u EU uputila pet pregovaračkih stajališta.

Sveukupno, u 2008. godini RH je izradila i predala pregovaračka stajališta za 12 poglavlja pregovora. Pregovori su otvoreni u pet, a privremeno su i zatvoreni u dva poglavlja pregovora.

Od početka pregovora u listopadu 2005. godine, od 33 poglavlja o kojima se pregovara s predstavnicima EU, RH je predala pregovaračka stajališta u 31, otvorila pregovore u 21, od kojih je privremeno zatvorila pregovore u četiri poglavlja pregovora. Vlada Republike Hrvatske, u uskoj suradnji sa stručnim tijelima EU, intenzivno radi na brzom i efikasnom ispunjavanju svih zaprimljenih dodatnih mjerila.

U Republici Hrvatskoj i dalje je prisutan visok stupanj političkog konsenzusa prema ostvarivanju zajedničkog strateškog cilja Republike Hrvatske - punopravnog članstva u EU. Na diplomatskom planu, nastavljene su pojačane aktivnosti prema institucijama Europske unije i državama članicama, s ciljem njihovog cjelovitijeg i pravovremenog upoznavanja s očekivanjima Republike Hrvatske u pregovorima te postignutim napretkom tijekom samog procesa.

Tijekom 2008. godine nastavljene su aktivnosti vezane uz ispunjavanje obveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju te politički dijalog kroz institucionalni okvir uspostavljen SSP-om. Drugi sastanak Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje održan je u Luxembourg 28. travnja a Odbora za stabilizaciju i pridruživanje 10. prosinca u Zagrebu. Održani su i sastanci svih sedam Pododborna SSP-a.

ODREĐIVANJE PRIORITETA ZA 2009. GODINU

Određivanje prioriteta navedenih u Nacionalnom programu temelji se na nekoliko izvora uključujući Program Vlade Republike Hrvatske u mandatnom razdoblju 2008. – 2011. godina, rezultate dosadašnjeg tijeka pregovora s EU, Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, Pristupno partnerstvo iz studenog 2007., ocjenu napretka Republike Hrvatske iz Izvješća Europske komisije o RH u procesu pridruživanja EU i suradnje s Delegacijom Europske komisije u Republici Hrvatskoj i dr. Nacionalni program time odražava spremnost Republike Hrvatske da, putem provedbe konkretnih mjera, ostvari ključne prioritete u procesu približavanja Europskoj uniji, s naglaskom na 2009. godinu.

U studenom 2008. godine Europska komisija objavila je Izvješće o napretku RH u procesu pristupanja EU za 2007. godinu. Izvješće o napretku četvrto je takvo izvješće o Hrvatskoj, slijedom odluke Europskog vijeća od 17. i 18. lipnja 2004. kojom je RH dobila status države kandidata za pristupanje EU. Izvješće uključuje napredak RH na područjima ispunjavanja političkih i ekonomskih kriterija za članstvo, kao i sposobnost da preuzme obveze iz članstva. Europska komisija je ocijenila da je u 2008. godini Republika Hrvatska nastavila napredovati po pitanjima političkog, gospodarskog i kriterija prihvaćanja pravne stečevine EU te u provedbi SSP-a dok je kao glavne izazove u 2009. godini navela nadogradnju postignutog napretka i ubrzanje reformi u pojedinim područjima.

Zajedno sa redovitim Izvješćem o napretku, Europska komisija usvojila je i strateški dokument o proširenju pod nazivom „Strategija proširenja i glavni izazovi u razdoblju 2008.-2009.“, čiji sastavni dio čini i indikativni radni raspored (tzv. road map) za tehnički završetak pristupnih pregovora s RH u 2009. Hrvatska pozdravlja izjavu sadržanu u strateškom dokumentu o proširenju kako pristupni pregovori sa RH ulaze u odlučujuću fazu, što zemljama JIE Europe kao realnost predstavlja perspektivu članstva u EU.

Vezano uz političke kriterije, EK je ocijenila kako je Hrvatska ostvarila napredak u svakom od njih, iako su potrebni daljnji i kontinuirani naponi na područjima poput reforme pravosuđa i javne uprave, borbi protiv korupcije, zaštite prava manjina i povratku izbjeglica.

U pogledu ekonomskih kriterija, EK je ocijenila kako je Hrvatska funkcionirajuće tržišno gospodarstvo koje bi srednjoročno trebalo biti sposobno nositi se s tržišnim pritiscima koji djeluju na tržištu EU, pod uvjetom da odlučno nastavi sa provedbom sveobuhvatnih reformi.

U pogledu sposobnosti preuzimanja ostalih obveza koje proizlaze iz članstva, Europska komisija je općenito ocijenila kako je RH poboljšala svoje sposobnosti, te se bilježi dinamika i kontinuitet aktivnosti tijekom godine. Zaključuje se kako će RH biti u poziciji da preuzme i preostale obveze iz članstva u srednjoročnom razdoblju, uz uvjet da se ulože značajni naponi u usklađivanje zakonodavstva s pravnom stečevinom EU te u njegovu primjenu i provođenje.

Vezano uz sposobnosti preuzimanja obveza koje proizlaze iz članstva, ovogodišnje Izvješće o napretku prepoznaje napore poduzete od strane RH te ističe kako pripreme za ispunjavanje zahtjeva koji proizlaze iz članstva odlučno ulaze u svoju završnu fazu. EK ujedno ističe potrebu ulaganja daljnjih napora u područjima poput pravosuđa i

temeljnih ljudskih prava, okoliša, tržišnog natjecanja, poljoprivrede i ruralnog razvitka, te općenito napora potrebnih u daljnjem usklađivanju zakonodavstva kao i jačanju administrativnih kapaciteta.

S obzirom na činjenicu da je uspješno ispunjavanje obveza koje proizlaze iz SSP-a izuzetno važno za napredak RH u pregovorima s EU te da sve obveze moraju biti u potpunosti ispunjene prije nego što se pregovori o pojedinom poglavlju privremeno zaključe, mjere za provedbu SSP-a sastavni su dio ovog dokumenta i jedan od ključnih prioriteta u provedbi Nacionalnog programa za pristupanje RH EU u sljedećoj godini.

Završno treba istaknuti kako Nacionalni program odražava sve rezultate procesa pristupnih pregovora te obuhvaća sve one aktivnosti koje je potrebno poduzeti radi ispunjavanja mjerila za zatvaranje poglavlja pregovora.

STRUKTURA NACIONALNOG PROGRAMA

Struktura NPPEU 2009 sastoji se od slijedećih poglavlja:

Politički kriteriji

Kroz Poglavlje Politički kriteriji definiraju se prioriteti koji se temelje na Zaključcima Vijeća iz Kopenhagena, a između ostalog obuhvaćeni su demokracija i vladavina prava, zaštita ljudskih prava i prava manjina, reforma pravosuđa i borba protiv korupcije te regionalna suradnja. Istovremeno je dan i prikaz napretka u odnosima između Republike Hrvatske i Europske unije.

Gospodarski kriteriji

I ove godine se kroz Poglavlje II. obrađuje provedba kriterija iz Kopenhagena i Maastrichta uz osvrt na Lisabonsku strategiju. Sve navedene aktivnosti za provedbu gospodarskih kriterija za pristupanje EU usklađene su s prioritetima koje sadržava Predpristupni ekonomski program 2008. - 2010. kao i Strateški okvir za razvoj 2006. – 2013. usvojen 3. kolovoza 2006. godine.

Sposobnost preuzimanja obveza iz članstva u EU

U ovom poglavlju, na koje se izravno odnosi i Dodatak A, sukladno pravnoj stečevini Europske zajednice, opisan je pravni i institucionalni okvir pojedinih poglavlja pravne stečevine EU te ključni prioriteti u usklađivanju zakonodavstva kao i proračunska izdvajanja za njihovu učinkovitu provedbu. Posebna pažnja posvećena je analizi provedbe prioriteta Pristupnog partnerstva.

U opisu aktivnosti obuhvaćene su zakonodavne i provedbene aktivnosti vezane uz proces pristupanja RH EU u određenom poglavlju.

Zakonodavne aktivnosti obuhvaćaju sve zakonske i podzakonske propise čije je usvajanje predviđeno tijekom 2009. godine, a kojima se provodi usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a.

Provedbene aktivnosti obuhvaćaju sve aktivnosti van zakonodavnih, a koje su vezane uz proces prilagodbe sustavu EU-a. Odnose se na izradu i usvajanje strategija, planova i programa i njihovu provedbu te na pregled predviđenih institucionalnih mjera (osnivanje novih institucija i radnih tijela) te aktivnosti na jačanju administrativnih sposobnosti (zapošljavanje novih djelatnika, nabava tehničke opreme, edukacija,...), a koji su vezani uz proces pristupanja.

DODACI NACIONALNOM PROGRAMU ZA 2009. GODINU

Dodatak A - Plan usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom i pregled provedbenih mjera za 2009. godinu

U Dodatku A. prikazane su mjere predviđene za 2009. godinu, a koje su detaljnije opisane u poglavlju "3. Sposobnost preuzimanja obveza iz članstva u EU".

Dodatak A sastoji se od dva glavna dijela:

Zakonodavne mjere

U tablicama su prikazane zakonodavne mjere predviđene za 2009. godinu. U prvoj tablici a) Zakonske mjere i uz njih vezani podzakonski akti navode se zakoni i podzakonski akti čije se usvajanje predviđa u 2009. godini, a kojima će se provoditi usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a.

Ukoliko se tijekom 2009. godine planira donošenje određenih podzakonskih propisa temeljem ranije usvojenih zakona, a kojima se provodi usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a, oni se unose u tablicu b) Podzakonski akti koji se usvajaju temeljem ranije usvojenih zakona.

Provedbene mjere

Kao i protekle godine, Dodatak A sadrži i sažeti tabelarni pregled svih provedbenih mjera za 2009. godinu (vezanih uz proces pristupanja RH EU), a koje su detaljno razrađene u poglavlju "3. Sposobnost preuzimanja obveza iz članstva u EU". U tablici provedbenih mjera utvrđene su njihove osnovne kategorije i to: strategije, planovi, programi, osnivanje novih institucija, jačanje administrativnih kapaciteta i ostalo.

Vežano uz pregled aktivnosti koje RH mora izvršiti slijedom procesa pregovora, u Dodatku A. sadržane su sve obveze koje proizlaze iz mjerila za zatvaranje poglavlja. Svaka pojedinačna obveza, bilo da je riječ o zakonu, podzakonskom aktu ili provedbenoj mjeri označena je kraticom MZP (mjerilo za zatvaranje poglavlja).

Dodatak B - Planirana proračunska sredstva

U NPPEU 2009 se ponovno veliki naglasak stavlja na utvrđivanje proračunskih sredstava potrebnih za provedbu svih planiranih aktivnosti koje su potrebne za ostvarivanje kriterija za članstvo RH u EU.

Dodatak B odražava financijsku perspektivu svih aktivnosti, projekata, programa, osnivanja novih institucija, jačanja postojećih institucija, educiranja, zapošljavanja novih djelatnika i sl. koji su potrebni za ostvarivanje kriterija za članstvo RH u EU.

Dodatak B sastoji se od 2 tablice: Tablice planiranih proračunskih sredstava i Tablice planiranih sredstava strane pomoći.

Tablica planiranih proračunskih sredstava prikazuje proračunska sredstva raspodijeljena prema 33 potpoglavlja unutar Poglavlja III. Nacionalnog programa: Sposobnost preuzimanja obveza preuzetih članstvom u EU. Navode se samo one proračunske stavke, odnosno aktivnosti i projekti koje se odnose na proces približavanja EU, odnosno koje se odnose na ispunjavanje kriterija za pristupanje Europskoj uniji.

Tablica planiranih sredstava strane pomoći daje sustavan pregled tekuće i planirane inozemne tehničke pomoći, projekata i programa ulaganja u Republiku Hrvatsku koji podupiru provedbu Nacionalnog programa za pristupanje Europskoj uniji, što uključuje programe pomoći i suradnje s Europskom unijom, druge multilateralne izvore pomoći, bilateralne programe pomoći koju prima Republika Hrvatska te zajmove međunarodnih financijskih institucija (pomoći, donacije i zajmovi).

PRAĆENJE I OSTVARIVANJE PROVEDBE NACIONALNOG PROGRAMA

Provedba Nacionalnog programa temelji se na dnevnoj koordinaciji na razini ministarstava i ostalih tijela državne uprave uključenih u proces. Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija koordinira proces pristupanja RH EU ne samo na vanjskopolitičkom planu, već i na unutarjopolitičkom, gdje ima zadaću pratiti provedbu Nacionalnog programa za pristupanje Europskoj uniji, s ciljem intenziviranja aktivnosti u procesu približavanja RH EU svih uključenih institucija a status provedbe zakona i podzakonskih akata obuhvaćenih Nacionalnim programom razmatra se tjedno u sklopu prve točke dnevnog reda svih radnih tijela Vlade RH.

Tijekom 2008. godine dio ministarstva zadužen za aktivnosti vezane uz proces približavanja RH EU kadrovski je ojačan, budući da se opseg posla na usklađivanju zakonodavstva i ispunjavanju obveza iz pregovaračkog procesa značajno intenzivirao. Uspostavljen je sustav praćenja provedbe kroz svakodnevne kontakte s resornim ministarstvima kako bi se izbjegle administrativne prepreke koje mogu ugroziti dinamiku procesa pristupanja RH EU.

I. POLITIČKI KRITERIJI

1.1. UVOD

Usporedo s procesom pristupnih pregovora, Vlada Republike Hrvatske nastavlja sustavno raditi na ispunjavanju političkih kriterija. Ostvareni napredak u provedbi potrebnih reformi prepoznat je i u Izvješću o napretku RH za 2008. godinu, koji je Europska komisija objavila početkom studenog. U skladu s preporukama EK, tijekom 2009. ulagat će se dodatni naponi na unapređivanju svih područja obuhvaćenih političkim kriterijima, naročito vodeći računa o brzini i kvaliteti reformskih procesa u državnoj upravi i pravosuđu te o učinkovitoj borbi protiv korupcije. Također, 2009. godina bit će posvećena i završetku Programa stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava. Spomenuta će područja, uz nastavak rada na ispunjavanju svih ostalih političkih kriterija, predstavljati prioritet Republike Hrvatske u 2009. godini.

1.2. DEMOKRACIJA I VLADAVINA PRAVA

Reforma izbornog zakonodavstva

Tijekom 2007. godine dovršene su aktivnosti koje se odnose na izbornu zakonodavstvo.

1.2.1. Reforma pravosuđa

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

U cilju daljnjeg unaprijeđenja provedbe reforme pravosuđa 25. lipnja 2008 je donesen revidirani Akcijski plan uz Strategiju reforme pravosuđa. AP je zamišljen kao živi dokument koji se jednom godišnje revidira, te na taj način osigurava kvalitetan nadzor nad provedbom i prilagođavanjem mjera potrebama reforme pravosuđa. AP sadrži konkretne mjere, njihove nositelje, rokove te potrebna sredstva za njihovu provedbu. Mjere su fokusirane na jačanje nepristranosti, neovisnosti, učinkovitosti i profesionalizma u pravosuđu.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (NN 84/08), donesen je 2. srpnja 2008., a njime se uvode brojne procesne novine čime se doprinosi sprječavanju odugovlačenja parničnog postupka te daljnjem rasterećenju u radu sudova. Najznačajnije izmjene odnose se na institut dostave, povisivanje gornjeg novčanog iznosa za sporove male vrijednosti, i uvođenje obveze prethodnog postupka u sporovima male vrijednosti. Također, izmjenama ovog Zakona omogućava se šire postupanje drugostupanjskog suda u žalbenom postupku i uvode se mjere za izbjegavanje bespotrebnog ukidanja sudskih presuda Također je proširen krug revizijskih razloga i regulirana mogućnost izjavlivanja izvanredne revizije

Zakonom o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN 67/08) dodatno je ubrzan ovršni postupak, a ovršnim sudovima olakšano postupanje u tim postupcima. Osnovana je radna grupa za izradu Strateške studije za učinkovitiji način ovrhe na pokretninama i uvođenje privatnih ovršitelja, koja će raditi na usavršavanju instituta ovrhe u RH u suradnji sa pravnim ekspertima u području ovršnog prava iz Republike Francuske.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima usvojen je 19. rujna 2008. (NN 113/08) s ciljem daljnjeg unaprijeđenja postupka imenovanja sudaca i osiguranja jednoobraznog postupanja sudačkih vijeća. Zakonom je propisana i obveza donošenja Poslovnika za rad sudačkih vijeća u postupku imenovanja sudaca koji će biti izrađen na temelju Smjernica za imenovanje i napredovanje sudaca (dovršetak Smjernica planiran je do kraja 2008). U okviru projekta modernizacije i jačanja učinkovitosti rada Upravnog suda RH, koji se provodi u suradnji s njemačkim, austrijskim i hrvatskim stručnjacima. U rujnu 2008. donesena je odluka o osnivanju radne skupine za pripremu prijedloga novog Zakona o upravnim sporovima.

Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći (NN 62/08) koji je donesen 16. svibnja 2008. dograđuje se postojeći sustav pravne pomoći usklađenjem s pravnom stečevinom EU. Zakonom su utvrđeni oblici pravne pomoći i uvjeti koje korisnik treba ostvariti za njeno odobravanje; definirani su pružatelji pravne pomoći te način njihovog rada i financiranja. U skladu sa Zakonu 17. srpnja 2008. donesen je i Pravilnik o vođenju registra udruga ovlaštenih za pružanje besplatne pravne pomoći.

26. rujna 2008. usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o odvjetništvu (NN 117/08). U skladu s izmijenjenim Zakonom odvjetnicima iz država članica EU će biti omogućeno obavljanje odvjetništva u Republici Hrvatskoj. Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na status stranih odvjetnika u Republici Hrvatskoj primjenjivat će se nakon što Republika Hrvatska postane punopravna članica Europske unije. Izmjenama i dopunama Zakona propisuje se da nagrade za rad odvjetnika i tarifu donosi Hrvatska odvjetnička komora, uz suglasnost ministra pravosuđa.

Racionalizacija mreže sudova

Dana 9. srpnja 2008. donesen je Zakon o područjima i sjedištima sudova (NN 85/08) kojim se broj općinskih sudova smanjuje sa 108 na 67. Racionalizacija mreže sudova odvijat će se u nekoliko faza, a 31. prosinca 2019. određen je kao krajnji rok za njezinu potpunu provedbu. Pravilnik o utvrđivanju rokova za osiguranje radnih, prostornih, tehničkih i drugih uvjeta u sjedištima sudova nastalih spajanjem stupio je na snagu 9. listopada 2008. Unutar Sektora za pravosudnu upravu (koji djeluje u sklopu Uprave za organizacijsko-kadrovske poslove Ministarstva pravosuđa) ustrojen je Odjel za racionalizaciju mreže sudova i državnih odvjetništava čija će zadaća biti koordinacija procesa racionalizacije pravosudne mreže. S obzirom da je s novom mrežom općinskih sudova, povezana i mreža državnih odvjetništava, u rujnu 2008. godine je u parlamentarnu proceduru upućen prijedlog Zakona o područjima i sjedištima državnih odvjetništava, čije izglasavanje se očekuje do kraja 2008. godine.

Do kraja 2008. g. će biti upućen u parlamentarnu proceduru i Zakon o područjima i sjedištima prekršajnih sudova.

Napredak u smanjenju ukupnog broja neriješenih predmeta na sudovima

Dana 30. rujna 2008. godine ukupan broj neriješenih predmeta iznosio je 941.827 od čega su 129.163 bili predmeti „stariji od tri godine“ (123.528 građanskih i 5.635 kaznenih predmeta).

Mjere Vrhovnog suda na smanjenju broja neriješenih predmeta

Vrhovni sud sustavno prati rješavanje predmeta po zahtjevima za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku na svim županijskim sudovima i Vrhovnom sudu te redovito izrađuje statistička izvješća.

U 2008. zabilježeno je 5,031 novih predmeta po zahtjevima za suđenje u razumnom roku (od kojih 3.566 u građanskim predmetima). Od početka godine do 30. rujna 2008. riješeno je 3,787 predmeta po ovim zahtjevima (odbačeno 910, odbijeno 399, a utvrđeno osnovanim 2,487 zahtjeva).

Na temelju osnovanih zahtjeva glede povrede prava na suđenje u razumnom roku dosuđene su naknade u visini od 3,673,012 €.

Vrhovni sud je u 2008. g. do 30. rujna delegirao ukupno 7,794 predmeta na rješavanje manje radno opterećenim sudovima (od čega 6,182 građanskih predmeta i 674 kaznenih predmeta). Od početka godine do 30. rujna 2008. g. riješeno je ukupno 40% građanskih i 23% kaznenih predmeta koji su bili ustupljeni na rješavanje manje radno opterećenim sudovima. Do 30. lipnja 2008. sveukupno je riješeno 53,9% građanskih i 34,9% ustupljenih kaznenih predmeta.

Sudovi s kojih je na druge sudove delegirano najviše predmeta su : Općinski građanski sud u Zagrebu (delegirao 3,023 predmeta na druge sudove); Županijski sud u Splitu (delegirao 1550 predmeta); Trgovački sud u Zagrebu (delegirao 847 predmeta); Općinski kazneni sud u Zagrebu (delegirao 550 predmeta)

Učinkovitost Visokog Prekršajnog suda

U razdoblju od siječnja do srpnja 2008. godine zaprimljeno je čak 18% predmeta manje (35.277) nego u razdoblju od siječnja do srpnja 2007. godine kada je zaprimljeno 41.736 predmeta. Ujedno je u istom razdoblju 2008. riješeno čak 32.616 predmeta (od siječnja do srpnja 2007. riješeno je 24.498 predmeta). Razlog smanjenja priljeva predmeta je donošenje novog Prekršajnog zakona koji je stupio na snagu 1. siječnja 2008. godine.

Visoki prekršajni sud je 1. rujna 2008. započeo s provedbom dodatnih mjera iz Akcijskog plana za rješavanje starih prekršajnih predmeta. Očekuje se da će se dosljednom provedbom navedenih mjera do kraja 2011. postići zadovoljavajuća ažurnost u radu Visokog prekršajnog suda RH.

Razvoj alternativnih načina rješavanja sporova

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, usvojen u srpnju ove godine, predviđa mogućnost rješenja spora mirenjem tijekom cijelog parničnog postupka. U veljači 2008. započeo je projekt PHARE 2005 „Jačanje mirenja kao alternativnog načina rješavanja sudskih sporova.“ U srpnju 2008. potpisan je Ugovor o suradnji Ministarstva pravosuđa RH i Hrvatske udruge za mirenje.

Osnivanjem regionalnih centara za mirenje na trgovačkim sudovima u Osijeku, Varaždinu, Bjelovaru, Rijeci i Pazinu i provođenjem pilot-projekta mirenja na tim sudovima tijekom svibnja i lipnja 2008. učinjen je veliki korak u razvoju alternativnih načina rješavanja sporova. U svibnju 2008. započelo se s pilot projektom mirenja i na Općinskom sudu u Karlovcu.

Jačanje institucionalnih i administrativnih kapaciteta

Donošenjem Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva pravosuđa (NN 77/08) 30. lipnja 2008. osnovana je nova Uprava za strateški razvoj, čiji je zadatak praćenje i daljnje usmjeravanje procesa reforme pravosuđa te borbe protiv korupcije. U istoj Upravi ustrojen je i Sektor za razvoj pravosuđa s ciljem jačanja kapaciteta potrebnih za nadzor i provedbu reforme pravosuđa. Također, osnovana je i nova Uprava za Europsku uniju i ljudska prava s ciljem što kvalitetnije i profesionalnije koordinacije svih aktivnosti vezanih uz pregovore s EU u području pravosuđa i unutarnjih poslova. U tijeku je kadrovsko osnaživanje i ostalih ustrojstvenih jedinica Ministarstva pravosuđa.

Unutar Sektora za pravosudnu upravu (koji djeluje u sklopu Uprave za organizacijsko-kadrovске poslove Ministarstva pravosuđa) je ustrojen Odjel za racionalizaciju mreže sudova i državnih odvjetništava čija će zadaća biti odraditi posao vezan uz racionalizaciju mreže sudova.

U tijeku je kadrovsko popunjavanje Pravosudne inspekcije koje će u potpunosti biti dovršeno tijekom 2009.

Uvođenje modernih informacijskih tehnologija u pravosudni sustav - razvoj i uvođenje Jedinственog informacijskog sustava za upravljanje sudskim spisima – ICMS (e-Spis)

Promjena organizacijskih uvjeta za funkcioniranje IT sustava

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu MP od 30. lipnja 2008. je Sektor za informatiku zbog veće efikasnosti preustrojen u Upravu za informatizaciju. Osim pri samom Ministarstvu, Uprava ima i područne jedinice u Osijeku, Varaždinu, Rijeci, Splitu, Slavonskom Brodu i Zadru. Time će se osigurati bolja iskoristivost IT osoblja jer će se baviti isključivo IT poslovima i bez obzira na kojem sudu bili smješteni, bit će potpora za sve sudove na prostoru kojeg pokriva područna jedinica.

Stanje IT projekata pilot on-line elektroničke registracije trgovačkog društva putem javnih bilježnika i hitro.hr ureda

Dovršena je izrada pilot on-line elektroničke registracije trgovačkog društva putem javnih bilježnika i hitro.hr ureda na području Trgovačkog suda u Varaždinu, a do kraja 2008. godine on-line elektronička registracija obuhvatit će i područje Osijeka, Splita i Zadra. Tijekom 2009. godine on-line elektronička registracija trgovačkih društava putem javnih bilježnika i hitro.hr ureda proširit će se i na ostale trgovačke sudove u RH.

e-Spis

Trgovački sud u Splitu i Općinski sud u Puli su u produkciji e-spisa od svibnja 2007. godine. Trgovački sud u Zagrebu je u produkciji od srpnja 2008.g, a Općinski kazneni sud u Zagrebu od studenog 2008.godine. Općinski građanski sud u Zagrebu je još uvijek u testiranju i bit će u produkciji do kraja 2008.g. Funkcionalne prilagodbe ICMS-a (kroz e-spis) u Županijskom sudu u Puli, Županijskom sudu u Zagrebu, Visokom trgovačkom sudu u Zagrebu i na Vrhovnom sudu RH su završene u 2008.g.

Uz pomoć donacija Kraljevine Norveške, te Sjedinjenih Američkih Država izgrađen je modul ICMS za državna odvjetništva – „case tracking system“ za kazneni i građanski odjel. Krajem 2008. krenut će se sa testiranjem na odabrana dva pilot općinska i dva županijska državna odvjetništva.

Unaprijeđena je aplikacija za praćenje sudskih statistika u Ministarstvu pravosuđa (e-Statistika) sa centralnom evidencijom pravosudnog osoblja (osobni podaci) za sve sudove i državna odvjetništva. Ovaj alat će osigurati računalnu podršku u provedbi racionalizacije mreže sudova u RH, odnosno omogućiti uvid u podatke predmeta sudova koji se međusobno spajaju. Svi podaci i iskustva koriste se za razvoj statističke komponente ICMS-a.

U tijeku je CARDS 2004 projekt „Unapređenje upravljanja sudom i sudskim predmetima na Visokom prekršajnom sudu i odabranim prekršajnim sudovima“ s ciljem

modernizacije poslovnih procesa prekršajnih sudova. Kroz projekt će biti predloženo donošenje odgovarajuće zakonske regulative koja bi omogućila njihovu modernizaciju. U studenom 2008. projekt je donio funkcionalne specifikacije ICMS modula za prekršajne sudove.

U tijeku je projekt promocije medijacije u rješavanju sporova koji se financira kroz PHARE 2005 program gdje su centri medijacije - Općinski sudovi u Zagrebu, Osijeku i Zadru, te Gospodarska komora, Obrtnička komora, Hrvatska udruga za mirenje i Hrvatska udruga poslodavaca opremljeni potrebnom informatičkom opremom.

Predani su zahtjevi za financiranje iz PHARE 2006 programa za dva projekta: proširenje/implementacija ICMS sustava na 60 odabranih sudova (Support to Court Administration and Case Management Improvement), te proširenje sustava Sudske prakse u nacionalni Document and Record Management System za objavljivanje sudskih odluka sa svih razina sudova i povezivanje sa ICMS sustavom (Harmonisation and Publication of Case Law). Ugovaranje se očekuje do kraja studenog 2008. godine.

Informatizacija zemljišnih knjiga

- 98,95% zemljišnih knjiga je prepisano u digitalni oblik u svim općinskim sudovima u RH
- 48,10% digitalnih podataka iz zemljišnih knjiga na području svih sudova u RH je verificirano
- zk. podaci su transparentni odnosno dostupni svim korisnicima na Internet stranicama, kao i e-pisarnica zemljišnoknjižnih odjela
- brzina procesa upisa u zemljišne knjige smanjila se sa prosječno 800 dana na 73 dana (u razdoblju od 2004.do 2008.)
- brzina upisa hipoteke smanjila se s prosječnih 23 na 7 dana u RH
- zk. izvadak izdaje se u istom danu

Pravosudna akademija

Institucionalni razvoj Pravosudne akademije

Savjetodavno i Programsko vijeće

Na sastanku Savjetodavnog vijeća Pravosudne akademije održanom 11. rujna 2008., trećem po redu u 2008. g., usvojena je Višegodišnja strategija stručnog usavršavanja PA. Mjere koje predviđa Strategija već su velikim dijelom provode. PA je pripremila prijedloge poslovnika Savjetodavnog i Programskog vijeća, kao i prijedlog članstva radne skupine za daljnji razvoj nastavnih materijala za usavršavanje iz područja ljudskih prava i prava Europske unije. Do isteka 2009. godine PA će pripremiti i Prijedlog pravilnika o pristupu programima stručnog usavršavanja.

Programsko vijeće Pravosudne akademije (PV) sastaje se također najmanje četiri puta godišnje. Tijekom dva radna sastanka održana u lipnju i rujnu 2008. obavljene su pripreme za izradu nastavnog plana Akademije za 2009. godinu.

Regionalni centri

Rad regionalnih centara i njihovo samostalno sudjelovanje u procesu stručnog usavršavanja je osnaženo. Predstoji donošenje okvirnih pravila Akademije za odvijanje djelatnosti koordinatora i njihove nadležnosti u regionalnim centrima.

Ljudski resursi i proračun

Tijekom 2008. imenovana je ravnateljica i dodatno su osnaženi administrativni kapaciteti Akademije. U cilju daljnjeg jačanja Pravosudne akademije povećan je proračun PA za 2008. godinu na 721,126€ a prijedlog proračuna PA za 2009. godinu iznosi 1,136,197€.

Reforma sustava vježbeništva i inicijalne izobrazbe

Dana 9. srpnja 2008. donesen je novi Zakon o vježbenicima u pravosudnim tijelima i polaganju pravosudnog ispita (NN 84/08) koji stupa na snagu 1. siječnja 2009. Novim zakonom uvode se jednoobrazni, transparentni i objektivni kriteriji za izbor vježbenika. Temeljnu ulogu u novom sustavu inicijalne izobrazbe imat će Pravosudna akademija, koja će provoditi dvomjesečno teorijsko obrazovanje vježbenika. U veljači 2008. započela je provedba projekta PHARE 2005. 'Podrška Pravosudnoj akademiji – Razvoj sustava obuke za buduće suce i državne odvjetnike', kojim se pruža stručna i organizacijska potpora reformi sustava vježbeništva i inicijalne izobrazbe.

Suradnja s pravnim fakultetima te Hrvatskom odvjetničkom i Javnobilježničkom akademijom

Pravosudna akademija dogovorila je potpisivanje sporazuma o suradnji sa svim pravnim fakultetima u RH, iako neformalna suradnja već postoji i razvija se kroz sudjelovanje znanstvenika s fakulteta u izradi obrazovnih materijala, kao i kroz njihovo sudjelovanje na skupovima koje organizira Pravosudna akademija. Akademija je u listopadu zaprimila prijedloge okvirnih sporazuma o suradnji s Hrvatskom odvjetničkom akademijom i Javnobilježničkom akademijom.

Međunarodna suradnja

Europska mreža pravosudnih škola (EJTN)

PA je 2008. g. drugu godinu zaredom, sudjelovala u Programu razmjene pravosudnih dužnosnika unutar Mreže. Ravnateljica PA sudjeluje aktivno na sastancima Opće skupštine EJTN-a.

Akademija za europsko pravo (ERA)

PA redovito izvještava pripadnike svojih ciljnih skupina o aktivnostima ERA-e i financijski potpomaže njihovo uključivanje u seminare i konferencije ove Akademije. Pravosudna akademija zainteresirana je za potpisivanje Službenog sporazuma o pristupanju Akademiji za europsko pravo. te je u svoj prijedlog proračuna za sljedeće tri godine

uvrstila troškove koje potpisivanje tog Sporazuma podrazumijeva (50.000 EUR u tri godišnje rate).

Proračun Ministarstva pravosuđa

Proračun Ministarstva pravosuđa u 2008. godini iznosio je 370,579,525€. Za 2009. godinu prijedlog proračuna Ministarstva iznosi 377,934,983€.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

U 2009. godini prijedlog Zakona o upravnim sporovima bit će upućen u parlamentarnu proceduru

Do kraja drugog kvartala 2009.godine, bit će donesene izmjene i dopune:

Zakona o sudovima

Zakona o Državnom sudbenom vijeću

Zakona o državnom odvjetništvu

Zakona o vježbenicima u pravosudnim tijelima i pravosudnom ispitu

Zakona o javnom bilježništvu

Zakona o odvjetništvu

Racionalizacija mreže sudova i državnih odvjetništava

Radi provedbe Zakona o područjima i sjedištima prekršajnih sudova Ministarstvo pravosuđa donijet će Pravilnik o dinamici i rokovima fizičkog spajanja prekršajnih sudova. Sukladno zakonskom prijedlogu Zakona o područjima i sjedištima državnih odvjetništava, Ministarstvo pravosuđa će u 2009. godini donijeti Pravilnik o rokovima fizičkog spajanja općinskih državnih odvjetništava i utvrditi uvjete za njihov rad.

Izrada strateške studije za učinkovitiji način ovrhe na pokretninama i uvođenje privatnih ovršitelja

U 2009. godini će se na temelju Strateške studije za učinkovitiji način ovrhe na pokretninama i uvođenje privatnih ovršitelja koju će do kraja 2008. godine donijeti Ministarstvo pravosuđa (u suradnji s pravnim ekspertima u području ovršnog prava iz Republike Francuske) raditi na temeljitom unapređenju instituta ovrhe u Republici Hrvatskoj.

Razvoj alternativnih načina rješavanja sporova

Akcijski plan reforme pravosuđa predviđa mjere s ciljem daljnjeg razvoja mirenja kao bitnog segmenta u modernizaciji i poboljšanju učinkovitosti hrvatskog pravosudnog sustava.

Rezultati koji se kroz projekt PHARE 2005 „Jačanje mirenja kao alternativnog načina rješavanja sudskih sporova“ moraju postići jesu:

- pripremiti nacrt izmjena i dopuna Zakona o mirenju, prijedlog Etičkog kodeksa kojim će se rukovoditi miritelji, utvrditi standardne odredbe o mirenju za trgovačke i građanske ugovore itd. kojim se koriste centri za mirenje i Hrvatska udruga za medijaciju, ugovorne strane i strukovne organizacije.
- uspostaviti strukturu i sustav za sudsko i izvansudsko mirenje, funkcioniranje pilot centara za mirenje na sudovima, u potpunosti osposobiti za rad regionalne centre za izvansudsko mirenje uz izrađen registar miritelja.
- osmisliti i provesti plan i program obuke za miritelje i trenere, provesti osnovne, napredne i informativne seminare, izraditi javne mape sa svim materijalom za obuku i s ostalim relevantnim materijalom te ih učiniti dostupnima svim dionicima.
- pripremiti i podijeliti javnosti informacije i publikacije o mirenju.

Projekt eSpis

Planirano je da do kraja prosinca 2008. svi sudovi navedeni u dijelu koji govori o e-Spisu budu spojeni na produkciju. Time će na dan 1. siječnja 2009. u e-Spis sustavu funkcionirati 9 sudova svih razina.

Tijekom 2009. i 2010. godine u sklopu projekta PHARE 2006 – Podrška upravljanju sudom i unapređenje upravljanja sudskim spisima – ICMS, e-Spis sustav uvest će se na 60 dodatnih sudova (sve trgovačke, sve županijske, veće općinske). Projekt, između ostalog, uključuje edukaciju svih korisnika, izradu matrice svakog suda i instalaciju aplikacije. Dinamika spajanja u 2009. godini ovisit će o ugovornim obvezama konzultanta s kojim se ovaj projekt ugovori, ali može se pretpostaviti spajanje 15 sudova s popisa.

Ministarstvo pravosuđa tijekom 2009. godine planira vlastitim sredstvima i vlastitim snagama spojiti dodatnih 5 općinskih sudova koji nisu na popisu za PHARE projekt. Tijekom 2009. godine 20 sudova će biti u sustavu e-Spisa.

Glede plana za 2010. godinu, prema PHARE 2006 projektu, predviđa se da će se e-Spis uvesti na još 45 sudova, a Ministarstvo pravosuđa će osigurati uvođenje e-Spisa na još 5 Općinskih sudova, tako da će ukupan broj sudova koji će tijekom 2010. prijeći na sustav e-Spisa iznositi 50 sudova. Tako bi krajem 2010. na eSpis ukupno bilo spojeno 79 sudova: Vrhovni sud, Visoki trgovački sud, svi županijski sudovi (ukupno 22), svih 13 trgovačkih sudova, te 42 općinska suda.

Plan rada Pravosudne akademije u 2009. godini

Osigurati žurno popunjavanje Akademije stručnim kadrovima sukladno sistematizaciji predviđenih radnih mjesta.

- Staviti u punu funkciju sve regionalne centre PA: nabaviti IT opremu i stručnu literaturu za RC PA Varaždin; povećati knjižni fond u PA i regionalnim centrima; intenzivirati rad biblioteka u centrima kao i razvoj infrastrukture koja će u centrima omogućiti pristup Internetu, te osigurati dostupnost podataka o knjižnom fondu i publikacijama u elektronskom obliku.
 - Utvrditi poslove i radne zadatke koordinatora za stručno usavršavanje u regionalnim centrima, sudaca i državnih odvjetnika, te način njihova honoriranja.
 - Stvoriti uvjete do kraja 2009. za izradu okvirnog trogodišnjeg programa rada Pravosudne akademije.
 - Uspostaviti sustav inicijalne izobrazbe sudačkih i državnoodvjetničkih vježbenika i savjetnika: Edukacija mentora za sudačke i državnoodvjetničke vježbenike, provedba pilot projekta u okviru PHARE 2005. "Podrška pravosudnoj akademiji – Razvoj sustava obuke za buduće suce i državne odvjetnike" i završetak tog PHARE 2005 projekta.
 - Unaprijediti plan i program stručnog usavršavanja izdvajanjem modula posebno namijenjenih sucima i državnim odvjetnicima do 5 godina staža (standardni programi)
 - Intenzivirati aktivnosti stručnog usavršavanja iz područja prava Europske unije i međunarodnog prava o ljudskim pravima
 - Osmisliti i provesti programe izobrazbe za sudsku upravu i za vođenje državnih odvjetništava
- Intenzivirati suradnju s pravnim fakultetima te Hrvatskom odvjetničkom akademijom i Javnobilježničkom akademijom temeljem sporazuma o suradnji potpisanih u 2008.
- Započeti s provođenjem tečajeva stranih jezika za suce i državne odvjetnike
 - Nastaviti usavršavanje voditelja radionica na području poučavanja i komunikacije putem radionica i individualnog stručnog savjetovanja, s posebnim naglaskom na intenzivnijem uključivanju državnih odvjetnika i sudaca Vrhovnog suda RH
 - Nastaviti sudjelovanje u radu Lisabonske mreže i Europske mreže pravosudnih škola
 - Razvoj bilateralne suradnje s partnerskim institucijama u zemljama Europske unije i regije
 - Daljnje unapređivanje web stranice PA i vizualnog koncepta obrazovnih materijala PA kroz uvođenje standardiziranog izgleda obrazovnih paketa za voditelje/ce i polaznike/ce radionica
 - Razvoj informacijsko-dokumentacijske djelatnosti
 - Uvesti elektroničko vođenje predmeta u PA.

Škola za suce i državne odvjetnike

U skladu sa Strategijom za ustroj Škole za suce i državne odvjetnike, u cilju odabira najboljih i najprimjerenijih kandidata za sudačku i državnoodvjetničku dužnost kroz primjenu objektivnih i transparentnih kriterija za ulazak u profesiju bit će ustrojena Škola za suce i državne odvjetnike.

1.2.2. Protukorupcijske mjere

S ciljem ostvarenja daljnjeg napretka u suzbijanju korupcije, u lipnju 2008. godine RH je uspostavila novi strateški okvir antikorupcijskog djelovanja. Hrvatski sabor je 19. lipnja 2008. godine usvojio Strategiju suzbijanja korupcije, nakon čega je Vlada RH, 25. lipnja 2008. godine, donijela provedbeni Akcijski plan uz Strategiju. Unutar svakog područja djelovanja Akcijskim planom precizno su određene antikorupcijske mjere, nadležna tijela, rokovi i sredstva potrebna za provedbu.

Ciljevi antikorupcijske politike sukladno Strategiji ostvarivat će se akcijskim mjerama usmjerenim na: 1. jačanje pravnog i institucionalnog okvira; 2. sprječavanje korupcije; 3. progon i sankcioniranje korupcije; 4. međunarodnu suradnju; i 5. širenje javne svijesti o štetnosti korupcije. Usklađenim djelovanjem na svim područjima želi se u potpunosti afirmirati načelo nulte tolerancije u odnosu na korupciju.

U izradu prijedloga strateških dokumenata aktivno su bili uključeni i predstavnici civilnog društva kroz sudjelovanje u okruglom stolu na temu „Suradnjom do učinkovitog Akcijskog plana Strategije suzbijanja korupcije“ održanom 13. svibnja 2008. godine u organizaciji Ureda za udruge Vlade RH, Ministarstva pravosuđa i Savjeta za razvoj civilnog društva.

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Pravni okvir

Inicirane su zakonodavne izmjene u cilju jačanja pravnog okvira tzv. antimafijaškog djelovanja.

Konačni prijedlog Zakona o kaznenom postupku je upućen u parlamentarnu proceduru u studenom 2008. godine. U odnosu na suzbijanje korupcije posebno treba izdvojiti reformu prethodnog postupka, uvođenje novih oblika ubrzanog postupanja i poboljšanje procesnih pravila koja uređuju mjere za učinkovito postupanje. Osim toga, unaprijediti će se sustav posebnih istražnih radnji koje su od posebnog značaja za otkrivanje i procesuiranje korupcijskih kaznenih djela. Predviđa se sukcesivna primjena pojedinih dijelova novog ZKP-a te će odredbe koje se odnose na kaznena djela iz nadležnosti USKOK-a stupiti na snagu 6 mjeseci nakon donošenja Zakona.

U tijeku su i izmjene Kaznenog zakona kojima se predviđa uvesti prošireno oduzimanje imovinske koristi ne samo za kaznena djela organiziranog kriminala već i za tzv. „koruptivna kaznena djela“. Isto tako izmjenama Kaznenog zakona unaprijedit će se zaštita oštećenika i osoba koje u dobroj vjeri prijavljuju korupciju tzv. „zviždača“. U tom cilju predloženo je proširenje kaznenopravne zaštite svjedoka koja bi uključivala i osobe koje su potencijalni svjedoci. Dodatno se planira ojačati kaznenopravni položaj osoba koje imaju status zaštićenog ili ugroženog svjedoka te proširiti kaznenopravna zaštita na sve postupke koji su proglašeni tajnim.

Institucionalni okvir

Jačanje koordiniranog djelovanja svih tijela zaduženih za provedbu antikorupcijskih mjera ostvareno je kroz osnivanje Povjerenstva za praćenje provedbe mjera suzbijanja korupcije na temelju odluke Vlade RH od 10. travnja 2008. godine. Radom Povjerenstva koordinira ministar pravosuđa kao nacionalni koordinator, dok kao članovi sudjeluju visoki predstavnici provedbenih tijela. Kroz redovne mjesečne sjednice, Povjerenstvo ostvaruje uvid u aktualno stanje provedbe te poduzima odgovarajuće mjere za osiguranje njene učinkovitosti.

U skladu s odlukom Vlade RH o osnivanju Povjerenstva, državna tijela uključena u rad Povjerenstva odredila su unutarnju ustrojstvenu jedinicu koja će raditi na poslovima suzbijanja korupcije te kontakt osobu za izvještavanje o provedbi. Stručna i administrativna podrška Povjerenstvu unaprijeđena je ustrojavanjem (lipanj 2008. godine)

Sektora za suzbijanje korupcije unutar Ministarstva pravosuđa te njegovim kadrovskim popunjavanjem. Nadzor na provedbom ostvaruje se kroz djelovanje Nacionalnog vijeća za praćenje provedbe Nacionalnog programa suzbijanja korupcije koje je u svibnju 2008. godine konstituirano u novom sastavu Hrvatskog sabora.

S ciljem afirmiranja pro-aktivnog pristupa, Nacionalno vijeće je izradilo prijedlog izmjena Odluke o Nacionalnom vijeću i Poslovnika o radu Nacionalnog vijeća kako bi se one mogle usvojiti u IV. kvartalu 2008. Osiguran je prostor, financijska sredstva te je provedeno zapošljavanje novih djelatnika (4) u stručnoj službi Vijeća s ciljem jačanja stručno-tehničke podrške radu Vijeća.

U srpnju 2008. pri Hrvatskom saboru je također konstituirano Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa u novom sastavu nakon provedenih izbora za Hrvatski sabor. Usljed ostavke predsjednice Povjerenstva, u listopadu 2008. je imenovan novi predsjednik iz reda uglednih javnih djelatnika kako bi se osigurao nesmetan daljnji rad Povjerenstva.

Sprječavanje korupcije

Donesene su izmjene i dopune Zakona o sprječavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti u svibnju 2008. godine s ciljem jačanja nadzorne uloge Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa, preciznijeg definiranja obveza državnih dužnosnika, povećanja i unaprjeđenja provedbe sankcija, ograničenja članstva u nadzornim odborima.

Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa zaprimilo je nove prijave dužnosnika o imovinskom stanju i dužnostima koje obavljaju te ih objavilo na web-stranici (www.sukobinteresa.hr). Kako bi se povećala učinkovitost u radu Povjerenstva, provedeno je jačanje stručno-administrativne podrške putem osiguranja financijskih sredstava, prostora i zapošljavanja novih djelatnika (4) u stručnoj službi Povjerenstva.

Cjelovitost uređenja sukoba interesa postignuta je donošenjem Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj samoupravi u srpnju 2008. koji, na lokalnoj i regionalnoj razini, definira dužnosti službenika u cilju sprječavanja sukoba interesa.

Sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata sve parlamentarne stranke i nezavisni kandidati su dostavili Državnom uredu za reviziju i Ministarstvu financija – poreznoj upravi završni račun i financijsko izvješće za 2007. godinu. Nakon obavljene revizije, Državni ured za reviziju dostavio je Hrvatskom saboru Izvješće o nadzoru financijskog poslovanja stranaka za 2007. godinu, te je Izvješće, nakon provedene saborske rasprave, postalo dostupno za javnost. U rujnu 2008. godine osnovana je radna skupina s ciljem izrade cjelovite analize Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata koja će sadržavati preporuke za unaprjeđenje sustava financiranja političkih stranaka.

Glede ostvarivanja prava na pristup informacija, Hrvatski sabor je u travnju 2008. godine prihvatio Izvješće o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama koje sadrži statističke podatke o podnesenim zahtjevima za pristup informacijama, analizu podnesenih zahtjeva po institucijama, analizu nadzora nad provođenjem Zakona, aktivnosti Središnjeg državnog ureda za upravu (SDUU) u provedbi Zakona te ocjenu stanja.

U području integriteta i kodeksa ponašanja državnih službenika, kroz izmjene i dopune Zakona o državnim službenicima (veljača 2008. godine) osnažen je sustav sankcija za povrede službene dužnosti s obilježjem korupcije.

Institucionalni okvir unaprijeđen je uvođenjem povjerenika za etiku u tijela državne uprave, sudove i državna odvjetništva te određivanjem koordinatora zaduženog za pitanje antikorupcijske politike u uredima državne uprave u županijama. Također su ojačani administrativni kapaciteti Odjela za etiku u SDUU. Od ukupno predviđenih 10 državnih službenika u Odjelu za etiku prema Uredbi o unutarnjem ustrojstvu SDUU, zaposleno je 7, a u tijeku je provođenje postupka prijema za još jednog stručnog suradnika. Pri Odjelu za etiku, unutar SDUU, te na razini pojedinih tijela državne uprave uvedeni su otvoreni telefoni i e-mail adrese za prijavu neetičkog i mogućeg koruptivnog ponašanja državnih službenika, te određena tijela za postupanje po prijavama. U 2008. godini u Odjelu za etiku zaprimljeno je ukupno 84 prijava za neetičko postupanje službenika, od čega 41 putem otvorenog telefona. Istražne radnje pokrenute su za 70 prijava.

Također, kontinuirano se provodi edukacija državnih službenika posebno u pogledu modula od značaja za suzbijanje korupcije (etičko postupanje, pravo na pristup informacijama, javne nabave). U 2008. godini, nastavljeno je s kontinuiranim provođenjem seminara etičke edukacije u okviru održavanja osnovnog tečaja „Suzbijanje korupcije“, te u okviru seminara „Javna nabava“ u Centru za stručno usavršavanje i osposobljavanje službenika. Tijekom 2007. i 2008. godine održano je 13 seminara etičke edukacije za 233 državnih službenika.

Pravni okvir javnih financija unaprijeđen je donošenjem Zakona o osobnom identifikacijskom broju u svibnju 2008. godine, kojim se uvodi mogućnost učinkovitijeg praćenja promjena imovnog stanja građana i pravnih osoba te njihovu usporedbu s prijavljenim primicima i prihodima, odnosno uplaćenim porezom. Osim toga, uvođenje osobnog identifikacijskog broja olakšati će provjeru podataka od značaja za provedbu sustava imovinskih kartica.

Nadalje, Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, donesen u srpnju 2008. godine, sadrži niz mjera usmjerenih i na suzbijanje korupcije. Nadzor nad korištenjem proračunskih sredstava unaprijeđen je donošenjem Pravilnika o proračunskom nadzoru u srpnju 2008. godine. Zakonom o proračunu utvrđena je obveza RH da osigura zaštitu financijskih interesa EU te je uspostavljen provedbeni institucionalni okvir.

U području javnih nabava donesene su izmjene i dopune Zakona o javnim nabavama u listopadu 2008. kojima je, između ostalog, znatno povećana transparentnost javnih nabava za potrebe obrane te osnažena antikorupcijska zaštita u postupku sklapanja ugovora o javnoj nabavi. U listopadu 2008. donesen je Zakon o koncesijama kako bi se povećala transparentnost sustava koncesija, osigurala učinkovita pravna zaštita te poboljšao nadzor i prikupljanje prihoda od koncesija. Postavljen je pravni okvir javnog-privatnog partnerstva putem usvajanja Zakona o javno-privatnom partnerstvu u listopadu 2008.

Unutar institucionalnog okvira javnih nabava uspostavljena je Uprava za sustav javnih nabava koja je preuzela poslove Ureda Vlade RH za javne nabave te je provedeno kadrovsko popunjavanje Uprave

Unutar sustava pravne zaštite u javnim nabavama dodatno je povećana ažurnost i efikasnost postupanja smanjivanjem prosječnog trajanja postupka pred Državnom komisijom za kontrolu postupaka javne nabave. Transparentnost u radu Državne komisije podignuta je na višu razinu omogućavanjem web-pristupa odlukama DKOM-a te izdavanjem brošura o pravnoj zaštiti u sustavu javne nabave.

Sustav zaštite oštećenika i osoba koje u dobroj vjeri prijavljuju korupciju (zviždači) nadograđen je kroz izmjene i dopune Zakona o državnim službenicima (veljača 2008.

godine) nizom mjera za zaštitu državnih službenika koji u dobroj vjeri prijavljuju korupciju. – jamči se anonimnost, uvedena je zaštita od neopravdanog otkaza, sankcionira se uskrata ili ograničavanje prava službeniku koji prijavi korupcijsko djelo. Pored toga, izmjenama Kaznenog zakona unaprijedit će se zaštita oštećenika i osoba koje u dobroj vjeri prijavljuju korupciju tzv. „zviždača“.

U području pravosuđa provedene su mjere predviđene Akcijskim planom reforme pravosuđa za 2008. godinu. Kako bi se poboljšao postojeći sustav obrazovanja pravosudnih vježbenika, spriječila korupcija i nepotizam pri njihovom prijemu u sudove i državna odvjetništva te pri polaganju pravosudnog ispita, donesen je Zakona o vježbeništvu i pravosudnom ispitu. Postizanje transparentnosti imenovanja sudaca postignuto je i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima. S ciljem ubrzanja parničnog postupka donesene su izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku.

Novi Zakon o upravnoj inspekciji, kojim su utvrđene nove ovlasti i način rada upravne inspekcije, donesen je u svibnju 2008. godine. Ovim se zakonom osigurava viši stupanj samostalnosti i odgovornosti upravnog inspektora u provedbi nadzora, kao i mehanizmi za izvršenje naređenih mjera od strane upravnog inspektora. S ciljem kadrovskog jačanja upravne inspekcije, Akcijskim planom uz Strategiju suzbijanja korupcije, planira se zapošljavanje 4 nova upravna inspektora u Središnjem državnom uredu za upravu (u okviru postojeće organizacije), a ovisno o potrebama za dodatnim zapošljavanjem pristupit će se daljnjem kadrovskom popunjavanju upravne inspekcije.

Kazneni progon i sankcioniranje korupcije

Provedene su aktivnosti u cilju uspostave institucionalne vertikale tzv. anti-mafijaškog djelovanja koja uključuje Policijski ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta te sudačke odjele specijalizirane isključivo za organizirani kriminal i korupciju.

Uloga je Policijskog ureda da prati i izučava trendove korupcije i organiziranog kriminala kako bi policijski timovi Ureda, na temelju analize trendova, mogli djelovati preventivno u posebno osjetljivim područjima. S druge strane, Ured će omogućiti multidisciplinarno provođenje složeniji kriminalističkih obrada u suradnji s USKOK-om u korupcijskim predmetima visoke razine. U Uredu su ustrojena četiri područna Odjela za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala sa sjedištem u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku.

Kako bi se željena brzina postupanja postigla na svim razinama, izmjenama Sudskog poslovnika u listopadu 2008. ustrojeni su posebni sudački odjeli u županijskim i općinskim sudovima u Zagrebu, Splitu, Osijeku i Rijeci koji bi rješavali isključivo predmete iz nadležnosti USKOK-a. Osim toga, predviđeni su dodatni uvjeti koji će osigurati ažurnost i nepristranost sudskog postupanja – obvezna sigurnosna provjera sudaca iz tzv. uskočkih odjela, precizno definirani rokovi za poduzimanje pojedinih radnji u postupku, tajnost spisa, statističko praćenje korupcijskih predmeta i dr.

U cilju davanja prioriteta korupcijskim kaznenim djelima pred sudovima u rujnu 2008. izmijenjen je Sudski poslovnik te je pri VSRH uspostavljena baza podataka o stanju rješavanja korupcijskih predmeta pred sudovima.

Aktivnosti USKOK-a usmjerene su na postupanje u nizu korupcijskih kaznenih predmeta srednje i visoke razine (INDEKS, DOZVOLA, ZAGREBAČKE CESTE, MAESTRO, DIJAGNOZA I. i II., GRUNTOVEC, i dr.). Dodatno je pojačan pro-aktivan pristup USKOK-a što je dovelo do otkrivanja i procesuiranja novih korupcijskih predmeta odnosno proširenja istrage u postojećim predmetima (MAESTRO, PET ZVJEZDICA, GRUNTOVEC i dr.). Zahvaljujući izmjenama Sudskog poslovnika osigurano je ubrzano postupanje u korupcijskim predmetima odnosno započinjanje glavnih rasprava.

U razdoblju od 1. studenoga 2007. do 1. studenoga 2008. Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta zbog koruptivnih kaznenih djela ukupno je prijavljeno 855 osoba. Podneseni su istražni zahtjevi protiv ukupno 226 osoba. Ukupno je optuženo 75 osoba. Donesene su 63 presude od čega su 53 osuđujuće. U odnosu na odbijajuće i oslobođajuće presude podnesene su žalbe.

Međuagencijska suradnja će biti ojačana sklapanjem sporazuma između Ravnateljstva policije i USKOK-a o razmjeni podataka. Pored toga, u provedbi su sporazumi između DORH-a i

MUP-a, te USKOK-a i Porezne uprave. Suradnja državnih tijela biti će osigurana i kroz odredbe novog Zakona o kaznenom postupku kojim se glavna uloga u provođenju istrage dodjeljuje tužitelju, tj. USKOK-u po čijem nalogu će postupati ostala državna tijela.

Međunarodna suradnja

RH ratificirala je Sporazum s Eurojustom (NN MU 07/08) koji će omogućiti unaprijeđenje pravosudne suradnje između RH i država članica EU u borbi protiv teških oblika međunarodnog kriminala.

U cilju produbljivanja pravosudne suradnje sa zemljama regije ratificiran je Ugovor između Republike Hrvatske i Republike Austrije o dopuni Europske konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima dopunjene Dodatnim Protokolom.

Putem sudjelovanja u regionalnim aktivnostima (Regional Anti Corruption Initiative) i konferencijama, predstavnici RH aktivno su bili uključeni u međunarodnu razmijenu iskustava i osmišljavanje modaliteta nadzora i provedbe antikorupcijskih mjera.

Širenje javne svijesti o štetnosti korupcije

Kako bi se udruge civilnog društva uključile u izradu strateških dokumenata, u svibnju 2008. godine održan je okrugli stol na temu „Suradnjom do učinkovitog Akcijskog plana Strategije suzbijanja korupcije“ u organizaciji Ureda za udruge Vlade RH, Ministarstva pravosuđa i Savjeta za razvoj civilnog društva.

Unutar Ureda za udruge Vlade RH ustrojen je Odjel za opće programe i strategije, koji je, između ostalog, zadužen za provedbu mjera iz Akcijskog plana koje su u nadležnosti Ureda.

U području financiranja projekata i programa organizacija civilnog društva pozornost je dodatno usmjerena na projekte tematski povezane s problemom korupcije te su financirani sljedeći projekti: 1. "Sprega političkih vlasti, javnih uprava i privatnog poduzetništva – Antikorupcijska kampanja" Centar za razvoj demokracije; Split, 2. "Hoćemo informacije – javnost ima pravo znati" Transparency International Hrvatska; 3, "Protiv korupcije", Udruga za demokratsko društvo, Zagreb.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. g. planira se nastavak provođenja mjera određenih Akcijskim planom uz Strategiju suzbijanja korupcije sukladno zadanim rokovima.

U cilju educiranja javnosti i poticanja potencijalnih "zviždača" na suradnju i prijavljivanje korupcije izradit će se promotivni leci. Pored toga, provesti će se edukativni programi kako bi se policijski službenici upoznali sa zaštitom "zviždača".

Na temelju analize provedbe Zakona o financiranju političkih stranaka koje će izraditi multidisciplinarna radna skupina utvrditi će se dosadašnja provedba zakona u praksi te eventualno predložiti izmjene radi bolje efikasnosti.

Ministarstvo pravosuđa će nastaviti s uspostavom učinkovitog institucionalnog mehanizma međuagencijske suradnje u borbi protiv korupcije. U 2009. g. planira se u okviru IPA 2007 unapređenje spomenute suradnje. Nadalje, planira se dovršenje verifikacije zemljišno-knjižnih podataka, uspostava elektronske pisarnice u zemljišno-knjižnim sudovima te stavljanje u operativnu funkciju Baze zemljišnih podataka i EOP zemljišne knjige. Nastavit će se s uvođenjem sustava e-spisa u sudove te edukacijom sudaca i državnih odvjetnika.

Poduzet će se mjere unapređenja prava na pristup informacijama:

Daljnijim izmjenama Zakona o pravu na pristup informacijama preciznije će se urediti postupak (posebice nadležnost) vezano uz žalbu na rješenje o odbijanju zahtjeva za pristup informaciji.

osnovat će se među-resorska radna skupina koja bi trebala izraditi analizu opravdanosti odnosno neopravdanosti korištenja zakonskih mogućnosti na uskraćivanje informacija organizirat će se javne kampanje podizanja javne svijesti o pravu na pristup informacijama

Donošenjem novog Zakona o upravnom postupku i Zakona o upravnim sporovima u cilju modernizacije cjelokupnog sustava i njegove učinkovitosti i transparentnosti omogućit će se građanima jednostavnije ostvarenje prava i na taj način smanjiti rizik od koruptivnog ponašanja u državnoj upravi.

Na području javnih nabava u cilju jačanja integriteta svih koji su uključeni u poslove javne nabave provest će se niz edukativnih programa i projekata te u cilju jačanja transparentnosti nadogradit će se Internet stranica Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave.

Kako bi se olakšala provedba sustava rješavanja sukoba interesa, izradit će se i objaviti smjernice o zabranama za državne dužnosnike kao i odnos između tih zabrana i korupcijskih kaznenih djela te će javnost putem brošure biti informirana o neprihvatljivim oblicima ponašanja u obnašanju javnih dužnosti.

S ciljem stvaranja preduvjeta za sprječavanje korupcije na svim razinama znanosti obrazovanja i športa planira se:

- donošenje Zakona o osnovnom i srednjem odgoju i obrazovanju
- nacionalnim ispitima i državnom maturom uvest će se objektivni kriteriji za provjeru i vrednovanje učeničkih postignuća

- izmjenama Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu i drugih odgovarajućih propisa onemogućiti će se korupcijska ponašanja u postupku odobravanja, odabira i distribucije besplatnih udžbenika u osnovnim i srednjim školama
- donošenjem odgovarajućih propisa u sustavu visokog obrazovanja osigurati će se javnost na ispitima koje provode visoka učilišta i unaprijediti sustav vrjednovanja visokih učilišta i njihovih studijskih programa
- donošenjem Zakona o športskoj inspekciji ustanoviti će se i propisati nadležnosti Inspekcije u športu od koje se očekuje da radi na sprječavanju zlouporabe i korupcije u športu i osigura transparentno financiranje športa

Na području suzbijanja korupcije u zdravstvu unaprijediti će se pravni i institucionalni okvir donošenjem novih propisa te će se izraditi analiza sustava javne nabave za bolnice u cilju jačanja transparentnosti.

Međunarodna suradnja unaprijedit će se daljnjim sklapanjima ugovora o suradnji između RH i drugih zemalja. Sukladno ratificiranom sporazumu s Eurojustom, u njihovo sjedište RH će poslati časnika i državnog odvjetnika za vezu.

Tijekom 2009. g. nastavit će se sustavno provođenje etičke edukacije državnih, regionalnih i lokalnih dužnosnika i službenika.

Provest će se redovito godišnje istraživanje ocjene percepcije u javnosti u vezi korupcije kao i stvarnog kontakta s korupcijom.

Kako bi se osigurala kontinuirana uključenost civilnog društva u praćenje provedbe antikorupcijskih mjera, u IV. kvartalu 2009. Ured za udruge u suradnji sa svim nositeljima antikorupcijskih mjera organizirati će okrugle stolove o praćenju provedbe Strategije suzbijanja korupcije i pripadajućeg akcijskog plana. Osim toga, nastaviti će se s izobrazbom novinara o problemu korupcije.

1.2.3. Reforma državne uprave

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Strateški okvir za reformu državne uprave

Strategija reforme državne uprave za razdoblje 2008.-2011. godine donesena je u ožujku 2008. godine. Implementacija mjera iz Strategije je u tijeku, a Vlada RH je u rujnu 2008. osnovala Nacionalno vijeće za vrednovanje modernizacije državne uprave, čija je zadaća nadzor nad provedbom Strategije, osiguravanje političke i stručne podrške reformi državne uprave, opća politička i stručna evaluacija njezinih rezultata i davanje preporuka Vladi, te revizija Strategije i izrada prijedloga nove Strategije (dvije godine od dana usvajanja).

Depolitizacija državne uprave

Uredbom o dopunama Uredbe o klasifikaciji radnih mjesta u državnoj službi, donesenom u veljači 2008. godine, propisani su uvjeti za imenovanje rukovodećih državnih službenika (tajnika ministarstava, ravnatelja u ministarstvu, zamjenika tajnika Vlade,

predstojnika ureda Vlade, zamjenika državnog tajnika središnjih državnih ureda, te zamjenika i pomoćnika ravnatelja državnih upravnih organizacija).

Implementacija zakonskih odredbi o depolitizaciji i profesionalizaciji državne službe je pri dovršetku. Raspisivanje javnih natječaja za rukovodeće državne službenike započelo je u veljači 2008., U periodu do studenog 2008., postupak imenovanja rukovodećih državnih službenika temeljem javnog natječaja (odnosno postupak razrješenja dosadašnjih politički imenovanih dužnosnika na tim mjestima) u cijelosti je proveden u 19 središnjih tijela državne uprave, u Tajništvu Vlade i u svim uredima Vlade Republike Hrvatske. Postupak je potrebno provesti za još ukupno 28 radnih mjesta. Ujedno, u cilju jačanja upravljačkih kapaciteta u tijelima državne uprave, u pojedinim tijelima povećan je i ukupan broj radnih mjesta rukovodećih državnih službenika. Kako bi se osigurala objektivnost postupka provođenja javnog natječaja, u komisiji za provedbu natječaja obvezno je prisutan predstavnik Središnjeg državnog ureda za upravu.

U studenom 2008. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Izmjene i dopune Etičkog kodeksa kojima se predviđa osnivanje Etičkog povjerenstva i utvrđuju se nadležnosti povjerenika za etiku u postupku zaprimanja i postupanja po prijavama u slučajevima neetičkog postupanja, a u cilju unapređenja etičkih standarda u državnoj upravi.

Upravljanje ljudskim resursima

U ožujku 2008. donesen je Plan prijama za tijela državne uprave, stručne službe i urede Vlade Republike Hrvatske za 2008. godinu, a u lipnju 2008. donesene su Izmjene i dopune Plana prijama. Nakon provedene analize opisa poslova u državnim tijelima, u tijeku je izrada obrazaca za opis radnih mjesta sukladno Uredbi o klasifikaciji radnih mjesta u državnoj službi.

U okviru projekta danske bilatelarne pomoći izrađen je Program izobrazbe za rukovodeće državne službenike, koji se redovito održava u Centru za stručno usavršavanje i osposobljavanje službenika. Program se redovito održava u Centru za stručno usavršavanje i osposobljavanje službenika, a do sada ga je pohađalo ukupno 60 rukovodećih državnih službenika.

U lipnju 2008. dovršena je procjene potreba izobrazbe u tijelima državne uprave za 2009. godinu.

U studenom 2008. u Zagrebu je održana III. Regionalna radionica o reformi državne uprave u području upravljanja ljudskim potencijalima na Zapadnom Balkanu pod nazivom „Kako privući i zadržati najbolje ljude u državnoj upravi?“. Ovogodišnju Radionicu suorganizirali su Središnji državni ured za upravu, uredi Razvojnog programa Ujedinjenih naroda (UNDP) u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, u partnerstvu s Regionalnim uredom UNDP-a iz Bratislave, Zajednicom praktičara na području upravljanja ljudskim potencijalima u državnoj upravi na Zapadnom Balkanu, te s Institutom za javnu upravu iz Zagreba. Na dvodnevnoj radionici koja je okupila predstavnike državne uprave iz područja upravljanja ljudskim potencijalima iz zemalja regije, međunarodne stručnjake i predstavnike nevladinih organizacija, raspravljalo se o pitanjima vezanim uz probleme i izazove u privlačenju i zadržavanju najboljih ljudi u državnoj upravi.

Modernizacija općeg upravnog postupka i uredskog poslovanja

Hrvatski sabor je 24. listopada 2008. godine prihvatio Prijedlog Zakona o općem upravnom postupku u prvom čitanju. U tijeku je upućivanje primjedbi, prijedloga i mišljenja predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona. Nacrt prijedloga zakona o općem upravnom postupku izrađen je u okviru projekta CARDS 2003 „Potpora reformi javne uprave i državne službe“ te je naknadno dorađen u suradnji sa stručnjacima s Upravnog suda, pravnih fakulteta i središnjih tijela državne uprave. U okviru kandidiranja projekata za program IPA-2008, u srpnju 2008. izrađen je Nacrt projektnog zadatka (TOR-a) za projekt Potpora provedbi Zakona o općem upravnom postupku.

S ciljem osuvremenjivanja načina vođenja uredskog poslovanja u tijelima državne uprave, izrađen je prijedlog Uredbe o uredskom poslovanju. Prijedlog uredbe je u prosincu 2008. upućen na mišljenje svim središnjim tijelima državne uprave i Gradskom uredu za opću upravu Grada Zagreba.

Zakon o izboru članova u Europski parlament

Hrvatski sabor u srpnju 2008. donio je zaključak kojim se prihvaća Prijedlog zakona o izboru članova u Europski parlament. U tijeku je upućivanje primjedbi, prijedloga i mišljenja predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona. Komentari SIGMA-e uzet će se u obzir pri izradi Konačnog prijedloga.

Izmjena Zakona o ustanovama

U ožujku 2008. donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ustanovama, kojim je izjednačen položaj stranih fizičkih i pravnih osoba sa položajem domaćih fizičkih i pravnih osoba u pogledu osnivanja ustanova (sukladno Pregovaračkom stajalištu Republike Hrvatske za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji za poglavlje 3. “Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga”, kojeg je Vlada RH usvojila u listopadu 2006. godine). Ujedno je pojednostavljen postupak osnivanja ustanova, a sukladno preporukama posebne jedinice za HITROREZ.

Zakon o plaćama državnih službenika

Analiza Nacrta zakona, koju je izradila SIGMA proslijeđena je u rujnu Povjerenstvu za izradu Zakona o plaćama državnih službenika, te se Prijedlog Zakona do kraja ove godine planira uputiti u proceduru donošenja.

Funkcionalna revizija tijela državne uprave

Dovršena je provedba projekta „Funkcionalna preispitivanja i pomoć u restrukturiranju tijela državne uprave i njihovih pomoćnih agencija u Republici Hrvatskoj,“ kojeg je proveo Institut za međunarodne odnose. Završno izvješće porijekta dostavljeno je Središnjem državnom uredu za upravu u prosincu 2008, a u tijeku je razmatranje završnog izvješća od strane članova Odbora za upravljanje projektom. Projekt se

provodi temeljem Ugovora zaključenog između RH i Međunarodne banke za obnovu i razvoj o darovnici Švedske međunarodne agencije za razvoj i suradnju. Projektom je obuhvaćeno deset središnjih tijela državne uprave i pet ureda državne uprave u županijama. Restrukturiranje tijela državne uprave temeljem rezultata funkcionalne revizije planira se u 2009. godini.

Javne agencije

U okviru programa bilateralne pomoći Kraljevine Norveške RH u području harmonizacije javnih agencija i europsko integracijskih procesa, pod nazivom „Pomoć Hrvatskoj u području europskih integracija i reforme javne uprave“ koji se realizira u koordinaciji MVPEI i SDUU-a. norveški konzultant Agencija za javni management i e-vladu (DIFI), izradila je komparativnu studiju „Neovisne javne agencije – pravni okvir i institucionalni izazovi“ koja se bazira na iskustvu funkcioniranja javnih agencija u šest europskih zemalja (Austriji, Njemačkoj, Mađarskoj, Norveškoj, Sloveniji i Švedskoj). Rezultati projekta predstavljeni su u svibnju ove godine u SDUU, a koristiti će se za izradu prijedloga Zakona o agencijama. U nastavku suradnje, u okviru istog projekta DIFI će pružiti pomoć u izradi prijedloga Zakona o agencijama, organizaciji okruglog stola, te u provedbi daljnje edukacije.

Lokalna samouprava

Hrvatski sabor je u listopadu 2008. donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, kojim se broj zamjenika općinskih načelnika, gradonačelnika i župana utvrđuje ovisno o broju stanovnika pojedine jedinice (u općinama i gradovima do 10.000 stanovnika bira se po jedan zamjenik, a u općinama i gradovima s više od 10.000 stanovnika, u gradovima sjedištima županija i u županijama, umjesto dosadašnjeg po jednog biraju se po dva zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika i župana). Također se uređuje pitanje izbora predstavnika nacionalne manjine, a vezano uz neposredni izbor općinskog načelnika, gradonačelnika i župana, te se u odnosu na način obavljanja dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika i župana (profesionalno ili bez zasnivanja radnog odnosa) utvrđuje da se njihova dužnost obavlja profesionalno u onim jedinicama lokalne samouprave koje imaju više od 10.000 stanovnika, kao i u velikim gradovima, gradovima sjedištima županija i u županijama, dok njihovi zamjenici kao i općinski načelnici i gradonačelnici u općinama i gradovima sa manje od 10.000 stanovnika mogu sami odlučiti da li će tu dužnost obavljati profesionalno.

U listopadu 2008. donesen je i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba, kojim se detaljnije razrađuje pitanje potrebnog broja potpisa birača za pravovaljanost stranačkih i nezavisnih kandidatura za općinske načelnike, gradonačelnike, župane i njihove zamjenike.

Također u listopadu 2008. Hrvatski sabor je donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Gradu Zagrebu, a kojim se Zakon o Gradu Zagrebu usklađuje sa Zakonom o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi u pitanjima neposrednog izbora nositelja izvršne vlasti.

Strategija decentralizacije i Strategija edukacije u lokalnoj samoupravi

U rujnu 2008. donesena je Nacionalna strategija obuke za dužnosnike i službenike u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave 2009.-2013. godine. Navedena Nacionalna strategija, jednako kao i Strategija decentralizacije, izrađena je u okviru projekta CARDS 2003 „Jačanje kapaciteta upravne decentralizacije“.

Radni odnosi u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi

U travnju 2008. dovršen je projekt „Procjena sustava plaća i naknada u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i preporuke za reformu sustava.“ Projekt je proveo Institut za međunarodne odnose, temeljem Ugovora zaključenog između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj o darovnici Švedske međunarodne agencije za razvoj i suradnju. Rezultati projekta koristit će se za utvrđivanje osnovnih elemenata za uređenje sustava plaća lokalnih službenika i namještenika.

U srpnju 2008. godine donesen je Zakon o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Zakonom se uređuju prava, obveze i odgovornosti zaposlenih u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Edukacija državnih službenika

Vlada Republike Hrvatske je u travnju 2008. usvojila Plan izobrazbe državnih službenika za 2008. godinu, za čiju je provedbu zadužen Središnji državni ured za upravu, Centar za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika.

Na temelju Plana izobrazbe državnih službenika za 2008. godinu, u travnju je izrađen Opći godišnji provedbeni plan izobrazbe, a u svibnju je izrađen Katalog programa izobrazbe za 2008. godinu.

Tijekom 2008. u Centru je održano ukupno 576 aktivnosti i programa izobrazbe za 5245 državnih službenika. Neki od tih programa su: Uvod u državnu službu, Ocjenjivanje rada i učinkovitosti, Javna nabava, Program menadžerskih vještina za državnu upravu itd.

Središnji državni ured za upravu nastavio je i u 2008. godini stipendirati polaznike poslijediplomskog specijalističkog studija Javna uprava. Poslijediplomski specijalistički studij do sada je upisalo ukupno 53 državnih službenika.

Središnji državni ured za upravu nastavio je tijekom 2008. godine aktivno sudjelovati u kreiranju aktivnosti Regionalne škole za javnu upravu (ReSPA). Predstavnik RH u Upravnom odboru ReSPA-e je voditelj Centra za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenike u sklopu SDUU-a. U lipnju 2008. Vlada RH usvojila je "Pismo namjere", kojim se obvezala na sklapanje Međunarodnog ugovora o ReSPA-i, s ciljem institucionalizacije ReSPA-e.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- Donošenje Zakona o pravu državljanja članica EU koji imaju prebivalište u RH na glasovanje i kandidiranje na izborima u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave
- Implementacija Zakona o upravnoj inspekciji i provođenje temeljitog inspekcijskog nadzora u svim tijelima državne uprave;
- donošenje Strategije razvoja ljudskih potencijala u državnoj upravi;
- Provođenje edukacije za novi Zakon o općem upravnom postupku;
- Implementacija novog izbornog modela za lokalnu samoupravu;
- Provedba edukacije za primjenu propisa o službeničkim odnosima u državnoj upravi;
- Donošenje Uredbe o klasifikaciji radnih mjesta i plaćama namještenika
- Uspostavljanje evidencije o zaposlenosti pripadnika nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave
- Uspostavljanje registra državnih službenika

1.3. LJUDSKA PRAVA I ZAŠTITA MANJINA

1.3.1. Građanska, politička, gospodarska i socijalna prava

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U području politike suzbijanja diskriminacije 9. srpnja 2008. usvojen je Zakon o suzbijanju diskriminacije. Zakon je usklađen s Direktivom Vijeća 2000/43/EZ o primjeni načela ravnopravnosti osoba bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo i Direktivom Vijeća 2000/78/EZ o uspostavi okvira za jednak tretman na području zapošljavanja i odabira zvanja. Zakonom se predviđa dodatno jačanje i osnaživanje institucije pučkog pravobranitelja kao središnjeg tijela za suzbijanje diskriminacije.

Radi što bolje provedbe Zakona o suzbijanju diskriminacije, Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske je u suradnji s Uredom pučkog pravobranitelja i Centrom za mirovne studije prijavio projekt unutar Programa zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnosti – PROGRESS, pod nazivom „Supporting the implementation of the Antidiscrimination Act“. Projekt je odobren od strane Europske komisije te će Europska komisija sufinancirati projekt u iznosu od 80% ukupnih troškova projekta. Početak projekta se očekuje krajem 2008. godine, a njegova konačna realizacija krajem 2009. godine. Projekt ima za cilj osposobiti tijela koja su nadležna za suzbijanje diskriminacije, a u cilju učinkovite provedbe Zakona o suzbijanju diskriminacije koji stupa na snagu 01. siječnja 2009. godine. Jedna od aktivnosti predviđenih projektom je edukacija predstavnika tijela nadležnih za suzbijanje diskriminacije (zaposlenici u Uredu pučkog pravobranitelja kao središnjeg tijela za suzbijanje diskriminacije, suci, državni odvjetnici, odvjetnici, policijski službenici i službenici u tijelima državne uprave te tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave, predstavnici medija, organizacije civilnog društva te poslodavci). Jedan od ciljeva projekta je i podizanje svijesti javnosti o problemu diskriminacije, te će se u okviru projekta provesti javna kampanja kako bi se građane upoznao sa njihovim pravima sukladno Zakonu o suzbijanju diskriminacije.

Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije i Akcijski plan za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije (2008.-2009.) Vlada RH donijela je 17. rujna 2008. Akcijski plan sadrži popis nositelja pojedinih mjera, rokova za njihovu provedbu te iznos i izvore potrebnih sredstava kao i dinamiku i rokove izvršenja svake predložene mjere. Plan je usklađen sa Zakonom o suzbijanju diskriminacije. Plan obuhvaća područje obitelji i socijalne skrbi, obrazovanja, rada i zapošljavanja, problematiku starijih osoba, zdravstva i socijalne skrbi, nacionalnih manjina, položaja stranaca, suzbijanja i sankcioniranja diskriminacije, statističkog praćenja diskriminatorskih pojava, te suzbijanja diskriminacije kroz medije i civilno društvo.

U svibnju 2008. godine donesen je Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (NN 62/08), čime je zaokružen sustav besplatne pravne pomoći u Republici Hrvatskoj. Zakon uređuje kriterije čijim ispunjavanjem građani slabijeg imovnog stanja ostvaruju pravo na besplatnu pravnu pomoć te je uređen postupak odobravanja besplatne pravne pomoći. Besplatna pravna pomoć može biti odobrena za ostvarivanje prava i obveza u postupcima pred upravnim, sudbenim i međunarodnim tijelima kada se radi o egzistencijalno važnim pitanjima za građanina kao što su: statusna pitanja, prava iz sustava socijalne skrbi, prava iz sustava mirovinskog, invalidskog osiguranja i drugi

oblici pomoći, radno pravne stvari, zaštita djece i mlađih punoljetnika, zaštita žrtava kažnjivih djela, žrtava trgovanja ljudima, obiteljskog nasilja. Zakonom su utvrđeni temeljni oblici besplatne pravne pomoći i sustav nadzora kako u odnosu na odobravanje pravne pomoći, tako i nad kvalitetom i stručnosti pružane besplatne pravne pomoći. Do kraja 2008. godine bit će provedena javna kampanja radi upoznavanja građana s mogućnostima korištenja besplatne pravne pomoći te načinima i uvjetima njenog odobravanja. Od predviđenih podzakonskih propisa do sada je donesen Pravilnik o načinu vođenja registra udruga ovlaštenih za pružanje besplatne pravne pomoći (NN 93/08) i Pravilnik o obrascu zahtjeva za odobravanje korištenja besplatne pravne pomoći, obrascu uputnice i evidenciji izdanih uputnica (NN 128/08). U Ministarstvu pravosuđa (NN 77/08) je uspostavljen Odjel za besplatnu pravnu pomoć za obavljanje drugostupanjskih poslova i poslova nadzora. Također je donesena Uredba o izmjeni i dopuni Uredbe o unutarnjem ustrojstvu ureda državne uprave u županijama (NN 70/08) kojom su stvoreni uvjeti za zapošljavanje službenika koji će raditi na prvostupanjskom postupku odobravanja pravne pomoći. Zakon će se primjenjivati u odnosu na građane Republike Hrvatske od 1. veljače 2009. godine, a u odnosu na građane Europske unije danom ulaska Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije.

U 2008. provedena je nabava računalne i programske opreme za potporu provedbi Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći. Uspostava informatičkog sustava besplatne pravne pomoći očekuje se do kraja prosinca 2008. godine.

U tijeku je priprema edukacije za državne službenike koji će raditi na odobravanja zahtjeva za besplatnu pravnu pomoć.

Također, provode se natječaji za zapošljavanje službenika koji će raditi na poslovima odobravanja besplatne pravne pomoći.

Ministarstvo pravosuđa na temelju Nacionalnog programa za Rome provodi program besplatne pravne pomoći za Rome u statusnim stvarima, te će se taj program nastaviti provoditi do 1. veljače 2009. godine, tj. do početka primjene Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći.

Tijekom 2008. provodili su se ciljevi i mjere za poboljšanje položaja ranjivih skupina, predviđene Nacionalnim programom zaštite i promicanja ljudskih prava (2008-2011) usvojenim u studenom 2007. Nacionalni program je usmjeren na: zaštitu, promicanje i unaprjeđenje ljudskih prava u RH; podizanje javne svijesti o važnosti poznavanja i ostvarivanja ljudskih prava; poboljšanje suradnje tijela RH nadležnih za zaštitu i promicanje ljudskih prava; uspostavu sustava obrazovanja za ljudska prava; te stvaranje preduvjeta za suradnju s organizacijama civilnog društva na području ljudskih prava.

Ured za ljudska prava je u 2008. godini proveo natječaj za dodjelu financijskih sredstava projektima organizacija civilnog društva koje rade na zaštiti i promicanju ljudskih prava te je u tu svrhu iz državnog proračuna u 2008. godini utrošeno 1.600.000,00 kuna

B) KLJUČNI PRIORITETI

- Provedba mjera i aktivnosti u okviru Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava od 2008. do 2011. godine.

- Jačanje administrativnih i kadrovskih kapaciteta Ureda za ljudska prava Vlade

1.3.1.1. Unapređenje zatvorskog sustava

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Smještajni kapaciteti i posebni programi postupanja

Započela je realizacija četiri projekta izgradnje novih smještajnih kapaciteta zatvorskog sustava i to: novog objekta Zatvorske bolnice u Zagrebu opremljenog za liječenje i boravak 106 pacijenata (također, rekonstruirati će se i adaptirati postojeće zgrade); novog objekta Kaznionice u Glini opremljenog za smještaj 400 zatvorenika zajedno s pratećim sadržajima; novog objekta Zatvora u Zagrebu opremljenog za smještaj 376 osoba kojima je privremeno oduzeto pravo na slobodu zajedno s pratećim sadržajima; novog kompleksa kaznionice i zatvora za smještaj 400 zatvorenika i 200 osoba kojima je privremeno oduzeto pravo na slobodu zajedno s pratećim sadržajima na području grada Šibenika (Dalmacija). Također, nastavlja se prenamjena i adaptacija postojećih prostora Zatvora u Varaždinu čime se smještajni kapacitet povećava za još 37 osoba kojima je privremeno oduzeto pravo na slobodu, a podrumski prostor će se prilagoditi za zatvoreničke radionice.

Organizirana je provedba posebnih programa postupanja kod određenih zatvorenika s problemima konzumacije opojnih droga, zatvorenika oboljelih od posttraumatskog stresnog poremećaja, počinitelja seksualnih delikata i dr. Posebni programi su sastavni dio pojedinačnog programa izvršavanja kazne zatvora, sukladno individualnim potrebama zatvorenika. Posebne programe u kontinuitetu provode službenici koji se dodatno educiraju i stručno osposobljavaju na ciljanim tečajevima, a prema potrebi imaju potporu i superviziju stručnjaka izvan zatvorskog sustava zaposlenih u centrima za prevenciju i suzbijanje ovisnosti, psihijatrijskim bolnicama i/ili klinikama za liječenje ovisnosti.

Određeni tipovi posebnih programa postupanja se razvijaju putem projekata bilateralne pomoći i to: u siječnju 2008.g. je započeta provedba projekta bilateralne pomoći i suradnje s Kraljevinom Nizozemskom MATRA – „Treatment of Violent Offenders in Croatian Prisons and Penitentiaries“; u tijeku je provedba projekta UNDP „Violence Prevention and Treatment in Turopolje Juvenile Correction Institution“. Od travnja 2008.g. do ožujka 2009.g. se provodi bilateralni program koji financira Vlada Velike Britanije „Strategic Program Fund“ – podrška razvoju sustava probacije Republike Hrvatske.

U 2009.g. planira se prijam u državnu službu 200 službenika osiguranja (pravosudne policije);

u 2010.g., 50 službenika osiguranja (pravosudne policije), 23 službenika zdravstvene zaštite, 19 službenika tretmana i 8 službenika matice zatvorenika; u 2011.g., 33 službenika osiguranja (pravosudne policije), 23 strukovna učitelja, 14 službenika pologa zatvoreničkih stvari, 36 ostalih službenika i 6 namještenika.

S ciljem podizanja razine stručne osposobljenosti za rad u zatvorskom sustavu, tijekom 2008.g. u Centru za izobrazbu je organiziran i održan tečaj pod nazivom „Skupni rad sa zatvorenicima i maloljetnicima u zatvorskom sustavu“.

Nastavljaju se aktivnosti radi uspostave sustava probacije: rad na projektu SPF: Uspostava sustava probacije, koji financira Vlada Velike Britanije; izrada nacrtu Prijedloga zakona o probaciji, sudjelovanje u edukaciji sudaca i državnih odvjetnika u svezi s probacijom, zapošljavanje 6 službenika u Središnjem uredu i njihova edukacija za poslove probacije.

Nastavlja se rad na projektu „Emocionalno dobro stanje i sagorijevanje na poslu službenika zatvorskog sustava“ u suradnji s Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom u Zagrebu.

U veljači 2008.g. započet je rad na projektu bilateralne pomoći i suradnje s Kraljevinom Nizozemskom MATRA PRE-ACCESSION „Upravljanje organizacijskom klimom i razvoj ljudskih potencijala Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa.“ Planirano trajanje projekta je 30 mjeseci.

Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje je dostavljen na prethodno mišljenje nadležnim tijelima sukladno postupku propisanom za upućivanje zakonskog akta na donošenje.

Analizom provedbe Pravilnika o pogodnostima zatvorenika, utvrđena je potreba za donošenjem novog Pravilnika, zbog kvalitetnije primjene načela individualizacije izvršavanja kazne zatvora, a u svezi podizanja razine sigurnosti zajednice i načela postupnosti u mogućnosti stjecanja pogodnosti zatvorenika. Navedenim izmjenama Pravilnika o pogodnostima zatvorenika uvodi se obveza pribavljanja sigurnosne procjene kod odlučivanja o posebnim uvjetima za stjecanje pogodnosti zatvorenika osuđenih za kaznena djela iz nadležnosti USKOK-a I čl.181.ZKP-a.

Bitne izmjene odredbi u Pravilniku odnose na sprječavanje mogućnosti komunikacije osoba iz kriminalnog okruženja sa zatvorenicima na izdržavanju kazne zatvora te ograničavanje mogućnosti posjeta trećih osoba. Kako bi se ograničila mogućnost korištenja pogodnosti izvan zatvora i kaznionica primjenjuje se načelo postupnosti.

Radi jačanja rehabilitacijskog pristupa i uvažavanja žrtve te okolnosti u zajednici propisano je da je potrebno posebno cijeniti vrstu i okolnost počinjenog kaznenog djela, vrijednosne stavove prema počinjenom kaznenom djelu, reakciju žrtve i obitelji žrtve, reakciju šire društvene zajednice, aktualno stanje u obitelji zatvorenika i aktualne okolnosti u zajednici.

U Akcijskom planu za reformu pravosuđa predviđene su izmjene i dopune Uredbe o unutarnjem ustrojstvu MP-a i Pravilnika o unutarnjem redu radi ustrojavanja Uprave za probaciju i zapošljavanja 76 službenika. Navedene izmjene Uredbe i Pravilnika te novo zapošljavanje predviđeno je kroz dvije faze:

1.faza predviđena je u 2008. godini radi ustrojavanja pet novih radnih mjesta u Odjelu za izvršavanje zaštitnog nadzora i rada za opće dobro na slobodi u Službi tretmana u Središnjem uredu i zapošljavanja 6 novih službenika koji će u fazi pilotiranja obavljati poslove probacije. Uredba o unutarnjem ustrojstvu MP-a i Pravilnik o unutarnjem redu su izmijenjeni te je povećan broj službenika u Odjelu za izvršavanje zaštitnog nadzora i rada za opće dobro na slobodi. Poduzete su aktivnosti radi popune ovih radnih mjesta te je u tijeku postupak prijama dva službenika po natječaju, dok su četiri službenika iz zatvorskog sustava premještena u Odjel za izvršavanje zaštitnog nadzora i rada za opće

dobro na slobodi u Središnjem uredu. Svih šest službenika obavljat će poslove probacije u pilot fazi.

2. faza faza predviđena je nakon donošenja Zakona o probaciji, donošenje kojega je predviđeno u zadnjem kvartalu 2009. godine. Ovaj Zakon propisivat će ustrojavanje probacije i poslove probacije, pa tek nakon donošenja Zakona o probaciji moraju uslijediti izmjene i dopune Uredbe o unutarnjem ustrojstvu MP-a i Pravilnika o unutarnjem redu Ministarstva ustrojavanjem Uprave za probaciju kao i prijam 70 novih službenika u toj Upravi radi obavljanja poslova iz nadležnosti ove nove Uprave.

U cilju poboljšanja zdravstvene skrbi osoba kojima je privremeno oduzeto pravo na slobodu postignut je i primjenjuje se dogovor s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje prema kojem se liječenje svih osoba kojima je privremeno oduzeto pravo na slobodu i nalaze se u zatvorskom sustavu a imaju reguliran status nositelja prava na zdravstveno osiguranje, obavlja kod liječnika opće medicine koji su u ugovornom odnosu s HZZO.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- Donijeti Zakon o izvršavanju kaznenopravnih sankcija i mjera izrečenih maloljetnim počiniteljima kaznenih djela
- Donijeti Zakona o probaciji

1.3.1.2. Sloboda udruživanja

U registru udruga RH na dan 10. listopada 2008. upisano je 35.900 udruga. U 2008. ostvaren je značajan daljnji napredak u smislu pravnog, institucionalnog i financijskog okvira za suradnju između VRH i organizacija civilnoga društva.

Ured za udruge je u travnju 2008., kao koordinator rada tijela državne uprave u vezi s razvojem suradnje s nevladinim, neprofitnim sektorom, podnio VRH Godišnje izvješće o provedbi mjera Operativnog plana Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva, za izvještajno razdoblje od 1. veljače 2007. do 1. veljače 2008. U izvještajnom razdoblju je započela, a u nekim slučajevima i potpuno završila provedba 34 mjere (od ukupno 53 mjera), što ukazuje na to da je provedba obuhvatila 64 % svih mjera predviđenih za 2007. i siječanj 2008.

Mjere provode brojna tijela državne uprave u području sudjelovanja građana u oblikovanju javne politike, obrazovanja za demokratsko građanstvo i ljudska prava, izgradnje pravnog i institucionalnog okvira za potporu razvoja civilnog društva, poboljšanja sustava financiranja organizacija civilnog društva, regionalnog razvoja, razvoja volonterstva, filantropije i zakladništva, te razvoja civilnog društva u međunarodnom kontekstu.

Nastavno na decentralizaciju sustava financiranja organizacija civilnoga društva iz državnog proračuna, pri čemu je nadležnost za dodjelu financijskih potpora predana nadležnim ministarstvima i uredima VRH, te slijedom usvajanja Kodeksa pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima

udruga, tijekom 2008. Ured za udruge djelovao je u smjeru daljnjeg uvođenja transparentnijeg sustava financiranja projekata i programa organizacija civilnog društva.

Krajem travnja 2008. Ured za udruge je izradio i podnio Vladi RH Izvješće o dodijeljenim financijskim potporama za projekte i programe organizacija civilnoga društva u 2007. Iz izvještaja je vidljivo da je iz državnog proračuna u 2007. dodijeljeno 470.192.095,08 kn, iz županijskih proračuna 337.911.036,03 kn, a iz gradskih proračuna 439.330.869,58 kn (ukupno 1.247.434.000,69 kn) za projekte i programe organizacija civilnog društva.

Nacrt Kodeksa pozitivne prakse savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja i provedbe zakona, drugih propisa i akata prihvaćen je na sjednici Savjeta za razvoj civilnoga društva krajem lipnja 2008. Početkom srpnja tekst Kodeksa usuglašen je na stručnim radnim skupinama i svim koordinacijama VRH i očekuje se njegovo stavljanje na dnevni red sjednice Vlade RH.

U pripremi je Zakon o organizacijama koje djeluju za opće dobro, koji će donijeti novi model klasifikacije organizacija civilnoga društva tako da se jasno razlikuju organizacije koje obavljaju djelatnost od općeg interesa, odnosno koje djeluju za opće (javno) dobro, od organizacija koje su osnovane s ciljem zadovoljavanja potreba svojih članova. Definiranjem određenih povlastica za djelatnosti od općeg dobra stimulirat će se filantropija i kultura davanja za opće dobro. Radna skupina Savjeta za razvoj civilnog društva za utvrđivanje kriterija o statusu organizacija od općeg dobra, izradila je Prijedlog rješenja temeljnih pitanja uređenja statusa organizacija koje u RH djeluju za opće dobro. Upućivanje nacrta Zakona o organizacijama koje djeluju za opće dobro u zakonodavnu proceduru očekuje se početkom 2009.

Ured za udruge bio je aktivno uključen u izradu nacrta Strategije suzbijanja korupcije i pripadajućeg Akcijskog plana kojima se civilnome društvu dodjeljuje značajna uloga u ukupnim aktivnostima suzbijanja korupcije. Predstojnik Ureda za udruge imenovan je članom Nacionalnog povjerenstva za praćenje provedbe mjera za suzbijanje korupcije, a Ured za udruge nositelj je provedbe nekoliko antikorupcijskih mjera. Slijedom promjena u ustrojstvu Ureda za udruge osnovan je Odjel za opće programe i strategije koji je između ostaloga zadužen za sustavno provođenje mjera Akcijskog plana Strategije suzbijanja korupcije koje su u nadležnosti Ureda.

S ciljem promicanja snažnijeg uključivanja organizacija civilnoga društva u procese europskih integracija, Zajednički odbor civilnoga društva EU u RH, uspostavljenog u svojstvu zajedničkog savjetodavnog tijela između Europskog gospodarskog i socijalnog vijeća i Hrvatske kao zemlje kandidatkinje za članstvo u EU, nastavlja se redovito sastajati, okupljajući predstavnike udruženja poslodavaca, sindikata i ostalih organizacija civilnoga društva.

U 2008. znatna je bila potpora iz pretpristupnih fondova za sektor civilnoga društva. Projekt PHARE 2006 Omogućavanje aktivnog doprinosa sektora civilnog društva u predpristupnom procesu, u natječajnom je postupku te se očekuje da će ugovaranje za 40-ak projekata biti provedeno do kraja studenoga 2008.

Tijekom 2008. Ured za udruge radio je na izradi projektne dokumentacije za prvu komponentu pretpristupnog programa IPA - Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija za 2008. Projekt će biti usmjeren na jačanje civilnog dijaloga pri procesu oblikovanja, praćenja i vrednovanja javnih politika na nacionalnoj i europskoj razini u područjima

transparentnosti javne uprave, suzbijanja korupcije, anti-diskriminacijske strategije i održivog razvoja.

Budući da je RH postala sudionicom programa Zajednice Europa za građane, Ured za udruge imenovan je Kontakt točkom za navedeni Program na nacionalnoj razini u svojstvu tijela zaduženog za provedbu tog Programa. U tom kontekstu pripremljen je Radni program informacijskih i komunikacijskih aktivnosti do kraja 2008., za čiju provedbu je Ured za udruge dobio financijsku potporu od Izvršne agencije za kulturne, obrazovne i audiovizualne politike koja je u nadležnosti Opće uprave EK za Obrazovanje i kulturu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- Usvajanje Kodeksa pozitivne prakse savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja i provedbe zakona, drugih propisa i akata
- Usvajanje Zakona o organizacijama koje djeluju za opće dobro
- Provedba ostalih mjera Operativnog plana Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva
- Provedba Nacionalne strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva sukladno pripadajućem Operativnom planu

1.3.1.3. Pravo na informaciju

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U skladu sa Zakonom o prvu na pristup informacijama, Središnji državni ured za upravu je u suradnji sa središnjim tijelima državne uprave izradio i dostavio Vladi Republike Hrvatske Popis tijela javne vlasti za 2008. godinu. Ured je izradio Izvješće o provedbi Zakona za 2007. godinu koje je Hrvatski sabor prihvatio u mjesecu ožujku. Prema podacima dostavljenim u izvješćima ovom Uredu tijekom 2007. godine, tijela javne vlasti primila su ukupno 3 670 zahtjeva za ostvarivanje prava na pristup informacijama. Ukupno je riješeno 3 385 zahtjeva, neriješenih je 54 zahtjeva, 124 zahtjeva su odbijena, a 107 zahtjeva je ustupljeno nadležnim tijelima. Radi izrade što potpunijeg i kvalitetnijeg izvješća za 2008. godinu Ured je zatražio od tijela javne vlasti dostavu detaljnog izvješća o provedbi Zakona, kako bi mogao izraditi objedinjeno izvješće i u propisanim rokovima dostaviti Vladi RH. Vlada je dužna podnijeti izvješće o provedbi Zakona Hrvatskom saboru radi prihvaćanja najkasnije do 31. ožujka za prethodnu godinu.

Ured je postupao po predstavkama fizičkih i pravnih osoba glede provedbe Zakona te davao upute tijelima javne vlasti o obvezama koje proizlaze iz Zakona, te tražio informaciju na koji način su riješeni zahtjevi za ostvarivanje prava na pristup informaciji.

Ured je tražio od tijela državne uprave dostavu podataka o službenicima za informiranje i kataloge informacija te je izradio ažuran popis o službenicima za informiranje i katalozima informacija.

U Akcijski plan uz Strategiju suzbijanja korupcije uključena je mjera kojom se utvrđuje obveza službenicima za informiranje u državnim tijelima da tromjesečno dostavljaju

izvješće o provedbi Zakona Središnjem državnom uredu za upravu. Stoga je Ured predložio Vladi Republike Hrvatske donošenje Zaključka kojim će zadužiti tijela državne uprave da dostavljaju spomenuta tromjesečna izvješća.

Ured organizira seminare za službenike za informiranje koji te poslove obavljaju u središnjim tijelima državne uprave kao i u tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U 2008. godini održana su dva seminara a do kraja godine u planira se održati još jedan seminar.

Ured je aktivno sudjelovao na znanstvenom skupu Pravo na pristup informacijama koji je organizirao Građevinski fakultet u Zagrebu kao i na znanstvenom skupu u organizaciji Pravnog fakulteta Centra za cjeloživotno obrazovanje Split. Ured je organizirao zajedno s udrugom GONG i udrugom Transparency International Hrvatska konferenciju povodom Međunarodnog dana prava na pristup informacijama.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Izraditi u suradnji sa središnjim tijelima državne uprave Popis tijela javne vlasti za 2009. godinu i dostaviti ga Vladi RH radi objave u Narodnim novinama;

Izraditi izvješće o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama za 2008. godinu, dostaviti ga Vladi RH odnosno Hrvatskom saboru radi prihvaćanja;

Tijekom 2009. godine Ured će organizirati seminare, okrugle stolove i radionice za službenike za informiranje radi osiguranja otvorenosti javnosti djelovanja tijela javne vlasti.

Organizirati obilježavanje 28. rujna Međunarodnog dana "Građani imaju pravo znati"

Ured će postupati po predstavkama ovlaštenika prava na pristup informacijama glede provođenja Zakona

Izraditi izmjene Zakona o pravu na pristup informacijama

Osnovati Radnu skupinu za izradu analize opravdanosti odnosno neopravdanosti odbijenih zahtjeva za pristup informacijama

Izraditi analize i preporuke od strane radne skupine s posebnim naglaskom na Zakon o tajnosti podataka

Organizirati javne kampanje podizanja javne svijesti o pravu na pristup informacijama

1.3.1.4. Ravnopravnost spolova

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

15. srpnja 2008. godine donesen je novi Zakon o ravnopravnosti spolova (NN 82/08). Zakon je usklađen s pravnom stečevinom odnosno direktivama Europske unije koje se odnose na ravnopravnost spolova (Direktivom 2002/73/EZ, Direktivom 2006/54/EZ i Direktivom 2004/113/EZ) čime je izvršena obveza iz Akcijskog plana za usklađivanje zakonodavstva i stvaranje potrebnih administrativnih kapaciteta za usvajanje i provedbu pravne stečevine EU na pregovaračkom poglavlju 19. „Socijalna politika i zapošljavanje“ u području Jednakih mogućnosti. Zakonom se uspostavlja neovisno tijelo nadležno za suzbijanje diskriminacije na području ravnopravnosti spolova i time su harmonizirani propisi o djelokrugu rada pravobraniteljice za ravnopravnost spolova na način da

aktivnosti njenog ureda obuhvaćaju sve funkcije neovisnog tijela za ravnopravnost spolova propisanih navedenim direktivama. Zakon predviđa i kadrovsko osnaživanje Ureda pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Ureda za ravnopravnost spolova Vlade RH i propisuje obvezu osnivanja i financiranja županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova kao institucionalnih mehanizama za provedbu Zakona i Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova na lokalnoj razini. Zakon donosi proširenje zabrane diskriminacije u području dobivanja i nabave odnosno pružanja usluga te na području zapošljavanja i rada, a također uvodi nove institute kao što je udružna tužba, prebacivanje tereta dokaza i načelo žurnosti u sudskim postupcima.

Tijekom 2008. Ured za ravnopravnost spolova je kontinuirano provodio i nadzirao provedbu mjera iz Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova 2006.-2010.

Sukladno odredbi Nacionalne politike, a temeljem Preporuke (2002)5 Vijeća Europe o zaštiti žena od nasilja, Radna skupina za izradu analize i plana djelovanja za suzbijanje svih oblika nasilja nad ženama, osnovana u Uredu za ravnopravnost spolova, izradila je Prijedlog Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja;

Ured za ravnopravnost spolova raspisao je javni Natječaj za prijavu projekata udruga, te su odobrena sredstva za financijsku potporu projektima udruga u okviru raspoloživih sredstava na poziciji Ureda za ravnopravnost spolova u iznosu od 665.000 KN. Prioritetno područje natječaja bili su lokalni izbori 2009. godine.

Zaključnom konferencijom koja je održana na Malti u veljači 2008. godine završen je međunarodni projekt „Uvođenje ravnopravnosti spolova u lokalne zajednice“. Cilj projekta bilo je provođenje analitičkog istraživanja tijekom 2007. godine o učinkovitim metodama implementiranja politike ravnopravnosti spolova u lokalnim zajednicama te djelotvornosti institucionalnih mehanizama u prevladavanju spolne diskriminacije koji postoje u zemljama mediteranskog kruga – Malti, Portugalu, Italiji, Grčkoj i Hrvatskoj.

Radi jačanja institucionalnih mehanizama za provođenje politike ravnopravnosti spolova, Ured je izradio prijedlog projekta pod nazivom „Podrška Uredu za ravnopravnost spolova u jačanju nacionalnih mehanizama za ravnopravnost spolova putem izobrazbe koordinatora/ica za ravnopravnost spolova u tijelima državne uprave“. Švedski fond za institucionalnu podršku (SISF Swedish Institutional Support Fund in the Republic of Croatia) sufinancira projekt, a ugovor o tehničkoj pomoći potpisan je u lipnju s Institutom za javnu upravu iz Stockholma (Institute for Public Management).

U cilju kontinuiranog osnaživanja, umrežavanja i educiranja povjerenstava za ravnopravnost spolova u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, u listopadu 2008. godine održana je III. Koordinacija županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova;

Ured je inicirao prevođenje dviju recentnih preporuka Vijeća Europe: Preporuku Rec(2007)13 Odbora ministara državama članicama o rodno osviještenoj politici u obrazovanju, i Preporuku CM/Rec (2007)17 Odbora ministara državama članicama o standardima i mehanizmima rodne jednakosti;

Ured je u nakladi od 2.000 primjeraka tiskao dvojezični Zbornik radova „Konferencije o jačanju svijesti o politikama i zakonodavstvu EU u području ravnopravnosti spolova“ koja je održana 31. svibnja 2007. godine u Zagrebu u organizaciji Ureda (kao sastavni dio projekta financijski podržanog od strane Europske komisije temeljem sudjelovanja Republike Hrvatske u Programu Zajednice – Ravnopravnost spolova).

U nakladi od 2.000 primjeraka tiskan je, distribuiran i javno prezentiran Pojmovnik rodne terminologije prema standardima EU kojeg su izradile suradnice Centra za Ženske studije;

Potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju s Europskom komisijom, Hrvatska je početkom 2008. stekla pravo sudjelovanja u programu Zajednice za zapošljavanje i socijalnu solidarnost PROGRESS 2007.-2013., čiji je nositelj Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. Ured je nositelj 5. komponente Ravnopravnost spolova koja ima za cilj provedbu strategije EU Putokazi ka ravnopravnosti žena i muškaraca 2006.-2010. i Europskog pakta o ravnopravnosti spolova;

Temeljem pristupanja Republike Hrvatske Barcelonskom procesu: Uniji za Mediteran (EuroMed) u srpnju 2008. godine, Ured za ravnopravnost spolova je sudjelovao na sastanku EuroMed-ove ad-hoc radne grupe s temom 'Jačanja uloge žena u društvu' koji je održan u Bruxellesu u organizaciji Europske komisije.

B) KLJUČNI PRIORITETI

daljnja planska provedba mjera Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova 2006. -2010.;

promicanje uravnotežene zastupljenosti žena i muškaraca na izborima za predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave;

provedba Preporuka UN Odbora za uklanjanje svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) u odnosu na 2. i 3. periodično izvješće RH o provedbi Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) i njezinog Fakultativnog protokola

sudjelovanje u provedbi programa Zajednice na području jednakih mogućnosti PROGRESS u petom programu Ravnopravnost spolova

jačanje administrativne sposobnosti Ureda za ravnopravnost spolova Vlade RH.

nastavak osnaživanja, umrežavanja i educiranja povjerenstava za ravnopravnost spolova u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

1.3.1.5. Zaštita prava djeteta

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je u suradnji s Vijećem Europe organiziralo Međunarodno predstavljanje Kampanje Vijeća Europe za ukidanje tjelesnog kažnjavanja djece, koje je održano u Zagrebu, 15. lipnja 2008. godine u Zagrebačkom kazalištu lutaka. Događaju su nazočili predstavnici država članica Vijeća Europe, visoki dužnosnici, zastupnici, pravobranitelji, predstavnici stručnih mreža, predstavnici nevladinih organizacija, istaknute osobe iz javnog života, obitelji s djecom i novinari. Tiskan je hrvatski prijevod publikacije Vijeća Europe: "Ukidanje tjelesnog kažnjavanja djece – pitanja i odgovori".

Na preporuku Vijeća Europe Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti priprema provedbu nacionalne kampanje za borbu protiv tjelesnog kažnjavanja djece koja će započeti krajem mjeseca studenoga 2008. godine i trajat će do studenoga 2009. godine.

Dana 14. srpnja 2008. godine potpisan je Plan programskih aktivnosti Vlade RH i UNICEF-a za razdoblje od 2007. do 2011. godine. Dokument se naslanja na nacionalne dokumente iz područja zaštite prava i interesa djece, kao što su Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece od 2006. i Nacionalna populacijska politika. Njime se

predviđa donošenje godišnjih implementacijskih planova na razini suradnje resornih ministarstava i UNICEF-a.

MOBMS je izradilo Nacrt prijedloga Zakona o zakladi "Hrvatska za djecu" koji je usvojen u Hrvatskom saboru 24. listopada 2008. Svrha osnivanja ove Zaklade, sukladno Nacionalnoj populacijskoj politici, je senzibilizirati društvo na potrebe i podizanje kvalitete obiteljskog života višečlanih obitelji, što bi se ostvarivalo sufinanciranjem pojedinih programa kao što su: ljetovanje za obitelji s većim brojem djece, stipendiranje darovite djece, nabavka informatičke opreme i sl.

Temeljem provedenog natječaja je iz Državnog proračuna za 2008. godinu s pozicije Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti ukupno financirano 38 projekata udruga namijenjenih djeci u ukupnom iznosu od 1.365.900,00 kn.

Izrađeno je prvo Izvješće o provedbi Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece za razdoblje od 2006. do 2012. godine koje je Vlada usvojila 7. veljače 2008. godine.

Program psihosocijalne pomoći na dječjim onkološkim odjelima Vlada je usvojila 12. listopada 2007. godine na prijedlog Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Predložene programske aktivnosti namijenjene su prvenstveno djeci oboljeloj od malignih bolesti te njihovim obiteljima s naglaskom na provedbu u kliničko-bolničkim centrima u Zagrebu, Splitu, Osijeku i Rijeci. Provedbom programa ostvaruju se temeljni ciljevi Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece od 2006. do 2012. godine, a koji se odnose na osiguravanje suvremenih načela i metoda humanizacije bolničkog liječenja djece te razvoj preventivnih programa.

U okviru kontinuiranih djelatnosti Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, provode se: aktivnosti Akcije "Gradovi i općine – prijatelji djece"; projekt Autobus "Čudesna šuma"; natječaj dječjih likovnih i literarnih radova na temu „Volim svoju obitelj“ te natječaj za dodjelu Nagrade za promicanje prava djeteta. Također, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je tiskalo dvobroj časopisa "Dijete i društvo".

Važno područje Nacionalne populacijske politike čini "Sustav obiteljskih potpora" koje imaju za cilj osnažiti obitelj u podizanju djece. Mjere Nacionalne populacijske politike većim su dijelom u neposrednoj primjeni od 2007. godine (rodiljne naknade, pomoć za opremu novorođenog djeteta, uvećani doplatka za djecu, pronatalitetni dodatak za treće i četvrto dijete korisnika doplatka za djecu), a većina njih primijenit će se do 2009. godine. Jedan od uspjeha ove politike u 2008. predstavlja i ukidanje limita u isplati naknada za obvezni rodiljni dopust.

U državnom proračunu za 2008. godinu osigurano je 1.900.000.000,00 kuna za doplatka za djecu, a za korištenje dodatnog rodiljnog dopusta i opreme za novorođeno dijete osigurano je 910.000.000,00 kuna.

S ciljem provođenja što većeg broja mjera Nacionalne populacijske politike, 9. srpnja 2008. godine, donesen je Zakon o rodiljnim i roditeljskim potporama (u primjeni od 1. siječnja 2009. godine) kojim se promiče ravnopravnost spolova, otvara mogućnost većeg sudjelovanja očeva u skrbi za djecu, predviđa isplata naknade zaposlenim roditeljima u vrijeme korištenja dodatnog rodiljnog odnosno roditeljskog dopusta vezano uz proračunsku osnovicu, stvaraju se pravne pretpostavke za fleksibilno korištenje roditeljskog dopusta do osme godine života djeteta, predviđa se mogućnost korištenja

rodiljnog i roditeljskog dopusta u skraćenom radnom vremenu kao i mogućnost korištenja roditeljski dopust oba roditelja istovremeno, naizmjenično i u dijelovima.

Programom dodjele besplatnih udžbenika za djecu iz obitelji s osmero i više djece obuhvaćeno je 189 djece iz 168 obitelji, te je do 6. studenog 2008. za nabavu udžbenika ukupno utrošeno 214.763,58 kuna.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je provelo Natječajni postupak za financijsku potporu projekata udruga usmjerenih obitelji i zaštiti od nasilja u obitelji za 2008. godinu. Financirano je ukupno 69 projekata s ukupno 3.780.000,00 kuna. Natječajem su obuhvaćeni projekti potpore trudnicama, roditeljama, mladim roditeljima i njihovim obiteljima i projekti usmjereni afirmaciji uspješnog roditeljstva, potpori obiteljima sa četvero i više djece te unaprjeđenju zaštite od nasilja u obitelji.

Za rad Obiteljskih centara u 2008. godini iz sredstava Državnog proračuna osigurano je 25.427,400,00 kuna. Do sada je osnovano ukupno sedamnaest obiteljskih centara, od kojih su tri osnovana u 2008. godini. Kroz svoj savjetodavni i preventivni rad obiteljski centri posebnu pažnju posvećuju poticanju odgovornog roditeljstva i skrbi o članovima obitelji, podizanju kvalitete života djece, mladeži i obitelji, poticanju i razvoju programa rada u zajednici, te općenito poticanju i provedbi programskih aktivnosti namijenjenih promidžbi obiteljskih vrijednosti.

Dana 27. lipnja 2008. godine Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti organiziralo je stručni sastanak svih ravnatelja/ica obiteljskih centara s ciljem poticanja stručne rasprave o unaprjeđenju kvalitete rada obiteljskih centara, unaprjeđenja ponude savjetodavnih usluga namijenjenih obiteljima i unaprjeđena djelovanja odgovornih subjekata u korist obitelji te utjecaja na afirmaciju vrijednosti obiteljskog života. Organizacija stručnog sastanka temeljena je na odredbama nacionalnih dokumenata, Nacionalne obiteljske politike i Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece za razdoblje od 2006. do 2012. godine.

U cilju unaprjeđenja zaštite žrtava nasilja u obitelji, podizanja kvalitete njihova života te afirmacije propisanih prava, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti nastavlja poduzimati niz aktivnosti propisanih Nacionalnom strategijom zaštite od nasilja u obitelji, za razdoblje od 2008. do 2010. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- Provedba nacionalne kampanje protiv tjelesnog kažnjavanja djece
- Provedba mjera tijekom 2009. godine, sukladno obvezama Nacionalnog plana aktivnosti za prava i interese djece (2006-2012)
- Provedba mjera iz Programa aktivnosti za sprječavanje nasilja među djecom i mladima
- Ostvarivanje suradnje s organizacijama civilnog društva na provedbi programa namijenjenih djeci
- Provedba mjera iz Nacionalne populacijske politike

1.3.1.6. Zaštita starijih osoba

U 2008. godini u primjeni je Program razvoja usluga za starije osobe u sustavu međugeneracijske solidarnosti za razdoblje od 2008. do 2011. godine (NN 90/07) koji je

Vlada RH usvojila 23. kolovoza 2007. Pitanja starijih osoba iz djelokruga Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti obuhvaćaju i nacionalni dokumenti u širem području ljudskih prava: Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava 2008.-2011. i Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije 2008.-2013., a u provedbi mjera, ostvaruje se suradnja Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti s drugim tijelima državne uprave, jedinicama lokalne ili područne (regionalne) samouprave i organizacijama civilnog društva.

Međuresorna suradnja se usmjerava seobuhvatnom sagledavanju pitanja starijih osoba, a suradnja Ministarstva s jedinicama lokalne ili područne (regionalne) samouprave provedbi programa međugeneracijske solidarnosti. Putem javnog natječaja se sufinanciraju projekti organizacija civilnog društva svrha kojih je poboljšanje kvalitete života starijih osoba ili poticanje volonterstva.

KLJUČNI PRIORITETI

- provedba mjera Programa razvoja usluga za starije osobe u sustavu međugeneracijske solidarnosti (2008-2011) Vlade RH
- provedba mjera Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava 2008.-2011., poglavlje: Osobe starije životne dobi, 75. Cilj: Poboljšanje kvalitete života starijih osoba, mjere 75. 1. do 75. 4.)
- provedba mjera Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije 2008.-2013., poglavlje II Postojeće stanje po područjima i mjere, 1. Obitelj i socijalna skrb, 1. 4. Starije osobe, 1. 4. Međugeneracijska solidarnost, Mjere 1-4)
- jačanje međunarodne suradnje u pitanjima starijih osoba iz zakonskog djelokruga MOBMS-a.

1.3.1.7. Osobe s invaliditetom

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakon o pravobranitelju za osobe s invaliditetom (NN 107/07) stupio je na snagu 1. siječnja 2008. godine, a 30. svibnja 2008. godine, imenovana je pravobraniteljica za osobe s invaliditetom. U Državnom proračunu za 2008. godinu osigurana su sredstva u iznosu od 2.500.000,00 kuna za djelovanje Ureda pravobraniteljice za osobe s invaliditetom u kojem je za 2008. godinu predviđeno zapošljavanje 9 djelatnika.

U svrhu poboljšanja kvalitete života osoba s invaliditetom, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti treću godinu za redom provodi projekt uvođenja instituta osobnog asistenta za osobe s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta. Projekt se provodi u suradnji sa 64 udruge osoba s invaliditetom iz 19 županija na području RH. Tijekom 2008. godine u projekt je uključeno 338 osoba s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta. Za provedbu projekta uvođenja instituta osobnog asistenta za osobe s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta u 2008. godini osigurano je 14.999.984,78 kuna.

Uspostavljena je suradnja s Uredom Stalnog predstavnika programa Ujedinjenih naroda za razvoj u Hrvatskoj (UNDP) u području evaluacije projekata osobnog asistenta i primjeni mehanizma praćenja i evaluacije provođenja mjera Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2007. do 2015.

godine te je 9. svibnja potpisan Sporazum o suradnji između UNDP-a i Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Za projekte udruga koje se bave problemima i zadovoljavanjem potreba osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj iz dijela prihoda od igara na sreću za 2008. godinu, a s ciljem socijalnog osnaživanja osoba s invaliditetom za uključivanje u život zajednice, odobrena su sredstva u iznosu od 12.859.396,44 kuna za 165 projekata.

Sukladno Završnim odrednicama Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine (NN 63/07), Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti izradilo je objedinjeno Izvješće o provedbi mjera Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine za 2007. godinu koje je VRH prihvatila na sjednici održanoj 30. lipnja 2008. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- Provedba mjera tijekom 2009. godine, sukladno obvezama Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom (2007-2015)
- Ostvarivanje suradnje s organizacijama civilnog društva na provedbi programa namijenjenih udrugama koje se bave problemima i zadovoljavanjem potreba osoba s invaliditetom
- Donošenje zakonskog propisa koji će regulirati pravo na osobnog asistenta za osobe s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta.

1.3.1.8. Problematika „zločina iz mržnje“

KLJUČNI PRIORITETI

U svakoj policijskoj upravi sustavno će se pratiti, prikupljati i analizirati sva postupanja koja se odnose na problematiku zločina iz mržnje u koju spadaju mržnja po vjerskoj, nacionalnoj i drugoj osnovi. O svim događajima će se žurno izvješćivati nadležne ustrojstvene jedinice Ministarstva unutarnjih poslova koje prate zločine iz mržnje, a koje će se po potrebi uključivati u obrade navedenih djela. U Ravnateljstvu policije će se i dalje objedinjavati svi podaci te će se obavljati analize i prosudbe za područje cijele RH. I nadalje će se u policijske evidencije unositi standardizirani podaci o "zločinima iz mržnje".

O događajima za koje se kriminalističkom ili prekršajnom obradom utvrdi ili zbog svih okolnosti postoji sumnja da je motiv mržnja prema osobi ili skupini zbog razloga iz čl. 89. st. 36. Kaznenog zakona (zločini iz mržnje), unosit će se sljedeći podaci:

1. pripadnost oštećene osobe skupini (dakle, ako je motiv napada etnička ili nacionalna netrpeljivost ili mržnja, tada se unosi kojoj etničkoj ili nacionalnoj skupini pripada oštećena osoba; ako je motiv napada seksualna orijentacija oštećene osobe, tada se unose podaci o pripadnosti neke od skupina). Prema istom načinu unose se i podaci za pripadnike ostalih skupina koje su objekt napada, a sve ovisno o motivu napada koji može biti mržnja po bilo kojoj zakonski navedenoj osnovi (rasi, podrijetlu, pripadnosti

supkulturnom pokretu, vjerskoj zajednici, regionalnoj pripadnosti itd.). U ovu problematiku svakako spadaju i događaji kojima se veliča ustaštvo, četništvo, fašizam, nacizam i dr.

2. pripadnost počinitelja skupini unosi se na isti način kao i za oštećenu osobu,
3. posljedica (materijalna šteta, teška tjelesna ozljeda, tjelesna ozljeda, bez štete itd.)
4. na koji način je utvrđeno da se radi o događaju koji je motiviran mržnjom, odnosno zbog čega se pretpostavlja da se radi o zločinu iz mržnje,
5. kvalifikacija događaja, što je poduzeto, odnosno način dovršetka predmeta i drugi relevantni podaci.

1.3.2. Prava i zaštita nacionalnih manjina

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Provedba Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina

Ured za nacionalne manjine je u 2008. godini nastavio aktivnosti na provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina posebice u dijelu koji se odnosi na imenovanje Savjeta za nacionalne manjine. Također je poticao aktivnosti i sukladno djelokrugu provodio mjere u okviru Nacionalnog programa za Rome.

VRH je na sjednici održanoj 10. travnja 2008. godine imenovala ostale članove Savjeta za nacionalne manjine iz reda osoba koje su predložila vijeća nacionalnih manjina. Za članove Savjeta imenovano je 6 članova i to predstavnik slovenske, slovačke, makedonske, njemačke, ukrajinske i rusinske nacionalne manjine.

Za unaprjeđenje prava nacionalnih manjina posebno je važna provedba Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koju je Republika Hrvatska među prvima potvrdila. U cilju provedbe navedenog međunarodnog dokumenta Ured je u suradnji s Vijećem Europe organizirao peti po redu seminar o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koji je održan 1. prosinca 2008. godine u Zagrebu. Sudionici seminara su analizirali ostvarivanje Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina i nacionalnog zakonodavstva kojim se reguliraju prava nacionalnih manjina. Ured priprema izradu trećeg izvješća o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina koji VRH treba podnijeti Savjetodavnom odboru Vijeća Europe. U narednom mandatu predstojnica Ureda za nacionalne manjine izabrana je za predstojnicu Odbora stručnjaka Vijeća Europe za nacionalne manjine.

Hrvatski sabor je na sjednici održanoj 5. ožujka 2008. godine donio Zaključak o prihvatanju Izvješća o provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina za 2006. godinu. Za provođenje Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina za 2006. godinu ukupno je izdvojeno 84.650.270,00 kuna, što u usporedbi s prethodnom 2005. godinom iznosi povećanje sredstava iz Državnog proračuna RH za 110 posto. Izvješće pokazuje daljnji napredak u ostvarivanju svih prava pripadnika nacionalnih manjina. U odnosu na provedbu čl. 22. Ustavnog zakona kojim se regulira ostvarivanje prednosti pri zapošljavanju nacionalnih manjina, tijekom 2006. godine stvoren je cjelokupni zakonski okvir koji detaljno uređuje spomenuta prava pri zapošljavanju, kako u tijelima državne uprave i jedinicama lokalne samouprave, tako i u pravosuđu. Također su doneseni

planovi zapošljavanja kojima je predviđen i broj pripadnika nacionalnih manjina čije zapošljavanje treba planirati.

U organizaciji Ureda za nacionalne manjine i Savjeta za nacionalne manjine RH održana je Međunarodna konferencija o prekograničnoj suradnji nacionalnih manjina od 19. do 21. lipnja 2008. godine na Brijunima. Cilj Konferencije je bio jačanje prekogranične suradnje nacionalnih manjina iz 8 država sudionica: Austrije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Mađarske, Makedonije, Rumunjske, Slovenije i Hrvatske.

Na sjednici održanoj 17. srpnja 2008. godine VRH je donijela Zaključak o prihvaćanju izvješća o provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina za 2007. godinu. Izvješće pokazuje daljnji napredak u ostvarivanju prava nacionalnih manjina. U 2007. godini je za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina utrošeno je 131.527.332,00 kuna što je povećanje za 55 posto u odnosu na prethodnu godinu.

Ured za nacionalne manjine koordinirao je i sudjelovao u izradi Akcijskog plana za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, koji je VRH donijela 25. lipnja 2008. godine. Akcijski plan je donesen u sklopu pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, s ciljem ispunjavanja mjerila za otvaranje pregovora u poglavlju pravne stečevine 23. Pravosuđe i temeljna prava.

Uz potporu sredstava iz državnog proračuna te sredstvima iz donacije Europske komisije (PHARE 2005) u naselju Parag (općina Nedelišće, Međimurska županija) započeo je rad na infrastrukturnom uređenju romskog naselja. Sredstvima osiguranim u projektu financirat će se izgradnja ceste, vodoopskrbe i električne mreže. Ovaj dio projekta financirala je EU u iznosu od 500.000,00 EUR te sufinancirala RH u iznosu od 167.000,00 EUR.

U Državnom proračunu RH za 2008. godinu putem Savjeta za nacionalne manjine za programe udruga i ustanova nacionalnih manjina osigurana su sredstva u iznosu od 41.511.500,00 kuna, što je povećanje za 19 posto u odnosu na prethodnu godinu, a za 2009. godinu osigurana su sredstva u iznosu od 43.590.000,00 kuna, što je povećanje za 5 posto u odnosu na prethodnu godinu.

U cilju daljnjeg unaprjeđivanja i ostvarivanja prava nacionalnih manjina Hrvatski sabor je u ožujku 2008. godine donio Odluku o potvrđivanju Sporazuma između RH i Republike Makedonije o zaštiti prava hrvatske nacionalne manjine u Republici Makedoniji i makedonske nacionalne manjine u RH.

Zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina

Središnji državni ured za upravu kontinuirano prikuplja i obrađuje podatke o zapošljavanju pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave i upravnim tijelima lokalnih jedinica, te analizira stanje i prati postignuti napredak, a u tijeku su pripreme radnje za prikupljanje i obradu navedenih podataka za 2008. godinu.

U odnosu na pripadnike nacionalnih manjina, Planom prijama za tijela državne uprave, stručne službe i urede Vlade Republike Hrvatske za 2008. godinu utvrđeno je da je u tijelima za koja se donosi Plan već zaposlen 2031 pripadnik nacionalnih manjina, te da se u 2008. godini planira zaposliti 226 pripadnika nacionalnih manjina (224 u tijelima

državne uprave te 2 u stručnim službama i uredima Vlade Republike Hrvatske). Prema podacima na dan 01. studenog 2008. u središnjim tijelima državne uprave i uredima državne uprave u županijama zaposleno je ukupno 2158 pripadnika nacionalnih manjina (1989 službenika i 169 namještenika).

Sredstva za potrebe nacionalnih manjina

Sukladno Rješenju VRH od 18. travnja 2008. godine o odobrenju sredstava na teret Proračunske zalihe Državnog proračuna RH za 2008. godinu doznačena su dodatna sredstva u iznosu od 500.000,00 kuna Srpskom narodnom vijeću Zagreb za redovan rad. Također su Rješenjem VRH od 24. travnja 2008. godine na teret Proračunske zalihe odobrena sredstva u iznosu od 100.000,00 kuna Češkoj besedi Donji Sređani za rekonstrukciju i adaptaciju Češkog doma i 150.000,00 kuna Matici slovačkoj Miljevci za izgradnju Hrvatsko-slovačkog doma u Miljevcima.

Nacionalni program za Rome

Ured je nastavio provođenje mjera iz Nacionalnog programa za Rome i u 2008. godini. Organizirana su dva seminara o edukaciji voditelja i predstavnika romskih udruga i organizacija koji su održani od 27. do 29. ožujka 2008. godine i od 10. do 12. travnja 2008. godine. Predavanja su održali predstavnici nadležnih ministarstava i vladinih ureda, profesori Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu i predavači Međunarodnog centra za obrazovanje novinara. Sudionici seminara su upoznati s ostvarivanjem prava nacionalnih manjina u RH, provođenjem Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma (2005-2015) u dijelu koji se odnosi na obrazovanje, zdravstvo, zapošljavanje i socijalnu skrb, stanovanje i prostorno uređenje, Nacionalnom politikom za promicanje ravnopravnosti spolova, analizom izvještavanja u medijima, s posebnim osvrtom na Rome.

Na sjednici održanoj 27. ožujka 2008. godine VRH donijela je Rješenje o imenovanju predsjednice i članova Povjerenstva za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome. Za predsjednicu Povjerenstva imenovana je potpredsjednica VRH i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. U Povjerenstvu koje broji 27 članova, pored predstavnika resornih ministarstava i ureda, imenovano je i 9 predstavnika romske nacionalne manjine. VRH je 5. lipnja 2008. godine donijela Rješenje o imenovanju voditeljice i članova Radne skupine za praćenje Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma (2005-2015), među kojima su imenovana četiri predstavnika romske nacionalne manjine.

Donacijom Europske komisije iz programa PHARE 2005 i PHARE 2006 te sredstvima Državnog proračuna RH za Projekt podrške Romima uredit će se kompletna infrastruktura (izgradnja cesta, vodoopskrbe i električne mreže) u četiri romska naselja u Međimurskoj županiji. Radovi u naselju Parag (općina Nedelišće) započeli su u veljači 2008. godine. Ukupna vrijednost radova predviđenih u sklopu ovih projekata je 4.071.429,00 EUR, od čega je iznos od 1.238.429,00 EUR sufinanciran iz Državnog proračuna RH.

U sklopu programa IPA 2008 predloženo je uređenje infrastrukture u još dva romska naselja u Međimurskoj županiji, za koji je Europska komisija odobrila sredstva u iznosu od 2,5 milijuna EUR uz sufinanciranje iz sredstava Državnog proračuna RH u iznosu od 833.330,00 EUR.

Pod pokroviteljstvom VRH održan je VII Svjetski kongres Roma 24. listopada 2008. godine. Sukladno Rješenju VRH od 12. rujna 2008. godine za spomenuti Kongres osigurana su sredstva iz Proračunske zalihe Državnog proračuna RH u iznosu od 200.000,00 kuna.

Sredstva iz Državnog proračuna RH za 2008. godinu:

- Program za Rome - 2.560.000,00 kuna
- Program za nacionalne manjine - 380.000,00 kuna
- Konferencija o pravima nacionalnih manjina - 120.000,00 kuna

B) KLJUČNI PRIORITETI

Provedba Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina

Provedba Akcijskog plana za provedbu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina

Izrada izvješća o provedbi Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina

Izrada trećeg izvješća o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina

Izrada Akcijskog plana Desetljeća za u uključivanje Roma za 2009. godinu

Izrada izvješća o provedbi Nacionalnog programa za Rome i Akcijskog plana Desetljeća za uključivanje Roma (2005-2015)

Organiziranje konferencije o pravima nacionalnih manjina

Jačanje administrativnih sposobnosti Ureda za nacionalne manjine

1.4. PUČKI PRAVOBRANITELJ

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Donošenjem Zakona o suzbijanju diskriminacije u srpnju 2008. godine, Pučki pravobranitelj je postao krovno anti-diskriminacijsko tijelo koje će biti zaduženo za nadzor svih aktivnosti koje će se odvijati na području suzbijanja diskriminacije.

Hrvatski je sabor 19. rujna 2008. razmatrao Izvješće Pučkog pravobranitelja za 2007. godinu i primio ga na znanje te dostavio Vladi RH radi poduzimanja mjera za učinkovitiji rad nadležnih državnih tijela i tijela koja imaju javne ovlasti. Istodobno, posebnim je zaključkom zadužio Vladu da do kraja 2008. godine pripremi i dostavi Hrvatskom saboru Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pučkom pravobranitelju sukladno prijedlogu i inicijativi pučkog pravobranitelja sadržanoj u Izvješću o radu pučkog pravobranitelja u 2007. godini. Početkom godine pučki je pravobranitelj Hrvatskome saboru, putem Odbora za Ustav, poslovnik i politički sustav, uputio i formalnu inicijativu za izmjenu čl. 92. Ustava RH, Ustavne odredbe o pučkom pravobranitelju. Cilj predložene izmjene je da se pučkom pravobranitelju (kao opunomoćeniku Hrvatskoga sabora) utvrdi opći mandat za zaštitu i promicanje ljudskih prava, što je jedan od bitnih kriterija za dobivanje statusa nacionalne institucije za ljudska prava koje sadrže "Pariška načela" UN-a iz 1993. godine. U lipnju 2008. godine, naime, pučki pravobranitelj je i formalno dobio od nadležnoga tijela UN-a "status A" kao nacionalna institucija koja zadovoljava kriterije iz "Pariških načela". To, pored priznanja neovisnosti, donosi i posebne obveze u pogledu izvještavanja tijela UN-a o provođenju konvencija o ljudskim pravima u Hrvatskoj. Traženim izmjenama Ustava potrebno je ukloniti sve dvojbe o tome mogu li se zakonom pučkom pravobranitelju povjeriti određene ovlasti u odnosu na sudsku upravu te pravne i fizičke osobe. Ukoliko inicijativa bude prihvaćena trebat će izmijeniti, već u nekim odredbama zastarjeli, Zakon o pučkom pravobranitelju iz 1992. godine.

Povećana sredstva iz proračuna omogućila su u 2008. godini zapošljavanje 8 novih službenika tako da sada u Uredu, pored pučkog pravobranitelja i tri zamjenika, radi 18 savjetnika te 10 stručnih suradnika i službenika. Ovime je ispunjen dio plana jačanja institucije koji je na prijedlog pučkog pravobranitelja prihvatio Hrvatski sabor zaključkom od 3. lipnja 2005. godine. Što se tiče pritužbi, pučki je pravobranitelj do 7. listopada 2008. godine zaprimio 1.171 novi predmet koji se najviše odnose na pritužbe na rad pravosuđa (298) za što ova institucija nije nadležna. Na drugom mjestu su pritužbe vezane za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša (147), potom slijede pritužbe osoba lišenih slobode (116), pritužbe vezane za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja (115), radni i službenički odnosi (70), statusna prava građana (44) stambeno zbrinjavanje, ostvarivanje prava iz zdravstvenog osiguranja (40), problematika lokalne, područne i mjesne samouprave (37) te pritužbe na rad policije (34) itd.

B) KLJUČNI PRIORITETI

daljnje kadrovsko i materijalno jačanje Ureda kao središnjeg tijela nadležnog za suzbijanje diskriminacije

provedba projekta „Potpora primjeni Zakona o suzbijanju diskriminacije“ koji je RH odobren u okviru programa Zajednice u području zapošljavanja, socijalne uključenosti te zaštite, uvjeta rada, ravnopravnosti spolova i borbe protiv diskriminacije za razdoblje od

2007. do 2013. (PROGRESS) kroz koju će se provesti edukacije državnih službenika te promotivna kampanja u svrhu suzbijanja diskriminacije i učinkovite primjene Zakona aktivno sudjelovanje u radu Europske mreže institucija nadležnih za jednakost, tzv. „Equinet“
upućivanje u zakonodavnu proceduru novog Zakona o pučkom pravobranitelju
rješavanje pitanja poslovnog prostora Ureda pučkog pravobranitelja

1.5. POVRATAK IZBJEGLICA

1.5.1. Pravni i institucionalni okvir

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. godine nastavljeno je provođenje aktivnosti usmjerenih na ubrzavanje dinamike i osiguravanja održivog povratka, osobito rješavanje pitanja bivših nositelja stanarskih prava. Akcijski plan za ubranu provedbu stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskog prava (BNSP) do kraja 2009. godine prihvaćen je od Vlade RH 25. lipnja 2008. godine te upućen Europskoj komisiji.

Kako bi se u 2008. godini dodatno ubrzao proces stambenog zbrinjavanja bivših nositelja stanarskih prava na i izvan PPDS-a Vlada RH se obvezala na sljedeće:

- rješavanje 1.427 slučajeva bivših nositelja stanarskog prava na i izvan PPDS-a do kraja 2008. godine (427 izvan PPDS-a i 1.000 na PPDS-u), te
- na rješavanje svih preostalih 2.144 slučajeva do kraja 2009. godine na i izvan PPDS-a po sistemu "ključ u ruke".

Tijekom provedbe tog plana za 2008. godinu do početka prosinca osiguran je stambeni smještaj za 1.300 obitelji bivših nositelja stanarskog prava (91%). Do prosinca 2008. izvan PPDS-a kupljeno je svih 427 planiranih stanova, a na PPDS-u stambeni smještaj je osiguran za ukupno 873 bivša nositelja stanarskog prava, odnosno 91%, a za preostale će se rješenje osigurati do kraja godine. Više od polovice stanova je dostupno, a za dio BNSP, obnova stanova i kuća bit će završena do proljeća 2009. godine.

1.5.2. Stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava (BNSP) na područjima posebne državne skrbi (PPDS)

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Do početka prosinca 2008. godine ukupno je stambeno zbrinuto 5.219 bivših nositelja stanarskih prava kojima je na PPDS-u dodijeljen odgovarajući stambeni smještaj.

Za 2008. godinu bilo je predviđeno stambeno zbrinjavanje 1.000 bivših nositelja stanarskog prava na PPDS-u. U cilju ubrzavanja programa stambenog zbrinjavanja na PPDS-u, do početka prosinca 2008. godine riješeno je 873 BNSP-a kojima je osiguran stambeni smještaj.

Većina tih obitelji uselila je ili je u tijeku njihovo useljavanje u dodijeljene dostupne kuće i stanove, izuzev korisnika za koje su u tijeku isporuka građevinskog materijala ili je u tijeku obnova stambenih zgrada, koja će biti završena do proljeća 2009. godine.

Za preostale pozitivno riješene zahtjeve bivših nositelja stanarskog prava stambeni smještaj bit će osiguran do kraja 2008. i u 2009. godini na PPDS-u prema programu Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva i to uglavnom kroz obnovu oštećenih i razorenih stambenih zgrada i obiteljskih kuća kao i iseljenje dijela trenutnih korisnika stanova.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini preostalo je za riješiti 1.481 zahtjev za stambeno zbrinjavanje na PPDS-u, što se namjerava završiti do kraja 2009. godine. U obnovi je trenutno oko 1.100 stanova u stambenim zgradama, a preostali broj potrebnih stanova osigurat će se kroz iseljavanje trenutnih korisnika stanova na PPDS i kroz obnovu obiteljskih kuća u vlasništvu bivših nositelja stanarskog prava.

Za ukupni završetak ovog programa potrebno je oko 400 milijuna kuna koji se osiguravaju u državnom proračunu za 2009. godinu.

1.5.3. Stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava koji se vraćaju na područje Hrvatske izvan područja posebne državne skrbi

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Za stambeno zbrinjavanje izvan PPDS-a do kraja rujna 2005. godine, kada je istekao rok za podnošenje zahtjeva, podneseno je ukupno 4.559 zahtjeva. Do listopada 2008. godine riješeno je: (a) 1.498 obitelji dobilo je suglasnost za stambeno zbrinjavanje, odnosno utvrđeno im je pravo na stambeno zbrinjavanje, (b) 1.144 zahtjeva je negativno riješeno ili je obustavljeno jer se odnose na PPDS ili zato što se korisnici nisu odazvali zahtjevima za kompletiranje dokumenata; (c) 1.917 zahtjeva još su neriješeni jer iz podnositelji nisu do danas kompletirali, a među njima je najveći broj podnositelja koji su dugo vremena bili nedostupni.

Do kraja 2008. godine osigurano je ukupno 835 stanova izvan PPDS-a (kupljeni stanovi preko Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama), koji su dodijeljeni pozitivno riješenim korisnicima.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Administrativni postupak utvrđivanja prava na stambeno zbrinjavanje izvan PPDS-a završen je u listopadu 2008. godine radi definiranja krajnjeg broja korisnika koje treba stambeno zbrinuti do kraja 2009. godine. Za 2009. godinu planira se osigurati ukupno 663 stanova, koji će se najvećim dijelom osigurati kroz kupnju stanova na tržištu u 2009. godine. Ukupno je za to potrebno osigurati iz državnog proračuna oko 500 milijuna HRK u 2009. godini.

1.5.4. Povrat zauzete imovine vlasnicima u posjed

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Povrat zauzete privatne imovine vlasnicima uglavnom je završen do kraja 2005. godine. Na kraju 2008. godine preostalo je 9 slučajeva zauzete imovine u Kistanju čiji je povrat vlasnicima u tijeku i trebao bi uskoro biti završen. U sudskom postupku povrata imovine je 37 slučajeva zauzete imovine. Sudske postupke iseljenja pokrenulo je Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva preko Državnog odvjetništva

nakon što su prethodno iscrpljena sva administrativna sredstva. Sudski postupci iseljenja pokrenuti su u slučajevima gdje su privremeni korisnici odbili napustiti zauzetu imovinu prema administrativnim nalogima za iseljenje u slučajevima gdje je utvrđeno da imaju drugu imovinu ili su odbili ponuđeni alternativni smještaj. Sudski postupci su u svim slučajevima ubrzani i došlo je do više slučajeva sudskih deložacija.

Što se tiče obnove devastiranih kuća, koje su prethodno bile u sekvestru RH, do sada je obnovljeno njih 350, čime je taj program uglavnom završen. Preostali slučajevi vezani su za situacije u kojima su vlasnici nedostupni i one u kojima je imovina u međuvremenu prodana. U rješavanju je još manji broj slučajeva obnove devastirane imovine (75) čiji su vlasnici zahtjeve za sanaciju podnijeli u 2007. i 2008. godini.

Prema zaključku Vlade od 7. prosinca 2006. godine o naknadi ulaganja u zauzetu imovinu, Ministarstvo primjenjuje proceduru prema kojoj se svim privremenim korisnicima i vlasnicima imovine nudi izvansudska nagodba i preuzima plaćanje nakande u ime vlasnika. Prikupljeno je 16 zahtjeva za isplatu naknade za ulaganja u zauzetu imovinu, od čega su ove godine riješena dva slučaja potpisivanjem vansudske tripartitne nagodbe između vlasnika, korisnika i Ministarstva. U tijeku je rješavanje svih preostalih slučajeva.

U tijeku je također rješavanje pitanja povrata poljoprivrednog zemljišta u zadarskom zaleđu na čemu zajednički rade Ministarstvo pravosuđa i Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva. Identificirano je 7 korisnika koji koriste zemljište 30-ak vlasnika. U rješavanje ovih slučajeva uključena je i Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS). U Vladinu proceduru upućen je zaključak koji definira rješavanje tog pitanja u vrlo kratkom roku (zaključak će biti usvojen do kraja prosinca 2008. godine).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Završetak svih preostalih postupaka povrata imovine uključujući slučajeve zauzetog poljoprivrednog zemljišta i naknade štete za ulaganja u zauzetu imovinu. Završetak svih navedenih postupaka vezanih za povrat imovine planiran je najkasnije do kraja 2009. godine. Sredstva za tu namjenu osigurana su u državnom proračunu.

1.5.5. Obnova u ratu oštećenog ili uništenog stambenog fonda

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. godine započela je obnova 1.400 objekata višeg stupnja oštećenja od kojih je 900 u cijelosti završeno, te je isplaćeno 500 novčanih potpora za obnovu kuća manjeg stupnja oštećenja. Preostalo je za riješiti manje od 550 zahtjeva za obnovu koji su uglavnom vezani za prethodno rješavanje drugih pitanja – vlasnički odnosi i slično, kao i dio slučajeva koji su u žalbenom postupku i bit će pozitivno riješeni.

Preostalo je 9.000 žalbi na rješenja o pravu na obnovu u drugostupanjskom postupku. U tijeku je intenzivno rješavanje žalbi na rješenja o obnovi.

Od ožujka 2008. godine uspostavljena je nova procedura rješavanja dijela negativnih zahtjeva za obnovu, koja je od srpnja definirana promjenom Zakona o područjima posebne državne skrbi. Time je omogućeno pozitivno rješavanje većeg broja odbijenih

zahtjeva za obnovu kao i organizirana obnova kuća kroz program stambenog zbrinjavanja (odnosi se na potencijalno 800 negativno riješenih zahtjeva za obnovu - osobe koje su se žalile na stupanj štete sad imaju pravo na stambeno zbrinjavanje kroz dodjelu građevinskog materijala).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Predviđen je završetak obnove preostalog u ratu oštećenog ili uništenog stambenog fonda. Za 2009. godinu planira se obnova najviše 1.400 kuća, od čega oko 700 organiziranom obnovom kuća viših stupnjeva oštećenja i oko 700 kuća manjeg stupnja oštećenja.

Planiran je nastavak rješavanja žalbenih postupka. Time bi trebao biti u potpunosti završen program obnove u ratu oštećenog stambenog fonda u Hrvatskoj, izuzev pojedinačnih slučajeva (prelokacije, neriješeni imovinsko-pravni odnosi, zamjena prava na obnovu i dr.).

1.5.6. Stvaranje održivih uvjeta povratka-programi obnove i izgradnje infrastrukture te poticaji socijalnom i gospodarskom oporavku područja koja su bila zahvaćena ratom

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U 2008. godini nastavljena je provedba obnove te gradnje komunalne i socijalne infrastrukture u ratom stradalim područjima po programima EIB I. i CEB V. započetim u 2004. godini te EIB II. koji je s provedbom započeo 2006. godine, kao i po programima koji se financiraju sredstvima državnog proračuna.

Programom EIB I. u ukupnom iznosu od oko 760 milijuna kuna (od čega je 50 % kredit Europske investicijske banke, a 50% čine sredstva iz hrvatskog proračuna) predviđena je obnova 322 objekta komunalne i socijalne infrastrukture u 90-tak gradova i općina u razdoblju od 2004. do 2008. godine. Do listopada 2008. godine završena je obnova 257 objekata, na 38 objekata izvode se planirani radovi izgradnje, a 27 objekta su u pripremi za izvođenje radova. U 2009. godini se planira završetak programa kojim će biti obnovljeno 65 objekata.

Programom CEB V. predviđena je obnova ukupno 139 školska objekta. Sredstva u iznosu od 981 milijuna kuna osigurana su u jednakom omjeru iz kredita Razvojne banke Vijeća Europe i proračuna RH. Do listopada 2008. godine završena je obnova 111 školskog objekta, u obnovi je 15 škola, a 12 je u pripremi. U 2009. godini planira se završetak programa tj završetak 27 objekata.

U 2008. godini intenzivirana je provedba programa "Integralni razvoj lokalne zajednice – EIB II". Projekt obuhvaća obnovu, nadogradnju i izgradnju infrastrukturnih objekata te projekte zaštite okoliša, uz ratom stradala područja, a obuhvatio bi i ostale dijelove Republike Hrvatske. Ukupna vrijednost programa je 300 milijuna eura, od čega su 50% kreditna sredstva Europske investicijske banke i 50% sredstva državnog proračuna. Provedba programa predviđena je do 2010. godine. Ukupno je lokalna samouprava nominirala oko 1.680 podprojekata od čega je odobreno za realizaciju kroz ovaj Program oko 750 podprojekata. Do sada je u program uključeno 523 podprojekata komunalne i

socijalne infrastrukture koje su nominirali općine i gradovi. Do listopada 2008. godine završeno je 113 objekata, na 280 objekata izvode se planirani radovi izgradnje, a 130 objekata je u pripremi za izvođenje radova. U 2009. godini planira se uključiti u realizaciju 220 podprojekata te završiti oko 400 objekata .

U okviru programa CARDS 2003 "Održivi razvoj u područjima od posebne državne skrbi" financirano je nekoliko konkretnih investicijskih projekata u Sisačko-moslavačkoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji. Financirani projekti izabrani su sukladno prioritetima definiranim u Regionalnim operativnim programima dvije spomenute županije te su usmjereni na široki spektar područja kao što su npr: poticanje poduzetništva, poticanje suradnje s civilnim društvom, itd. Ukupna vrijednost projekata CARDS 2003 iznosila je 15 milijuna EUR nepovratnih sredstava Europske unije i sva su sredstva uspješno iskorištena. Osim spomenutih konkretnih investicijskih projekata u okviru projekata te iznosa sredstava koja su bila na raspolaganju, ojačani su kapaciteti Sisačko-moslavačke i Vukovarsko-srijemske županije za upravljanje razvojem svojih područja te su također izrađena i 4 nova Regionalna operativna programa, u Karlovačkoj, Ličko-senjskoj, Brodsko-posavskoj i Požeško-slavonskoj županiji. Jednako kao i u okviru CARDS 2003 projekata, određeni investicijski projekti u 4 zadnje spomenute županije financirani su kroz CARDS 2004 projekt „Održivi razvoj u ratom oštećenim područjima-jačanje kapaciteta županija i upravljanje“ Financirani projekti su za financiranje izabrani na isti način kao i u okviru CARDS 2003 projekata, dakle u relevantnim Regionalnim operativnim programima bili su definirani kao prioritetni. Područja na koja su projekti usmjereni su također raznolika te uključuju jačanje održivosti procesa povratka kroz gospodarsku revitalizaciju, jačanje poduzetništva, stvaranje radnih mjesta i poboljšanje ozračja društvenog prihvaćanja i slično. Ukupno je za program CARDS 2004 alocirano 14 milijuna eura namijenjenih ne samo konkretnim investicijskim projektima (od kojih je većina i uspješno provedena, a oni koji su još u provedbi trebali bi završiti do kraja siječnja 2009.) nego i jačanju kapaciteta županija za upravljanje razvojem svojih područja.

Za obnovu i izgradnju komunalne i društvene infrastrukture te razvojne programe na područjima posebne državne skrbi predviđeno je oko 815,2 milijuna HRK, od čega veći dio za obnovu i izgradnju komunalne i socijalne infrastrukture što uključuje provedbu tri programa izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture, EIB I. i II., te CEB V. Osim obnove ratom oštećene i razorene infrastrukture, grade se i novi objekti, te financiraju projekti usmjereni na gospodarsko-socijalni oporavak područja posebne državne skrbi osobito iz programa kreditiranja Svjetske banke – "Socijalno ekonomski oporavak područja posebne državne skrbi (EBRD)". Taj se program uglavnom odnosi na kapitalne pomoći i subvencije poljoprivrednicima, obrtnicima, malim i srednjim poduzetnicima.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Planira se nastavak i završetak sva tri programa obnove i izgradnje komunalne i socijalne infrastrukture – EIB I., EIB II. i CEB V., te ostalih projekata koji su financirani iz državnog proračuna, kao i osiguranje proračunskih sredstava za ovu namjenu u narednoj godini.

1.5.7. Suradnja sa susjednim državama zbog ubrzanog povratka izbjeglica

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Kroz program povratka i obnove u Bosni i Hercegovine (BiH) je dodjelom građevinskog materijala za obnovu, koji financira hrvatska Vlada, od 2002. godine do prosinca 2008. godine završena obnova 2.400 obiteljskih kuća. Za 350 kuća u kolovozu 2008. godine počela je isporuka građevinskog materijala. Za 2008. godinu planirano je ukupno 51 milijun HRK iz državnog proračuna za program povratka i obnove u BiH dodjelom građevinskog materijala.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Očekuje se daljnji napredak u bilateralnoj suradnji s Bosnom i Hercegovinom i Srbijom i Crnom Gorom, vezano uz povratak izbjeglica. Nastavit će se i intenzivna suradnja s Bosnom i Hercegovinom kroz financiranje započetih programa povratka i obnove u BiH, te suradnja u rješavanju pitanja preostalih BiH izbjeglica u Republici Hrvatskoj. Za nastavak programa u 2009. godini planirana je isporuka građevinskog materijala za obnovu najmanje 550 kuća u BiH za što je potrebno izdvojiti oko 50 milijuna HRK iz državnog proračuna.

1.5.8. Konvalidacija

U cilju primjene Zakona o konvalidaciji, Vlada RH donijela je 9. travnja 1998. Uredbu za provođenje Zakona o konvalidaciji za upravno područje rada, zapošljavanja, mirovinskog i invalidskog osiguranja, doplatka za djecu, socijalne skrbi i zaštite vojnih i civilnih invalida rata, kojom je, između ostalog, bio propisan prekluzivni rok od godine dana za podnošenje zahtjeva.

Pitanje konvalidacije Vlada RH je izmjenom Uredbe o provedbi Zakona o konvalidaciji od 20. lipnja 2008., čime je ukinuto ograničenje za podnošenje zahtjeva za konvalidaciju radnog staža za razdoblje od 1991. do 1995. godine, odnosno do 1997. za područje hrvatskog Podunavlja.

Na temelju Zaključka Vlade od 18. prosinca 2007., donijet je Pravilnik o postupku konvalidiranja odluka i pojedinačnih akata iz područja mirovinskog osiguranja, čime je omogućeno svim zainteresiranim osobama koje ispunjavaju uvjete, podnošenje zahtjeva za konvalidiranje odluka i pojedinačnih akata u otvorenom roku. S obzirom da Pravilnik u svom sadržaju odgovara sadržaju navedene Uredbe, u dijelu koji se odnosio na mirovinsko osiguranje, a za podnošenje zahtjeva ne propisuje rok, bilo je potrebno izmijeniti još uvijek važeću Uredbu, što je i učinjeno na sjednici Vlade RH dana 20. lipnja 2008.

Za primjenu Pravilnika zadužen je Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, čija je Središnja služba izradila Upute za primjenu Pravilnika, zajedno s tiskanicama zahtjeva, te je osigurala informatičku podršku, instruktazu i stručnu podršku, izradila tiskalice rješenja i organizirala održavanje radnih sastanaka po područnim službama radi što bolje i efikasnije organizacije u primjeni Pravilnika. Prema podatcima Zavoda, od dana

stupanja na snagu Pravilnika do 16. rujna 2008. u područnim službama podnijeto je ukupno 3539 zahtjeva za konvalidaciju mirovinskog staža, od kojih je riješeno 124 zahtjeva. Najviše zahtjeva podnijeto je u Područnoj službi Sisak (oko 1600), zatim u područnim službama Šibenik, Vukovar, Gospić, Karlovac, Osijek i Zadar. Nadalje, podnijeto je ukupno 175 zahtjeva za ostvarivanje prava na mirovinu (starosnu, prijevremenu starosnu, invalidsku i obiteljsku) na koje se primjenjuje Zakon o konvalidaciji, od kojih je riješeno 129 zahtjeva, te ukupno 45 zahtjeva za konvalidaciju rješenja o priznatom pravu iz mirovinskog osiguranja, od kojih je riješeno ukupno 4. Najviše zahtjeva za konvalidaciju rješenja o ostvarenom pravu na mirovinu podnijeto je u područnim službama Karlovac, Sisak i Vukovar.

1.6. SURADNJA S MEĐUNARODNIM KAZNENIM SUDOM ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU (MKSJ)

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Vlada Republike Hrvatske tijekom 2008. godine nastavila je surađivati s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju. Glavni tužitelj Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju g. Serge Brammertz u dva je navrata tijekom 2008. godine posjetio Republiku Hrvatsku kojom prilikom se susreo s najvišim dužnosnicima odgovornima za suradnju Republike Hrvatske s MKSJ-om.

Suradnja s MKSJ uključuje kontinuiranu dostavu dokumentacije i drugih materijala različitih tijela državne uprave i pravosudnih tijela RH različitih stupnjeva tajnosti, omogućavanje uvida u dokumentaciju i dokaze, omogućavanje saslušanja svjedoka i osumnjičenika, te pružanje pomoći u radu istražnim timovima Tužiteljstva MKSJ na terenu.

Tijekom 2008. godine RH je zaprimila više novih zahtjeva za pomoć Tužiteljstva MKSJ, te nekoliko dopuna ranijih zahtjeva. Svi zahtjevi su ispunjeni ili je njihovo ispunjenje u tijeku, a do sada je Hrvatskoj ukupno dostavljeno 808 zahtjeva za pomoć. U odnosu na 2 djelomično ispunjena zahtjeva Tužiteljstvo je u lipnju 2008. godine zatražilo od MKSJ-a izdavanje sudskog naloga sukladno pravilu 54 bis kojim se Vladi RH nalaže dostava dokumenata. Nakon održane rasprave MKSJ je donio nalog kojim se odgađa donošenje odluke po zahtjevu Tužiteljstva te je Republici Hrvatskoj produžen rok za provođenje istrage s ciljem utvrđivanja postoje li traženi dokumenti, obzirom da Raspravno vijeće nije uvjereni da traženi dokumenti postoje ili ne postoje. Sukladno navedenom nalogu, Hrvatska je 20. listopada 2008. godine Raspravnom vijeću i Tužiteljstvu MKSJ dostavila izvješće o svemu što je napravljeno u potrazi za nedostajućim dokumentima, čime je ispunjen nalog Raspravnog vijeća.

U predmetu Tužiteljstvo protiv Gotovine, Čermaka i Markača suđenje je započelo 11. ožujka 2008. godine te je u tijeku iznošenje dokaza od strane Tužiteljstva.

Od ostalih haških postupaka za ratne zločine protiv hrvatskih građana u kojima je RH također u potpunosti surađivala s MKSJ, valja istaknuti predmet Tužiteljstvo protiv Prlića i dr. u kojem je suđenje protiv šestorice optuženika započelo 26. travnja 2006. g., te je u tijeku dokazni postupak obrane. U rujnu 2008. godine sudac Antonetti, predsjedavajući Raspravnog vijeća u predmetu Prlić i dr. uputio je pismo zahvale nadležnim tijelima RH zbog načina na koji su provedene mjere naloženog nadzora optuženih tijekom privremenog puštanja na slobodu.

Što se tiče kaznenog progona ratnih zločinaca na domaćim sudovima, u kontekstu suradnje s MKSJ-om treba spomenuti predmet Ademi/Norac koji je sukladno pravilu 11bis u rujnu 2005. godine prepušten hrvatskom pravosuđu na daljnje postupanje. Optužnica je prilagođena hrvatskom kaznenom zakonodavstvu te je u lipnju 2007. godine započela glavna rasprava pred Županijskim sudom u Zagrebu. Dana 30. svibnja 2008. g. Norac je nepravomoćno osuđen na 7 godina zatvora, a Ademi je oslobođen. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu podnijelo je žalbu na presudu i predložilo da Vrhovni sud oslobađajući dio presude ukine, a u osuđujućem dijelu utvrdi strožu kaznu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. rad Uprave za međunarodnu suradnju, međunarodnu pravnu pomoć i suradnju s međunarodnim kaznenim sudovima MP u segmentu odnosa s MKSJ odnosit će se na postupke koji će se voditi pred prvostupanjskim, odnosno drugostupanjskim vijećima MKSJ te sukladno važećim rezolucijama Ujedinjenih naroda o izlaznoj strategiji Suda obuhvaćat će i sudjelovanje u provedbi tih odluka, kao i rješavanje rezidualnih pitanja.

Suđenja za ratne zločine

U 2008. g. je vezano uz pitanja ratnih zločina održano niz sastanaka. Održane su Platforma Ministarstva pravosuđa 26. rujna 2008., te Platforma MVPEI dana 21. listopada 2008, kao i niz sastanaka na tehničkoj razini.

Rezultat napornog i intenzivnog rada prepoznat je na Platformi Ministarstva pravosuđa na kojoj su sa dnevnog reda skinute 4 teme, a to su upotreba video-veze u postupcima pred hrvatskim sudovima, pitanje sigurnosti iskaza svjedoka/održavanje integriteta iskaza svjedoka, odgovarajuća obrana te regionalna suradnja. O napretku ostvarenom vezano uz pitanja koja su skinuta s dnevnog reda hrvatska strana će izvještavati na tehničkim sastancima niže razine.

Preostala dva otvorena pitanja, presude u odsutnosti i standardi progona, bila su tema na Platformi MVPEI na kojoj su predstavnici OESS-a i EK o ovim pitanjima iznijeli svoj pozitivan stav.

U pogledu upotrebe video-veze, dana 23. rujna 2008. na Županijskom sudu u Zagrebu održana je u suradnji s OESS-om radionica na temu 'Upotreba video linka u međunarodnoj pravnoj pomoći', za kaznene i istražne suce županijskih sudova. Na radionici je sudjelovalo 17 sudaca, te je prezentiran Podsjetnik za praktičnu primjenu konferencijske veze za prekogranično ispitivanje svjedoka. Ovime je iscrpljena tema video veze te više neće biti na dnevnom redu Platforme.

Slijedeće pitanje u kojem je prepoznat napredak odnosi se na sigurnost iskaza svjedoka/održavanje integriteta iskaza svjedoka. Novim Zakonom o kaznenom postupku predviđa se tajnost istrage ne samo za sudionike postupka već za sve one koji na bilo koji način dođu do saznanja o tijeku istražnog postupka. S obzirom da je Zakon o kaznenom postupku u parlamentarnoj proceduri, ova odredba će stupiti na snagu 1. siječnja 2009.

Državno odvjetništvo je izuzetno aktivno u razvoju regionalne suradnje.. Također, izradilo je bazu podataka koja sadrži podatke u vezi ratnih zločina, opis kaznenog djela, podatke o žrtvama i svjedocima, podatke o dokazima, te druge relevantne podatke. Na Regionalnoj konferenciji održanoj u svibnju ove godine na Brijunima zemlje regije obvezale su se izraditi slične baze podataka. Dogovorena je direktna i neposredna razmjena podataka, što će doprinijeti postizanju boljih rezultata i efikasnosti u procesuiranju ratnih zločina. Ovime je ova tema također skinuta s dnevnog reda Platforme.

Što se tiče odgovarajuće obrane od strane branitelja imenovanih po službenoj dužnosti sastavljen je popis odvjetnika zainteresiranih za edukaciju za obranu u ovakvom tipu

predmeta, te popis onih koji već od ranije imaju iskustva u obrani u kaznenim predmetima ratnih zločina. Isti je istaknut na web stranici Hrvatske odvjetničke komore. Vrhovni sud je uputio dopis svim županijskim sudovima s priloženom listom koje su se predsjednici sudova dužni pridržavati prilikom imenovanja branitelja po službenoj dužnosti. Edukaciju zainteresiranih odvjetnika provodit će Odvjetnička akademija u suradnji s Pravosudnom akademijom u 1. kvartalu 2009. godine.

U tijeku je daljnje administrativno jačanje Odjela za podršku svjedocima i sudionicima u postupcima za kaznena djela ratnih zločina. Tijekom 2008. Odjel je ostvario kontakt s ukupno 372 svjedoka, pravna pomoć osigurana je za 122 svjedoka, dok je psihološka podrška pružena 127 svjedoka. Za 10 svjedoka osiguran je smještaj. Također, za 110 svjedoka osigurana je potpora na sudu.

Ministarstvo pravosuđa je bilo uključeno u projekt uspostave i širenja sustava podrške žrtvama kaznenih djela. Projekt je rezultirao uspostavom službe za podršku na Županijskom sudu u Vukovaru, a također su osnovane službe i na županijskim sudovima u Osijeku i Koprivnici te pri općinskim sudovima u Vukovaru, Županji, Iloku, Vinkovcima i Zadar.

Temeljem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima donesenog 19. rujna 08. (NN113/08) nadležnost županijskih sudova nadopunjena je na način da će svi županijski sudovi provoditi i pružati podršku svjedocima i žrtvama na sudu, a kroz ustanovljavanje Odjela za pružanje podrške svjedocima i žrtvama u sudskim postupcima, te obavljati međunarodnu pravnu pomoć u kaznenim stvarima.

Pitanje presuda donesenih u odsutnosti pokazalo se kao jedno od najistaknutijih pitanja. Odredbe važećeg ZKP-a i trenutno omogućavaju obnovu postupka in absentia. U ponovljenom postupku, uz prisutnost okrivljenika provodi se novi postupak i ocjenjuju se dokazi i presuda donesena u odsutnosti.

Novim Zakonom o kaznenom postupku, proširuje se mogućnost za obnovu postupka na način da osuđenik ne mora biti dostupan hrvatskom pravosuđu, uz uvjet da u zahtjevu za obnovu postupka iznese nove činjenice i/ili dokaze koji bi sami za sebe ili u odnosu s drugim dokazima promijeniti postojeću presudu u korist osuđenika, dovodeći do oslobađajuće presude ili do osude po blažem zakonu. Također, nove odredbe ZKP-a daju veću mogućnost za obnovu postupka s obzirom na ovlasti državnog odvjetništva (predviđena je mogućnost iniciranja obnove postupka od strane državnog odvjetnika). Zakon o kaznenom postupku trenutno se nalazi u parlamentarnoj proceduri, očekuje se njegovo usvajanje u jesenskom ili božićnom zasjedanju Sabora, a odredbe u pogledu obnove postupka stupit će na snagu 1. siječnja 2009.

U pogledu pitanja standarda progona DORH je izdao više obveznih naputaka za postupanje u predmetima ratnih zločina. Poseban značaj ima Naputak od 9. listopada 2008. koji jasno definira standarde progona za kaznena djela ratnih zločina, te daje jasne instrukcije kojih su se državni odvjetnici dužni pridržavati u ovim predmetima. Naputkom je određeno da su državni odvjetnici dužni do 1. siječnja 2009. podnijeti izvješća DORH-u o radnjama koje su poduzete tijekom pregleda svakog predmeta u kojem je postupak u tijeku ili počinitelj nije otkriven. Pored toga, Naputak predviđa i sankciju za nepridržavanje ovog i svih ranijih naputaka u vidu razrješenja državnog odvjetnika.

S ciljem procesuiranja i kažnjavanja počinitelja kaznenih djela ratnog zločina do kraja 2008. izradit će se Akcijski plan koji će definirati strateški pristup rješavanju postojećih 700 incidenata povezanih s ratnim zločinom. Ovaj Akcijski plan jasno će definirati mjere, resurse, nadležna tijela za provedbu ovih mjera i rokove njihovog ispunjenja.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. godine Ministarstvo pravosuđa će u suradnji s UNDP u sklopu projekta koji se odnosi na širenje i institucionalno jačanje sustava podrške svjedocima i žrtvama kaznenih djela, omogućiti uvođenje službe za podršku svjedocima i žrtvama kaznenih djela na četiri pilot suda. Zakonodavna podloga za takve mjere je već napravljena u sklopu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (NN 113/08).

Praćenje provedbe Akcijskog plana koji će definirati strateški pristup rješavanju postojećih 700 incidenata povezanih s ratnim zločinima .

Usavršavanje odvjetnika za obranu u kaznenim predmetima ratnih zločina.

1.7. REGIONALNA SURADNJA

1.7.1. Multilateralna suradnja

U okviru regionalne suradnje, RH je nastavila aktivnu ulogu unutar Procesa suradnje u jugoistočnoj Europi (SEECP) te sudjelovala na summitu SEECP-a održanom 21. svibnja 2008. godine u Pomorju, u Bugarskoj. RH namjerava ostati potpuno posvećena jačanju političkog dijaloga u regiji u želji da doprinese stabilnosti i sigurnosti te približavanju zemalja regije euroatlantskim integracijama.

Konačnim gašenjem Pakta o stabilnosti za jugoistočnu Europu u veljači 2008. godine i prelaskom njegovih ovlasti na Vijeće za regionalnu suradnju (RCC) RH je, kao članica RCC-a, nastavila suradnju u inicijativama i radnim skupinama koje je pokrenuo Pakt o stabilnosti. Predsjedala je Inicijativom za pripravnosti i prevenciju katastrofa (DPPI), te u sklopu toga nadzirala aktivnosti i projekte Inicijative, organizirala redovite sastanke, lobirala za namicanje sredstava za projekte te surađivala s međunarodnim partnerima. RH je posebnu pažnju posvetila regionalnim projektima u okviru RCC-a s naglaskom na prioritetna područja djelovanja: gospodarski i društveni razvoj, infrastrukturu, pravosuđe i unutarnje poslove, sigurnosnu suradnju, izgradnju ljudskog kapitala te parlamentarnu suradnju. Očekuje se daljnje jačanje uloge nacionalnih koordinatora RCC-a te podizanje suradnje na novu razinu.

CEFTA 2006 ugovor primjenjuje se od kraja 2007. godine u svim zemljama potpisnicama. Tim ugovorom predviđeno je osnivanje Zajedničkog odbora kao predstavničkog tijela država stranaka, kojem u administrativnom smislu, pomaže Tajništvo sa sjedištem u Bruxellesu. Sukladno tome, stranke CEFTA-e sklopile su Ugovor s Kraljevinom Belgijom o povlasticama kako bi se njegovoj imovini i osoblju osigurao odgovarajući pravni status i omogućilo nesmetano funkcioniranje na državnom području Kraljevine Belgije. Sjednica Zajedničkog odbora CEFTA 2006 Ugovora održana je u Kišinjevu, Moldova, 8. listopada 2008. godine. Na Zajedničkom odboru po prvi puta je predstavljeno CEFTA Tajništvo, te je usvojen Program rada Tajništva od 2008. do 2011. godine kao i Odluka o financijskom doprinosu CEFTA stranaka proračunu CEFTA Tajništva.

RH će se u okviru Srednjoeuropske inicijative (SEI) nadalje aktivno zalagati za učvršćivanje načela regionalnog vlasništva i projektno orijentirane suradnje. U tu svrhu će organizacijski učvrstiti rad uspostavljene mreže kontakt-osoba u vlastitoj držanoj upravi i poticati koordiniranu suradnju između članica SEI. Odabirom projekata prekogranične suradnje i kroz predlaganje zajedničkih regionalnih aktivnosti, RH će nastojati izvršiti pozitivan utjecaj na političku i gospodarsku situaciju u regiji, posebice u susjednim zemljama. U narednom periodu težište suradnje RH će usmjeriti na suradnju u području zaštite okoliša i razvoja ljudskih potencijala.

U okviru Jadransko-jonske inicijative (JJI) RH će se i u narednom periodu intenzivno zalagati za jačanje regionalnog vlasništva, koordiniranu suradnju i provedbu zajedničkih projekata od interesa. Težište suradnje bit će prometno povezivanje (izgradnja Jadransko-jonske ceste), promocija regionalnog turizma te upravljanje pomorskim dobrom. RH će nastaviti poticati suradnju na području zaštite od požara, jednog od glavnih postignuća hrvatskog predsjedanja Inicijativom u 2007/2008 godini. Suradnja na području malog i srednjeg poduzetništva također je jedna od konstanti suradnje u okviru JJI.

U euroatlantskom integracijskom procesu RH, Kvadrilaterala je poligon za dijalog o širokom spektru zajedničkih tema vezanih za EU i Jugoistočnu Europu. Zajedno sa svojim partnerima u okviru Kvadrilaterale (Mađarska, Slovenija, Italija, Hrvatska) RH zalagat će se za zajedničko i koordinirano djelovanje unutar regionalnih inicijativa (SEI, SEECP). Kroz usklađeni nastup u multilateralnim organizacijama RH zalagat će se za provedbu zajedničkih aktivnosti na planu sigurnosti i obrambene suradnje, izgradnje infrastrukture, prometa i unutarnjih poslova.

RH nastoji postići status punopravne članice i u vojnom dijelu Kvadrilaterale – multinacionalnoj brigadi (Multinational Land Brigade – MLF). Temeljem policy papera o proširenju MLF-a usvojenog na sastanku u Budimpešti u svibnju 2005. godine, RH je započela aktivnosti vezane uz primanje u punopravno članstvo u MLF-u. Tijekom 2008. godine, na sastancima Političko-vojne radne skupine MLF-a (MLF PMWG) i Političko-vojne upravljačke skupine (PMSG), dogovoren je plan realizacije glede uključivanja snaga koje je RH inicijalno ponudila kao svoj doprinos u sastavu MLF brigade (postrojba ekvivalenta pješačke satnije, jedan medicinski tim i 2-3 časnika za rad u Zapovjedništvu MLF-a). Slijedom navedenog, u tijeku su aktivnosti vezane uz upućivanje časnika za vezu u Zapovjedništvo MLF-a u Udine (usuglašavanje Sporazuma kojim će se definirati status i obveze časnika za vezu te odabir časnika OS RH koji će se uputiti na tu dužnost), a očekuje se i definiranje minimalnih standarda (requirements) koje hrvatske snage trebaju zadovoljiti za sudjelovanje u MLF brigadi. Prioriteti u 2009. godini biti će Intenziviranje suradnje u cilju ulaska u punopravno članstvo u MLF brigadi te upućivanje časnika za vezu u Udine (inicijalni prijedlog je da se to obavi tijekom ljeta 2009. godine, nakon povratka brigade iz misije ISAF u Afganistanu).

RH će i u narednom periodu nastaviti sudjelovati u radu Radne zajednice Alpe-Jadran (RZAJ) putem svojih predstavnika u radnim odborima, ekspertnim i projektnim skupinama, te kroz zajedničke projekte RZAJ. Također će se zalagati za povezanu suradnju regija i aktivnije sudjelovanje lokalne samouprave.

Proces suradnje u Podunavlju (DCP) regionalni je forum kroz koji RH nastoji dati svoj doprinos regionalnoj suradnji u dunavskom bazenu. RH podupire ostvarivanje zajedničkih ciljeva koji će osigurati okvir za regionalno povezivanje i poticanje dobrosusjedskih odnosa kroz ostvarenje zajedničkih projekata. Zajednička europska perspektiva i primjena europskih standarda temelji su suradnje koju će RH svesrdno poticati u okviru DCP-a. Posebno područje interesa za RH u okviru DCP je zaštita okoliša i subregionalna suradnja.

U Dunavskoj komisiji (DC) RH će se i u narednom razdoblju zalagati u aktivnostima vezanima uz ekološku zaštitu Dunava, prometno povezivanje te efikasno vodno gospodarstvo. RH će uložiti napore za što skorijim potpisivanjem i primjenom nove revidirane Konvencije o režimu plovidbe Dunavom.

Nakon uspješno završenog jednogodišnjeg predsjedanja Regionalnom Inicijativom za migracije, azil i izbjeglice (MARRI), od travnja 2007. do travnja 2008. godine, RH će nastaviti zalagati se za unapređenje koordinacije aktivnosti vezanih uz intenziviranje regionalne razmjene informacija i iskustava s ciljem učinkovitije borbe protiv ilegalnih migracija, krijumčarenja i trgovanja ljudima, te poboljšanja prekogranične suradnje. Također, RH će se zalagati za efikasnu provedbu principa regionalnog vlasništva.

U okviru Regionalnog centra Inicijative za suradnju u Jugoistočnoj Europi (SECI) za borbu protiv prekograničnog kriminala u Bukureštu, RH će, putem časnika za vezu i

djelatnika resornih ministarstava, i nadalje aktivno sudjelovati u radu Radne skupine za suzbijanje trgovine ljudima, Radne skupine za suzbijanje komercijalnih prijevara, Radne skupine za droge i Radne skupine za terorizam.

U okviru Foruma ministara obrane zemalja JIE (SEDM), predstavnici RH redovito sudjeluju na sastancima svih radnih tijela: Koordinacijskom odboru (SEDM-CC - Coordination Committee) i u statusu promatrača na Političko- vojnom odboru (PMSC - Politico Military Steering Committee), kao i na svim sastancima visoke razine. SEDM procesom u dvogodišnjem razdoblju 2008. – 2009. predsjedava Republika Makedonija, koja je za glavne ciljeve istaknula: upućivanje SEEBRIG-a u operaciju potpore miru, stjecanje punopravnog članstva u MPFSEE i SEDM procesu država sa sadašnjim promatračkim statusom, jačanje koordinacije među projektima u okviru SEDM-a, jačanje potpore članicama SEDM-a za ulazak u NATO i razvoj sposobnosti SEEBRIG-a za djelovanje u kriznim situacijama (Disaster Relieve Operations - DRO). RH će i u 2009. godini nastaviti aktivno sudjelovati u radnim tijelima SEDM-a, a težište i dalje ostaje na sudjelovanju u onim projektima koji su se pokazali kao uspješni, posebice u radu Radne skupine za CBSC (Counterproliferation, Border Control and Counterterrorism), SEESIM (South East European Simulation Network) i SEMEC (SEE Military Education Cooperation). RH će i nadalje zadržati status promatrača u vojnoj komponenti - SEEBRIG-u.

Cilj South East Clearinghouse (SEEC) inicijative je razmjena informacija i koordinacija napora savezničkih i prijateljskih zemalja u pružanju potpore državama kandidatkinjama za članstvo u NATO-u (Albanija, RH i Makedonija) i državama koje su pristupile NATO-ovom programu Partnerstvo za mir (BiH, Crna Gora i Srbija), na njihovom putu uključivanja u euroatlantske strukture, izbjegavanje dupliciranja, te optimalno korištenje raspoloživih resursa. U okviru ove inicijative, RH zalaže se za suradnju na provedbi konkretnih projekata, a kao svoj interes i prioritet stavila je razvoj Regionalnog središta za uzgoj i obuku službenih pasa i Središta za obuku ronitelja te promociju suradnje u okviru Središta za obuku za međunarodne vojne operacije. Predstavnici MORH-a redovito sudjeluju na konferencijama SEEC-a, koje su se do sada održavale svakih 6 mjeseci, a nadalje će se održavati jednom godišnje.

U sljedećem razdoblju planira se aktivno sudjelovanje i poticanje kontinuiranog rada ovog foruma, u cilju održanja karaktera regionalnog vlasništva, međusobne koordinacije država članica i realizacije zajedničkih projekata od interesa za regiju. RH će i dalje pružati potporu ostalim partnerskim državama u području razmjene iskustava u procesima kroz koje je RH već prošla, odnosno u znanjima, vještinama i sposobnostima, koje je RH razvila kroz približavanje euroatlantskim integracijama.

Ministarstvo obrane i OS RH uključene su u dva projekta koje povezuju zemlje Jadransko-jonskog bazena odnosno Sredozemlja: Projekt Adrion i Projekt V-RMTC (Virtual Regional Maritime Traffic Centre).

Projekt Adrion usmjeren je na poticanje suradnje među ratnim mornaricama zemalja jadransko-jonskog bazena (Albanija, Bosna i Hercegovina, Grčka, RH, Italija, Slovenija, Srbija i Crna Gora) kroz održavanje zajedničkih vježbi, radne sastanke stručnih skupina, seminare i radionice. U okviru projekta u prvom polugodištu 2008. godine provedena je simulacijska vježba ADRION 08 – CAX, jedan radni sastanak, 2 planske konferencije za vježbu a krajem svibnja RH je bila domaćin vojne vježbe ADRION 08 – LIVEX na kojoj su, pored hrvatskih brodova s posadama, sudjelovali i brodovi s posadama Albanije, Grčke, Italije i Slovenije te mornarički časnici iz Crne Gore. U 2009. godini suradnja u okviru Adrion-a nastavit će se sukladno planiranim aktivnostima, koje obuhvaćaju radne

sastanke, obuku i vježbe (kompjutorska i livex), s ciljem unaprjeđenja međunarodne pomorske suradnje, uvježbavanja standardnih operativnih postupaka na moru te približavanja NATO/PfP standardima.

U okviru Projekta V-RMTC iniciranog s ciljem uspostave Virtualnog regionalnog središta za kontrolu pomorskog prometa, kako bi se doprinijelo jačanju sigurnosti pomorskog prometa kao i sigurnosti zemalja s izlazom na Sredozemno i Crno more, većina suradnje se provodi posredstvom Internet komunikacijske mreže (razmjena podataka). Stoga je tijekom 2008. godine održan samo jedan sastanak radne skupine V-RMTC. U 2009. godini nastavit će se suradnja sukladno Operativnom sporazumu za uspostavu V-RMTC-(potpisan krajem 2006. godine) – radni sastanci, zajednička obuka, razmjena informacija i podataka o pomorskom prometu preko centralnog servera, te po potrebi i sukladno mogućnostima stvaranje pretpostavki za ulazak u drugu fazu projekta (razmjena podataka među lokalnim središtima te razmjena pomorske slike (RMP-Recognized Maritime Picture).

Slijedom Odluke Vijeća ministara prometa EU iz lipnja 2008. godine, kojom je EK dat mandat za pregovore s državama JIE o sklapanju "Ugovora o prometnoj Zajednici sa zapadnim Balkanom", 24. lipnja 2008. godine u Bruxellesu održan je prvi krug pregovora o Ugovoru o budućoj prometnoj Zajednici pod pokroviteljstvom slovenskog Predsjedništva EU.

Tom je prilikom najavljena misija stručnjaka EK zemljama regije obuhvaćenih Ugovorom (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, RH, Kosovo, Makedonija i Srbija) sa ciljem stjecanja informacija o stanju i veličini prometnih tržišta, očekivanim problemima i poteškoćama, a u svrhu izrade prvog nacрта Ugovora. Misija stručnjaka posjetila je RH 6.-7. listopada 2008. godine. Održavanje drugog kruga pregovora na kojemu EK planira predstaviti i prvi nacrt Ugovora planira se za 18. studenog 2008. godine.

1.7.2. Bilateralna suradnja

Talijanska Republika

Bilateralna suradnja. Uz postojanje stalnog dijaloga o preostalim otvorenim pitanjima, dobrosusjedski odnosi RH i Italije obilježeni su kontinuiranim unaprjeđenjem suradnje na svim razinama. Također, RH i Italija usko surađuju u sklopu Srednjoeuropske inicijative, Radne zajednice Alpe-Jadran, Jadransko-jonske inicijative te Kvadrilaterale. Postoji intenzivna regionalna suradnja hrvatskih županija i talijanskih pokrajina unutar Jadranske euroregije.

Gospodarstvo. Italija je RH prvi vanjskotrgovinski partner. Podaci za vanjskotrgovinsku razmjenu za 2007. godinu iznose 6.4 milijarde USD, te ukazuju na daljnji rast robne razmjene.

Bilateralni ugovori. Hrvatska je do sada s Italijom sklopila 33 bilateralna ugovora i akta od kojih je 21 stupio na snagu.

Dana 16. listopada 2008. godine potpisan je Ugovor o suradnji u području kulture i obrazovanja. Pregovori o Sporazumu između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Talijanske Republike o prekograničnoj policijskoj suradnji završeni su u studenom 2007. godine, te se potpisivanje sporazuma očekuje tijekom 2008. godine. Memorandum o

suradnji Vlada Republike Hrvatske i Talijanske Republike usuglašen je i spreman za potpisivanje, a omogućit će institucionalnu suradnju u najširem smislu. Pokrenuta je inicijativa o potpisivanju Ugovora o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima. Očekuje se da Italija ratificira Sporazum o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, kao i potpisivanje već parafiranog Ugovora o cestovnom prometu roba i putnika.

Manjine. Talijanskoj manjini u RH zajamčen je visoki standard manjinskih prava. Sukladno dosadašnjoj praksi, RH je za potrebe talijanske manjine povećala izdvajanja iz Državnog proračuna te je u 2007. godini osigurano 7.170.100 HRK - cca 980.000 EUR (povećanje za cca 20 posto). Hrvatska od talijanskih vlasti očekuje odgovarajuću potporu hrvatskoj manjini i Savezu hrvatskih zajednica u Italiji u očuvanju hrvatskog kulturnog identiteta na području Italije koja i dalje izostaje.

Otvorena pitanja. Rješavanjem pitanja reciprociteta na području slobodnog pristupa tržištu nekretnina, otvara se mogućnost rješavanja preostalih otvorenih pitanja. Pitanje naknade za talijansku nacionaliziranu i optantsku imovinu riješeno je Osimskim i Rimskim sporazumima, a RH je spremna isplatiti preostali dio duga čim talijanska strana dostavi broj bankovnog računa. Povrat imovine stranim državljanima, pa tako i talijanskim, rješavat će se u sklopu izmjena Zakona o denacionalizaciji (Zakon se nalazi u proceduri Vlade RH), koji neće zahtijevati prethodno sklapanje bilateralnih ugovora pojedinačno s drugim državama.

U ožujku 2008. godine, Hrvatski sabor donio je Odluku o izmjeni Odluke o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru, kojom se određuje da se Zaštićena ekološko-ribolovna zona (ZERP) privremeno neće promjenjivati na države članice EU, do iznalaženja zajedničkog dogovora u europskom duhu. Povodom trilateralne suradnje RH, Slovenije i Italije na zaštiti Jadrana, prioriteti će i dalje biti ukupno jačanje gospodarske, sigurnosne, ekološke i druge suradnje na Jadranskom moru, posebice u Sjevernom Jadranu.

Prioriteti.

- daljnje konzultacije glede procesa proširenja NATO-a i EU-a te stabilizacije cjelokupne regije;
- suradnja na području zaštite i gospodarenja Jadranskim morem;
- jačanje prekogranične i međuregionalne suradnje;
- intenziviranje suradnje resornih ministarstava u cilju rješavanja preostalih otvorenih pitanja;
- zalaganje za sklapanje ugovora koji su u postupku pregovaranja (Memorandum o suradnji Vlada Republike Hrvatske i Talijanske Republike, Sporazum o prekograničnoj policijskoj suradnji, Ugovora o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima te) ili su već ratificirani (Ugovor o cestovnom prometu roba i putnika), odnosno zalaganje za ratifikaciju već potpisanih ugovora (Sporazum o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja).

Republika Slovenija

Bilateralni odnosi. Odnosi dviju susjednih država izuzetno su razvijeni, vrlo intenzivni, obostrano poticani, ali i složeni. Odnosi su osobito razvijeni u području kulture, znanosti, obrazovanja i gospodarstva. Razgranata suradnja sa Slovenijom - u okviru niza regionalnih i međunarodnih organizacija, te posebno na planu EU i NATO-a - za RH je od osobite važnosti.

Intenzivnim kontaktima tijekom 2007. godine uspješno su približena stajališta glede načina rješavanja otvorenih pitanja, a najznačajniji je načelni dogovor da se pitanje razgraničenja na moru i pojedinih moguće spornih točaka na kopnu zajednički podnese na rješavanje međunarodnom pravosudnom tijelu čija bi odluka bila obvezujuća za obje strane, postignut na sastanku predsjednika vlada održanom na Bledu, u kolovozu 2007. godine. Za provedbu tog dogovora osnovana su dva međudržavna hrvatsko-slovenska povjerenstva. Međudržavno povjerenstvo za pripremu pravnog okvira za podnošenje spora o razgraničenju pred međunarodno pravosudno tijelo održalo je tri sastanka (travanj, lipanj i rujan 2008. godine), dok je Međudržavno povjerenstvo za utvrđivanje spornih točaka na kopnu održalo sastanak u svibnju 2008. godine.

Preostala otvorena pitanja rješavat će se bilateralno.

U sklopu provedbe režima vanjske granice EU na hrvatsko-slovenskoj granici tijekom 2008. godine postignuti su dogovori vezano uz zaprečivanje komunikacija i daljnje omogućavanje prelaska granice lokalnom stanovništvu na način kako je to predviđeno SOPS-om.

U ožujku 2008. godine, Hrvatski sabor donio je Odluku o izmjeni Odluke o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru, kojom se određuje da se Zaštićena ekološko-ribolovna zona (ZERP) privremeno neće promjenjivati na države članice EU, do iznalaženja zajedničkog dogovora u europskom duhu.

Vežano uz trilateralnu suradnju RH, Slovenije i Italije na zaštiti Jadrana, prioriteti će i dalje biti ukupno jačanje gospodarske, sigurnosne, ekološke i druge suradnje na Jadranskom moru, posebice u Sjevernom Jadranu, između ostalog i u okviru trilateralne Mješovite komisije za zaštitu voda Jadranskog mora i obalnog područja od onečišćenja, čija je 9. sjednica održana u lipnju 2008. godine u Portorožu, i na kojoj je potpisana Zajednička izjava o zaštiti Jadrana; kao i kroz provedbu trilateralnog Sporazuma o Subregionalnom planu intervencija za sprječavanje, spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja Jadranskog mora većih razmjera.

Hrvatski sabor je u listopadu 2007. godine usvojio Zakon o osnivanju Fonda za financiranje razgradnje i zbrinjavanje radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva NE Krško, te je 8. sjednica Međudržavnog povjerenstva za praćenje provedbe Ugovora o NE Krško održana u rujnu 2008. godine.

Bilateralni ugovori. U posljednjih sedamnaest godina, dvije su države, razvijajući odnose i rješavajući pojedina pitanja, sklopile više od 70 bilateralnih ugovora i akata, od čega je na snazi njih 51, a u privremenoj primjeni 16. Sporazum o uređenju vojnih groblja potpisan je u svibnju 2008. godine.

Povodom provedbe odredbi SOPS-a o gospodarskom ribolovu na moru konzultacije su se vodile u Bruxellesu, uz prisutnost predstavnika Europske komisije (EK). Zadnji je sastanak održan 14. ožujka 2008. godine i na njemu su eksperti za pitanje ribarstva predstavili svoje Preporuke za rješavanje ovog pitanja. Vlada RH je 19. ožujka 2008. godine Zaključkom prihvatila Preporuke eksperata i o tome obavijestila EK, dok ih slovenska Vlada nije prihvatila u cijelosti.

Pitanje dugovanja Ljubljanske banke hrvatskim štedišama potrebno je riješiti u skladu s europskim standardima i normama koje reguliraju privatno-pravni odnos banke i štediša.

Prioriteti.

- intenziviranje suradnje i dijaloga u rješavanju preostalih otvorenih pitanja, posebice provedbe dogovora o zajedničkom podnošenju spora oko granice na moru i pojedinih moguće spornih točaka na kopnu na rješavanje Međunarodnom sudu pravde (ICJ) u Haagu te sklapanje Posebnog sporazuma;
- ukupno jačanje gospodarske, sigurnosne, ekološke i druge suradnje na sjevernom Jadranu, uključujući i rješenje pitanja gospodarskog ribolova po SOPS-u;
- jačanje konzultacija oko pitanja EU i NATO-a, prenošenje slovenskih iskustava iz pregovora i prilagodbe, te konzultacije o stabilizaciji prilika u regiji.

Republika Mađarska

Bilateralni odnosi. RH i Republika Mađarska imaju razvijene dobrosusjedske odnose, bez otvorenih pitanja. Glavne odrednice strateškog partnerstva dviju država su: vrlo dobra politička, gospodarska, pogranična i kulturna suradnja te visok stupanj uzajamne zaštite manjina.

Potvrda tradicionalno dobrih odnosa je godišnje održavanje zajedničkih sjednica dviju vlada koje imaju izniman gospodarski i politički značaj te svjedoče o istovjetnosti pogleda na zajedničku europsku budućnost. Treća zajednička sjednica vlada RH i Mađarske planira se održati u 2008. godini u Mađarskoj. Jačanju institucionalne i resorne suradnje doprinosi uspješan rad Mješovitog odbora za suradnju između dviju vlada, koji se sastaje jednom godišnje, te ujedno doprinosi jačanju svekolike suradnje između dviju zemalja.

Mađarska kroz razmjenu iskustava u nizu područja kontinuirano i bezrezervno podupire RH na putu prema euroatlantskim integracijama. Mađarska je prva država članica koja je ratificirala Protokol o proširenju Sjevernoatlantskog saveza na RH čime je još jednom potvrđena neupitna podrška RH i prijateljski odnosi dviju susjednih zemalja. Intenziviranju suradnje doprinosi funkcija Veleposlanstva Republike Mađarske u Zagrebu kao NATO veleposlanstva za vezu u RH, te suradnja u vezi s mirovnom operacijom ISAF u Afganistanu gdje Mađarska zapovijeda Pokrajinskim timom za obnovu (Pol-e-Khomriju), a u istom sudjeluje i RH.

Bilateralni ugovori. Potpisano je 100 ugovora i akta.

U proteklom razdoblju radilo se na području:

- pogranične suradnje: bilježi se dobra suradnja nadležnih institucija u izradi Programa prekogranične suradnje Mađarska – Hrvatska, kao programske osnove za korištenje sredstava EU namijenjenih prekograničnoj suradnji dviju država u financijskom razdoblju od 2007. do 2013. Program je u fazi uspostave zajedničkih struktura upravljanja;
- prometne infrastrukture: nastavak suradnje u infrastrukturnim projektima, na trasama V/b i V/c paneuropskih prometnih koridora došlo je do znatnog razvoja cestovne infrastrukture od zajedničkog interesa; završena je u punom profilu autocesta Budimpešta – Zagreb - Rijeka kao i izgradnja zajedničkog mosta na rijeci Muri; inicirana je suradnja u području željezničkog prometa;
- znanosti i kulture: nastavio se rad na izradi mađarsko-hrvatskog/hrvatsko-mađarskog rječnika, intenzivirana je suradnja u okviru projekta „Pečuh – europska prijestolnica kulture 2010“;

- zabilježena je uspješna suradnja hrvatske i mađarske policije u turističkoj sezoni 2008. (mađarski policajci boravili su u RH što se ponovo pokazalo vrlo korisnim);
- intenzivirala se suradnja u vezi sa zaštitom prirodnih vrijednosti prekograničnog područja i ekološki značajnog područja Mure, Drave i Dunava uspostavom prekograničnog rezervata biosfere prema UNESCO- vom Programu Man and Biosphere;
- u 2008. godini potpisan je Memorandum o suglasnosti između Ravnateljstva policije Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i sjedišta nacionalne policije Republike Mađarske u vrijeme održavanja utrke "Velike nagrade Mađarske za Formulu 1";
- provodio se niz bilateralnih aktivnosti i u drugim područjima: turizmu, obrambenoj suradnji, suradnji lokalnih samouprava, zaštiti okoliša, vodnom gospodarstvu, konzularnoj suradnji, unutarnjim poslovima, zaštiti i spašavanju, pravosuđu i zdravstvu.

Prioriteti.

- suradnja dviju Vlada - kroz održavanje zajedničke sjednice u 2009. godini te putem Mješovitog odbora za suradnju dviju vlada;
- jačanje konzultacija oko EU i NATO-a;
- nastavak prekogranične suradnje: očekuje se predlaganje mogućnosti razvoja pograničnih područja kroz zajedničke projekte;
- suradnja u području prometa i izgradnje zajedničke prometne infrastrukture - daljnji razvoj prometnog koridora V/c; suradnja u području željezničkog prometa;
- suradnja u području kulture i znanosti - nastavit će se rad na izradi mađarsko-hrvatskog/hrvatsko-mađarskog rječnika, intenzivirat će se suradnja u sklopu projekta "Pečuh- kulturna prijestolnica Europe 2010.g.";
- rješavanje najvažnijih pitanja vezanih uz hrvatsku manjinu u Mađarskoj i mađarsku manjinu u Hrvatskoj; poticat će se i dalje pitanje parlamentarnog zastupstva hrvatske manjine u Mađarskoj;
- zaštita prirodnih vrijednosti prekograničnog područja i ekološki značajnog područja rijeka Mure, Drave i Dunava uspostavom prekograničnog rezervata biosfere prema kategorijama UNESCO-a;
- posebna pozornost posvetit će se suradnji u području energetike;
- poticat će se daljnja suradnja na području konzularnih poslova, razminiranja, lokalne samouprave, pravosuđa, zdravstva, turizma, vodnog gospodarstva, obrambene suradnje, zaštite i spašavanja, e- Vlada i poljoprivrede.

Republika Srbija

Bilateralni odnosi. Kvaliteta političkih odnosa između RH i Srbije umanjena je nakon priznanja neovisnosti Kosova od strane RH i smanjivanja razine diplomatske komunikacije povlačenjem srbijanskog veleposlanika iz Zagreba. U svjetlu tih zbivanja RH je zadovoljna s razvojem gospodarske suradnje sa Srbijom i nastavit će ulagati napore u jačanje dobrosusjedskih odnosa na načelima uzajamnosti i ravnopravnosti u cilju učvršćivanja stabilnosti u Jugoistočnoj Europi

RH je pozdravila rezultate parlamentarnih izbora u Srbiji, te ih smatra značajnim pokazateljem europske i demokratske opredijeljenosti Srbije. Ova opredijeljenost otvara dodatne mogućnosti uspješnog razvoja dvostranih odnosa između dvije zemlje. RH podupire eurointegracijski proces Srbije uz uvažavanje načela individualnog pristupa i ispunjavanja svih kriterija. Također, RH je spremna podijeliti svoje iskustvo u procesu

pristupanja, te uskoro očekuje finaliziranje pregovora o potpisivanju Protokola o suradnji u procesu europskih integracija.

RH pozdravlja najavu nastavka rada Stalnog zajedničkog odbora viših predstavnika država slijednica za nadziranje provedbe Ugovora o pitanjima sukcesije potpisanim s državama slijednicama bivše SFRJ uz sudjelovanje svih zainteresiranih država i održavanje slijedećeg sastanka Odbora u bliskoj budućnosti Beogradu. Očekujemo da će aktivno uključivanje Srbije na najavljenom sastanku Odbora u Beogradu doprinijeti rješavanju pitanja sukcesije bivše SFRJ, pa tako i rješavanju pitanja imovinsko-pravnih odnosa između RH i Srbije.

RH je zainteresirana za sazivanje Međudržavne diplomatske komisije za identifikaciju-utvrđivanje granične crte i pripremu Ugovora o državnoj granici između Republike Hrvatske i Republike Srbije. Hrvatska će strana, nakon obavljenih priprema, sazvati sljedeći sastanak u Zagrebu.

RH potiče ostvarivanje djelotvornog i stalnog rada Međuvladinog mješovitog odbora za praćenje provedbe Sporazuma o zaštiti prava hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji i srpske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Bilateralni ugovori. Do sada su potpisana 44 međudržavna ugovora i akta, od kojih je na snazi 27, a privremeno se primjenjuje njih 8. Trenutno se odvijaju postupci sklapanja slijedećih dvostranih instrumenata:

Sporazum između Vlade RH i Vlade RS o predaji i prijemu osoba kojima je ulazak ili boravak nezakonit /readmisija/ – Završni krug pregovora održan je 9. rujna 2008. godine u Beogradu kada je usuglašen tekst Sporazuma.

Sporazum o zračnom prometu - nakon više prethodnih pokušaja iniciranja pregovora od strane RH, Vlada RH donijela je početkom svibnja 2008. godine Odluku o otpočinjanju pregovora o Sporazumu o zračnom prometu, te je prvi krug pregovora održan u Zagrebu 29. i 30. svibnja. Iako još nije sklopljen međudržavni sporazum o zračnom prometu, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture RH izdalo je privremenu dozvolu srbijanskoj zrakoplovnoj tvrtci "JAT Airways" za održavanje komercijalnih letova na redovnoj liniji Beograd – Pula dva puta na tjedan od 19. lipnja do 14. rujna 2008. godine. RH želi urediti zračni promet u skladu s međunarodno-pravnim okvirima kroz potpisivanje Sporazuma i nije udovoljila zahtjevu srbijanske strane da se privremena dozvola produži nakon rujna.

Ugovor o plovidbi plovnim putovima unutarnjih voda i njihovom obilježavanju i održavanju - RH je uručila nacrt srbijanskoj strani u prosincu 2007. godine.

Memorandum o razumijevanju o suradnji na području zaštite okoliša – srbijanska strana dostavila je nacrt u listopadu 2007.

Protokol o suradnji u procesu europskih integracija između MVPEI RH i MVP RS – tekst protokola je praktički usuglašen u srpnju 2007. godine, no još nije potpisan.

Ugovor između Vlade RH i Vlade RS o međusobnim odnosima u području upravljanja vodama – Vlada RH je donijela odluku o pokretanju postupka temeljem novog nacrta koji je upućen srbijanskoj strani 23. siječnja 2008. godine.

Memorandum o razumijevanju između Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa RH (MZOŠ) i Ministarstva prosvjete Srbije suradnji na području jezika i književnosti – MZOŠ poslao nacrt srbijanskoj strani na očitovanje u siječnju 2008. godine.

Sporazum o suradnji u zaštiti od prirodnih i civilizacijskih katastrofa – načelno je dogovoreno pokretanje postupka za sklapanje sporazuma, ali je srbijanska strana zamolila da se pričeka dok riješe svoju resornu nadležnost.

Sporazum između RH i RS o prekograničnoj policijskoj suradnji – započeta je formalna procedura, te su uspostavljeni kontakti na stručnoj razini.

Na snazi je i nadalje suspenzija režima viza za građane Srbije, a daljnji tretman ovog pitanja ovisi o uspješnosti rješavanja problema vezanih za readmisiju.

Gospodarstvo. Trgovina - u prvih osam mjeseci 2008. godine, robna razmjena između RH i Republike Srbije iznosila je 821 milijuna USD-a, te je povećana za 38% u odnosu na isti period u prošloj godini. Izvoz iz RH je povećan za 36%, a ostvareno je 531 milijun USD-a, dok je uvoz iz Republike Srbije povećan za 44% i iznosio je 290 milijuna USD-a. Od ukupnog RH izvoza, na izvoz u Srbiju otpada 5,4%, dok na uvoz iz Srbije otpada 1,3% od ukupnog uvoza u RH.

Ulaganja – od 1993.g. do kraja prvog kvartala 2008.g. izravna ulaganja iz RH u Srbiju iznosila su 374 milijuna eura. Prva značajnija ulaganja ostvaruju se od 1999. godine, a najviše je investirano 2006. godine, 131 milijun eura. Prema iznosu ulaganja iz RH u inozemstvo Srbija se nalazi na drugom mjestu (BiH na prvom mjestu, 380 milijuna eura), na ulaganja u RS otpada 19% od ukupnih ulaganja iz RH u inozemstvo. HNB do sada nema evidentiranih značajnijih ulaganja u obrnutom smjeru.

Turizam – u prvih osam mjeseci 2008.g. RH je posjetilo 66 tisuća turista, te su ostvarili 321 tisuću noćenja. U odnosu na isti period u 2007.g. broj turista se povećao za 15%, a broj ostvarenih noćenja za 22%.

RH se zalaže za identificiranje područja dugoročne gospodarske suradnje dviju država, posebice na zajedničkim projektima koji bi bili korisni i u kontekstu europskih integracija.

Prioriteti.

- trajno unapređenje i razvijanje uzajamnih odnosa i rješavanje otvorenih pitanja;
- zaokruživanje ugovorne dvostrane regulative;
- konstruktivna regionalna suradnja.

Republika Kosovo

Bilateralni odnosi. Vlada RH prihvatila je odluku Skupštine Kosova o proglašenju neovisnosti koja je u suglasju s naporima međunarodne zajednice, te je 19. ožujka 2008. godine priznala Kosovo kao neovisnu i suverenu državu. Diplomatski odnosi između RH i Kosova uspostavljeni su 30. lipnja 2008. godine. U najskorije vrijeme očekuje se i osnivanje veleposlanstva Republike Hrvatske u Prištini. Do tada će se komunikacija između dviju Vlada odvijati putem Ureda za vezu Republike Hrvatske u Prištini. Vlada RH izražava spremnost razvijati s Kosovom svestrane odnose suradnje na načelima jednakopravnosti i uzajamnosti, i time pridonositi trajnom učvršćivanju suradnje između dviju zemalja u interesu mira, stabilnosti i razvitka.

RH sudjeluje u radu UNMIK-a i to s četrnaest policijskih službenika. RH je vrlo aktivna u nuđenju pomoći i stručnom osposobljavanju kosovskih kadrova na različitim područjima, od pravosuđa, preko uslužnog, posebice financijskog sektora, do izgradnje institucija i prenošenja iskustava u procesu pristupanja EU. U tom smislu je u 2008. godini Hrvatsku posjetilo nekoliko izaslanstava stručnjaka s Kosova (s područja zaštite okoliša, zaštite manjina i iseljništva, europskih integracija i dr.).

U tijeku su pripreme za pokretanje misije EU za uspostavu vladavine prava na Kosovu, EULEX - Kosovo. RH je u veljači 2008. godine zaprimila službeni poziv za potvrdu sudjelovanja u misiji EULEX Kosovo, a za sudjelovanje je predselektirano 13 hrvatskih

policijskih službenika koji trenutno sudjeluju u UNMIK-u. Vlada RH je na sjednici održanoj 20. lipnja 2008. godine donijela odluku o sudjelovanju RH u misiji EULEX Kosovo. Slijedom te odluke, dva su policijska službenika spremna za premještanje iz UNMIK-a u EULEX, pri čemu jedan od njih treba proći postupak predselektiranja prije nego što njegovo sudjelovanje u Misiji bude odobreno od strane EU. Na sjednici održanoj 12. rujna 2008. godine, Vlada RH donijela je zaključak o potpisivanju Sporazuma između Republike Hrvatske i Europske unije o sudjelovanju RH u misiji EULEX – Kosovo, a potpisivanje sporazuma očekuje se tijekom listopada.

Hrvatski sabor je 15. srpnja 2008. godine donio odluku o upućivanju 20 pripadnika OS RH te dva transportna helikoptera u operaciju KFOR na Kosovu. RH će ovaj doprinos predložiti na Konferenciji generiranja snaga u jesen o.g. te bi ova odluka trebala biti provedena početkom 2009. godine.

Bilateralni ugovori. U 2008. godini, RH i Kosovo potpisali su Memorandum o suradnji između ministarstava poljoprivrede. Također, u završnoj fazi je i potpisivanje Memoranduma o suradnji na području znanosti i obrazovanja, čime će se intenzivirati suradnja i na tom području.

Gospodarstvo. U Prištini je već niz godina otvoren Ured Hrvatske gospodarske komore koji sustavno promiče gospodarsku suradnju između RH i Kosova. Suradnja dviju država na gospodarskom planu dobiva zamah kroz nekoliko novih projekata od kojih možemo istaknuti angažman splitske tvrtke «Konstruktor» za gradnju najvišeg poslovno-stambenog kompleksa na Balkanu (u Prištini, vrijednost 250 milijuna EUR), kao i izbor hrvatske tvrtke IGH za izradu projekta izgradnje buduće autoceste Priština – Uroševac.

Prioriteti.

- unaprjeđenje gospodarske suradnje;
- Vlada RH će i nadalje posebnu pozornost posvećivati položaju i zaštiti opstojnosti Hrvata koji žive na Kosovu.

Crna Gora

Bilateralni odnosi. RH i Crna Gora imaju dobre odnose s uzlaznom tendencijom. RH želi nastaviti razvijati dobrosusjedske odnose i suradnju na načelima ravnopravnosti i uzajamnosti te je zainteresirana za jačanje i veću dinamiku gospodarske suradnje sa Crnom Gorom. Zajednički strateški ciljevi u regiji su mir, stabilnost i napredak demokratskih te institucionalnih reformi pa će se u tom smjeru odvijati zajedničke aktivnosti na ovim prostorima

Tijekom 2008. godine ostvareni su službeni bilateralni posjeti najviših dužnosnika dviju zemalja (predsjednika država, predsjednika vlada, predsjednika parlamenata). Posebnu vrijednost ima dogovor najviših dužnosnika dviju zemalja da bilateralnim pregovorima treba riješiti pitanje određivanja državne granice na kopnu i na moru, u skladu s međunarodnim pravom i mišljenjem Badinterove komisije.

U tom smislu hrvatski i crnogorski premijer usuglasili su da se otvoreno pitanje granice na moru riješi pred međunarodnim sudom čiju bi odluku unaprijed prihvatili parlamenti dviju zemalja. Predviđeno je osnivanje mješovitog povjerenstva kojima bi predsjedali ministri vanjskih poslova dviju zemalja. Cilj mješovitog povjerenstva je stvaranje pravnog okvira s kojim bi se izašlo pred Međunarodni sud pravde u Den Haagu. Vlada RH odredila je članove povjerenstva, dok se isto očekuje i na crnogorskoj strani.

Bilateralni ugovori. U 2008. godini potpisani su sljedeći ugovori: Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Crne Gore o suradnji u zaštiti od prirodnih i civilizacijskih katastrofa; Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Crne Gore o ustupanju nekretnine bez naknade, Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Crne Gore o suradnji u području kulture; te Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Crne Gore o predaji i prihvatu osoba kojih je ulazak ili boravak nezakonit.

U tijeku je postupak za sklapanje Ugovora o Cestovnom prometu između RH i Crne Gore, Sporazuma između Republike Hrvatske i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u Crnoj Gori i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj, Sporazuma između Vlade RH i Vlade Crne Gore o znanstvenoj i tehnološkoj suradnji, Ugovora o dvojnomo državljanstvu između Vlade RH i Vlade Crne Gore te Dodatnog protokola između Vlade RH i Vlade Crne Gore o izmjenama i dopunama Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Savezne vlade Savezne Republike Jugoslavije o uzajamnom poticanju i zaštiti ulaganja .

Prioriteti.

- postizanje konačnog sporazuma o granici te rješavanje preostalih otvorenih pitanja;
- nastaviti unaprjeđivati gospodarsku suradnju;
- novelirati postojeće i sklopiti nove bilateralne ugovore od interesa za obje države.

Bosna i Hercegovina

Bilateralni odnosi. Odnosi RH i BiH su na razini prijateljskih i dobrosusjedskih odnosa, intenzivni i svestrano razvijeni. Na svim razinama obostrano je izražena spremnost za nastavkom suradnje i bržim rješavanjem otvorenih pitanja.

RH podupire nastavak rasprave o ustavnim reformama koje bi, zajedničkim nastojanjima političkih snaga unutar BiH i međunarodne zajednice, dovele do optimalnog ustroja zemlje za sva tri konstitutivna naroda. RH podupire napore visokog predstavnika/posebnog predstavnika EU u BiH Miroslava Lajčaka u cilju uključivanja zemlje u europske integracije kao i njegova nastojanja da pozornost međunarodne zajednice usmjeri na BiH radi ostvarenja dugoročnih ciljeva očuvanja teritorijalnog integriteta i stabilnosti zemlje i sigurnosti njenih građana. Hrvatska nastavlja pružati pomoć BiH u ostvarenju njenih glavnih vanjskopolitičkih ciljeva, uključivanja u europske i euroatlantske integracije, prenošenjem vlastitih znanja i iskustava iz tih procesa.

Otvorena pitanja. Vlada RH u sljedećem razdoblju očekuje nastavak aktivnosti vezanih za utvrđivanje granične crte između dvije zemlje. U tom smislu RH je uputila bosanskohercegovačkoj strani poziv za održavanje sastanka Međudržavnog diplomatskog povjerenstva za granicu kako bi se razmotrile nove činjenice vezane za utvrđivanje granice na moru. Način korištenja luke Ploče od strane bosanskohercegovačkih gospodarskih subjekata također je prioritetno pitanje koje RH želi riješiti novim ugovorom temeljenim na europskim standardima. Tijekom 2007. godine, RH je uputila BiH Prijedlog načela korištenja luke Ploče u kojem je kao osnovna pogodnost ponuđen status najpovlaštenije nacije. Očekuje se mišljenje bosanskohercegovačke strane o navedenim prijedlozima. RH će u narednom razdoblju nastaviti i s rješavanjem pitanja imovine stečenih prava fizičkih i pravnih osoba iz RH i BiH na teritoriju druge države. Tekst Sporazuma o imovinsko-pravnim odnosima nije u

potpunosti usuglašen. RH se zauzima za otklanjanje nesporazuma i što skorije potpisivanje predmetnog Sporazuma.

Pomoć Hrvatima u BiH. U 2008. godini nastavljena je realizacija donatorskih programa pomoći Vlade RH Hrvatima u BiH u skladu s ustavnim odredbama i temeljem međudržavnog Ugovora o obnovi i izgradnji oštećenih i uništenih obiteljskih kuća.

Multilateralna suradnja. Hrvatska i BiH dobro surađuju u međunarodnim organizacijama i regionalnim inicijativama. Očekuje se nastavak intenzivne suradnje u okviru Vijeća za regionalnu suradnju (RCC).

Bilateralni ugovori. Hrvatska i BiH potpisale su oko 110 međunarodnih sporazuma i akata. U srpnju 2008. godine RH i BiH stvorile su uvjete temeljem kojih su omogućeni preleti/slijetanja hrvatskim državnim zrakoplovima preko/na teritorij BiH u pograničnom području u slučaju požara, a koristit će se sukladno Sporazumu o suradnji u zaštiti od prirodnih i civilizacijskih katastrofa potpisanom 2001. godine. U srpnju 2008. potpisan je Protokol o suradnji između Ministarstva pravosuđa RH i Ministarstva pravde BiH. U cilju unaprjeđenja sigurnosne suradnje, u lipnju 2008., Ravnateljstvo policije RH i Granična policija BiH, potpisali su 4 protokola: Protokol o upućivanju službenika za vezu, Protokol o osnivanju zajedničkih skupina za suzbijanje kriminaliteta, Protokol o provođenju mješovitih ophodnji uz zajedničku državnu granicu i Protokol o službenom tranzitu preko državnog područja druge ugovorne stranke u cilju postupanja na vlastitom državnom području.

U tijeku je izrada Sporazuma o delegiranju pružanja usluga u zračnom prometu u dijelu zračnog prostora BiH, usuglašavanje Protokola o suradnji u procesu traženja nestalih osoba, te ekshumacija i identifikacija posmrtnih ostataka. RH je zbog obveza usklađenosti svog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU inicirala pregovore s BiH za potpisivanje Dodatnog protokola o izmjenama i dopunama Ugovora o poticanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja. Očekuje se sklapanje novog Sporazuma o readmisiji.

Gospodarstvo. U prvih osam mjeseci 2008.g. hrvatski izvoz u BiH raste većom stopom od uvoza iz BiH, te je ostvaren hrvatski suficit preko milijarde USD. Uslijed slabe konkurentnosti bh gospodarstva i interesa pojedinaca i skupina pokušava se otežati poslovanje tvrtki iz inozemstva pri uvozu roba u Bosnu i Hercegovinu, pri čemu tvrtke iz RH redovito nailaze na različite prepreke. BiH se i dalje nalazi na petom mjestu najzastupljenijih trgovinskih partnera naše zemlje i drugi je najveći kupac hrvatske robe, dok je istovremeno Republika Hrvatska najveći izvoznik i uvoznik u Bosni i Hercegovini. U cilju jačanja bilateralnih gospodarskih odnosa i regionalne suradnje RH s velikom pažnjom i interesom nastoji biti uključena u privatizacijske procese koji se odvijaju na tržištu BiH.

Od važnijih gospodarskih projekata mogu se izdvojiti suradnja na rekonstrukciji i modernizaciji luke Ploče i suradnja na izgradnji i povezivanju koridora Vc i Jadransko-jonske autoceste.

Prioriteti.

- nastavak suradnje i razvoj dobrosusjedskih odnosa i partnerstva u europskom kontekstu;
- okončanje procesa povratka;
- potpora Hrvatima u BiH u očuvanju konstitutivnosti i nacionalne ravnopravnosti;
- usuglašavanje Ugovora o uređivanju imovinsko-pravnih odnosa;

- nastavak pregovora o državnoj granici i iznalaženje rješenja za način korištenja luke Ploče;
- suradnja u infrastrukturnim projektima;
- suradnja u regionalnim inicijativama i projektima.

Republika Makedonija

Bilateralni odnosi. Odnosi između RH i Makedonije su prijateljski i razvijaju se vrlo dobro na svim razinama. O tome svjedoči kontinuirani politički dijalog na razini predsjednika država, predsjednika vlada, predsjednika parlamenata, ministara. Između dvije države nema otvorenih političkih pitanja. RH i Makedonija osobito surađuju u području obrane, pravosuđa, znanosti, prosvjete, kulture. Postoji visoka razina međusobne suradnje i potpore u prioritetnim vanjskopolitičkim pitanjima - približavanje EU i NATO-u. Dvije države razvile su dinamičnu suradnju u okviru Američko-jadranske povelje.

Bilateralni ugovori. RH i Makedonija potpisale su 35 bilateralnih ugovora i akata. Protokol o suradnji Diplomatske akademije Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske i Sektora za diplomatsku edukaciju pri Ministarstvu vanjskih poslova Republike Makedonije potpisan je 1. listopada 2008. u Skopju. U postupku su Dodatni protokol o izmjenama i dopunama Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Makedonije o poticanju i zaštiti ulaganja, Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Makedonije iz područja razmjene i zaštite klasificiranih podataka, te Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Makedonije o izmjenama i dopunama Ugovora o trgovinskoj i gospodarskoj suradnji.

Gospodarstvo. RH i Makedonija imaju kompatibilna tržišta koja pružaju mogućnost intenziviranja robne razmjene. Isto tako, dijele zajedničku namjeru privlačenja hrvatskih ulaganja u Makedoniju, što dobiva zamah u 2008. godini.. U razdoblju od siječnja do kolovoza 2008. ukupna robna razmjena između Hrvatske i Makedonije je iznosila 278 milijuna USD, što je 33% više u odnosu na isto razdoblje 2007. godine. Hrvatski izvoz u Makedoniju je iznosio 96 milijuna USD, odnosno 28 % više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Istodobno je uvoz iz Makedonije iznosio 183 milijuna USD, odnosno 36% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Prema najnovijim podacima HNB-a, ukupna dosadašnja hrvatska ulaganja u Makedoniju iznose 26,5 milijuna eura, za razdoblje od 1993. do kraja prvog tromjesečja 2008.

Prioriteti.

Nastavak već uspostavljenog uspješnog dijaloga o svim važnim bilateralnim i multilateralnim pitanjima, poglavito u onima koja su vezana uz situaciju u regiji te nastavak suradnje u okviru provedbe Američko-jadranske povelje; intenziviranje svekolike gospodarske suradnje; osnivanje Mješovite komisije za provedbu Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Makedonije o zaštiti prava makedonske manjine u Republici Hrvatskoj i hrvatske manjine u Republici Makedoniji.

Republika Albanija

Bilateralni odnosi. Odnosi između RH i Albanije uspješno se razvijaju na svim područjima i na multilateralnom i bilateralnom planu. Između dvije zemlje nema otvorenih političkih pitanja. O kontinuiranom političkom dijalogu svjedoči intenzivna razmjena posjeta na predsjedničkoj, premijerskoj, parlamentarnoj i ministarskoj razini. RH nastavlja pružati potporu Albaniji u procesu njezinog približavanja EU nakon potpisivanja SSP-a. Dvije zemlje surađuju u procesu pristupanja NATO-u, aktivne su u okviru Američko-atlantske povelje te u okviru regionalnih i subregionalnih inicijativa i foruma, a potvrdile su svoje interese u jačanju gospodarske suradnje.

Bilateralni ugovori. Do 2007. godine potpisano je 34 bilateralnih ugovora i akata. U postupku su pregovori za sklapanje bilateralnih ugovora i akata na području razmjene i zaštite klasificiranih podataka, viznog režima, suradnji u obrazovanju i znanosti te omogućavanju obavljanja dohodovne djelatnosti članovima obitelji djelatnika diplomatskih misija i konzularnih ureda. Radi se i na pregovorima o aktima o provedbi Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Albanije o predaji i prihvatu osoba kojih je boravak protuzakonit (2003.), kao i o izmjenama i dopunama Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Albanije o poticanju i zaštiti ulaganja (1993.), te Sporazuma o gospodarskim bilateralnim odnosima između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Albanije (1993.).

Gospodarstvo. Na snazi su svi temeljni gospodarski sporazumi. U ukupnoj trgovinskoj razmjeni RH ostvaruje kontinuirani suficit. U 2007. godini trgovinska razmjena iznosila je 38,3 milijuna USD što je za 13% više u odnosu na 2006. godinu. Trend rasta robne razmjene je nastavljen, te je u prvih osam mjeseci 2008. iznosio 21% u odnosu na isto razdoblje u 2007. Ulaganja iz RH u Albaniju, od 1993. do kraja prvog tromjesečja 2008. godine, iznosila su 7,9 milijuna EUR. U tijeku je izgradnja jonsko-jadranskog plinovoda (Hrvatska - Crna Gora - Albanija), a prema ministarskoj deklaraciji o izgradnji potpisanoj u rujnu 2007. godine.

Prioriteti.

- unaprjeđivanje gospodarske suradnje, osobito na rješavanju pitanja infrastrukturne i prometne povezanosti dvije zemlje (povezivanje luka, uspostava zračne linije između dvaju glavnih radova), kao preduvjeta razvoja trgovinske i turističke suradnje.

II. GOSPODARSKI KRITERIJI

2.1. UVOD

U okviru poglavlja Gospodarskih kriterija Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji 2009. godine daje se pregled gospodarske politike i ocjena postignuća i napretka Republike Hrvatske u provođenju gospodarskih reformi u smislu ispunjenja gospodarskih kriterija iz Kopenhagena kao preduvjeta punopravnom članstvu u EU-u. Također, ovaj dio Nacionalnog programa ističe i prioritete gospodarske politike za naredno razdoblje kako bi proces prilagodbe i pristupanja bio što učinkovitiji, a dinamika provođenja reformi što povoljnija. Navedene planirane aktivnosti u gospodarskoj politici usklađene su s prioritetima iz Europskog partnerstva s Hrvatskom.

Kvalitetnom razradom operativnih planova i uspješnom provedbom zacrtanih mjera u gospodarskim, socijalnim, institucionalnim i ostalim područjima strategije razvoja moguće je ubrzati proces pristupanja Hrvatske EU-u. U tom smislu važno je uzeti u obzir ciljeve utvrđene u Lisabonskoj strategiji kao jednom od temeljnih strateških dokumenta EU-a u idućem razdoblju. Uspješna implementacija predviđenih mjera i usvajanje ciljeva Lisabonske strategije može podići razinu konkurentnosti Hrvatske postizanjem dinamičnijeg gospodarstva zasnovanog na znanju i integriranog u međunarodne tokove, uz ostvarivanje održivog gospodarskog rasta u pogledu kvalitete života, zaštite okoliše i socijalne kohezije.

2.2. SREDNJOROČNI CILJEVI GOSPODARSKE POLITIKE RH

U godinama kontinuiranog gospodarskog rasta iznad 4,5% u kojima su i prihodi državnog proračuna rasli u značajnim iznosima i po visokim stopama, Vlada Republike Hrvatske se strateški postavila i odlučila za sustavno provođenje odgovorne fiskalne politike koju obilježavaju proces fiskalne konsolidacije i prateće smanjenje manjka opće države. Na taj način stvoreni su čvrsti temelji otpornosti sustava javnih financija čime je omogućeno da u vremenu usporavanja gospodarskog rasta slijedom nepovoljnih vanjskih makroekonomskih uvjeta Vlada Republike Hrvatske može utjecati na negativna kretanja i ostvarivanje postavljenih ciljeva.

Cilj Vlade Republike Hrvatske je nastavak razvoja hrvatskog gospodarstva i stvaranje uvjeta koji će poduprijeti pristupanje Hrvatske Europskoj uniji i ravnopravno sudjelovanje na zajedničkom europskom tržištu. U okviru postojećih globalnih makroekonomskih uvjeta koji se odražavaju, između ostalog, kroz pad globalne ekonomske aktivnosti i teži pristup financijskim tržištima, ostvarivanje navedenog cilja uključuje poticanje pozitivnih stopa gospodarskog rasta i očuvanje makroekonomske stabilnosti.

Slijedom navedenog, definiranje ekonomske i fiskalne politike u narednom srednjoročnom razdoblju počivat će na ostvarivanju sljedećih ciljeva:

- poticanje pozitivnih stopa gospodarskog rasta;
- smanjivanje stope nezaposlenosti;
- osiguranje socijalne pravednosti;
- očuvanje životnog standarda hrvatskih građana;
- smanjenje ukupnog manjka opće države do kraja srednjoročnog razdoblja;
- daljnje smanjenje javnog duga i stabiliziranje inozemnog duga.

Ostvarenje ovih ciljeva zahtijeva usku koordinaciju monetarne i fiskalne politike pri čemu će monetarna politika i dalje biti usmjerena na održavanje stabilnosti cijena i tečaja, dok će fiskalna politika biti usmjerena na nastavak procesa fiskalne konsolidacije u srednjoročnom razdoblju. Od iznimnog značaja je i provođenje komplementarnih mjera koje upotpunjuju okvir gospodarske politike u srednjem roku, kao što su strukturne reforme, među kojima je potrebno istaknuti reformu zdravstva i brodogradnje, te jačanje institucija i njihovo usklađivanje s praksom Europske unije.

2.3. POSTOJANJE DJELOTVORNOG TRŽIŠNOG GOSPODARSTVA

2.3.1. Tekuća gospodarska kretanja

Bruto domaći proizvod

Realni rast bruto domaćeg proizvoda iznosio je u prvoj polovici 2008. godine 3,8%, što je rezultat realnog rasta od 4,3% u prvom te 3,4% u drugom tromjesečju. Rast deflatora bruto domaćeg proizvoda u prvom polugodištu iznosio je 6,3% te je, uz međugodišnji nominalni rast od 10,3%, nominalni iznos bruto domaćeg proizvoda u prvom polugodištu 2008. godine dosegao razinu od 144,5 milijardi kuna.

Promatrajući komponente s rashodne strane bruto domaćeg proizvoda, najviši realni rast u prvoj polovici 2008. godine zabilježen je kod investicija u fiksni kapital. One su u usporedbi s istim razdobljem 2007. godine realno povećane 11,3%, što ima poseban značaj budući da investicijska dobra služe za daljnju proizvodnju, a ne potrošnju, te stoga predstavljaju najvažniji faktor pri generiranju budućeg rasta. Snažan realni rast investicija od 9,8% zabilježen u prvom tromjesečju dodatno je ubrzan na 12,6% u drugom tromjesečju 2008. godine. Visoku stopu rasta u prvoj polovici godine ostvario je i uvoz roba i usluga, koji je realno povećan 7,6%. Rast uvoza roba i usluga ubrzao je sa 7,0% u prvom na 8,1% u drugom tromjesečju 2008. godine. Izvoz roba i usluga realno je porastao 4,3% u prvoj polovici 2008. godine i to 3,8% u prvom te 4,6% u drugom tromjesečju 2008. godine. Pokrivenost uvoza roba i usluga izvozom roba i usluga iznosila je u prvoj polovici godine 68,1%. Osobna potrošnja je u prvom polugodištu realno povećana 3,2%. Nešto snažniji realni rast od 4,3% osobna potrošnja zabilježila je u prvom tromjesečju, dok je u drugom tromjesečju 2008. godine njen rast iznosio 2,2%. Državna potrošnja rasla je po stopi od 0,5% u prvom tromjesečju te 3,2% u drugom tromjesečju što predstavlja realni međugodišnji rast od 1,8% u prvoj polovici 2008. godine.

Na razini čitave 2008. godine očekuje se realni rast bruto domaćeg proizvoda od 3,3%. Uslijed nepovoljnih vanjskih utjecaja, u 2009. godini rast će usporiti na 2,0%. Prema kraju srednjoročnog razdoblja očekuje se postupno ubrzanje rasta bruto domaćeg proizvoda u uvjetima oporavka globalnih makroekonomskih i financijskih uvjeta, pozitivnih efekata procesa pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji te efekata daljnje provedbe strukturnih reformi i smanjivanja manjka opće države. Takva kretanja pridonijet će daljnjem poboljšanju poslovne klime te jačanju privatnog sektora i ekonomske aktivnosti. U tom smislu, prema kraju srednjoročnog razdoblja očekujemo oporavak realnog rasta bruto domaćeg proizvoda na razinu od oko 4%.

Bruto dodana vrijednost

Realni rast bruto dodane vrijednosti iznosio je u prvoj polovici 2008. godine 4,4%. Rast je usporen s 4,6% u prvom tromjesečju na 4,2% u drugom tromjesečju 2008. godine.

Najviši realni rast bruto dodane vrijednosti u prvoj polovici godine zabilježen je kod građevinarstva (9,1%), prijevoza, skladištenja i veza (6,6%), financijskog posredovanja¹ (6,2%) te industrije² (4,1%). Realni rast bruto dodane vrijednosti kod hotela i restorana iznosio je 3,4%, trgovine³ 2,9%, javne uprave⁴ 2,6% te poljoprivrede⁵ 2,0%.

Promatrajući udjele pojedinih djelatnosti u ukupnoj dodanoj vrijednosti prema stalnim cijenama iz 1997. godine, u prvoj polovici 2008. godine najveće udjele zauzimale su industrija (29,1%), financijsko posredovanje (15,6%), javna uprava (15,5%) i trgovina (15,1%). Udio prijevoza, skladištenja i veza u ukupnoj dodanoj vrijednosti iznosio je 10,1%, građevinarstva 8,1%, poljoprivrede 7,4% te hotela i restorana 3,1%.

Platna bilanca

Nepovoljno kretanje salda na tekućem računu platne bilance, nakon značajnog pogoršanja tijekom 2007., nastavilo se i tijekom prve polovine 2008. U prvom polugodištu 2008. manjak tekućeg računa povećao se za 27,7% u odnosu na isto razdoblje 2007. Ključni čimbenik tog rasta bilo je pogoršanje vanjskotrgovinskog manjka uzrokovano ponajprije vanjskim šokovima, a posebice izrazitim rastom cijena sirove nafte na svjetskom tržištu. Osim toga, negativan utjecaj na rast platnobilančnog manjka imalo je i pogoršanje na računu faktorskih dohodaka, čiji se manjak povećao za četvrtinu u odnosu na prvo polugodište 2007., kao i blago smanjenje pozitivnog salda na računu tekućih transfera. Nasuprot tome, neto prihodi na računu usluga porasli su u promatranom razdoblju za visokih 17,4%.

Neto priljev ostvaren na kapitalnom i financijskom računu u prvoj polovini 2008. iznosio je 3,9 mlrd. EUR, što je za 40,4% više nego u istom razdoblju prethodne godine. Pritom je u odnosu na prvo polugodište 2007. smanjen priljev od izravnih inozemnih ulaganja u Hrvatsku, i to s 2,4 mlrd. EUR na 1,8 mlrd. EUR., što je u najvećoj mjeri rezultat nižih dokapitalizacija domaćih banaka u stranom vlasništvu. Osim toga, u prvom je tromjesečju značajan odljev s osnove izravnih ulaganja ostvaren s osnove povlačenja zadržane dobiti Plive iz 2002. godine, no spomenuto je smanjenje ulaganja nadomješteno u drugom tromjesečju dokapitalizacijom Plive od strane njenog inozemnog vlasnika. Na računu portfeljnih ulaganja u prvoj je polovini 2008. ostvaren neto priljev od svega 0,1 mlrd. EUR, ponajviše zahvaljujući otplati samurajskih obveznica države. Neto priljev po osnovi ostalih ulaganja (prirast neto duga po osnovi kredita, trgovinskih kredita, gotovine i depozita) udvostručen je u usporedbi s prvom polovinom 2007., i to uglavnom zbog pada inozemne aktive banaka do kojeg je došlo nakon smanjenja minimalno potrebnih deviznih potraživanja s 32% na 28,5%. Osim toga, ostvaren je i nešto intenzivniji rast inozemnih obveza ostalih domaćih sektora. Međunarodne pričuve povećale su se u prvoj polovini 2008. za 0,8 mlrd. EUR zahvaljujući rastu izdvojene devizne obvezne pričuve banaka, deviznoj intervenciji

¹ Kategorija uključuje financijsko posredovanje, poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge.

² Uključuje rudarstvo, vađenje, prerađivačku industriju te opskrbu električnom energijom, plinom i vodom.

³ Uključuje trgovinu na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo.

⁴ Kategorija obuhvaća javnu upravu i obranu, socijalno osiguranje, obrazovanje, zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb, ostale društvene, socijalne i osobne uslužne djelatnosti i aktivnosti kućanstava.

⁵ Obuhvaća poljoprivredu, lov, šumarstvo i ribarstvo.

središnje banke u siječnju te otkupu deviza pristiglih središnjoj državi u okviru Drugog programskog zajma za prilagodbu (PAL 2).

Međunarodne pričuve i inozemni dug

Bruto inozemni dug RH u prvih osam mjeseci 2008. povećao se za 2,1 mlrd. EUR ili 6,4% u odnosu na kraj 2007., čime je dosegnuo razinu od 35,4 mlrd. EUR. Na povećanje duga u promatranom razdoblju najviše je utjecao nastavak snažnog zaduživanja sektora poduzeća, iako je rast njihovog ukupnog inozemnog duga usporen u odnosu na prvih osam mjeseci 2007. Zaduženost države u navedenom je razdoblju neznatno smanjena, pri čemu se među značajnijim otplatama mogu izdvojiti redovite otplate prema Londonskom i Pariškom klubu te otplate samurajske obveznice (oko 160 mil. EUR), a među većim korištenjima sindicirani kredit HBOR-u u vrijednosti 230 mil. EUR te povlačenje prvog dijela Drugog programskog zajma za prilagodbu Svjetske banke u iznosu 100 mil. EUR. Banke su pod utjecajem mjera monetarne politike smanjile svoje inozemne obveze za 0,9 mlrd. EUR u odnosu na kraj 2007. Do kraja godine očekuju se daljnji pad duga banaka te usporavanje rasta duga poduzeća, dok bi se dug sektora države mogao povećati, i to zbog zaduživanja HBOR-a.

Bruto međunarodne pričuve HNB-a su krajem kolovoza 2008. dosegnule 9,8 mlrd. EUR, što u odnosu na kraj 2007. predstavlja povećanje od 0,5 mlrd. EUR. Rast pričuva potaknut je rastom devizne obvezne pričuve, intervencijom središnje banke krajem siječnja te otkupom deviza prispjelih središnjoj državi povlačenjem zajma za prilagodbu koji je odobrila Svjetska banka. U četvrtom se tromjesečju očekuje snažniji otkup deviza od poslovnih banaka kako bi se neutralizirao učinak priljeva deviza za kupnju dionica Ine na kretanje tečaja kune prema euru, što će utjecati i na rast bruto međunarodnih pričuva. S druge strane, u listopadu je ukidanjem granične obvezne pričuve ostvaren povrat dijela izdvojenih deviznih sredstava poslovnim bankama, što je rezultiralo jednokratnim padom bruto međunarodnih pričuva od oko 450 mil. EUR. Sukladno opisanim kretanjima, međunarodne bi pričuve na kraju 2008. trebale iznositi 9,4 mlrd. EUR, odnosno za 3,0% više u odnosu na kraj 2007. godine.

Zaposlenost i nezaposlenost

Prema anketi o radnoj snazi, u prva dva tromjesečja 2008. godine u radno sposobnoj dobi bilo je prosječno 3.657.500 osoba, od čega su 48,5% bili ljudi koji rade ili aktivno traže posao, tj. mogu se svrstati u radnu snagu. U usporedbi s prva dva tromjesečja 2007. godine, broj stanovnika u radno sposobnoj dobi povećan je za 13.000, a kategorija radne snage je povećana za 7.000. Ukupan broj zaposlenih u prvom polugodištu 2008. godine iznosio je 1.614.500, što je u odnosu na prvo polugodište 2007. porast od 28.500, dok je broj nezaposlenih osoba smanjen za 21.500 te je iznosio 158.000. Stopa nezaposlenosti bila je u prvom polugodištu 2008. godine na razini od 9,0%, što je 1,2 postotna boda manje u odnosu na prvu polovicu 2007. godine. Administrativna stopa nezaposlenosti iznosila je u prvom polugodištu 2008. godine 14,0%.

Podaci iz administrativnih izvora o tržištu radne snage ukazuju na nastavak pozitivnih trendova u 2008. godini. U svim dosadašnjim mjesecima 2008. godine zabilježen je niži broj nezaposlenih osoba u usporedbi s godinom ranije. Broj nezaposlenih osoba smanjen je s 261.129 u siječnju 2008. na 228.501 u listopadu iste godine, odnosno za

32.628 osoba ili 12,5% te se kreće na dosad najnižim zabilježenim razinama. U usporedbi s listopadom 2007. godine broj nezaposlenih osoba manji je za 21.586 ili 8,6%. Broj zaposlenih osoba iznosio je u siječnju 2008. godine 1.506.097 da bi se u listopadu povećao na 1.538.271, što je 0,5% više nego u listopadu 2007. Administrativna stopa nezaposlenosti smanjena je s 14,8% u siječnju na 12,9% u listopadu 2008. godine.

U 2008. godini bilježi se nastavak pozitivnih trendova na tržištu rada, među ostalim, kao direktna posljedica dugogodišnje politike poticanja zapošljavanja i očuvanja radnih mjesta. Takve dugogodišnja politika imat će pozitivan učinak na kretanja na tržištu rada i u narednom razdoblju.

Cijene

Krajem drugog i početkom trećeg tromjesečja 2008. godine ubrzala se godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena s 5,7% zabilježenih u ožujku na 7,6% u lipnju 2008, da bi u srpnju dosegla 8,4%. Na rast inflacije tijekom prvih sedam mjeseci 2008. utjecalo je poskupljenje sirovina na svjetskom tržištu te značajno ubrzanje realnog godišnjeg rasta osobne potrošnje tijekom 2007. godine, tako da se odgođeni učinak jačanja domaće potražnje na inflaciju osjetio tijekom 2008. godine. Sredinom srpnja su se počeli smanjivati uvezani inflatorni pritisci, što se ogledalo u prekidu trenda rasta cijena prehrambenih sirovina i sirove nafte na svjetskom tržištu. To je, uz povoljan učinak baznog razdoblja, utjecalo na usporavanje godišnje stope inflacije na 7,4% u kolovozu.

Godišnja stopa inflacije zabilježena u kolovozu 2008. godine bila je za 1,6 postotnih bodova viša od one u prosincu 2007. kada je iznosila 5,8%. Temeljna inflacija ostala je nižom od ukupne inflacije potrošačkih cijena, ali se njezina godišnja stopa promjene povećala s 5,0% u prosincu 2007. na 6,6% u kolovozu 2008. godine. Najveći doprinos ubrzanju temeljne inflacije u promatranom razdoblju dao je rast cijena određenih prehrambenih proizvoda (mesa, kruha i proizvoda od žitarica).

Porast godišnje stope inflacije potrošačkih cijena zabilježen tijekom prvih osam mjeseci 2008. godine najvećim je dijelom bio posljedica znatnog porasta godišnje stope promjene cijena energije s 5,2% u prosincu 2007. na 12,3% u kolovozu 2008. Najveći doprinos tome povećanju dali su rast cijena naftnih derivata i električne energije. Nakon što su tijekom druge polovine 2007. godine ostvarile prilično snažan rast, cijene prehrane nastavile su, no ipak nešto slabijim intenzitetom, rasti i tijekom prvih osam mjeseci 2008. Godišnja stopa promjene cijena prehrambenih proizvoda porasla je tako s 11,4% u prosincu 2007. na 13,1% u kolovozu 2008.

Tijekom trećeg tromjesečja 2008. smanjili su se uvezani inflatorni pritisci, što se ogleda u padu cijena prehrambenih sirovina i sirove nafte na svjetskom tržištu. To bi uz povoljan učinak baznog razdoblja trebalo utjecati na usporavanje godišnje stope rasta domaćih cijena prehrane i energije u posljednja četiri mjeseca 2008. godine. Stoga očekujemo da će se godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena smanjiti sa 7,4% zabilježenih u kolovozu na oko 4,2% u prosincu 2008. Očekivana prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena za 2008. godinu iznosi 6,2%. U 2009. godini očekuje se nastavak usporavanja inflacije.

2.3.2. Monetarna i fiskalna politika

Monetarna politika

Glavni cilj Hrvatske narodne banke je održavanje stabilnosti cijena. U ostvarivanju svog glavnog cilja HNB provodi monetarnu politiku koja se temelji na stabilnosti nominalnog tečaja kune prema euru. Izbor takve politike proizlazi iz uvjeta u kojima središnja banka djeluje, odnosno glavnih karakteristika hrvatskog gospodarstva. U uvjetima slobodnog kretanja kapitala pretpostavka o stabilnom tečaju ograničava dosege monetarne politike zbog čega transmisijski mehanizam monetarne politike putem kamatnih stopa nije dovoljno razvijen.

U 2008. godini monetarna politika suočila se s dodatnim izazovima. Šokovi na strani ponude (rast cijena naftnih derivata i prehrambenih proizvoda na svjetskom tržištu) ubrzali su inflaciju u gotovo svim europskim zemljama pa tako i u Hrvatskoj. Na godišnjoj razini inflacija se ubrzala na 5,8% na kraju 2007. godine te se na tim razinama zadržala sve do druge polovine 2008. godine. U takvim uvjetima Hrvatska narodna banka je zaoštrila svoju monetarnu politiku. Restriktivnost monetarne politike ogledala se u smanjenom obujmu operacija na otvorenom tržištu, rastu kamatnih stopa na obratnim repo aukcijama te znatno manjem otkupnu deviza od banaka na domaćem tržištu. Takva monetarna politika rezultirala je usporavanjem rasta svih monetarnih agregata te blagom aprecijacijom nominalnog tečaja kune u odnosu na euro. Potkraj trećeg tromjesečja 2008. godine inflacija u Hrvatskoj je počela usporavati te se za kraj godine očekuje njezino spuštanje na razinu od 4,2%.

Kako bi snažnije utjecala na nepovoljna makroekonomska kretanja Hrvatska narodna banka je proteklih godina koristila i različite administrativne mjere. Najvažnije od njih su granična obvezna pričuva i obvezan upis blagajničkih zapisa HNB-a. Granična obvezna pričuva uvedena je 2005. godine, poskupila je korištenje inozemnog kapitala za poslovne banke i rezultirala snažnim padom njihovog inozemnog duga. Tako je i u prvih osam mjeseci 2008. godini zabilježen pad inozemne pasive poslovnih banaka za više od 1,0 mlrd. EUR. Uslijed takvih kretanja stanje ukupne inozemne pasive banaka spustilo se na približno sličnu razinu kao i u vrijeme uvođenja te mjere zbog čega se iznos izdvojene granične obvezne pričuve kod središnje banke znatno smanjio. Konačno, početkom listopada 2008. središnja banka je i ukinula graničnu obveznu pričuvu. Ukidanjem te mjere poslovnim bankama su vraćena izdvojena devizna sredstva (približno 0,45 mlrd. EUR), što je u uvjetima nepovoljnih kretanja na svjetskom i domaćem financijskom tržištu poboljšalo njihovu deviznu likvidnost. Također su napravljene i određene promjene na području opće obvezne pričuve. Druga mjera, Odluka o upisu obveznih blagajničkih zapisa, imala je za cilj usporiti kreditnu aktivnost poslovnih banaka. Uspješno je primjenjivana 2003. i 2007. godine, a na snazi je i u tekućoj 2008. godini. Ostvareni rast plasmana u prvih osam mjeseci 2008. godine u okviru je ograničenja koje su propisane tom odlukom. Slične tendencije očekuju se i do kraja godine.

U posljednjih više od deset godina monetarna politika zasnovana na tečaju kao nominalnom sidru, upotpunjena i drugim administrativnim mjerama, pokazala se primjerenom za postizanje osnovnog cilja središnje banke. Osim toga, odlukama iz područja bonitetne regulative spriječen je razvoj sekuritizacije i financijskih izvedenica te je kroz ostvarene dokapitalizacije povećana otpornost domaćeg bankarskog sustava na

potencijalne šokove. Kriza na svjetskim financijskim tržištima i negativna kretanja na domaćem tržištu kapitala u 2008. godini tako nisu imale negativnih učinaka na hrvatski bankarski sektor.

Tečajna politika

Hrvatska narodna banka provodi politiku tzv. upravljano-fluktuirajućeg tečaja što znači da tečaj kune prema euru poglavito određuju silnice ponude i potražnje na deviznom tržištu. HNB se povremeno uključuje u njegov rad gdje putem deviznih aukcija, kupujući odnosno prodajući devize od poslovnih banaka, nastoji spriječiti prekomjerna kolebanja tečaja, pri čemu središnja banka nije unaprijed utvrdila donju i gornju intervencijsku točku.

Tijekom prvih devet mjeseci 2008. godine ostvarena je aprecijacija nominalnog tečaja kune prema euru od 3,0%, s 7,33 kune za jedan euro 31. prosinca 2007. na 7,11 kuna za jedan euro 30. rujna 2008. godine. U drugoj polovini siječnja zabilježeno je jačanje tečaja kune do kojeg je došlo u uvjetima smanjene kunske likvidnosti financijskog sustava, pa je HNB, nastojeći ublažiti intenzitet nominalnog jačanja kune, intervenirao otkupivši od poslovnih banaka 31. siječnja 189,1 mil. EUR te je na taj način emitirao ukupno 1,4 mlrd. kuna. Kretanje nominalnog tečaja kune prema euru u nastavku godine bilo je relativno stabilno. Stoga tijekom spomenutog razdoblja središnja banka nije održala nijednu deviznu aukciju. Tijekom trećeg tromjesečja 2008. godine zabilježen je blagi trend aprecijacije tečaja kune prema euru te je kuna ojačala za ukupno 1,9%. Aprecijacija tečaja kune prema euru uglavnom je bila posljedica pojačanog priljeva deviza u jeku turističke sezone. Osim toga, u srpnju je ostvaren i znatni priljev deviza na temelju zaduživanja poduzeća u inozemstvu (500,1 mil. EUR). U uvjetima pojačanih inflacijskih pritisaka te rasta godišnje stope inflacije potrošačkih cijena koji je u srpnju dosegnuo 8,4%, HNB nije otkupljivao devize od banaka na deviznim aukcijama, nastojeći na taj način izbjeći dodatno kreiranje kunske likvidnosti. Aprecijacijski pritisci na tečaj domaće valute nastavili su se i nakon glavnog dijela turističke sezone, a tečaj kune prema euru sredinom se rujna spustio nešto ispod razine od 7,11 HRK/EUR, na što su utjecala i očekivanja vezana uz priljev inozemnoga kapitala namijenjenog kupnji dionica Ine.

Uz spomenutu 3,0%-tnu nominalnu aprecijaciju tečaja kune prema euru, tijekom prvih devet mjeseci 2008. godine ostvarena je i aprecijacija tečaja kune prema američkom dolaru za 0,5%, prema funti sterlinga za 10,4%, dok je prema švicarskom franku u promatranom razdoblju kuna deprecirala za 1,5%. Takvo je kretanje tečajeva kune rezultiralo aprecijacijom indeksa dnevnoga nominalnoga efektivnog tečaja kune za 2,3%. Pokazatelji cjenovne konkurentnosti domaćeg izvoza pogoršali su se tijekom prvih osam mjeseci 2008. godine⁶ - indeks realnoga efektivnog tečaja kune deflacioniran potrošačkim cijenama aprecirao je za 3,1%, a onaj deflacioniran proizvođačkim cijenama je aprecirao za 3,4% te je kod oba indikatora ostvarena izraženija aprecijacija nego tijekom istog razdoblja 2007. godine.

⁶ Kolovoz 2008. u usporedbi s prosincem 2007.

Fiskalna politika

Počevši od 2004. godine glavnu odrednicu fiskalne politike Republike Hrvatske čini proces fiskalne prilagodbe i prateće smanjenje manjka opće države.

U odnosu na ovu odrednicu, provođenje fiskalne politike u Republici Hrvatskoj u posljednjih nekoliko godina može se ocijeniti kao vrlo uspješno. Naime, promatrajući proces fiskalne konsolidacije od početka njegova provođenja 2004. godine, odnosno uspoređujući neto pozajmljivanje/zaduživanje 2007. godine u odnosu na 2003. godinu (manjak/višk prema europskoj metodologiji za prikaz javnih financija ESA 95), uočava se smanjenje od 3,9 postotna boda. Neto pozajmljivanje/zaduživanje u 2003. godini iznosilo je -5,5% BDP-a da bi u 2007. godini doseglo razinu od -1,6% BDP-a, a u 2008. godini -1,3% BDP-a.

Smanjivanje razine manjka u promatranom razdoblju prvenstveno je rezultat usavršavanja i uređenja sustava javnih financija kroz jačanje upravljanja proračunom, uvođenje i proširivanje jedinstvenog računa Državne riznice i uvođenje proračunskih analiza i mjerenja fiskalnih učinaka, te jačanja porezne administracije. Racionalnost u izvršavanju rashoda i unaprjeđenje komponenti proračunskog procesa u narednom razdoblju postići će se i provedbom mjera koje su definirane Strategijom unaprjeđenja i modernizacije procesa u sustavu Državne riznice 2007. – 2011. čiji je cilj daljnji razvoj učinkovitog i održivog sustava financijskog upravljanja temeljenog na najvišim suvremenim standardima.

Smanjivanjem manjka u proteklom razdoblju smanjila se i potreba za njegovim financiranjem, što se pozitivno odrazilo na kretanje javnog duga koji je krajem 2007. godine iznosio 44,2% BDP-a, što čini smanjenje od 4,5 postotna boda u odnosu na kraj 2003. godine (48,7%). Manjim potrebama za financiranjem i usmjeravanjem novog zaduživanja na domaće izvore, država je dala pozitivan doprinos kretanju inozemnog duga. Naime, udio inozemne komponente duga opće države u razdoblju od 2003. do 2007. godine smanjio se za 18,1 postotnih bodova. Osim pozitivnih učinaka na javni dug, ovakva orijentacija zaduživanja ostvarila je i pozitivne učinke na daljnji razvoj i produblivanje domaćeg financijskog tržišta.

Uslijed iznimno nepovoljnih vanjskih makroekonomskih uvjeta u kojima je Hrvatsko gospodarstvo djelovalo u 2008. godini, a koji se, između ostalog, očituju kroz pad globalne potražnje i ekonomske aktivnosti, u 2009. godini očekuje se manjak na razini od -0.9% BDP-a. Nadalje, u 2011. godini planirano je smanjenje manjka na razinu od -0.6% BDP-a.

Dug opće države

Na kraju 2007. godine dug opće države iznosio je 104,1 milijardu kuna ili 37,8% BDP-a, čime je zabilježio smanjenje od 3,0 postotna boda u odnosu na 2006. godinu. Tome je najviše doprinijela središnja država, čiji je dug zabilježio smanjenje od 3,4 postotna boda BDP-a na godišnjoj razini. Pritom je inozemna komponenta duga središnje države smanjena za 2,3 postotna boda, a domaća komponenta za 1,1 postotna boda. Država je svoje potrebe za financiranjem u glavnini ostvarivala na domaćem financijskom tržištu, što se pozitivno odrazilo i na njegov daljnji razvoj. Smanjenje udjela duga opće države izravna je posljedica procesa fiskalne konsolidacije i smanjenja fiskalnog deficita.

U prvoj polovici 2008. godine dug opće države iznosio je 104,2 milijarde kuna te se s obzirom na smanjenje proračunskog manjka, očekuje nastavak smanjivanja njegova udjela u BDP-u u narednom razdoblju.

2.3.3. Funkcioniranje tržišta dobara

Liberalizacija cijena

Osnovno polazište gospodarske politike Republike Hrvatske u području cijena je slobodno formiranje cijena dobara i usluga, te se u skladu s time cijene dobara i usluga formiraju slobodno prema tržišnim uvjetima.

Ipak, postoje iznimke za određene gospodarske djelatnosti gdje je formiranje cijena još uvijek regulirano od strane državnih tijela na nacionalnoj i lokalnoj razini u svrhu sprječavanja monopola te zaštite potrošača s niskim dohocima.

Administrativna regulacija cijena uređena je Zakonom o iznimnim mjerama kontrole cijena („Narodne novine“ broj 73/97).

Iznimne mjere kontrole cijena provode se: propisivanjem mjera izravne kontrole cijena (određivanje najviše razine cijena, snižavanje cijena na određenu razinu i prijava cjenika, odnosno, tarifa prije njihove primjene), te praćenjem kretanja cijena i određivanjem zajamčenih cijena poljoprivrednih proizvoda.

Temeljem odredbi predmetnog Zakona, donesena je i Uredba o izravnim mjerama kontrole cijena („Narodne novine“ broj: 2/01, 156/02, 110/04, 112/07), kojom su pravne i fizičke osobe koje proizvode, obavljaju djelatnost trgovine i pružaju usluge određene ovom Uredbom, dužne pri svakoj promjeni cijena svojih proizvoda i usluga prijaviti cjenike, odnosno, tarife Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, 15 dana prije primjene cijena.

Trenutno se temeljem predmetne Uredbe provodi jedna od mjera izravne kontrole cijena, a kojom se administrativno reguliraju cijene sljedećih proizvoda i usluga:

1. ukapljeni naftni plin,
2. prijevoz putnika u unutarnjem željezničkom prijevozu i
3. službene tiskanice

Obavijesti o cijenama za proizvode iz točaka 2. i 3. odnose se samo na pravne osobe u vlasništvu Republike Hrvatske (HŽ Putnički prijevoz d.o.o. i Narodne novine d.d.).

U 2007. godini stupila je na snagu Uredba o izmjeni Uredbe o izravnim mjerama kontrole cijena („Narodne novine“ broj: 112/07), kojom je smanjen obuhvat roba i usluga koje su na administrativnoj kontroli, tako je sa kontrole isključeno sljedeće:

- cijene javnog prijevoza putnika u linijskom obalnom pomorskom prometu na državnim linijama i
- cijene standardnih pisama i dopisnica

U 2007. godini udio administrativnih cijena u indeksu potrošačkih cijena iznosio je 24,13%, a u 2008. godini očekuje učešće od 23,74%.

Ponderi u Indeksu CNM/PC	2002	2003	2004*	2005*	2006*	2007*	2008*
Temeljna inflacija	0,7696	0,7486	0,7023	0,6993	0,6953	0,6997	0,6946
Poljoprivredni proizvodi	0,0224	0,0218	0,0719	0,0693	0,0670	0,0591	0,0680
Administrativne cijene	0,2080	0,2296	0,2258	0,2314	0,2370	0,2413	0,2374

*** Uvodi se indeks potrošačkih cijena koji zamjenjuje indeks cijena na malo**

Privatizacija

Dovršetak privatizacije najvećeg dijela portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju (HFP), kao jedan od preduvjeta za stvaranje efikasnog tržišnog gospodarstva, ostaje osnovnim ciljem gospodarske politike na području privatizacije.

Sredinom rujna 2008. portfelj Hrvatskog fonda za privatizaciju obuhvaćao je 890 društava (raspoloživo za prodaju 690 društava) s ukupnim temeljnim kapitalom od 66,7 milijardi kuna, od kojih je 17,3 milijardi kuna u vlasništvu države. Iako je u proteklih godinu dana privatizirano 46 društava (6 prodajom putem javnog tendera, a 40 društava je brisano iz sudskog registra nakon dovršenog postupka stečaja odnosno likvidacije)⁷, struktura portfelja prema broju društava i vlasničkim udjelima ostala je gotovo nepromijenjena u odnosu na prošlu godinu. Tako je HFP u 80% društava (712 društva) s udjelom do 25% u temeljnom kapitalu manjinski vlasnik, u 87 društava udio se kreće u rasponu od 25-50% , dok je u 96 društava, s udjelom preko 50%, država još uvijek većinski vlasnik.

Kao što je u nekoliko navrata isticano, relativno nezadovoljavajuća dinamika prodaje društava u većinskom vlasništvu HFP rezultat je zahtjevne strukture preostalog portfelja, posebno s aspekta pronalaženja strateškog partnera (za prodaju 15 društava objavljena su 24 natječaja - 9 za društva iz portfelja HFP-a i 6 za društva kćeri HŽ-a), ali i korupcijske afere «Maestro» koja je privremeno blokirala rad HFP-a. Spomenuta afera u potpunosti je zaustavila prodaju manjinskih udjela na burzi te ponovo otvorila pitanje pravaca efikasne transformacije HFP-a, i s tim u vezi uvođenje novog modela zasnovanog na mogućnosti profesionalizacije upravljanja dijelom portfelja do okončanja privatizacije.

Obzirom na složenost problema brodogradnje, posebno s aspekta restrukturiranja i privatizacije, jedna od najznačajnijih aktivnosti poduzetih tijekom 2008. je pokretanje

⁷ Od ukupno 5 privatiziranih društava jedno društvo je društvo kćer HŽ-a - RVR Uslužne djelatnosti d.o.o Zagreb.

postupka pripreme brodogradilišta za privatizaciju temeljem Odluke o namjeri privatizacije i načelima privatizacije pet brodogradilišta u većinskom vlasništvu države, koju je Vlada RH usvojila u svibnju o.g.

Time je, nakon dovršetka privatizacije crne metalurgije prodajom Željezare Split, Valjaonice cijevi Sisak te aluminijskog kompleksa TLM Šibenik, započet rad na rješavanju problema dugoročne održivosti sektora brodogradnje, koji je s aspekta privatizacije, najkompleksniji i najzahtjevniji sektor preostao u portfelju HFP-a.

Pored načela na kojima bi se trebali zasnivati modeli privatizacije brodogradilišta spomenutom Odlukom, za tri brodogradilišta (Uljanik d.d., Pula, Brodogradilište Kraljevica d.d., te Brodotrogir d.d., Trogir) utvrđeni su rokovi dovršetka privatizacije (2009). Pri tome restrukturiranje brodogradilišta trebalo bi se provesti analogno modelu koje se koristio za privatizaciju sektora crne metalurgije, što pretpostavlja da će, nakon privatizacije, novi vlasnik/vlasnici u suradnji s Vladom izraditi individualne planove restrukturiranja te ih dostaviti na verifikaciju Europskoj komisiji i Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja.

U cilju stvaranja uvjeta za okončanje procesa privatizacije u tijeku je i analiza različitih modaliteta najavljene transformaciju HFP-a, te priprema zakonskog okvira za osnivanje zatvorenih investicijskih fondova. Koncept dovršetka privatizacije značajnog dijela preostalog portfelja HFP-a, koje se sastoji uglavnom od manjinskih udjela (u 712 društava ili 80% portfelja država drži do 25% ukupnog broja dionica), temelji se na izboru kvalitetnih dionica, u najvećem broju slučajeva s tržišnom vrijednošću, koje bi se prenijele na zatvorene investicijske fondove. Upravljanje fondovima povjerilo bi se profesionalnim društvima za upravljanje, izabranim na javnom natječaju. Pri tome kao izlazna strategija države predviđa se IPO dionica zatvorenih investicijskih fondova. Detaljna konkretizacija privatizacije kroz zatvorene investicijske fondove (broj fondova, pojedinačna vrijednost, vremensko trajanje) razradit će se nakon usvajanja zakonskog okvira kojim će se omogućiti djelovanje predmetnih fondova.

Realizacija iznesenog koncepta u najvećoj bi mjeri svela ulogu države na odlučivanje o privatizaciji društava u kojima ona drži većinski paket dionica i za koje se ocijeni da je pronalazak strateškog partnera najpogodniji oblik privatizacije (trenutačno je ukupno 87 društava iz portfelja HFP-a raspoloživo za prodaju). Društva čija se prodaja neće moći realizirati javnim natječajem, odnosno ona za koja se ne pronađe zainteresirani investitor (kao besperspektivna društva), putem stečaja odnosno likvidacije bit će prisiljena napustiti tržište.

Poslovno okruženje, pokretanje i zatvaranje poslovanja

U 2007. godini završen je **projekt regulatorne giljotine HITROREZ**, pokrenut s ciljem smanjenja ili ukidanja zakonske regulative. Od 799 akata predloženih za pojednostavljenje ili ukidanje, 549 su prihvaćena od nadležnih ministarstava. Preostalih 250 je u tijeku obrade i dovršit će se kada se stvore uvjeti, budući da nisu provedeni zbog nedovoljno kapaciteta ili drugih objektivnih razloga.

Ušteta na administrativnim troškovima za poduzetnike procjenjuje se na više od 200 milijuna eura, a izračun je napravljen primjenom jednostavnog standardnog modela troškova (simplified standard cost model - SCM), metodologije koja se većinom koristi u

državama EU pri izračunu ušteda na administrativnim troškovima. Trenutačno je provedeno gotovo 50% preporuka tj. njih više od 256, a također se može tvrditi da se njihov učinak već očituje. K tomu, mišljenje je da je možda više od koristi samog projekta HITROREZ-a učinjeno na stvaranju okruženja u kojemu se pojačava regulatorna dinamika i povećavaju apetiti za reformama.

HITROREZ je ujedno i inovacijski projekt zbog korištenja korporativnih načela u državnoj administraciji, pristupa koji je po prvi put primjenjen u Hrvatskoj. U njemu je sadržan i rebranding klasične regulatorne giljotine u novi brand prilagođen prilikama u Hrvatskoj. Profesionalni i pragmatični odnosi s privatnim sektorom ustanovili su i novi pristup procjenama i ocjenama (new benchmarks) u regulatornoj giljotini, te povećali interes privatnog sektora za uključivanje u projekt. No, svakako najvažnija je bila dobra priprema komunikacijske strategije, kako interno s dionicima tako i eksterno s poslovnom zajednicom, čime se uvelike doprinjelo velikoj prihvaćenosti HITROREZ-a u javnosti.

Sukladno postignutim rezultatima projekta HITROREZ, Vlada RH osnovala je koordinativno tijelo za provedbu procjene učinka zakonodavstva – Ured za procjenu učinka propisa, skraćeno UPUP. U Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva osnovan je Odjel za procjenu učinka zakonodavstva i makroekonomske analize.

Kada govorimo o jeftinijem i **bržem osnivanju poduzeća**, uz on-line registraciju obrta koja je u implementaciji već 2 godine, od 2007. godine je moguće on-line registrirati i tvrtku. Naime, Pilot projekt on-line registracije tvrtke pokrenut je 30. listopada 2007. godine u Varaždinskoj i Međimurskoj županiji, tako da je puna implementacija pilot projekta u tim županijama u tijeku. Pilot projekt on-line registracije društva s ograničenom odgovornošću s temeljnim kapitalom u novcu (e-TVRTKA) omogućuje da se društvo ograničene odgovornosti na Trgovačkom sudu u Varaždinu registrira u roku 24 sata. Od dana 1. siječnja 2008. godine do dana 1. rujna 2008. godine na Trgovačkom sudu u Varaždinu osnovano je putem on-line prijave 292 subjekta, dok je klasičnim putem (papir) osnovano 78 subjekata. Dakle 79% društava upisano je u sudski registar putem on-line prijave, dok je 21% putem prijave u papirnatom obliku. Ovi podaci odnose se na sva osnivanja. Implementacija on-line registracije poduzeća u 3 regionalna trgovačka suda (u Zadru, Osijeku i Splitu) RH biti će moguća do kraja ove godine, a na području cijele RH već slijedeće godine, što će značajno doprinijeti brzini i uštedi troškova. Projekt će omogućiti učinkovitiji i transparentniji rad sudova, njime se sužava prostor korupciji, afirmira pravna država, a informatizacija je i jedan od ključnih elemenata koji omogućava da državna uprava postane učinkovit servis poduzetnicima i građanima, kao što je pokazao projekt „one stop shop“ tj. HITRO.HR.

HITRO.HR, servis Vlade Republike Hrvatske za ubrzanu komunikaciju poduzetnika i građana s tijelima državne uprave obilježava svoju treću godišnjicu postojanja. Posredstvom 61 ureda, koliko ih je do danas otvoreno u poslovnicama FINA-e, osnovano je 24 061 tvrtka i obrt, od kojih je 1 247 tvrtki u stranom vlasništvu. Usluga osnivanja trgovačkog društva s ograničenom odgovornošću građanima je na raspolaganju već tri godine. Osim smanjenja troškova, najveće uštede ostvarene su u vremenu jer cijeli postupak u pravilu traje kraće od pet dana, a slično je i s otvaranjem obrta. Više od 90 posto korisnika izrazilo je zadovoljstvo razinom usluge, a kod 62 posto korisnika njihova su očekivanja izrazito nadmašena. Registracija tvrtke kroz HITRO.HR servis uštedjela je novim poduzetnicima u prosjeku 1 000 kuna i desetak radnih dana. Građani u uredu HITRO.HR servisa u poslovnicama FINA-e, mogu dobiti sve potrebne informacije

za otvaranje trgovačkog društva ili obrta, a u sklopu ureda mogu se izvršiti prijave novih tvrtki i obrta u sustav zdravstvenog i mirovinskog osiguranja.

Svim poduzetnicima u Hrvatskoj na raspolaganju su i potpuno elektroničke usluge. Preduvjet za korištenje ovih usluga je posjedovanje FINA e-kartice s certificiranim digitalnim potpisom, ključnim za sve oblike elektroničkog poslovanja. Uz predaju godišnjih financijskih izvještaja i ostvarenje uvida u godišnje financijske izvještaje drugih poslovnih subjekata (RGFI), predaju tromjesečnih statističkih izvještaja (TSI), predaju statističkih izvještaja o isplatama plaća (SPL), predaju izvještaja o isplatama naknada materijalnih prava zaposlenika (TMP), ostvarivanje pristupa bonitetnim informacijama (WEB-BON), te potpisivanje elektroničke pošte i dokumenata elektroničkim potpisom, FINA e-kartica podržava i e-Government usluge. To su, prije svega, predaja RSm obrazaca (e-Regos), predaja PDV obrazaca (e-PDV) te slanje elektroničke prijave u sustav mirovinskog osiguranja (e-Mirovinsko). Svi građani mogu koristiti i uslugu e-Katastar Državne geodetske uprave te provjeriti stanje više od 14 milijuna upisanih zemljišnih čestica iz svih 115 katastarskih ureda u RH.

Podaci o osnivanjima, brisanjima i usklađenju registriranih pravnih osoba su sljedeći:

	2007.				2008.	
	I. – III.	IV. – VI.	VII. – IX.	X. – XII.	I. – III.	IV. – VI.
Osnivanje	3 724	3 567	3 240	3 500	3 783	3 499
Trgovačka društva	2 775	2 701	2 548	2 718	2 935	2 637
Ostali	949	866	692	782	848	862
Brisanje	218	102	92	119	850	281
Poduzeća	4	4	4	2	35	6
Trgovačka društva	119	80	74	106	794	158
Ostalo	95	18	14	11	21	117
Usklađenja prema Zakonu o trgovačkim društvima	223	153	120	113	397	162

Izvor: DZS

Pozitivni trendovi u gospodarstvu odnose se na ICT poslovanje koje obilježava visok stupanj integracije ICT-a u poslovanju: 95% poduzeća upotrebljava računala, 93% ih ima pristup internetu. Prevladava upotreba širokopojsnog pristupa internetu, 79% poduzeća upotrebljava neki oblik fiksne širokopojsne veze. Korisnost interneta: 81% poduzeća financijski posluje putem interneta; 61% poduzeća prati promjene na tržištu putem interneta; 51% poduzeća posjeduje internetsku stranicu.

Potrošnja hardvera, softvera i IT usluga u Hrvatskoj porasla je za 19.9% u 2007. godini i dosegla vrijednost od 1.24 milijarde USD (HRK 6.66 milijardi), prema nedavno objavljenoj godišnjoj studiji IDC Adriatics-a o kretanjima na hrvatskom informatičkom tržištu. Međutim, izraženo u kunama, zbog deprecijacije dolara, rast tržišta bio je znatno skromniji i iznosio je 10,3 %. IT potrošnjom od 276 USD po glavi stanovnika, Hrvatska je dosegla 31 posto od prosječne per capita IT potrošnje u EU27. Vrijednost pruženih IT usluga, izraženo u kunama porasla je za skromnijih 6.9 posto, i predstavlja usporavanje u odnosu na prethodne dvije godine. Povećanje udjela IT usluga i softvera u ukupnoj IT

potrošnji jedne zemlje, znak je napretka i povećanja stupnja zrelosti. IDC prognozira da će informatička potrošnja u Hrvatskoj rasti u prosjeku 10.3% godišnje u narednih pet godina i dosegnuti brojku od 2.20 milijardi dolara do 2012. godine. **Zakonodavstvo u području IT-a** koje je trenutačno na snazi u Republici Hrvatskoj sastoji se od više skupina zakona i pravilnika koji reguliraju ovo područje, a uključuje pravnu regulativu elektroničkog potpisa, elektroničke trgovine, elektroničkih isprava, elektroničkih komunikacija, informacijske sigurnosti i računalnog kriminala

Hrvatski sabor je 26. rujna 2008. godine donio **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o odvjetništvu**. Ovim se izmjenama i dopunama omogućuje stranim odvjetnicima da obavljaju odvjetnički posao u Hrvatskoj onako kako to mogu činiti i u zemljama članicama Europske unije. Odredbe zakona koje se odnose na status stranih odvjetnika u RH će se primjenjivati nakon što Hrvatska postane punopravna članica Europske unije.

Vezano za nekretnine, možemo reći da način upisa u zemljišne knjige na području općinskih sudova u RH, odnosno zemljišnoknjižnih odjela istih sudova olakšava poslovanje pravnim i gospodarskim subjektima iz više razloga:

- zemljišne knjige su prepisane u digitalni oblik u svim općinskim sudovima u RH (98,95%)
- digitalni podaci iz zemljišnih knjiga na području svih sudova u RH verificirani su 48,10%
- zk podaci su transparentni odnosno dostupni svim korisnicima na Internet stranicama, kao i e-pisarnica zemljišnoknjižnih odjela
- brzina procesa upisa u zemljišne knjige smanjila se sa prosječno 800 dana na 73 dana (2004.-2008. god.)
- brzina upisa hipoteke smanjila se sa prosječno 23 na 7 dana u RH
- zk izvadak izdaje se u istom danu.

2.3.4. Financijski sektor

Negativna kretanja na domaćem tržištu kapitala, započeta krajem 2007. i nastavljena u prvoj polovini ove godine, smanjila su ukupnu imovinu financijskog sektora na kraju drugog tromjesečja 2008. godine na 461,3 mlrd. kuna, odnosno za 1,2% u odnosu na kraj 2007. Budući da su ostali financijski posrednici u promatranom razdoblju smanjili svoju aktivu, udio bankarskog sektora porastao je sa 75,3% na 76,9%, od čega 75,5% otpada na banke, a 1,4% na stambene štedionice. Druga po veličini imovine su leasing društva sa 6,9% ukupne imovine (prema podacima za prvo tromjesečje ove godine), na trećem mjestu su se pozicionirala osiguravajuća društva s 5,3% ukupne imovine (također prema podacima za prvo tromjesečje), dok su na četvrtom mjestu obvezni mirovinski fondovi s 4,8% ukupne imovine. Imovina otvorenih investicijskih fondova je u prvih šest mjeseci 2008. godine smanjena za 36,8% ili za nešto više od 11,0 mlrd. kuna pa je tako njihov udio pao na 4,1% ukupne imovine financijskog sektora.

Negativni trendovi na svjetskim financijskim tržištima, kao i na tržištima u regiji, zajedno s brojnim domaćim čimbenicima nepovoljno su se odrazili na kretanja na domaćem tržištu kapitala tijekom prvog polugodišta 2008. Tako se vrijednost hrvatskoga dioničkog indeksa CROBEX-a u prvih šest mjeseci 2008. smanjila za 31,5%, nakon što je u cijeloj 2007. godini porasla za 63,2%. Pad cijena velikog broja dionica uzrokovao je smanjenje

tržišne kapitalizacije dionica sa 128,1% BDP-a na kraju 2007. na 85,6% BDP-a⁸ na kraju lipnja 2008. Unatoč nastavku zaduživanja gradova i poduzeća na domaćem tržištu kapitala, ono i dalje predstavlja manje važan izvor financiranja domaćega gospodarstva. Pad cijena državnih obveznica tijekom prvog polugodišta 2008. smanjio je tržišnu kapitalizaciju obveznica, koja je na kraju lipnja 2008. iznosila 13,0% BDP-a. Porast udjela bankarskog sektora u ukupnoj imovini financijskih posrednika ojačao je njihovu dominaciju među financijskim posrednicima u financiranju gospodarstva, premda i izravno inozemno zaduživanje poduzeća ima sve veću ulogu u njihovom financiranju zbog usporavanja rasta bankovnih kredita koje su još u 2007. godini potaknule restriktivne mjere HNB-a. U 2008. godini omjer kredita poduzećima prema BDP-u nije se promijenio, dok su isti omjeri za kredite stanovništvu neznatno, a javnom sektoru primjetno porasli. Tako su na kraju lipnja 2008. godine, krediti banaka stanovništvu iznosili 40%, krediti poduzećima 30%, a krediti državnim jedinicama 6% BDP-a. Razlika između prosječne aktivne i prosječne pasivne kamatne stope lagano je porasla: s 5,8% na kraju 2007., na 6,1% u lipnju 2008. godine. Važnost bankarskog sektora očituje se i u činjenici da je većina nebankarskih financijskih posrednika neposredno ili posredno povezana s najvećim bankama u Hrvatskoj. Na kraju lipnja 2008. godine banke u privatnom vlasništvu kontrolirale su 95,5% ukupne imovine banaka, s time da su banke u stranom vlasništvu kontrolirale 90,5% ukupne imovine banaka. Procijenjena izloženost banaka kreditnom riziku nije se značajno promijenila od 2006. godine. Na kraju lipnja 2008. godine udio nestandardnih plasmana u ukupnim plasmanima iznosio je 3,2%, u usporedbi s najnižom razinom od 3,1% na kraju 2007. godine. Za ovako dobar rezultat dijelom je zaslužno kontinuirano poboljšanje upravljanja rizicima unutar banaka, ali i povoljno makroekonomsko okruženje. Kako bi poboljšala upravljanje valutnim rizikom, Hrvatska narodna banka je uvela obvezu praćenja i kontroliranja valutno induciranog kreditnog rizika od lipnja 2006. godine, te je u nekoliko navrata (posljednji put početkom ove godine) povećavala pondere rizika za klijente s neusklađenom valutnom pozicijom, čime se banke potiču na bolju kapitaliziranost, a time i veću otpornost na rizike.

⁸ Bruto domaći proizvod na kraju lipnja 2008. jednak je zbroju ostvarenja u posljednja dva tromjesečja 2007. i prva dva tromjesečja 2008.

2.4. SPOSOBNOST SUOČAVANJA S KONKURENTSKIM PRITISCIMA I TRŽIŠNIM SNAGAMA UNUTAR UNIJE

2.4.1. Ljudski i fizički kapital

Obrazovanje

Ukupan broj djece koja su obuhvaćena **predškolskim odgojem i obrazovanjem** je 149.300 ili **56,64%**. U privatnim vrtićima smješteno je 19.358 djece ili 12,97%, a u gradskim/općinskim/županijskim 129.942 djece ili 87,03%. Provode se mjere za povećanje broja upisanih u predškolske programe sa sadašnjih 43% na 60% te povećanja obuhvata djece predškolom (u godini prije polaska u osnovnu školu) sa sadašnjih 96% na 98%.

U listopadu 2007. godine donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi u kojem su se neke odredbe u potpunosti uskladile s europskim zakonodavstvom.

Do 1. rujna 2008. godine Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je uz financijsku potporu Svjetske banke tijekom 2008. opremilo 31 novi dječji vrtić u onim općinama i gradovima koji do sada nisu imali organizirane programe za djecu predškolske dobi. U partnerstvu s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave obuhvat djece povećan je u pet županija za oko 1.600 i uglavnom se odnosi na djecu u godini prije polaska u osnovnu školu.

Obrazovanje u osnovnoj školi obvezno je za svu djecu školske dobi. Osnovno školovanje završava **95,8% učenika**.

U šk. god. 2007./2008. u Republici Hrvatskoj odgojni i obrazovni rad se ostvarivao u 871 matičnoj i 1.365 područnoj osnovnoj školi. Osnovnu je školu pohađalo 384.261 učenika. Ukupan broj učenika u osnovnim školama je 380.942, što je za 0,4% manje nego u šk. god. 2006./2007. Prosječan broj učenika po razrednom odjelu ostao je i na razini županija i Republike Hrvatske isti (20 učenika po razrednom odjelu).

Donesen je novi Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine, 87/08). U šk.god. 2007./2008. provedeno je vanjsko vrednovanje učenika 4. i 8. razreda osnovne škole. Vanjskim vrednovanjem, kojega je provela Agencija za odgoj i obrazovanje, obuhvaćeno je 2863 razrednih odjela 4. razreda u 844 osnovne škole te 2187 razredna odjela 8. razreda u 842 osnovne škole.

U sklopu projekta "*Mreža škola bez arhitektonskih barijera*" koji se provodi od 2005. godine, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa uložio više od 3 milijuna kuna, realiziranih u 54 osnovne i srednje škole te jednog dječjeg vrtića. Osim toga, arhitektonska prilagodba škola za učenike/ce s motoričkim oštećenjima financirana je kreditom Svjetske banke, programima EIB II, CEB V, kao i sredstvima proračuna županija i gradova te javno-privatnim partnerstvom.

Donesena je "Strategija za izradbu i razvoj nacionalnog kurikuluma" koja se odnosi na razvoj kurikulumskog procesa u sustavu odgoja i obrazovanja od predškolske do srednjoškolske razine. Unutar Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa osnovana je Uprava za nacionalni kurikulum koja prati realizaciju nacionalnog kurikuluma, te temeljem vrjednovanja kurikulumskih sastavnica planira kratkoročne i dugoročne promjene unutar sustava odgoja i obrazovanja na razini predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja.

Tržište rada

Svi pokazatelji tržišta rada u Republici Hrvatskoj i nadalje upućuju na daljnji kontinuirani porast zaposlenosti i pad nezaposlenosti. Prema privremenim podacima Državnog zavoda za statistiku (DZS), ukupan broj registriranih zaposlenih povećao se s 1.510.942 u srpnju 2007. godine na 1.558.702 u srpnju 2008. godine, dakle za 3,2%. U istom se razdoblju broj nezaposlenih registriranih na evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje smanjio s 245.768 na 219.747, dakle za 10,6%. Prema podacima ankete radne snage, stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 15 do 64 godine povećala se s 55,2% u prvom tromjesečju 2007. godine na 57,1% u prvom tromjesečju 2008. godine, dok se stopa nezaposlenosti stanovništva starog 15 i više godina u istom razdoblju smanjila s 11,2% na 10,0%.

Poticanje zapošljavanja

Novi ciklus aktivnih mjera zapošljavanja, koji je započeo 2006. godine ukazuje na kvalitativno pozitivne rezultate obzirom da najveći broj novo zaposlenih osoba čine mlade osobe bez radnog iskustva i dugotrajno nezaposlene osobe. Osim toga pozitivno ocjenjujemo i činjenicu da su korisnici aktivnih mjera zapošljavanja uglavnom mali i srednji poslodavci, što upućuje na zaključak da upravo ti poslodavci kao generatori gospodarskog razvoja i rasta otvaraju nova radna mjesta. Tijekom 2006. godine od ukupnog broja obuhvaćenih osoba (4.869) 2.479 osoba je zaposleno, a 873 osobe su uključene u programe obrazovanja. U 2007. godini mjerama je obuhvaćeno 8.494 osobe od čega 4.346 (ili 51,1%) su žene. Od ukupno obuhvaćenih osoba (8.494), kroz potpore za zapošljavanje zaposleno je 4.296 osoba, 707 osoba uključeno u obrazovanje za poznatog poslodavca (potpore za usavršavanje), 2.960 osoba uključeno u obrazovanje za nepoznatog poslodavca, a 531 osobe zaposlene kroz program Javnog rada.

Do 31. kolovoza 2008. godine mjerama je obuhvaćeno 3.410 osobe od čega 1.495 (ili 43,8%) su žene. Od ukupno obuhvaćenih osoba (3.410), kroz potpore za zapošljavanje zaposleno je 1.810 osoba, 539 osoba uključeno u obrazovanje za poznatog poslodavca (potpore za usavršavanje), 398 osoba uključeno u obrazovanje za nepoznatog poslodavca, a 663 osobe zaposlene kroz program Javnog rada. Pri tome treba napomenuti da je za mjere Godišnjeg plana poticanja zapošljavanja za 2006. godinu u Državnom proračunu bilo osigurano ukupno 370.000.000,00 kuna, za 2007. godinu je iznos za tu namjenu povećan na 530.000.000,00 kuna, a u 2008. godini 480.000.000,00 kuna.

Obzirom da Republika Hrvatska svoju konkurentnost na globalnom tržištu želi svoj razvoj zasnivati na znanju i ulaganju u ljude sukladno ciljevima Lisabonskog procesa, vrlo su važni i pozitivni pomoci u obrazovnom sustavu. Ukupan broj učenika upisanih u

srednje škole je pao za 5,1% između školske godine 1997./98. i 2007./08. zbog demografskih kretanja. Međutim, unutar ovog sveobuhvatnog trenda postoje vrlo različiti pod-trendovi. Dok se broj upisanih u gimnazije povećao za 4,3%, a broj upisanih u četverogodišnje tehničke programe povećao za 7,2%, broj upisanih u trogodišnje strukovne programe za industriju i obrte smanjio se za 27,6%. Od svih učenika na početku školske godine 2007/08., 44,5% je pohađalo četverogodišnje tehničke programe, 25% trogodišnje strukovne programe, 2,5% umjetničke škole, 27% gimnazije i 0,9% specijalne škole.

Početak školske godine 2006./07. bilo je 136.129 studenata upisanih u visoko obrazovanje (ISCED razina 5), s 2/3 njih upisanih na sveučilišne studije (ISCED 5A) te 1/3 na stručne studije (ISCED 5B). Osim sveučilišta, visoko obrazovanje, posebice stručne studije, pružaju veleučilišta i više škole. Broj studenata u visokom obrazovanju je povećan za 51% u razdoblju između školske godine 1997./98. te školske godine 2007./08. To je znatno povećanje u relativnom sudjelovanju u visokom obrazovanju, što je vjerojatno približilo Hrvatsku prosjeku Europske unije.

U pogledu poreznog sustava, koji je vezan uz politiku zapošljavanja, doprinosi za socijalno osiguranje i oporezivanje u odnosu na cjelokupni trošak radne snage služe kao pokazatelj razine poreznog klina. Porezni klin u Hrvatskoj iznosi 37,3% za zaposlenika s niskom plaćom. Porezni klin u EU je prema Eurostatu u 2005. godini iznosio 39,4%. Tako je porezni klin u Hrvatskoj malo niži nego u EU. Usprkos tome, u cilju poticanja zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva novim je Zakonom o doprinosima omogućeno zapošljavanje osobe koja se prvi puta zapošljava ili ima ugovor o volonterskom radu prema propisima o radu bez obveza doprinosa koji se obračunavaju i uplaćuju „na osnovicu“ i koji su trošak poslodavca (zdravstveno osiguranje 15%, zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu 1 % i za zapošljavanje 1,7 %) i to u trajanju do jedne godine od dana prvog zaposlenja odnosno početka rada po volonterskom ugovoru. Također su u cilju poticanja aktivnog starenja osobama koje su korisnici prava iz mirovinskog osiguranja primici po osnovu njihovog povremenog rada u kućnim radinostima izuzeti od obveze plaćanja doprinosa.

Obzirom da je dosadašnje uređenje instituta minimalne plaće putem proširenja primjene Kolektivnog ugovora i njenog iznosa u značajnoj mjeri ugrozio egzistenciju jednog dijela zaposlenih i članova njihovih obitelji i utjecao na poreznu evaziju, te pojavu “rada na crno” usvojen je i Zakon o minimalnoj plaći. Uvažavajući okolnost da prema dostupnim podacima u Republici Hrvatskoj 115.000 radnika prima plaću do 2.500,00 kuna mjesečno ovim se Zakonom poboljšava socijalno radni položaj radnika koji imaju najniža primanja, a u ukupnoj zaposlenosti sudjeluju s 7,6%.

Donošenjem spomenutog Zakona, minimalna plaća je od 01. srpnja 2008. godine na razini 39 posto prosječne plaće za 2007. godinu, te je tako minimalna plaća s dosadašnjih 2.441 kunu u bruto iznosu porasti na oko 2.747 kuna odnosno za oko 300,00 kuna. Postupni udio minimalne plaće u prosječnoj plaći za prethodnu godinu za svako sljedeće obračunsko razdoblje obračunavati će se nakon što Državni zavod za statistiku objavi podatke o realnom rastu BDP-a za prethodnu godinu i to na način, da se udio minimalne plaće u prosječnoj plaći prethodne godine uvećava za koeficijent realnog rasta BDP-a u prethodnoj godini (formula za izračun udjela je $39\% + 39 \times \text{realan rast BDP}/100 \times \text{prosječna plaća prethodne godine}$).

U svibnju 2008. godine je od strane najviših predstavnika Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije potpisan Memorandum o prioritetnim mjerama na području zapošljavanja (Joint Assessment of Employment Policy Priorities - JAP), temeljem kojeg će započeti novi ciklus aktivnih mjera zapošljavanja izradom i provedbom Nacionalnog provedbenog plana zapošljavanja 2009.-2010. Kao tijelo nadležno za koordinaciju provedbe JAP-a, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva iniciralo je imenovanje radne skupine sastavljene od predstavnika socijalnih partnera za izradu Plana provedbe mjera i koordinaciju aktivnosti JAP-a, a koja će do kraja 2008. godine izraditi prijedlog *Nacionalnog provedbenog plana za zapošljavanje (2009.-2010)*.

Nacionalnim provedbenim planom za zapošljavanje za razdoblje 2009-2010. godine zapravo će početi novi ciklus provedbe aktivnih mjera zapošljavanja u RH. U skladu s obvezom praćenja provedbe JAP-a održan u prosincu 2008. prvi tematski seminar o JAP-u (follow-up seminar), a prvo izvješće o implementaciji JAP-a predstaviti će se Radnim skupinama za izradu Nacionalnog provedbenog plana prezentirane su Preporuke za poboljšanje postojećih mjera i izradu novih koje su rezultat komponente 2-PHARE 2005. i u čijoj izradi uz predstavnike tijela državne uprave sudjelovali i socijalni partneri na nacionalnoj razini i u četiri županije (Grad Zagreb, Šibensko-kninska, Međimurska i Osječko-baranjska). Također je prezentirana i Europska terminologija i kvalifikacija mjera politike zapošljavanja prema metodologiji baze podataka EUROSTAT-a. Za provedbu Nacionalnog programa će u Državnom proračunu za 2009. godinu biti osigurano oko 500 milijuna kuna.

Fizički kapital (Informacijsko društvo i mediji – elektroničke komunikacije)

Usluge u nepokretnim elektroničkim komunikacijskim mrežama:

Ukupan broj pretplatnika javne govorne usluge u nepokretnoj mreži na kraju 3. kvartala 2008. godine iznosio je 1.844.380 (gustoća od oko 41,6%). Ukupan broj pretplatnika 9 novih operatora u nepokretnoj mreži dosegao je broj od 400.900, što čini oko 21,3% udjela na tržištu javne govorne usluge u nepokretnoj mreži prema broju korisnika, a oko 16,6% udjela u ukupnom prihodu na ovom tržištu.

Do 1. studenoga 2008. godine u nepokretnoj mreži preneseno je ukupno 255.366 brojeva.

Do 1. studenoga 2008. godine ostvareno je 408 kolokacija i izdvojeno 86.497 lokalnih petlja u Republici Hrvatskoj.

Broj pretplatnika usluga kabelaške distribucije na kraju 3. kvartala 2008. godine iznosi 133.450.

Usluge u pokretnim elektroničkim komunikacijskim mrežama:

Na tržištu pokretnih komunikacija danas djeluju tri operatora:

- T- Mobile Hrvatska d.o.o. (GSM900 + UMTS)
- VIPnet d.o.o. (GSM900 + UMTS)
- TELE2 d.o.o. (GSM/DCS-1800 + UMTS)

Broj korisnika pokretnih elektroničkih komunikacijskih mreža na kraju 3. kvartala 2008. godine dosegao je broj od 5.618.200 korisnika (gustoća od oko 126,7%).

Do 1. studenoga 2008. godine preneseno je ukupno 58.931 brojeva između pokretnih mreža.

Internetske usluge i usluge širokopojasnog pristupa:

Trenutačno se na tržištu nalaze 44 davatelja internetskih usluga (ISP) ovlaštenih za davanje usluga pristupa internetu i 39 davatelja usluga ovlaštenih za pružanje usluga prijenosa govora putem internetskog protokola (VoIP), dok ukupan broj korisnika interneta trenutno iznosi 2.148.500, što predstavlja gustoću od oko 48,4%.

Na kraju 3. kvartala 2008. godine broj korisnika širokopojasnog pristupa internetu dosegao je broj od 488.200, što predstavlja gustoću od oko 11% u odnosu na broj stanovnika u Republici Hrvatskoj. Pritom udjel novih davatelja usluga širokopojasnog pristupa iznosi 15,4%.

Na tržištu pristupa internetu očekuje se daljnji rast broja korisnika, koji će slijediti smanjenje cijena širokopojasnog pristupa internetu. Najvažniji generator razvoja tržišnog natjecanja u području širokopojasnog pristupa u 2008. godini bila je ponuda veleprodajne usluge širokopojasnog pristupa operatora sa značajnom tržišnom snagom (HT d.d.) te intenzivniji nastavak procesa izdvajanja lokalne petlje.

2.4.2. Reforma i liberalizacija mrežnih industrija

Informacijsko društvo i mediji – elektroničke komunikacije:

U postupku usklađivanja zakonodavstva s pravnom stečevinom EU te ispunjavanja mjerila za zatvaranje pregovora u poglavlju 10. Informatičko društvo i mediji, donesen je novi Zakon o elektroničkim komunikacijama ("Narodne novine", br. 73/08.), koji je stupio na snagu i primjenjuje se od 1. srpnja 2008. godine, a kojim se u potpunosti zamjenjuje Zakon o telekomunikacijama ("Narodne novine", br. 122/03., 158/03., 60/04. i 70/05.), osim odredaba članka 97., 98., 99., 100. i 102., koje se odnose na radijsku opremu i telekomunikacijsku terminalnu opremu te elektromagnetsku kompatibilnost (EMC), a koje ostaju na snazi do 1. siječnja 2009. godine, tj. do stupanja na snagu podzakonskih propisa na temelju Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti, kojima će se urediti ova područja u skladu s mjerodavnim direktivama EU-a.

U novom Zakonu o elektroničkim komunikacijama posebna je pozornost posvećena daljnjem jačanju neovisnosti i izgradnji potrebnih kapaciteta nacionalnog regulatornog tijela u području elektroničkih komunikacija i poštanskih usluga, daljnjem poboljšanju djelotvornosti rada i ustrojstva te nadzornih ovlasti regulatora, bržem, djelotvornijem i kvalitetnijem mehanizmu zaštite prava krajnjih korisnika elektroničkih komunikacijskih usluga (potrošača), pitanjima tržišnog natjecanja i regulacije značajne tržišne snage operatora elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, postupku ovlašćivanja operatora elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (što podrazumijeva i zamjenu svih postojećih ugovora o koncesiji, dozvola za obavljanje telekomunikacijskih usluga i drugih odobrenja novim sustavom općeg ovlaštenja), potrebnim uvjetima za potpuno uvođenje i razvoj digitalne televizije i radija te pripadajućih naprednih, interaktivnih usluga u Republici Hrvatskoj, kao i daljnjem razvoju, izgradnji i korištenju elektroničke

komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, i to osiguravanjem ravnopravnog i nediskriminirajućeg pristupa infrastrukturi za sve operatore na tržištu, uvođenjem i primjenom instituta prava puta (eng. *rights of way*), te osiguravanjem transparentnih uvjeta za pristup i zajedničko korištenje izgrađene elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme.

Poštanske usluge

Stručnu studiju *Strategija razvoja tržišta poštanskih usluga u Republici Hrvatskoj do 2013. godine* i *Akcijski plan provedbe Strategije razvoja tržišta poštanskih usluga u Republici Hrvatskoj do 2013. godine*, izradila je konzultantska tvrtka Roland Berger Strategy Consultants d.o.o., na temelju ugovora sklopljenog s Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture. Vlada Republike Hrvatske prihvatila je navedenu Strategiju i Akcijski plan na sjednici održanoj 19. ožujka 2008. godine.

Navedena Strategija predstavlja temeljni dokument kojim se određuju načela i smjernice razvoja tržišta poštanskih usluga te nacionalni prioriteti u očuvanju i razvoju poštanskih usluga, posebice univerzalnih poštanskih usluga, kao i dinamika daljnje liberalizacije tržišta poštanskih usluga u Republici Hrvatskoj. Ovom je Strategijom utvrđena vremenska dinamika daljnje liberalizacije tržišta poštanskih usluga u Republici Hrvatskoj po scenariju postupne liberalizacije tržišta, koja ostavlja najviše vremena za pripremu domaćeg tržišta poštanskih usluga i javnog operatora, kao i za osiguranje dostupnosti univerzalnih poštanskih usluga (predloženo je otvaranje poštanskog tržišta i osiguranje potpune liberalizacije tržišta poštanskih usluga u 2013. godini).

Najvažniji preduvjet preuzimanja *Treće poštanske direktive* (koja je donesena 20. veljače 2008. godine) u hrvatsko zakonodavstvo i praksu, kako je utvrđeno Strategijom, je restrukturiranje javnog operatora, donošenje novog poslovnog plana i njegova dosljedna primjena do 2010. godine.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o pošti ("Narodne novine", br. 63/08.) proširene su ovlasti nacionalnog regulatornog tijela za poštanske usluge (kroz jačanje nadzornih ovlasti i ovlasti u vezi s reguliranjem tržišta), koje je objedinjeno s nacionalnim regulatornim tijelom nadležnim za elektroničke komunikacije (telekomunikacije) u novo, jedinstveno nacionalno regulatorno tijelo – Hrvatsku agenciju za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM).

Istim je Zakonom, u skladu s člankom 7. Direktive 2002/39/EZ kojom se mijenja Direktiva 97/67/EZ, težinsko ograničenje rezerviranog područja za pismovne pošiljke smanjeno sa 100 grama na 50 grama, a cjenovno ograničenje smanjeno je s trostrukog iznosa cijene prve stope mase najbrže kategorije na 2,5 puta veći iznos navedene mase i kategorije. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pošti stupio je na snagu 1. srpnja 2008. godine, osim odredbe o smanjenju rezerviranog područja koja stupa na snagu 1. siječnja 2010. godine. Donošenjem navedenog Zakona usklađeni su zahtjevi regulatornog okvira, uspostavljenog Direktivom 97/67/ EZ o jedinstvenim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga Zajednice i poboljšanju kakvoće usluga i Direktivom 2002/39/EZ kojom se mijenja Direktiva 97/67/ EZ (Poštanske direktive), a koji se odnose na opseg rezerviranih usluga, koji prema Direktivi 2002/39/EZ od 1. siječnja 2006. godine može biti do 50 grama na pismovne pošiljke, te na stručni nadzor regulatornog tijela, koji se izjednačuje s inspeksijskim nadzorom i ovlastima.

2.4.3. Strukturni pomaci u gospodarstvu

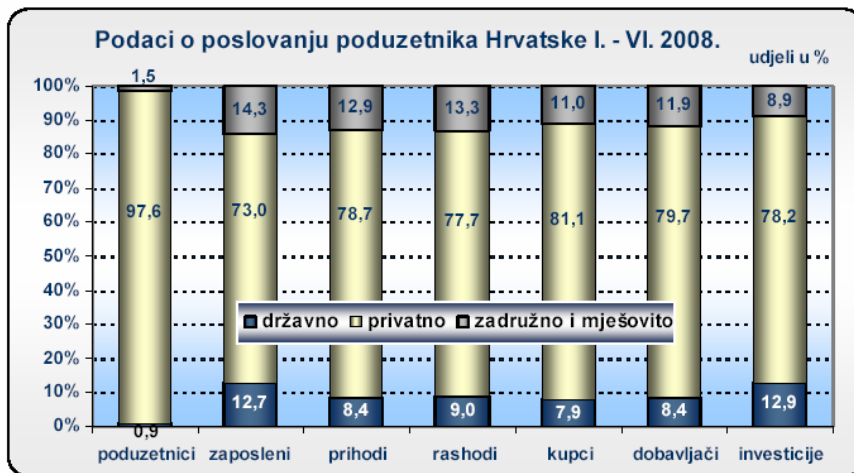
Zaposlenost prema sektorima

U prvoj polovici 2008. godine bilo je 1.615 tisuća zaposlenih osoba. U poljoprivredi, lovni i šumarstvu radilo je 12,8% ukupnog broja zaposlenih, a u usporedbi s prvom polovicom 2007. godine broj zaposlenih u ovoj djelatnosti povećan je 3,0%. U sektoru ribarstva radilo je 0,2% ukupno zaposlenih, dok je rudarstvo i vađenje zapošljavalo 0,5% ukupnog broja zaposlenih. Najveći broj zaposlenih i dalje radi u prerađivačkoj industriji, koja je u prvoj polovici 2008. godine zapošljavala 20,0% ukupno zaposlenih te je u usporedbi s istim razdobljem 2007. godine broj zaposlenih povećan 2,5%. Udio zaposlenih u opskrbi električnom energijom, plinom i vodom iznosio je 1,8%. Građevinarstvo je zapošljavalo 9,0% zaposlenih osoba te je u usporedbi s prvom polovicom 2007. godine broj zaposlenih povećan 2,8%. Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikla te predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo je djelatnost koja nakon prerađivačke industrije zapošljava najveći broj radnika. U prvoj polovici 2008. godine u ovoj je djelatnosti radilo 14,8% ukupnog broja zaposlenih, a u usporedbi s istim razdobljem 2007. godine broj zaposlenih povećan je 11,2%. Udio zaposlenih u djelatnosti hotela i restorana iznosio je 5,4%, a u usporedbi s prvom polovicom 2007. godine broj zaposlenih u ovoj djelatnosti povećan je 2,4%. U djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza bilo je zaposleno 6,8% ukupnog broja zaposlenih, a u financijskom posredovanju 2,2%. Broj zaposlenih u poslovanju nekretninama činio je 4,8% ukupnog broja zaposlenih. U javnoj upravi i obrani, obveznom socijalnom osiguranju radilo je 6,0% ukupno zaposlenih, u obrazovanju 5,3%, u zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi 5,7% te u ostalim društvenim, socijalnim i osobnim uslužnim djelatnostima 4,3% ukupnog broja zaposlenih osoba u prvoj polovici 2008. godine.

Mala i srednja poduzeća

Pretvorba postojećih poduzetnika u državnom vlasništvu u poduzetnike u privatnom vlasništvu te istodobno osnivanje većeg broja novih poduzetnika u privatnom vlasništvu obilježje je gospodarskih kretanja koja se prate i održavaju i u ostvarenim financijskim rezultatima poduzetnika prema vlasničkoj strukturi – dominantna je uloga privatnog sektora i smanjenje državnog.

Prema podacima za razdoblje siječanj-lipanj 2008. godine, stanje je sljedeće:

Izvor: Financijska agencija

Ostvareni finansijski rezultati u prvom polugodištu 2008. potvrđuju prevladavajući udio privatnog sektora u ukupnim rezultatima poslovanja poduzetnika Hrvatske. Rezultati poslovanja poduzetnika Hrvatske još su jednom potvrdili osnovnu karakteristiku hrvatskog gospodarstva u kome je dominantna uloga poduzetnika u privatnom vlasništvu, poduzetnika iz četiri najznačajnije djelatnosti (prerađivačke industrije, građevinarstva, trgovine, prijevoza, skladištenja i veza), te poduzetnika Grada Zagreba i prema veličinama, dominantna je uloga malog poduzetništva (mali i srednje veliki poduzetnici) prema kriterijima veličine iz Zakona o računovodstvu iz 2007. godine.

Podaci o broju poduzetnika po oblicima vlasništva u Hrvatskoj I.-VI. 2008.

Opis	UKUPNO	Državno vlasništvo		Privatno vlasništvo		Zadružno vlasništvo		Mješovito vlasništvo	
		Broj	Udjel (%)	Broj	Udjel (%)	Broj	Udjel (%)	Broj	Udjel (%)
Broj poduzetnika	83.104	765	0,9	81.121	97,6	500	0,6	718	0,9
Broj zaposlenih	917.319	116.723	12,7	669.905	73,0	2.852	0,3	127.839	13,9

Izvor: Financijska agencija

Malo i srednje poduzetništvo zadržalo je ili povećalo svoje udjele u ukupnom gospodarstvu, te je njegov udio 99,4% po broju poslovnih subjekata, 64,7% ukupne zaposlenosti, 44% u BDP i 40, 5% u izvozu.

Poslujući u posljednjih pet godina u uvjetima najveće inflacije od čak 6,2%, hrvatski su poduzetnici u prvih šest mjeseci ove godine relativno uspješno poslovali. Ukupni prihodi

rasli su, prema istom razdoblju prošle godine, za 12,9% sporije od ukupnih rashoda, koji su porasli za 14,3%. Utroškom od 100 kuna ukupnih rashoda ostvareno je u prvih šest mjeseci ove godine 105,61 kuna prihoda, a u istom razdoblju lani 106,92 kune. Osnovni je razlog pogoršanja ekonomičnosti poslovanja brži rast rashoda od rasta prihoda zbog visokog rasta cijena. Tome treba dodati i druge relativno pozitivne rezultate u istom razdoblju: povećanje broj zaposlenih za 6,1%, povećanje investicija u dugotrajnu imovinu za 5,7% i povećanje prodaje u inozemstvu za 13,4% (usporedba s podacima za prvih šest mjeseci prethodne godine). Zaposleni kod poduzetnika obveznika poreza na dobit su za svoj rad dobili prosječne neto plaće od 4.338 kuna, koje su nominalno porasle za 5,0%, a (zbog rasta potrošačkih cijena od 6,2%) realno su pale za 1,1%.

2.4.4. Državne intervencije u gospodarstvu

Velika državna poduzeća

Budući da naponi na restrukturiranju brodogradnje u proteklom razdoblju nisu urodili očekivanim pozitivnim pomacima, te sukladno strateškom opredjeljenju Vlade u vezi privatizacije državnog portfelja s ciljem unapređenja njegove učinkovitosti i konkurentnosti za rad u uvjetima koji će nastupiti nakon ulaska Hrvatske u EU, Vlada je 21. svibnja 2008. donijela odluku o privatizaciji brodogradilišta. Odluka se odnosi na velika brodogradilišta i to: 3. Maj, Brodosplit, Brodotrogir, Kraljevica i Uljanik. Privatizacijom brodogradilišta namjerava se osigurati priljev svježeg kapitala, pristup tržištu, unapređenje upravljačkog know-how i poslovne efikasnosti te potaknuti uvođenje novih tehnologija. Sukladno tome postupak odobravanja individualnih programa restrukturiranja brodogradilišta od strane Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja obustavljen je 29. srpnja 2008. Prema postavljenom planu, postupak odobravanja programa od strane AZTN-a nastaviti će se u 2009. godini nakon što brodogradilišta dostave nove programe restrukturiranja nakon privatizacije.

Kod privatizacije će se koristiti dva modela od kojih će se prvi primijeniti na brodogradilišta Uljanik čiji gubici ne prelaze vrijednost temeljnog kapitala i drugi koji će se primijeniti na ostala brodogradilišta koja iskazuju gubitke iznad vrijednosti temeljnog kapitala.

Objava privatizacijskih natječaja planira se u četvrtom kvartalu 2008. Osim ponude određene cijene za dionice, ponuditelji na natječaju biti će obvezni izraditi programa restrukturiranja, pri čemu će prijedlozi državnih potpora sadržani u tim programima biti predmet ocjene Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja. Ukoliko neka od brodogradilišta predviđena za privatizaciju ne budu privatizirana na temelju javnog nadmetanja koje će biti objavljeno u 2008 godini u planu je objava drugog javnog nadmetanja u trećem kvartalu 2009. godine. Za brodogradilišta koja se neće privatizirati otvoriće se stečajni postupak sukladno Zakonu o stečajnom postupku.

Državne potpore

U razdoblju 2006.-2007. godine Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja ukupno je zaprimila 111 predmeta, a riješila 76 predmeta u području državnih potpora. U ukupan

broj zaprimljenih upravnih predmeta uračunato je i 42 prijedloga za odobrenje državnih potpora za brodogradnju.

Restrukturiranje i privatizacija brodogradnje

U srpnju 2008. godine, Agencija je donijela zaključke o prekidu postupaka odobravanja prijedloga državnih potpora sadržanih u programima restrukturiranja za 5 hrvatskih brodogradilišta (Brodograđevna industrija 3. Maj, Brodosplit, Brodotrogir, Brodogradilište Kraljevica i Uljanik). Takva se odluka temeljila na činjenici da će se, sukladno Odluci Vlade Republike Hrvatske od 21. svibnja 2008., započeti s privatizacijom spomenutih brodogradilišta temeljem Zakona o privatizaciji, dakle po posebnom propisu. Stoga se pravno gledajući postupak privatizacije brodogradilišta pojavljuje kao prethodno pitanje u postupku koji Agencija vodi prema odredbama Zakona o državnim potporama, budući da bez rješenja toga pitanja Agencija ne može okončati postupak odobravanja državnih potpora brodogradilištima temeljem pojedinačnih planova restrukturiranja koje su pripremile uprave tih brodogradilišta. Naime, sukladno Odluci Vlade Republike Hrvatske, obveza novih investitora koji će biti odabrani u procesu privatizacije je, između ostaloga, izraditi plan ulaganja i poslovni plan, u skladu s kojima bi se trebalo izvršiti restrukturiranje brodogradilišta i uspostaviti njihova dugoročna održivost (rentabilnost) na tržišnim načelima, a prema pravilima i propisima o državnim potporama koji se odnose na dodjelu potpora poduzetnicima u teškoćama. Postupak odobravanja državnih potpora nastavit će se nakon što Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Hrvatski fond za privatizaciju Agenciju obavijeste o završetku provedbe procesa privatizacije i dostave joj plan ulaganja i poslovni plan investitora, te drugu potrebnu dokumentaciju i isprave sukladno propisima o državnim potporama.

Privatizacija crne metalurgije

Osim brodogradnje, Agencija naročito obraća pozornost na predmete vezane uz sektor čelika. Kao i kod brodogradnje, značajniji početak sanacije i restrukturiranja sektora čelika započeo je krajem 2005. godine. Samo restrukturiranje sektora čelika (Valjaonice cijevi Sisak d.o.o. i Željezare Split d.d., kao poduzetnika u teškoćama) započelo je 2007. godine, kada je Vlada RH usvojila Nacionalni program restrukturiranja čelika. Agencija je potom zajedno s Hrvatskim fondom za privatizaciju i Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva sudjelovala u definiranju javnog natječaja za privatizaciju navedena dva poduzetnika, temeljem kojeg su izabrani investitori. Nakon zaključenog javnog natječaja s poduzetnikom Commercial Metals International AG (Baar, Švicarska) sklopljen je Ugovor o prodaji i prijenosu udjela Valjaonice cijevi Sisak d.o.o., a 3. kolovoza 2007. s poduzetnikom ZLOMREX S.A. (Poraj, Poljska) Ugovor o prodaji i prijenosu dionica Željezare Split d.d. Agencija je početkom 2008. godine, u suradnji s Europskom komisijom usvojila način obračuna državnih potpora sadržanih u državnim jamstvima za sektor čelika. Posljedica toga je bio konačan obračun dodijeljenih državnih potpora u razdoblju od 2002. do 2007. godine, poduzetnicima Željezara Split d.d. i CMC Sisak d.o.o. (ranije Valjaonica cijevi Sisak d.o.o.) koji je dostavljen i Europskoj komisiji.

Podaci o iznosima državnih potpora

U rujnu 2008. godine Agencija je usvojila Godišnje izvješće o državnim potporama za 2007. godinu, koje je dostavljeno Hrvatskom saboru. Prema prikupljenim podacima, državne potpore dodijeljene tijekom prethodne godine iznosile su 8.947,4 milijuna kuna, što je 13% više u odnosu na 2006. godinu. Ukupni udjel državnih potpora u BDP-u iznosio je u 2006. godini 3,2%, a u 2007. godini 3,3%, što predstavlja povećanje od 2,8%. Do povećanja je došlo poglavito zbog viših iznosa potpora za sanaciju dodijeljenih brodogradilištima, zatim potpora sektoru transporta (Hrvatske željeznice), sektoru čelika (privatizacija dviju željezara), kao i potpora za sanaciju i restrukturiranje, regionalnih potpora i potpora za poljoprivredu i ribarstvo.

Istovremeno, povećanje ukupnog iznosa državnih potpora utjecalo je i na povećanje državne potpore po zaposlenom, s 5.388,6 kuna u 2006. godini na 5.898,5 kuna u 2007. godini, što predstavlja povećanje od 9%. Iznos državnih potpora po glavi stanovnika porastao je za 13% - s 1.797,7 kuna u 2006. godini na 2.033,5 kuna u 2007. godini. Jedno od obilježja 2007. godine je smanjenje udjela iznosa državnih potpora u državnim izdacima, koji je od 2006. godine smanjen s 8,08% na 7,99%.

U pogledu instrumenata potpora, gornji iznosi najvećim su dijelom subvencije – 58% u ukupnom iznosu državnih potpora u 2007. godini. Slijede državna jamstva (24,8%) i porezne olakšice (10%). Vlasnički udjel u temeljnom kapitalu smanjio se s 5,1% u 2006. na 4,9% u 2007. godini. Udjel povoljnijih kredita u ukupnom iznosu državnih potpora iznosio je 2,5% u 2007., što je smanjenje u odnosu na 2,6% u 2006. godini.

Nadzor državnih potpora

U 2007. godini Agencija je pokrenula postupak nadzora provedbe potpora po službenoj dužnosti koji se odnosi na postupak nadzora dodijeljene potpore za restrukturiranje poduzetnika Slavonija IMK d.d. Osijek.

Osim toga, u 2006. godini Agencija je također po službenoj dužnosti pokrenula dva postupka nadzora koji su još uvijek u tijeku. U tim postupcima riječ je o nadzoru provedbe programa u tekstilnoj i kožarskoj industriji te u sektoru proizvodnje automobilskih dijelova, koje obilježava veliki broj primatelja potpora i veliki broj podataka koji se trebaju prikupiti radi donošenja meritorne ocjene. Ti su postupci još uvijek u tijeku i plan ih je okončati krajem 2008. godine.

2.4.5. Trgovinska integracija

Prema podacima iz nacionalnih računa, udio izvoza roba i usluga u BDP-u izražen u tekućim cijenama, iznosio je u prvom polugodištu 2008. godine 39,4%, dok je udio uvoza roba i usluga iznosio 57,8%. Promatrajući samo izvoz roba, njegov udio u BDP-u u prvom polugodištu 2008. godine iznosio je 23,2%, dok je udio robnog uvoza iznosio 52,9%.

Ukupan robni izvoz izražen u kunama ostvario je u prvih deset mjeseci 2008. godine međugodišnji rast od 5,7%, dok je robni uvoz zabilježio rast od 11,7%. Ukoliko se iz robnog izvoza i uvoza isključi kategorija ostalih prijevoznih sredstava, izvoz je u prvih deset mjeseci ove godine porastao 4,8%, dok je uvoz porastao 9,8%. Pokrivenost uvoza izvozom bila je u prvih deset mjeseci 2008. godine 45,2%, što je 2,6 postotnih bodova

manje nego u istom razdoblju prošle godine. Promatrajući robnu razmjenu prema djelatnostima, najveći doprinos rastu izvoza u prvih deset mjeseci 2008. godine došao je od proizvodnje kemikalija i kemijskih proizvoda (rast izvoza od 16,5%), proizvodnje ostalih prijevoznih sredstava (11,8%), proizvodnje koksa, naftnih derivata i nuklearnog goriva (11,7%) te proizvodnje električnih strojeva i aparata (18,0%). Kategorije koje su u prvih deset mjeseci ove godine najviše doprinijele rastu robnog uvoza bile su proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava (međugodišnji rast uvoza od 58,1%), proizvodnja koksa, naftnih derivata i nuklearnog goriva (66,6%), vađenje sirove nafte i zemnog plina (22,2%), proizvodnja hrane i pića (12,2%) te proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda (6,7%).

Promatrajući strukturu robnog izvoza prema zemljama, najveći udio u prvih deset mjeseci 2008. godine imao je izvoz u Italiju (18,8%), BiH (16,0%), Njemačku (10,9%), Sloveniju (7,9%) te Austriju (5,8%). U usporedbi s istim razdobljem 2007. godine, robni izvoz u BiH povećan je 17,3%, Njemačku 14,8%, izvoz u Sloveniju 2,1%, Italiju 0,9%, a izvoz u Austriju je smanjen 0,6%. Izvoz u zemlje Europske unije činio je u prvih deset mjeseci ove godine 61,1% ukupnog hrvatskog robnog izvoza te je u usporedbi s istim razdobljem 2007. godine povećan 5,8%. Uvoz iz zemalja Europske unije činio je u prvih deset mjeseci 2008. godine 64,0% ukupnog hrvatskog robnog uvoza, a u usporedbi s istim razdobljem prošle godine povećan je 9,8%.

2.5. KRITERIJI IZ MAASTRICHTA

Ranije opisani proces fiskalne konsolidacije koji je započeo 2004. godine rezultirao je u značajnom smanjivanju razine manjka opće države i smanjivanju udjela javnog duga izraženo postotkom BDP-a. Konkretnije, neto pozajmljivanje/zaduživanje (manjak/višak u skladu s pravilima metodologije ESA 95) u 2007. godini iznosilo je -1,6% BDP-a, čime je u odnosu na 2003. godinu ostvareno smanjenje od 3,9 postotna boda. Također, udio javnog duga u BDP-u koji je krajem 2007. godine iznosio 44,2% BDP-a, smanjen je za 4,5 postotna boda u odnosu na kraj 2003. godine.

Povoljna kretanja koja proizlaze iz fiskalne konsolidacije rezultat će daljnjim smanjivanjem manjka opće države i udjela javnog duga u BDP-u do kraja srednjoročnog razdoblja. Slijedom navedenog, očekuje se da će u 2008. godini neto pozajmljivanje/zaduživanje biti ostvareno na razini od -1,3% BDP-a, a u 2011. godini na razini od -0,6% BDP-a. Opisana kretanja imat će pozitivne učinke na kretanje javnog duga u smislu njegovog daljnjeg smanjenja u narednom razdoblju.

U skladu s navedenim, može se zaključiti da su Maastrichtski kriteriji u području javnih financija ispunjeni, a temeljem opisanog kretanja fiskalne politike u srednjoročnom razdoblju osigurava se njihovo daljnje ispunjavanje.

Inflacija

Nakon četrnaest uzastopnih godina niske i relativno stabilne stope inflacije koje su zabilježene u hrvatskom gospodarstvu, pojačani inflatorni pritisci jedno su od osnovnih obilježja makroekonomskog okružja u 2007. godini. Godišnja stopa promjene indeksa potrošačkih cijena povećala se s 2,0%, koliko je iznosila na kraju 2006. na 5,8% u prosincu 2007. godine, pri čemu je znatno ubrzanje inflacije ostvareno nakon srpnja. Najveći utjecaj na godišnji rast potrošačkih cijena u 2007. godini imali su negativni šokovi na strani ponude dovodeći do izrazitog rasta cijena prehrambenih proizvoda na domaćem tržištu, koji je posljedica utjecaja suše i povećanja cijena prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu (ponajprije žitarica, uljarica i mlijeka) te rasta domaćih cijena naftnih derivata zbog povećanja cijena sirove nafte na svjetskom tržištu. Na prisutnost inflatornih pritisaka koji dolaze sa strane potražnje upućuju, među ostalim, visok rast raspoloživih sredstava stanovništva i znatno ubrzanje realnoga godišnjeg rasta osobne potrošnje.

Tijekom prvih sedam mjeseci 2008. godine zabilježeno je ubrzanje godišnje stope promjene indeksa potrošačkih cijena, s 5,8% zabilježenih u prosincu 2007. na 8,4% u srpnju ove godine. Najveći utjecaj na spomenuto povećanje godišnje stope inflacije imalo je ubrzanje godišnje stope rasta cijena energije (cijene naftnih derivata i električne energije) i cijena hrane (cijene kruha, proizvoda od žitarica, mesa, mlijeka, ulja i masti). U kolovozu 2008. godine je 12-mjesečna prosječna stopa inflacije potrošačkih cijena iznosila 6,0%, odnosno 3,1 postotnih bodova više u usporedbi s prosincem 2007. Na to je povećanje utjecao prilično značajan prijenos iz 2007. na prosječnu inflaciju u 2008. godini.

U razdoblju od rujna 2007. do kolovoza 2008. godine, kao što je već napomenuto, Hrvatska je zabilježila prosječnu stopu inflacije od 6,0% mjereno indeksom potrošačkih

cijena (CPI). Međutim, mjereno harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HICP) stopa inflacije je nešto niža te iznosi 5,6%, što također premašuje procijenjenu referentnu vrijednost od 4,1% za ispunjavanje Maastrichtskog kriterija stabilnosti cijena u promatranom razdoblju.

Stabilnost tečaja

Tijekom 2007. godine središnja je banka nastavila provoditi monetarnu politiku kojom se nastojalo osigurati stabilno kretanje nominalnog tečaja kune prema euru, koji stabilizira domaća inflacijska očekivanja i kretanja uvoznih cijena iz eurozone. Ukupno gledajući, tijekom 2007. godine zabilježena je blaga nominalna aprecijacija tečaja kune prema euru od 0,3%, pri čemu se vrijednost eura spustila s razine od 7,35 HRK/EUR ostvarene na kraju 2006. na 7,33 HRK/EUR na kraju 2007. godine. Aprecijacijski pritisci uglavnom su bili rezultat sezonskog priljeva deviza od turizma, ponude deviza pristiglih na osnovi zaduživanja trgovačkih društava u inozemstvu te priljeva deviza namijenjenih dokapitalizaciji banaka. Također, na aprecijaciju tečaja kune prema euru utjecao je i rast potražnje za kunama namijenjenima ulaganjima u vrijednosne papire na domaćem tržištu (najizraženije u drugoj polovini rujna i početkom listopada, u vrijeme upisa dionica T-HT-a).

U prvih osam mjeseci 2008. godine ostvarena je aprecijacija nominalnog tečaja kune prema euru od 2,2%, sa 7,33 HRK/EUR 31. prosinca 2007. na 7,16 HRK/EUR 31. kolovoza 2008. godine. Osim nešto pojačanih aprecijacijskih pritisaka krajem siječnja 2008., kretanje nominalnog tečaja kune prema euru od veljače do kolovoza bilo je relativno stabilno. U kolovozu su aprecijacijski pritisci bili nešto izraženiji, uglavnom kao rezultat priljeva deviza od turizma i kao posljedica očekivanja priljeva deviza namijenjenih kupovini dionica INA-e.

Dugoročne kamatne stope

U veljači 2007. godine Ministarstvo financija izdalo je novu kunsku desetogodišnju obveznicu nominalne vrijednosti 2,5 mlrd. kuna s nominalnom kamatnom stopom od 4,750%. U srpnju 2007. izdana je i njena druga tranša čime se ukupna vrijednost toga izdanja povećala na 5,5 mlrd. kuna. Unatoč tome što je dospijeće i te nove obveznice od kolovoza 2007. kraće od zahtijevanih 9,5 godina, budući da zadovoljava gotovo sve druge kriterije Maastrichtskog ugovora (radi se o kunskoj obveznici, izdavatelj je središnja država, originalno dospijeće iznosi 10 godina i promet ovom vrijednosnicom je značajan u odnosu na ostale instrumente) i u nedostatku boljeg instrumenta, za usporedbu s Maastrichtskim kriterijem najviše dopuštene razine dugoročnih kamatnih stopa još se neko vrijeme može koristiti prinos do dospijeća na ovu obveznicu.

Bruto prinos do dospijeća na navedenu obveznicu (ISMA 6.3 EUR), u razdoblju od izdavanja do 31.8.2008. kretao se između 4,65% i 6,08%. Istovremeno, za razdoblje od rujna 2007. do kolovoza 2008. godine procijenjena referentna vrijednost za Maastrichtski kriterij dugoročnih kamatnih stopa iznosila je 6,54%, tako da je i u navedenom razdoblju sa prosječnom 12-mjesečnom dugoročnom kamatnom stopom od 5,68% Republika Hrvatska ispunjavala standard postavljen člankom 4. Protokola o kriterijima konvergencije koji se odnosi na razinu dugoročnih kamatnih stopa u zemljama EU.

III. SPOSOBNOST PREUZIMANJA OBVEZA IZ ČLANSTVA U EU

3.1. SLOBODA KRETANJA ROBA

3.1.1. Horizontalna pitanja

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europske unije u članku 73. koji se odnosi na tehničke propise, normizaciju, mjeriteljstvo, akreditaciju i ocjenjivanje sukladnosti obvezuje Republiku Hrvatsku na poduzimanje mjera potrebnih za postupno usklađivanje s tehničkim propisima Europske unije.

Slijedom toga tijekom 2008. godine Republika Hrvatska nastavila je i dalje ulagati napore u poboljšavanje pravnog i institucionalnog okvira u području tehničkog zakonodavstva prema zahtjevima i praksi EU.

Republika Hrvatska je ispunjenjem tri postavljena mjerila otvorila pregovore za 1. poglavlje Sloboda kretanja roba na unutarnjem tržištu. Navedena mjerila su bila:

Tijekom 2008. g. temeljem Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (NN 158/03 i 79/07) donesena su dva podzakonska akta i to:

- Uredba o postupcima službenog obavješćivanja u području norma, tehničkih propisa i postupaka ocjenjivanja sukladnosti, te propisa o uslugama informacijskog društva (NN 73/08)

i

- Pravilnik o obliku, sadržaju i izgledu oznake sukladnosti proizvoda s propisanim tehničkim zahtjevima (NN 46/08).

Uredba o postupcima službenog obavješćivanja u području norma, tehničkih propisa i postupaka ocjenjivanja sukladnosti, te propisa o uslugama informacijskog društva

Uredbom o postupcima službenog obavješćivanja u području norma, tehničkih propisa i postupaka ocjenjivanja sukladnosti, te propisa o uslugama informacijskog društva propisuje se postupak službenog obavješćivanja u području norma, tehničkih propisa i postupaka ocjenjivanja sukladnosti u skladu sa Sporazumom o tehničkim zaprekama trgovini i Sporazumom o primjeni sanitarnih i fitosanitarnih mjera Svjetske trgovinske organizacije (sporazum WTO/TBT i WTO/SPS), odnosno postupak službenog obavješćivanja u području norma, tehničkih propisa te propisa o uslugama informacijskog društva prema Europskoj uniji.

Ovom se Uredbom usklađuje zakonodavstvo RH s Direktivom 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. godine o postupku obavješćivanja u području normi i tehničkih propisa kako je izmijenjena i dopunjena Direktivom 98/48/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 20. srpnja 1998. g.

Pravilnik o obliku, sadržaju i izgledu oznake sukladnosti proizvoda s propisanim tehničkim zahtjevima

Ovim Pravilnikom propisuje se oblik, sadržaj i izgled oznake sukladnosti za označivanje proizvoda za koji je primjenom propisanih tehničkih postupaka ocjenjivanja sukladnosti s bitnim zahtjevima svih tehničkih propisa koji se odnose na taj proizvod, ako je to propisano, obzirom na njegovu sigurnost, zaštitu života i zdravlja ljudi, domaćih životinja i biljaka te zaštitu okoliša i drugo što je odlučno za uređivanje područja na koje se tehnički propis odnosi, utvrđeno da ispunjava propisane tehničke zahtjeve i da može biti stavljen na tržište i/ili uporabu u Republici Hrvatskoj.

Nadalje, Pravilnikom se propisuju pravila za stavljanje i uporabu oznake sukladnosti kako bi se izbjegle moguće neusklađenosti i nepotrebna ponavljanja u različitim propisima, a u skladu s Odlukom Vijeća 93/465/EEC od 22. srpnja 1993.

Do pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji ili sklapanja međunarodnog sporazuma o ocjenjivanju sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda s Europskom unijom (PECA/ACAA sporazum), primjenjuje se nacionalna oznaka sukladnosti C.

Nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji ili stupanja na snagu međunarodnog sporazuma o ocjenjivanju sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda s Europskom unijom (PECA/ACAA sporazum), označivanje proizvoda obavljat će se stavljanjem oznake sukladnosti CE.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Odjel za koordinaciju unutarnjeg tržišta u okviru Uprave za trgovinu i unutarnje tržište kontinuirano dostavlja informacije o tehničkom zakonodavstvu u Republici Hrvatskoj, o trenutnom stanju, usklađivanju sa zakonodavstvom EU, o planiranim aktivnostima i to tijelima državne uprave, široj javnosti preko Web stranice MINGORP-a, objavom članaka i odgovora na pitanja u stručnim priručnicima i časopisima, putem prezentacija i dr.

Strategija za primjenu pravne stečevine u području slobodnog kretanja roba

Strategija za primjenu pravne stečevine u području slobodnog kretanja roba s hodogramom aktivnosti kojim će se zakonodavstvo Republike Hrvatske u potpunosti uskladiti sa zakonodavstvom EZ usvojena je na sjednici Vlade Republike Hrvatske, 29. studenog 2007. godine.

Ova Strategija je temeljni programski dokument koji sagledava problematiku na području tehničkog zakonodavstva i objedinjava postojeće stanje svih nadležnih tijela u RH. Provedbom predviđenih strateških mjera uređuje se usklađivanje tehničkih propisa s pravnom stečevinom EU i osiguravaju administrativni kapaciteti koji će ih provoditi.

Strategija obuhvaća samo one proizvodne sektore (tehnički proizvodi) koji su na razini Europske unije harmonizirani (Direktive Novog i Općeg pristupa, Direktive Starog pristupa).

Zaključkom Vlade Republike Hrvatske od 29. studenog 2007., Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva zaduženo je da tijekom svakog polugodišta tekuće godine izvješćuje Vladu Republike Hrvatske o napretku u provedbi Strategije za primjenu pravne stečevine u području slobodnog kretanja roba. Sva središnja tijela državne uprave, institucije za infrastrukturu kvalitete i Državni inspektorat koji su uključeni u provedbu Strategije o realizaciji mjera za koje su zadužena podnose izvješća sukladno dinamici njihove provedbe, dva puta godišnje.

Izvješće o provedbi Strategije za primjenu pravne stečevine u području slobodnog kretanja roba za razdoblje siječanj-lipanj 2008. godine usvojeno je na sjednici Vlade Republike Hrvatske 17. srpnja 2008.

Horizontalne i proceduralne mjere prate Strategijom predviđenu dinamiku i doprinose kvalitetnoj koordinaciji svih aktivnosti vezanih za Slobodu kretanja roba te pomažu da se osigura transponiranje i implementacija direktiva EU u hrvatski pravni sustav.

Predviđene aktivnosti u Strategiji čiji nosioci su Institucije infrastrukture kvalitete (HZN, HAA, DZM) prema pristiglim izvješćima realiziraju se prema predviđenoj dinamici te predstavljaju značajnu potporu provedbi tehničkog zakonodavstva Republike Hrvatske u procesu usklađivanja zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske unije. Dinamika zakonodavnih izmjena i priprema za zakonodavne izmjene odvija se u skladu s predviđenim aktivnostima u Strategiji.

Akcijski plan za usklađivanje s člancima 28. – 30. Ugovora o EZ

Nadalje, obveza RH je osigurati da njeno zakonodavstvo u području Slobode kretanja roba bude usklađeno s člancima 28.-30. Ugovora o EZ.

U tom smislu izrađen je i usvojen 29. studenog 2007. Akcijski plan za usklađivanje s člancima 28. – 30. Ugovora o EZ s jasno i precizno definiranim konkretnim zadaćama, s ciljevima, realnim rokovima i odgovornim tijelima državne uprave kako bi se omogućilo učinkovito ukidanje svih mjera s jednakim učinkom količinskim ograničenjima uvoza i izvoza roba.

Zaključkom Vlade Republike Hrvatske od 29. studenog 2007. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva zaduženo je da dva puta godišnje izvijesti Vladu Republike Hrvatske o napretku u provedbi Akcijskog plana u zadanim rokovima.

Izvješće o provedbi Akcijskog plana za usklađivanje s člancima 28.-30. Ugovora o EZ za razdoblje siječanj-lipanj 2008., usvojeno je na sjednici Vlade Republike Hrvatske 17. srpnja 2008.

Provedbom Akcijskog plana stvara se pretpostavka za slobodan protok roba i puno uključivanje Republike Hrvatske u unutarnje tržište EU-a, a što će imati pozitivne učinke na konkurentnost hrvatskog gospodarstva budući će biti uklonjene prepreke za slobodno kretanje roba predviđene u člancima 28. i 29. Ugovora o EZ.

Na Međuvladinoj konferenciji o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, održanoj u Bruxellesu 25. srpnja 2008. godine otvoreni su pregovori u Poglavlju 1. Sloboda kretanja roba. U Zajedničkom stajalištu EU primjećuje da se, s obzirom na sadašnje stanje priprema, pod uvjetom da Republika Hrvatska i dalje postiže napredak u usklađivanju i provođenju pravne stečevine koja je obuhvaćena poglavljem Sloboda kretanja roba, ovo poglavlje može samo privremeno zatvoriti dok EU ne procijeni da su zadovoljena sljedeća mjerila koja se moraju ispuniti za konačno zatvaranje poglavlja.

Mjerila za zatvaranje:

- RH treba usvojiti propis kojim će se uskladiti s Direktivom 2001/83/EZ o zakoniku Zajednice vezano uz lijekove za ljudsku primjenu, kako je izmijenjena i dopunjena

Direktivom 2004/27/EZ, te usvojiti i provoditi Direktivu 89/105/EZ o transparentnosti mjera koje uređuju cijene lijekova i povrat sredstava, u skladu s načelima sudske prakse Europskoga suda pravde.

- RH treba nastaviti s napretkom u usklađivanju horizontalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU i pokazati dobar napredak u usklađivanju s direktivama novog i direktivama starog pristupa, posebno u onim sektorima u kojima je zasada usklađivanje nedovoljno ili ograničeno.
- RH treba učiniti značajan napredak u cilju dovršetka unutarnje analize usklađenosti domaćih propisa i upravne prakse s člancima 28. do 30., Ugovora o EZ, uvođenjem klauzula o uzajamnom priznavanju i nužnim ostalim izmjenama.
- RH do dana punopravnog članstva mora pokazati da raspolaže zadovoljavajućim administrativnim kapacitetima za ispravnu primjenu i provedbu zakonodavstva u svim horizontalnim područjima koja imaju utjecaja na slobodu kretanja roba (regulatorna funkcija, normizacija, akreditacija, mjeriteljstvo, ocjenu sukladnosti i nadzor nad tržištem), uključujući horizontalne proceduralne mjere, poput Direktive 98/34/EZ.

Aktivnosti za sklapanje ACAA sporazuma

ACAA sporazum, odnosno Sporazum o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda je bilateralni sporazum koji kao rezultat širokog dijaloga i pomoći u području tehničkih propisa i normi za industrijske proizvode sklapa država kandidatkinja za članstvo u EU i Europska unija. ACAA sporazumi temelje se na potpunom prihvaćanju europskog sustava tehničkog zakonodavstva, normizacije i ocjenjivanja sukladnosti. Učinak takvog sporazuma je da država kandidatkinja u pogledu industrijskih proizvoda na koje se ACAA sporazum odnosi postaje dijelom unutarnjeg tržišta EU i prije punopravnog članstva.

ACAA je trgovinski sporazum te predstavlja instrument koji jamči jačanje sveukupnih političkih i gospodarskih odnosa između EU i države kandidatkinje.

Ovakve sporazume s određenim posebnostima EU je sklopila s većinom danas novih država članica tijekom pretpristupnog razdoblja u vrijeme dok su one imale status kandidatkinja.

Politički gledano ACAA sporazum za EU predstavlja potvrdu uspješnosti i učinkovitosti europskog sustava tehničkog zakonodavstva, dok za državu kandidatkinju na globalnom tržištu predstavlja pokazatelj da se radi o državi koja je u određenom segmentu već na razini europskih norma.

Gospodarski gledano, sklapanjem ovakvog sporazuma širi se unutarnje tržište EU, što daje gospodarsku prednost proizvodima iz EU koji imaju slobodan pristup tržištu još jedne države, međutim to daje gospodarsku prednost i državi kandidatkinji čiji industrijski proizvodi za koje je sklopljen ovakav sporazum imaju slobodan pristup tržištu EU. Pregovori o ACAA sporazumu pridonose kvalitetnim pripremama svih zainteresiranih strana za sudjelovanje na unutarnjem tržištu Europske unije, a proizvodi obuhvaćeni ACAA sporazumom mogli bi slobodno ući na unutarnje tržište Europske unije, bez dodatnog ispitivanja i certifikacije što bi značilo značajan korak na području povećanja konkurentnosti, olakšavanja međunarodne trgovine i uklanjanja tehničkih zapreka u trgovini.

Nakon što se ispune svi potrebni preduvjeti te po okončanju pregovora za sklapanje ACAA sporazuma, proizvodi ili grupe proizvoda za koje će biti sklopljen ACAA sporazum moći će slobodno ući na unutarnje tržište EU bez dodatnog ispitivanja i certifikacije.

Ostvarene aktivnosti vezane za sklapanje ACAA sporazuma

1) Područja u kojima postoji interes za sklapanje ACAA sporazuma

Temeljem prikupljenih informacija, a u svezi Sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda u poslovanju poslovnih subjekata Republike Hrvatske na unutarnjem tržištu Europske unije, utvrđeno je da postoji interes hrvatskih gospodarstvenika za što slobodnijim pristupom unutarnjem tržištu Europske unije, odnosno za sklapanjem Sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda u područjima:

- osobna zaštitna oprema (zaštitne rukavice),
- rekreacijska plovila,
- građevinski proizvodi (cement),
- niskonaponska oprema,
- elektromagnetska kompatibilnost.

2) Pismo namjere o sklapanju Sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda

Temeljem niza sastanaka koje je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva održalo na temu ACAA sporazum s predstavnicima tijela državne uprave, tijela za ocjenu sukladnosti, institucija za infrastrukturu kvalitete (HZN, DZM, HAA), Državnim inspektoratom, predstavnicima proizvođača i ostalim gospodarskim subjektima, Republika Hrvatska je utvrdila ključne sektore u kojima postoji interes proizvođača za sklapanje ACAA sporazuma. Slijedom toga Republika Hrvatska iskazala je interes za početak pregovora vezano za sklapanje ACAA sporazuma te je Europskoj komisiji 16. 04. 2008. poslano Pismo namjere za početak pregovora za sklapanje ACAA sporazuma, a kojim se predložilo održavanje stručnog skupa na kojem bi eksperti EU procijenili spremnost RH za sklapanje Sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda.

3) Posjet predstavnika EK radi početka pregovora s ciljem potpisivanja ACAA sporazuma

Temeljem pozitivnog odgovora EK-e na Pismo namjere, 16. i 17. listopada 2008., u Zagrebu u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, održani su sastanci s predstavnicima EK radi početka pregovora s ciljem potpisivanja ACAA sporazuma.

Na sastancima se razmatrala provedba dijelova *acquis-a* koji uključuju zakonske i podzakonske akte koji propisuju tehničke zahtjeve za proizvode. S predstavnicima EK održano je niz sastanaka na kojima su sudjelovali predstavnici nadležnih tijela državne uprave RH (MINGORP, MZOPUG, MMPIR, MVPEI), predstavnici infrastrukture kvalitete (normizacije, akreditacije, mjeriteljstva) i nadzora nad tržištem (SI).

Jačanje administrativnih sposobnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprava za trgovinu i unutarnje tržište je odgovorna za koordinaciju svih aktivnosti u vezi sa slobodom kretanja roba.

U Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva u okviru Uprave za trgovinu i unutarnje tržište osnovan je Odjel za koordinaciju unutarnjeg tržišta u srpnju 2005. koji je započeo s radom 21. studenog 2005.

Uloga Odjela za koordinaciju unutarnjeg tržišta je osigurati učinkovitu koordinaciju, te suradnju s ministarstvima i državnim upravnim organizacijama – Državnim zavodom za mjeriteljstvo, Državnim inspektoratom i javnim sektorom te Hrvatskim zavodom za norme i Hrvatskom akreditacijskom agencijom na način da osigura potpuno transponiranje i implementaciju direktiva novog i starog pristupa u hrvatski pravni sustav, pružanje pravne pomoći pri usvajanju tehničkih zahtjeva i sudjeluje u osnivanju i radu organizacija za infrastrukturu kvalitete, kao i koordinaciju pri usklađivanju tehničkog zakonodavstva.

Kako bi se aktivnosti vezane uz ovo zahtjevno područje mogle provoditi, a sukladno preporukama EK, pristupilo se rješavanju problematike vezane za administrativne kapacitete.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave (NN 27/08), koji je stupio na snagu u ožujku 2008. godine, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je, dobilo u djelokrug rada upravne i druge poslove koji se odnose na infrastrukturu kvalitete, uključujući koordinaciju i razvoj nacionalne politike u području normizacije, akreditacije, ocjene sukladnosti i mjeriteljstva, također Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u svoj djelokrug rada dobilo koordinativnu funkciju koja se odnosi na slobodu pružanja usluga, tako da je njegova uloga osigurati cjelokupnu politiku koordinacije, suradnju s ministarstvima i javnim sektorom i time potpuni prijenos i implementaciju direktiva vezanih za to područje u hrvatski pravni sustav.

Temeljem Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (NN 41/08) za obavljanje poslova iz djelokruga Odjela za koordinaciju unutarnjeg tržišta ustrojeni su sljedeći odsjeci:

1. Odsjek za obavješćivanje i suradnju s međunarodnim organizacijama
2. Odsjek za harmonizaciju tehničkog zakonodavstva i neharmonizirano područje
3. Odsjek za implementaciju tehničkog zakonodavstva
4. Odsjek za razvoj usluga.

Trenutno su, osim načelnice Odjela, u Odsjeku za obavješćivanje i suradnju s međunarodnim organizacijama zaposlena 2 djelatnika, (voditelj odsjeka i stručni suradnik), u Odsjeku za harmonizaciju tehničkog zakonodavstva i neharmonizirano područje trenutno su zaposlena 2 djelatnika, (voditelj odsjeka i viši stručni savjetnik), u Odsjeku za implementaciju tehničkog zakonodavstva trenutno je zaposlen 1 djelatnik, (voditelj odsjeka), u Odsjeku za razvoj usluga trenutno je zaposlen 1 djelatnik (voditelj odsjeka).

Organizacija seminara i skupova, te recenzije brošura tijekom 2008. i 2009., koji su vezani uz predmetno područje:

- Na dvanaestom Nacionalnom savjetovanju o gospodarstvu i poduzetništvu održanom u Šibeniku u razdoblju od 29. - 31. svibnja 2008. godine, održana je u sklopu istog radionica pod nazivom „Sloboda kretanja roba na unutarnjem tržištu i zaštita potrošača s ciljem razvoja konkurentnog gospodarstva“, a u okviru koje je održana prezentacija na temu „Usklađivanje tehničkog zakonodavstva u Republici Hrvatskoj sa zakonodavstvom EU i ACAA sporazumi“. Cilj savjetovanja je bio upoznavanje gospodarstvenika s promjenama u novom tehničkom zakonodavstvu kao i s prednostima sklapanja PECA/ACAA Protokola/Sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda kao i potrebi ispunjavanja određenih preuvjeta neophodnih za sklapanje istog.

- Za područje ocjene sukladnosti Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u suradnji s IRMM (Institute for Reference Materials and Measurements) i Državnim zavodom za mjeriteljstvo, a u sklopu projekta CARDS 2004 organiziralo 16. i 17. lipnja u Zagrebu dvodnevni seminar na temu „Značaj tijela za ocjenu sukladnosti u provedbi direktiva novog pristupa“. Na seminaru je bilo prisutno više od 130 sudionika (predstavnik proizvođača, tijela za ocjenu sukladnosti, institucija infrastrukture kvalitete, socijalnih partnera te središnjih tijela državne uprave).

- U suradnji s regionalnim projektom za infrastrukturu kvalitete CARDS 2006 16.09.2008. organiziran je jednodnevni seminar na temu „Nova revizija novog pristupa“ na kojem su sudjelovali predstavnici središnjih tijela državne uprave koji rade na predmetnoj problematici te predstavnici privrede.

- Recenzija brošure BIZ impact „MINI GUIDE ON INDUSTRIAL STANDARDS“.

- Za područje građevinskih proizvoda Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je (27.-28. listopada 2008.) u suradnji s COSMT (Czech Office for Standards, Metrology and Testing) organiziralo je dvodnevni seminar na temu „Technical Assistance of the Czech Republic to the State Administration of the Western Balkan Countries in the Fields of Testing and Metrology“ na kojem su uz predstavnike tijela državne uprave, institucija za infrastrukturu kvalitete (HZN, HAA i DZM), predstavnike gospodarstva sudjelovali i predstavnici istih institucija iz Albanije, Makedonije, Bosne i Hercegovine i Republike Češke.

Odjel za koordinaciju unutarnjeg tržišta ima vrlo uspješnu suradnju kroz projekte s institucijama kao što su IRMM (Institute for Reference Materials and Measurements), COSMT (Czech Office for Standards, Metrology and Testing) s kojima se planira niz edukacijskih seminara.

Sudjelovanje na seminarima i skupovima tijekom 2008., koji su vezani uz predmetno područje:

- 27. veljače 2008. godine sudjelovanje na seminaru „Sloboda kretanja roba“ u Maastricht-u, u organizaciji Europskog instituta za javnu upravu (European Institute of Public Administration – EIPA),

- 27. ožujka 2008. sudjelovanje na seminaru BIZ impact „Improving Information to the Croatian to the Croatian Business Community“, EU CARDS Project, u Informacijskom centru Europske unije u Zagrebu,

- 14., 15. i 16. travnja 2008. u okviru projekta CARDS 2006- „Regional Quality Infrastructure Project” održan je HOT 10 (Hands-on training) namjenjen djelatnicima tijela državne uprave nadležnim za koordinaciju aktivnosti vezanih za usklađivanje i implementaciju tehničkog zakonodavstva u području slobodnog kretanja roba, kao i za postupke obaviješćivanja (notifikacija) tehničkih propisa i tijela za ocjenu sukladnosti (Prag, Češka),
- 21., 22. i 23. travnja 2008. sudjelovanje na 9. Hrvatskoj konferenciji o kvaliteti u Zadru u organizaciji Hrvatskog društva za kvalitetu,
- 5., 6., 7., 8. i 9. svibnja 2008. u okviru projekta CARDS 2006- „Regional Quality Infrastructure Project” održan je HOT 9 (Hands-on training) namjenjen djelatnicima tijela državne uprave zaduženim za koordinaciju aktivnosti vezanih za usklađivanje i implementaciju tehničkog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU u području slobodnog kretanja roba i djelatnicima tijela za infrastrukturu kvalitete (Valletta, Malta),
- 5. i 6. lipnja 2008. sudjelovanje na Pododboru za tehničke i necarinske prepreke u trgovini zemalja potpisnica izmijenjenog i dopunjenog Ugovora o slobodnoj trgovini središnje i istočne Europe (Beograd, Srbija),
- 12. i 13. lipnja 2008. sudjelovanje na „ISO Regional Workshop on Conformity Assessment Supporting Development and Trade” u Kievu koju je organizirao ISO (International Organization for Standardization),
- 24., 25. i 26. lipnja 2008. sudjelovanje na završnom seminaru o rezultatima provjere znanja i sposobnosti tijela za ocjenu sukladnosti i laboratorija u regiji (Ljubljana, Slovenija)
- 9.,10.,11. i 12. rujna 2008. sudjelovanje na Savjetovanju SQM i Međunarodnoj konferenciji o kvaliteti ICQME 2008. (Budva, Crna Gora),
- 09. listopada 2008. sudjelovanje na Pododboru za trgovinu, industriju, carine i oporezivanje za Poglavlje 1. Sloboda kretanja roba (Bruxelles, Belgija),
- 22.-25. listopada 2008. sudjelovanje na CROLAB-ovom savjetovanju „Kompetentnost laboratorija“ u Osijeku,
- 29.-31. listopada 2008. sudjelovanje na ISO/CASCO Workshop-u, Geneva, Švicarska,
- 11. studenog 2008. sudjelovanje na Hrvatskom danu kvalitete u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva u Zagrebu,
- 11. studenog 2008. tehničke konzultacije vezano za transponiranje „Direktive o priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija“, Brussels, Belgija,
- 12. studenog 2008. sudjelovanje na seminaru povodom 25. godišnjice Direktive 98/34 Europskog parlamenta i Vijeća koja utvrđuje postupak obaviješćivanja u području norma, tehničkih propisa te propisa o uslugama informacijskog društva, Brussels, Belgija,
- 19. studenog 2008. tehničke konzultacije za poglavlje 3. Sloboda pružanja usluga, Brussels, Belgija.

Svi zaposlenici redovito se uključuju u seminare o europskim integracijama Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija i programe izobrazbe Središnjeg državnog ureda za upravu.

U okviru svoje nadležnosti Odjel za koordinaciju unutarnjeg tržišta intenzivno surađuje sa svim tijelima državne uprave i državnim upravnim organizacijama - Državnim zavodom za mjeriteljstvo, Državnim inspektoratom, javnim sektorom Hrvatskim zavodom za norme i Hrvatskom akreditacijskom agencijom.

Također surađuje s Hrvatskom gospodarskom komorom, Hrvatskom udrugom poslodavaca, Hrvatskom obrtničkom komorom, Hrvatskim izvoznicima, gospodarstvenicima, sveučilištima i slično, a vezano za područje tehničkog usklađivanja i procesa pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Jedna od aktivnosti Odjela je sudjelovanje u radu i organizaciji svih aktivnosti na edukaciji gospodarstvenika i obrtnika, u suradnji s HGK i HOK, kao njihovim interesnim institucijama nadležnim za promicanje i zastupanje njihovih interesa.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Za 2009. godinu predviđa se:

- Donošenje novog Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju sukladnosti, shodno preporuci eksperata EK-e od 16. i 17. listopada 2008. godine.
- Donošenje Izvješća o provedbi Strategije za primjenu pravne stečevine u području slobodnog kretanja roba (siječanj/srpanj 2009.).
- Donošenje Izvješća o provedbi Akcijskog plana za usklađivanje s člancima 28.-30. Ugovora o EZ (siječanj/srpanj 2009.).
- Donošenje Uredbe o postupcima službenog obavješćivanja u području norma, tehničkih propisa te propisa o uslugama informacijskog društva.
- Temeljem Uredbe o postupcima službenog obavješćivanja u području norma, tehničkih propisa te propisa o uslugama informacijskog društva pripremati će se podloga za izradu Postupovnika kojim će se propisati način postupanja i suradnje između Informacijske središnjice, nadležnih tijela, informacijskih točaka te način suradnje s gospodarskim subjektima.
- SOGS - Odjel za koordinaciju unutarnjeg tržišta, MGRIP-a uputio je pismo namjere Europskoj komisiji kako bi Republika Hrvatska dobila status promatrača u SOGS-u (Senior Officials Group for Standardisation and Conformity Assessment Policy).
- ACAA sporazum - tijekom 2009. planiraju se daljnje aktivnosti s ciljem potpisivanja ACAA sporazuma i upućivanje Pisma namjere za započinjanje pregovora i za druge sektore u kojima su se u međuvremenu ispunili preduvjeti za započinjanje pregovora za sklapanje ACAA sporazuma.
- Projekti – tijekom 2009. godine Odjel za koordinaciju unutarnjeg tržišta planira i dalje sudjelovati na projektima potpore EU-a, twining programima.

- Administrativni kapaciteti

Tijekom 2009. planira se daljnje jačanje administrativnih kapaciteta kao i adekvatna edukacija djelatnika, a vezano za područje notifikacije (obavješćivanja) i rada na sustavu SOLVIT (on-line rješavanje problema nastalih spornom primjenom propisa koji uređuju unutarnje tržište, a bez pokretanja sudskog postupka, (medijacija-posredovanje)).

3.1.1.1. Normizacija

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Članstvo u Hrvatskom zavodu za norme (HZN), nacionalnom normirnom tijelu Republike Hrvatske i nezavisnoj javnoj ustanovi trajno raste. Na dan 30. lipnja 2008. godine HZN je imao ukupno 520 članova (502 redovita člana i 18 promatrača, pravne osobe koje ostvaruju dobit, javne ustanove, škole, visokoškolske ustanove, strukovne udruge, komore, pojedinci i obrtnici itd.). Pored toga 46 tijela državne uprave prijavilo se za suradnju s HZN-om i imenovalo svoje predstavnike.

Proces preostroja infrastrukture nacionalnih tehničkih odbora je u tijeku, a trebao bi biti završen do kraja 2008. godine. Do 31. kolovoza 2008. godine preustroj je obavljen za 154 HZN/TO-a. Na prijedlog Tehničke uprave, Upravno vijeće HZN-a donijelo je odluku o nastavku rada 135 HZN/TO-a i osnivanju deset (10) novih HZN/TO-a. Predloženo je donošenje odluke o ukidanju 11 HZN/TO-a zbog nedostatka interesa za njihov rad i o dodjeljivanju statusa *u mirovanju* za tri HZN/TO-a.

Tehnički odbori HZN-a prate rad većeg broja međunarodnih i europskih tehničkih odbora: 127 ISO/TC-a (65% od ukupnog broja ISO/TC-a), 38 IEC/TCs (40%), 214 CEN/TCs (77%), 25 CENELEC/TCs (44%) i sve postojeće ETSI/TC-e (100%).

Rezultat preostroja tehničkih odbora predstavljen je u publikaciji ***HZN Memento 2008*** koja je objavljena krajem kolovoza 2008. godine. Publikacija daje pregled tehničkih odbora Hrvatskog zavoda za norme (HZN/TO) i njihovih osnovnih podataka (stanje na dan 2008-08-31). Posebno su navedeni tehnički odbori čiji preustroj nije završen, tehnički odbori za koje se predlaže ukidanje te tehnički odbori za koje je predložen status *u mirovanju*.

U publikaciji se također daje odnos tehničkih odbora HZN-a prema njima odgovarajućim tehničkim odborima međunarodnih (ISO, IEC) i europskih (CEN, CENELEC i ETSI) organizacija za normizaciju te odnos tehničkih odbora međunarodnih i europskih organizacija za normizaciju prema njima odgovarajućim tehničkim odborima HZN-a. U navedenom su prikazu posebno naznačena područja normizacije za koja nije iskazan interes u Republici Hrvatskoj i za koja tehnički odbori HZN-a nisu dosad osnovani.

Do 31. kolovoza 2008. primljeno je i registrirano više od 2500 prijava za rad u tehničkim odborima. Svi članovi HZN/TO-a imaju pristup u zaštićeno područje za rad tehničkih odbora na internetu (HZNorm) u koje se redovito spremaju radni dokumenti koji kontinuirano pristižu iz međunarodnih i europskih tehničkih odbora (dosad oko 35000 dokumenata) kao i nacionalni radni dokumenti. Na taj se način članovi tehničkih odbora

postupno pripremaju za rad *bez papira* i za buduće aktivno sudjelovanje u radu europske normizacije kad HZN postane član CEN-a i CENELEC-a.

Novi dio unutrašnjih pravila rada HZN-a, UPN 3, *Unutrašnja pravila normizacije – 3. dio: Izradba i donošenje hrvatskih norma i drugih dokumenata* izrađen je na temelju Statuta HZN-a i pravila međunarodnih (ISO, IEC) i europskih (CEN i CENELEC) organizacija za normizaciju i Kodeksa dobre prakse za normizaciju Svjetske trgovinske organizacije. Upravno vijeće HZN-a donijelo je UPN 3 na sjednici 6. listopada 2008. godine.

Izrada nacрта zadnjeg preostalog dijela unutrašnjih pravila, UPN 4, *Osnivanje i rad programskih odbora* je u tijeku.

Niz dokumenata kojima se utvrđuju postupci koji se provode u primjeni Unutrašnjih pravila za normizaciju, odgovarajuće upute za rad i prateći obrasci su već izrađeni i upotrebljavaju se (veći broj je dostupan preko interneta ili u HZNorm sustavu), a izrada preostalih je u tijeku.

Prema odluci ravnatelja HZN-a kojom su imenovani članovi internih timova u lipnju 2008. godine započeo je proces uvođenja sustava upravljanja kvalitetom prema ISO 9001 i sustava upravljanja informatičkom sigurnošću prema ISO 27000 u HZN-u.

Prihvaćanje europskih norma utvrđeno je kao prioritet u radu svih preustrojenih HZN/TO-a i u 2008. godini značajno je porastao broj prihvaćenih europskih norma.

Strategija za primjenu pravne stečevine u području slobodnoga kretanja roba koju je Vlada Republike Hrvatske prihvatila u studenome 2007. godine radi ispunjavanja jednog od mjerila koje je postavljeno za otvaranje pregovora u 1. poglavlju pravne stečevine Europske unije Sloboda kretanja roba, utvrdila je obvezu prihvaćanja svih europskih norma u hrvatsku normizaciju, što je jedan od uvjeta za članstvo HZN-a u CEN-u i CENELEC-u, do kraja 2008. godine.

Tijekom 2008. godine utvrđeni su i poduzeti koraci za ispunjavanje obveza iz Strategije:

Prihvaćanje europskih norma radom HZN/TO-a

- Završetak preustroja svih tehničkih odbora do 30. travnja 2008.
- Sastanak predsjednika HZN/TO-a 2. lipnja 2008. i dogovor o ubrzanom pregledu europskih norma svih preustrojenih HZN/TO-a
- Objava javne rasprave o prijedlogu za prihvaćanju svih europskih norma iz područja rada HZN/TO-a najkasnije u HZN Glasilu 5/2008 (31. listopada 2008.)
- Objava prihvaćanja svih europskih norma u HZN Glasilu 6/2008 (30. prosinca 2008.)

Prihvaćanje europskih norma u ostalim područjima u kojima, zbog nedostatka interesa, nisu osnovani tehnički odbori:

- Odluka Stručnog vijeća HZN-a o ubrzanom prihvaćanju europskih norma (travanj 2008.)
- izrada pravila za ubrzani postupak prihvaćanja europskih norma (ugrađena u UPN 3)
- dogovor Tehničke uprave o provedbi postupka (lipanj 2008.)
- izrada prijedloga za prihvaćanje usklađenih europskih norma (voditelji područja normizacije); odluka Tehničke uprave o upućivanju prijedloga za prihvaćanje u javnu raspravu (lipanj 2008.)

- objava javne rasprave (oko 500 usklađenih EN-a u HZN Glasilu 3/2008, 30. lipnja 2008. godine)
- izrada prijedloga za prihvaćanje ostalih europskih norma (voditelji područja normizacije); odluka Tehničke uprave o upućivanju prijedloga za prihvaćanje u javnu raspravu (kolovoz 2008.)
- objava javne rasprave (oko 3600 europskih norma u HZN Glasilu 4/2008, 31. kolovoza 2008. godine)
- izrada prijedloga za prihvaćanje svih preostalih europskih norma (voditelji područja normizacije); odluka Tehničke uprave o upućivanju prijedloga za prihvaćanje u javnu raspravu (rujan 2008.)
- objava javne rasprave (oko 6000 europskih norma u HZN Glasilu 5/2008, 31. listopada 2008. godine)

Očekuje se da će, u skladu s navedenim planom, do kraja 2008. godine biti prihvaćeno preko 80% europskih norma, odnosno skoro sve dostupne europske norme u tom trenutku i da će do tog roka biti ispunjen taj uvjet za članstvo HZN-a u CEN-u i CENELEC-u.

Tijekom 2008. godine HZN je poduzimao dodatne mjere za predstavljanje uloge norma u primjeni tehničkog zakonodavstva, posebno u području direktiva *novoga pristupa*: priređeni su popisi hrvatskih norma (prihvaćenih usklađenih europskih norma) za sva područja obuhvaćena direktivama *novoga pristupa* i dostavljeni su svim ministarstvima odgovornim za provedbu odgovarajućih hrvatskih propisa radi objave u Narodnim novinama; trajno se prati broj usklađenih europskih norma prema pojedinim direktivama i odgovarajući broj hrvatskih norma i o tome se daje obavijest (ministarstva; HZN Glasilo); HZN je ministarstvima odgovornim za provedbu novoga zakonodavstva u području direktiva *novoga pristupa* ponudio suradnju. Mogući vidovi suradnje su:

- uspostava i održavanje infrastrukture tehničkih odbora za provedbu postupka prihvaćanja europskih norma
- redovita obavijest o radu odgovarajućih tehničkih odbora; razmatranje problema u radu i zajednički dogovor o njihovom rješavanju
- provedba postupka prihvaćanja europskih norma (objava prijedloga za prihvaćanje u HZN Glasilu, objava)
- dogovor o načinu prihvaćanja europskih norma (interes za prevođenje norma na hrvatski jezik, mogućnosti prevođenja, rokovi, financiranje)
- izrada popisa hrvatskih norma koje pružaju pretpostavku o sukladnosti u određenim područjima za objavu u Narodnim novinama
- trajna briga o popisu hrvatskih norma i njegovu održavanju (nove hrvatske norme, nova izdanja norma, povlačenje norma itd.)
- osiguravanje dostupnosti norma svim zainteresiranim
- pružanje informacija o normama vezanim za određeni hrvatski tehnički propis
- obavijest odgovarajućem ministarstvu o izmjenama norma s popisa norma koji je objavljen u Narodnim novinama
- priprema izmijenjenih popisa norma radi objavljivanja u Narodnim novinama

Tijekom 2008. godine objavljeni su popisi hrvatskih norma (prihvaćenih usklađenih europskih norma) koje je priredio HZN u području građevnih proizvoda, eksplozivnih atmosfera, mjernih instrumenata, eksploziva za civilnu uporabu i u području opće sigurnosti proizvoda.

U rujnu 2007. godine potpisan je s Ministarstvom zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i Hrvatskom komorom arhitekata i inženjera u graditeljstvu – Razred inženjera građevinarstva *Sporazum o suradnji na postupku prihvaćanja eurokodova* (europskih norma za konstrukcije) *kao hrvatskih norma* (prijevod na hrvatski jezik, određivanje nacionalno odredivih parametara i izrada odgovarajućih nacionalnih dodataka) u razdoblju 2008. – 2010. U 2008. godini započela je provedba Sporazuma potpisivanjem odgovarajućih bilateralnih ugovora među potpisnicima Sporazuma za 2008. godinu i donošenjem godišnjeg plana provedbe Sporazuma za 2008. godinu. Rad se odvija u skladu s planom.

Dosad je prevedeno oko 2000 (od ukupno oko 5000) stranica eurokodova na hrvatski jezik i započeo je rad na određivanju nacionalno odredivih parametara (ukupno treba odrediti 1346 parametara) i njihova ugradnja u odgovarajuće nacionalne dodatke normama (ukupno 58 nacionalnih dodataka).

Hrvatski zavod za norme sudjeluje u europskom sustavu CEN iPROJEX – *National implementation* od lipnja 2007. godine redovitim upisom podataka o hrvatskim normama koje su prihvaćene europske norme u informacijski sustav CEN-a u skladu s pravilima tog sustava. Podaci o prihvaćenim hrvatskim normama dostupni su, zajedno s podacima svih redovith članica CEN-a, na internetskim stranicama CEN-a.

Od travnja 2008. godine HZN je uključen i u sustav *CEN INFOPRO* za prijavljivanje (notification) izvornih hrvatskih norma u skladu s europskom Direktivom 98/34/EC. Podaci o izvornim hrvatskim normama uključeni su u mjesečni izvještaj o novim prijavama *CEN Monthly Notification Register* zajedno s podacima svih redovith članica CEN-a i CENELEC-a.

Obavijesti o hrvatskim normama koje su prihvaćene europske norme CENELEC-a i ETSI-ja dostavljaju se tim organizacijama u skladu s njihovim pravilima.

Broj hrvatskih norma na dan 2008-10-31 je 17558. Taj broj uključuje 14459 dosad prihvaćenih europskih norma.

Porast ukupnog broja prihvaćenih europskih norma po godinama prikazan je u Tablici 2.

Godina	Ukupan broj europskih norma prihvaćenih kao hrvatskih norma
1996	6
1997	115
1998	390
1999	801
2000	1187
2001	2300
2002	3258
2003	4877
2004	6648
2005	8003
2006	8383
2007	9420
2008-10-31	14459

Tijekom 2008. godine HZN je nastavio s održavanjem seminara za svoje članove, članove tehničkih odbora, zaposlenike HZN-a i javnost.

Održani su seminari:

- HZN seminar o normama za sustave upravljanja za veterinarske inspektore
- Niz seminara HKAIG/HMD/HZN/KOREMA: *Inteligentna gradnja* (10 seminara s 10 različitih tema u razdoblju veljača – lipanj 2008.)
- HZN/ON seminar: *Normizacija i certifikacija u području ronilačkog turizma* (veljača 2008)
- HZN seminar: *Terminološka načela i struktura i stvaranje novih naziva* (veljača 2008)
- HZN seminar: *Uredsko poslovanje i upravljanje dokumentima* (ožujak 2008)

Svi seminara su dobro prihvaćeni i vrlo dobro ocijenjeni. Seminari o terminološkim načelima i uredskom poslovanju će biti ponovljeni, a planira se i njihovo održavanje više puta godišnje.

HZN je su-organizator niza konferencija u području tehničkog usklađivanja ili je njihov sponzor, sudjeluje u nizu događaja i izlaganjima svojih predstavnika pridonosi njihovu uspjehu.

HZN posvećuje posebnu pozornost izobrazbi svojih zaposlenika. Tijekom 2008. godine nastavljeno je sudjelovanje predstavnika HZN-a na seminarima o europskim integracijama koje organizira Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, izobrazba u informatici (ECDL), više osoba sudjelovalo je u pojedinim modulima izobrazbe elektroničkim putem koju organizira ISO (*ISO e-learning*), dvije su osobe završile sva tri modula i dobile potvrdu kao ISO eksperti u upravljanju međunarodnom normizacijom (*ISO Experts in international standardization management*), jedna osoba završila je izobrazbu za menadžere *Standardization Community Management Course* koju su zajednički organizirale tri međunarodne organizacije za normizaciju ISO-IEC-ITU u okviru svjetske suradnje (*World Standards Cooperation*). Izobrazba zaposlenika HZN-a u *ISO e-learning* se nastavlja.

HZN nastavlja s objavljivanjem letaka, publikacija i prijevoda međunarodnih i europskih dokumenata u području normizacije i području zaštite potrošača – veza potrošača s normizacijom.

- Promotivni letci, prijevod ISO-ovih letaka: *ISO i društvena odgovornost; ISO i potrošači; ISO i ocjenjivanje sukladnosti*
- Publikacija *Potrošači i norme – Upute i načela za sudjelovanje potrošača u razvoju norma* (prijevod ISO-ove publikacije)
- *Autorska prava, norme i internet* (prijevod ISO-ove publikacije)
- *ISO POCOSA 2005 ISO-ova politika i postupci koji se odnose na autorska prava, prava iskorištavanja autorskih prava i prodaju ISO-ovih publikacija* (prijevod ISO-ove publikacije)
- ISO/IEC Guide 21-1:2005 (hr), *Regionalno ili nacionalno prihvaćanje međunarodnih norma i drugih međunarodnih dokumenata – 1. dio: Prihvaćanje međunarodnih norma* (prijevod ISO-ove publikacije)
- ISO/IEC Guide 21-2:2005 (hr), *Regionalno ili nacionalno prihvaćanje međunarodnih norma i drugih međunarodnih dokumenata – 2. dio: Prihvaćanje međunarodnih dokumenata koji nisu međunarodne norme* (prijevod ISO-ove publikacije)
- CEN/CENELEC Guide 2:2001, *Interesi potrošača i priprema europskih norma* (prijevod CEN/CENELEC-ove publikacije)
- CEN/CENELEC Guide 10:2001, *Smjernice za distribuciju i prodaju CEN/CENELEC-ovih publikacija* (prijevod CEN/CENELEC-ove publikacije)
- CEN/CENELEC Guide 11:2006, *Obavijesti o proizvodu bitne za potrošače; Smjernice za sastavljače norma* (prijevod CEN/CENELEC-ove publikacije)
- CEN/CENELEC Guide 12:2008, *Koncepcija pridruživanja CEN-u i CENELEC-u*
- SI Upute, Izdanje 2008. (prijevod ISO-ove publikacije)

Prijevod dokumenata CEN/CENELEC-a javno su dostupni na internetskim stranicama HZN-a (uz dozvolu CEN/CENELEC-a), a dokumenti koji su zaštićeni (*copyright protected*) dostupni su samo članovima HZN-a na zaštićenim stranicama kao posebna usluga. Više primjeraka publikacija koje se odnose na potrošače dostavljeno je svim udrugama potrošača u Republici Hrvatskoj kao poseban doprinos HZN-a izobrazbi potrošača u Godini edukacije potrošača (2007. godina).

Prijevod nove ISO publikacije *ISO 22000 – Food management systems. An easy-to-use checklist for small business. Are you ready?* na hrvatski jezik *ISO 22000 – Sustavi upravljanja sigurnošću hrane – Jednostavan kontrolni popis za male poduzetnike – Jeste li spremni?* objavljen je u lipnju 2008. godine uz finacijsku pomoć iz projekta CARDS 2004, *Further Capacity Building in the Area of Live Animals and Food Products* čiji je nositelj Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja.

Objavljen je HZN KATALOG 2008 na CD-u. Godišnji izvještaj HZN-a za 2007. godinu objavljen je na internetskoj stranici HZN-a i kao odgovarajuća promotivna brošura.

Vlada Republike Hrvatske na svojoj je sjednici 4. rujna 2008. godine donijela odluku o osiguravanju sredstava u državnom proračunu za razvoj informacijskog sustava HZN-a u iznosu od 2 500 000 HRK za razdoblje 2009. – 2011.

Broj zaposlenika HZN-a u rujnu 2008. je 61. Tijekom 2009. godine planirano je zapošljavanje 2 zaposlenika.

Svi novi zaposlenici prolaze posebnu internu izobrazbu za rad u normizaciji zbog specifičnosti poslova.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- daljnja provedba novih HZN-ovih unutrašnjih pravila (UPN)
- daljnja izrada postupaka za procese nacionalne normizacije u skladu s unutrašnjim pravilima
- daljnja izrada obrazaca za provedbu postupaka
- osnivanje programskih odbora
- redoviti rad na prihvaćanju novih europskih norma u hrvatsku normizaciju (radom tehničkih odbora odnosno vanjskih stručnjaka u slučaju kada nema interesa za osnivanje tehničkoga odbora)
- daljnji razvoj informatičkog sustava kako bi mogao učinkovito odgovoriti na velike količine podataka i razmjenu dokumenata u europskom normizacijskom sustavu u okviru HZN-ovih priprema za punopravno članstvo u CEN-u i CENELEC-u
- zapošljavanje novog osoblja; izobrazba zaposlenika
- provedba projekta tehničke pomoći CARDS 2004, *Development of National Metrology, Standardization, Conformity Assessment and Accreditation System* (Razvoj nacionalnog sustava mjeriteljstva, normizacije, ocjenjivanja sukladnosti i akreditacije)
- provedba pred-audita za članstvo u CEN-u i CENELEC-u u okviru projekta CARDS 2004
- daljnja priprema za članstvo u CEN-u i CENELEC-u u skladu s preporukama dobivenim tijekom pred-audita
- izrada prijave za članstvo HZN-a u CEN-u i CENELEC-u i priprema prateće dokumentacije
- podnošenje prijave za članstvo u CEN-u i CENELEC-u
- priprema za audit i provedba audita
- sudjelovanje u pregovorima za pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji
- priprema i održavanje seminara i radionica (HZN samostalno i u suradnji s drugim tijelima)
- priprema i održavanje sastanaka europskih tehničkih odbora/pododbora i radnih skupina (prema zahtjevu i u dogovoru s HZN/TO-ima koji sudjeluju u njihovu radu)

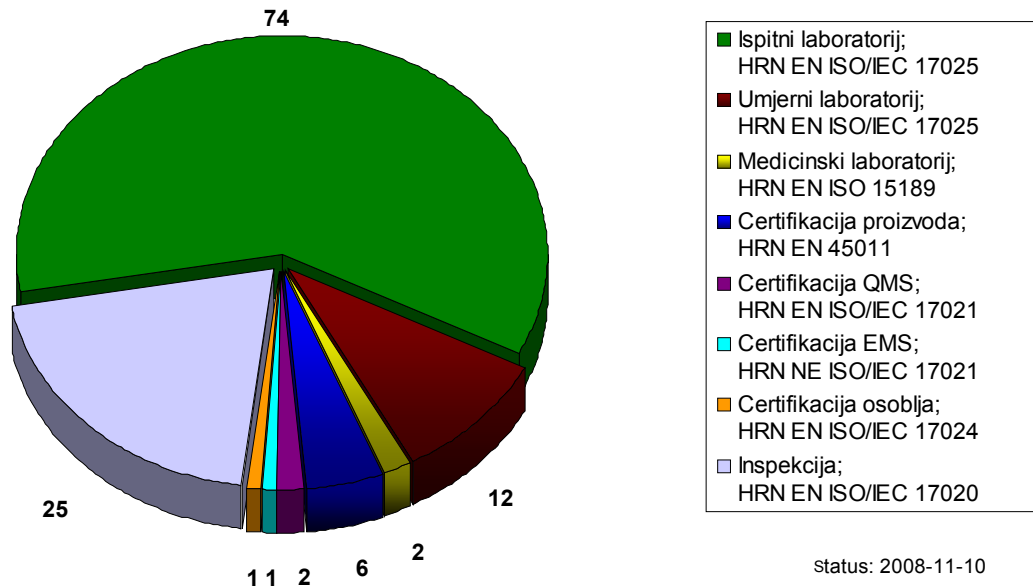
3.1.1.2. Akreditacija

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

HAA je izradila Program rada za 2008. godinu, koji je prihvatila Vlada Republike Hrvatske, a na kojem su se temeljile sve HAA aktivnosti tijekom 2008. godine.

Izrađena je Strategija razvoja HAA za razdoblje 2008. – 2010. godine na kojoj će se temeljiti aktivnosti HAA u narednom trogodišnjem razdoblju, a koju je prihvatilo Upravno vijeće HAA. Strategija je izrađena u suradnji s EC JRC IRMM u okviru CARDS 2004 projekta.

Ukupni **broj dodijeljenih akreditacija** je 123 (2008-11-10), sa sljedećom distribucijom po akreditacijskim shemama:

Od početka samostalnog djelovanja HAA svake godine nastoji ojačati **stručne kapacitete**. 2005. godine samostalni rad HAA je započela s 8 zaposlenika, a danas ih ima 23. U 2008. godini zaposlen je 1 novi djelatnik. Osim stalnih zaposlenika HAA ima 59 vodećih ocjenitelja, 88 stručnih ocjenitelja i 122 eksperta (2008-11-05) koji se vode u Registru ocjenitelja HAA.

I u 2008. godini HAA je imala intenzivan **program izobrazbe** zaposlenika i ocjenitelja HAA, koji se temeljio na Planu izobrazbe za 2008. godinu. Tako je HAA organizirala ili su HAA zaposlenici sudjelovali na/u:

- 6 internih seminara za HAA zaposlenike
- 3 specijalizirana stručna seminara za ocjenitelje i kandidate za ocjenitelje HAA
- 14 seminara i radionica organiziranih u okviru EU i bilateralnih projekata kojih je HAA korisnik s temama iz područja akreditacije (zahtjevi norme ISO 15189, organiziranje međulaboratorijskih ispitivanja, ocjenjivanje tijela za ocjenu sukladnosti (TOS) u svrhu ovlašćivanja i prijavljivanja, direktive novoga pristupa za strojeve, osobnu zaštitnu opremu, građevinske proizvode,
- 2 radionice u organizaciji Europske organizacije za akreditaciju (EA)
- 5 specijaliziranih stručnih seminara i radionica s temama: mikrobiološki standardi za hranu, normizacija i certifikacija u području ronilačkog turizma, terminološka načela i stvaranje novih naziva, higijena okoliša, akreditacija u sanitarnom inženjerstvu

- 9 konferencija i savjetovanja na kojima su bili sudionici ali i predavači, promičući ulogu akreditacije među članovima stručnih udruga, predstavnicima akreditiranih tijela i ministarstava te gospodarstvenicima
- studijskoj posjeti SWEDAC-u (Švedska) i akreditiranim medicinskim laboratorijima u Švedskoj
- studijskoj posjeti NA (Norveška) i promatranje ocjenjivanja laboratorija za ispitivanje građevinskih proizvoda
- specijaliziranim informatičkim, pravnim, računovodstvenim seminarima i tečajevima stranih jezika.

Najvažnije **međunarodne aktivnosti** HAA odnosile su se na pripremu i vrednovanje od Europske organizacije za akreditaciju (EA) s ciljem zaključivanja multilateralnih sporazuma o priznavanju akreditacije (EA-MLA).

Pred evaluacija (*peer evaluation*) HAA od strane EA obavljena je krajem lipnja 2008. godine sa zaključkom EA evaluacijskog tima da HAA ima stručno i iskusno osoblje (zaposlenici i ocjenitelji), organizacijsku strukturu sukladnu zahtjevima međunarodne norme za akreditacijska tijela ISO/IEC 17011 te da stručno provodi ocjene na licu mjesta. Konačno, preporuka evaluacijskog tima EA da se nastavi s postupkom vrednovanja HAA, sukladno pravilima EA 2/02 potvrđena je na Odboru za multilateralne sporazume (EA-MAC) 1. listopada 2008. godine.

I ove godine HAA je aktivno sudjelovala u radu Generalne skupštine EA, Odboru za multilateralne sporazume (EA-MAC), radu tehničkih odbora EA za laboratorije (EA-LC), za certifikacijska (EA-CC) i inspekcijska (EA-IC) tijela, Odbora za komunikaciju i publikacije (EA-CPC), radnih grupa za medicinske laboratorije (WG MedLab), WG 3 EA razvojnog projekta: Jačanje Europske akreditacije.

Zaključeni su sporazumi o suradnji s nacionalnim akreditacijskim tijelima Crne Gore i Makedonije. Obavljene su zajedničke aktivnosti na edukaciji u području akreditacije s akreditacijskim tijelima Slovenije (SA) i Bosne i Hercegovine (BATA). U 2008. godini HAA je provodila aktivnosti vezane za uspostavu akreditacijskog sustava na Kosovu u okviru međunarodnog projekta kao član konzorcija British Standard Institute (BSI) iz Ujedinjenog Kraljevstva.

I u 2008. godini HAA je nastavila vrlo dobru **suradnju s tijelima državne uprave**. HAA je pružala tehničku potporu tijelima državne uprave za provedbu propisa u području sigurnosti i zdravlja građana, zaštite okoliša, zaštite potrošača i ostalih javnih interesa. Uloga HAA bila je ocjenjivanje stručne i tehničke osposobljenosti u skladu s međunarodnim kriterijima onih tijela za ocjenu sukladnosti kojima državna uprava daje ovlasti za provedbu tehničkih propisa.

Nadalje, HAA je ispunila obveze iz **Strategije za primjenu pravne stečevine u području slobodnog kretanja roba** te je svim tijelima državne uprave, koji su nadležni za provedbu tehničkih propisa usklađenih s direktivama novoga pristupa, predložila potpisivanje Ugovora o provedbi postupaka ocjenjivanja osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti u svrhu ovlašćivanja (u područjima u kojima to nije već zakonski riješeno).

U 2008. godini započeta je nadogradnja rješenja Centrix-a u sustavu **informatizacije** HAA prema specifičnim potrebama akreditacijskog tijela. U izradi je također baza podataka tijela koje je akreditirala HAA, a koja će se izravno implementirati u bazu podataka EA.

U 2008. godini HAA je pokrenula objavljivanje elektroničkog **mjesečnog Glasila**. Osnovni cilj i uloga Glasila HAA promicanje je uloge akreditacije i HAA aktivnosti, a posebice onih koje se odnose na potporu u provedbi tehničkoga zakonodavstva koje je usklađeno s EU zakonodavstvom i to među poslovnom zajednicom, tijelima državne uprave te pružanje informacija potencijalnim i sadašnjim klijentima o kriterijima i

pravilima za akreditaciju. Glasilo je dostupno na HAA Internetnim stranicama, a ujedno se šalje i na oko 600 adresa elektroničke pošte svim akreditiranim tijelima, članovim savjetodavnih i stručnih odbora HAA, predstavnicima tijela državne uprave i brojnim drugim zainteresiranim stranama (HGK, HUP, HOK, itd.).

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini HAA će pripremiti materijale za izmjene i dopune Zakona o akreditaciji (NN br. 158/2003) i za dopunu Statuta HAA iz 2005. godine.

Ovim izmjenama i dopunama postići će se usklađenost s novom Uredbom (EC) No 765/2008 koja je objavljena u kolovozu 2008. godine, a primjenjuje se u državama članicama od 1. siječnja 2010. godine.

Ove izmjene i dopune bit će izrađene sukladno komentarima Europske komisije na Zakon o akreditaciji i Statut HAA u postupku pregovora o zaključivanju ACAA sporazuma između Republike Hrvatske i Europske unije.

HAA će izraditi Program rada za 2009. godinu u skladu sa Strategijom razvoja HAA za 2008.-2010. godinu.

Izobrazba zaposlenika i ocjenitelja HAA obaviti će se prema Planu izobrazbe za 2009. godinu.

HAA planira daljnje jačanje kapaciteta zapošljavanjem 3 nova djelatnika.

U 2009. godini očekuje se nastavak postupka vrednovanja HAA od strane EA, a vezano uz uspješno završenu prvu fazu vrednovanja HAA u svrhu zaključivanja multilateralnih sporazuma o priznavanju akreditacije (EA-MLA).

HAA će nastaviti aktivno sudjelovati u radu EA Generalne skupštine i stručnih odbora (EA-MAC, EA-LC, EA-CC, EA-IB, EA CPC) te razvijati suradnju s nacionalnim akreditacijskim tijelima drugih država.

Nove akreditacijske sheme razvijati će se u skladu s potrebama tijela državne uprave za provedbu novih hrvatskih tehničkih propisa koji su usklađeni s direktivama EU.

Srednjoročni prioritet HAA zaključivanje je EA MLA sporazuma. Nakon toga ispunit će se uvjeti za zaključivanje multilateralnih sporazuma s međunarodnim organizacijama za akreditaciju (ILAC, IAF).

3.1.1.3. Ocjena sukladnosti

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Sukladno Zakonu o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (NN 158/03, 79/07) tehnički zahtjevi za proizvode i postupci ocjenjivanja sukladnosti za proizvode utvrđuju se tehničkim propisima koje donose čelnici središnjeg tijela državne uprave u skladu sa svojim nadležnostima i djelokrugu.

Provedbu postupaka ocjene sukladnosti obavljaju tijela za ocjenu sukladnosti na temelju rješenja o ovlaštenju koje donosi čelnik nadležnog središnjeg tijela državne uprave koji je donio tehnički propis.

Nakon pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji ili stupanja na snagu međunarodnog sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda s Europskom unijom, sukladnost proizvoda s tehničkim zahtjevima provodit će samo tijela za ocjenu sukladnosti prijavljena Europskoj komisiji (Prijavljena tijela).

Tehničkim propisima propisuju se uvjeti koji moraju zadovoljiti tijela za ocjenu sukladnosti i nadzor nad njihovim radom. Čelnici tijela državne uprave koja donose tehničke propise utvrđuju ispunjavanje zahtjeva za tijela koja provode ocjenu sukladnosti.

Tijela za ocjenu sukladnosti moraju zadovoljiti slijedeće zahtjeve:

- stručnu osposobljenost osoblja u odgovarajućem proizvodnom području za koje je tijelo za ocjenjivanje sukladnosti ovlašteno,
- potrebnu opremu,
- neovisnost i nepristranost u postupku ocjene sukladnosti,
- čuvanje poslovne tajne,
- mora sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti, osim u slučaju kad je odgovornost propisana drugim zakonom
- druge uvjete koje moraju ispunjavati tijela za ocjenu sukladnosti u skladu s tehničkim i/ili drugim važećim propisima.

Do objavljivanja popisa tijela za ocjenu sukladnosti ovlaštenih prema novim tehničkim propisima, a najkasnije do pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji ili stupanja na snagu međunarodnog sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda s Europskom unijom, ocjenu sukladnosti provode tijela za ocjenu sukladnosti na temelju ovlaštenja danih prema postojećim propisima, za postupke za koje su ovlašteni.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Hrvatska akreditacijska agencija (HAA) su potpisali 26. srpnja 2007. Ugovor o provedbi postupaka ocjenjivanja i osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti na temelju kojeg će HAA za Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva ocjenjivati osposobljenost tijela za ocjenu sukladnosti, a u svrhu ovlašćivanja na temelju zakonskih i podzakonskih propisa iz nadležnosti Ministarstva. Također, započelo se sa izradom Pravila za ocjenjivanje osposobljenosti tijela i uputa za provedbu pojedinih tehničkih propisa.

HAA je uputila pismo namjere za potpisivanje ugovora kakvog je potpisala i sa MGRIP-om i ostalim ministarstvima zaduženim za provedbu tehničkih propisa (MUP, MMPI). Jedan dio ministarstva se očitovao i zamolio dostavu ugovora radi potpisivanja. Tijekom 2008. godine unutar Odjela za koordinaciju unutarnjeg tržišta formiran je Odsjek za implementaciju tehničkog zakonodavstva s ciljem kontinuirane suradnje s tijelima za ocjenu sukladnosti, institucijama za infrastrukturu kvalitete (HZN, DZM, HAA), Državnim inspektoratom, gospodarstvenicima, središnjim tijelima državne uprave a vezano za implementaciju tehničkog zakonodavstva u Republici Hrvatskoj.

Tijekom 2008. održano je nekoliko stručnih edukativnih seminara na temu ocjene sukladnosti i revizije novog pristupa, a u organizaciji Odjela za koordinaciju unutarnjeg tržišta, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva („Značaj tijela za ocjenu sukladnosti u provedbi direktiva novog pristupa“; „Nova revizija novog pristupa“). Odaziv predstavnika proizvođača, predstavnika tijela za ocjenu sukladnosti, institucija infrastrukture kvalitete, socijalnih partnera te predstavnika središnjih tijela državne uprave bio je vrlo velik te će se i u 2009. nastaviti sa sličnim edukativnim sadržajima.

U niže navedenoj tablici dan je pregled akreditiranih tijela za ocjenu sukladnosti (TOS) u područjima obuhvaćenim ACAA pregovorima u 2008. godini. Pregled se odnosi na

akreditirana tijela za ocjenu sukladnosti i tijela za ocjenu sukladnosti u postupku akreditacije.

PREGLED AKREDITIRANIH TOS-ova u područjima obuhvaćenim ACAA pregovorima

Područje propisa	Akreditirani TOS			U postupku akreditacije		
	Vrsta akreditacije	Područje akreditacije	Naziv TOS-a	Vrsta akreditacije	Područje akreditacije	Broj TOS-ova u postupku
Osobna zaštitna oprema	HRN EN ISO/IEC 17025 Ispitni laboratorij	Ispitivanje tekstila i zaštitne odjeće	Euroinspekt Eurotekstil	HRN EN ISO/IEC 17025 Ispitni laboratorij	Proširenje područja akreditacije na ispitivanje tekstila, kože, osobne zaštitne odjeće i obuće, zaštitnih rukavica	2
				HRN EN 45011 Certifikacija proizvoda	Certificiranje osobne zaštitne odjeće i obuće	2
		Ispitivanje tekstila	Mirta-Kontrol	HRN EN ISO/IEC 17021 Certifikacija sustava upravljanja kvalitetom	Odobranje sustava upravljanja kvalitetom kod proizvodnje osobne zaštitne odjeće i obuće	1
Rekreacijska plovila	HRN EN ISO/IEC 17020 Inspeksijska tijela	Statutarna certifikacija plovila za rekreaciju i komponente tijekom gradnje prema Direktivi 94/25 EZ, moduli Aa, B, D, F, G, H, E	Hrvatski registar brodova			

Područje propisa	Akreditirani TOS			U postupku akreditacije		
	Vrsta akreditacije	Područje akreditacije	Naziv TOS-a	Vrsta akreditacije	Područje akreditacije	Broj TOS-ova u postupku
Građevinski proizvodi	HRN EN ISO/IEC 17025 Ispitni laboratorij	Ispitivanje cementa	Institut građevinarstva Hrvatske d.d., Poslovni centar Split, Laboratorij odjela za materijale i tehnologiju	HRN EN ISO/IEC 17025 Ispitni laboratorij	Ispitivanje cementa	1
	HRN EN 45011 Certifikacija proizvoda	Certificiranje cementa	Institut građevinarstva Hrvatske d.d., IGH CERT			
Niskonaponska oprema	HRN EN ISO/IEC 17025 Ispitni laboratorij	Ispitivanje niskonaponskih sklopnih aparatura (sklopki, prekidača, sklopnih blokova, osigurača, sklopnika i rednih stezaljki)	Končar IE-Laboratorij za velike snage	HRN EN ISO/IEC 17025 Ispitni laboratorij	Ispitivanje informatičke i elektroničke opreme	1
				HRN EN 45011 Certifikacija proizvoda	Certificiranje kućanskih aparata, sklopnih aparatura, kabela i električnih strojeva	1
Elektromagnetska kompatibilnost	HRN EN ISO/IEC 17025 Ispitni laboratorij	Ispitivanje elektromagnetske kompatibilnosti električne opreme i uređaja	Končar IE – Laboratorij za EMC	HRN EN 45011 Certifikacija proizvoda	Certificiranje električne opreme i uređaja obzirom na zahtjeve za elektromagnetsku kompatibilnost	1

3.1.1. 4. Mjeriteljstvo

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Nacionalna strategija u području mjeriteljstva 2008. – 2013.

Odlukom Vlade Republike Hrvatske 15. svibnja 2008. godine prihvaćena je *Nacionalna strategija u području mjeriteljstva 2008. – 2013.*

Dovršena je Nacionalna *Investicijska strategija u području mjeriteljstva 2008. – 2013.* koju je Vlada Republike Hrvatske prihvatila 20. lipnja 2008. Ta je strategija temelj za ulaganje u mjeriteljsku infrastrukturu i financiranje njezina razvoja iz državnog proračuna te iz fondova Europske unije.

Zakonodavne aktivnosti

Sve mjeriteljske direktive novog i starog pristupa transponirane su u nacionalno zakonodavstvo do početka 2007. godine.

U Narodnim novinama objavljen je popis hrvatskih norma kojima se preuzimaju usklađene europske norme čija uporaba pruža pretpostavku o sukladnosti s bitnim zahtjevima Pravilnika o tehničkim i mjeriteljskim zahtjevima koja se odnose na mjerila (NN 2/07) (transpozicija Direktive o mjerilima (MID)). Taj se popis trajno posuvremenjuje kako se prihvaćaju nove usklađene norme.

Hrvatski mjeriteljski institut (HMI)

Uredbom Vlade Republike Hrvatske od 30. lipnja 2008. godine, a u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o mjeriteljstvu (NN 111/07) osnovan je Hrvatski mjeriteljski institut. Institut bi trebao započeti s radom kao neovisna ustanova početkom 2009. godine.

Nacionalni laboratoriji Državnog zavoda za mjeriteljstvo

Uspostavljena i ovlaštena su dva laboratorija u području mjeriteljstva u kemiji. Ti će laboratoriji organizirati ispitivanje sposobnosti (*proficiency testing*) laboratorija koji se bave ispitivanjem vina i vode te diseminaciju referentnih vrijednosti. Oprema za te laboratorije nabavljena je u sklopu programa pomoći Europske unije CARDS 2004.

U sklopu laboratorija za procesna mjerenja ovlašten je laboratorij za vlažnost na Fakultetu strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu.

Nacionalni laboratorij za procesna mjerenja pri Fakultetu strojarstva i brodogradnje objavio je prve mjerne i umjerne sposobnosti (CMC) za područje tlaka u bazi podataka Međunarodnog ureda za utege i mjere (BIPM KCDB).

Laboratorij za primarna elektromagnetska mjerenja na Fakultetu elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu predočio je sustav kvalitete odgovarajućem odboru EURAMET-a (Europska suradnja na etalonima).

Nabavljena potrebna dodatna oprema za Nacionalni laboratorij za ispitivanje mehaničkih svojstava na Fakultetu strojarstva i brodogradnje. Ta će oprema omogućiti provedbu mjeriteljskih usporedba u okviru EURAMET-a.

Ovlašten Nacionalni laboratorij za područje ionizacijskog zračenja (sekundarni standardni dozimetrijski laboratorij) te provedena akreditacija od strane njemačkog DKD-a (Deutscher Kalibrierdienst).

U nacionalnom laboratoriju za gustoću nabavljena i stavljena u funkciju nova oprema za mjerenje gustoće kapljevina.

U nacionalnom laboratoriju za masu nabavljena i stavljena u funkciju nova oprema (komparatori i etalonski utezi) kojom je zamijenjena ista starija dotrajala oprema.

Laboratoriji u području zakonskog mjeriteljstva

Nabavljena je i stavljena u funkciju oprema za ispitivanje taksimetara za potrebe zakonskog mjeriteljstva u jedinicama za ovjeravanje u Splitu i Rijeci.

Nabavljena oprema za ispitivanje predmeta od plemenitih kovina u jedinici DZM-a u Splitu.

Puštena u rad oprema (pipe prover) za ispitivanje mjerila protoka kapljevina različitih od vode. Oprema je donirana iz programa CARDS.

Promicanje mjeriteljstva

Državni je zavod organizirao zajedno s Hrvatskim mjeriteljskim društvom seminar o mjerenju mase i seminar o mjerenju protoka kapljevina različitih od vode.

Objavljeni su prijevodi većeg broja preporuka i dokumenta OIML-a, uputa EURAMET-a priručnika za iskazivanje mjerne nesigurnosti te publikacije *Međunarodni sustav jedinica (SI), Nacionalne i međunarodne potrebe mjeriteljstva* i *Razvoj potreba koja se odnose na mjeriteljstvo* te kraćih promidžbenih brošura koje se odnose mjerne jedinice, međunarodno mjeriteljstvo te funkciju OIML-a.

Također 20. svibnja 2008. godine organizirana je proslava Svjetskog dana mjeriteljstva.

Sudjelovanje u radu europskih i međunarodnih mjeriteljskih organizacija

Godišnji sastanak članova Europske suradnje u zakonskom mjeriteljstvu WELMEC-a održan je 8. i 9. svibnja 2008. u Republici Hrvatskoj.

Državni zavod za mjeriteljstvo bio je također domaćin sastanka radne grupe WELMEC-a 6, koji je održan 22. i 23. svibnja na Brijunima.

Državni zavod za mjeriteljstvo redovito sudjeluje u radu svih tehničkih odbora EURAMET-a i ključnim interkomparacijama te u određenim odborima WELMEC-a.

Pokrenut postupak za potpisivanje Konvencije o metru. Izrađen odgovarajući zakon kojim se potvrđuje Konvencija o metru koji je Vlada Republike Hrvatske uputila na prihvatanja Hrvatskom saboru 16. listopada 2008.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Provesti izmjene i dopune Pravilnika o mjeriteljskim zahtjevima za pakovine i boce kao mjerne spremenike (NN 90/05) kako bi se uskladio s novom direktivnom Europske unije 2007/45/EEC.

Ovisno o dobivenim sredstvima iz državnog proračuna prioriteti će biti usmjereni prema poboljšanju mjeriteljskih sposobnosti i razvoju novih metoda za pojedine, zasada još nepokrivene, mjerne veličine

a u skladu sa Nacionalnom strategijom u području mjeriteljstva 2008 - 2013 te odgovarajućom Investicijskom strategijom.

3.1.1.5. Nadzor tržišta

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U 2008. godini Državni inspektorat pristupio je izradi teksta novog Zakona o Državnom inspektoratu, slijedom obveza koje proizlaze iz članka 73. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanja, te u cilju ispunjenja svih uvjeta za punopravno članstvo u EU i sudjelovanje na unutarnjem tržištu EU. Razlog za donošenje novog Zakona o Državnom inspektoratu je nomotehničke prirode s obzirom da je Zakon od izvornog teksta iz 1999. godine mjenjan 11. puta.

Novi Zakon o Državnom inspektoratu (Narodne novine br. 116/08) usvojen je od strane Sabora 26. rujna 2008. godine i stupio je na snagu 19. listopada 2008. godine. Odredbe članka 14-18. Zakona o Državnom inspektoratu (Narodne novine br. 76/99, 96/03, 151/03, 160/04, 174/04, 33/05, 48/05, 129/05, 140/05, 138/06, 68/07 i 79/07) koje uređuju nadzor kakvoće proizvoda za koje je potrebno uvjerenje o kakvoći, te podzakonski propisi koji implementiraju navede odredbe, stupanjem na snagu novog Zakona o Državnom inspektoratu prestaju važiti. Istovremeno, navedene odredbe Zakona i Uredbe o određivanju proizvoda za koje je potrebno uvjerenje o kakvoći identificirane su u točki 40. i 41. Akcijskog plana za usklađivanje sa člancima 28-30. Ugovora o osnivanju Europske zajednice usvojenog od Vlade RH 29. studenog 2007. godine, kao mjere koje imaju karakter jednak kvantitativnim ograničenjima, te su na taj način suprotne člancima 28 i 29. Ugovora o osnivanju Europske zajednice. Stupanjem na snagu novog Zakona o DI otklonjene su navedene administrativne zapreke za stavljanje proizvoda na tržište, te će se nadzor sigurnosti i sukladnost proizvoda provoditi nad proizvodima koji su stavljeni na tržište. No u vezi s tim, ovlaštene inspektori imaju pune ovlasti za poduzimanje svih potrebnih mjera sve do povlačenja proizvoda s tržišta.

Nadalje, novi Zakon o Državnom inspektoratu propisuje niže uvjete u pogledu dužine radnog staža za gospodarske inspektore i više gospodarske inspektore, a radi obavljanja najsofisticiranih inspeksijskih poslova uvodi se mogućnost sistematizacije radnog mjesta viši gospodarski inspektor-specijalist. Cilj ove mjere je učiniti inspeksijsko zanimanje atraktivnijim te pridonijeti jačanju administrativnih kapaciteta u svim područjima djelokruga, te ujedno i u području nadzora nad tržištem.

U pogledu administrativnih kapaciteta, te planova postavljenih u Strategiji za primjenu pravne stečevine u području slobode kretanja roba i NPPEU za 2008. godinu, DI je tijekom ove godine primio u službu 10 novih vježbenika, odgovarajuće tehničke struke, koji će se osposobiti za nadzor tehničkih proizvoda.

Tijekom 2008. godine Državni inspektorat (DI) nastavio je intenzivno s jačanjem svojih administrativnih kapaciteta. Naime, unutar ukupnog broja od 458 gospodarskih inspektora koji obavljaju nadzor u području prometa robe i usluga, 64 gospodarska inspektora nadležna su za nadzor sukladnosti i sigurnosti tehničkih proizvoda diljem teritorija RH. Kroz provedbu Phare 2005 projekta «Sustav nadzora nad tržištem u području tehničkih proizvoda» 16 gospodarskih inspektora-trenera prošlo je obuku u području primjene 8 direktiva Novog pristupa, te su započeli s obukom ostalog broja gospodarskih inspektora koji obavljaju nadzor tehničkih proizvoda.

Od ožujka do listopada 2008. godine održano je 15 seminara vezano za primjenu 8 direktiva Novog pristupa, 4 studijske posjete u Njemačku i Sloveniju za trenere DI, predstavnici DI sudjelovali su na brojnim drugim stručnim seminarima i konferencijama.

Unutar aktivnosti CARDS 2004 projekta „Daljnje jačanje kapaciteta u području zaštite potrošača“ Državni inspektorat, kao jedan od korisnika, sudjeluje u provedbi aktivnosti u području sigurnosti proizvoda.

Nadalje, Odjel tehničkog zakonodavstva, pružao je stručnu podršku gospodarskim inspektorima, kroz pripremu uputa za nadzor sukladnosti proizvoda, koordinirao je postupanje inspektora težeći

usklađivanju postupanja u nadzoru, zatim prikupljao statističke podatke o nadzorima, koordinirao izradu godišnjeg plana nadzora, a kontinuirano razvija i prati primjenu svih drugih procedura koje su potrebne za stručno i djelotvorno obavljanje poslova nadzora nad tržištem.

Unutar DI sistematski se planira nabava IT opreme. Dio opreme je nabavljen kroz Phare 2005 projekt „Sustav nadzora nad tržištem u području tehničkih proizvoda“ u veljači 2008. godine i to kroz komponentu projekta „Nabava opreme“. Također, u ožujku 2008. godine Državni inspektorat se, putem pisma namjere presjedavajućem ICSMS sustava, prijavio za probno korištenje ICSMS sustava, tijekom kojeg bi se mogao upoznati s sustavom i odlučiti vezano za njegovo daljnje korištenje.

S druge strane, kroz jednu od komponenata Projekta PHARE 2005 „Sustav nadzora nad tržištem u području tehničkih proizvoda“ planira se uvođenje sustava upravljanja kvalitetom u području nadzora tehničkih proizvoda. Aktivnosti vezano za uvođenje sustava kvalitete su fokusirane na opis glavnih procesa u nadzoru tehničkih proizvoda kao npr. proces za proaktivni i reaktivni nadzor, izvještavanje, izradu baze podataka, inspekciju, te opis procesa koji podržavaju sustav kao što su strategija, ljudski resursi, kontinuirano usavršavanje, uzimanje uzoraka, podugovaranje, informacije i komunikacije idr.

Predstavnici Državnog inspektorata su tijekom 2008. godine bili uključeni u provedbu Strategije za primjenu pravne stečevine u području slobode kretanja robe i Akcijskog plana za usklađivanje s člancima 28-30 Ugovora o osnivanju EZ za poglavlje 1. „Sloboda kretanja robe“ i u pripremu Pregovaračkog stajališta za pregovore za poglavlje 1. Sloboda kretanja robe. Izvješće o provedbi Strategije i Akcijskog plana u dijelu koji se odnosi na nadzor nad tržištem za razdoblje siječanj-lipanj 2008. godine dostavljeno je Odjelu za koordinaciju unutarnjeg tržišta, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva kao tijelu zaduženom za izvještavanje Vlade RH o napretku u provedbi navedene Strategije i Akcijskog plana.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- U 2009. godini Državni inspektorat u području nadzora sukladnosti i sigurnosti proizvoda prelazi na sustav nadzora koje je usklađen s praksom EU, te će se nadzor sukladnosti i sigurnosti proizvoda provoditi ne samo kroz provjeru propisane dokumentacije, nego i kroz procjenu sigurnosti i sukladnosti proizvoda, te u određenim slučajevima uzimanjem uzoraka za ispitivanje sigurnosti i sukladnosti proizvoda od strane ovlaštenih tijela. radi utvrđivanja sigurnosti i sukladnosti proizvoda na tržištu. Slijedom navedenog, planirana su proračunska sredstva za navedene aktivnosti koje su povezane s pridruživanjem EU.
- Nužno je daljnje jačanje suradnje s Carinom vezano za provedbu Uredbe Vijeća 339/93, te jačanje suradnje s drugim tijelima za nadzor nad tržištem,
- Nastaviti s procesom poboljšanja znanja i vještina gospodarskih inspektora i to provedbom obuke putem trenera, zatim osnivanjem sektorskih radnih skupina za pojedine direktive sa ciljem organizacije i koordinacije nadzora po pojedinim direktivama,
- Nastaviti sa aktivnostima uvođenja sustava upravljanja kvalitetom u području tehničkih proizvoda i to kroz razradu procesa odnosno procedura, te njihovu primjenu u radu područnih jedinica i ispostava DI
- Radi obavljanja provjere sigurnosti i sukladnosti proizvoda, uspostaviti procedure za ugovaranje korištenja usluga (ispitivanja i ocjene sukladnosti) od strane ispitnih tijela i tijela za ocjenu sukladnosti,
- unaprjeđivati tehničku podršku inspektorima kroz nabavu neophodne tehničke opreme za obavljanje poslova nadzora, te nabavu norma,
- na međunarodnoj razini uključivati stručnjake DI-a u rad ADCO grupa, PROSAFE organizacije radi što bolje informiranosti te praćenja provedbe direktiva na razini EU.

Daljnje aktivnosti

- kontinuirano osigurati sredstva potrebna za provođenje ispitivanja sukladnosti i sigurnost proizvoda
- uključivati se u zajedničke projekte nadzora s članicama EU,

- kontinuirano raditi na suradnji s drugim tijelima za nadzor, Carinom, te istovremeno uspostaviti suradnju sa svim kontaktnim mjestima vezano za funkcioniranje Rapex sustava,
- ulagati u ljudske resurse kroz kontinuirano usavršavanje inspektora, te razvijati sustav prijenosa znanja unutar sustava DI,
- informirati javnost o aktivnostima u područjima nadzora, te u skladu s europskim procedurama informirati javnost o opasnim proizvodima,
- pratiti i vrednovati rezultate postignute godišnjim planom nadzora, te sukladno tome planirati buduće planove nadzora.

3.1.2. Direktive starog pristupa

3.1.2.1. Motorna vozila

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Homologacija motornih vozila

Tijekom 2008. godine ukupno je transponirano 27 direktiva.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. godine transponirat će se još 3 direktive koje do sada nisu bile obuhvaćene, a ažurirat će se i objavljeni pravilnici prema izmjenama i dopunama direktiva koje u trenutku transponiranja nisu bili uključene.

Također, do pristupa EU pripremit će se propis (*Pravilnik o utvrđivanju sukladnosti vozila*) o načinu i postupcima utvrđivanja sukladnosti i odgovarajućoj evidenciji svih vrsta motornih vozila koji se stavljaju na tržište RH. Taj će propis zahtijevati i stvaranje prikladnog informatičkog sustava koji će biti interaktivno povezan sa ovlaštenim uvoznicima vozila i sustavima drugih tijela državne uprave nadležnima za vozila.

3.1.2.2. Kemijski proizvodi

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U 2008. godini doneseni su sljedeći zakonski propisi:

1. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o biocidnim pripravcima (NN 35/08)
2. Zakon o provedbi Uredbe (EZ) broj 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća EZ o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija («Narodne novine» broj 53/08)
3. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kemikalijama (NN 53/08)

U 2008. godini doneseni su sljedeći podzakonski propisi:

1. Pravilnik o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija («Narodne novine» br.23/08)
2. Pravilnik o postojećim tvarima (NN 61/08)
3. Pravilnik o dobroj laboratorijskoj praksi («Narodne novine» br. 38/08)
4. Pravilnik o popisu aktivnih tvari u biocidnim pripravcima (NN 90/08)
5. Pravilnik o popisu postojećih aktivnih tvari koje nisu dopuštene u biocidnim pripravcima (NN 90/08)
6. Pravilnik o popisu postojećih aktivnih tvari dopuštenih u biocidnim pripravcima (NN 90/08)
7. Pravilnik o dokumentaciji za ocjenu aktivne tvari u biocidnim pripravcima, dokumentaciji za ocjenu biocidnih pripravaka, postupcima ocjenjivanja biocidnih pripravaka i njihove uporabe te o vrstama biocidnih pripravaka s njihovim opisima i jedinstvenim načelima za ocjenjivanje biocidnih pripravaka (NN 90/08)

Nacionalna strategija kemijske sigurnosti čija je izrada financirana iz Fonda SIDA (Kraljevina Švedska) i koju je Nacionalno povjerenstvo za odobravanje odobrilo na sastanku održanom dana 13. ožujka 2008. godine, Vlada Republike Hrvatske je dana 20. lipnja 2008. godine uputila u Hrvatski sabor koji je usvojio na svojoj sjednici 28. studenog 2008.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U tijeku 2009. godine planira se donošenje sljedećih propisa:

1. Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (usklađivanje s Uredbom Komisije (EZ) Br. 440/2008 od 30. svibnja 2008. o ispitnim metodama u skladu s Uredbom REACH i Direktivom 2008/58/EZ od 21. kolovoza 2008. o 30-toj izmjeni i dopuni Direktive 67/548/EEZ o razvrstavanju, označavanju i pakiranju opasnih kemikalija)
2. Pravilnika o Sigurnosno-tehničkom listu (usklađivanje s Prilogom II Uredbe (EZ) Br. 1907/2006 (Uredba REACH))
3. Pravilnik o uvozu i izvozu opasnih kemikalija (usklađivanje s Uredbom (EZ-a) BR. 689/2008 Europskoga parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o izvozu i uvozu opasnih kemikalija)
4. Lista o izmjenama i dopunama Liste opasnih kemikalija čiji je promet zabranjen, odnosno ograničen (usklađivanje s izmjenama i dopunama Direktive 76/769/EEZ)
5. Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati pravne i fizičke osobe koje obavljaju uslužne ili posredničke poslove pri kojima ne dolaze u neposredan doticaj s opasnim kemikalijama (usklađivanje s Direktivom 74/556/EEZ i 74/557/EEZ)
6. Popis biocidnih pripravaka (provedba članka 18. Direktive 98/8/EZ o biocidnim pripravcima)
7. Pravilnik o dopunama Pravilnika o popisu postojećih aktivnih tvari dopuštenih u biocidnim pripravcima (usklađivanje Direktivom 2008/80/EZ, Direktivom 2008/79/EZ, Direktivom 2008/78/EZ, Direktivom 2008/77/EZ i Direktivom 2008/75/EZ)
8. Pravilnik o dopuni Pravilnika o popisu postojećih aktivnih tvari koje nisu dopuštene u biocidnim pripravcima (usklađivanje s Odlukom Komisije 2008/681/EZ)

U 2009. godini planiraju se sljedeće provedbene aktivnosti:

1. Nacionalni program dobre laboratorijske prakse (provedba članka 2. točke 32. Pravilnika o dobroj laboratorijskoj praksi (NN 38/08))

3.1.2.3. Prekursori za droge

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Područje opojnih droga, psihotropnih tvari, kao i područje tvari iz kojih se mogu dobiti opojne droge, tzv. „prekursora“ je regulirano Zakonom o suzbijanju zlouporabe opojnih droga (NN 107/01, 87/02, 163/03, 141/04 i 40/07).

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi nadležno je za izdavanje i ažuriranje Popisa opojnih droga, psihotropnih tvari, kao i tzv. „prekursora“. Promet opojnim drogama, psihotropnim supstancama i prekursorima koji se koriste za proizvodnju lijekova u nadležnosti je Odjela za lijekove Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Promet ostalim prekursorima je dijelom u nadležnosti Odjela za sanitarnu inspekciju i graničnu sanitarnu inspekciju Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, a dijelom u nadležnosti Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i Ministarstva unutarnjih poslova.

U 2008. godini donesen je Popis opojnih droga, psihotropnih tvari i biljaka iz kojih se može dobiti opojna droga te tvari koje se mogu uporabiti za izradu opojnih droga (NN 43/08)

3.1.2.4. Deterdženti

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Donošenjem Zakona o predmetima opće uporabe te Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti i sigurnosti deterdženata, postiglo se usklađivanje sa pravnom stečevinom Europske unije u području zdravstvene ispravnosti deterdženata te se stoga u 2009. godini ne planiraju zakonodavne aktivnosti.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Pristupit će se organizaciji nadzora nad tržištem, što znači povezivanje djelovanja nadležnih inspeksijskih službi – sanitarne inspekcije te inspekcije zaštite okoliša Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.

Za ostvarivanje naprijed navedenog cilja, neće biti potrebno pojačati postojeće administrativne kapacitete.

3.1.2.5. Lijekovi

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. godine na temelju Zakona o lijekovima, doneseni su sljedeći podzakonski propisi:

1. Pravilnik o postupku i načinu davanja odobrenja za stavljanje gotovog lijeka u promet (NN 113/08)
2. Pravilnik o mjerilima za određivanje cijena lijekova i o načinu izvještavanja o cijenama na veliko (NN 60/08),
3. Pravilnik o mjerilima za stavljanje lijekova na osnovnu i dopunsku listu lijekova HZZO-a (NN 60/08).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Potrebno je dodatno usklađenje Zakona o lijekovima s Direktivom 2001/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. studenog 2001. o Zakoniku Zajednice koji se odnosi na lijekove za ljudsku uporabu u dijelu koji se odnosi na «data exclusivity».

U 2009. godine planira se donošenje sljedećih podzakonskih akata:

1. Pravilnik o načinu oglašavanja i informiranja o lijeku
2. Pravilnik o dobroj proizvođačkoj praksi te postupku utvrđivanja zahtjeva dobre proizvođačke prakse
3. Pravilnik o farmakovigilanciji.

3.1.2.6. Veterinarsko- medicinski proizvodi

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Vezano za veterinarske lijekove 18. srpnja 2008. godine objavljen je Zakon o veterinarsko-medicinskim proizvodima (NN 84/2008),

U Narodnim novinama broj 35, dana 28. ožujka 2008. godine objavljena je Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja kojom se iz Uprave za veterinarstvo odvojila Uprava za veterinarske inspekcije kao samostalna uprava koja je postala nadležna za inspeksijske poslove vezane uz veterinarsko-medicinske proizvode i laboratorijsku praksu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godine planira se preuzimanje sljedeće europske legislative:

- Direktiva 2001/82/EZ Europskoga Parlamenta i Vijeća o kodeksu Zajednice koji se odnosi na veterinarske lijekove, koja je izmijenjena i dopunjena Direktivom 2004/28/EC od 31. ožujka 2004. Direktiva će biti transponirana u zakonodavstvo RH Pravilnikom o veterinarsko medicinskim proizvodima,
- Uredba Komisije 2006/130/EZ od 11. prosinca 2006. kojom se, primjenjuje Direktiva 2001/82/EZ Europskoga Parlamenta i Vijeća u pogledu utvrđivanja uvjeta o izuzimanju pojedinih veterinarsko medicinskih proizvoda namijenjeni životinjama koje su namijenjene prehrani ljudi od obveze izdavanja na veterinarski recept,
- Uredba Komisije 1950/2006/EZ od 13. prosinca 2006. kojom se, sukladno Direktivi 2001/82/EZ Europskoga Parlamenta i Vijeća o kodeksu Zajednice koji se odnosi na veterinarske lijekove, uspostavlja listu tvari prijeko potrebnih za liječenje kopitara,
- Uredba Komisije 540/95/EZ, od 10. ožujka 1995. kojom se propisuju postupci izvještavanja o sumnjivim neočekivanim štetnim reakcijama koje nisu ozbiljne, bilo da nastaju u Zajednici ili u trećoj zemlji, na medicinske proizvode za humanu ili veterinarsku upotrebu odobrene u skladu s odredbama Uredbe Vijeća (EEZ-a) br. 2309/93.

Usvajanjem legislative započet će i aktivnosti vezane uz organizaciju farmakovigilancije veterinarsko medicinskih proizvoda uz zapošljavanje jednog djelatnika za obavljanje tih poslova. Nadalje, u Upravi veterinarske inspekcije planirano je zapošljavanje jednog djelatnika na radno mjesto višeg državnog inspektora za veterinarske lijekove.

Kao srednjoročni prioritet planira se daljnje donošenje podzakonskih propisa na temelju Zakona o veterinarsko medicinskim proizvodima te daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom.

3.1.2.7. Kozmetički proizvodi

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. donesen je Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti predmeta široke potrošnje te zdravstvenoj ispravnosti i sigurnosti igračkaka (NN bor. 47/08) kojim je preuzeta Direktiva 76/768/EEZ o kozmetičkim proizvodima.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U skladu s preporukama EK potrebno je donijeti Zakon o izmjenama Zakona o predmetima opće uporabe kao i izmjeniti i Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti predmeta široke potrošnje te zdravstvenoj ispravnosti i sigurnosti igračkaka, a u cilju potpunog usklađivanja s Direktivom 76/768/EEZ.

U narednom razdoblju pristupit će se organizaciji nadzora nad tržištem, što znači povezivanje djelovanja nadležnih inspeksijskih službi – sanitarne inspekcije i gospodarskih inspektora Državnog inspektorata.

Za ostvarivanje naprijed navedenog cilja, neće biti potrebno pojačati postojeće administrativne kapacitete.

3.1.2.8. Staklo

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je u studenom 2005. godine Pravilnik za proizvode od kristalnog stakla (Narodne novine 135/2005), kojim je prenesena u hrvatsko zakonodavstvo direktiva 69/493/EEZ, a koja se odnosi na proizvode od kristalnog stakla.

Provedbene mjere

Primjena Pravilnika za proizvode od kristalnog stakla (NN 135/05), započela je u 2006. godini, a za provedbu istog nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva – Uprava za industriju i privatizaciju.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Izmjena Pravilnika za proizvode od kristalnog stakla (NN 135/05), sukladno primjedbama Europske Komisije. Predviđeni rok za izmjenu pravilnika je I. kvartal 2009.

Daljnje praćenje i usklađivanje zakonodavstva sa zakonodavstvom EU na području kristalnog stakla.

Provedbene aktivnosti

Aktivnosti planirane za 2009. godinu su provedba postojećeg zakonodavstva iz područja kristalnog stakla. Za provedbu nisu predviđene posebne institucionalne mjere niti je potrebno poduzimati aktivnosti na jačanju administrativnih sposobnosti.

3.1.2.9. Tekstil

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je u studenom 2005. godine

1. Pravilnik o sirovninskom sastavu i nazivima tekstila (NN 135/05)
2. Pravilnik o metodama kvantitativne analize dvokomponentnih mješavina tekstilnih vlakana (NN 135/05)
3. Pravilnik o metodama kvantitativne analize trokomponentnih mješavina tekstilnih vlakana (NN 135/05)

Pravilnicima su u potpunosti prenesene u hrvatsko zakonodavstvo direktive 97/74/EZ, 97/37/EZ, 96/73/EZ i 73/44/EEZ.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je u travnju 2008. godine nove podzakonske propise

1. Pravilnik o određenim metodama kvantitativne analize dvokomponentnih mješavina tekstilnih vlakana (NN 40/08)

U hrvatsko zakonodavstvo prenijeta je direktiva 2006/2/EZ od 6. siječnja 2006. godine a koja se odnosi na prilagodbu tehničkom napretku Dodatka II direktive 96/73/EZ za određene postupke kvantitativne analize dvokomponentnih mješavina tekstilnih vlakana.

2. Pravilnik o sirovninskom sastavu, nazivima i označavanju tekstila (NN 40/08)

U hrvatsko zakonodavstvo prenijeta je direktiva 2006/3/EZ od 9. siječnja 2006. godine a koja se odnosi na prilagodbu tehničkom napretku Dodatka I i II direktive 96/74/EZ.

Provedbene mjere

Primjena tehničkih propisa za tekstil započela je u 2006. godini, a za provedbu istih nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva – Uprava za industriju i privatizaciju.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Daljnje praćenje i usklađivanje zakonodavstva sa zakonodavstvom EU na području tekstila.

Provedbene aktivnosti

Provedba postojećeg zakonodavstva za područje tekstila. Za provedbu tehničkih propisa nisu predviđene posebne institucionalne mjere niti je potrebno poduzimati aktivnosti na jačanju administrativnih sposobnosti.

3.1.2.10. Obuća

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je u studenom 2005. godine Pravilnik o označivanju materijala glavnih dijelova obuće namijenjene prodaji potrošaču (NN 135/05) kojim je prenesena u hrvatsko zakonodavstvo direktiva 94/11/EZ o oznakama glavnih materijala kod proizvodnje obuće.

U travnju 2008. godine u cilju usklađivanja istog sa primjedbama EK, donesen je novi Pravilnik o označivanju materijala glavnih dijelova obuće namijenjene prodaji potrošaču (NN 40/08).

Provedbene mjere

Primjena Pravilnika o označivanju materijala glavnih dijelova obuće namijenjene prodaji potrošaču (NN 135/05) započela je u 2006. godini, a za provedbu istog nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva – Uprava za industriju i privatizaciju.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Daljnje praćenje i usklađivanje zakonodavstva sa zakonodavstvom EU na području obuće.

Provedbene aktivnosti

Provedba postojećeg zakonodavstva. Za provedbu tehničkih propisa za područje obuće nisu predviđene posebne institucionalne mjere niti je potrebno poduzimati aktivnosti na jačanju administrativnih sposobnosti.

3.1.2.11. Mineralno gnojivo

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Pravilnik o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva („Narodne novine“, broj 56/08), donesen je temeljem Zakona o gnojivima i poboljšivačima tla („Narodne novine“, broj 163/03, 40/07), a koji je djelomično usklađen s Uredbom Komisije i Vijeća broj 2003/2003 koja se odnosi na gnojiva. Tim pravilnikom se propisuju opća načela dobre poljoprivredne prakse u korištenju gnojiva, razdoblje u tijeku godine kada nije dozvoljena primjena gnojiva na poljoprivrednim tlima, način primjene gnojiva

na nagnutim terenima, vodom zasićenim tlima, plavljenom, smrznutom ili snijegom prekrivenom tlu, uvjeti za primjenu gnojiva blizu vodotoka, postupci primjene mineralnog i organskog gnojiva, veličina i svojstva spremnika za stajski gnoj.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, vezano uz tematiku mineralnih gnojiva, nema novih obveza koje proizlaze iz pregovaračke strategije poglavlja pregovora 1. „Sloboda kretanja roba“, a stoga niti planiranih zakonskih i podzakonskih akata za 2009.

3.1.3. Direktive Novog pristupa

3.1.3.1. Niskonaponska oprema

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u studenom 2005. godine donijelo Pravilnik o električnoj opremi namijenjenoj za uporabu unutar određenih naponskih granica (Narodne novine 135/2005), kojim je u hrvatsko zakonodavstvo prenesena direktiva 73/23/EEZ o niskonaponskoj opremi, koja nakon nove kodifikacije unutar EU ima broj 2006/95/EC.

Priprema se izmjena Pravilnika, kako bi se uskladio sa primjedbama EK. Predviđeni rok za izmjenu Pravilnika je IV. kvartal 2008. godine.

Provedbene aktivnosti

Pravilnik se primjenjuje od 1. siječnja 2007. godine., a za provedbu istog nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva – Uprava za industriju i privatizaciju.

U tijeku je izrada Naputka (vodiča) za primjenu Pravilnika kojim bi se olakšala njegova primjena proizvođačima, tijelima za ocjenu sukladnosti i potrošačima. Isti se planira donijeti u IV. kvartalu 2008. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Daljnje praćenje i usklađivanje zakonodavstva sa zakonodavstvom EU.

Provedbene aktivnosti

Kako bi se osigurala što bolja provedba tehničkih propisa iz područja niskonaponske opreme, unutar Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprave za industriju ustrojen je Odsjek za implementaciju tehničkog zakonodavstva. Neophodno što prije administrativno ojačati navedeni Odsjek koji je zadužen je za implementaciju i provedbu tehničkog zakonodavstva iz područja industrije, te za uspostavu i djelovanje tehničke infrastrukture.

Također je potrebno intenzivirati suradnju sa Hrvatskom akreditacijskom agencijom u dijelu postupka provjere osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti, Hrvatskim zavodom za norme za sudjelovanje predstavnika ministarstva u radu tehničkih odbora i usvajanje normi. Izuzetno je važna za ovo područje i suradnja sa Državnim inspektoratom za provođenje nadzora nad tržištem.

3.1.3.2. Jednostavne tlačne posude

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u studenom 2005. godine donijelo Pravilnik o jednostavnim tlačnim posudama (Narodne novine 135/2005), kojim je u hrvatsko zakonodavstvo prenesena direktiva 87/404/EEC za jednostavne tlačne posude.

Izmjenama i dopunama Pravilnika o jednostavnim tlačnim posudama (NN 6/06) odgođena je primjena Pravilnika do ovlaštenja tijela za ocjenu sukladnosti.

Donošenjem novog Zakona o državnom inspektoratu, stvoreni su preduvjeti za primjenu podzakonskih akata koji su donešeni na temelju Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti.

U listopadu 2008. godine donijet je Pravilnik o izmjenama Pravilnika o jednostavnim tlačnim posudama (NN 126/08), te Pravilnik o postupku ocijene sukladnosti opreme pod tlakom na temelju isprava o sukladnosti izdanih u inozemstvu (NN 126/08) ,kojim su propisani uvjeti i procedura priznavanja stranih dokumenata ocijene sukladnosti.

Provedbene aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva koje je nadležno za provedbu Pravilnika, ovlastilo je jedno tijelo za ocjenu sukladnosti (prijavljeno tijelo), te objavilo Popis norma za primjenu Pravilnika o jednostavnim tlačnim posudama.

Primjena i provedba donesenih pravilnika, te izrada Naputka (vodiča) za primjenu Pravilnika kojim bi se olakšala njegova primjena proizvođačima, tijelima za ocjenu sukladnosti i potrošačima. Isti se planira donijeti u IV. kvartalu 2008. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Daljnje praćenje i usklađivanje zakonodavstva iz područja jednostavnih tlačnih posuda sa zakonodavstvom EU.

Provedbene aktivnosti

Kako bi se osigurala što bolja provedba tehničkih propisa iz područja jednostavnih tlačnih posuda, unutar Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprave za industriju ustrojen je Odsjek za implementaciju tehničkog zakonodavstva. Neophodno što prije administrativno ojačati navedeni

Odsjek koji je zadužen je za implementaciju i provedbu tehničkog zakonodavstva iz područja industrije, te za uspostavu i djelovanje tehničke infrastrukture.

3.1.3.3. Eko dizajn zahtjevi za proizvode koji koriste energiju (EUP)

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

U hrvatsko zakonodavstvo nisu prenesene direktiva 2005/32/EC o uspostavi okvira za određivanje zahtjeva ekodizajna za proizvode koji troše energiju i direktiva 2000/55/EC o zahtjevima za energetske učinkovitost prigušnica za fluorescentnu rasvjetu.

Donošenje posebnog propisa o uspostavi okvira za određivanje zahtjeva ekodizajna za proizvode koji troše energiju kojim će se prenijeti u hrvatsko zakonodavstvo direktiva 2005/32/EC o uspostavi okvira za određivanje zahtjeva ekodizajna za proizvode koji troše energiju. Rok za donošenje propisa je IV. kvartal 2008. godine.

Donošenje Pravilnika o zahtjevima za energetske učinkovitost prigušnica za fluorescentnu rasvjetu kojim će se prenijeti u hrvatsko zakonodavstvo direktiva 2000/55/EC o zahtjevima za energetske učinkovitost prigušnica za fluorescentnu rasvjetu. Predviđeni rok za donošenje pravilnika je IV. kvartal 2008. godine.

Provedbene aktivnosti

Dosad je proveden projekt „Energetska učinkovitost u malom i srednjem poduzetništvu u Hrvatskoj“ (Regionalni centar zaštite okoliša za Srednju i Istočnu Europu i Ministarstva zaštite okoliša i prostora Republike Italije, provedba Fakultet elektrotehnike i računarstva), te istraživanje tržišta za primjenu programa energetske učinkovitosti u malom i srednjem poduzetništvu u Hrvatskoj (konzultanti EUtech i Energiestiftung Schleswig-Holstein sa stručnjacima FER-a).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Daljnje praćenje i usklađivanje zakonodavstva sa zakonodavstvom EU.

Provedbene aktivnosti

Za transponiranje direktive i provedbu propisa nadležna su Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.

Potrebno je pristupiti pripremi promotivnih aktivnosti kako bi objasnili ekodizajn malom i srednjem poduzetništvu i drugim proizvođačima u zemlji, a u cilju upoznavanja interesnih skupina i ukazivanja na važnost i mehanizme djelotvorne implementacije koncepta ekodizajna.

Od izuzetne je važnosti organizirati pravilnu provedbu Direktive. Za 2010. godinu u planu je intenziviranje provedbe propisa za eco dizajn.

3.1.3.4. Emisije od buke opreme koja se koristi na otvorenom

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Radi usklađivanja sa Direktivom 2000/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. svibnja 2000. godine izmijenjenom s Direktivom 2005/88/EZ, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi će do kraja 2008. godine donijeti Pravilnik o emisiji buke na otvorenom.

3.1.3.5. Emisije onečišćujućih tvari u zrak iz motora s unutarnjim izgaranjem koji se ugrađuju u izvancestovne pokretne strojeve

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U pripremi je Pravilnik o mjerama za sprečavanje emisije plinovitih onečišćivača i onečišćivača u obliku čestica iz motora s unutrašnjim izgaranjem koji se ugrađuju u necestovne pokretne strojeve kojim će se transponirati u hrvatsko zakonodavstvo odgovarajuća europska Smjernica 97/68/EC. Taj će pravilnik biti dovršen i objavljen do kraja 2008. godine.

3.1.3.6. Igračke

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Kako je i predviđeno donesen je Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti i sigurnosti igračaka (NN 113/08).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Već tijekom 2008., a osobito u narednom srednjoročnom razdoblju pristupit će se organizaciji nadzora nad tržištem. Za ostvarivanje naprijed navedenog cilja, neće biti potrebno pojačati postojeće administrativne kapacitete.

Po donošenju nove EU Direktive u području igračaka, pristupit će se usklađivanju tehničkih zahtjeva za igračke.

3.1.3.7. Strojevi

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je u studenom 2005. godine Pravilnik o sigurnosti strojeva (Narodne novine 135/2005), kojim je prenesena u hrvatsko zakonodavstvo direktiva 98/37/EEZ o strojevima.

Izmjena Pravilnika o sigurnosti strojeva, kojim će se uskladiti postojeće zakonodavstvo sa novom direktivom EK za strojeve

Predviđeni rok je IV. kvartal 2008. godine.

Provedbene aktivnosti

Za provedbu tehničkih propisa za strojeve nadležno je Ministarstvo, gospodarstva, rada i poduzetništva.

Predstavnici Ministarstva prisustvovali su radnoj skupini EK za strojeve na kojoj je prezentirana nova direktiva za strojeve 2006/42/EC. Ministarstvo je započelo s pripremama za usklađivanje s novom Direktivom.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Daljnje praćenje i usklađivanje zakonodavstva za strojeve sa zakonodavstvom EU.

Provedbene aktivnosti

Aktivnosti vezane za provedbu tehničkih propisa iz područja sigurnosti strojeva. Poticanje osposobljavanja i osnivanja nacionalnih tijela za ocjenu sukladnosti.

Kako bi se osigurala što bolja provedba tehničkih propisa iz područja sigurnosti strojeva, unutar Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprave za industriju ustrojen je Odsjek za implementaciju tehničkog zakonodavstva. Neophodno što prije administrativno ojačati navedeni Odsjek koji je zadužen je za implementaciju i provedbu tehničkog zakonodavstva iz područja industrije, te za uspostavu i djelovanje tehničke infrastrukture.

Također je potrebno intenzivirati suradnju sa Hrvatskom akreditacijskom agencijom u dijelu postupka provjere osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti, Hrvatskim zavodom za norme za sudjelovanje predstavnika ministarstva u radu tehničkih odbora i usvajanje normi.

Aktivnosti u 2010. bit će usmjerene prema provedbi postojećeg zakonodavstva na području sigurnosti strojeva .

3.1.3.8. Osobna zaštitna oprema

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. planirano je donošenje Izmjenjenog Pravilnika o stavljanju na tržište osobne zaštitne opreme (NN br. 106/07 i 121/07) na temelju komentara zaprimljenih od EK.

3.1.3.9. Eksploziv za civilnu uporabu

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U tijeku je provedba Zakona o eksplozivnim tvarima (NN br. 178/04, 109/07, 67/08) koji je usklađen s Direktivom 93/15/EEZ, te podzakonskih akata koji su donijeti na temelju navedenog Zakona i u skladu s Direktivom.

Zakon o prijevozu opasnih tvari (NN br. 79/07) je stupio na snagu 1. siječnja 2008. godine. Kroz ovaj Zakon su se, između ostalog, uskladile i odredbe o izdavanju odobrenja za prijevoz eksplozivnih tvari s odredbom Direktive 93/15/EEZ.

Postupke u ocjeni sukladnosti eksplozivnih tvari trenutno obavljaju dvije tvrtke i to: RGN-Fakultet Zagreb i ATIR d.o.o. Zagreb koje je ovlastio ministar unutarnjih poslova, a na temelju prije važećeg Zakona o eksplozivnim tvarima za gospodarsku uporabu (NN br. 12/94) i Pravilnika o uvjetima koje moraju ispunjavati ustanove za ispitivanje eksplozivnih tvari (NN br. 2/96).

U 2008. godini u MUP-u je izvršen preustroj inspeksijske službe eksplozivnih tvari u sjedištu na način da je podignuta razina inspekcije s odsjeka na odjel i novom sistematizacijom predviđeno je dodatno radno mjesto inspektora za eksplozivne tvari.

U cilju jačanja administrativne sposobnosti 30. listopada 2008. godine održan je seminar za inspektore zaštite od požara i eksploziva policijskih uprava na kojem su upoznati s provedbom Zakona o eksplozivnim tvarima te podzakonskim aktima donesenim na osnovu ovog zakona.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U tijeku 2009. godine očekuje se da će pravne ili fizičke osobe podnijeti zahtjev za ovlaštenje za poslove u postupku ocjene sukladnosti eksplozivnih tvari. Navedeno ovlaštenje ministar unutarnjih poslova daje pravnoj ili fizičkoj osobi za koju Hrvatska akreditacijska agencija utvrdi da je stručno i tehnički osposobljena za provedbu poslova u postupku ocjene sukladnosti.

Nastavit će se preuzimanje nepreuzetih usklađenih normi koje prate Direktivu 93/15/EEZ i jačanje administrativne sposobnosti kroz edukaciju i zapošljavanje novih službenika.

3.1.3.9. a Pirotehnička sredstva

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Pirotehnička sredstva regulirana su Zakonom o eksplozivnim tvarima (NN br. 178/04, 109/07, 67/08) i Pravilnikom o sigurnosnim zahtjevima za pirotehnička sredstva za zabavu i tehničku namjenu (NN br. 146/05). Prema Zakonu o eksplozivnim tvarima, pirotehnička sredstva spadaju u eksplozivne tvari. Posljednjim izmjenama i dopunama Zakona o eksplozivnim tvarima (NN 67/08) od 30. svibnja 2008. godine, odredbe Zakona usklađene su s Direktivom 2007/23/EZ o plasiranju pirotehničkih sredstava na tržište.

Pravilnik o sigurnosnim zahtjevima za pirotehnička sredstva za zabavu i tehničku namjenu (NN br. 146/05) regulira sigurnosne zahtjeve koje moraju ispuniti pirotehnička sredstva za zabavu i tehničku namjenu glede mase, kemijskog sastava, vrste materijala, jačine zvuka, dometa, vremena aktiviranja, učinkovitosti i drugih značajki i uvjete za njihovu podjelu.

U studenom 2008. godine ministar unutarnjih poslova donio je novi Pravilnik o sigurnosnim zahtjevima za pirotehnička sredstva te uvjetima za njihovu podjelu radi usklađivanja s Direktivom 2007/23/EZ o plasiranju pirotehničkih sredstava na tržište.

Kroz Zakon o prijevozu opasnih tvari (NN br. 79/07) usklađene su i odredbe o izdavanju odobrenja za prijevoz eksplozivnih tvari u koje spadaju i pirotehnička sredstva, s odredbom Direktive 93/15/EEZ. Zakon je stupio na snagu 1. siječnja 2008. godine.

Postupke u ocjeni sukladnosti eksplozivnih tvari trenutno obavljaju dvije tvrtke i to: RGN-Fakultet Zagreb i ATIR d.o.o. Zagreb koje je ovlastio ministar unutarnjih poslova, a na temelju prije važećeg Zakona o eksplozivnim tvarima za gospodarsku uporabu (NN br. 12/94) i Pravilnika o uvjetima koje moraju ispunjavati ustanove za ispitivanje eksplozivnih tvari (NN br. 2/96).

B) KLJUČNI PRIORITETI

U tijeku 2009. godine očekuje se da će pravne ili fizičke osobe podnijeti zahtjev za ovlaštenje za poslove u postupku ocjene sukladnosti eksplozivnih tvari. Navedeno ovlaštenje ministar unutarnjih poslova daje pravnoj ili fizičkoj osobi za koje Hrvatska akreditacijska agencija utvrdi da je stručno i tehnički osposobljena za provedbu poslova u postupku ocjene sukladnosti.

Nastavit će se jačanje administrativnih sposobnosti kroz edukaciju i zapošljavanje novih službenika i preuzimanje nepreuzetih usklađenih normi koje prate Direktivu 2007/23 EZ.

3.1.3.10. Potencijalne eksplozivne atmosfere

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavni okvir u ovom sektoru čini Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (NN 158/03, 79/07) temeljem kojeg je Ministarstvo unutarnjih poslova donijelo Pravilnik o opremi i zaštitnim sustavima namijenjenim uporabi u prostorima ugroženim eksplozivnom atmosferom (NN 123/05), koji prenosi u hrvatsko zakonodavstvo Direktivu 94/9/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. ožujka 1994. o usklađivanju propisa država članica koji se odnose na opremu i zaštitne sustave namijenjene uporabi u prostorima ugroženim eksplozivnom atmosferom.

Nositelj aktivnosti u primjeni ATEX direktive je Ministarstvo unutarnjih poslova, a sunositelji su Agencija za prostore ugrožene eksplozivnom atmosferom (Ex-Agencija), HZN, HAA i Državni inspektorat (DI).

Završeno je ocjenjivanje stručno tehničke osposobljenosti Ex-Agencije prema zahtjevima norme HRN EN 45011:1998 (EN45011:1998) i HRN EN ISO/IEC 17025:2006 (ISO/IEC 17025:2006) i ocjenjena od strane HAA prema HRN EN 45012:1998 (EN 45012:1998) te su izdane Potvrda o akreditaciji broj 3115/07 od 26.6.2007. godine i 1120/07 od 27.7.2007.

U 2008. godini, od strane HAA izrađen je prijedlog teksta Sporazuma o suradnji s MUP-om u svezi obavljanja poslova provjere cjelokupne osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti za rad prema direktivama „novog i općeg pristupa“ koje su u nadležnosti MUP-a, uključujući i ATEX direktivu. Sporazumom će se HAA obvezati izraditi Pravila za ocjenjivanje prema navedenoj direktivi i osigurati dostatne resurse za provođenje ocjenjivanja.

Potrebna infrastruktura za područje ATEX direktive uspostavljena je u Hrvatskom zavodu za norme (HZN) utemeljenjem Tehničkog odbora HZN/TO E31, *Eksplozivne atmosfere*, 1993. godine. Predsjednik tehničkog odbora HZN/TO E31 predstavnik je Ex-Agencije. Republika Hrvatska (Hrvatski zavod za norme) aktivno sudjeluje u radu odgovarajućeg međunarodnog tehničkog odbora IEC/TC 31, *Electrical apparatus for explosive atmospheres* i drži tajništvo međunarodnog pododbora IEC/SC 31J, *Classification of hazardous areas and installation requirements*.

U 2008. godini ministar unutarnjih poslova, na prijedlog Hrvatskog zavoda za norme, objavio je Dopunu popisa hrvatskih normi za primjenu Pravilnika o opremi i zaštitnim sustavima namijenjenih uporabi u prostorima ugroženim eksplozivnom atmosferom (NN 27/2008), čime je Popisu iz 2006. godine (NN 141/2006) dodano još 13 normi.

Trenutno, od 84 europske norme koje pružaju pretpostavku sukladnosti u području provedbe Direktive 94/9/EZ (ATEX) objavljenih u OJ C 90/2008, Republika Hrvatska je usvojila i objavila u Popisu 65 od 19 usklađenih europskih normi koje nisu na popisu, 13 imaju status hrvatske norme, a 6 još nije preuzeto.

Popis se po potrebi mijenja i dopunjava sukladno dinamici preuzimanja i predlaganja od strane HZN.

Nadzor nad tržištem u području ATEX direktive obavljaju inspekcijske službe zaštite od požara MUP-a te inspekcijske službe drugih tijela državne uprave sukladno posebnim propisima (inspekcija zaštite na radu, elektroenergetska inspekcija, rudarska inspekcija), čija međusobna suradnja je zadovoljavajuća.

U RH trenutno je zaposleno 102 inspektora zaštite od požara (od 119 sistematiziranih radnih mjesta), raspoređeni po županijama (policijskim upravama) i u sjedištu, u čijem djelokrugu su i poslovi nadzora nad primjenom ATEX direktive.

U 2008. godini u MUP-u je izvršen preustroj inspekcijske službe zaštite od požara u sjedištu na način da je podignuta razina inspekcije s odsjeka na odjel te je novom sistematizacijom predviđeno 1 radno mjesto inspektora za zaštitu od požara više, a koje je popunjeno vježbenikom. Istovremeno je povećan broj sistematiziranih radnih mjesta inspektora zaštite od požara u policijskim upravama za 2 (po 1 u Policijskoj upravi istarskoj i Policijskoj upravi međimurskoj). Time je ojačana administrativna i institucionalna sposobnosti službe nadzora nad provedbom ATEX Direktive.

Ukupno nedostaje 17 službenika na poslovima zaštite od požara.

Jačanje administrativne sposobnosti provodi se i nabavom i nadogradnjom tehničke (informacijske) opreme za potrebe djelotvornog nadzora te informacijsko tehnološkim povezivanjem s drugim tijelima za nadzor tržišta, što će se nastaviti i u 2009. godini.

Dana 30. listopada 2008. godine održan je seminar za usavršavanje službenika inspekcije zaštite od požara policijskih uprava u području nadzora provedbe ATEX Direktive (zajedno sa Ex-Agencijom).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Potpisat će se Sporazum o suradnji sa HAA u svezi obavljanja poslova provjere cjelokupne osposobljenosti tijela za ocjenu sukladnosti za rad prema direktivama „novog i općeg pristupa“ koje su u nadležnosti MUP-a, uključujući i ATEX Direktivu.

Nastavit će se s prihvaćanjem i objavljivanjem preostalih europskih usklađenih normi.

Administrativne i institucionalne sposobnosti inspekcijske službe dalje će se jačati obrazovanjem i usavršavanjem te osposobljavanjem postojećih kao i zapošljavanjem novih službenika te nabavom i nadogradnjom tehničke (informacijske) opreme.

3.1.3.11. Dizala

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je u studenom 2005. godine Pravilnik o sigurnosti dizala (Narodne novine 135/2005), kojim je prenesena u hrvatsko zakonodavstvo direktiva 95/16/EZ koja se odnosi na dizala.

Izmjena Pravilnika o sigurnosti dizala, kako bi se uskladio sa primjedbama EK – DG Enterprise and Industry. Predviđeni rok je IV. kvartal 2008. godine.

Provedbene aktivnosti

Za provedbu tehničkih propisa za dizala nadležno je Ministarstvo, gospodarstva, rada i poduzetništva. Primjena Pravilnika o sigurnosti dizala započela je u 2006. godini.

U tijeku je izrada Naputka (vodiča) za primjenu Pravilnika kojim bi se olakšala njegova primjena proizvođačima, tijelima za ocjenu sukladnosti i potrošačima. Isti se planira donijeti u IV. kvartalu 2008. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Daljnje praćenje i usklađivanje zakonodavstva sa zakonodavstvom EU.

Provedbene aktivnosti

Aktivnosti vezane za provedbu tehničkih propisa iz područja sigurnosti novih i postojećih dizala. Poticanje osposobljavanja i osnivanja nacionalnih tijela za ocjenu sukladnosti.

Kako bi se osigurala što bolja provedba tehničkih propisa iz područja sigurnosti dizala, unutar Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprave za industriju ustrojen je Odsjek za implementaciju tehničkog zakonodavstva. Neophodno što prije administrativno ojačati navedeni Odsjek koji je zadužen je za implementaciju i provedbu tehničkog zakonodavstva iz područja industrije, te za uspostavu i djelovanje tehničke infrastrukture. U 2010. planira se daljnja provedba postojećeg zakonodavstva na području sigurnosti dizala .

3.1.3.12. Mjerni instrumenti

Državni zavod za mjeriteljstvo prati razvoj na području primjene Direktive o mjerilima (MID) i Direktive o neautomatskim vagama (NAWI) na razini Europske unije te će u skladu s tim razvojem osuvremenjivati postojeći Pravilnik o tehničkim i mjeriteljskim zahtjevima za mjerne instrumente (NN 2/07). Isto tako trajno će se osuvremenjivati popisi norma i normativnih dokumenata kojima se dokazuje sukladnost s bitnim zahtjevima MID-a kako se budu objavljivali u Službenom glasilu Europske unije.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Planira se veće uključivanje u rad odbora Europske suradnje u zakonskom mjeriteljstvu (WELMEC) u kojima se izrađuju upute za primjenu smjernica o mjerilima i neautomatskim vagama.

Tijekom 2009. pripremit će se prijevodi odgovarajućih uputa WELMEC-a koje se odnose na primjenu Direktive o mjerilima za pojedinačna mjerila koja su obuhvaćena tom smjernicom. Nadalje, Državni zavod za mjeriteljstvo će nastaviti provoditi izobrazbu svojih stručnjaka i poboljšavati tehničke sposobnosti na području primjene Direktive o mjerilima i Direktive o neatomatskim vagama.

3.1.3.13. Oprema pod tlakom

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u studenom 2005. godine donijelo Pravilnik o tlačnoj opremi (Narodne novine 135/2005), kojima je prenesena u hrvatsko zakonodavstvo direktiva 97/23/EEZ koja se odnosi na tlačnu opremu.

Izmjenama i dopunama Pravilnika o tlačnoj opremi (NN 6/06) odgođena je primjena Pravilnika do ovlaštenja tijela za ocjenu sukladnosti.

Donošenjem novog Zakona o državnom inspektoratu, stvoreni su preduvjeti za primjenu podzakonskih akata koji su donešeni na temelju Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti.

U listopadu 2008. godine doneseni su:

1. Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tlačnoj opremi (NN 126/08)
2. Pravilnik o postupku ocijene sukladnosti opreme pod tlakom na temelju isprava o sukladnosti izdanih u inozemstvu (NN 126/08) ,kojim su propisani uvjeti i procedura priznavanja stranih dokumenata ocjene sukladnosti.
3. Pravilnik o aerosolnim raspršivačima (NN 126/08), kojim je u hrvatsko zakonodavstvo prenijeta direktiva 75/324/EEZ.
4. Pravilnik o pokretnoj tlačnoj opremi (NN 126/08) kojim je u hrvatsko zakonodavstvo prenijeta direktiva 1999/36/EEZ.

U cilju uređenja područja tlačne opreme u uporabi Vlada RH je osnovala donijela Uredbu o osnivanju Agencije opreme pod tlakom (NN 132/08), koja je nadležna za sigurnost tlačne opreme u uporabi, te koja je zadužena za dovršetak započetih poslovanjem starih propisa, a koji se odnose na novu tlačnu opremu, te za koje je do donošenja novog Zakona o državnom inspektoratu bio nadležan Inspektorat posuda pod tlakom.

Provedbene aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva koje je nadležno za provedbu Pravilnika, ovlastilo je jedno tijelo za ocjenu sukladnosti (prijavljeno tijelo), te objavilo Popis norma za primjenu Pravilnika o tlačnoj opremi.

Primjena i provedba donesenih podzakonskih propisa iz područja opreme pod tlakom, te donošenje Naputka (vodiča) za primjenu Pravilnika kojim bi se olakšala njegova primjena proizvođačima, tijelima za ocjenu sukladnosti i potrošačima. Isti se planira donijeti u IV. kvartalu 2008. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Daljnje praćenje i usklađivanje zakonodavstva iz područja tlačne opreme sa zakonodavstvom EU.

Provedbene aktivnosti

Kako bi se osigurala što bolja provedba tehničkih propisa iz područja tlačne opreme, unutar Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprave za industriju ustrojen je Odsjek za implementaciju tehničkog zakonodavstva. Neophodno što prije administrativno ojačati navedeni Odsjek koji je zadužen je za implementaciju i provedbu tehničkog zakonodavstva iz područja industrije, te za uspostavu i djelovanje tehničke infrastrukture. U 2010. planira se daljnja provedba postojećih tehničkih propisa za tlačnu opremu..

3.1.3.14. Plinski uređaji

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u studenom 2005. godine donijelo Pravilnik za plinske aparate (NN 135/05), kojim je u hrvatsko zakonodavstvo prenesena direktiva 90/396/EEZ.

Provedbene aktivnosti

U 2006. godini započela je primjena Pravilnika, a za provedbu istog nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva – Uprava za industriju i privatizaciju.

U izradi je Naputak za primjenu Pravilnika, kojim bi se olakšala njegova primjena proizvođačima, tijelima za ocjenu sukladnosti, potrošačima.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Daljnje praćenje i usklađivanje zakonodavstva sa zakonodavstvom EU.

Provedbene aktivnosti

Poticati osposobljavanje i osnivanje nacionalnih tijela za ocjenu sukladnosti.

Kako bi se osigurala što bolja provedba tehničkih propisa, unutar Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprave za industriju ustrojen je Odsjek za implementaciju tehničkog zakonodavstva. Neophodno što prije administrativno ojačati navedeni Odsjek koji je zadužen je za implementaciju i provedbu tehničkog zakonodavstva iz područja industrije, te za uspostavu i djelovanje tehničke infrastrukture.

Provedba postojećeg zakonodavstva

3.1.3.15. Radijska oprema i telekomunikacijska terminalna oprema

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U skladu s Nacionalnom strategijom za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme (u daljnjem tekstu: RiTT oprema) nadležno je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture (MMPI).

U procesu ispunjavanja uvjeta za punopravno članstvo u Europskoj uniji i u svrhu zatvaranja pregovora u poglavlju 10. Informacijsko društvo i mediji, donesen je novi Zakon o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08.), koji je stupio na snagu i primjenjuje se od 1. srpnja 2008. godine. Novi Zakon u potpunosti je usklađen s mjerodavnom pravnom stečevinom Europske unije u području elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, koja čini važeći regulatorni okvir u elektroničkim komunikacijama iz 2002. godine.

Odredbe članaka 97. do 100. Zakona o telekomunikacijama ("Narodne novine" br: 122/03., 158/03., 60/04. i 70/05.), koje se odnose na RiTT opremu, izdvojene su iz područja primjene novoga Zakona o elektroničkim komunikacijama, poštujući načelo odvajanja propisa o elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama od propisa koji uređuju opremu, u skladu s direktivama novoga pristupa Europske unije, ali ostaju na snazi do 1. siječnja 2009. godine, odnosno do stupanja na snagu novoga Pravilnika o radijskoj opremi i telekomunikacijskoj terminalnoj opremi (NN br. 112/08.).

Novi Pravilnik o radijskoj opremi i telekomunikacijskoj terminalnoj opremi (NN br. 112/08.) donesen je na temelju Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (NN br. 158/03. i 79/07.). Navedenim Pravilnikom, koji je u potpunosti usklađen s Direktivom 1999/5/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 1999. o radijskoj opremi i telekomunikacijskoj terminalnoj opremi te uzajamnom priznavanju njihove sukladnosti, propisuju se uvjeti stavljanja na tržište i stavljanja u pogon RiTT opreme, način i postupci ocjenjivanja sukladnosti RiTT opreme, način i postupak ovlašćivanja tijela za ocjenjivanje sukladnosti RiTT opreme, postupak izdavanja odobrenja za uvoz i/ili stavljanje na tržište RiTT opreme, oznake i način označivanja RiTT opreme te objava popisa usklađenih norma potrebnih za ocjenjivanje sukladnosti RiTT opreme.

Do pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji ili do stupanja na snagu međunarodnog sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda (ACAA sporazum) u Pravilniku se zadržava obveza izdavanja hrvatske Izjave o sukladnosti proizvođača ili njegova ovlaštenog zastupnika ili druge osobe odgovorne za stavljanje uređaja na tržište Republike Hrvatske (u slučaju da ne postoji proizvođačev ovlašten zastupnik u RH), kao i obveza pribavljanja odobrenja za uvoz i/ili stavljanje RiTT opreme na tržište Republike Hrvatske od strane ovlaštenog tijela za ocjenjivanje sukladnosti RiTT opreme.

Nadalje, navedenim Pravilnikom objavljivanje popisa norma potrebnih za ocjenjivanje sukladnosti RiTT opreme prelazi u nadležnost ministarstva nadležnog za elektroničke komunikacije (MMPI), kao i ovlašćivanje tijela za ocjenjivanje sukladnosti, a postupak utvrđivanja osposobljenosti tijela za ocjenjivanje sukladnosti u ime MMPI provodi Hrvatska akreditacijska agencija (HAA), u skladu s ugovorom o provedbi postupaka utvrđivanja osposobljenosti tijela za ocjenjivanje sukladnosti, sklopljenim s MMPI, i nputkom o utvrđivanju osposobljenosti tijela za ocjenjivanje sukladnosti, koji donosi ministar MMPI. MMPI i HAA započeli su pregovore u svrhu sklapanja navedenog ugovora, kojim će se HAA obvezati i na izradu prijedloga nputka o utvrđivanju osposobljenosti tijela za ocjenjivanje sukladnosti prema Direktivi 1999/5/EZ, te osigurati dostatne kapacitete za provedbu postupka ocjenjivanja.

Do pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji ili do stupanja na snagu međunarodnog sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda (ACAA sporazum), ili do donošenja rješenja o ovlašćivanju najmanje jednoga tijela za ocjenjivanje sukladnosti u skladu s navedenim Pravilnikom, sve poslove ovlaštenog tijela za ocjenjivanje sukladnosti RiTT opreme obavljat će Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM).

Poslove inspekcijskog nadzora nad RiTT opremom na tržištu provode inspektori elektroničkih komunikacija pri MMPI, dok poslove stručnog nadzora nad RiTT opremom na tržištu provode nadzornici elektroničkih komunikacija pri HAKOM-u, u skladu sa svojim ovlastima utvrđenima Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti te Zakonom o elektroničkim komunikacijama.

U tijeku 2008. godine inspektori elektroničkih komunikacija pri MMPI izvršili su inspekcijski nadzor nad 6 pravnih i fizičkih osoba ovlaštenih za uvoz i/ili stavljanje RiTT opreme na tržište Republike Hrvatske.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U svrhu provedbe Pravilnika o radijskoj opremi i telekomunikacijskoj terminalnoj opremi u dijelu ovlašćivanja tijela za ocjenjivanje sukladnosti planira se sklopiti ugovor između MMPI i HAA o provedbi postupaka utvrđivanja osposobljenosti tijela za ocjenjivanje sukladnosti.

U suradnji s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva potrebno je uložiti daljnje napore za kako bi se učinio značajan korak u pregovorima oko sklapanja međunarodnog sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda (ACAA sporazum) u području RiTT opreme.

3.1.3.16. Elektromagnetska kompatibilnost (EMC)

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U skladu s Nacionalnom strategijom za usklađivanje tehničkog zakonodavstva za područje elektromagnetske kompatibilnosti nadležno je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture (MMPI).

U procesu ispunjavanja uvjeta za punopravno članstvo u Europskoj uniji i u svrhu zatvaranja pregovora u poglavlju 10. Informacijsko društvo i mediji, donesen je novi Zakon o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08.), koji je stupio na snagu i primjenjuje se od 1. srpnja 2008. godine. Novi Zakon u potpunosti je usklađen s mjerodavnom pravnom stečevinom Europske unije u području elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, koja čini važeći regulatorni okvir u elektroničkim komunikacijama iz 2002. godine.

Odredbe članka 102. Zakona o telekomunikacijama (NN br. 122/03., 158/03., 60/04. i 70/05.), koje se odnose na električnu i drugu tehničku opremu u smislu elektromagnetske kompatibilnosti, i to u pogledu proizvodnje, ocjenjivanja sukladnosti, izdavanja potvrde o sukladnosti, označavanja, ovlašćivanja tijela za ocjenjivanje sukladnosti i stavljanja proizvoda na tržište, izdvojene su iz područja primjene novoga Zakona o elektroničkim komunikacijama, poštujući načelo odvajanja propisa o elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama od propisa koji uređuju opremu, u skladu s direktivama novoga pristupa Europske unije, ali ostaju na snazi do 1. siječnja 2009. godine, odnosno do stupanja na snagu novoga Pravilnika o elektromagnetskoj kompatibilnosti (EMC) (NN br. 112/08.).

Novi Pravilnik o elektromagnetskoj kompatibilnosti (EMC) (NN br. 112/08.) donesen je na temelju Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (NN br. 158/03. i 79/07.). Navedenim Pravilnikom, koji je u potpunosti usklađen s Direktivom 2004/108/EZ, propisuju se zahtjevi elektromagnetske kompatibilnosti (EMC), kojima mora udovoljavati električna i druga tehnička oprema koja se proizvodi, uvozi i stavlja na tržište u Republici Hrvatskoj, način i postupci ocjenjivanja sukladnosti te opreme sa zahtjevima elektromagnetske kompatibilnosti, način i postupak ovlašćivanja tijela za ocjenjivanje sukladnosti, oznake i način označavanja električne i druge tehničke opreme te objava popisa norma potrebnih za ocjenjivanje sukladnosti električne i druge tehničke opreme.

Do pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji ili do stupanja na snagu međunarodnog sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda (ACAA sporazum) u Pravilniku se zadržava obveza izdavanja hrvatske Izjave o sukladnosti proizvođača ili njegova ovlaštenog zastupnika ili druge osobe odgovorne za stavljanje uređaja na tržište Republike Hrvatske (u slučaju da ne postoji proizvođačev ovlašten zastupnik u RH), te čuvanja i davanja na uvid nadležnim tijelima tehničke dokumentacije kojom se pravilno dokazuje sukladnost s bitnim zahtjevima elektromagnetske kompatibilnosti, kao i obveza pribavljanja potvrde o sukladnosti opreme i uređaja s bitnim zahtjevima elektromagnetske kompatibilnosti od strane ovlaštenog tijela za ocjenjivanje sukladnosti, prije stavljanja te opreme na tržište Republike Hrvatske.

Nadalje, navedenim Pravilnikom objavljivanje popisa norma iz područja elektromagnetske kompatibilnosti prelazi u nadležnost ministarstva nadležnog za elektroničke komunikacije (MMPI), kao

i ovlaštavanje tijela za ocjenjivanje sukladnosti, a postupak utvrđivanja osposobljenosti tijela za ocjenjivanje sukladnosti u ime MMPI provodi Hrvatska akreditacijska agencija (HAA), u skladu s ugovorom o provedbi postupaka utvrđivanja osposobljenosti tijela za ocjenjivanje sukladnosti, sklopljenim s MMPI, i nputkom o utvrđivanju osposobljenosti tijela za ocjenjivanje sukladnosti, koji donosi ministar MMPI. MMPI i HAA započeli su pregovore u svrhu sklapanja navedenog ugovora, kojim će se HAA obvezati i na izradu prijedloga nputka o utvrđivanju osposobljenosti tijela za ocjenjivanje sukladnosti prema Direktivi 2004/108/EZ, te osigurati dostatne kapacitete za provedbu postupka ocjenjivanja.

Nadležna tijela za ocjenjivanje sukladnosti prema važećem Pravilniku o elektromagnetskoj kompatibilnosti (EMC) (NN br. 16/05.) ovlašćuje Vijeće HAKOM-a, u skladu s člankom 35. Zakona o telekomunikacijama (NN br. 122/03., 158/03., 60/04. i 70/05.) i Pravilnikom o ovlastima za obavljanje djelatnosti u telekomunikacijama (NN br. 183/04.).

Vijeće HAKOM-a ovlastilo je do sada 5 tijela za ocjenjivanje sukladnosti električne i druge tehničke opreme, koja može stvarati elektromagnetske smetnje, sa zahtjevima elektromagnetske kompatibilnosti:

1. KONČAR – Institut za elektrotehniku d.d.
2. CEI-IETA d.o.o.
3. ELKRON d.o.o.
4. POMORSKI CENTAR ZA ELEKTRONIKU d.o.o.
5. Zavod za ispitivanje kvalitete robe d.o.o.

Laboratorij za EMC društva KONČAR – Institut za elektrotehniku d.d. akreditiran je od Hrvatske akreditacijske agencije (Potvrda broj 1129/07) prema zahtjevima norme HRN EN ISO/IEC 17025:2007 za ispitivanje elektromagnetske kompatibilnosti.

Na temelju članka 13. stavka 4. novoga Pravilnika o elektromagnetskoj kompatibilnosti (EMC) (NN br. 112/08.) ovlasti izdane tijelima za ocjenjivanje sukladnosti na temelju propisa koji su važili do dana stupanja na snagu tog Pravilnika, važe do isteka roka na koji su izdane, uz uvjet da se ta tijela usklade sa zahtjevima iz tog Pravilnika do 31. prosinca 2009. godine.

Svi podaci o ovlaštenim tijelima za ocjenjivanje sukladnosti sa zahtjevima elektromagnetske kompatibilnosti objavljeni su na internetskim stranicama HAKOM-a (www.telekom.hr).

Poslove inspekcijskog nadzora nad tržištem električne i druge tehničke opreme prema važećem Pravilniku iz 2005. godine provode inspektori elektroničkih komunikacija pri MMPI, Uprava prometne inspekcije, Služba inspekcije pošte i elektroničkih komunikacija, te nadležni inspektori Državnog inspektorata.

Novim Pravilnikom o elektromagnetskoj kompatibilnosti (EMC) (NN br. 112/08.) propisana je isključiva nadležnost Državnog inspektorata, čiji nadležni inspektori provode poslove inspekcijskog nadzora električne i druge tehničke opreme na tržištu, u skladu sa Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti te navedenim Pravilnikom.

U tijeku 2008. godine inspektori elektroničkih komunikacija pri MMPI izvršili su inspekcijski nadzor nad 6 pravnih i fizičkih osoba ovlaštenih za uvoz i/ili stavljanje električne i druge tehničke opreme i uređaja na tržište Republike Hrvatske.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U svrhu provedbe Pravilnika o elektromagnetskoj kompatibilnosti (EMC) u dijelu ovlašćivanja tijela za ocjenjivanje sukladnosti planira se sklopiti ugovor između MMPI i HAA o provedbi postupaka utvrđivanja osposobljenosti tijela za ocjenjivanje sukladnosti.

U suradnji s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva potrebno je uložiti daljnje napore kako bi se učinio značajan korak u pregovorima oko sklapanja međunarodnog sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda (ACAA sporazum) u području elektromagnetske kompatibilnosti.

3.1.3.17. Rekreativna plovila

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Sektor rekreativnih plovila u Republici Hrvatskoj u potpunosti je usklađen s Direktivom 94/25/EZ i spreman za pristupanje sporazumu ACAA.

Hrvatski registar brodova, tijelo za ocjenu sukladnosti akreditirano od Hrvatske akreditacijske agencije, je do 1. listopada u ovoj godini izdao 36 potvrda o ocjeni sukladnosti (35 Modul Aa i 1 Modul G).

Podaci o potvrdama izdanih u istom razdoblju od EU prijavljenih tijela nisu dostupni. Budući da od 1. siječnja 2008. godine prestaju vrijediti tipna odobrenja izdana po prethodnim Pravilima, sva novo proizvedena plovila koja se stavljaju na tržište Republike Hrvatske nakon tog datuma moraju biti u skladu s odredbama Direktive 94/25/EZ.

Hrvatski proizvođači uredno popunjavaju Deklaraciju o sukladnosti što je vidljivo pri registraciji plovila u lučkim kapetanijama i ispostavama.

Udruženje male brodogradnje koje okuplja proizvođače rekreativnih plovila u sklopu Hrvatske gospodarske komore redovito, jednom godišnje, organizira predavanje o primjeni direktive u svrhu edukacije proizvođača.

Predstavnik RH, u svojstvu promatrača, redovito prisustvuje sjednicama ADCO grupe (Brisel, 20-21.02.2008., Pariz 16-17.10.2008.).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Ako se steknu uvjeti (potpisivanje ACAA sporazuma) predviđa se sudjelovanje predstavnika RH u radu Standing Committee, a isto tako i za učestvovanje predstavnika hrvatskog "prijavljenog tijela" u radu stručne grupe Recreational Craft Sectorial Group.

Nakon zaključenja ACAA RH će prijaviti EK Hrvatski registar brodova kao prijavljeno tijelo za sektor rekreativnih plovila.

Do kraja 2008. očekuje se da Hrvatski zavod za norme kompletira postupak usvajanja preostalih normi relevantnih za sektor rekreativnih plovila.

RH će i dalje participirati u radu ADCO grupe.

3.1.3.18. Žičare za prijevoz ljudi

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Ministarstvo, mora, prometa i infrastrukture je temeljem dodijeljene nadležnosti nad područjem žičara te donesenim Zakonom o žičarama za prijevoz osoba (NN. 79/07), kojeg je 13.srpnja 2007. godine donio Hrvatski sabor pristupilo izradi podzakonskih propisa, koji se sada nalaze u završnoj fazi i biti

će objavljeni u IV kvartalu 2008. godine, a koje predviđa navedeni Zakon. Pravilnici će biti potpuno usklađeni s Direktivom Novog pristupa 2000/9/EZ, Žičare za prijevoz osoba.

Tijekom izrade navedenih i planom predviđenih Pravilnika za 2008.godinu, eminentna skupina stručnjaka na području žičara, odnosno članovi Radnih grupa za izradu Pravilnika, zaključila je da postoji potreba objedinjavanja više Pravilnika koje treba objediniti u jedinstveni Pravilnik.

Prilikom izrade Pravilnika Radna grupa zaključila je da zbog obujma i kompleksnosti materije koja obrađuje problematiku prijevoza žičarama postoji potreba da se zbog lakšeg provođenja, odnosno, implementacije istih u praktičnoj primjeni jedan dio Pravilnika koji se preklapaju o području primjene, objedini u jedan Pravilnik. Na taj način će se Pravilnici:

- Pravilnik o infrastrukturi žičare;
- Pravilni o užadi za postrojenja žičare;
- Pravilnika o pogonu postrojenja žičare, kočenju te za mehaničke i električne uređaje;
- Pravilnik o vozilima i voznim uređajima;
- Pravilnik o sigurnosnim komponentama žičara;
- Pravilnik o održavanju i kontroli ispravnosti žičara (nije predviđen NPPU-om),

biti objedinjeni u:

Pravilnik o tehničkim normativima žičara za prijevoz osoba

Treba napomenuti da Pravilnik o opremi postaja žičara nije predviđen za donošenje po NPPEU 2008, ali će isti biti uključen u jedinstveni Pravilnik.

Ostali pravilnici biti će izrađeni kako je planirano NPPU 2008.g, a to su:

- Pravilnik o sadržaju, načinu izrade i obliku sigurnosne analize i sigurnosnog izvješća žičare
- Pravilnik o postupku ocjene, izjavi i izgledu znaka o sukladnosti za sigurnosne komponente i podsustave žičare.

Objavom spomenutih Pravilnika do kraja IV kvartala 2008. u potpunosti će biti obavljeno potpuno usklađivanje sa zakonodavstvom EU. Također je završen rad na prihvaćanju europskih norma , kao hrvatskih u HZN/TO 515.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Kako će do kraja IV kvartala 2008. godine biti doneseni svi podzakonski akti koji su predviđeni za usklađivanje sa zakonodavstvom EU, slijedom toga u 2009. godini neće biti nikakvih aktivnosti što se tiče izrade podzakonskih akata koji bi se odnosili na NPPEU za 2009.godinu. Međutim, preostaje obaveza po Zakonu o žičarama za prijevoz osoba za izradom Pravilnika, a koji su planom predviđeni za 2009.godinu. U 2009. i 2010. godini ustrajat će se na daljnjem jačanju administrativne i institucionalne sposobnosti službi koje obavljaju nadzor nad provedbom Direktive 2000/9/EU, kao i sudjelovanje u radu Stalnoga odbora za žičare pri EK.

S obzirom na činjenicu da je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture u svibnju 2008. godine donijelo Uredbu o unutarnjem ustrojstvu, gdje je u Upravi željezničkog prometa u Odjelu za sigurnost željezničkog prometa osnovan Odsjek za žičare, a u Upravi prometne inspekcije, u Službi inspekcije sigurnosti željezničkog prometa i žičara, osnovan Odjel inspekcije žičara, sistematizacijom je predviđeno upošljavanje 4 novih djelatnika u Odsjeku za žičare, kao i upošljavanje 2 inspektora za područje žičara za prijevoz osoba. U 2009. godini predviđa se upošljavanje jednog djelatnika u Odsjeku za žičare, kao i jedan inspektor u Odjelu inspekcije žičara.

3.1.3.19. Građevni proizvodi

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Prema planu usklađivanja ključnih propisa s pravnom stečevinom Europske unije za Poglavlje 1. sloboda kretanja roba Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva je imalo obvezu do konca III. kvartala 2008. godine izraditi:

- prijedlog Zakona o građevnim proizvodima i uputiti ga u proceduru VRH; prijedlog rečenog Zakona upućen je u proceduru u roku i objavljen je u NN br. 86/08
- Pravilnik o ocjenjivanju sukladnosti, ispravama o sukladnosti i označavanju građevnih proizvoda; pravilnik je donesen u roku i objavljen u NN br. 103/08
- Pravilnik o tehničkim dopuštenjima za građevne proizvode; pravilnik je donesen u roku i objavljen u NN br. 103/08
- Pravilnik o nadzoru građevnih proizvoda; pravilnik je donesen u roku i objavljen u NN br. 113/08
- Tehnički propis za čelične konstrukcije; propis je donesen u roku i objavljen u NN br. 112/08

B) KLJUČNI PRIORITETI

Planirano je donošenje Tehničkog propisa za spregnute konstrukcije čelik-beton na temelju Zakona o prostornom uređenju i gradnji NN br. 76/07, članka 19. Implementacija Direktive Vijeća 89/106/EEZ od 21. prosinca 1988. o usklađivanju propisa država članica koji se odnose na građevne proizvode planira se provesti u dijelu primjene građevnih proizvoda za spregnute konstrukcije čelik-beton.

U 2009. planirane su aktivnosti s ciljem daljnjeg jačanja administrativnih kapaciteta u ovom području.

3.1.3.20. Medicinski proizvodi

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. godine donesen je Zakon o medicinskim proizvodima (NN br. 67/08) kojim su u hrvatsko zakonodavstvo prenesene odredbe Direktive 2000/70/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 16. studenog 2000. i Direktive Komisije 2005/50/EZ od 11. kolovoza 2005.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. planira se donošenje Pravilnika o razvrstavanju, izdavanju, zahtjevima, ocjeni sukladnosti i očevidniku medicinskih proizvoda kojim će se postići usklađenost s Direktivom 2003/32/EZ koja se odnosi na tkiva životinjskog podrijetla, Direktivom 84/539/EEZ koja se odnosi na elektromedicinsku opremu i Direktivom 2003/12/EZ o reklasifikaciji implantata za grudi.

Također se planira donošenje Pravilnika o praćenju štetnih događaja vezano uz medicinske proizvode.

Nadzor nad tržištem u području medicinskih proizvoda provodi farmaceutska inspekcija Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

3.1.4. Proceduralna pitanja

3.1.4.1. Postupci obavješćivanja

Uredba o postupcima službenog obavješćivanja u području norma, tehničkih propisa i postupaka ocjenjivanja sukladnosti, te propisa o uslugama informacijskog društva

U sklopu usklađivanja hrvatskog tehničkog zakonodavstva sa zakonodavstvom Europske unije, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 20. lipnja 2008. godine donijela Uredbu o postupcima službenog obavješćivanja u području norma, tehničkih propisa i postupaka ocjenjivanja sukladnosti, te propisa o uslugama informacijskog društva koja je objavljena u službenom glasilu Republike Hrvatske „Narodne novine“, broj 73/08. od 26. lipnja 2008. godine te stupila na snagu danom objave u „Narodnim novinama“ (osim odredbi koje stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji).

Uredba o postupcima službenog obavješćivanja u području norma, tehničkih propisa i postupaka ocjenjivanja sukladnosti, te propisa o uslugama informacijskog društva propisuje postupak službenog obavješćivanja prema Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO) i primjenjuje se stupanjem na snagu ove Uredbe prema EU koji stupa na snagu ulaskom RH u EU.

Regulirajući postupak službenog obavješćivanja u području norma, tehničkih propisa te propisa o uslugama informacijskog društva prema EU ovom se Uredbom usklađuje zakonodavstvo RH s Direktivom 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. godine o postupku obavješćivanja u području normi i tehničkih propisa i s Direktivom 98/48/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 20. srpnja 1998. g. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 98/34/EZ.

Sva tijela državne uprave prije upućivanja propisa u proceduru Vlade RH dužna su o tome obavijestiti nadležno tijelo WTO-a i EU (putem Informacijske središnjice smještene u Ministarstvu gospodarstva rada i poduzetništva).

Tko provodi postupak službenog obavješćivanja smislu ove Uredbe?

Postupak službenog obavješćivanja o tehničkim propisima provodi Informacijska središnjica (ISA) u okviru središnjeg tijela državne uprave nadležnog za gospodarstvo i to:.

- Obavješćivanje o tehničkim propisima i uslugama informacijskog društva prema EU
- Obavješćivanje o tehničkim propisima prema WTO/TBT sporazumu (Sporazum o tehničkim zaprekama u trgovini)

Informacijska središnjica surađuje, koordinira i nadležna je za rad dvije informacijske točke:

- Informacijska točka (ITA) za operativnu provedbu službenog obavješćivanja prema WTO/SPS sporazumu (Sporazum o primjeni sanitarnih i fitosanitarnih mjera) djeluje u okviru središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poljoprivredu

-Informacijska točka (ITA) za operativnu provedbu službenog obavješćivanja prema EU i provedbu službenog obavješćivanja prema WTO/TBT sporazumu (Sporazum o tehničkim zaprekama u trgovini) u području normizacije, djeluje u okviru nacionalnog normirnog tijela Republike Hrvatske (HZN).

Nadležna tijela državne uprave koja izrađuju tehničke propise dužna su, sukladno odredbama ove Uredbe, obavijest o svakom propisu iz svoje nadležnosti prije upućivanja u redovnu proceduru Vlade RH uputiti nadležnom tijelu državne uprave (MINGORP) na obrascu koji propisuje ministar središnjeg tijela državne uprave nadležnog za gospodarstvo. Tijelo državne uprave nadležno za gospodarstvo, kao informacijska središnjica, o prijedlogu propisa u pripremi će obavijestiti nadležno tijelo u EU (u djelokrugu službenog obavješćivanja prema EU) odnosno nadležno tijelo WTO-a (u djelokrugu službenog obavješćivanja prema WTO/TBT i WTO/SPS).

Nadležna tijela, u obavijesti o propisu koju dostavljaju Informacijskoj središnjici, trebaju navesti: zakonski temelj za pripremu propisa odnosno postupka ocjenjivanja sukladnosti; podatke o osobi zaduženoj za kontakte; podatke o proizvodima i/ili uslugama obuhvaćenih propisom u pripremi; ciljeve i razloge pripreme propisa; podatke o međunarodnim ili europskim normama, europskim direktivama ili preporukama koje čine temelj za taj propis odnosno koji se odnose na navedene proizvode odnosno usluge te mišljenje o tome treba li o prijedlogu propisa dostaviti službenu obavijest u skladu s pravilima EU-e odnosno s pravilima WTO-a.

Informacijska središnjica će obavijestiti tijelo koje je nositelj propisa o roku u kojem ne smije objaviti predmetni propis.

Nacionalno normirno tijelo će obavještavati Informacijsku središnjicu o normama o kojima će provoditi službeno obavješćivanje prema EU.

Postupovnikom koji će donijeti ministar središnjeg tijela državne uprave nadležan za gospodarstvo propisat će se način postupanja i suradnje između Informacijske središnjice, nadležnih tijela, informacijskih točaka, te način suradnje s gospodarskim subjektima.

Kad nadležno tijelo objavi propis, uz taj propis navodi da su u postupku njegova donošenja primijenjene sve odredbe o postupku obavješćivanja u području norma, tehničkih propisa i postupaka ocjenjivanja sukladnosti, te propisa o uslugama informacijskog društva u skladu s Uredbom o postupcima službenog obavješćivanja u području norma, tehničkih propisa i postupaka ocjenjivanja sukladnosti, te propisa o uslugama informacijskog društva. Obavijest o tome objavljuje se u „Narodnim novinama“.

Službeno obavješćivanje prema Sporazumu WTO/TBT

Informacijska središnjica putem Stalne misije RH pri Ujedinjenim narodima u Ženevi obavješćuje tajništvo WTO-a o prijedlogu propisa te obavješćuje nadležno tijelo u RH da u roku od najmanje tri mjeseca od dana kada je tajništvo WTO-a primilo obavijest, ne smije donijeti predmetni propis.

Informacijska središnjica zaprima zahtjeve, mišljenja i pisane primjedbe WTO-a i njegovih država članica na prijedlog propisa te ih dostavlja nadležnom tijelu u RH koje se mora na iste očitovati na način iz kojeg je razvidno hoće li primjedbe biti prihvaćene u cijelosti ili djelomično kao i koji su razlozi eventualnog neprihvatanja.

Informacijska središnjica će žurno dostaviti odgovor članici WTO-a koja je dostavila zahtjev odnosno dala pisane primjedbe na prijedlog propisa.

Tajništvo WTO-a dostavlja Stalnoj misiji RH pri Ujedinjenim narodima u Ženevi službene obavijesti država članica WTO-a o njihovim propisima u pripremi, koja ih potom dostavlja Informacijskoj središnjici, a Informacijska središnjica nadležnom tijelu državne uprave u RH.

Ako je nadležno tijelo u RH mišljenja da predmetni prijedlog propisa može izazvati neopravdane zapreke u međunarodnoj trgovini o tome obavještava Informacijsku središnjicu te pri tome obrazlaže svoje mišljenje i predlaže izmjenu spornog prijedloga.

Nadležno tijelo iz RH može predložiti produljenje razdoblja u kojem druga država članica WTO-a ne smije donijeti predmetni propis.

Službeno obavješćivanje prema Sporazumu WTO/SPS

Službeno obavješćivanje u skladu sa sporazumom WTO/SPS provodi se prema istom postupku kao i službeno obavješćivanje prema sporazumu WTO/TBT.

Službeno obavješćivanje prema EU

Nadležno tijelo državne uprave koje priprema propis, putem Informacijske središnjice dostavlja prijedlog propisa EK-u uz objašnjenje razloga za donošenje propisa.

Nadležno tijelo mora odgoditi donošenje tehničkog propisa na rok od tri mjeseca od dana kada je EK primio obavijest o prijedlogu propisa.

Ako EK ili koja država članica EU u roku od tri mjeseca od dana kad je EK primio obavijest o prijedlogu propisa dostavi mišljenje s obrazloženjem o tome da bi predviđeni propis mogao predstavljati zapreku slobodnom kretanju roba na unutarnjem tržištu, nadležno tijelo će odgoditi donošenje propisa na rok od šest mjeseci od dana kad je EK primio obavijest, razmotriti primjedbe i ugraditi ih u novi prijedlog propisa.

Ukoliko EK u roku od tri mjeseca od dana kada je primio obavijest objavi da namjerava predložiti ili objaviti direktivu, uredbu ili odluku na tom području ili ako utvrdi da se prijedlog propisa odnosi na predmet koji obrađuje prijedlog direktive, uredbe ili odluke koja je predložena Vijeću Europske unije, nadležno tijelo državne uprave mora odgoditi donošenje prijedloga propisa na rok od dvanaest mjeseci od dana kada je EK primio obavijest. Ako u tom razdoblju europska direktiva, uredba ili odluka nije objavljena nacionalni se propis može objaviti, a ako je europska direktiva, uredba ili odluka objavljena u tom razdoblju treba odustati od objave nacionalnog propisa i provesti usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s novim europskim propisom.

Period mirovanja može se produljiti i na osamnaest mjeseci ukoliko Vijeće EU prihvati zajedničko stajalište da je potrebno harmonizirati navedeno područje.

Informacijska središnjica obavještava nadležno tijelo u Republici Hrvatskoj o primljenim službenim obavijestima o prijedlozima propisa država članica EU, odnosno njihovih nacionalnih normiranih tijela.

Za dostavu mogućih primjedbi na prijedloge nacionalnih propisa za koje se procijeni da bi mogli prouzročiti zapreke u trgovini primjenjuje se rok od tri mjeseca od dana kada je Informacijska središnjica zaprimila prijedlog propisa.

Pozitivni učinci primjene Uredbe o postupcima službenog obavješćivanja u području norma, tehničkih propisa i postupaka ocjenjivanja sukladnosti, te propisa o uslugama informacijskog društva

Primjenom Uredbe o postupcima službenog obavješćivanja u području norma, tehničkih propisa i postupaka ocjenjivanja sukladnosti, te propisa o uslugama informacijskog društva, Republika Hrvatska će se imati priliku očitovati na prijedloge nacionalnih propisa ostalih država članica EU-a kao i država potpisnica WTO/TBT i WTO/SPS sporazuma. Uspostavom mreže kontakata s poslovnom zajednicom i izvoznicima i širenjem informacija hrvatskim se gospodarstvenicima pruža mogućnost upoznavanja novih nacionalnih propisa drugih država prije njihove objave. Oni mogu imati velike koristi od ovog postupka ako iskoriste priliku koja se pruža i ako na taj način na vrijeme pridonese sprečavanju nepotrebnih zapreka slobodnom kretanju roba.

3.1.4.2. Provjere na vanjskim granicama

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Kako su svi propisi kojima je uređeno postupanje Carinske uprave na vanjskim granicama dio Poglavlja 29. Carinska unija, dinamikom planiranom kroz predmetno Poglavlje provedene su planirane aktivnosti usklađivanja zakonodavstva.

Provedbene mjere

U planiranom roku dovršen je Nacrt Priručnika za postupanje za rad na granici neophodnog za implementiranje viših standarda u radu na vanjskoj granici, čime će, između ostalog, biti omogućena kvalitetna provedba Uredbe 339/93.

B)KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Kako su svi propisi kojima je uređeno postupanje Carinske uprave na vanjskim granicama dio Poglavlja 29. Carinska unija, dinamikom planiranom kroz predmetno Poglavlje provedene su planirane aktivnosti usklađivanja zakonodavstva.

Provedbene mjere

Do kraja 2009 godine planira se uspostava zajedničkog sustav vođenja statističkih podataka prikupljenih od strane svih agencija koje rade na vanjskim granicama.

Sukladno s europskom praksom, Državni inspektorat u pogledu nadzora nad tržištem tehničkih proizvoda tijekom 2009. godine nastaviti će sa jačanjem suradnje s carinom vezano za buduću učinkovitu primjenu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 339/93 od 8. veljače 1993. o kontrolama usklađenosti s pravilima o sigurnosti proizvoda u slučaju proizvoda uvezenih iz trećih zemalja. Temeljem Sporazuma o suradnji u integriranom upravljanju granicom koji je stupio na snagu 3. svibnja 2006. godine te čiji su potpisnici, između ostalih, Državni inspektorat i MF odnosno Carinska uprava suradnja će se nastaviti i dalje, te će se istovremeno kroz aktivnost unutar PHARE 2005. projekta „Sustav nadzora nad tržištem u području tehničkih proizvoda, čija provedba je u tijeku, definirati potrebna suradnja sa carinom u području nadzora tehničkih proizvoda.

3.1.4.3 Kontrola nabave i posjedovanja oružja

A)OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavni okvir u ovom sektoru čini Zakon o oružju (NN 63/2007.), koji je usklađen s Direktivom Vijeća 91/477/EEZ od 18. lipnja 1991. o kontroli nabave i držanja oružja te Protokolom protiv nezakonite proizvodnje i krijumčarenja vatrenog oružja, njegovih sastavnih dijelova i streljiva, kojim se dopunjuje Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminala.

Temeljem Zakona o oružju (NN 63/2007.), koji se primjenjuje od 1. rujna 2007. godine, u 2008. godini doneseni su sljedeći provedbeni propisi:

- Pravilnik o obrascima isprava te obrascima i načinu vođenja evidencija o oružju i streljivu (NN 33/2008. od 21.03.2008.),
- Pravilnik o vrstama i dozvoljenim kalibrima oružja za samoobranu (NN 33/2008. od 21.03.2008.),
- Pravilnik o načinu postupanja policijskih službenika u postupku za izdavanje odobrenja za nabavu oružja fizičkoj osobi (NN 33/2008. od 21.03.2008. godine),
- Pravilnik o vrstama i dozvoljenim kalibrima športskog oružja (NN 35/2008. od 28.03.2008.),
- Pravilnik o načinu raspolaganja oružjem i streljivom oduzetom u upravnom, prekršajnom i kaznenom postupku i oružjem predanom Ministarstvu unutarnjih poslova (NN 49/08 od 29.04.2008. godine),
- Pravilnik o posebnim uvjetima za proizvodnju, smještaj i promet oružja i streljiva, popravljnje i prepravljnje oružja te vođenje civilnih streljišta (NN 69/08. od 13.06.2008.),
- Pravilnik o postupku i načinu onesposobljavanja vatrenog oružja (NN 86/08. od 23.07.2008. godine).

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. nastavit će se jačanje administrativnih kapaciteta edukacijom postojećih službenika i zapošljavanjem novih službenika na slobodna radna mjesta.

3.1.4.4. Slobodno kretanje kulturnih dobara

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Područje slobode kretanja kulturnih dobara uređeno je Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03 i 157/03) i Pravilnikom o uvjetima za davanje odobrenja radi izvoza i iznošenja kulturnih dobara iz Republike Hrvatske (NN 141/06) koji su usuglašeni sa propisima i standardima EU.

Stvoreni su svi uvjeti za izvoz kulturnih dobara prema standardima i praksi EU, te je ostvareno i odgovarajuće administrativno organizacijsko jačanje Uprave za zaštitu kulturne baštine, koja je nadležna za provedbu gore navedenih propisa. U 2008. godini osnovan je jedan novi konzervatorski odjel, a u Upravi za zaštitu kulturne baštine zaposleno je 279 osoba.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- daljnje administrativno jačanje konzervatorske službe
- daljnja provedba zakona i pravilnika

3.2. SLOBODA KRETANJA RADNIKA

3.2.1. Pristup tržištu rada

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U cilju izjednačavanja prava državljana Europske unije s hrvatskim građanima u srpnju 2008. usvojen je novi Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (N.N. br. 80/08), koji je usklađen s Direktivom 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji o slobodi kretanja i boravka na teritoriju države članice, te su stvorene normativne pretpostavke za izravnu primjenu Uredbi na tom području.

Zakon će stupiti na snagu 01. siječnja 2009. godine, osim odredbi o izjednačavanju državljana Europske unije s hrvatskim građanima koje će stupiti na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije.

EURES

Vežano uz pripremu Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za pristup tržištu rada u okviru EURES-a, u tijeku je analiza postojećih poslovnih procesa koji se odnose na rad s poslodavcima i nezaposlenim osobama, kao i postupna prilagodba organizacijske sheme te jačanje ljudskih potencijala HZZ-a na području mobilnosti i slobodnog kretanja radne snage, vodeći se pri tome Poveljom o EURES-u, dokumentom Europskog ureda za koordinaciju koji propisuje provedbu aktivnosti u okviru suradnje s EURES-om.

Službenici Hrvatskog zavoda za zapošljavanje sudjeluju na međunarodnim seminarima i studijskim putovanjima na tematiku EURES-a, te na taj način usvajaju primjere dobre prakse zemalja članica Europske unije vežano uz metodologiju rada na području mobilnosti i slobodnog kretanja radne snage. Istovremeno, u tijeku su i službeni kontakti sa EURES menadžerima i savjetnicima s ciljem organizacije seminara na temu mobilnosti radne snage u Republici Hrvatskoj. U tom smislu su provedene slijedeće aktivnosti:

U studenom 2007. godine predstavnici Hrvatskog zavoda za zapošljavanje bili su u studijskoj posjeti Bugarskoj gdje su se upoznali sa obvezama članica EU u odnosu na EURES i način prilagodbe javnog zavoda zahtjevima EURES-a;

U tijeku je osnivanje odsjeka za EURES i međunarodno posredovanje i imenovanje voditelja odsjeka; Republika Hrvatska trenutno ima potpisane sporazume o zapošljavanju samo sa SR Njemačkom i Republikom Slovenijom, no Hrvatski zavod za zapošljavanje nastoji pružati usluge našim građanima oko zapošljavanja i u drugim zemljama. Kako bi se u tranzicijskom razdoblju do trenutka pristupanja u mrežu EURES što kvalitetnije mogli zadovoljiti zahtjevi stranih poslodavaca s kojima nije sklopljen sporazum o zapošljavanju, prema njima je tijekom mjeseca ožujka 2008. standardiziran način pružanja usluge posredovanja pri zapošljavanju.

Međunarodna organizacija za migracije i Hrvatski zavod za zapošljavanje u Područnoj službi Zagreb osnovali su Migracijsko informacijski centar u okviru projekta AENEAS.

Od 01. siječnja 2008. godine je u primjeni Zakon o strancima („Narodne novine“ broj 79/07) kojim je uređeno i područje rada stranaca u Republici Hrvatskoj.

Stranci u Republici Hrvatskoj mogu raditi na temelju radne ili poslovne dozvole i prije nego što započnu s radom moraju imati odobren privremeni boravak, ako Zakonom o strancima nije drugačije određeno. Sukladno Zakonu, strancima se jamči razina prava u odnosu na uvjete zapošljavanja i rada utvrđena radno pravnim propisima Republike Hrvatske, odnosno kolektivnim ugovorima ili arbitražnim pravorijecima.

Vlada Republike Hrvatske utvrđuje godišnju kvotu radnih dozvola najkasnije do 31. listopada tekuće godine za sljedeću godinu i to za produženje već izdanih radnih dozvola i za novo zapošljavanje.

Prijedlog godišnje kvote radnih dozvola izrađuje ministarstvo nadležno za rad na temelju mišljenja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore i predstavnika socijalnih partnera. Godišnjom kvotom radnih dozvola utvrđuju se djelatnosti i zanimanja u kojima se dopušta zapošljavanje te broj radnih dozvola za svaku od djelatnosti i zanimanja, a može se utvrditi i kvota za sezonsko zapošljavanje.

Radne dozvole strancima izdaju nadležne policijske uprave, odnosno policijske postaje Ministarstva unutarnjih poslova, sukladno Odluci o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca za određenu kalendarsku godinu.

Odlukom o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca za kalendarsku godinu 2008. godinu („Narodne novine“, broj: 130/07) te Odlukom o izmjenama i dopuni Odluke o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca za kalendarsku godinu 2008. („Narodne novine“, broj: 106/08) ukupno je utvrđeno 10.242 radnih dozvola za kalendarsku godinu 2008. Najveći broj radnih dozvola utvrđen je u djelatnostima kao što su graditeljstvo – 5.330, brodogradnja – 1.700, turizam i ugostiteljstvo – 285, promet – 118, prerađivačka industrija – 106, znanost i obrazovanje – 32, zdravstvo – 25 informatika – 25, kultura – 21.

Određene kategorije stranaca u Republici Hrvatskoj mogu raditi temeljem radne dozvole izvan godišnje kvote radnih dozvola kao što su dnevni migranti, ključno osoblje, radnici i članovi njihovih obitelji čiji je status reguliran Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, stranci koji obavljaju ključne poslove u trgovačkim društvima, podružnicama i predstavništvima, stranci koji dolaze raditi u okviru internog transfera sukladno Marakeškom ugovoru, učitelji i nastavnici koji izvode nastavu na jeziku i pismu nacionalnih manjina, na temelju međunarodnog ugovora.

Izmijenjeni su uvjeti za dobivanje poslovne dozvole, na način da stranci mogu dobiti poslovnu dozvolu samo na temelju suglasnosti ureda državne uprave nadležnog za gospodarstvo odnosno ureda državne uprave nadležnog za djelatnost koju stranac obavlja.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je donijelo Pravilnik o izdavanju suglasnosti („Narodne novine“, broj: 26/08) kojim su utvrđeni uvjeti koje stranac mora ispuniti da dobije suglasnost nadležnog ureda. Tako stranac – osnivač trgovačkog društva i obrtnik koji su registrirali poslovnu aktivnost u Republici Hrvatskoj moraju dokazati da svojim poslovanjem utječu na povećanje gospodarske aktivnosti u Republici Hrvatskoj, da uvode nove proizvodne procese, novu opremu, suvremenu tehnologiju te potiču otvaranje novih radnih mjesta i zapošljavanje domaće radne snage.

Zakonom su proširene kategorije stranaca koja temeljem reguliranog statusa u Republici Hrvatskoj mogu raditi bez radne ili poslovne dozvole (stranci s odobrenim stalnim boravkom, stranci kojima je odobren azil, žrtve trgovanja ljudima, strancima kojima je odobren privremeni boravak u svrhu spajanja obitelji s hrvatskim državljaninom, strancem na stalnom boravku ili azilantom, stranci koji imaju status redovitog učenika ili studenta, stranci koji imaju privremeni boravak u svrhu znanstvenog istraživanja, stranci koji imaju autonomno odobrenje boravka u Republici Hrvatskoj).

Zakonom o strancima utvrđene su i kategorija stranaca koje do 30 dana godišnje mogu raditi bez radne, odnosno poslovne dozvole kao što su: pružatelji usluga u turizmu, prokuristi, članovi uprave i nadzornog odbora trgovačkog društva, predstavnici vjerskih zajednica, stručnjaci na području zaštite kulturne baštine, stranci koji obavljaju poslove montaže, isporuke, servis strojeva ili opreme, profesori, izvorni govornici, znanstvenici na stručnom usavršavanju, civilni i vojni dužnosnici vlada drugih država radi provođenja projekata sklopljenim s Republikom Hrvatskom, akreditirani strani dopisnici i izvjestitelji, stranci koji sudjeluju na organiziranim stručnim skupovima i seminarima, stranci koji se stručno usavršavaju kod pravne osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja je organizacijski povezana s inozemnim poslodavcem itd.

Posebna kategorija stranaca je izuzeta odredbi Zakona o strancima koje se odnose na izdavanje radne ili poslovne dozvole već samo reguliraju privremeni boravak u svrhu rada (volonteri koji rade u neprofitnim udrugama i ustanovama, stranci koji rade na temelju međunarodnih ugovora o stručno-

tehničkoj pomoći, koje je Republike Hrvatska sklopila s Europskom unijom, drugom državom ili međunarodnom organizacijom).

Posebnim poglavljem Glave XI. Zakona uređen je ulazak, boravak i rad državljana država članica Europskog ekonomskog prostora, članova njihovih obitelji i članova obitelji hrvatskih državljana, a posebnim poglavljem Glave XII. uređen je ulazak, boravak i rad državljana trećih država koji imaju odobren stalni boravak u drugoj državi članici Europskog ekonomskog prostora i članova njihovih obitelji. Prema odredbama glave XI. državljanima država članica EEP-a za rad u Hrvatskoj ne treba radna ili poslovna dozvola. Odredbe glave XI. i XII. stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji.

Navedene Glave Zakona o strancima usuglašene su sa Direktivom Vijeća 2004/38 od 2. travnja 2004. o pravu državljana Unije i članova njihovih obitelji o slobodi kretanja i boravka na području države članice i Direktivom Vijeća 2003/109/EZ od 25.12.2003. o statusu državljana trećih država koji imaju stalni boravak.

Temeljem Zakona o strancima donesen je i Pravilnik o načinu utvrđivanja uvjeta za ulazak i boravak u Republici Hrvatskoj državljana država članica Europskog ekonomskog prostora i članova njihovih obitelji te članova obitelji hrvatskih državljana („Narodne novine“, broj: 62/08) kojim se propisuje način utvrđivanja uvjeta za boravak državljana država članica EEP-a i članova njihovih obitelji, izgled i sadržaj obrasca prijave privremenog boravka za državljane država članica EEP-a, boravišne iskaznice za članove obitelji državljana država članica EEP-a, odobrenja za stalni boravak državljana država članica EEP-a i članova njihovih obitelji te sadržaj i način vođenja zbirke podataka. Pravilnik će se također primjenjivati od dana pristupanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji.

Administrativni kapaciteti MUP-a jačaju se provođenjem edukacije službenika te povećanjem sistematiziranih radnih mjesta Odsjeka za statusna pitanja stranaca u sjedištu Ministarstva za dodatna tri službenika.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nastavit će se jačanje administrativnih kapaciteta edukacijom postojećih službenika te zapošljavanjem novih na novo-ustrojena radna mjesta.

3.2.2. Koordinacija sustava socijalne sigurnosti

Hrvatsko socijalno zakonodavstvo obuhvaća mirovinsko osiguranje, zdravstveno osiguranje, osiguranje za slučaj nezaposlenosti i pravo na obiteljska davanja, dakle sve grane socijalnog osiguranja obuhvaćene Uredbom 1407/8, koja predstavlja temeljni propis europskog socijalnog zakonodavstva, kao i Uredbom 574/72, koja sadrži postupovne odredbe za primjenu Uredbe 1408/7. Pravni okvir na području socijalnog osiguranja u okviru slobode kretanja radnika čine bilateralni ugovori o socijalnom osiguranju kojima se koordiniraju sustavi socijalne sigurnosti država ugovornica na navedenim područjima. Republika Hrvatska za sada koordinira sustav socijalne sigurnosti s 24 države, od kojih je 16 država EU, kako putem starih konvencija o socijalnom osiguranju, koje se primjenjuju temeljem odredaba Bečke konvencije o sukcesiji država glede međunarodnih ugovora, tako i putem novih ugovora o socijalnom osiguranju koje je sklopila kao samostalna država. Ugovori se uglavnom temelje se na načelu osiguranja, što znači da se primjenjuju na sve osobe koje jesu ili su bile obuhvaćene zakonodavstvom ugovorne stranke, kao i na članove obitelji tih osoba, a izrađeni su na općeprihvaćenim europskim načelima, koja odgovaraju načelima sadržanim u europskom uredbama za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti.

Što se tiče institucionalnog okvira, za područje koordinacije sustava socijalnog osiguranja/socijalne sigurnosti i dalje su nadležna tijela Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, a nadležne

ustanove Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu i Hrvatski zavod za zapošljavanje.

U daljnjem razdoblju osnovna zadaća i dalje ostaje pojačanje administrativnih struktura za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti, a s obzirom da do sada nije postignut planirani napredak glede tog pitanja, na koje se konstantno skreće pozornost u dokumentima Europske komisije. Tako se u Izvješću o napretku za 2007. godinu u poglavlju 4. Sposobnost preuzimanja obveza koje proizlaze iz članstva, 4.2. Sloboda kretanja radnika, navodi da u području koordinacije sustava socijalne sigurnosti nije ostvaren nikakav napredak, te da administrativna sposobnost za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti nije dovoljno razvijena. Isto se ističe u izmijenjenoj Odluci o Pristupnom partnerstvu od 5. veljače 2008., uz potrebu ukidanja diskriminacijskih mjera prema radnicima migrantima iz EU i državljanima EU (što je već učinjeno izmjenama zakonodavstva u proteklom razdoblju). S tim u svezi potrebno je napomenuti da je povećanje administrativne sposobnosti za primjenu pravne stečevine usko vezano uz potrebu reforme državne uprave, što je navedeno i kao ključni prioritet u izmijenjenoj Odluci o Pristupnom partnerstvu, te će se pratiti daljnji razvoj reforme državne uprave i u skladu s tim poduzimati mjere potrebne za povećanje administrativne sposobnosti. To se posebice odnosi na pojačanje administrativne sposobnosti tijela državne uprave koja vrše nadzor nad zakonitošću rada nadležnih ustanova i to u smislu stručnog usavršavanja postojećeg službeničkog kadra i razvijanja potrebnih vještina radi sudjelovanja u izradi propisa, kao i radi prethodnog upoznavanja s propisima europskog socijalnog *acquisa*. Što se pak tiče povećanja provedbene sposobnosti, koje se uz spomenuto povećanje administrativne sposobnosti navodi kao mjerilo za zatvaranje poglavlja 2. u Zajedničkim stajalištima, provedbene institucije poduzimaju odgovarajuće aktivnosti u smislu rasporeda postojećih kapaciteta u posebne ustrojstvene jedinice nadležne za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti (posebice Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje u kojem je preustroj u tijeku).

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Što se tiče zdravstvenog osiguranja, stranci s privremenim, odnosno stalnim boravkom i dozvolom o radu ili poslovnom dozvolom, ako postoji osnova za stjecanja statusa osiguranika (zaposlenje, samostalna djelatnost ili slično), uživaju jednaka prava i jednake obveze kao i hrvatski državljani. Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju («Narodne novine» br. 85/06) je propisano da stranci sa stalnim boravkom ostvaruju pravo na obvezno zdravstveno osiguranje pod jednakim uvjetima kao i hrvatski državljani s prebivalištem u Republici Hrvatskoj. Pravo na osnovno zdravstveno osiguranje i pravo na zdravstvenu zaštitu, strani državljani koji nisu na stalnom boravku ostvaruju temeljem Zakona o zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj («Narodne novine» br. 114/97). U 2006. godini donesen je i Zakon o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju (Narodne novine broj 85/06) i Zakon o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu (Narodne novine broj 85/06).

Nadalje, Republika Hrvatska je do sada sklopila Dogovor o korištenju Europske iskaznice zdravstvenog osiguranja sa Republikom Slovenijom (2004. g.), Republikom Češkom (2005. g.) i Republikom Mađarskom (2006. g.). Europska iskaznica zdravstvenog osiguranja je zamijenila postojeće tiskanice te osnovom iste osigurane osobe navedenih država ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu izravno u zdravstvenim ustanovama i ordinacijama privatne prakse koje su u ugovornom odnosu s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje, a u opsegu utvrđenom bilateralnim ugovorom.

Što se tiče slobode kretanja radnika i položaja stranaca u sustavu mirovinskog osiguranja, tijekom 2008. godine nisu poduzete posebne aktivnosti, s obzirom da je tijekom 2007. izvršena odgovarajuća zakonodavna prilagodba propisa koji reguliraju status stranaca. U sustavu mirovinskog osiguranja nema primjera nejednakog postupanja prema stranim državljanima, te se stranci zaposleni u Republici Hrvatskoj imaju pravo uključiti u sustav mirovinskog osiguranja pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani. Jedino područje u kojem strani državljani nisu bili u potpunosti izjednačeni u pristupu mirovinskom osiguranju, je dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje, s obzirom da je pristup tom osiguranju bio uvjetovan prebivalištem, što neće biti

slučaj od dana pristupanja RH u punopravno članstvo. Navedeno je izmijenjeno još tijekom 2007. godine izmjenama dvaju propisa koji reguliraju sustav mirovinskog osiguranja temeljen na individualnoj kapitaliziranoj štednji. Također je izmijenjen i u potpunosti usklađen propis koji regulira pravo na doplatu za djecu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U odnosu na zdravstveno osiguranje planira se donošenje novog Zakona o zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj, a Republika Hrvatska je i na dalje spremna i sa svim drugim zainteresiranim državama sklopiti ugovore o socijalnom osiguranju, kao i bilateralne dogovore o korištenju Europske iskaznice zdravstvenog osiguranja sa državama članicama EU, koja za to pokazuju interes.

Republika Hrvatska će do pristupanja u Europsku uniju u potpunosti biti spremna implementirati propise (Odluka 2003/751/EZ; 2003/752/EZ; 2003/753/EZ) o Europskoj iskaznici zdravstvenog osiguranja te omogućiti svim svojim osiguranim osobama korištenje iste.

U odnosu na mirovinsko osiguranje sve planirane zakonodavne aktivnosti su izvršene tijekom 2007. godine. Iznimku predstavlja podzakonski akt – Pravilnik o vođenju matične evidencije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, čije će se odredbe u svrhu provedbe relevantne pravne stečevine izmijeniti i dopuniti tijekom 2009. godine. Aktivnosti na planu jačanja administrativnih kapaciteta i pripreme za primjenu uredbi za koordinaciju su u tijeku. U navedenu svrhu izradit će se poseban program osposobljavanja administrativnih kapaciteta u nadležnim tijelima i nadležnim ustanovama za provedbu propisa u području socijalne sigurnosti

Republika Hrvatska, će do pristupanja u EU u potpunosti biti spremna primjenjivati europske propise – uredbi za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti s obzirom da se radi o području u kojem će se europski propisi izravno primjenjivati. Republika Hrvatska ima u vidu i mogućnost stupanja na snagu novih propisa na tom području prije pristupanja u punopravno članstvo u EU, što je posebno istaknuto u Zajedničkom stajalištu za poglavlje 2.

3.3. PRAVO POSLOVNOG NASTANA I SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

Horizontalna pitanja

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprava za trgovinu i unutarnje tržište je nadležno za koordinaciju svih aktivnosti u vezi sa pravom na poslovni nastan i slobodom pružanja usluga.

U Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, u okviru Uprave za trgovinu i unutarnje tržište, osnovan je Odjel za koordinaciju unutarnjeg tržišta u srpnju 2005. koji je započeo s radom 21. studenog 2005.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave (NN 27/08), koji je stupio na snagu u ožujku 2008. godine, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je u djelokrug rada dobilo između ostalog i koordinativnu funkciju u području slobode pružanja usluga. Uloga Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva je da osigurava politiku koordinacije, suradnju s ministarstvima i javnim sektorom na području Prava poslovnog nastana i slobode pružanja usluga.

Temeljem Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (NN 41/08) unutar Odjela za koordinaciju unutarnjeg tržišta ustrojen je i Odsjek za razvoj usluga.

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. godine ojačani su administrativni kapaciteti Odjela za koordinaciju unutarnjeg tržišta upošljavanjem 1 novog djelatnika – voditelja Odsjeka za razvoj usluga. Predstavnici navedenog podjela sudjelovali su radu tijela za praćenje provedbe Sporazuma o Stabilizaciji i pridruživanju u okviru poglavlja 3. te su prisustvovali tehničkim konzultacijama u Bruxellesu vezano uz usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s relevantnom pravnom stečevinom u okviru ovog poglavlja (Direktiva 2006/123/EZ o pružanju usluga na unutarnjem tržištu i Direktiva 2005/36/EZ o priznavanju stručnih kvalifikacija).

B) KLJUČNI PRIORITETI

U predstojećem razdoblju nastaviti će se daljnje jačanje administrativnih kapaciteta Odsjeka za razvoj usluga kao i koordinacija svih aktivnosti vezanih uz dovršetak usklađivanja s pravnom stečevinom u okviru Poglavlja 3. Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga.

3.3.1. Poslovni nastan

ZAKON O SUDSKOM REGISTRU

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Na temelju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru (NN 40/07), 18. prosinca 2007. godine donesen je novi Pravilnik o načinu upisa u sudski registar (NN 134/07), kojim se razrađuju njegove zakonske odredbe.

Pravilnikom se, između ostaloga, propisuje da se glavna knjiga vodi na papiru i u elektroničkom obliku, da se podaci unose dnevno u jedinstvenu bazu podataka. Pravilnikom se također propisuje da će jedinstvena baza podataka od 1. siječnja 2009. godine sadržavati i zbirku isprava u elektroničkom obliku koja je istovjetna zbirci isprava na papiru. Od 01. siječnja 2009. godine Pravilnik određuje mogućnost podnošenja prijave upisa u sudski registar i elektroničkim putem.

Naputkom o uvjetima i načinu ostvarivanja elektroničke komunikacije s registarskim sudom radi upisa društva s ograničenom odgovornošću u sudski registar propisano je vođenje pilot projekt upisa osnivanja društva s ograničenom odgovornošću s temeljnim kapitalom u novcu u sudski registar Trgovačkog suda u Varaždinu. Pilot projekt radnog naziva „on-line registracija“ započeo je dana 30. listopada 2007. godine, a prema Naputku o izmjeni i dopuni Naputka o uvjetima i načinu ostvarivanja elektroničke komunikacije s registarskim sudom radi upisa društva s ograničenom odgovornošću u sudski registar (NN 62/08) traje do 31. prosinca 2008. godine. Od dana 1. siječnja 2008. godine do dana 1. rujna 2008. godine na Trgovačkom sudu u Varaždinu osnovano je putem on-line prijave 292 subjekta, dok je klasičnim putem osnovano 78 subjekata. Dakle 79% društava upisano je u sudski registar putem on-line prijave, dok je 21 % putem prijave u papirnatom obliku. Ovi podaci odnose se na sva osnivanja, a kako se pilot projekt „on-line“ odnosi samo na osnivanja društava s ograničenom odgovornošću, može se zaključiti da se on odvija vrlo uspješno.

U tijeku je proširenje navedenog pilot projekta na trgovačke sudove u Osijeku, Zadru i Splitu.

Sukladno Zakonu o sudskom registru i Pravilniku o načinu upisa u sudski registar elektronička komunikacija sa sudom i stvaranje elektroničke zbirke isprava osigurat će se do 1. siječnja 2009. godine.

Rad s novim programom središnje baze sudskog registra započeo je dana 14. travnja 2008. godine. Za potrebe stvaranja elektroničke zbirke isprava registra sukladno Zakonu o sudskom registru (NN 1/95, 57/96, 45/99, 54/05 i 40/07) isporučena je informatička oprema svim trgovačkim sudovima, te je dovršen program za skeniranje zbirke isprava.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima koji je donesen dana 03. listopada 2007. godine (NN 107/07.) a stupio je na snagu dana 01. travnja 2008. godine osim odredaba članka 142. koje stupaju na snagu na dan prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju.

ZAKON O USTANOVAMA

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

S ciljem usklađivanja s pravnom stečevinom i uklanjanja diskriminatornih odredbi u odnosu na državljane država članica Europske unije, dana 14. ožujka donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ustanovama (NN 35/08).

ZAKON O STRANCIMA

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Od 01. siječnja 2008. godine je u primjeni Zakon o strancima (NN 79/07) kojim je utvrđeno da stranci u Republici Hrvatskoj mogu raditi temeljem radne ili poslovne dozvole.

Zakonom o strancima je utvrđeno da se poslovna dozvola može izdati strancima koji su pružatelji usluga pod uvjetom da su zaposleni kod inozemnog poslodavca i da imaju odgovarajuće kvalifikacije te da inozemni poslodavac ima sklopljen ugovor s trgovačkim društvom u Republici Hrvatskoj. Nadalje, mora se raditi o specifičnom pružanju usluga u djelatnosti visoke tehnologije te da pružanje usluga predstavlja interes za Republiku Hrvatsku. U navedenom slučaju poslovna dozvola se izdaje na rok važenja do 6 mjeseci u godini dana uz prethodnu suglasnost nadležnog državnog ureda za djelatnost u kojoj se pruža usluga, a sukladno Pravilniku o izdavanju suglasnosti (NN 26/08).

Posebним poglavljem Glave XI Zakona uređen je ulazak, boravak i rad državljanina država članica Europskog ekonomskog prostora, članova njihovih obitelji i članova obitelji hrvatskih državljanina. Prema odredbama ove Glave državljanima država članica EEP-a za rad i pružanje usluga u Hrvatskoj

ne treba radna ili poslovna dozvola. Ove odredbe (Glava XI) stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Temeljem Zakona o strancima donesen je i Pravilnik o načinu utvrđivanja uvjeta za ulazak i boravak u Republici Hrvatskoj državljana država članica Europskog ekonomskog prostora i članova njihovih obitelji te članova obitelji hrvatskih državljana (NN 62/08). Pravilnik će se također primjenjivati od dana pristupanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nastavit će se jačanje administrativnih kapaciteta edukacijom postojećih službenika te zapošljavanjem novih na novo-ustrojena radna mjesta.

3.3.2. Sloboda pružanja prekograničnih usluga

USLUGE U PRAVOSUĐU

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o odvjetništvu (NN 117/08) izvršena je prilagodba pravnog okvira koji regulira odvjetništvo u Republici Hrvatskoj s položajem odvjetništva u Europskoj uniji, kao i s uvjetima prekograničnog pružanja odvjetničkih usluga. Zakon o odvjetništvu je usklađen s odredbama Direktive 77/249/EEZ od 22. ožujka 1977. godine i Direktive 98/5/EZ od 16. veljače 1998. godine koje se isključivo odnose na pravni status odvjetnika u uvjetima prekograničnog pružanja odvjetničkih usluga.

Zakonom je omogućeno stranim odvjetnicima iz država članica Europske unije da obavljaju odvjetničko zanimanje u Republici Hrvatskoj i to na način kako odvjetničko zanimanje obavljaju i u matičnim zemljama. Ovim Zakonom strana odvjetnička društva mogu osnivati svoje podružnice u Republici Hrvatskoj. Odredbe ovog Zakona koje se odnose na status stranih odvjetnika u Republici Hrvatskoj primjenjivat će se od dana pristupanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji.

USLUGE U ZDRAVSTVU

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Republika Hrvatska je u prilagodbi sa zakonodavstvom Europske unije započela promjenu u području zdravstva, a sukladno principima iz članka 43. i 49. Ugovora o europskoj zajednici.

Zakonom o dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti (NN 117/08) otklonjena su ograničenja za državljane EU u pogledu polaganja stručnog ispita te znanja hrvatskog jezika.

Donesen je Zakon o dopunama zakona o liječništvu (NN 117/08), Zakon o izmjeni i dopuni zakona o ljekarništvu (NN 117/08) Zakon o dopunama zakona o sestriinstvu (NN 117/08), Zakon o dopunama Zakona o stomatološkoj djelatnosti (NN 117/08) i Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o medicinsko-biokemijskoj djelatnosti (NN 117/08). Spomenutim izmjenama zakona otklanjaju se ograničenja za državljane država članica Europske unije u pogledu polaganja stručnog ispita te znanja hrvatskog jezika.

Zakon o primaljama (NN 120/08) regulira je profesiju primalja u skladu sa kompetencijama prema propisima Europske unije.

USLUGE U TURIZMU

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Temeljem Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti (NN 138/06) tijekom 2008. godine doneseni su slijedeći pravilnici: Pravilnik o pružanju ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu (NN 5/08), Pravilnik o upisnicima ugostiteljskih objekata i o upisnicima o pružanju ugostiteljskih usluga u domaćinstvu i seljačkom domaćinstvu (NN 5/08), Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja knjige gostiju i popisa gostiju (NN 5/08), Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja knjige žalbi (NN 5/08), Pravilnik o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji drugih vrsta smještajnih objekata iz skupine „Kampovi i druge vrste objekata za smještaj“ (NN 49/08), Pravilnik o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji ugostiteljskih objekata kampova iz skupine „Kampovi i druge vrste objekata za smještaj“ (NN 75/08). Donošenjem navedenih Pravilnika doneseni su svi podzakonski propisi za čije je donošenje temeljem Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti ovlašten ministar turizma.

Temeljem Zakona o pružanju usluga u turizmu (NN 68/07), tijekom 2008. godine doneseni su slijedeći pravilnici i to: Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja knjige žalbi (NN 5/08) i, Pravilnik o Upisniku putničkih agencija (NN 30/08), Pravilnik o Upisniku ugovora o turističkom zastupanju turističkih agencija (NN 30/08), Pravilnik o stručnom ispitu za voditelja poslovnice (NN 50/08), Pravilnik o stručnom ispitu za turističke vodiče i ispitnom programu za turističke pratitelje (NN 50/08 i 120/08), Pravilnik o iskaznici turističkog vodiča (NN 50/08 i 90/08), Pravilnik o Upisniku turističkih vodiča (NN 50/08), Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma (NN 72/08), Pravilnik o vrstama i kategorijama plovnih objekata nautičkog turizma (NN 69/08) i Pravilnik o popisu turističkih cjelina (lokaliteta) po županijama (NN 76/08). Donošenjem navedenih Pravilnika doneseni su svi podzakonski propisi za čije je donošenje ovlašten ministar turizma temeljem Zakona o pružanju usluga u turizmu, a čije je donošenje bilo planirano tijekom 2008. godine.

Donošenjem navedenih zakona i provedbenih propisa postignuto je usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije shodno principima iz članka 43. i 49. Ugovora o osnivanju Europske zajednice,. Neusklađenost navedenih Zakona odnosila se na preostale zapreke glede slobode pružanja prekograničnih usluga (načelo zabrane diskriminacije - članak 12. Ugovora o osnivanju Europske zajednice) i to u dijelu koji se tiče pružanja usluga fizičkih osoba („građana“). Naime jedan od uvjeta za pružanje ugostiteljskih i turističkih usluga od strane fizičkih osoba („građana“) bilo je hrvatsko državljanstvo.

Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, Zakon o boravišnoj pristojbi i Zakon o članarinama u turističkim zajednicama kojima se uređuje sustav turističkih zajednica doneseni su u Hrvatskom saboru 15. prosinca 2008. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U ovisnosti o datumu donošenja novih propisa kojima se uređuje sustav turističkih zajednica u 2009. godini planiraju se donijeti svi podzakonski propisi za njihovu provedbu.

USLUGE PRIVATNE ZAŠTITE I HUMANITARNOG RAZMINIRANJA

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U proceduri donošenja pred Hrvatskim Saborom je Zakon o privatnim detektivima. Zakon je prošao prvo čitanje u rujnu 2008. godine. Vlada RH 5. prosinca 2008. godine usvojila je Konačni prijedlog Zakona i uputila ga na donošenje Hrvatskom saboru. Očekuje se da će predmetni Zakon biti donesen do kraja 2008. godine.

Prijedlog Zakona o privatnim detektivima usklađen je s odredbama Ugovora o osnivanju Europske zajednice (članak 43. i članak 49.), te propisuje da privatni detektiv koji ima odobrenje za obavljanje

detektivskih poslova izdano od države članice Europske unije ili države ugovornice Ugovora o europskom gospodarskom prostoru, može u Republici Hrvatskoj obavljati detektivske poslove bez dopuštenja nadležne policijske uprave. Jednako tako, za izdavanje dopuštenja za obavljanje poslova privatnog detektiva državljanima država članica Europske unije ili država ugovornica Ugovora o europskom gospodarskom prostoru ne traži se uvjet prebivališta, odnosno odobrenog boravka u Republici Hrvatskoj, kao niti poznavanje hrvatskog jezika i latiničnog pisma. Ove odredbe stupit će na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Na sjednici održanoj 5. prosinca 2008. godine Vlada RH usvojila je i Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o humanitarnom razminiranju te ga uputila na donošenje Hrvatskom saboru. Predloženim izmjenama Zakona o humanitarnom razminiranju (NN 153/05 i 63/07) odredbe koje reguliraju rad stranaca na poslovima humanitarnog razminiranja bit će izmijenjene u cilju reguliranja slobode pružanja usluga sukladno članku 49. Ugovora o osnivanju Europske zajednice.

USLUGE U VETERINARSTVU

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Donošenjem novog Zakona o veterinarstvu (NN 41/07) u travnju 2007. godine dana je mogućnost pravnim i fizičkim osobama registriranim za obavljanje veterinarske djelatnosti u zemljama članicama Europske unije da istu mogu obavljati i u Republici Hrvatskoj pod uvjetima koje odredi ministar, čime je stvoren zakonski temelj za usklađivanje s pravnom stečevinom u području pružanja veterinarskih usluga. Ova odredbe stupa na snagu od dana pristupanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji.

Donošenje provedbenog propisa (Pravilnika o uvjetima pod kojima državljani zemalja članica Europske unije mogu obavljati veterinarsku djelatnost u Republici Hrvatskoj) planirano je za četvrti kvartal 2008. godine te je u tu svrhu osnovano i povjerenstvo koje je imalo zadatak izraditi nacrt propisa koji bi bio usklađen s Direktivom 2005/36/EZ o uzajamnom priznavanju stručnih kvalifikacija. Obzirom da je za usklađivanje s pravnom stečevinom u ovom području potrebno donijeti krovni zakon o priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija u smislu ove Direktive, navedeni provedbeni propisi donijeti će se po donošenju navedenog zakona kojim bi se regulirala ova materija.

Ojačani su administrativni kapaciteti Uprave za veterinarstvo upošljavanjem 2 djelatnika u Odsjeku za organizaciju veterinarske službe.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Odmah po donošenju krovnog zakona, ovo tijelo će aktivirati već prije osnovano povjerenstvo te prioritetno pristupiti izradi i donošenju Pravilnika o uvjetima pod kojima državljani zemalja članica Europske unije mogu obavljati veterinarsku djelatnost u Republici Hrvatskoj te Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima, načinu davanja, produljivanja i oduzimanja odobrenja za rad veterinaru.

USLUGE U GRADITELJSTVU

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Prema planu usklađivanja ključnih propisa s pravnom stečevinom Europske unije za poglavlje 3. Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva imalo je obvezu u III. kvartalu 2008. godine izraditi prijedlog Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u

prostornom uređenju i gradnji i uputiti ga u proceduru Vlade Republike Hrvatske. Prijedlog navedenog Zakona upućen je u proceduru u roku i prošao je prvo čitanje u Hrvatskom saboru. Konačni prijedlog Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji upućen je u Hrvatski sabor na drugo čitanje.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Po donošenju Zakona o arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji donijeti će se tijekom 2009. godine:

- Pravilnik o uvjetima i mjerilima za davanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja (III kvartal 2009.),
- Pravilnik u vezi izdavanja suglasnosti za obavljanje djelatnosti građenja i o drugim pitanjima s tim u vezi (II kvartal 2009.),
- Pravilnik o međunarodno priznatim sustavima ovjere sposobnosti upravljanja projektima i obrazovnim programima relevantnim za područje upravlja projektom gradnje (II kvartal 2009.),
- Pravilnik o priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija u području arhitektonskih i inženjerskih poslova (II kvartal 2009.).

USLUGE U KULTURI

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

S ciljem usklađivanja s pravnom stečevinom u ovom području, Ministarstvo kulture pokrenulo je postupak usklađivanja Zakona o knjižnicama (NN 105/97, 5/98 i 104/00), Zakona o muzejima (NN 142/98) i Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (NN 105/97 i 64/00) sa Zakonom o izmjenama i dopuni Zakona o ustanovama (NN 35/08), kako bi se stranim pravnim i fizičkim osobama omogućilo osnivanje knjižnica, muzeja i arhiva u Republici Hrvatskoj.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U II. kvartalu 2009. planira se donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o knjižnicama, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o muzejima i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima.

3.3.3. Poštanske usluge

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Stručnu studiju Strategija razvoja tržišta poštanskih usluga u Republici Hrvatskoj do 2013. godine i Akcijski plan provedbe Strategije razvoja tržišta poštanskih usluga u Republici Hrvatskoj do 2013. godine izradila je konzultantska tvrtka Roland Berger Strategy Consultants d.o.o., na temelju ugovora sklopljenog s Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture (MMPI). Vlada Republike Hrvatske prihvatila je Strategiju i Akcijski plan na sjednici održanoj 19. ožujka 2008. godine.

Navedena Strategija predstavlja temeljni dokument kojim se određuju načela i smjernice razvoja tržišta poštanskih usluga te nacionalni prioriteti u očuvanju i razvoju poštanskih usluga, posebice univerzalnih poštanskih usluga, kao i dinamika daljnje liberalizacije tržišta poštanskih usluga u Republici Hrvatskoj. Ovom je Strategijom utvrđena vremenska dinamika daljnje liberalizacije tržišta poštanskih usluga u Republici Hrvatskoj po scenariju postupne liberalizacije tržišta, koja ostavlja

najviše vremena za pripremu domaćeg tržišta poštanskih usluga i javnog operatora, kao i za osiguranje dostupnosti univerzalnih poštanskih usluga (predloženo je otvaranje poštanskog tržišta i osiguranje potpune liberalizacije tržišta poštanskih usluga u 2013. godini).

Najvažniji preduvjet preuzimanja Treće poštanske direktive (koja je donesena 20. veljače 2008. godine) u hrvatsko zakonodavstvo i praksu, kako je utvrđeno Strategijom, je restrukturiranje javnog operatora, donošenje novog poslovnog plana i njegova dosljedna primjena do 2010. godine.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o pošti (NN 63/08.) proširene su ovlasti nacionalnog regulatornog tijela za poštanske usluge (kroz jačanje nadzornih ovlasti i ovlasti u vezi s reguliranjem tržišta), koje je objedinjeno s nacionalnim regulatornim tijelom nadležnim za elektroničke komunikacije (telekomunikacije) u novo, jedinstveno nacionalno regulatorno tijelo – Hrvatsku agenciju za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM).

Istim je Zakonom, u skladu s člankom 7. Direktive 2002/39/EZ kojom se mijenja Direktiva 97/67/EZ, težinsko ograničenje rezerviranog područja za pismovne pošiljke smanjeno sa 100 grama na 50 grama, a cjenovno ograničenje smanjeno je s trostrukog iznosa cijene prve stope mase najbrže kategorije na 2,5 puta veći iznos navedene mase i kategorije. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pošti stupio je na snagu 1. srpnja 2008. godine, osim odredbe o smanjenju rezerviranog područja, koja stupa na snagu 1. siječnja 2010. godine.

Donošenjem navedenog Zakona usklađeni su zahtjevi regulatornog okvira, uspostavljenog Direktivom 97/67/EZ o jedinstvenim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga Zajednice i poboljšanju kakvoće usluga i Direktivom 2002/39/EZ kojom se mijenja Direktiva 97/67/EZ (Poštanske direktive), a koji se odnose na opseg rezerviranih usluga, koji prema Direktivi 2002/39/EZ od 1. siječnja 2006. godine može biti do 50 grama na pismovne pošiljke, te na stručni nadzor regulatornog tijela, koji se izjednačuje s inspekcijskim nadzorom i ovlastima.

U Upravi elektroničkih komunikacija i pošte Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, u Odjelu za poštanske usluge trenutno su zaposlena četiri službenika. U tijeku je provedba javnih natječaja za zapošljavanje novih službenika, te se očekuje da će do kraja 2008. godine biti zaposlena četiri nova službenika (dva voditelja odsjeka i dva stručna suradnika).

Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM) tijekom 2008. godine zaprimila je prijave dva davatelja kurirskih usluga.

Do 1. srpnja 2008. godine nadzornik bivšeg Vijeća za poštanske usluge obavio je stručni nadzor u pogledu vrste, opsega i kakvoće obavljanja poštanskih i kurirskih usluga kod sedam davatelja poštanskih i kurirskih usluga. Do kraja 2008. godine HAKOM planira obaviti još četiri stručna nadzora, koja će provesti poštanski nadzornik.

U skladu sa Zakonom o pošti u nadležnosti HAKOM-a je praćenje razvoja poštanske djelatnosti i tržišta poštanskih i kurirskih usluga u Republici Hrvatskoj. Tijekom 2008. godine HAKOM je nastavio sudjelovati u Projektu prikupljanja statističkih podataka u poštanskom sektoru, pokrenutom u suradnji Europske statističke organizacije (EuroStat) s Europskim odborom za poštansku regulaciju (CERP) i Europskom komisijom. Bivše Vijeće za poštanske usluge, kao nacionalno regulatorno tijelo, bilo je nositelj navedenog Projekta i svih aktivnosti vezanih uz prikupljanje statističkih podataka od davatelja poštanskih i kurirskih usluga u Republici Hrvatskoj. U okviru tog Projekta, a u svrhu praćenja stanja na tržištu, Vijeće je izradilo upitnike za javnog operatora, kao i za ostale davatelje poštanskih i kurirskih usluga te prikupilo potrebne statističke i financijske podatke. Podaci za 2007. godinu, prikupljeni tijekom 2008. godine, dostavljeni su EuroStat-u. Dodatno obrađeni, objedinjeni i analizirani podaci bit će objavljeni do kraja 2008. godine u publikaciji Analiza tržišta poštanskih i kurirskih usluga u Republici Hrvatskoj u 2007. godini. Svrha objave ove Analize je upoznavanje svih sudionika na tržištu, ali i zainteresiranih institucija, sa stanjem i kretanjima na tržištu poštanskih i kurirskih usluga.

Tijekom 2008. godine provedena je prva faza novoga projekta "Istraživanje o zadovoljstvu i korištenju poštanskih i kurirskih usluga u Republici Hrvatskoj", ciljna skupina kojega su bili individualni korisnici poštanskih i kurirskih usluga, odnosno građani na cijelom području Republike Hrvatske. Predmet istraživanja bilo je zadovoljstvo kakvoćom obavljanja usluga i cijenama usluga, navike i način korištenja poštanskih i kurirskih usluga te svijest građana o pravu na univerzalne poštanske usluge i poznavanje opsega tih usluga. Podaci prikupljeni istraživanjem trenutno su u postupku obrade te će biti objavljeni do kraja 2008. godine.

Provedba projekta "Potpora Vijeću za poštanske usluge (Support to the Croatian Postal Services Council)" iz programa CARDS 2004 započela je 29. svibnja 2007. godine, a projekt je službeno završio 29. siječnja 2008. godine. Projektni partner Vijeća bilo je njemačko Savezno ministarstvo za gospodarstvo i tehnologiju, koje je provedbu projekta povjerilo predstavnicima Savezne agencije za električnu energiju, plin, telekomunikacije, poštu i željeznice (BNetzA) – nacionalnom regulatornom tijelu u SR Njemačkoj.

Opći cilj ovoga projekta bilo je uvođenje, održavanje i promicanje održivoga tržišnog natjecanja na tržištu poštanskih i kurirskih usluga, osiguravanje djelotvorne primjene propisa, kao i jačanje institucionalne sposobnosti poštanskog regulatora, kako bi mogao djelovati kao neovisno nacionalno regulatorno tijelo na tržištu poštanskih i kurirskih usluga, u skladu s propisima i praksom Europske unije. U sklopu tog projekta predstavnici poštanskog regulatora sudjelovali su na dva studijska putovanja, kako bi se upoznali s unutarnjim postupcima stranih regulatora i njihovom ulogom na poštanskom tržištu. Završno izvješće (Final Report), sastavni dio kojeg je i Strateški dokument regulatora (za područje poštanskih usluga) za sljedeće tri godine, potpisano je u lipnju 2008. godine. Tijekom 2008. godine u HAKOM-u je zaposleno dvoje novih radnika.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U tijeku 2009. godine planira se provođenje druge faze projekta "Istraživanje o zadovoljstvu i korištenju poštanskih i kurirskih usluga u Republici Hrvatskoj", ciljna skupina kojega će biti pravne osobe, odnosno poslovni korisnici.

HAKOM će nastaviti pratiti razvoj poštanske djelatnosti i tržišta poštanskih i kurirskih usluga u Republici Hrvatskoj te prikupljati potrebne statističke i financijske podatke, koji će se dostaviti EuroStat-u te će, kao i do sada, biti objavljeni u publikaciji.

U tijeku 2009. godine, zbog uspostave HAKOM-a kao jedinstvenog regulatora za poštanske usluge i elektroničke komunikacije, predviđen je odlazak dijela radnika, koji su obavljali opće poslove u bivšem Vijeću za poštanske usluge, na druge poslove unutar HAKOM-a, te zapošljavanje troje radnika za obavljanje regulatornih poslova upodručju poštanskih usluga, u skladu s odobrenim Financijskim planom HAKOM-a za 2009. godinu, u dijelu koji se odnosi na područje poštanskih usluga.

3.3.4. Uzajamno priznavanje stručnih kvalifikacija

ZNANOST, OBRAZOVANJE I ŠPORT

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

U prosincu 2008.g. Vlada Republike Hrvatske je prihvatila Nacrt prijedloga Zakona o priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija. Navedeni Nacrt zakona usklađuje se s Direktivom 2005/36/EZ. Zakonom je određeno da, u skladu s Direktivom 2005/36/EZ, nacionalni ENIC/NARIC ured bude imenovan kontaktnom točkom (contact point) za potrebe priznavanja kvalifikacija za obavljanje poslova u reguliranim profesijama.

Zakon o strukovnom obrazovanju je prihvaćen na sjednici Vlade Republike Hrvatske u prosincu 2008.g. Navedeni zakon također se u sklopu područja kojeg regulira usklađuje s Direktivom 2005/36/EZ, točnije, usklađuje pravni okvir za obrazovanje medicinskih sestara i primalja.

Provedbene aktivnosti

Nakon usvajanja Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija (NN 138/2006), nacionalni ENIC/NARIC ured, koji djeluje unutar Agencije za znanost i visoko obrazovanje, je i dalje zadužen za stručno priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija i to za regulirana i neregulirana zanimanja te izdaje rješenja o priznavanju istih.

Nacionalni ENIC/NARIC ured je tijekom 2008. kroz projekt „Osnaživanje uloge Nacionalnog ENIC/NARIC ureda“ u okviru pretpripravnog programa nizozemske vlade MATRA MPAP proveo niz aktivnosti s ciljem usklađivanja procedura u području priznavanja inozemnih obrazovnih kvalifikacija sa zahtjevima Direktive 2005/36/EZ. Kroz projekt su se osnaživali administrativni i institucionalni preduvjeti da se zakonska rješenja mogu što bolje primijeniti u praksi i uspostavljali mehanizmi kojima će se stručno priznavanje za regulirane profesije usmjeravati na nadležne komore i strukovne organizacije.

Održani su sastanci s predstavnicima pojedinih reguliranih profesija, nadležnim strukovnim organizacijama, komorama i ministarstvima, organizirani su seminari o Direktivi 2005/36/EZ te su definirani sadržaj i forma baze podataka o priznavanju stručnih kvalifikacija za regulirane profesije koja će sadržavati informacije o svim reguliranim profesijama u Republici Hrvatskoj, nadležnim tijelima za donošenje odluka u priznavanju stručnih kvalifikacija te pripadajućim propisima.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Planira se dovršetak ustrojavanja operativnog i administrativnog sustava za primjenu novog Zakona o priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija.

PODRUČJE ZDRAVSTVA

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U okviru pravne stečevine Europske unije zanimanja iz područja zdravstva većim dijelom su usklađena na temelju minimalnih uvjeta izobrazbe, a kako bi se osiguralo automatsko uzajamno priznavanje stručnih kvalifikacija i diploma između država članica.

U proteklom razdoblju u Republici Hrvatskoj je u svrhu usklađivanja s pravnom stečevinom donesen Zakon o primaljama (NN 120/08) kojim se regulira profesija primalja u skladu sa zahtjevima Europske unije.

Isto tako donesen je i Zakon o fizioterapeutskoj djelatnosti (NN 120/08) kojim se uređuje zanimanje fizioterapeut.

Istovremeno poduzimaju se mjere radi provedbe specijalističkog usavršavanja sukladno zahtjevima pravne stečevine Europske unije. Radi usklađivanja s kvalifikacijama i standardima Europske unije planirano je usklađivanje pripravničkog staža, izobrazbe doktora medicine, doktora medicine primarne zdravstvene zaštite, doktora stomatologije, kao i specijalističko usavršavanje medicinskih sestara-medicinskih tehničara.

Donesen je Pravilnik o specijalističkom usavršavanju doktora medicine (NN 73/08), a programi specijalizacija će se donijeti nakon 1. siječnja 2009. Također donesen je Pravilnik o specijalističkom usavršavanju magistara farmacije (NN 73/08) te Pravilnik o specijalističkom usavršavanju magistara medicinske biokemije (NN 73/08).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Temeljem Pravilnika o specijalističkom usavršavanju doktora medicine (NN 73/08), programi specijalizacija će se donijeti nakon 1. siječnja 2009. sukladno preporukama UEMS-e i Direktivi 2005/36/EZ.

Po stupanju na snagu Zakona o priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija čije je donošenje u nadležnosti Ministarstva znanosti obrazovanja i športa, utvrdit će se potreba za daljnjim usklađivanjem zakonodavstva te za donošenjem propisa o priznavanju reguliranih profesija koje propisuje Direktiva 2005/36/EZ.

Tijekom 2009. godine donijeti će se i Zakon o zdravstvenim djelatnostima.

PODRUČJE GRADITELJSTVA

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Uz navedeno pod 3.3.2. Usluge u graditeljstvu, u ovom je području posebnim zakonom regulirano zanimanje geodeta, Zakon o obavljanju geodetske djelatnosti usvojen je od strane Vlade Republike Hrvatske te se očekuje da će biti usvojen u Hrvatskom Saboru u do kraja 2008. godine.

PODRUČJE VETERINARSTVA

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Kao u 3.3.2. Usluge u veterinarstvu

3.4. SLOBODA KRETANJA KAPITALA

3.4.1. Kretanje kapitala i tekuća plaćanja

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U okviru procesa liberalizacije kapitalnog računa, Republika Hrvatska je tijekom 2008. godine nastavila s liberalizacijom kapitalnih transakcija.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju (NN 87/08) je propisano da se od pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji ukida povlašten pristup javnog sektora sredstvima osiguravajućih društava.

Zakonom o izmjenama i dopuni Zakona o Fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (NN 41/2008) je propisano da se od pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji ukida povlašten pristup javnog sektora sredstvima Fonda.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju depozita (NN 119/08) propisano je da se ukida povlašten pristup javnog sektora slobodnim sredstvima Fonda osiguranja depozita kojim upravlja Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Od 1. siječnja 2009. kapitalni račun bit će potpuno liberaliziran. Isto će biti ostvareno stupanjem na snagu odredbe članka 78. Zakona o deviznom poslovanju kojom se u Zakonu ukidaju sve preostale restrikcije. Posljedično, Hrvatska narodna banka ukinut će podzakonske akte koji su doneseni temeljem tih restriktivnih odredbi.

Ključne mjere odnose se na potpunu liberalizaciju tokova kratkoročnih financijskih kredita i omogućavanje rezidentima otvaranje računa u inozemnim bankama. Pored toga, potpuno će se liberalizirati gotovinsko poslovanje između rezidenata i nerezidenata te unošenje i iznošenje gotovine preko državne granice za rezidente.

Nekretnine

OSTVARENO U 2008. GODINI

5. prosinca 2008. je donesen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima u cilju osiguranja državljanima članica EU istog tretmana stjecanja prava vlasništva na nekretninama kao i hrvatskim državljanima. Ovim izmjenama Zakona će se u odnosu na državljane i pravne osobe država članica EU ukloniti posebne pretpostavke stjecanja vlasništva.

Rješavanje o zahtjevima državljana država članica EU za stjecanjem prava vlasništva

Razdoblje od 05.11.2007. g do 5. studenog 2008.g :

zaprimljeno 2892 zahtjeva stranih državljana iz EU za davanje suglasnosti za stjecanje prava vlasništva na nekretninama u RH, od čega je doneseno 2261 meritornih odluka (1579 zahtjeva usvojeno i dana suglasnost, 55 zahtjeva odbijeno, 27 obustave postupka zbog odustanka stranaka od zahtjeva) , što znači da je obrađeno 78% zaprimljenih zahtjeva

600 zahtjeva je u postupku (u 568 predmeta donese je zaključak kojim se podnositelji zahtjeva pozivaju na dostavu relevantnih isprava, a u 32 predmeta traži se očitovanje jedinica lokalne odnosno područne samouprave) , a 631 predmet nije u postupku

Rješavanje o zahtjevima državljana država članica EU i država nečlanica EU za stjecanjem prava vlasništva

Razdoblje 1. siječnja 1991. do 5. studenog 2008.godine

Evidentirano je ukupno 10940 zahtjeva državljana država članica EU i državljana država nečlanica Europske unije za davanje suglasnosti za stjecanje prava vlasništva na nekretninama u RH

Od ukupnog broja, obrađeno je 9716 zahtjeva, što iznosi 88% obrađenih zahtjeva, odnosno povećanje od cca 10% u odnosu na podatke iz zadnjeg izvješća

Razdoblje 05.11.2007. g do 5. studenog 2008.g :

Donesene su 3953 meritorne odluke je (u 3225 predmetu dana suglasnost, u 484 zahtjeva odbijena suglasnost, u 244 predmetu je postupak obustavljen, u 1680 predmeta su stranke pozvane na dopunu zahtjeva, a u 129 predmeta zatraženo je očitovanje jedinica lokalne odnosno područne samouprave)

3.4.2. Plaćanja i podmirenja

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Nakon što je krajem 2007. donesena Direktiva 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o uslugama platnog prometa na unutarnjem tržištu, tijekom 2008. godine započet je rad na izradi novog Zakona o uslugama platnog prometa, a u skladu s odredbama navedene Direktive.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Do kraja lipnja 2009. Republika Hrvatska će se donošenjem novog Zakona o uslugama platnog prometa uskladiti s odredbama Direktive 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o uslugama platnog prometa na unutarnjem tržištu kojom se mijenjaju i dopunjuju direktive 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ, i 2006/48/EZ, te kojom se ukida Direktiva 97/5/EZ. Do kraja 2009. biti će doneseni i svi pripadajući podzakonski akti.

3.4.3. Sprječavanje pranja novca

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Dana 31. siječnja 2008. Vlada RH donijela je Akcijski plan za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma.

Akcijski plan referira se na 11 državnih tijela kao i na zajedničke aktivnosti i suradnju. Akcijski plan obuhvaća Ured za sprječavanje pranja novca, Poreznu upravu, Carinsku upravu, Devizni inspektorat, Financijsku policiju, Hrvatsku narodnu banku, Hrvatsku agenciju za nadzor financijskih usluga, policiju, državno odvjetništvo, sudstvo te Ministarstvo pravosuđa.

Akcijski plan predviđa oko 150 aktivnosti koje se odnose na specifične dijelove postavljenog mjerila:

- usklađivanje zakonodavstva (novi Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma s podzakonskim aktima i dr.)
- povećanje svijesti izvještajnih tijela (edukacija i dr.)
- jačanje nadzora nad izvještajnim tijelima (ciljani nadzori, časnici za vezu u nadzornim tijelima, trajna edukacija i dr.)

- jačanje policije, državnog odvjetništva (časnici za vezu, specijalizirani službenici i jedinice, edukacija, fokusiranje na financijske istrage i dr.)
- jačanje sudstva (edukacija i dr.)
- djelotvorna suradnja između tijela u lancu provedbe (sporazumi o suradnji, informatičko povezivanje, zajednička edukacija, časnici za vezu, zajednička statistika i dr.)

Sukladno postavljenim rokovima u tijeku je i primjena i provedba planiranih mjera. Kao najvažnije, već implementirane aktivnosti Akcijskog plana su:

Novi Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (usvojen u Hrvatskom saboru dana 15. srpnja 2008., objavljen u Narodnim novinama, broj 87/08) u potpunosti je usklađen s europskim standardima za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma: tzv. 3. Direktivom protiv pranja novca, Uredbom o kontroli ulaska i izlaska gotovinskih sredstava iz Europske zajednice, Uredbom o podacima o uplatitelju koji prate transfer sredstava kao i nekim važnim elementima tzv. Varšavske konvencije Vijeća Europe. Novim elementima jača se, kako preventivni sustav, tako i mogućnosti suradnje svih nadležnih tijela u sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma.

Prije svega, neke novosti Zakona su detaljno razrađen tzv. "CDD" postupak (Customer Due Dilligence Procedure) koji uporište nalazi i u najvažnijoj preporuci br. 5 FATF-a.

Nadalje, uvodi se pojam "stvarnog vlasnika", a Zakon obvezuje obveznika da utvrdi tko je "stvarni vlasnik" odnosno tko je fizička osoba koja kontrolira klijenta. Novi pojam je i "politički eksponirana osoba" koji svoje uporište nalazi i u preporuci br. 6 FATF-a, a obveznik mora identificirati klijenta koji je strana politički eksponirana osoba i prema njima primijeniti posebne mjere propisane Zakonom. Novi postupak prevencije pranja novca i financiranja terorizma je i "analiza rizika" prema kojoj obveznik u odnosu na svakog klijenta ili vrstu poslovnog odnosa provodi analizu i svrstava ih u određenu kategoriju rizičnosti prema pranju novca ili financiranju terorizma. Novost Zakona je uvođenje reda u gotovinskom poslovanju koje je prepoznato kao ranjivo za pranje novca. Uvode se ograničenja gotovinskog poslovanja gdje pravne osobe i fizičke osobe s registriranom djelatnošću najveći dio plaćanja u iznosu od preko 105.000 kuna moraju obavljati preko računa, znači kroz proceduru u kojoj će biti podložni "CDD" mjerama. Iz Varšavske konvencije preuzeta je nova, moderna odredba koja povećava ovlasti hrvatske financijsko-obavještajne jedinice, Ureda za sprječavanje pranja novca. Osim ovlasti opisanih u Zakonu (zaprimanje, traženje, analiziranje i dostavljanje podataka o sumnjivim transakcijama, te izdavanje naloga za odgodu transakcije) Ured je ovlašten izdati nalog obvezniku za odgodu transakcije i na traženje inozemne financijsko-obavještajne jedinice. Zakon dodatno razrađuje uvjete pod kojima Ured za sprječavanje pranja novca i druga nadležna tijela zajedno surađuju na slučajevima pranja novca i financiranja terorizma omogućujući tako intenzivniju obostranu suradnju.

Novi Zakon o Financijskom inspektoratu (usvojen u Hrvatskom saboru dana 09. srpnja 2008., NN 85/08), uz gore navedeni Zakon, određuje Financijski inspektorat, kao tijelo nadzora primjene propisa u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma za sve obveznike.

Na temelju Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija (donesene na sjednici Vlade RH održanoj 7. prosinca 2007., NN 127/07) u Uredu za sprječavanje pranja novca ustrojeni su Odjel za informacijski sustav i strategijske analize, Odjel za analitiku i sumnjive transakcije s Odsjekom za analitičku obradu transakcija i Odsjekom za sumnjive transakcije, Odjel za prevenciju i nadzor s Odsjekom za financijski sektor i Odsjekom za nefinancijski sektor te Odjel za međunarodnu suradnju. Broj radnih mjesta povećava se za 63% (sa 22 na 36). Radi popunjavanja novih mjesta, tijekom svibnja do rujna 2008. Ministarstvo financija raspisalo je tri javna natječaja za prijem 10 novih inspektora u Ured. S listopadom 2008. primljeno je četvero novih djelatnika.

Također, temeljem iste Uredbe, u Deviznom (sada Financijskom) inspektoratu, ustrojena su dva nova odjela, odnosno Odjel za međunarodnu suradnju i Odjel za financijske istrage, a do kraja 2008., sukladno ZSPNFT i s obzirom na povećan broj obveznika, a s ciljem što boljeg detektiranja točaka

rizika i rizičnih obveznika, planira se ustrojiti i Odjel za procjenu rizika, strategijske analize i informacijsku podršku. U svrhu osnaživanja Sektora za nadzor, (s obzirom na proširenje broja obveznika sukladno novom Zakonu o sprječavanju pranja novca i Zakonu o Financijskom inspektoratu iz srpnja 2008.) tijekom rujna 2008. primljeno je 5 novih djelatnika.

Isto tako, sukladno mjerama Akcijskog plana, Financijski inspektorat poduzeo je mjere i radnje za izradu metodološkog priručnika za inspektore u nadzoru nad primjenom i provedbom mjera sprječavanja pranja novca/financiranja terorizma, a započela je i izrada smjernica za obveznike definirane Zakonom o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma. Sačinjen je plan edukacije za 2008., za obveznike primjene ZSPNFT (samostalne profesije, mjenjače, banke i prijenosnike novca) i zaposlenike Financijskog inspektorata, s planiranom dinamikom izvršenja do kraja 2008. godine.

Ministarstvo pravosuđa je, putem Pravosudne akademije, organiziralo i održalo pet krugova edukacije za tužitelje i suce, u području pranja novca, s ukupno oko 100 polaznika. U edukaciji su kao predavači sudjelovali tužitelji kao i djelatnici Ureda za sprječavanje pranja novca.

Na međunarodnoj razini, Ured za sprječavanje pranja novca, sukladno standardima Egmont grupe financijsko obavještajnih jedinica, potpisao je sporazume o suradnji s financijsko obavještajnim jedinicama SAD-a, Indonezije i Paragvaja.

Tijekom 2007. godine stupio na snagu Protokol o suradnji i ispostavi međuinstitucionalne radne skupine za sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma. Zaključen između 11 institucija (Ministarstvo pravosuđa, DORH, MUP, Ured za sprječavanje pranja novca, Carinska uprava, Devizni inspektorat, Porezna uprava, Financijska policija, Hrvatska narodna banka, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga i Sigurnosno-obavještajna agencija. Tijekom 2008. godine nastavljen je rad Međuinstitucionalne radne skupine, te je održano više redovnih i ad hoc sastanaka u cilju brže, kvalitetnije i koordinirane suradnje u razmjeni informacija, a što je pretpostavka prevencije i represije pranja novca/financiranja terorizma, u ukupnoj borbi protiv organiziranog kriminala na strategijskom i operativnom planu.

Hrvatski sabor 15. srpnja 2008. donio je Zakon o potvrđivanju Konvencije o pranju, traganju, oduzimanju i privremenom oduzimanju dobiti stečene kaznenim djelom i financiranju terorizma (tzv. Varšavska konvencija iz 2005.) kojim je određeno da je uz Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo policije, Uprava kriminalističke policije, Odjel gospodarskog kriminaliteta i korupcije i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske određeno kao središnje tijelo za međunarodnu suradnju i pravnu pomoć temeljem navedene Konvencije.

Predstavnik policije, Državnog odvjetništva RH i FIU, članovi su hrvatske delegacije u Vijeću Europe, Posebnom odboru stručnjaka za procjenu mjera protiv pranja novca i financiranje terorizma MONEYVAL. Tijekom 2008. godine od strane MONEYVAL-a usvojeno je Izvješće 3. kruga evaluacije mjera protiv pranja novca i financiranja terorizma za R. Hrvatsku sukladno metodologiji procjene usklađenosti sa 49 preporuka FATF-a.

Problematika pranja novca u praksi nije u potpunosti implementirana te se još nalazi u fazi izgradnje sustavnog postupanja i standarda provođenja odgovarajućih mjera i radnji. Započetom reorganizacijom kriminalističke policije tj. formiranjem 2008. godine Policijskog nacionalnog ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta te njegovim stavljanjem u funkciju unaprijedit će se postupanje po predmetnoj problematici jer su unutar Ureda osim promjene koncepta rada kriminalističke policije predviđena i specijalistička radna mjesta policijskih službenika za pranje novca i financijske istrage.

Tijekom 2008. godine predstavnici MUP-a RH (Odjel gospodarskog kriminaliteta i korupcije), Ureda za sprječavanje pranja novca (FIU) i DORH-a, u organizaciji Veleposlanstva SAD-a u Zagrebu, boravili su u trodnevnom radnom posjetu SAD-u, kojom prilikom im je prezentiran ustroj, zakonski okvir

djelovanja, metodologija rada, međuagencijska suradnja i dr., niza relevantnih vladinih i nevladinih tijela koja učestvuju u suzbijanju pranja novca i financiranja terorizma

U mjesecu lipnju 2008. godine započela je provedba Regionalnog projekta Europske unije CARDS 2006. "Podrška tužiteljskoj mreži u Jugoistočnoj Europi - PROSECO" kojeg financira Europska komisija i Vijeće Europe u iznosu od 1.666.669,20 eura, a projekt će trajati do mjeseca travnja 2010. godine. Područje projekta su države Jugoistočne Europe: Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Crna Gora, Srbija, Makedonija i UNMIK/Kosovo.

U okviru projekta 25. i 26. rujna 2008. u Cavtatu održana je 1. Regionalna konferencija "Financijske istrage i oduzimanje imovinske koristi stečene kaznenim djelima" na kojoj su sudjelovali predstavnici tužiteljstava, policije i drugih državnih tijela uključenih u financijske istrage radi oduzimanja imovinske koristi (iz Republike Hrvatske predstavnici DORH-a, USKOK-a, Ravnateljstva policije-Odjela gospodarskog kriminaliteta i korupcije, Porezne uprave i Financijskog inspektorata).

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. planira se nastavljanje trajne implementacije novog Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma kroz smjernice, edukaciju i nadzor. Također se predviđa daljnje razvijanje međuinstitucionalne suradnje kroz rad Međuinstitucionalne radne skupine za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma.

Ministarstvo unutarnjih poslova

Tijekom 2009. godine nastaviti će se s provedbom Akcijskog plana za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma iz kojeg proizlaze sljedeće obveze MUP-a RH:

donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o policiji kojim će se dodatno definirati obveza policije u traganju za nezakonito stečenom imovinskom koristi, na regionalnom nivou nominiranje minimalno jednog policijskog službenika specijaliziranog za problematiku pranja novca što će se realizirati kroz konačno formiranje Policijskog nacionalnog ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, gdje je predviđeno u okviru navedenog Ureda i formiranje 4 područna Ureda u kojima su predviđena i specijalistička radna mjesta policijskih službenika za pranje novca i financijske istrage.

u okviru Policijske akademije planiranje i provođenje trajne edukacije policijskih službenika specijaliziranih za pranje novca, sudjelovanje policijskih službenika na adekvatnim oblicima vanjske edukacije, organiziranje od strane domaćih ili međunarodnih institucija, usmjeravanje i intenziviranje rada policije na provođenju financijskih istraga, dr.

Predstavnici Republike Hrvatske, kao prve zemlje u regiji, iz Ravnateljstva policije (Odjela gospodarskog kriminaliteta i korupcije) i DORH-a nastaviti će kontinuitet sudjelovanja u radu CARIN NETWORK, neformalne mreže stručnjaka na području financijskih istraga i oduzimanja imovinske koristi stečene kaznenim djelom (Camden Assets Recovery Inter-Agency Network).

Delegacija Republike Hrvatske aktivno će sudjelovati u planiranim aktivnostima MONEYVAL-a za 2009. godinu.

Ministarstvo pravosuđa

U saborskoj proceduri je donošenje novog Zakona o kaznenom postupku, a u tijeku su i izmjene Kaznenog zakona. Donošenjem ovih zakonskih propisa će se izvršiti daljnje usklađivanje zakonodavstva s pravnom stečevinom EU u području sprječavanja pranja novca i definiranja

terorizma. Izmjenama Kaznenog zakona se predviđa uvesti prošireno oduzimanje imovinske koristi za sva kaznena djela.

U 2009. će se provesti prikladne administrativne prilagodbe kako bi se omogućila ispravna primjena odgovarajućih propisa u svim područjima vezanim uz sprječavanje pranja novca. Kako bi se olakšala procjena ove provedbe, na tromjesečnoj će se bazi izvještavati o statistici i informacijama o istragama, tužbama i sudskim postupcima uključujući presude i zapljene u slučajevima pranja novca.

3.5. JAVNA NABAVA

3.5.1. Javna nabava

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Vlada Republike Hrvatske 20. lipnja 2008. godine usvojila je Strategiju razvoja sustava javne nabave s Akcijskim planom provedbe Strategije.

Zakon o javnoj nabavi (NN 110/07) stupio je na snagu 1. siječnja 2008. godine. Usvojen je i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi (NN 125/08) koji stupa na snagu 1. siječnja 2009. godine. Njime je provedeno daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom Zajednice te je, među ostalim, ukinuta obveza objavljivanja izuzeća, stvorena je zakonska osnova za dodatno uređenje ugovora o javnoj nabavi za potrebe obrane i sigurnosti podzakonskim aktom, pojednostavljene su višegodišnje nabave temeljem okvirnog sporazuma, uvedena obvezna kategorija plana nabave, uvedeno pojašnjenje predmeta nabave i načina njegova određivanja, uvedena profesionalizacija za nabave određenih vrijednosti.

Doneseni su i slijedeći podzakonski propisi:

- Uredba o uvjetima primjene Jedinog rječnika javne nabave (CPV) (NN 13/08),
- Uredba o načinu izrade i postupanju s dokumentacijom za nadmetanje i ponudama (NN 13/08),
- Uredba o objavama i evidenciji javne nabave (NN 13/08, 77/08),
- Uredba o provođenju nadzora kroz obavljanje preventivno-instruktivne djelatnosti (NN 14/08),
- Uredba o sadržaju i načinu dostavljanja izvješća o javnoj nabavi (NN 14/08),
- Uredba o popisu obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi (NN 14/08) i
- Uredba o oblicima, načinima i uvjetima izobrazbe u sustavu javne nabave (NN 54/08).

Započele su i aktivnosti na projektu uspostave Središnjeg tijela za javnu nabavu kroz analizu potreba i stanja.

Vezano uz aktivnosti na sprečavanju korupcije u sustavu javne nabave, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi uvedena je i tzv. antikoruptivna klauzula kojom se propisuje zabrana sklapanja ugovora o javnoj nabavi s gospodarskim subjektima u slučaju kada je čelnik tijela ili član upravnog ili nadzornog tijela naručitelja istovremeno i nositelj određenih prava koja se temelje na udjelu u kapitalu u tom gospodarskom subjektu. Do kraja 2008. godine MINGORP će potpisati i Sporazum o suradnji s Državnim odvjetništvom, USKOK-om, Ministarstvom unutarnjih poslova, Državnim uredom za reviziju te Ministarstvom financija.

Izobrazba u sustavu javne nabave

MINGORP je u suradnji sa Središnjim državnim uredom za upravu u 2008. godini organizirao četiri modula u trajanju od 13 dana za 16 polaznika – državnih službenika.

U ožujku 2008. godine MINGORP je sklopio „Sporazum o poslovnoj suradnji u provedbi izobrazbe o sustavu javne nabave“ s Hrvatskom gospodarskom komorom (HGK) i „Sporazum o poslovnoj suradnji u sustavu javne nabave“ s Hrvatskom udrugom poslodavaca (HUP). Temeljem navedenih sporazuma u 2008. godini održane su radionice za po 30 polaznika, odnosno zaposlenika jedinica lokalne samouprave te komunalnog sektora (14 trodnevnih radionica u suradnji s HGK-om) te radionice za predstavnike ponuditelja (3 jednodnevne radionice u suradnji s HUP-om).

Proveden je PHARE 2005 *Twinning Light* projekt „Jačanje administrativnog kapaciteta za implementaciju novog zakonodavnog okvira sustava javne nabave“ u sklopu kojeg je proveden program obuke zaposlenika Uprave za sustav javne nabave MINGORP-a kroz 19 radionica i organizirano studijsko putovanje u Mađarsku. Izrađeni su i „Priručnik javne nabave za naručitelje“ i „Priručnik javne nabave za ponuditelje“ koji su predstavljeni javnosti na savjetovanju „Novine u sustavu javne nabave – izmjene i dopune Zakona o javnoj nabavi i Zakon o javno-privatnom

partnerstvu“ održanom 30. listopada u organizaciji MINGORP-a. U završnoj fazi provedbe je i projekt „Dalje jačanje sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj“ (program Kraljevine Nizozemske) u sklopu kojeg su održane tri radionice i jedan studijski posjet Nizozemskoj, a bit će izrađen i Pojmovnik javne nabave te priručnik vezan uz profesionalizaciju funkcije javne nabave.

Administrativni kapaciteti

Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave (NN 27/08) Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (MINGORP) postalo je nadležno za razvoj cjelokupnog sustava javne nabave te je Uprava za sustav javne nabave MINGORP-a preuzela nadležnosti Ureda za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske. Unutar Uprave ustrojeni su Odjel za analizu postupaka u sustavu javne nabave, Odjel za razvoj i edukaciju sustava javne nabave, Odjel za javno-privatno partnerstvo i Odjel za elektroničku potporu sustava javne nabave.

Za potrebe provedbe Strategije razvoja sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj i njezinog Akcijskog plana, Vlada Republike Hrvatske donijela je i Odluku o osnivanju Koordinativnog tijela za praćenje provedbe (NN 73/08) na čijem čelu je MINGORP, a koje je sastavljeno od predstavnika MFIN-a, DKOM-a i APIU-a (odnosno predstavnika Agencije za JPP) te ostalih relevantnih tijela državne uprave uključenih u njihovu provedbu. Članove Koordinativnog tijela imenovala je Vlada Republike Hrvatske u srpnju 2008. godine (NN 92/08). Neke od osnovnih zadaća Koordinativnog tijela su prikupljanje, praćenje i analiziranje podataka o poduzetim mjerama u sustavu javne nabave; unapređenje djelotvornosti provedbenih mjera; jačanje edukativnih programa te redovito izvješćivanje Vlade Republike Hrvatske iz područja svoje djelatnosti.

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave (DKOM)

Stupanjem na snagu novog Zakona o javnoj nabavi od siječnja 2008. godine uvedena je mogućnost ulaganja žalbi na sve faze postupka javne nabave, a također je znatno proširena aktivna legitimacija i sada u cijelosti odgovara zahtjevima pravne stečevine EU-a.

Tijekom prvog kvartala 2008. godine nije došlo do očekivanog povećanja broja žalbi, ali početkom drugog kvartala, mjesečni priliv žalbi doživio je znatno povećanje. Ukupno se tijekom 2008. godine očekuje 30%-tno povećanje broja žalbi uložениh na postupke javnih nabave u odnosu na 2007. godinu.

Tijekom 2008. godine u DKOM-u postignuti su svi ciljevi određeni u 2007. godini. Sukladno normama Zakona o javnoj nabavi DKOM na službenim internetskim stranicama objavljuje sva rješenja u punom obliku. Na ovaj način povećana je transparentnost rada institucije, a zainteresirane stranke imaju uvida u sva rješenja DKOM-a. Rješenja se objavljuju u Upisniku objavljenom na internetskim stranicama www.dkom.hr (kolona "Odluka"; istaknuta rješenja dostupna u PDF formatu), a objavljuju se u trenutku zaprimanja povratnica kao dokaza o uručenju odluke strankama u žalbenom postupku. Ovim sustavom sve zainteresirane osobe imaju uvid u praksu DKOM-a.

Tijekom listopada 2008. godine izvršen je odabir *Twinninig* partnera DKOM-a za PHARE 2006 projekt „Daljnje jačanje Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave i sustava pravne zaštite“ a predviđeno trajanje projekta je 6 mjeseci.

Temeljem završetka mandata članovima prvog saziva DKOM-a 16. listopada 2008. godine, Hrvatski sabor donio je Odluku o imenovanju predsjednice, zamjenice predsjednice i članova Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave (NN 113/08). Nova predsjednica DKOM-a, dva nova člana te dva člana iz prethodnog saziva stupili su na dužnost 17. listopada 2008. godine.

DKOM, pored temeljne funkcije provođenja drugostupanjskog žalbenog postupka, pažnju poklanja i edukaciji javnog i privatnog sektora. Zaposlenici DKOM-a sudjelovali su na niz edukacijskih seminara, u ulozi predavača, na temu javnih nabava i postupka pravne zaštite.

U izradi je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave čije se usvajanje planira do kraja 2008. godine. Njime će se normirati imenovanje članova DKOM-a u skladu s odredbama Direktive Vijeća 89/665/EEZ od 21. prosinca 1989. o usklađivanju zakona, propisa i upravnih odredbi koji se odnose na primjenu postupaka revizije na dodjelu ugovora

o javnim nabavama i javnim radovima, izmijenjene i dopunjene Direktivom 2007/66/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2007. godine kojom se izmjenjuju i dopunjuju Direktive Vijeća 89/665/EEZ i 92/13/EEZ vezano uz poboljšanu učinkovitost postupka revizije u vezi s dodjelom ugovora o javnim nabavama.

B) KLJUČNI PRIORITETI

S ciljem osiguravanja učinkovite primjene zakonodavnog okvira krajem 2008. i tijekom 2009. godine donijet će se i izmjene i dopune:

- Uredbe o uvjetima primjene Jedinog rječnika javne nabave (CPV) (NN 13/08);
- Uredbe o načinu izrade i postupanju s dokumentacijom za nadmetanje i ponudama (NN 13/08);
- Uredbe o objavama i evidenciji javne nabave (NN 13/08, 77/08);
- Uredbe o sadržaju i načinu dostavljanja izvješća o javnoj nabavi (NN 14/08).

Usvojiti će se i pravilnik o javnoj nabavi za potrebe diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske kojim će se urediti nabava za potrebe diplomatsko-konzularnih predstavništava.

U skladu s dinamikom usvajanja Prijedloga direktive Europskoga parlamenta i Vijeća o usklađivanju postupaka za pristup nadmetanju za sklapanje određenih ugovora za javne radove, ugovora javne ponude i ugovora državne i javne uprave u području obrane i sigurnosti planira se i donošenje Uredbe o javnoj nabavi za potrebe obrane i sigurnosti.

U siječnju 2009. godine MINGORP će objaviti natječaj za projekt uspostave Središnjeg tijela za nabavu na razini Vlade RH, a u sklopu projekta planira se i provedba pilot projekta središnje nabave. Po završetku testne faze, napraviti će se preporuke za osnivanje Središnjeg tijela za nabavu te definirati sve nabavne kategorije u kojima će djelovati Središnje tijelo za nabavu. Postizanje pune funkcionalne operativnosti Središnjeg tijela za nabavu planira se do početka 2011. godine.

Tijekom 2009. godine MINGORP planira i provedbu Kampanje o jačanju svijesti - transparentnost u javnoj nabavi. Odabir Agencije za odnose s javnošću planiran je za period siječanj-veljača 2009. godine. Osmišljavanje kampanje planirano je za period ožujak-svibanj 2009. godine te njenu provedbu za period lipanj-prosinac 2009. godine.

Uprava za sustav javne nabave MINGORP-a u 2009. godini analizirat će elektroničke sustave javne nabave u državama članicama EU-a te u skladu s rezultatima izraditi studiju razvoja elektroničke nabave.

Izobrazba u sustavu javne nabave

U 2009. godini dodatni naglasak staviti će se na provedbu izobrazbe u sustavu javne nabave. U suradnji sa Središnjim državnim uredom za upravu planirana su četiri modula za državne službenike, a nastaviti će se i organizacija radionica u suradnji s HGK-om i HUP-om. Izobrazbom u sustavu javne nabave obuhvatit će se oko 500 polaznika kroz ukupno 19 planiranih modula i radionica.

Administrativni kapaciteti

U Upravi za sustav javne nabave MINGORP-a s ciljem jačanja sustava i kvalitetnije implementacije postavljenih ciljeva, tijekom 2009. godine nastaviti će se s popunjavanjem slobodnih radnih mjesta.

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave (DKOM)

Proračun DKOM-u predložen za 2009. godinu, zadovoljava potrebe DKOM-a, vezno za normalno funkcioniranje, a bit će zatraženo povećanje proračuna koje bi omogućilo zapošljavanje dodatnih

stručnih savjetnika. Navedeno povećanje proračuna bit će potrebno uslijed proširenja djelatnosti DKOM-a, na kontrolu dodjele koncesija i javno – privatnih partnerstava.

Tijekom 2009. godine, temeljni ciljevi predstavljaju daljnji razvoj ljudskih potencijala DKOM-a, kako članova DKOM-a, tako i stručnog kadra i administrativnog osoblja. Do kraja lipnja 2009. godine predviđeno je zapošljavanje 9 novih stručnih savjetnika, koje će biti potrebno stručno usavršiti.

Aktivnosti iz *Twining* projekta DKOM-a, predviđene su kako bi potpomogle promjeni u postojećem zakonodavstvu, na način da se omogući edukacija članova i savjetnika DKOM-a, kao i predstavnika privatnog sektora o postupcima pravne zaštite.

Tijekom 2009. godine, zaposlenici DKOM-a, kao i prethodnih godina, bit će uključeni u cikluse edukacije obveznika primjene Zakona o javnoj nabavi, kao i predstavnika privatnog sektora. Regionalni seminari i seminare za predstavnike medija, održat će se u Splitu, Rijeci i Osijeku, na temu pravne zaštite u javnoj nabavi, kao jedna od aktivnosti iz predstojećeg *Twining* projekta.

3.5.2. Koncesije

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U 2008. godini donesen je Zakon o koncesijama (NN 125/08) s ciljem unaprjeđenja sustava koncesija u Republici Hrvatskoj. Zakon je u potpunosti usklađen s relevantnom pravnom stečevinom EU-a te implementira sve temeljne odrednice novog sustava koncesija određene „Smjernicama razvoja sustava koncesija u Republici Hrvatskoj 2007.-2009.“.

Novim Zakonom o koncesijama uređuju se opći uvjeti, pravila, postupci davanja, prestanak te druga pitanja vezana za koncesije koje se daju domaćim i stranim fizičkim i pravnim osobama. Zakon o koncesijama predstavlja krovni zakon kojim se uređuju koncesije u Republici Hrvatskoj, dok se kao *lex specialis* primjenjuju ostali pravni propisi (sektorski zakoni i podzakonski akti) koji uređuju pojedina pitanja vezana za postupak davanja koncesija u referentnim područjima i djelatnostima. Zakon o koncesijama u dijelu koji propisuje postupak davanja koncesije za javne radove poziva se na podrednu primjenu odredaba Zakona o javnoj nabavi (NN 110/07, 125/08). Primjenom navedenih načela omogućava se implementacija transparentnog i jedinstvenog postupka davanja koncesija i ostvarenje ciljeva Vlade Republike Hrvatske usmjerenih ka uspostavi efikasnog i dugoročno održivog sustava koncesija, temeljenog na jedinstvenom postupku davanja koncesija u skladu s načelima određenima Ustavom RH i Ugovorom o osnivanju EZ. Odredbe krovnog Zakona o koncesijama omogućuju izgradnju efikasnog sustava provedbe projekata javno-privatnog partnerstva (JPP). Pri izradi Zakona Ministarstvo financija (MFIN) intenzivno je surađivalo s konzultantima SIGMA-e.

Sukladno Strategiji razvoja sustava javne nabave u Republici Hrvatskoj te Akcijskim planom njene provedbe, Vlada Republike Hrvatske je 14. studenog 2008. godine donijela „Hodogram usklađenja posebnih (sektorskih) propisa koji uređuju koncesije sa Zakonom o koncesijama“. Hodogram se temelji na analitičkom prikazu postojećeg zakonskog okvira za koncesije, a propisuje detaljne provedbene mjere i pravila usklađenja posebnih propisa sa svakom pojedinom odredbom Zakona o koncesijama. Provedbu Hodograma pratit će Koordinativno tijelo Vlade Republike Hrvatske za praćenje provedbe mjera u sustavu javne nabave. Hodogram utvrđuje obvezu resornih ministarstava za usklađenje posebnih propisa sa Zakonom o koncesijama sukladno metodologiji i roku propisanim Hodogramom.

Do kraja 2008. godine donijet će se i izmjene i dopune Pravilnika o ustroju i vođenju Registra koncesija, a MFIN će izraditi i „Vodič za koncesije“.

Administrativni kapaciteti

U skladu s unaprjeđenjem sustava kroz usvajanje novog zakonodavnog okvira u području koncesija te proširenjem djelokruga MFIN-a na politiku koncesija i dio sustava JPP-a, u Upravi za gospodarstvo MFIN-a uspostavljena je nova sistematizacija pri čemu je u okviru Odjela za koncesije uspostavljen

novi Odsjek za koncesije i JPP. U tijeku su natječaji za zapošljavanje novih djelatnika u Odsjeku za koncesije i JPP.

Vežano za mjere usmjerene jačanju administrativnih kapaciteta, MFIN je u suradnji sa Svjetskom bankom pripremio prijedlog projekta koji bi se provodio putem „*Public-private partnership Infrastructure Advisory Facility*“ usmjerenog ka jačanju administrativnih kapaciteta MFIN-a za provođenje aktivnosti predviđenih novim Zakonom o JPP-u. Vežano uz jačanje administrativnih kapaciteta, odobren je *Twining Light* projekt: „Jačanje administrativnih kapaciteta MFIN-a za implementaciju novog zakonodavnog okvira za koncesije i JPP“.

Pravna zaštita u području koncesija

Ostvarene su osnovne pripreme DKOM-a za preuzimanje nadležnosti nad provođenjem kontrole dodjele ugovora o koncesijama putem žalbenog postupka.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Primjena novog Zakona o koncesijama početak će 1. siječnja 2009. godine te će MFIN, kao nositelj politike koncesija u Republici Hrvatskoj, provoditi njime predviđene aktivnosti u okviru nadležnosti MFIN-a. Kao član Koordinativnog tijela za provedbu „Hodograma usklađenja posebnih (sektorskih) propisa koji uređuju koncesije sa Zakonom o koncesijama“, MFIN će pratiti resorna ministarstava i surađivati s njima u njihovom provođenju aktivnosti i obaveza utvrđenih Hodogramom. Usklađenje posebnih propisa sa Zakonom o koncesijama provest će se u razdoblju do 1. lipnja 2009. godine, a s tim datum stupit će na snagu jedinstveni i harmonizirani zakonski okvir za koncesije u Republici Hrvatskoj.

Administrativni kapaciteti

Nastavit će se unaprjeđivanje i jačanje administrativnih kapaciteta ustrojstvene jedinice zadužene za koncesije i JPP u MFIN-u, a što se prvenstveno odnosi na realizaciju projekta Svjetske banke i *Twining light* projekta. Edukacija će obuhvatiti i nove djelatnike Odjela za koncesije uprave za gospodarstvo, a čije se zapošljavanje očekuje do kraja 2008. godine, sukladno objavljenom javnom natječaju.

Paralelno se planira edukacija sudionika koji su predmet primjene Zakona o koncesijama i koordinacija aktivnosti s ciljem efikasne primjene njegovih odredbi.

Pravna zaštita u području koncesija

Provodit će se aktivnosti na uspostavi kvalitetne prakse rada DKOM-a vežano za žalbene postupke iz područja dodjele koncesija. Predviđene su aktivnosti u predstojećem *Twining* projektu „Daljnje jačanje Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave i sustava pravne zaštite“, kao što su *internship* i *tailor made* seminari za stručne savjetnike i članove DKOM-a, na temu koncesija.

3.5.3. Javno-privatno partnerstvo

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Usvojen je Zakon o javno-privatnom partnerstvu (NN 129/08) koji omogućava poticanje i sustavan razvoj primjene modela javno-privatnog partnerstva (JPP), kao standardnih elemenata javne nabave

koji uključuju i ulaganja privatnog sektora, čime se omogućava ubrzani razvoj koji nije ograničen isključivo proračunskim okvirima. Zakonom je uređeno cjelokupno područje JPP-a, a prije svega:

- postupak pripreme, predlaganja, odobravanja i praćenja provedbe projekata JPP-a,
- prava i obveze javnih i privatnih partnera u primjeni ugovornih i statusnih modela JPP-a,
- nadležnosti Agencije za javno-privatno partnerstvo (AJPP) .

Daljnja dogradnja zakonodavnog okvira JPP-a provest će se kroz izradu slijedećih provedbenih akata temeljem Zakona o JPP-u do kraja I. kvartala 2009. godine:

- Uredbe o kriterijima ocjene i odobravanja projekata JPP-a;
- Uredbe o sadržaju ugovora o JPP-u;
- Uredbe o nadzoru provedbe projekata JPP-a kojom se propisuju prava i obveze ugovornih strana u postupku nadzora provedbe projekata JPP-a;
- Uredbe o izobrazbi sudionika u postupcima pripreme i provedbe projekata JPP-a;
- Pravilnika o ustroju i vođenju Registra ugovora o javno-privatnom partnerstvu.

Istovremeno sa stupanjem na snagu Zakona o JPP-u, MFIN će provoditi njime utvrđene aktivnosti te staviti u pogon interne mehanizme za njihovo efikasno izvršenje.

Administrativni kapaciteti

Zakonom o JPP-u osnovana je Agencija za javno-privatno partnerstvo (AJPP) koja će promicati najbolju praksu o JPP-u utemeljenu na politici JPP-a Vlade Republike Hrvatske. AJPP stekla je pravni subjektivitet 21. studenog 2008. godine upisom u sudski registar Trgovačkog suda.

U suradnji s nadležnim tijelima državne uprave, AJPP ocjenjivat će predložene projekte i donositi rješenja o mogućnosti provedbe predloženih projekata po modelu JPP-a. AJPP prvenstveno će se baviti pred-natječajnom pripremom i odabirom projekata JPP-a te praćenjem provedbe ugovorenih projekata JPP-a, uključivo osnivanje i vođenje Registra ugovora o JPP-u.

U svrhu jačanja administrativnih kapaciteta AJPP, Delegacija Europske komisije u Zagrebu odobrila je IPA 2007 TWL projektni prijedlog „Jačanje administrativnih kapaciteta Agencije za javno-privatno partnerstvo Republike Hrvatske u vezi s provedbom novog zakonodavstva o javno-privatnom partnerstvu“.

Pravna zaštita u području JPP-a

Ostvarene su osnovne pripreme DKOM-a, za preuzimanje nadležnosti nad provođenjem kontrole dodjele ugovora o JPP, putem žalbenog postupka.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Temeljem stupanja na snagu Zakona o JPP-u, do kraja I. kvartala 2009. godine donijet će se slijedeći provedbeni akti:

1. Uredba o kriterijima ocjene i odobravanja projekata JPP-a;
2. Uredba o sadržaju ugovora o JPP-u;
3. Uredba o nadzoru provedbe projekata JPP-a kojom se propisuju prava i obveze ugovornih strana u postupku nadzora provedbe projekata JPP-a;
4. Uredba o izobrazbi sudionika u postupcima pripreme i provedbe projekata JPP-a;
5. Pravilnik o ustroju i vođenju Registra ugovora o javno-privatnom partnerstvu.

Istovremeno, MFIN će provoditi aktivnosti iz svoje nadležnosti, utvrđene Zakonom o JPP-u, uključivo stvaranje potrebnih pretpostavki za njihovo učinkovito izvršavanje.

U 2009. godini AJPP pripremit će „Vodič za javno-privatno partnerstvo“ do kraja I. kvartala 2009. godine.

AJPP će, u suradnji s drugim tijelima državne uprave, do kraja II. kvartala 2009. godine provest analitički pregled nacionalnog zakonodavstva u odnosu na Zakon o JPP-u, s ciljem identificiranja mogućih prepreka za učinkovitu primjenu modela JPP-a i izrade prijedloga potrebnih usklađivanja, kojima bi se uočene prepreke uklonile i kako bi se osigurala optimalna primjena modela JPP-a.

U II. kvartalu 2009. godine AJPP pristupit će Sporazumima o poslovnoj suradnji između MINGORP-a i HGK te MINGORP-a i HUP-a u dijelu koji se odnosi na izobrazbu i razmjenu iskustava s poslovnom zajednicom.

Administrativni kapaciteti

U AJPP do kraja ožujka 2009. godine planira se zapošljavanje 10 dodatnih djelatnika te do kraja 2009. godine još 10 djelatnika. U proračunu će biti osigurana financijska sredstva za zapošljavanje u 2009. godini te odgovarajuća sredstva namijenjena nabavi potrebne opreme i tehničkih sredstava.

AJPP, u suradnji s MINGORP-om, izrađivat će i provoditi programe obuke i obrazovanja za vlastite djelatnike te za sve ostale sudionike JPP-a, naročito predstavnike javnih tijela. U ostvarenju tih ciljeva, AJPP koristit će i rezultate postignute provedbom odobrenog IPA 2007 TWL projektnog prijedloga, kao i bilateralne programe pomoći.

Pravna zaštita u području JPP-a

Provodit će se aktivnosti na uspostavi kvalitetne prakse rada DKOM-a vezano za žalbene postupke iz područja JPP-a. Predviđene su aktivnosti u predstojećem *Twining* projektu „Daljnje jačanje Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave i sustava pravne zaštite“, kao što su *internshipi* i *talior made* seminari za stručne savjetnike i članove DKOM-a, na temu JPP-a.

3.6. PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA

3.6.1 Pravo trgovačkih društava

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

PRAVILNIK O NAČINU UPISA U SUDSKI REGISTAR

Na temelju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru (donesen dana 30. ožujka 2007. godine, a objavljen u Narodnim novinama broj 40/07.), donesen je 18. prosinca 2007. godine novi Pravilnik o načinu upisa u sudski registar kojim se razrađuju odredbe predmetnog zakona. Pravilnik je objavljen 31. prosinca 2007. godine u Narodnim novinama broj 134/07.

Pravilnikom se, između ostaloga, propisuje da se glavna knjiga vodi u papirnatom i u elektroničkom obliku te da se podaci unose dnevno u jedinstvenu bazu podataka. Pravilnikom se također propisuje da će jedinstvena baza podataka od 1. siječnja 2009. godine sadržavati i zbirku isprava u elektroničkom obliku koja je istovjetna zbirci isprava u papirnatom obliku. Od 01. siječnja 2009. godine Pravilnik određuje mogućnost podnošenja prijave upisa u sudski registar i elektroničkim putem.

Naputkom o uvjetima i načinu ostvarivanja elektroničke komunikacije s registarskim sudom radi upisa društva s ograničenom odgovornošću u sudski registar propisano je vođenje pilot projekt osnivanja društva s ograničenom odgovornošću s temeljnim kapitalom u novcu u sudski registar Trgovačkog suda u Varaždinu. Pilot projekt radnog naziva „on-line registracija“ započeo je dana 30. listopada 2007. godine, a prema Naputku o izmjeni i dopuni Naputka o uvjetima i načinu ostvarivanja elektroničke komunikacije s registarskim sudom radi upisa društva s ograničenom odgovornošću u sudski registar (Narodne novine 62/08) traje do 31. prosinca 2008. godine. Od dana 1. siječnja 2008. godine do dana 30. studenog 2008. godine na Trgovačkom sudu u Varaždinu osnovano je putem on-line prijave 344 subjekta, dok je klasičnim putem osnovano 98 subjekata odnosno 77,8 % društava upisano je u sudski registar putem on-line prijave, dok je 22,2 % upisa obavljeno putem prijave u papirnatom obliku. Ovi podaci odnose se na sva osnivanja, a kako se pilot projekt „on-line“ odnosi samo na osnivanja društava s ograničenom odgovornošću, može se zaključiti da se on odvija vrlo uspješno.

U tijeku je proširenje navedenog pilot projekta na trgovačke sudove u Osijeku, Zadru i Splitu.

Sukladno Zakonu o sudskom registru i Pravilniku o načinu upisa u sudski registar elektronička komunikacija sa sudom i stvaranje elektroničke zbirke isprava osigurat će se do 1. siječnja 2009. godine.

Rad s novim programom središnje baze sudskog registra započeo je dana 14. travnja 2008. godine. Za potrebe stvaranja elektroničke zbirke isprava registra sukladno Zakonu o sudskom registru („Narodne novine“ br.: 1/95, 57/96,45/99,54/05 i 40/07) isporučena je informatička oprema svim trgovačkim sudovima, te je dovršen program za skeniranje zbirke isprava.

U sudski registar je do 11. prosinca 2008.g. upisano kako slijedi:

Broj i struktura upisanih subjekata

Pravni oblik	Subjekata
dioničko društvo	1.639
druga osoba za koje je upis propisan zakonom	51
društvo s ograničenom odgovornošću	132.835
gospodarsko interesno udruženje	97
inozemni osnivač	205
javno trgovačko društvo	601
komanditno društvo	99
savez zadruga	2
trgovac pojedinac	19
ustanova	4.574
zadruga	2.353
zajednica ustanova	3
	142.483

Broj dana potrebnih za osnivanje:

Sud	Prosječno dana za osnivanje
Trgovački sud u Bjelovaru	5,05
Trgovački sud u Dubrovniku	4,24
Trgovački sud u Karlovcu	12,78
Trgovački sud u Osijeku	8,70
Trgovački sud u Pazinu	14,56
Trgovački sud u Rijeci	8,39
Trgovački sud u Sisku	14,30
Trgovački sud u Slavonskom Brodu	4,31
Trgovački sud u Splitu	13,51
Trgovački sud u Šibeniku	8,16
Trgovački sud u Varaždinu	5,60
Trgovački sud u Zadru	20,28
Trgovački sud u Zagrebu	13,35
Ukupno RH	10.24

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom trećeg kvartala 2009. godine planira se donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima kojim će se izvršiti usklađivanje s Direktivom 2007/36/EC Europskog parlamenta i Vijeća Europske unije od 11. srpnja 2007. godine o izvršavanju određenih prava

dioničara u dioničkim društvima. Isto tako, donošenjem predmetnog zakona izvršit će se i usklađivanje s Direktivom 2007/63/EC Europskog parlamenta i Vijeća Europske unije od 13. studenog 2007. godine koja mijenja Direktive Vijeća Europske unije 78/855/EC i 82/891/EC u pogledu zahtjeva za izvješćem neovisnog stručnjaka u slučaju spajanja ili razdvajanja društava s ograničenom odgovornošću.

Za IV. kvartal 2008. godine i u I. kvartalu 2009. godine planira se izrada Nacrta prijedloga Odluke Vlade Republike Hrvatske o uvjetima i načinu pristupa podacima sudskog registra, izrada nacrta podzakonskih akata kojima će se detaljno urediti šifrnici sudskog registra, te osiguranje, pohranjivanje i zaštita podataka sudskog registra.

Administrativni kapaciteti

Odjel za trgovačko pravo i pravo društava koji djeluje u okviru Uprave za građansko pravo Ministarstva pravosuđa, a obavlja upravne i stručne poslove vezane za izradu nacrta prijedloga zakona i podzakonskih akata i drugih propisa iz područja trgovačkog prava, prava društava i upisa u sudski registar; analizira i daje prijedloge za usklađenje tih propisa s pravnom stečevinom Europske unije; provodi u djelokrugu Ministarstva pravosuđa predmetne zakone, daje stručna mišljenja, te obavlja druge poslove povjerene od strane ravnatelja Uprave i načelnika Odjela. Također, Odjel za trgovačko pravo i pravo društava je povećao broj svojih djelatnika na temelju Pravilnika o unutarnjem redu Ministarstva pravosuđa – „Rasporedu položaja i radnih mjesta, broj izvršitelja i stručni uvjeti za obavljanje poslova i zadaća u ustrojstvenim jedinicama Ministarstva pravosuđa“. Sukladno tome, Odjel ima v.d. načelnika i višeg sudskog savjetnika, a natječaj za prijam upravnog savjetnika je u tijeku.

3.6.2 Računovodstvo

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Aktivnosti Republike Hrvatske koje su poduzete u proteklom razdoblju s ciljem usklađivanja zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije u području računovodstva obuhvaćaju sljedeće:

Novi Zakon o računovodstvu objavljen je u Narodnim novinama, broj 109/07 te se isti primjenjuje od 1. siječnja 2008. godine;

Vlada Republike Hrvatske donijela je u travnju 2008. godine Rješenje o imenovanju članova Odbora za standarde financijskog izvještavanja, na prijedlog ministra financija;

Ministar financija donio je Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (Narodne novine, broj 38/08);

Ministar financija donio je Pravilnik o načinu vođenja registra godišnjih financijskih izvještaja, te načinu primanja i postupku provjere potpunosti i točnosti godišnjih financijskih izvještaja i godišnjeg izvješća (Narodne novine, broj 39/08);

Odbor za standarde financijskog izvještavanja donio je Hrvatske standarde financijskog izvještavanja (Narodne novine, broj 30/08), Pravilnik o načinu rada Odbora za standarde financijskog izvještavanja kojeg je Odlukom potvrdila Vlada Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 114/08), Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (Narodne novine, broj 130/08 i 137/08) te Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o objavljivanju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja 6 i 7 (Narodne novine, broj 137/08).

Nastavno na objavljene Hrvatske standarde financijskog izvještavanja skupina računovodstvenih stručnjaka izdala je Priručnik „Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja - s poreznim propisima,, koji sadrži Hrvatske standarde financijskog izvještavanja u izvornom obliku, kako je

objavljeno u Narodnim novinama, te primjenu svakog pojedinog standarda. Priručnik je strukturiran prema redosljedu Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja tako da se iza originalnog teksta standarda nalazi komentar i primjeri računovodstvenog i poreznog tretiranja svakog standarda.

Hrvatska agencija za nadzor financijskih institucija donijela je Odluku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja za leasing društva (Narodne novine, broj 29/08), Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja društva za osiguranje (Narodne novine, broj 31/08) i Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja mirovinskih osiguravajućih društava (Narodne novine, broj /08).

Hrvatska narodna banka donijela je Odluku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja banaka (Narodne novine, broj 62/08).

U lipnju 2008. godine upućen je paket propisa i usporednih tablica vezano uz usklađivanje hrvatskih računovodstvenih propisa s Četvrtom direktivom 78/660/EEC i Sedmom direktivom 83/349/EEC u Europsku komisiju, sa svrhom ispunjenja trećeg mjerila u Poglavlju 6 – Pravo trgovačkih društava.

B) KLJUČNI PRORITETI

Tijekom 2009. godine planiraju se aktivnosti vezane uz praćenje razvoja računovodstvene teorije i prakse kao i aktivnosti u svezi jačanja administrativnih kapaciteta u području računovodstva.

Planira se ustrojavanje novog odjela u okviru Ministarstva financija koji će biti nadležan za pitanja od javnog interesa u računovodstvu. Kako bi se poboljšalo donošenje odluka od javnog interesa i osvještavanje javnosti planira se zapošljavanje novog osoblja odgovarajućih kvalifikacija i iskustva u području računovodstva.

Također se planira trajno obrazovanje i stručno usavršavanje kroz IDF darovnicu koju je Republika Hrvatska dobila od Svjetske banke. Jedan dio sredstava darovnice predviđen je za jačanja administrativnih sposobnosti u računovodstvenoj struci.

3.6.3 Revizija

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

IZMJENE I DOPUNE ZAKONA O REVIZIJI

Tijekom 2008. godine radilo se na Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji (Narodne novine, broj 146/05) radi punog usklađivanja s Osmom direktivom o pravu trgovačkih društava (2006/43/EZ) Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2006. godine.

Sredinom lipnja 2008. godine Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji zajedno s Tablicom usporednog prikaza Osme direktive 2006/43/EC i Prijedloga istoga zakona upućen je u Europsku komisiju na mišljenje radi stručne ocjene o usklađenosti predmetnog akta s relevantnom pravnom stečevinom EU.

Sukladno zaprimljenim komentarima i primjedbama Europske komisije pripremljeni su odgovori i amandmani kojima su dodatno usklađene odredbe Zakona s odredbama Osme direktive 2006/43/EC, te je zatim isti ponovno prosljeđen u Europsku komisiju na razmatranje i mišljenje.

Obzirom na veliki broj amandmana na Prijedlog zakona a sukladno komentarima Europske komisije, isti je upućen u treće čitanje. Hrvatski sabor donio je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji

21. studenog 2008. godine. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji objavljen je u Narodnim novinama broj 139/08, a stupa na snagu osmoga dana od dana objave.

Donošenjem ovog Zakona obuhvaćeno je, uz ostalo, i ustrojavanje učinkovitog osiguranja kvalitete i javnog nadzora nad radom revizorske struke.

B) KLJUČNI PRORITETI

Za provedbu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji (Narodne novine, broj 139/08) predviđene su u 2009. godini sljedeće aktivnosti:

A) Odbor za javni nadzor u roku 60 dana od imenovanja donijet će Poslovnik o svom radu;

B) Hrvatska revizorska komora će u roku 90 dana uskladiti sve akte s odredbama ovoga Zakona.

Tijekom 2009. godine planiraju se aktivnosti vezane uz praćenje razvoja revizorske struke kao i aktivnosti u svezi jačanja javnog nadzora revizora.

Hrvatska revizorska komora planira zapošljavanje voditelja provjere kvalitete rada i njegovog tima u kojem bi bilo zaposleno do 5 revizorskih stručnjaka.

U okviru Ministarstva financija planira se ustrojavanje novog odjela koji će biti nadležan za pitanja od javnog interesa u reviziji, te za obavljanje administrativnih i tehničkih poslova Odbora za javni nadzor revizije. Kako bi se poboljšalo donošenje odluka od javnog interesa i osvježavanje javnosti planira se zapošljavanje novog osoblja odgovarajućih kvalifikacija i iskustva u području revizije.

Predviđa se trajno obrazovanje i stručno usavršavanje kroz IDF darovnicu, koju je Republika Hrvatska dobila od Svjetske banke. Uz nju je predviđen Projekt postignuća zajedničkog cilja jačanja administrativnih kapaciteta u revizorskoj struci. Projekt se sastoji od, između ostalog, tehničke pomoći revizorskoj struci putem programa stručnog usavršavanja i dubinske analize preporuka Hrvatskoj revizorskoj komori (osobito u pogledu stručnog obrazovanja tima za provjeru kvalitete rada), te pokretanje programa trajnog stručnog usavršavanja (CPD) za revizore.

3.7. PRAVO INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA

Republika Hrvatska je od 1. siječnja 2008. godine stupila u punopravno članstvo Europske patentne organizacije na temelju Zakona o potvrđivanju Europske patentne konvencije (NN MU 8/07 od 24.8.2007.).

Dana 1. svibnja 2008. godine na snagu je stupio Sporazum o primjeni članka 65. Europske patentne konvencije, poznat kao Londonski sporazum a na temelju Zakona o potvrđivanju Sporazuma o primjeni članka 65. Europske patentne konvencije tog Sporazuma (NN MU 8/07 od 24.8.2007.).

Tijekom 2008. godine Državni zavod za intelektualno vlasništvo ispunio je planirane zakonske aktivnosti, te je donesen Zakon u upravnim pristojbama, a stupio je na snagu 7.6.2008. (NN 62/08 od 30.5.2008.) i Uredba o izmjenama i dopuni Uredbe o naknadama za posebne troškove i troškove pružanja informacijskih usluga DZIVa (NN 70/08 od 18.6.2008.) koja je stupila na snagu 26.6.2008. Žalbena vijeća počela su s radom 1.6.2008. sukladno odredbama Zakona o patentu (NN 76/07 od 23.7.2007.). Nadležni ministar gospodarstva, rada i poduzetništva donio je Pravilnik o naknadama i nagradi za rad članova Žalbenih vijeća u području prava industrijskog vlasništva (NN 52/08 od 7.5.2008.), izrađen je Poslovnik o radu Žalbenih vijeća u području prava intelektualnog vlasništva i objavljen u službenom glasilu DZIV-a (HGIV) i na internet stranici Zavoda (www.dziv.hr), a zapošljavanjem načelnice u Tajništvu žalbenih vijeća ispunjene su i druge administrativne pretpostavke za njihov rad.

Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave, koji je stupio na snagu 12.3.2008., – za djelokrug rada Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo nadležno je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (ranije MZOŠ) (NN 27/08 od 5.3.2008).

Vlada RH usvojila Uredbu o unutarnjem ustrojstvu DZIV-a na sjednici 6.3.2008.(NN 30/08 od 12.3.08.), a a 19.3. ponovno je imenovan ravnateljem Zavoda mr.sc.Željko Topić (NN 35/08 od 19.3.08.). Tijekom lipnja i srpnja Vlada RH je na temelju provedenih natječaja imenovala novo rukovodstvo Zavoda u skladu sa strukturom propisanom novom Uredbom o unutarnjem ustrojstvu.

Dana 22.1.2008. u DZIV-u je otvoren novi Informacijski centar za intelektualno vlasništvo – INCENTIV kao javni informacijsko – uslužni centar koji pruža stručnu informacijsku pomoć svima koji žele učinkovito zaštititi, koristiti i upravljati intelektualnim vlasništvom.

U siječnju 2008. g. objavljeni su priručnici za ispitivanje patenata i žigova, VIII izdanje Međunarodne klasifikacije patenata na hrvatskom jeziku i vodič za prijavitelje „Kako ostvariti europski patent“.

3.7.1. Autorsko pravo i srodna prava

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U okviru propisane nadležnosti iz područja autorskog prava i srodnih prava Zavod je na zahtjev tijela državne uprave, te drugih pravnih i fizičkih osoba izradio čitav niz tumačenja propisa iz predmetnog područja, stručnih mišljenja i očitovanja, naročito vezanih uz novelu Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima iz 2007. godine.

Ostvarena je intenzivna suradnja s Posebnom jedinicom Hitrorez Vlade RH u pogledu svih propisa iz predmetnog područja.

Zavod je izradio i niz stručnih mišljenja u pogledu zakonitosti obavljanja djelatnosti te pojedinih postupaka udruga, koje uz odobrenje Zavoda, obavljaju djelatnost kolektivnog ostvarivanja prava.

Dalje, u pogledu kolektivnog ostvarivanja prava uz postojećih pet registriranih udruga: Hrvatsko društvo skladatelja (HDS ZAMP), Hrvatska udruga za zaštitu izvođačkih prava (HUZIP), Udruga za zaštitu, prikupljanje i raspodjelu fonogramskih prava (ZAPRAF), Društvo hrvatskih filmskih redatelja (DHFR), Udruga za zaštitu prava nakladnika (ZANA), Zavod je u 2008. donio rješenje kojim Društvu

hrvatskih književnika (DHK) odobrava obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja prava na naknadu za javnu posudbu.

U skladu s propisanim ovlastima, Zavod je obavio inspekcijske preglede nad udrugama koje obavljaju kolektivno ostvarivanje prava. U pregledima koji su do sada obavljeni u 2008. godini, utvrđeno je da nije bilo nepravilnosti, te da udruge obavljaju svoju djelatnost u skladu s propisima i odobrenjem Zavoda.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nastavit će se praćenje drugih događanja na međunarodnom planu i pravne stečevine EU, te će se u skladu s tim donositi potrebni propisi u području autorskog prava i srodnih prava.

3.7.2. Industrijsko vlasništvo

Patenti

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Područje prava patenta uređeno je u Republici Hrvatskoj prvenstveno Zakonom o patentu i Pravilnikom o patentu.

S prvim danom 2008. godine u Republici Hrvatskoj stupila je na snagu Konvencija o priznavanju europskih patenata (Europska patentna konvencija), kako je sastavljena u Münchenu 5. listopada 1973., u tekstu kako je izmijenjena i dopunjena Aktom kojim se mijenja članak 63. EPC-a od 17. prosinca 1991. i odlukama Upravnog vijeća Europske patentne organizacije od 21. prosinca 1978., 13. prosinca 1994., 20. listopada 1995., 5. prosinca 1996., 10. prosinca 1998. i 27. listopada 2005., te posljednji put revidirana 29. studenoga 2000. Ratificirana je Zakonom o potvrđivanju, objavljenom u Narodnim novinama, Međunarodni ugovori, broj 8/07.

Njenim stupanjem na snagu prestao je vrijediti Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Europske Patentne Organizacije o suradnji na području patenata (Sporazum o suradnji i proširenju).

Dana 1. svibnja 2008. godine na snagu je stupio Sporazum o primjeni članka 65. Europske patentne konvencije, poznat kao Londonski sporazum. Zakon o potvrđivanju tog Sporazuma objavljen je u NN-MU 8/07.

Sporazum nalaže državama ugovornicama koje ga ratificiraju ili koje mu pristupe, da odustanu od zahtjeva za prevođenjem europskih patenata kako je to bilo propisano člankom 65. EPC.

Dana 1. lipnja 2008. godine stupile su na snagu odredbe Zakona o patentu koje uređuju žalbeni postupak protiv svih odluka koje Zavod donosi u postupcima priznanja. Odredbe o žalbama primjenjuju se na odgovarajući način na ostale zakone iz područja industrijskog vlasništva. Nadležni ministar gospodarstva, rada i poduzetništva donio je Pravilnik o naknadama i nagradi za rad članova Žalbenih vijeća u području prava industrijskog vlasništva (NN 52/08), izrađen je Poslovnik o radu Žalbenih vijeća u području prava intelektualnog vlasništva i objavljen na internet stranici Zavoda (www.dziv.hr), a zapošljavanjem načelnice Tajništva žalbenih vijeća ispunjene su i druge administrativne pretpostavke za njihov rad.

Zaštitu biljnih sorti u Republici Hrvatskoj uređuje Zakon o zaštiti biljnih sorti i pripadajući pravilnici. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti biljnih sorti donesen je u svibnju 2008. godine (NN 67/08). Ovim izmjenama i dopunama Zakon o zaštiti biljnih sorti potpuno je usklađen s odredbama Direktive 98/44/EZ, a njima su u Zakon unesene i odredbe o prisilnim uzajamnim licencijama.

Tijekom 2008. godine pristupilo se izmjeni i dopuni Zakona o upravnim pritojbama u području prava intelektualnog vlasništva, te Uredbe o naknadama za posebne troškove i troškove za pružanje informacijskih usluga Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo. Tako je Zakon izmjenama i dopunama Zakona o upravnim pritojbama u području prava intelektualnog vlasništva objavljen dana 30. svibnja 2008. godine (NN 62/08), a Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o naknadama za posebne troškove i troškove za pružanje informacijskih usluga Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo objavljena je dana 18. lipnja 2008. (NN 70/08).

Obzirom na činjenicu da su izmjene i dopune zakona u području prava intelektualnog vlasništva, te pripadajući Pravilnici u primjeni, bilo je potrebno donijeti predmetne propise, budući su naprijed navedenim zakonima i pravilnicima propisani novi postupci, odnosno, uvedeni novi instituti (prvenstveno institut žalbe, od 1. lipnja 2008. godine), a koji se ne mogu provoditi dok Zakon i Uredba ne stupe na snagu. Time je također postignuta potrebna usklađenost s pravnom stečevinom Europske zajednice u području prava intelektualnog vlasništva, u skladu s obvezama iz NPPEU 2008, u 2. kvartalu 2008 godine.

Izrađen je i objavljen Priručnik za pretraživanje i ispitivanje u području патената.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Glede preostalih obveza u vezi s usklađivanjem Zakona o patentu s pravnom stečevinom Zajednice, do kraja prvog tromjesečja 2009. godine planiraju se odgovarajuće prilagodbe vezane uz nedovoljno precizne definicije iz Uredbi (EZ) br. 1768/92 i (EZ) br. 1610/96, odgovarajuće prilagodbe Zakona o patentu usvojit će se u drugom tromjesečju 2009. godine, sukladno komentarima Europske komisije. U okviru ovih izmjena izvršit će se i tehnička prilagodba članka 65. Zakona o patentu sukladno zahtjevima Direktive 98/44/EZ.

Zakonom je predviđeno njihovo donošenje najkasnije do 1. lipnja 2009. godine, a planira se navedeno izvršiti u I kvartalu 2009. godine.

Planira se i daljnja edukacija i usavršavanje djelatnika vezano uz nove institute i one koji tek trebaju stupiti na snagu (Svjedodžba o dodatnoj zaštiti).

Republika Hrvatska konstantno će pratiti napredak na području osnivanja patenta Zajednice i pripravna je pravodobno poduzeti potrebne mjere za usklađivanjem našeg pravnog sustava s razvojem pravne stečevine EU na ovome području.

U okviru provedbe punopravnog članstva u EPO-u, planira se izraditi tzv. nacionalni akcijski plan u vezi stručne i tehničke suradnje.

Žigovi

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim pritojbama u području prava intelektualnog vlasništva (NN 62/08), te Uredba o izmjenama i dopuni Uredbe o naknadama za posebne troškove i troškove za pružanje informacijskih usluga Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo (NN 70/08). U odnosu na žigove uvedeni su posebni tarifni brojevi za radnje koje su predviđene slijedom izmjena i dopuna Zakona o žigu iz 2007.

Nadležni ministar gospodarstva, rada i poduzetništva donio je Pravilnik o naknadama i nagradi za rad članova Žalbenih vijeća u području prava industrijskog vlasništva (NN 52/08 od 7.5.2008.), izrađen je Poslovnik o radu Žalbenih vijeća u području prava intelektualnog vlasništva i objavljen u službenom glasilu DZIV-a (HGIV) i na internet stranici Zavoda (www.dziv.hr), a zapošljavanjem načelnice Tajništva žalbenih vijeća ispunjene su i druge administrativne pretpostavke za njihov rad.

Donesena je Uredba o unutarnjem ustrojstvu Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo (30/08) i pripadni Pravilnik o unutarnjem redu. Time je izvršena planirana promjena organizacije DZIV-a u sklopu je koje je došlo i do re-organizacije prijašnjeg Sektora za znakove razlikovanja u čijoj je nadležnosti bilo područje žigova. Područje žigova u nadležnosti je sada Sektora za žigove i industrijski dizajn. Osnovna je promjena što su sada zbog racionalnijeg korištenja stručnih ljudskih resursa poslovi grupirani po srodnosti na formalne i supstancijalne postupke, neovisno o vrsti prava, za razliku od prijašnje situacije kada su bili grupirani prema vrsti prava.

Izrađen je i objavljen Priručnik za ispitivanje žigova.

Djelatnici Zavoda sudjelovali su na redovnim godišnjim sastancima pri Uredu za harmonizaciju na zajedničkom tržištu (OHIM).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Slijedom neformalnih razgovora sa Europskom komisijom i određenih primjedba na odredbe kojima se omogućava proširenje učinaka žiga Zajednice na području Republike Hrvatske, te provođenje pojedinih specifičnih radnji u međuodnosu nacionalnog i žiga Zajednice (konverzija), pristalo se na daljnje izmjene Zakona o žigu, kako bi se postiglo puno usklađenje koristeći formulacije koje je predložila Europska komisija. Radi se o konkretno tri izmjene, koje se Republika Hrvatska obvezala donijeti u 2009. godini. Izmjene i dopune Zakona o žigu koje će te izmjene sadržavati donijet će se u prvoj polovici 2009.

Nastavit će se praćenje drugih događanja na međunarodnom planu i pravne stečevine EU, te će se u skladu s tim donositi potrebni propisi u području žigova.

Industrijski dizajn

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim pristojbama u području prava intelektualnog vlasništva (NN 62/08), te Uredba o izmjenama i dopuni Uredbe o naknadama za posebne troškove i troškove za pružanje informacijskih usluga Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo (NN 70/08). U odnosu na industrijski dizajn uvedeni su posebni tarifni brojevi za radnje koje su predviđene slijedom Izmjena i dopuna Zakona o industrijskom dizajnu iz 2007.

Nadležni ministar gospodarstva, rada i poduzetništva donio je Pravilnik o naknadama i nagradi za rad članova Žalbenih vijeća u području prava industrijskog vlasništva (NN 52/08 od 7.5.2008.), izrađen je Poslovnik o radu Žalbenih vijeća u području prava intelektualnog vlasništva i objavljen u službenom glasilu DZIV-a (HGIV) i na internet stranici Zavoda (www.dziv.hr), a zapošljavanjem načelnice Tajništva žalbenih vijeća ispunjene su i druge administrativne pretpostavke za njihov rad

Donesena je Uredba o unutarnjem ustrojstvu Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo (NN 30/08) i pripadni Pravilnik o unutarnjem redu. Time je izvršena planirana promjena organizacije DZIV-a u sklopu je koje je došlo i do re-organizacije Sektora za znakove razlikovanja u čijoj je nadležnosti bilo područje industrijskog dizajna. Područje industrijskog dizajna sada je u nadležnosti Sektora za žigove i industrijski dizajn. Osnovna je promjena što su sada zbog racionalnijeg korištenja stručnih ljudskih resursa poslovi grupirani po srodnosti na formalne i supstancijalne postupke, neovisno o vrsti prava, za razliku od prijašnje situacije kada su bili grupirani prema vrsti prava.

Djelatnici Zavoda sudjelovali su na redovnim godišnjim sastancima pri Uredu za harmonizaciju na zajedničkom tržištu (OHIM).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Slijedom neformalnih razgovora sa Europskom komisijom i određenih primjedba na odredbe kojima se omogućava proširenje učinaka dizajna Zajednice na području Republike Hrvatske, pristalo se na daljnje izmjene Zakona o industrijskom dizajnu, kako bi se postiglo puno usklađenje koristeći formulacije koje je predložila Europska komisija. Radi se o jednoj izmjeni, koju se Republika Hrvatska obvezala donijeti u 2009. godini. Izmjenu i dopunu Zakona o industrijskom dizajnu koji će tu izmjenju sadržavati donijet će se u prvoj polovici 2009.

Nastavit će se praćenje događanja na međunarodnom planu i pravne stečevine EU, te će se u skladu s tim donositi potrebni propisi u području industrijskog dizajna.

Oznake zemljopisnog podrijetla

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nastavit će se praćenje događanja na međunarodnom planu i pravne stečevine EU, te će se u skladu s tim donositi potrebni propisi u području industrijskog dizajna.

Topografije

B) KLJUČNI PRIORITETI

Člankom 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda (NN 76/07) (u daljnjem tekstu: ZIDZZTPP) propisuju se odredbe po uzoru na odredbe članka 3. stavka 4. Direktive 87/54/EEZ o pravu na zaštitu topografije u svezi s njenom prethodnom tržišnom (gospodarskom) iskorištenošću.

Radi završetka usklađivanja s pravnom stečevinom EU u ovom području, Hrvatska preuzima obvezu ukloniti manja odstupanja iz članka 17. Zakona o zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda, kako bi ga u potpunosti uskladila s člankom 5. Direktive 87/54/EEZ, u I kvartalu 2009. godine, a sukladno komentarima Europske komisije.

3.7.3. Provedba prava intelektualnog vlasništva

Nacionalna strategija razvoja sustava intelektualnog vlasništva 2005 – 2010

Prema izvješćima nadležnih resora, nema značajnijih kašnjenja u provedbi mjera strategije u dosadašnjem razdoblju. S obzirom da je prošla polovica predviđenog provedbenog razdoblja Nacionalne, a u kojem je ispunjen veliki broj predviđenih strateških mjera, tekst Nacionalne strategije bit će na odgovarajući način revidiran, s ciljem njegove konsolidacije i mogućih izmjena strateških mjera koje će se primjenjivati tijekom preostalog provedbenog razdoblja. U postupku revizije vodit će se računa i o preporukama iznijetim u Izvješću Misije stručnjaka iz zemalja članica EU iz travnja 2008.g. (*Peer misija*). U svrhu provedbe revidirane Nacionalne strategije bit će izrađen i odgovarajući Akcijski plan. Oba dokumenta bit će pripremljena početkom 2009. godine

S ciljem provođenja Nacionalne strategije razvoja sustava intelektualnog vlasništva Republike Hrvatske 2005. – 2010., u okviru aktivnosti planiranih za 2007. godinu, Ministarstvo pravosuđa pripremlilo je modele statističkog praćenja podataka o povredama prava intelektualnog vlasništva, namijenjene sudovima i to prekršajnim sudovima, općinskim i županijskim sudovima, trgovačkim

sudovima, Visokom prekršajnom sudu RH, Visokom trgovačkom sudu RH i Upravnom sudu RH. Praćenje kaznenopravne zaštite prava intelektualnog vlasništva koju provode općinski i županijski sudovi obrađuje se odvojeno od praćenja prekršajnog pravne zaštite prava intelektualnog vlasništva koju provode prekršajni sudovi i Visoki prekršajni sud RH, te odvojeno od građanskopravne zaštite prava intelektualnog vlasništva koju pružaju trgovački sudovi i Visoki trgovački sud RH.

Spomenutim sudovima upućeni su zahtjevi za praćenje slučajeva povreda prava intelektualnog vlasništva, kao i obrasci koji se popunjavaju i redovito dostavljaju Ministarstvu pravosuđa. Traženi podaci prate se mjesečno i dostavljaju Ministarstvu pravosuđa jednom u tri mjeseca. Takav model praćenja sudskih slučajeva o povredama prava intelektualnog vlasništva predstavlja značajno poboljšanje u odnosu na stari sustav praćenja navedenih slučajeva od strane sudova.

Ministarstvo pravosuđa će stoga pratiti podatke o slučajevima na sudovima i pripremiti godišnje izvješće. Izvješće će sadržavati podatke o broju slučajeva, tipu povrede i presudama, kao i vremenskim rokovima u okviru kojih bi trebalo donijeti presudu. Izvješće će se objaviti na internet stranici Ministarstva pravosuđa, te će se također dostaviti Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo. Prvo godišnje izvješće planira se izraditi u I tromjesečju 2009. godine, a obuhvaćat će podatke za 2008. godinu, od kada se sakupljaju podaci primjenom gore navedenih parametara.

U suradnji sa službama Europske komisije, Hrvatska je razvila posebnu metodologiju prikupljanja statističkih podataka koja omogućava sustavno i koordinirano prikupljanje i obradu podataka u svim područjima intelektualnog vlasništva (*track-record*), od strane svih tijela nadležnih za zaštitu ovih prava od povrede. Sveobuhvatni dokument "Mjerenje povreda prava intelektualnog vlasništva" (Studija za unaprjeđenje metodologija prikupljanja statističkih podataka i statistički podaci o povredama prava intelektualnog vlasništva), koji sadržava tražene statističke podatke, dostavljen je Europskoj komisiji u svibnju 2008. U skladu s preporukama Europske komisije, u temeljni dokument su uključena poboljšanja te pripremljeni dodatni statistički podaci. S tim u vezi, izrađeni su dodaci navedene Studije, koji sadržavaju popis statističkih tablica i grafikona cjelovite statistike o povredama i zaštiti prava intelektualnog vlasništva, kao i odgovarajući broj tablica i grafikona koji sadržavaju relevantne podatke za 2007. godinu.

U cilju jačanja administrativnih sposobnosti i jačanja institucija, planirane su aktivnosti u okviru projekta Phare 2006 «Jačanje provedbe prava intelektualnog vlasništva» čiji su korisnici osim DZIV-a, Državni inspektorat, Mfin – Carinska uprava, Ministarstvo unutarnjih poslova, te Ministarstvo pravosuđa. Provedbe projekta u ukupnoj vrijednosti 1,63 mil € započela je u studenom 2008. godine.

DRŽAVNI INSPEKTORAT

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U 2008. godini aktivnosti Državnog inspektorata bile su usmjerene na ispunjavanje uvjeta iz 2. mjerila koje je EU postavila za zatvaranje poglavlja 7. pregovora o pristupanju RH u EU koje glasi: RH treba osigurati dovoljnu administrativnu sposobnost za ostvarivanje prava koje se odnosi na borbu protiv piratstva i krivotvorenja, te osigurati zadovoljavajuću provedbenu statistiku o istragama, progonima, sudskim postupcima protiv povrede prava.

U cilju nalaženja rješenja i pokretanja aktivnosti na ispunjavanju 2. mjerila u dijelu koji se odnosi na osiguranje zadovoljavajuće provedbene statistike o istragama, progonima, sudskim postupcima protiv povrede prava intelektualnog vlasništva tijekom 2008. godine je formirana Radna skupina, koju čine predstavnici DZIV-a, DSZ-a, MP, DO, MUP-a, MF-CU i DI cilj koje je uspostava trajnog sustava praćenja podataka.

Predstavnici Državnog inspektorata sudjelovali su u Radnoj skupini koja je u svibnju 2008. godine izradila materijal: Mjerenje povrede prava intelektualnog vlasništva - Studija za unaprjeđenje metodologije prikupljanja statističkih podataka.

Studija je bila predstavljena EK u Bruxellesu u lipnju 2008. godine od strane predstavnika Pregovaračke skupine za Poglavlje 7. te je dana primjedba da se traže detaljni podaci o poduzetim mjerama. Izrađena je Dopuna Studije za unapređenje metodologije prikupljanja statističkih podataka u srpnju 2008. godine koja konkretno za Državni inspektorat sadrži podatke o broju izvršenih nadzora i broju zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka po pojedinim odredbama zakona kojima se uređuje zaštita prava intelektualnog vlasništva te podatke o privremeno oduzetoj robi: broj komada i vrijednost robe te vrsta i broj komada po vrstama privremeno oduzete robe. Također sadrži popis žigova čije se pravo najčešće povređuje.

Na području jačanja administrativne sposobnosti Državnog inspektorata Republike Hrvatske u području provedbe prava intelektualnog vlasništva tijekom 2008. godine je provedeno stručno usavršavanje gospodarskih inspektora i viših gospodarskih inspektora vezano na zaštitu prava intelektualnog vlasništva. Također su tijekom 2008. godine gospodarski inspektori Državnog inspektorata po nalogu Glavnog inspektora, a temeljem Programa rada Državnog inspektorata, Odjela intelektualnog vlasništva za 2008. godinu, provodili pojačan nadzor nad provedbom zaštite prava intelektualnog vlasništva.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Daljnje jačanje administrativnih kapaciteta

U skladu sa Nacionalnom strategijom razvoja sustava intelektualnog vlasništva Republike Hrvatske 2005- 2010 predviđa se:

- nabava IT opreme - unapređenje informacijskog sustava Državnog inspektorata, te opremanje područnih jedinica i ispostava Državnog inspektorata prenosivim računalima i digitalnim kamerama,
- nabava softvera za provedbu nadzora nad računalnim programima,
- organizacija seminara i radionica na temu zaštite prava intelektualnog vlasništva - daljnje stručno usavršavanje inspektora Državnog inspektorata,
- jačanje suradnje s Ministarstvom unutarnjih poslova i Carinskom upravom u cilju što učinkovitijeg otkrivanja mogućih povreda prava intelektualnog vlasništva u vezi sa robom koja je se već nalazi u prometu na području RH.

Državnom inspektoratu, Ministarstvu unutarnjih poslova i Carinskoj upravi nije osiguran dostatan prostor za pohranu oduzete krivotvorene i piratske robe u suradnji, a što je bilo predviđeno kao kratkoročna mjera iz Nacionalne strategije razvoja sustava intelektualnog vlasništva Republike Hrvatske 2005- 2010. Predviđeno je snimanje potreba za navedenim skladištima u sklopu programa PHARE 2006. – “Jačanje kapaciteta za provedbu prava intelektualnog vlasništva u RH”.

Tijekom 2009. godine planira se provođenje pojačanog nadzora nad zaštitom prava intelektualnog vlasništva i to po službenoj dužnosti u sklopu programa rada.

Financiranje

Provedba planiranih aktivnosti se namjerava financirati iz sredstava programa PHARE 2006 - “Jačanje kapaciteta za provedbu prava intelektualnog vlasništva u RH” kao i dijelom iz državnog proračuna u potrebnom iznosu.

MINISTARSTVO FINANCIJA – CARINSKA UPRAVA

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. godine u praksu carinske službe u cijelosti su implementirani instituti provedbe carinskih mjera za zaštitu prava intelektualnog vlasništva iz Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o provedbi carinskih mjera u vezi s robom za koju postoji sumnja da povrjeđuje određena prava intelektualnog vlasništva (NN 82/07) koju je Vlada Republike Hrvatske donijela dana 2. kolovoza 2007. godine i koje je stupila na snagu dana 8. kolovoza 2007. godine.

Navedeni instituti se odnose na područje iznimki od primjene carinskih mjera za zaštitu prava intelektualnog vlasništva, što u svome bitnome sadržaju podrazumijeva drugačiji režim primjene carinskih mjera za zaštitu prava intelektualnog vlasništva na robu u poštanskom prometu, te, na institut takozvanog pojednostavljenog postupka uništenja robe kojom se povrjeđuje pravo intelektualnog vlasništva.

Tijekom 2008. godine ostvarene su redovite aktivnosti u provedbi carinskih mjera zaštite intelektualnog vlasništva. Uz to, a u skladu sa Nacionalnom strategijom razvoja sustava intelektualnog vlasništva Republike Hrvatske 2005- 2010, intenzivirane su aktivnosti usmjerene ka unapređenju suradnje s Ministarstvom unutarnjih poslova, Državnim inspektoratom i drugim nadležnim državnim tijelima nacionalnog sustava intelektualnog vlasništva, a poglavito u aktivnostima usklađivanja sustavnog praćenja statističkih podataka o povredama intelektualnog vlasništva s čime u vezi su definirana zajednička načela predmetne metodologije, te u aktivnostima suradnje u konkretnoj provedbi mjera zaštite prava intelektualnog vlasništva.

Početak 2008. u IT sustav Carinske uprave implementiran je podsustav upravljanja rizicima. Zaštita prava intelektualnog vlasništva utvrđeno je kao jedno od područja rizika.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. godine se planira nastavak redovitih aktivnosti u provedbi carinskih mjera zaštite intelektualnog vlasništva.

U tom smislu, a u skladu sa Nacionalnom strategijom razvoja sustava intelektualnog vlasništva Republike Hrvatske 2005- 2010, predviđa se daljnji nastavak aktivnosti usmjerenih ka unapređenju suradnje s Ministarstvom unutarnjih poslova, Državnim inspektoratom i drugim nadležnim državnim tijelima nacionalnog sustava intelektualnog vlasništva, a poglavito u aktivnostima definiranja modela suradnje u konkretnoj provedbi mjera zaštite prava intelektualnog vlasništva jačanjem i konkretiziranjem suradnje na lokalnom nivou, usuglašavanja procedura zajedničkog postupanja nadležnih tijela, te razmjene informacija između nadležnih tijela.

S tim u vezi, predviđa se i donošenje novog nputka Carinske uprave za provedu carinskih mjera za zaštitu intelektualnog vlasništva koji bi detaljnije definirano način postupanja unutar carinskih tijela u provedbi mjera zaštite intelektualnog vlasništva.

Također, planira se intenziviranje suradnje s Odjelom za upravljanje rizicima Središnjeg ureda Carinske uprave u cilju što učinkovitijeg otkrivanja mogućih povreda prava intelektualnog vlasništva u vezi sa robom koja je predmet carinskog postupanja.

U skladu sa Nacionalnom strategijom razvoja sustava intelektualnog vlasništva Republike Hrvatske 2005- 2010, a u sklopu programa PHARE 2006 - "Jačanje kapaciteta za provedbu prava intelektualnog vlasništva u RH", predviđa se nabava, odnosno opremanje carinskih ispostava digitalnim kamerama za snimanje robe kojom se povređuje pravo intelektualnog vlasništva, kako bi se snimke elektronskim putem prosljedile nositeljima prava, te drugim tijelima zaduženim za provedbu prava intelektualnog vlasništva.

Stručno usavršavanje i edukacija službenika Carinske uprave vršiti će se kroz Carinski centar za obuku, te u okviru suradnje s nositeljima prava.

Financiranje

Provedba planiranih aktivnosti se namjerava financirati iz sredstava programa PHARE 2006 - "Jačanje kapaciteta za provedbu prava intelektualnog vlasništva u RH" kao i iz državnog proračuna u potrebnom iznosu.

MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Sukladno strategiji razvoja sustava intelektualnog vlasništva, dat je predviđeni prioritet značaju provedbe prava intelektualnog vlasništva, što će i dalje biti jedan o prioriteta Ministarstva unutarnjih poslova.

U cilju razvijanja i jačanja neposredne suradnje, Ministarstvo unutarnjih poslova, tijekom 2007. i 2008. godine ostvarivalo je i unapređivalo suradnju s Interpolom i Europolom, pa je u tom smislu Ministarstvo aktivno sudjelovalo u dogovaranju i planiranju raznih projekata kao što je realizacija Twinning projekta u okviru programa Phare 2006 i dr. s čijom provedbom se započelo u travnju 2008. godine. Budući da gotovo svi oblici kriminaliteta koji se odnose na intelektualno vlasništvo imaju međunarodno obilježje te da granice između država pa i kontinenta ne predstavljaju zapreku za počinjenje bilo koji od navedenih kaznenih djela, ostvarena je uspješna suradnja sa Europolom i Interpolom sa kojima su razmjenjivani potrebni podaci i informacije.

U cilju organiziranja i provođenja što učinkovitijih aktivnosti u sprječavanju pojavnih oblika kriminaliteta koji se odnose na kršenje prava intelektualnog vlasništva, djelatnici Ministarstva unutarnjih poslova sudjelovali su na raznim treninzima, konferencijama i seminarima.

Aktivnosti djelatnika Ministarstva unutarnjih poslova tijekom prvih osam mjeseci 2008. godine rezultirale su privremenim oduzimanjem većeg broja raznih predmeta za koje se sumnja da potječu od izvršenja kaznenih djela ili su poslužili za počinjenje kaznenih djela u svezi s intelektualnim vlasništvom, kao što su digitalni mediji za pohranu podataka, računala, lijekovi, razna odjeća i obuća, osobna vozila i razni drugi predmeti. U navedenom razdoblju zabilježeno je 85 kriminalističkih obrada koje su se odnosile na zaštitu autorskih prava te 28 obrada koje su se odnosile na industrijsko vlasništvo. Budući da je većina povreda prava intelektualnog vlasništva u izravnoj vezi s internetom, potrebno je napomenuti da je u istom razdoblju poduzeto i 67 kriminalističkih obrada koje se odnose na računalni kriminalitet.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini planira se nastaviti s edukacijom djelatnika po liniji rada zaštite intelektualnog vlasništva. U tom smislu, planirat će se i realizacija navedenog Twinning projekta i to na način da će biti organizirani seminari u kojima će osim djelatnika MUP-a sudjelovati djelatnici Carine, Ministarstva pravosuđa i Državnog inspektorata, kao i studijsko putovanje u Dansku i Estoniju, te će se nastaviti suradnja s Europolom i Interpolom. Osobita pozornost u planiranju edukacije bit će usmjerena na organiziranje seminara u svezi korištenja programa "EnCase" koji je primarno namijenjen za problematiku računalnog kriminaliteta, ali i sa pojavnim oblicima kriminaliteta intelektualnog vlasništva.

Tijekom 2009. godine razmotrit će se potreba i mogućnost za eventualno ustrojavanje Odsjeka za računalni kriminalitet i zaštitu intelektualnog vlasništva u Policijskim upravama I. i II. kategorije (Policijska uprava zagrebačka, primorsko-goranska, osječko-baranjska, istarska i splitsko-dalmatinska).

U cilju unapređivanja efikasnosti postupanja policijskih službenika koji su zaduženi za problematiku zaštite intelektualnog vlasništva, razmotrit će se najbolji i najekonomičniji način nabave računalne opreme (hardvera i softvera) te uvođenja potrebnog broja brzih veza na Internet bez ograničenja.

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Trenutno se u parlamentarnoj proceduri donošenja nalazi prijedlog novog Zakona o kaznenom postupku. Odredbe ZKP-a u Glavi XVIII. „Dokazne radnje“ su usklađene s međunarodnim aktima o kibernetičkom kriminalitetu.

Prijedlogom ZKP-a u članku 263. detaljno je uređeno privremeno oduzimanje predmeta u odnosu na podatke pohranjene u računalima i s njim povezanim uređajima. Nastojalo se osigurati da se ti vidovi dokazne radnje koji postaju sve važniji, u praksi provode prema detaljno razrađenim pravilima. Ta pravila su usklađena s Konvencijom o kibernetičkom kriminalu (ETS 185) i njenim Dopunskim protokolom (NN - MU 9/2002; 4/2004.), Preporukom R(89)9 o računalnom kriminalitetu, i preporukom R(95)13 o problemima kaznenog postupka u svezi s informacijskom tehnologijom.

Elektronički dokaz (članak 331.) nova je, izričito predviđena vrsta dokaza. Ne samo da su u materijalnom kaznenom zakonodavstvu predviđena posebna kaznena djela računalnog kriminaliteta, nego se i mnoga druga kaznena djela čine putem elektroničkog uređaja ili i u prostoru elektroničkih podataka. U svim tim slučajevima je vrlo važna uporaba elektroničkih dokaza.

Pri uvođenju tog novog dokaza vodilo se najprije računa o Konvenciji o kibernetičkom kriminalu (NN - MU 9/2002 i 4/2004.). Za elektronički dokaz značajne su i dvije preporuke. Preporuka R(89)9 o računalnom kriminalitetu, upozorava na transnacionalni karakter informatičkog kriminaliteta i potrebu zakonskog uređenja odgovornosti operatora. Valja imati u vidu da Preporuka R(95)13 o problemima kaznenog postupnog prava u svezi s informacijskom tehnologijom u točki 13. izričito uređuje elektronički dokaz.

Stupanje na snagu ovih odredbi ZKP-a predviđeno je za 01. rujna 2011. godine.

Provedba prava intelektualnog vlasništva

Ministarstvo pravosuđa ustrojilo je praćenje povreda intelektualnog vlasništva, tako da prikuplja statističke podatke o predmetima koji su vezani na povredu intelektualnog vlasništva i to od prekršajnih, općinskih, trgovačkih, Visokog trgovačkog suda RH, Visokog prekršajnog suda i Upravnog suda RH. Ovi podaci prikupljaju se kontinuirano i dostavljaju Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo i Državnom zavodu za statistiku radi publiciranja.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Ministarstvo pravosuđa će tijekom 2009. godine osigurati sredstva za edukaciju sudaca koji se bave provedbom prava intelektualnog vlasništva.

3.8. POLITIKA TRŽIŠNOG NATJECANJA

3.8.1. Pravo tržišnog natjecanja

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Nakon intenzivnog rada na izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja iz 2003. godine, Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (u daljnjem tekstu Agencija) je u suradnji s njemačkim stručnjacima (projekt PHARE) dovršila prijedlog nacrta novog Zakona čiji je cilj uspostaviti učinkovitiji sustav tržišnog natjecanja u RH. Prijedlog predviđa davanje Agenciji ovlasti za izricanje kazni poduzetnicima koji krše pravila tržišnog natjecanja te uspostavu sudske zaštite u kojoj će jedan sud biti nadležan za kontrolu zakonitosti odluka Agencije, kao i visine izrečenih kazni. Osim toga, predviđa se i niz postupovnih promjena koje će omogućiti pojednostavljenje postupaka kako za Agenciju, tako i za poduzetnike koji joj se obrate (primjerice mogućnost skraćenog postupka ocjene nespornih koncentracija). Agencija je prijedlog nacrta novog Zakona dovršila u listopadu te ga uputila na mišljenje posebno oformljenoj radnoj skupini a potom i Ministarstvu gospodarstva kao službenom predlagatelju. U predmetni prijedlog u cijelosti su ugrađene primjedbe Europske komisije. Donošenje novog Zakona očekuje se u prvom tromjesečju 2009. godine.

Na poslovima tržišnog natjecanja u Agenciji je tijekom 2008. godine zaposleno šestoro novih pravnika te jedan ekonomist. Jačanje administrativnih kapaciteta nastavljeno je kroz spomenuti PHARE projekt koji se u jednom svojem dijelu odnosi na tržišno natjecanje, a čija je provedba produljena do veljače 2009. godine. Sredstvima projekta izrađen je informatički sustav za upravljanje dokumentima i predmetima na području tržišnog natjecanja.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Stupanje na snagu novog Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja predviđa se za treće tromjesečje 2009. godine. Kako bi se detaljno uredile promjene koje donosi novi Zakon, u istom se tromjesečju predviđa izmjena postojeće Uredbe o načinu prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija poduzetnika, kao i donošenje sljedećih provedbenih propisa: Uredba o skupnom izuzeću u sektoru transporta, kojom će se osigurati potpuna harmonizacija sustava zaštite tržišnog natjecanja s pravnom stečevinom EZ-a koja uređuje skupna izuzeća sporazuma, zatim Uredba o načinu i kriterijima za izricanje i izračunavanje kazni, Uredba o kriterijima za smanjenje kazni ili oslobođenje od kazni te Uredba o načinu prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija poduzetnika.

Edukacija o primjeni novih propisa za stručnu službu Agencije, kao i ostale dionike u sustavu tržišnog natjecanja, osigurat će se kroz PHARE projekt, a nakon njega kroz projekt IPA 2007 čija se provedba planira od jeseni 2009. godine.

S obzirom na promjene koje će novi Zakon unijeti u sustav tržišnog natjecanja, a prvenstveno radi izmjena u sustavu sudske nadležnosti, biti će potrebno izmijeniti i Zakon o sudovima, kako bi se propisala nadležnost za odlučivanje o zakonitosti odluka Agencije te o visini kazni koje će Agencija izricati. Nadalje, u Kaznenom zakonu biti će potrebno brisati članak 288. o stvaranju monopolističkog položaja na tržištu (kaznena odgovornost odgovorne osobe u pravnoj osobi) dok će Zakon o upravnim pristojbama biti potrebno izmijeniti na način da se uvrste nove tarife za nove vrste postupaka koje će Agencija voditi.

Spomenuti projekt IPA 2007 provodit će se u razdoblju od 2009. do 2011. godine, i to kroz ugovor o twinningu vrijedan 1,000,000 EUR te ugovor o pružanju usluga također u vrijednosti od 1,000,000 EUR.

3.8.2. Državne potpore

Zakonodavni okvir nadzora nad sustavom državnih potpora u Republici Hrvatskoj obuhvaća Zakon o državnim potporama (NN 140/2005) i Uredba o državnim potporama (NN 50/2006), te temeljem navedene Uredbe, Odluke Vlade Republike Hrvatske o objavi popisa pravila o državnim potporama i objavi teksta samih pravila na hrvatskom jeziku u Narodnim novinama. Važno je napomenuti kako se kriteriji koji proizlaze iz primjene pravila o državnim potporama pravne stečevine Europske zajednice u Republici Hrvatskoj primjenjuju izravno temeljem stavka 2. članka 70. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica (NN 14/2001, 14/2002, 1/2005, 7/2005, 9/2005 i 11/2006). Objavi popisa pravila i teksta pravila pristupilo se isključivo u svrhu pune transparentnosti i učinkovitosti sustava nadzora državnih potpora.

Temeljem navedene Uredbe u svrhu praćenja i pripreme objavljivanja popisa pravila i pravila o državnim potporama u Ministarstvu financija osnovan je Odbor za praćenje i pripremu objavljivanja popisa pravila i pravila o državnim potporama. Odbor se sastoji od članova Ministarstva financija, Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, te voditeljice radne skupine za Poglavlje pregovora 8. – Tržišno natjecanje.

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Temeljem članka 3. Uredbe o državnim potporama (NN 50/06) te na prijedlog ministra financija Vlada Republike Hrvatske donosi odluke o objavi odgovarajućih pravila predviđenih člankom 2. Uredbe. Tako je Vlada Republike Hrvatske donijela Odluku o objavljivanju popisa pravila o državnim potporama (N/N 121/06).

U 2007. godini VRH je donijela Odluku o objavljivanju pravila o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje (NN 20/07), Odluku o objavljivanju pravila o potporama male vrijednosti (NN 45/07), Odluku o objavljivanju pravila o potporama za istraživanje i razvoj i inovacije (NN 84/07), Odluku o objavljivanju pravila o potporama za zaštitu okoliša (NN 98/07), te Odluke o izmjenama Odluke o objavljivanju popisa pravila o državnim potporama (NN 45/07) i (NN 13/08).

U 2008. godini donesene su sljedeće Odluke: Odluka o objavljivanju pravila o državnim jamstvima (NN 13/08), Odluka o objavljivanju pravila o potporama za male i srednje poduzetnike (NN 39/08), Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku javne usluge (NN 39/08), Odluka o objavljivanju pravila za osiguranje kratkoročnih izvoznih kredita (NN 39/08), Odluka o objavljivanju pravila o primjeni propisa o državnim potporama na mjere koje se odnose na izravno oporezivanje (NN 46/08), Odluka o objavljivanju pravila o potpori u poštanskim uslugama (NN 46/08), Odluka o objavljivanju pravila o državnoj potpori kinematografskoj i ostaloj audiovizualnoj djelatnosti (NN 46/08), Odluka o objavljivanju pravila o regionalnim potporama (NN 58/08), Odluka o objavljivanju pravila o potporama u obliku financijskih transfera javnim poduzetnicima (NN 58/08), Odluka o objavljivanju pravila o potporama za zapošljavanje (NN 68/08), Odluka o objavljivanju pravila o potporama za usavršavanje (NN 68/08), Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za javne radiodifuzijske usluge (NN 68/08), Odluka o objavljivanju pravila o državnim potporama za poticanje ulaganja rizičnog kapitala u male i srednje poduzetnike (NN 91/08), Odluka o objavljivanju pravila o udjelu kod prodaje zemljišta i zgrada od strane tijela javne vlasti (NN 106/08), Odluka o objavljivanju pravila o potpori sektoru čelika (NN 134/08).

Preostale odluke o objavi pravila o državnim potporama (Odluka o objavljivanju pravila o potpori prometu, Odluka o objavljivanju pravila o potpori sektoru čelika, Odluka o objavljivanju pravila o potpori u sektoru brodogradnje, Odluka o objavljivanju pravila o potpori za zaštitu okoliša i Odluka o objavljivanju pravila o potpori za kompenzaciju troškova uslijed liberalizacije tržišta električne energije), planiraju se objaviti do kraja 2008. godine.

Na području državnih potpora Agencija je glavne napore usmjerila na rješavanje predmeta vezanih uz ispunjavanje obveza iz SSP-a, vezane uz ispunjavanje mjerila iz pregovora o pristupanju EU, te osobito one koji se odnose na restrukturiranje sektora brodogradnje.

U rujnu 2008. Agencija je usvojila Godišnje izvješće o državnim potporama za 2007. godinu (za detalje o iznosima potpora vidi poglavlje Gospodarski kriteriji).

Sastavni dio Programa restrukturiranja industrije **čelika** u RH od 2007. – 2011., čiji je revidirani tekst Vlada RH usvojila na sjednici 30. lipnja 2008. godine, je i Popis državnih potpora odobrenih željezarama u razdoblju od 2002. do ožujka 2007. godine. Potpore dodijeljene željezarama u procesu privatizacije, sukladno ugovorima o prodaji dionica, odnosno udjela, znatno su manje od potpora predviđenih Nacionalnim programom restrukturiranja kada bi država ostala vlasnik željezara. Novi vlasnici preuzeli su obvezu podmirenja većeg dijela obveza po kreditima za koje su izdana državna jamstva, te obvezu novih ulaganja u tehnološki razvoj željezara. Nakon 1. ožujka 2007. godine željezarama nisu dodjeljivane nove državne potpore.

Agencija je mišljenjem od 17. lipnja 2008. godine na Poslovni plan i Plan održivosti poduzetnika CMC Sisak d.o.o. i Željezare Split d.d., utvrdila sukladno propisima o državnim potporama, te Protokolu 2. SSP-a, da su iznosi i intenziteti potpora ograničeni na najmanju neophodnu razinu troškova restrukturiranja potrebnih za provođenje mjera restrukturiranja, te da je time zadovoljen kriterij minimuma potrebnih sredstava za postizanje dugoročne poslovne održivosti poduzetnika.

U dokumentu Izvješće o napretku RH za 2008. godinu Komisija Europskih Zajednica u zaključku za Poglavlje 8. Tržišno natjecanje navela je da je u sektoru industrije čelika, osobito u vezi s državnim potporama za taj sektor ostvaren napredak.

U 2008. godini Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je na temelju usvojene Strategije razvitka tekstilne industrije i industrije kože i proizvoda od kože, izradilo Operativni program potpora za tekstilnu industriju i industriju kože i obuće za 2008. godinu. Operativnim programom predviđene su potpore za regionalni razvoj i potpore za usavršavanje u iznosu od 100 mil. kuna za tekstilnu industriju i 29 mil. kuna za industriju kože i proizvoda od kože. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja je Rješenjem od 2. listopada 2008. godine odobrila predviđene potpore Operativnim programom. Potpore su dodijeljene na temelju raspisanog javnog natječaja.

Tijekom 2008. godine u Agenciji je, u Sektoru za državne potpore zaposlen jedan ekonomist. Jačanje administrativnih kapaciteta nastavljeno je uz pomoć njemačkih stručnjaka projekta PHARE 2005, koji se u jednom svojem dijelu odnosi na područje državnih potpora. Projekt je također dao svoj doprinos u rješavanju najsloženijih predmeta, prvenstveno onih u vezi sa sektorima brodogradnje i čelika.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini planira se objaviti preostala nova pravila (pravila o državnoj potpori u obliku jamstva, dodatak pravila o potpori prometu i GBER – Uredba o skupnom izuzeću pojedinih pravila o državnim potporama. Sva pravila u 2009. godini planiraju se donijeti u prvom polugodištu 2009. godine.

Sukladno Industrijskoj strategiji RH predviđene su potpore za pokretanje sektorskih projekata povećanja konkurentnosti provođenjem programa razvoja, istraživanja i inovacija, a u cilju usvajanja mjera za povećanje konkurentnosti hrvatske industrije, temeljene na lisabonskim ciljevima, ali u okvirima i rokovima koji su izvedivi za Hrvatsku.

Potrebno je izraditi Operativne planove dodjele potpora za sve sektore industrije, a na temelju sektorskih strategija.

Potpore će se dodjeljivati sukladno pravilima o državnim potporama, s naglaskom na potpore za razvoj i istraživanje, te sektorskim strategijama i Operativnim planovima za pojedine sektore industrije, koji će biti odobreni od Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja.

Jačanje administrativnih kapaciteta Sektora za državne potpore u Agenciji, davatelja potpora te ostalih sudionika u sustavu državnih potpora nastavit će se kroz projekt PHARE 2005 do veljače 2009. godine, a zatim i kroz projekt IPA 2007 koji će se u Agenciji provoditi od jeseni 2009. godine.

Kao i prethodnih godina, politika državnih potpora nastojati će se usmjeravati na dodjelu državnih potpora za ostvarivanje horizontalnih i regionalnih razvojnih ciljeva. Namjera daljnjeg dodjeljivanja horizontalnih potpora temelji se na povećanju njihovog udjela u ukupnom iznosu državnih potpora, te s ciljem što kvalitetnije alokacije sredstava u svrhu poticanja gospodarskog rasta i približavanja europskim standardima.

3.8.2.1. Fiskalne potpore

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U 2008. godini je okončan proces usklađenja zakonodavstva u području fiskalnih potpora u nadležnosti Uprave za poticanje ulaganja i izvoz Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, a koje se odnosi na Zakon o poticanju ulaganja i Zakon o slobodnim zonama, odnosno sustav slobodnih zona. U lipnju 2008., donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnim zonama (NN 85/08), a u listopadu 2008. Pravilnik o načinu izračuna izvršenih ulaganja i iskorištenih potpora za ulaganja i o načinu ostvarenja porezne povlastice za korisnike slobodnih zona (NN 122/08).

Daljnji napredak u usklađivanju s pravnom stečevinom EU na području fiskalnih potpora učinjen je i vezano uz porezne olakšice obveznicima poreza na dobit, utvrđenim u Zakonu o područjima posebne državne skrbi, Zakonu o brdsko-planinskim područjima i Zakonu o obnovi i razvoju Grada Vukovara. Konačno usklađivanje odredbi o fiskalnim potporama u spomenutim zakonima s pravnom stečevinom EU izvršeno je na način da su porezne olakšice usklađene s pravilima EU koje se odnose na pravila o potporama male vrijednosti (de minimis potporama). Usklađivanje je izvršeno u Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o obnovi i razvoju Grada Vukovara (NN 80/08) i Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o brdsko-planinskim područjima, usvojenim na sjednici Hrvatskog sabora održanoj 2. srpnja 2008. (NN 80/08) odnosno Zakonu o područjima posebne državne skrbi, usvojenom na saborskoj sjednici održanoj 15. srpnja 2008. (NN 86/08), a u skladu s Prethodnim obvezujućim mišljenjem Agencije (NN 83/08).

Nakon odobrenja Nacionalne klasifikacije prostornih jedinica za statistiku u Republici Hrvatskoj (NUTS 2) od strane Statističkog ureda Europskih zajednica (EUROSTAT) u ožujku 2007., te nastavno na pozitivno mišljenje Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja na nacrt Odluke o karti regionalnih potpora iz travnja 2008., Vlada RH donijela je na svojoj sjednici od 2. svibnja 2008. Odluku o karti regionalnih potpora (NN 52/2008).

Odluka je sukladna Smjernicama za nacionalne regionalne potpore za 2007. do 2013., te s čl. 70. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP). Ista omogućava provedbu pojedinih važnih zakona, kao što je to primjerice Zakon o poticanju ulaganja.

Sukladno podacima EUROSTAT-a i Državnog zavoda za statistiku o BDP-u po stanovniku, mjenom paritetom kupovne moći (PKM) za razdoblje 2000.–2002., sve tri prostorne jedinice za statistiku 2. razine (NUTS 2 regije) Republike Hrvatske prihvatljive su kao područja na kojima se mogu dodjeljivati regionalne potpore (derogacija unutar čl. 87 (3) (a)).

U skladu s Odlukom o karti regionalnih potpora:

1 BDP po stanovniku Sjeverozapadne Hrvatske iznosi 53,58% prosječnog BDP-a u EU-25 i maksimalni intenzitet regionalne potpore koji se može dodijeliti na ovom području je 40% bruto ekvivalenta potpore.

2. BDP po stanovniku Središnje i Istočne (Panonske) Hrvatske iznosi 31,547% prosječnog BDP-a u EU-25 i maksimalni intenzitet regionalne potpore koji se može dodijeliti na ovom području je 50% bruto ekvivalenta potpore.

3. BDP po stanovniku Jadranske Hrvatske iznosi 39,66% prosječnog BDP-a u EU-25 i maksimalni intenzitet regionalne potpore koji se može dodijeliti na ovom području je 50% bruto ekvivalenta potpore.

Kada se regionalne potpore dodjeljuju malim i srednjim poduzetnicima, maksimalni intenzitet regionalne potpore se može uvećati za 20% bruto ekvivalenta potpore za male poduzetnike i za 10% bruto ekvivalenta potpore za srednje poduzetnike.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva izrađuje podzakonske akte tj. pravilnike o načinu ostvarenja poreznih olakšica obveznicima poreza na dobit utvrđenih u naprijed spomenutim zakonima. Isti se planiraju donijeti u prvom kvartalu 2009. godine.

3.8.2.2. Čelik

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Vlada RH usvojila je 30. lipnja 2008. godine revidirani Program restrukturiranja industrije čelika u RH od 2007. – 2011. Programom je predviđeno preuzimanje većeg dijela obveza po kreditima željezara za koje su izdana državna jamstva, kao i novih ulaganja u tehnološki razvoj željezara od strane novih vlasnika željezara. Željezarama u 2008. godini nisu dodjeljivane nove državne potpore.

Agencija je u lipnju 2008. (u okviru članka 6. Zakona o državnim potporama i Protokola 2. SSP) ocijenila državne potpore za restrukturiranje sektora čelika. Za poduzetnika Valjaonica cijevi Sisak d.o.o. tj. njegovog pravnog slijednika CMC Sisak d.o.o., utvrdila je iznos od 19,117,572.36 kuna dodijeljenih potpora tome poduzetniku u razdoblju od 1. ožujka 2002. do 28. veljače 2007. kroz državna jamstva, povoljne kredite i otpise dugovanja. Agencija je također ocijenila državne potpore za restrukturiranje poduzetnika Željezara Split d.d. te je utvrdila da je u istom razdoblju ovom poduzetniku dodijeljeno ukupno 221,693,825.38 kuna državnih potpora kroz otpise potraživanja i doprinosa te porezne olakšice, državna jamstva i povoljne kredite.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nastavak praćenja realizacije programa restrukturiranja industrije čelika sukladno odobrenom Programom restrukturiranja industrije čelika u RH od 2007. – 2011.

3.8.2.3. Brodogradnja

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U cilju ubrzanja procesa restrukturiranja brodogradilišta u većinskom državnom vlasništvu, Vlada Republike Hrvatske je 21. svibnja 2008. donijela odluku o privatizaciji brodogradilišta. Odluka se odnosi na privatizaciju brodogradilišta: 3. Maj, Brodosplit, Brodotrogir, Kraljevicu i Uljanik.

Agencija je u srpnju 2008. donijela zaključke o prekidu postupaka odobravanja prijedloga državnih potpora sadržanih u programima restrukturiranja brodogradilišta, pokrenutih temeljem zahtjeva Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Naime, sukladno Odluci Vlade Republike Hrvatske iz

svibnja, započeti će se s privatizacijom spomenutih brodogradilišta temeljem Zakona o privatizaciji, dakle po posebnom propisu. Stoga se postupak privatizacije brodogradilišta pojavljuje kao prethodno pitanje u postupku koji Agencija vodi prema odredbama Zakona o državnim potporama, budući da bez rješenja toga pitanja ne može okončati postupak odobravanja državnih potpora temeljem pojedinačnih planova restrukturiranja koje su pripremile uprave brodogradilišta.

Osnovni cilj privatizacije brodogradilišta je osigurati dugoročno održivo poslovanje te sustav državnih potpora sukladno praksi u Europskoj uniji. Prije raspisivanja natječaja za privatizaciju brodogradilišta, utvrditi će se osnovna načela privatizacije koja će biti njegov sastavni dio. Izrada natječajne dokumentacije je u tijeku, a očekuje se da će natječaji biti objavljeni do kraja 2008. godine.

Usporedno sa aktivnostima vezanim uz restrukturiranje i privatizaciju brodogradilišta postignut je napredak na području preuzimanja europskih pravila za dodjelu državnih potpora brodogradnji. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva izradilo je Program potpora inovacijama u brodogradnji, koji je Agencija odobrila 27. lipnja 2008., a Vlada Republike Hrvatske usvojila 31. listopada 2008. Ocijenjeno je kako je Program sukladan obvezama koje proizlaze iz SSP-a, a cilj mu je dugoročan pozitivan utjecaj na brodograđevnu industriju i poticaj inovacija.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Detaljni uvjeti natječaja za privatizaciju odrediti će se u suradnji sa predstavnicima Europske komisije pri čemu će se kao cilj privatizacije postaviti uspješno restrukturiranje koje se namjerava provesti usporedno sa privatizacijom na način da se brodogradilišta prodaju investitorima koji kao uvjet moraju ispuniti kriterije dugoročne održivosti odnosno ponuditi kredibilan plan restrukturiranja.

Sukladno zaključcima Agencije o prekidu postupaka odobravanja prijedloga državnih potpora sadržanih u programima restrukturiranja brodogradilišta, postupak će se nastaviti nakon što Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Hrvatski fond za privatizaciju Agenciju obavijeste o završetku provedbe procesa privatizacije i dostave joj plan ulaganja i poslovni plan investitora, te drugu potrebnu dokumentaciju sukladno propisima o državnim potporama.

3.9. FINANCIJSKE USLUGE

3.9.1. Bankarstvo

Financijski sustav u Republici Hrvatskoj je bankocentričan te je koncem lipnja 2008. godine ukupna aktiva svih banaka predstavljala 75,5% ukupne aktive svih financijskih posrednika. Od drugih kreditnih institucija slijede prema udjelu u ukupnoj aktivni svih financijskih posrednika stambene štedionice s 1,4% te štedno-kreditne zadruge s 0,4%.

Iako su banke u razdoblju do konca 2007. godine smanjivale svoj udio u ukupnoj aktivni svih financijskih posrednika, a u korist porasta udjela investicijskih fondova i mirovinskih fondova, u 2008. godini je zbog pada vrijednosti imovine investicijskih fondova došlo do povećanja njihovog udjela u aktivni svih financijskih posrednika (Tablica 1.). Razlog za smanjenje vrijednosti imovine investicijskih fondova jest pojačan izlazak ulagača uslijed smanjenja njihovih preferencija glede takvih vrsta ulaganja.

Tablica 1. Udjeli financijskih institucija u ukupnoj imovini na kraju razdoblja⁹

	2005.	2006.	2007.	VI. 2008.
Banke	78,9	76,7	73,9	75,5
Otvoreni investicijski fondovi, neto imovina	2,7	4,0	6,4	4,1
Zatvoreni investicijski fondovi, neto imovina*	1,1	1,4	1,7	1,4
Društva za osiguranje	5,0	4,9	5,0	5,3
Stambene štedionice	1,9	1,6	1,4	1,4
Obvezni mirovinski fondovi, neto imovina	3,6	4,0	4,5	4,8
Dobrovoljni mirovinski fondovi, neto imovina	0,1	0,1	0,2	0,2
Štedno kreditne zadruge	0,5	0,5	0,4	0,4
Društva za lizing	6,2	6,8	6,5	6,9
Ukupno	100,0	100,0	100,0	100,0

Ukupna aktiva svih banaka iznosila je na kraju 2007. godine 345,1 milijardu kuna, dok je na polugodištu 2008. iznosila 348,2 milijarde kuna. Rast od 1 posto aktive banaka u prvom polugodištu 2008. godine u odnosu na kraj 2007. godine rezultat je mjera ograničenja rasta plasmana od strane središnje banke kao i aprecijacije tečaja kune.

Proces konsolidacije u bankovnom sektoru (Tablica 2.) u posljednjih je nekoliko godina smanjio broj banaka na 33 institucije polovicom 2008. godine. Istovremeno je u Republici Hrvatskoj poslovalo 5 stambenih štedionica.

Broj štedno-kreditnih zadruga sustavno se smanjuje obzirom da do konca 2008. godine traje preustroj njihovog poslovanja u štedne banke odnosno kreditne unije sukladno *Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o bankama (Narodne novine, broj 141/06)* te *Zakonu o kreditnim unijama (Narodne novine, broj 141/06)*. Omjer domaćih i stranih vlasnika banaka i stambenih štedionica je već duže razdoblje stabilan pa je koncem lipnja 2008. godine 90,69 posto njihove ukupne aktive bio u pretežito stranom vlasništvu (Tablica 3.).

⁹ Izvori: HNB, HANFA, MF

Tablica 2. Broj banaka (domaće / strano vlasništvo) i udio u ukupnoj aktivi

Godina	U domaćem vlasništvu	Udio u ukupnoj aktivi banaka i stambenih štedionica (%)	U stranom vlasništvu	Udio u ukupnoj aktivi banaka i stambenih štedionica (%)
2003.	22	8,97	19	91,03
2004.	22	8,47	15	91,53
2005.	20	8,68	14	91,32
2006.	19	9,02	19	90,98
2007.	18	9,03	20	90,97
VI. 2008.	18	9,31	20	90,69

U okviru bankovnog sektora na kraju lipnja 2008. godine postojalo je devet grupa banaka, o čijem poslovanju Hrvatsku narodnu banku na konsolidiranoj osnovi izvješćuju nadređene banke, sukladno *Odluci o konsolidiranim financijskim izvješćima grupe banaka (Narodne novine, broj 17/03 i 149/05)*. Najveći dio konsolidiranog poslovanja svih bankovnih grupa odnosio se na poslovanje nadređene banke u grupi.

Tablica 3. Broj banaka (domaće / strano vlasništvo) i udio u ukupnoj aktivi na dan 30. lipnja 2008.

Banke i stambene štedionice prema vlasništvu	Broj banaka i stambenih štedionica		Udjel u ukupnoj aktivi svih banaka i stambenih štedionica (%)	
	2007.	VI 2008.	2007.	VI. 2008.
1. Strano vlasništvo	20	20	90,57	90,69
1.1 Austrija	10	10	59,42	59,91
1.2 Francuska	1	1	7,32	7,18
1.3 Italija	6	6	20,10	19,89
1.4 Luksemburg	1	1	0,04	0,04
1.5 Mađarska	1	1	3,41	3,42
1.6 San Marino	1	1	0,28	0,23
2. Domaće privatno vlasništvo	15	15	4,80	4,83
3. Državno vlasništvo	3	3	4,63	4,48
Ukupno	38	38	100,00	100,00

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Usklađivanje s Direktivom o kapitalnim zahtjevima

U procesu usklađivanja poslovanja postojećih štedno-kreditnih zadruga s pravnom stečevinom EU koja se odnosi na poslovanje kreditnih institucija u prosincu 2006. godine usvojen je *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o bankama (Narodne novine, broj 141/06)* kojim se uvodi mogućnost

preoblikovanja štedno-kreditnih zadruga u štedne banke kao i mogućnost osnivanja štednih banaka, te *Zakon o kreditnim unijama* (Narodne novine, broj 141/06) kojim se uvodi mogućnost usklađenja štedno-kreditnih zadruga s navedenim Zakonom odnosno mogućnost osnivanja kreditnih unija. Prema prvim podacima 43 štedno-kreditne zadruge odlučile su se za preoblikovanje poslovanja u štedne banke, 37 za usklađenje sa Zakonom i poslovanje kao kreditne unije, a 24 su odlučile prestati poslovati provedbom postupka dobrovoljne likvidacije. Međutim, tijekom procesa licenciranja do rujna 2008. godine, 37 štedno-kreditnih zadruga je promijenilo odluku i naknadno donijelo odluku o dobrovoljnoj likvidaciji poslovanja a 4 štedno-kreditne zadruge su se pripojile najvećoj štedno-kreditnoj zadruzi.

Slijedom navedenog Hrvatska narodna banka zaprimila je 21 zahtjev za preoblikovanje štedno-kreditne zadruge u štednu banku i jedan zahtjev za osnivanje štedne banke, 18 zahtjeva za nastavak rada štedno-kreditne zadruge kao kreditna unija i 2 zahtjeva za osnivanje kreditne unije, obavijesti o pripajanju 4 štedno-kreditne zadruge te odluku 61 štedno-kreditne zadruge o pokretanju postupka dobrovoljne likvidacije.

Postupajući po zahtjevima štedno-kreditnih zadruga za preoblikovanje u štedne banke, nastavak rada kao kreditne unije ili osnivanje kreditne unije Hrvatska narodna banka je do rujna 2008. donijela sljedeća rješenja:

- 1 štedno-kreditna zadruga je preoblikovana u štednu banku dok je jedna štedna banka osnovana
- 12 štedno-kreditnih zadruga nije ispunilo uvjete za preoblikovanje u štednu banku te im je zahtjev odbijen
- 18 zahtjeva štedno-kreditnih zadruga za poslovanje kao kreditne unije je pozitivno riješen kao i 2 zahtjeva za osnivanje kreditne unije

Za 8 zahtjeva štedno-kreditnih zadruga za preoblikovanje u štednu banku započet je postupak obrade i isti će biti okončan do kraja 2008. godine.

Zakon o kreditnim institucijama (Narodne novine, broj 117/08) kojim se implementiraju odredbe *Direktive o kapitalnim zahtjevima* (DKZ¹⁰) u dijelu koji se odnosi na kreditne institucije usvojen je 26. rujna 2008. godine u Hrvatskom saboru. Do konca 2008. Hrvatska narodna banka planira usvajanje podzakonskog propisa kojim se detaljno uređuje izračun adekvatnosti kapitala kreditnih institucija kao i niza drugih podzakonskih propisa temeljem novog *Zakona o kreditnim institucijama*¹¹. Zakonom se od kreditnih institucija traži da imaju minimalnu adekvatnost kapitala od 12 posto.

Osim navedenog *Zakona o kreditnim institucijama*, Hrvatski sabor je 26. rujna 2008. usvojio i *Zakon o institucijama za elektronički novac*¹² (Narodne novine, broj 117/08) kao i *Zakon o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru financijskih instrumenata*¹³ (Narodne novine, broj 117/08). *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju depozita*¹⁴ usvojen je u Hrvatskom saboru 15. listopada 2008. (Narodne novine, broj 119/08) a *Zakon o financijskim konglomeratima*¹⁵ 5. prosinca 2008. godine.

Tijekom 2008. godine održan je niz tehničkih sastanaka koji se odnose na implementaciju DKZ od strane matice banaka u Hrvatskoj. Tako su u suradnji s austrijskim nadzornikom, FMA, članovi radne

¹⁰ Direktivu o kapitalnim zahtjevima čine Direktiva 2006/48/EZ o poslovanju kreditnih institucija te Direktiva 2006/49/EZ o adekvatnosti kapitala.

¹¹ Uključuje osim DKZ i transpoziciju odredbi Direktive 2001/24/EC o reorganizaciji i likvidaciji kreditnih institucija, Direktive 86/635/EEZ o godišnjim računima i konsolidiranim računima banaka i drugih financijskih institucija te Direktive Vijeća 89/117/EEC o obvezama godišnjih računovodstvenih dokumenata od strane podružnica kreditnih institucija i financijskih institucija u državama članicama koje imaju sjedišta izvan države članice.

¹² Direktiva 2000/46/EC o preuzimanju, bavljenju i razumnom nadzoru poslovanja institucija elektroničkog novca.

¹³ Direktivu 1998/26/EC o konačnom obračunu u sustavima za obračunavanje plaćanja i vrijednosnica.

¹⁴ Direktiva 94/19/EC o shemama osiguranja depozita.

¹⁵ Direktiva 2002/87/EC o dodatnom nadzoru kreditnih institucija, osiguravajućih društava i investicijskih društava u financijskom konglomeratu.

skupine za IRB pristup kod izračuna kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik sudjelovali na sastancima odnosno predvalidacijama austrijskih banaka prisutnih u RH. Istovremeno su u organizaciji talijanskog nadzornika, Banca d'Italia, članovi podskupine za operativni rizik sudjelovali na istovrsnim sastancima vezano uz implementaciju AMA modela od strane talijanskih banaka u RH, a članovi podskupne za ekonomski kapital sudjelovali su na sastancima za uvođenje modela na razini talijanskih bankovnih grupa koje posluju u RH. Kolegama nadzornicima iz Crne Gore pružena je tehnička pomoć vezano uz nadzor upravljanja tržišnim rizicima, dok su kolege iz njemačke središnje banke održale u HNB radionicu na temu vrsta i nadzora modela za upravljanje tržišnim rizicima. Općenito, sa svim nadzornicima s kojima HNB ima potpisane sporazume o razumijevanju održava se stalna razina kontakata i suradnje po brojnim pitanjima, kako vezano uz regulativu i implementaciju DKZ, tako i vezano uz redovite poslove nadzora.

Sporazumi o razumijevanju

Temeljem *Sporazuma o suradnji između HNB i Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga* koji je potpisan u listopadu 2006. osnovan je Operativni odbor za nadzor financijskog sustava čiji je cilj koordinacija postupaka i aktivnosti potpisnica navedenog sporazuma. Nadalje, s Ministarstvom financija sklopljen je u kolovozu 2006. *Sporazum o suradnji i razmjenjivanju informacija u području sprječavanja i otkrivanja pranja novca i sprječavanja financiranja terorizma*. Od 2005. na snazi je i *Sporazum o suradnji na području zaštite tržišnog natjecanja na tržištu bankarskih i financijskih usluga* s Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja.

Zbog ulaska novih stranih dioničara u vlasničku strukturu banaka u Republici Hrvatskoj započele su i pripreme za sklapanje sporazuma o razumijevanju između HNB i francuskog i njemačkog bankovnog nadzornika, Commission Bancaire te Bundesbanke i BaFin-a kao i između HNB i središnje banke iz San Marina. Osnovu za suradnju sa nadzornicima banaka u stranom vlasništvu predstavljaju sporazumi o razumijevanju potpisani s *matičnim nadzornicima (home supervisors)* iz Austrije, Italije i Mađarske, dok se sporazum sa supervizorima iz Bosne i Hercegovine odnosi na aktivnosti *nadzornika domaćina (host supervisors)*.

Ostale promjene podzakonskih propisa

Kako bi se utjecalo na smanjenje rasta kredita, koji se velikim dijelom temelji na inozemnom zaduživanju banaka kod njihovih matičica, koncem 2006. godine Hrvatska narodna banka (HNB) uvela je mjeru kreditne kontrole kojom se banke čiji godišnji rast plasmana u 2007. godini nadilazi 12% obvezuju na obvezni upis blagajničkih zapisa u vrijednosti 50% prekoračenja. Ista mjera postrožena je u srpnju 2007. (*Narodne novine 132/07*) i ožujku 2008. godine (*Narodne novine 29/08.*). Nastavno na navedene odredbe, rast plasmana banaka ograničen je i postizanjem odgovarajuće adekvatnosti kapitala kao preduvjeta rasta te je u tom smislu Hrvatska narodna banka usvojila i dvije *Odluke o izmjeni Odluke o adekvatnosti kapitala (Narodne novine 130/07 i 31/08)*.

Vezano uz kreditni rizik, treba istaći da je u cilju boljeg upravljanja valutno induciranim kreditnim rizikom (VIKR-a) zbog velike eurizacije imovine banaka i dalje na snazi propis koji je HNB usvojio 2006. godine¹⁶, a prema kojem se koriste veći ponderi za kreditni rizik pri izračunu adekvatnosti kapitala banaka za izloženosti prema onim klijentima čija devizna pozicija nije usklađena u smislu valute u kojoj ostvaruju svoje prihode s valutom u kojoj im je odobren plasman. Nadalje, od svibnja 2007. bolji uvid u kreditni rizik kod odobravanja novih plasmana banaka omogućen je bankama koje

¹⁶ *Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o adekvatnosti kapitala banaka (Narodne novine br. 149/05) i Odluka o izmjenama i dopunama Upute za jedinstvenu primjenu Odluke o adekvatnosti kapitala banaka (Narodne novine br. 41/06)*

su osnivači Hrvatskog registra obveza po kreditima (HROK) koji im pruža izvješća o kreditnom zaduženju njihovih klijenata.

Statistika nadzora

Poslove izravnog nadzora banaka (*on-site supervision*) u okviru Sektora za bonitetnu regulativu i nadzor banaka u Hrvatskoj narodnoj banci obavljaju Direkcija za izravni nadzor upravljanja rizicima i Direkcija za specijalistički izravni nadzor banaka. Zbog specijalističkog pristupa nadzoru poslovanja banaka kao i izvršenja zadataka vezanih uz pripremu nove regulative tijekom 2008. zaposleni su stručnjaci iz područja prava, informatike i matematike.

Tablica 4. Broj zaposlenih u Sektoru bonitetne regulative i nadzora banaka

Naziv organizacijskog dijela	Broj zaposlenika			
	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	30.06.2008.
Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka	4	5	6	6
Direkcija za bonitetnu regulativu i analizu bankarskog sustava	11	12	11	12
Direkcija za specijalistički izravni nadzor banaka	22	22	23	22
Direkcija za izravni nadzor upravljanja rizicima	27	32	29	28
Direkcija za bonitetnu analizu	22	21	22	23
Direkcija za licenciranje i tržišno natjecanje	8	7	10	11
Ukupno:	94	99	101	102

U nastavku slijedi pregled ukupnog broja obavljenih izravnih nadzora poslovanja, ukupno pregledana aktiva banaka u izravnom nadzoru, kao i podaci o pregledanoj aktivni po djelatniku. Za navedenu statistiku korišten je broj djelatnika koji su bili aktivno uključeni u izravnom nadzoru (na koncu 2007. godine 40 djelatnika, a polovicom 2008. 32 djelatnika).

Tablica 5. Broj izravnih nadzora i pregledana aktiva (ukupna i po djelatniku)

Izravni nadzori	2005.	2006.	2007.	30.06.2008.
Nadzor cjelokupnog poslovanja	0	4	4	6
Nadzor pojedinih segmenta poslovanja	33	34	30	16
Ukupan broj izravnih nadzora	33	38	34	22
Pregledana aktiva u izravnom nadzoru (u 000 HRK)	213.590.933,42	290.415.117	192.555.478	110.882.084
Pregledana aktiva u izravnom nadzoru po djelatniku (u 000 HRK)	4.449.811,11	8.067.087	4.813.887	3.465.065

Veliki broj djelatnika koji obavljaju izravni nadzor bio je 2007. i 2008. godine uključen u poslove izrade propisa kojima se transponiranju odredbe DKZ, a tako će biti i u sljedećem razdoblju do konačnog usvajanja svih propisa kojima će se postići usklađenost s odredbama DKZ. Ipak, treba napomenuti da je i pored tog dodatnog angažmana najveći dio planiranih aktivnosti izravnog nadzora ipak izvršen.

Tijekom 2008. godine veća pažnja je posvećena upoznavanju djelatnika Sektora s regulativom čija implementacija predstoji. Do kraja 2008. predviđeno je da će djelatnici Sektora ostvariti približno jednako vrijeme u edukaciji kao i tijekom 2007.

Tablica 6. Broj sati edukacije djelatnika Sektora

Direkcija/Sektor	Ostvareno ukupno sati edukacije			
	2005.	2006.	2007.	30.06. 2008.
Direkcija za bonitetnu regulativu i analizu bankarskog sustava	1.229	1.033	416	240
Direkcija za bonitetnu analizu	1.584	1.572	1.512	460
Direkcija za izravni nadzor upravljanja rizicima	2.467	3.411	2.631	1.340
Direkcija za specijalistički izravni nadzor banaka	2.220	3.048	1.725	1.008
Direkcija za licenciranje i tržišno natjecanje	884	636	376	80
Sektor	215	321	512	208
Ukupno	8.599	10.021	7.172	3.336

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nacrti podzakonskih propisa temeljem usvojenog *Zakona o kreditnim institucijama* planiraju se usvojiti do konca 2008. godine, a riječ je o sljedećim značajnijim podzakonskim propisima kojima se detaljnije planira urediti poslovanje kreditnih institucija od 2009. godine:

Tablica 7. Popis novih podzakonskih propisa

Red. br.	Naziv novog podzakonskog propisa
1.	Odluka o adekvatnosti jamstvenog kapitala
2.	Odluka o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza
3.	Odluka o upravljanju rizikom likvidnosti
4.	Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u knjizi banke
5.	Odluka o postupku ocjenjivanja adekvatnosti internog kapitala
6.	Odluka o javnoj objavi bonitetnih zahtjeva kreditnih institucija
7.	Odluka o načinu provedbe supervizije kreditnih institucija i izricanju supervizorskih mjera
8.	Odluka o superviziji grupe kreditnih institucija na konsolidiranoj osnovi
9.	Odluka o financijskim izvješćima kreditnih institucija (FINREP)
10.	Odluka o izvješćima o adekvatnosti jamstvenog kapitala (COREP)
11.	Odluka o velikim izloženostima ¹⁷
12.	Odluka o ograničenju ulaganja kreditne institucije u kapital nefinancijskih institucija i materijalnu imovinu
13.	Odluka o pobližim uvjetima osnivanja, poslovanja i prestanka podružnice kreditne institucije iz treće države u Republici Hrvatskoj
14.	Odluka o uvjetima i postupku za osnivanje i rad predstavništva kreditne institucije iz treće države u Republici Hrvatskoj
15.	Odluka o uvjetima i postupku izdavanja prethodne suglasnosti Hrvatske narodne banke za imenovanje predsjednika i člana uprave kreditne institucije
16.	Odluka o opsegu i načinu obavljanja poslova funkcije kontrole rizika, funkcije praćenja usklađenosti i funkcije unutarnje revizije.
17.	Odluka o općim pravilima o upravljanju kreditnim, tržišnim i operativnim rizikom
18.	Odluka o sadržaju revizije za potrebe Hrvatske narodne banke
19.	Odluka o eksternalizaciji
20.	Odluka o jedinstvenom načinu izračunavanja i iskazivanja cijene kredita i depozita
21.	Ostali obvezni elementi ugovora o kreditu i depozitu, kao i priloga uz te ugovore (zaštita potrošača)

Vodeći računa o regulativi čija je izrada već u pripremi, HNB kao nadzorno tijelo za poslovanje banaka, stalno unapređuje svoj supervizorski pristup pri čemu se veći naglasak daje nadzoru upravljanja rizicima (kreditni, tržišni, rizik likvidnosti) kao i nadzoru sustava unutarnjih kontrola, informatičke tehnologije te provedbi mjera monetarne i devizne politike. U sklopu izrade regulative kojom se implementira DKZ planira se održavanje seminara i radionica za sve djelatnike Sektora kao i za predstavnike banaka i revizora kako bi se osigurala optimalna razina transparentnosti i pripremljenosti za novu regulativu. Vezano uz unapređivanje izvješćivanja banaka temeljem novih propisa HNB je u razdoblju od svibnja 2007. do listopada 2008. godine održao četiri radionice na kojima su se banke upoznale s budućim zahtjevima za financijsko izvješćivanje kao i statističko izvješćivanje HNB, a kako bi pravovremeno pripremile svoje informatičke sustave.

Ključni prioritet predstavlja implementacija propisa koji će stupiti na snagu u navedenom razdoblju. U tom smislu prioritet u obavljanju poslova nadzora predstavlja unapređenje suradnje s drugim nadzornim institucijama, i domaćim i stranim. Nastavit će se i rad na prilagođavanju postojećih

¹⁷ Po preporuci Europske komisije iz lipnja 2008. godine Odluka o velikim izloženostima implementira izmjene DKZ koje su u tijeku na razini zemalja članica Europske unije.

propisa iz područja bankarstva s izmjenama koje donose novi Međunarodni standardi financijskog izvješćivanja.

3.9.2. Osiguranje

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (u daljnjem tekstu: HANFA) osnovana je Zakonom o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne novine, broj 140/05), a započela je s radom 01. siječnja 2006. godine. U HANFA-i su objedinjene 3 institucije: Komisija za vrijednosne papire Republike Hrvatske, Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i Direkcija za nadzor društava za osiguranje. Nadležna je za nadzor nebankarskog financijskog sustava odnosno za područja: osiguranja, mirovinskih i investicijskih fondova, tržišta vrijednosnih papira, leasinga, factoringa i mirovinskih osiguravajućih društava. Temeljni ciljevi HANFA-e su: promicanje i očuvanje stabilnosti financijskog sustava i nadzor zakonitosti poslovanja subjekata nadzora, u čijem se ostvarivanju rukovodi načelima: transparentnosti, izgradnje povjerenja među sudionicima financijskog tržišta i izvještavanja potrošača.

HANFA je samostalna pravna osoba s javnim ovlastima u okviru svog djelokruga i nadležnosti propisanih Zakonom o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (u daljnjem tekstu: Zakon) i drugim zakonima, odgovorna Hrvatskom saboru. Obvezna je jednom godišnje za proteklu kalendarsku godinu podnijeti Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru izvještaj o svom radu i stanju financijskih institucija i tržišta koje ulaze u njezin djelokrug i nadležnost.

Tijekom 2008. godine HANFA se financirala od naknada za pružene usluge i naknada iz prihoda i imovine subjekata nadzora te se za financiranje svojih aktivnosti nije koristila sredstvima državnog proračuna. Početkom listopada 2008. godine u HANFAi je bila zaposlena 121 osoba.

U 2008. zbog približavanja Republike Hrvatske danu ulaska u punopravno članstvo Europske Unije, rasta konkurentnosti hrvatskih društava za osiguranje, kao i povećanja kvalitete i raznovrsnosti proizvoda i usluga osiguranja nastavljen je trend osnivanja novih društava za osiguranje u Republici Hrvatskoj, stoga je na dan 30.09.2008. dozvolu za obavljanje poslova osiguranja imalo 25 društava za osiguranje i 2 društva za reosiguranje. U skladu s navedenim u odnosu na kraj 2007. tijekom 2008. osnovana su dva društva za osiguranje. Ukupna aktiva tržišta osiguranja u Republici Hrvatskoj na kraju 2007. iznosila je 23,2 milijarde kuna, dok je sa stanjem na 30.09.2008. iznosila 25,9 milijardi kuna. Istovremeno zaračunata bruto premija društava za osiguranje i društava za reosiguranje na kraju 2007. iznosila je 9,5 milijardi kuna, dok je sa stanjem na 30.09.2008. iznosila 7,7 milijardi kuna, čime je ostvaren kontinuiran rast tržišta osiguranja u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, obzirom da je za prvih devet mjeseci 2007. zaračunata bruto premija osiguranja iznosila 7,2 milijarde kuna.

Tablica broj društava za osiguranje i društava za reosiguranje (domaće/strano vlasništvo) i udio u ukupnoj aktivni

Broj društava za osiguranje i društava za reosiguranje (domaće / strano vlasništvo) i udjel u ukupnoj aktivni

Godina	U domaćem vlasništvu	Udjel u ukupnoj aktivni društava za osiguranje i društava za reosiguranje	U stranom vlasništvu	Udjel u ukupnoj aktivni društava za osiguranje i društava za reosiguranje
2006.	10	62,2%	12	37,8%
2007.	11	54,3%	14	45,7%
IX. 2008.	11	52,8%	16	47,2%

Tablica broj društava za osiguranje i društava za reosiguranje (domaće/strano vlasništvo) i udio u zaračunatoj bruto premiji

Broj društava za osiguranje i društava za reosiguranje (domaće / strano vlasništvo) i udjel u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji

Godina	U domaćem vlasništvu	Udjel u ukupnoj ZBP društava za osiguranje i društava za reosiguranje	U stranom vlasništvu	Udjel u ukupnoj ZBP društava za osiguranje i društava za reosiguranje
2006.	10	66,8%	12	33,2%
2007.	11	59,6%	14	40,4%
IX. 2008.	11	61,7%	16	38,3%

U okviru tržišta osiguranja na 30.09.2008. postojale su dvije grupe osiguravatelja, o čijem poslovanju temeljem *Pravilnika o dodatnom nadzoru nad grupom osiguravatelja (NN 132/06)* Agenciju polugodišnje izvješćuju vladajuća društva za osiguranje. Najveći dio ukupnog poslovanja grupa odnosio se na poslovanje vladajućih društava za osiguranje.

Tablica Broj društava za osiguranje i društava za reosiguranje (domaće/strano vlasništvo)

Društva za osiguranje i reosiguranje prema vlasništvu	Broj društava za osiguranje i reosiguranje	
	2007.	IX. 2008.
1. Strano vlasništvo	14	16
1.1. Austrija	6	7
1.2. Francuska	1	1
1.3. Italija	1	
1.4. Nizozemska	1	1
1.5. Njemačka	1	2
1.6. Slovenija	1	2
1.7. Švicarska	3	3
2. Domaće privatno vlasništvo	8	8
3. Državno vlasništvo	3	3
Ukupno	25	27

Također, na 30.09.2008. poslovalo je 24 društava za posredovanje u osiguranju, dok je 196 posrednika obavljalo poslove posredovanja u osiguranju kao fizičke osobe. Poslove zastupanja u osiguranju provodilo je 152 obrta za zastupanje u osiguranju i 154 društava za zastupanje u osiguranju, dok je 5.458 zastupnika u osiguranju obavljalo poslove zastupanja u osiguranju kao fizičke osobe (uključujući i zastupnike u osiguranju u banko-kanalu). Na 30 stanica za tehnički pregled vozila, moguće je sklapanje polica obveznog osiguranja vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete trećim osobama i osiguranja dopunske nezgode u motornim vozilima. Sve prethodno navedene pravne i fizičke osobe rade temeljem rješenja Agencije, dok je 24 banaka dobilo dozvolu Hrvatske narodne banke za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju, uz prethodnu suglasnost Agencije, u skladu s odredbama Zakona o osiguranju (NN 151/05). Tijekom 2008. Agencija je izdala 13 rješenja o davanju odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave društva za osiguranje, 2 rješenja o davanju ovlaštenja za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara, te 1 uvjetno rješenje o oduzimanju dozvole za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara.

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonski okvir tržišta osiguranja u Republici Hrvatskoj čine: Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, broj 35/05, 41/08), Zakon o osiguranju (Narodne novine, broj 151/05, 87/08), Zakon o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine, broj 151/05), Zakon o računovodstvu (Narodne novine, broj 109/07), Zakon o reviziji (Narodne novine, broj 146/05), Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne novine, broj 140/05) te Zakon o trgovačkim društvima (Narodne novine, broj 111/93, 34/99, 118/03 i 107/07). Također, čine ga i podzakonski akti, koje je temeljem prethodno navedenih zakona, donijela HANFA.

Na temelju Zakona o osiguranju u 2008. godini s ciljem usklađivanja s pravnom stečevinom EU doneseni su sljedeći podzakonski akti:

Redni broj	Zakonodavna mjera	Odgovorna institucija	EU acquis s kojim se mjera usklađuje	Članak Zakona o osiguranju, NN br. 151/05	Stadij	
PODZAKONSKI AKTI	1	Pravilnik o metodologiji za izračun vlastitih udjela društava za osiguranje u tablicama maksimalnog pokrivača i utvrđivanje najveće vjerojatne štete	HANFA	Direktiva 73/239 Celex 31973L0239 Direktiva 91/674 Celex 31991L0647 Direktiva 2002/83 Celex 32002L0083	čl. 101. tč. 7.	NN 04/2008 (09.01.2008.)
	2	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima za stjecanje i provjeru stručnih znanja potrebnih za obavljanje poslova ovlaštenog aktuaru	HANFA		čl. 66. st. 4.	NN 26/2008 (14.03.2008.)
	3	Pravilnik o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja društava za osiguranje	HANFA	Direktiva 78/660 Celex 31978L0660 Direktiva 91/674 Celex 31991L0647	čl. 144. st. 1. tč. 1. čl. 155. st. 2.	NN 31/2008 (29.02.2008.)
	4	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima za stjecanje i provjeru stručnih znanja potrebnih za obavljanje poslova ovlaštenog aktuaru	HANFA		čl. 66. st. 4.	NN 55/2008 (16.05.2008.)
	5	Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o minimalnim standardima, načinu obračuna i mjerilima za izračun tehničkih pričuva osiguranja	HANFA	Direktiva 73/239 Celex 31973L0239 Direktiva 91/674 Celex 31991L0647 Direktiva 2002/83 Celex 32002L0083	čl. 101. tč. 7.	NN 112/2008 (01.10.2008.)

Zakonski okvir Republike Hrvatske koji obuhvaća područje osiguranja većinom je usklađen s pravnom stečevinom EU. Zbog provođenja daljnje harmonizacije zakonskog okvira tržišta osiguranja, a temeljem odredbi Zakona o osiguranju (Narodne novine, broj 151/05), Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne novine, broj 140/05) te zaključaka Screening reporta Europske Komisije vezano uz poglavlje 9. – Financijske usluge, u srpnju 2008. donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju (Narodne novine, broj 87/08). Navedenim Zakonom otklonjene su neusklađenosti iz područja izračuna granica solventnosti, nadzora grupa osiguravatelja i društava za reosiguranje te u području posredovanja i zastupanja u osiguranju, o čemu je iskazano pozitivno mišljenje u Progress report-u Europske komisije za 2008. u okviru Poglavlja 9. – Financijske usluge.

Tijekom 2008. vezano uz primjenu pravne stečevine Europske unije na tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj održano je više sastanaka s predstavnicima društava za osiguranje i društava za reosiguranje vezano uz liberalizaciju tržišta obveznih osiguranja u prometu, upravljanja rizicima na tržištu osiguranja, uvođenja Solvency II, uputa za primjenu kontnog plana društava za osiguranje i društava za reosiguranje, kao i promjena o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju (NN 87/08). Nadalje, sa svim regulatornim tijelima s kojima Agencija ima potpisane ugovore o međusobnoj suradnji održavaju se stalni kontakti i suradnja po brojnim pitanjima, vezano uz primjenu pravne stečevine Europske unije iz područja osiguranja te uz redovit nadzor društava za osiguranje i društava za reosiguranje i s njima povezanih društava.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Planirano je donošenje izmjena i dopuna postojećih podzakonskih akata dostupnih na službenim stranicama Agencije (www.hanfa.hr), s ciljem njihovog usklađivanja s odredbama Izmjena i dopuna Zakona o osiguranju (Narodne novine, broj 87/08).

Planiran je dovršetak usklađivanja hrvatskog zakonodavstva u području osiguranja s pravnom stečevinom EU kroz donošenje podzakonskih akata koji imaju odgođenu primjenu, budući da se odnose na razdoblje nakon stupanja RH u EU, s čime je Europska Komisija upoznata tijekom Bilateralnog screeninga za poglavlje 9. Financijske usluge, te osiguranje djelotvorne provedbe usklađenog zakonodavstva, kao i implementacija novih smjernica EU (pripreme za Solvency II).

Redni broj	Zakonodavna mjera	Odgovorna institucija	EU acquis s kojim se mjera usklađuje	Članak Zakona o osiguranju, NN br. 151/05	Stadij	
PODZAKONSKI AKTI	1	Pravilnik o provođenju postupka prisilne likvidacije društva za osiguranje s sjedištem u RH koje ima podružnicu u državi članici te obliku i sadržaju obavijesti o početku provođenja postupka prisilne likvidacije	HANFA	Direktiva 2001/17 Celex 31978L0473	čl. 210. st. 3.	
	2	Pravilnik o postupku prijavljivanja potraživanja vjerovnika u likvidacijsku masu te obliku i sadržaju obrasca za prijavu potraživanja vjerovnika	HANFA	Direktiva 2001/17 Celex 31978L0473	čl. 211. st. 2.	
	3	Pravilnik o sadržaju izvješća koje HANFA i dostavlja društvo za osiguranje koje poslove osiguranja obavlja u državi članici, načinu i rokovima izvještavanja	HANFA	Direktiva 92/49 Celex 3199L0647	čl. 80. st. 3.	

3.9.3. Tržište kapitala

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U procesu usklađenja tržišta kapitala s pravnom stečevinom EU, nakon djelomičnog usklađenja u 2007. godini, u travnju 2008. godine dovršen je prvi nacrt Zakona o tržištu kapitala i zajedno s nacrtima dijela podzakonskih akata poslan na komentare Europskoj Komisiji. Zakon uređuje tržište financijskih instrumenata, transparentnost tržišta, odredbe o prevenciji zlouporabe tržišta i adekvatnost kapitala investicijskih društava. Nacrt prijedloga Zakona stavljen je na javnu raspravu tako što je upućen na komentare, ali i široj javnosti, te objavljen na internetskim stranicama HANFA-e. Na predloženi tekst pristigli su komentari i sugestije Europske Komisije, Središnje depozitarne agencije, industrije i HNB-a koji su ugrađeni u prijedlog Zakona, te je on upućen u zakonodavnu proceduru.

Sredinom srpnja 2008. godine, donesen je Zakon o tržištu kapitala koji predstavlja potpuno usklađenje s pravnom stečevinom Europske unije s područja investicijskih usluga.

Vodeći računa o usvojenom Zakonu o tržištu kapitala (Narodne novine, broj 88/08) koji predviđa donošenje velikog broja podzakonskih akata, u pripremi je velik broj istih. Prvi nacrti podzakonskih akata već su tijekom rujna upućeni na javnu raspravu isključivo industriji na koju se odnose, a tijekom listopada konačni nacrt istih biti će stavljen na širu javnu raspravu. U cilju bolje i sveobuhvatnije koordinacije i pripreme tržišta za predstojeće promjene, održan je niz sastanaka sa predstavnicima industrije, Zagrebačke burze i Središnje depozitarne agencije.

Paralelno s pripremom podzakonskih propisa HANFA kao nadzorno tijelo za poslovanje sudionika na tržištu kapitala revidira i unapređuje svoj pristup nadzoru, koji će se u nadolazećem razdoblju temeljiti na kontroli upravljanja rizicima i unutarnjih kontrola nadziranih subjekata. Vezano na navedeno, u tijeku je izrada metodologije izravnog nadzora investicijskih društava koja će se temeljiti na procjeni rizika pojedinih društava.

Posebna pažnja je u drugom dijelu 2008. godine posvećena tehničkim sastancima s predstavnicima industrije koji se odnose na implementaciju Direktive o kapitalnim zahtjevima, te su izrađeni nacrti podzakonskih propisa kojim se detaljno uređuje izračun adekvatnosti kapitala.

U sklopu Zakona o tržištu kapitala u hrvatski pravni sustav uveden je Sustav zaštite ulagatelja, kojim je uvedena obveza formiranja Fonda koji će štiti uloge malih ulagača, što će za posljedicu imati povećanje povjerenja u tržište i pojačati zaštitu ulagača na tržištu. Vezano na to, organiziran je niz sastanaka sa industrijom i Središnjom depozitarnom agencijom koja će biti operater navedenog Fonda kako bi se konsenzusom utvrdio način obračuna doprinosa u Fond, kako bi se ostvario cilj zaštite ulagača s jede strane, a pritom ne uzrokuje nepravedan prevelik trošak za društva obveznike uplata u Fond.

U sklopu izrade regulative, održavaju se seminari i radionice za djelatnike HANFA-e koji su zaduženi za nadzor tržišta kapitala, industriju, državno odvjetništvo i novinare, kako bi se svi subjekti na čije se poslovanje odnosi nova regulativa upoznali s promjenama koje ona donosi.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Za prvi kvartal 2009. godine planira se donošenje svih podzakonskih propisa kojima će se osim potpune usklađenosti sa pravnom stečevinom EU omogućiti i potpuna provedba Zakona o tržištu kapitala. Do konca lipnja 2009. je rok za usklađenje svih subjekata na tržištu sa zakonskim odredbama i podzakonskim aktima. U navedenom razdoblju HANFA planira nastaviti rad na metodologiji nadzora, nastaviti konzultacije s industrijom i edukaciju sudionika tržišta kapitala u svrhu prilagodbe europskim standardima.

HANFA će nastaviti pratiti donošenje propisa na razini EU, tumačenja EK i CESR-a i sukladno tome ažurirati i prilagođavati svoje aktivnosti.

Do roka usklađenja planiraju se donijeti i podzakonski akti koji će detaljnije regulirati provedbu Sustava zaštite ulagatelja i samo funkcioniranje Fonda za zaštitu ulagatelja.

DALJNJE AKTIVNOSTI

U 2009. će sudionici tržišta kapitala (investicijska društva, Burza i SDA) uskladiti svoje poslovanje sa Zakonom i podzakonskim propisima, te HANFA namjerava sukladno svojim zakonskim ovlastima pratiti njihovu usklađenost sa propisanim zahtjevima. HANFA se u navedenom razdoblju namjerava fokusirati na suradnju sa drugim regulatorima u EU, te na praćenje dinamike donošenja propisa u EU i pravodobno implementiranje istih u zakonodavstvo Republike Hrvatske.

Sporazumi o razumijevanju

Početakom 2007. potpisan je Protokol o suradnji i uspostavi međuinstitucionalne radne skupine za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma koji je stupio na snagu 1. ožujka 2007., a čiji su potpisnici Ministarstvo pravosuđa, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, Ministarstvo unutarnjih poslova – Ravnateljstvo policije, Ministarstvo financija (Ured za sprječavanje pranja novca, Carinska uprava, Porezna uprava, Devizni inspektorat, Financijska policija), Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, Hrvatska narodna banka i Sigurnosno-obavještajna agencija. Navedene institucije na taj način izražavaju spremnost i volju za jačanjem suradnje u području sprječavanja i suzbijanja pranja novca i financiranja terorizma u cilju doprinosa razvoju učinkovitog sustava sprječavanja i suzbijanja pranja novca i financiranja terorizma u RH.

Temeljem Sporazuma o suradnji između HNB i Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga koji je potpisan u rujnu 2006., a kojim su ove institucije definirale sadržaj i način međusobne suradnje u obavljanju svojih zakonskih ovlasti, osnovan je Operativni odbor za nadzor financijskog sustava čiji je cilj koordinacija postupaka i aktivnosti potpisnica navedenog sporazuma. Odbor se sastoji od šest članova, od kojih svaka potpisnica delegira po tri predstavnika, a sastaje se najmanje jednom u tri mjeseca, kako bi razmotrio aktualno stanje financijskog sustava i pitanja vezana za učinkovito provođenje nadzora i regulacije financijskih institucija i financijskih grupa.

Agencija je tijekom 2007. surađivala i s ostalim domaćim institucijama, i to prije svega s Ministarstvom financija, Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvom unutarnjih poslova, Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi, Županijskim državnim odvjetništvom i Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja.

Prepoznajući povećanu međunarodnu aktivnost na tržištima kapitala i osiguranja i odgovarajuću potrebu za zajedničkom suradnjom između relevantnih nadzornih tijela s ciljem poboljšanja učinkovitosti pri provođenju zakona iz njihove nadležnosti, Agencija je u kolovozu 2007. s Mađarskom agencijom za nadzor financijskih usluga potpisala Memorandum o razumijevanju o razmjeni informacija i međusobnoj pomoći. Tom prigodom djelatnici Agencije boravili su u trodnevnom studijskom posjetu Mađarskoj, gdje su razmijenili iskustva s mađarskim nadzornim tijelom, pri čemu je posebna pozornost bila usmjerena na sektor osiguranja.

Agencija je tijekom 2007. održavala stalnu razinu kontakata i suradnje po brojnim pitanjima, kako s nadzornicima s kojima Agencija ima potpisane sporazume o suradnji, tako i s ostalim inozemnim srodnim institucijama. Krajem 2007. Agencija je uputila inicijativu za sklapanje sporazuma o suradnji s austrijskim nadzornim tijelom FMA i njemačkim nadzornim tijelom BaFin, koji su potpisani tijekom 2008. godine.

Sukladno članku 18. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga, temeljem kojeg Agencija može biti članica međunarodnih organizacija nadležnih za područje nadzora, odnosno supervizije financijskih institucija i tržišta, Agencija je članica međunarodnih institucija IOSCO (International Organization of Securities Commissions) i IAIS (International Association of Insurance Supervisors). Unutar IOSCO-a djeluje The Capital Market Regulatory and Supervisory Consultative Group koja je osnovana 30.05.2001. u Varšavi u čijem je trenutnom članstvu dvadeset nadzornih tijela iz zemalja regije, uključujući i Agenciju. Krajem 2007. zamjenik predsjednika Uprave Agencije preuzeo je dužnost predsjedanja navedenom grupom, a Agencija je preuzela obavljanje poslova održavanja njezine web stranice. Agencija je ujedno i aktivni član Emerging Markets Committee i European Regional Committee unutar IOSCO organizacije. Također, važno je istaknuti da je Agencija u okviru aktivnosti vezanih uz članstvo u IOSCO-u poduzela pripremne radnje za potpisivanje Multilateralnog memoranduma o razumijevanju.

3.10. INFORMACIJSKO DRUŠTVO I MEDIJI

3.10.1. Elektroničke komunikacije

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Usklađivanje zakonodavstva

U postupku usklađivanja zakonodavstva s pravnom stečevinom EU te ispunjavanja mjerila za zatvaranje pregovora u poglavlju 10. Informacijsko društvo i mediji donesen je novi Zakon o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08.), koji je stupio na snagu i primjenjuje se od 1. srpnja 2008. godine, a kojim se u potpunosti zamjenjuje Zakon o telekomunikacijama (NN 122/03., 158/03., 60/04. i 70/05.), osim odredaba članka 97., 98., 99., 100. i 102., koje se odnose na radijsku opremu i telekomunikacijsku terminalnu opremu te elektromagnetsku kompatibilnost (EMC), a koje ostaju na snazi do 1. siječnja 2009. godine, tj. do stupanja na snagu podzakonskih propisa na temelju Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (NN 158/03. i 79/07.), kojima se uređuju ova područja u skladu s mjerodavnim direktivama EU-a.

U novom Zakonu o elektroničkim komunikacijama posebna je pozornost posvećena daljnjem jačanju neovisnosti i izgradnji potrebnih kapaciteta nacionalnog regulatornog tijela u području elektroničkih komunikacija i poštanskih usluga, daljnjem poboljšanju djelotvornosti rada i ustrojstva te nadzornih ovlasti regulatora, bržem, djelotvornijem i kvalitetnijem mehanizmu zaštite prava krajnjih korisnika elektroničkih komunikacijskih usluga (potrošača), pitanjima tržišnog natjecanja i regulacije značajne tržišne snage operatora elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, postupku ovlašćivanja operatora elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (što podrazumijeva i zamjenu svih postojećih ugovora o koncesiji, dozvola za obavljanje telekomunikacijskih usluga i drugih odobrenja novim sustavom općeg ovlaštenja), potrebnim uvjetima za potpuno uvođenje i razvoj digitalne televizije i radija te pripadajućih naprednih, interaktivnih usluga u Republici Hrvatskoj, kao i daljnjem razvoju, izgradnji i korištenju elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, i to osiguravanjem ravnopravnog i nediskriminirajućeg pristupa infrastrukturi za sve operatore na tržištu, uvođenjem i primjenom instituta prava puta (eng. rights of way), te osiguravanjem transparentnih uvjeta za pristup i zajedničko korištenje izgrađene elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme.

Zakonom o elektroničkim komunikacijama ostvaruje se daljnje institucionalno jačanje nacionalnog regulatornog tijela za elektroničke komunikacije i poštanske usluge, koje postaje Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije (HAKOM), čime se objedinjuju regulatorni poslovi u području elektroničkih komunikacija i poštanskih usluga, po uzoru na većinu zemalja članica Europske unije. Ovime se postižu dodatni sinergijski učinci, jačaju administrativni i financijski kapaciteti zajedničkog regulatornog tijela te znatno brže i kvalitetnije izgrađuje sustav potrebnih znanja, vještina i kompetencija za obavljanje regulatornih poslova na tržištima elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga, kao i na tržištu poštanskih usluga.

Strategija razvoja širokopojasnog pristupa internetu

Vlada Republike Hrvatske usvojila je Akcijski plan provedbe Strategije razvoja širokopojasnog pristupa internetu u Republici Hrvatskoj za 2008. godinu, koji obvezuje nadležna tijela državne uprave i regulatorna tijela na provedbu mjera i aktivnosti iz njihove nadležnosti u rokovima određenim tim Akcijskim planom. Navedene mjere pridonose daljnjem razvoju širokopojasnog pristupa internetu, stvaraju kompetitivne uvjete na tržištu i omogućuju nova ulaganja u širokopojasnu infrastrukturu, tehnologije i usluge širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj. Vlada Republike Hrvatske donijela

je 5. lipnja 2008. godine Odluku o iznosu i načinu raspodjele viška sredstava koji čini razlika između prihoda i rashoda Hrvatske agencije za telekomunikacije ostvarenih u 2007. godini, kako bi dodatno potaknula razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa.

Strategija prelaska s analognog na digitalno emitiranje televizijskih programa u Republici Hrvatskoj

Vlada Republike Hrvatske prihvatila je 31. srpnja 2008. godine Strategiju prelaska s analognog na digitalno emitiranje televizijskih programa u Republici Hrvatskoj, kojom se utvrđuju temeljne strateške odrednice za uvođenje usluga digitalne zemaljske televizije u Republici Hrvatskoj, čime se slijedi i preporuka Europske komisije o potpunom prelasku s analogne na digitalnu televiziju do početka 2012. godine (ili ranije). Provedbom ove Strategije osigurat će se svim hrvatskim građanima – krajnjim korisnicima usluga digitalne televizije, kao i hrvatskom gospodarstvu u cjelini, široke mogućnosti korištenja svih prednosti naprednih digitalnih radiodifuzijskih usluga i tehnologija, osobito u području novih i inovativnih programskih sadržaja, namijenjenih ponajprije informiranju, izobrazbi i zabavi. Glavni je strateški cilj dovršiti potpuni prelazak s analognog na digitalno zemaljsko emitiranje televizijskih programa najkasnije do 31. prosinca 2010. godine, što znači da će se od 1. siječnja 2011. godine zemaljsko emitiranje televizijskih programa provoditi isključivo u digitalnoj tehnologiji.

Sastavni dio navedene Strategije su i dva akcijska plana:

Akcijski plan prelaska s analognog na digitalno zemaljsko emitiranje televizijskih programa po "digitalnim regijama",

Akcijski plan provedbe promidžbene kampanje.

Poslovi Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije

U 2008. godini HAKOM je donio niz regulatornih i drugih odluka iz svoje zakonske nadležnosti. Regulatorne odluke objavljene su i na internetskim stranicama HAKOM-a (www.telekom.hr).

Vijeće HAKOM-a donijelo je novi Statut Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije (NN. 116/08.), na koji je Vlada Republike Hrvatske dala propisanu prethodnu suglasnost 12. rujna 2008. godine.

U svrhu popunjavanja Vijeća HAKOM-a, kako bi ono moglo raditi u punom sastavu od sedam članova, Vlada Republike Hrvatske donijela je 30. rujna 2008. godine zaključak o objavi Javnog poziva za predlaganje kandidata za tri člana Vijeća HAKOM-a. Nakon provedenog postupka, koji je završio 1. studenoga 2008. godine, prikupljene su prijave kandidata za članove Vijeća HAKOM-a, na temelju kojih će Vlada Republike Hrvatske predložiti tri kandidata za imenovanje Hrvatskome saboru.

Zaštita korisnika usluga

U okviru aktivnosti projekta CARDS 2004 "Jačanje kapaciteta Hrvatske agencije za telekomunikacije" pokrenut je projekt zaštite korisnika usluga u svrhu pojednostavljenja, poboljšanja i ubrzanja postupaka vezanih uz ostvarivanje zaštite korisnika usluga (potrošača). Navedene aktivnosti rezultirale su osnivanjem novoga Odsjeka za zaštitu korisnika usluga i sigurnost mreža unutar HAKOM-a, u kojem su objedinjeni svi poslovi vezani uz rješavanje prigovora korisnika usluga. Odsjek je započeo s radom 1. studenoga 2007. godine.

Ciljevi i zadaće Odsjeka utvrđeni su načelima i ciljevima samog HAKOM-a, na način da se osigura visoka razina zaštite korisnika usluga kroz sljedeće temeljne aktivnosti:

obradu predmeta i pripremu dokumentacije za donošenje odluka, prijedloga i mišljenja Vijeću korisnika telekomunikacijskih usluga, koje je kao savjetodavno tijelo regulatora posredovalo u

rješavanju sporova između davatelja usluga i korisnika usluga, u skladu s odredbama ranije važećeg Zakona o telekomunikacijama (NN 122/03., 158/03., 60/04. i 70/05.), praćenje i analizu stanja u području javnih komunikacijskih usluga, na temelju zaprimljenih prigovora korisnika usluga, te predlaganje odgovarajućih izmjena u postojećim propisima, radi poboljšanja stanja u zaštiti prava korisnika usluga.

U skladu s novim Zakonom o elektroničkim komunikacijama navedeni Odsjek prerast će u unutarnju ustrojstvenu jedinicu HAKOM-a za zaštitu prava korisnika usluga, koja će imati svojstvo i zadaće savjetodavnog tijela prema Zakonu o zaštiti potrošača (NN 79/07, 125/07) a po uzoru na zemlje članice Europske unije koje ostvaruju najviši stupanj zaštite korisnika usluga. Nadalje, HAKOM će, na temelju mišljenja svoje ustrojstvene jedinice, donositi konačne odluke o rješavanju spora između operatora i pretplatnika javnih komunikacijskih usluga, koje obvezuju sve sudionike u sporu. Time se regulatorni okvir zaštite korisnika usluga u području elektroničkih komunikacija po kakvoći i djelotvornosti izdvaja u odnosu na javne usluge koje se pružaju u drugim djelatnostima u Republici Hrvatskoj, čime se svrstavamo među najrazvijenije europske zemlje.

Tržište elektroničkih komunikacija

Usluge u nepokretnim elektroničkim komunikacijskim mrežama

Ukupan broj pretplatnika javne govorne usluge u nepokretnoj mreži na kraju 3. kvartala 2008. godine iznosio je 1.844.380 (gustoća od oko 41,6%). Ukupan broj pretplatnika 9 novih operatora u nepokretnoj mreži dosegnuo je broj od 400.900, što čini oko 21,3% udjela na tržištu javne govorne usluge u nepokretnoj mreži prema broju korisnika, a oko 16,6% udjela u ukupnom prihodu na ovom tržištu.

Do 1. studenoga 2008. godine u nepokretnoj mreži preneseno je ukupno 255.366 brojeva.

Do 1. studenoga 2008. godine ostvareno je 408 kolokacija i izdvojeno 86.497 lokalnih petlja u Republici Hrvatskoj.

Broj pretplatnika usluga kableske distribucije na kraju 3. kvartala 2008. godine iznosi 133.450.

Usluge u pokretnim elektroničkim komunikacijskim mrežama

Na tržištu pokretnih komunikacija danas djeluju tri operatora:

T- Mobile Hrvatska d.o.o. (GSM900 + UMTS)

VIPnet d.o.o. (GSM900 + UMTS)

TELE2 d.o.o. (GSM/DCS-1800 + UMTS)

Ukupan broj korisnika pokretnih elektroničkih komunikacijskih mreža na kraju 3. kvartala 2008. godine dosegnuo je broj od 5.618.200 korisnika, što predstavlja gustoću od oko 126,7%.

Do 1. studenoga 2008. godine preneseno je ukupno 58.931 brojeva između pokretnih mreža.

Internetske usluge i usluge širokopojasnog pristupa

U proteklom razdoblju potaknut je razvoj tržišta internetskih usluga i usluga širokopojasnog pristupa, te se trenutačno na tržištu nalaze 44 davatelja internetskih usluga (ISP) ovlaštenih za pružanje usluga pristupa internetu i 39 davatelja usluga ovlaštenih za pružanje usluga prijenosa govora putem internetskog protokola (VoIP), dok ukupan broj korisnika interneta trenutačno iznosi 2.148.500, što predstavlja gustoću od oko 48,4%.

Na kraju 3. kvartala 2008. godine broj korisnika širokopojasnog pristupa internetu dosegao je broj od 488.200, što predstavlja gustoću od oko 11% u odnosu na broj stanovnika u Republici Hrvatskoj. Pritom udjel novih davatelja usluga širokopojasnog pristupa iznosi 15,4%.

Na tržištu pristupa internetu očekuje se daljnji rast broja korisnika, koji će slijediti smanjenje cijena širokopojasnog pristupa internetu. Najvažniji generator razvoja tržišnog natjecanja u području širokopojasnog pristupa u 2008. godini bila je ponuda veleprodajne usluge širokopojasnog pristupa operatora sa značajnom tržišnom snagom (HT d.d.) te intenzivniji nastavak procesa izdvajanja lokalne petlje.

Do kraja 2. kvartala 2008. godine izdano je 13 dozvola za obavljanje usluga davanja u najam elektroničkih komunikacijskih vodova i 14 dozvola za obavljanje usluga davanja u najam elektroničke komunikacijske mreže ili dijelova mreže.

Inspekcijski nadzor u elektroničkim komunikacijama

U tijeku 2008. godine obavljena su ukupno 84 inspekcijska nadzora nad pravnim i fizičkim osobama u vezi s povredama zakona i podzakonskih propisa u području elektroničkih komunikacija. Inspektori elektroničkih komunikacija Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (MMPI) zaprimili su 277 zahtjeva za inspekcijski nadzor i provedbu zakonom propisanih mjera, koje su podnijele pravne i fizičke osobe te nadzornici elektroničkih komunikacija HAKOM-a, a od toga su riješena 154 predmeta.

Međunarodna suradnja

Predstavnici MMPI (Uprave elektroničkih komunikacija i pošte) i HAKOM-a aktivno prate i sudjeluju u radu tijela i radnih skupina Međunarodne telekomunikacijske unije (ITU) i Europske konferencije poštanskih i telekomunikacijskih uprava (CEPT), te kao promatrači u radu Odbora za komunikacije Europske komisije (COCOM). Predstavnici MMPI također sudjeluju na redovitim sastancima visokih predstavnika nacionalnih uprava za elektroničke komunikacije, na poziv glavnog direktora Opće uprave za informacijsko društvo i medije EK (DG INFSO), dok predstavnici HAKOM-a u svojstvu promatrača sudjeluju u radu Europske udruge regulatora (ERG – European Regulators Group). Predstavnici MMPI (Uprave elektroničkih komunikacija i pošte) redovito sudjeluju u radu NATO-ova Odbora za planiranje civilnih komunikacija (CCPC).

Dana 26. studenoga 2007. godine potpisan je ugovor s konzultantskom tvrtkom Astec Global Consultancy za provedbu projekta u sklopu Programa PHARE 2005 "Jačanje kapaciteta Uprave elektroničkih komunikacija i pošte kroz potporu u pripremanju prijedloga podzakonskih propisa, osobito u području zaštite potrošača i provedbi najbolje prakse EU-a u ovom području". Projekt je uspješno završio 30. rujna 2008. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U području elektroničkih komunikacija za 2009. godinu MMPI i HAKOM planiraju izradu i donošenje sljedećih podzakonskih propisa za provedbu Zakona o elektroničkim komunikacijama:

Pravilnik o radu unutarnje ustrojstvene jedinice Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije za zaštitu prava korisnika usluga,
Pravilnik o pružanju univerzalnih usluga,
Pravilnik o sveobuhvatnom javnom imeniku pretplatnika i službi davanja obavijesti (informacija),
Pravilnik o određivanju zone elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, zaštitne zone i radijskog koridora te obvezama investitora radova ili građevine u toj zoni,
Pravilnik o standardnoj ponudi u elektroničkim komunikacijama,
Pravilnik o prenosivosti broja,

Pravilnik o sprječavanju i suzbijanju zlouporaba i prijevара u pružanju usluga elektroničke pošte,
Pravilnik o jedinstvenom europskom broju za hitne službe,
Pravilnik o plaćanju naknada za obavljanje poslova Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije.

U 2009. godini potrebno je ustrojiti unutarnju ustrojstvenu jedinicu HAKOM-a za zaštitu prava korisnika usluga, a u svrhu osiguravanja njezina kvalitetnog i djelotvornog rada HAKOM će donijeti pravilnik o načinu rada te ustrojstvene jedinice, a njezino ustrojstvo urediti svojim općim aktom. Također će se posebna pozornost posvetiti izobrazbi i informiranju korisnika usluga te podizanju razine svijesti o važnosti zaštite potrošača u ovom području, kao i suradnji s drugim tijelima u Republici Hrvatskoj nadležnim za zaštitu prava korisnika usluga (potrošača).

U svrhu jačanja administrativnih kapaciteta MMPI – Uprava elektroničkih komunikacija i pošte i Uprava prometne inspekcije (Služba inspekcije pošte i elektroničkih komunikacija) planiraju zapošljavanje novih službenika u skladu s Uredbom o unutarnjem ustrojstvu MMPI i Pravilnikom o unutarnjem redu MMPI. U tijeku je provedba javnih natječaja za prijam četiri službenika na poslovima elektroničkih komunikacija u Upravi elektroničkih komunikacija i pošte, te tri službenika (inspektora) na poslovima inspekcije elektroničkih komunikacija u Službi inspekcije pošte i elektroničkih komunikacija.

U 2009. godini planira se popunjavanje preostalog broja slobodnih radnih mjesta u Upravi elektroničkih komunikacija i pošte, i to do sedam službenika na poslovima elektroničkih komunikacija. Također se planira zapošljavanje tri službenika na poslovima inspekcije elektroničkih komunikacija u Službi inspekcije pošte i elektroničkih komunikacija.

Kako bi se ostvarila zakonom propisana regulatorna načela i ciljevi na tržištu elektroničkih komunikacija, potrebno je dalje jačati administrativne kapacitete HAKOM-a, u koju svrhu će HAKOM, i kroz planove za 2009. godinu, dodatno poticati zapošljavanje mladih i visokoobrazovanih stručnjaka te uložiti financijska sredstva u daljnje kontinuirano obrazovanje i stručno usavršavanje postojećih zaposlenika.

3.10.2. Usluge informacijskog društva

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Usklađivanje zakonodavstva

Republika Hrvatska je donošenjem Zakona o elektroničkom potpisu (NN 10/02) u 2002. godini, započela s procesom stvaranja pravnog okruženja neophodnog za uspješno stvaranje, funkcioniranje i razvoj informacijskog društva, a koji je nastavljen donošenjem Zakona o elektroničkoj trgovini (NN 173/03) koji je u primjeni od 08. studenog 2003. godine.

S ciljem daljnjeg usklađivanja Zakona o elektroničkom potpisu (NN 10/02) i Zakona o elektroničkoj trgovini (NN 173/03) s pravnom stečevinom Europske unije, tijekom 2008. godine izrađene su izmjene i dopune istih. Tako je u srpnju 2008. godine usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkom potpisu (NN 80/08) kojim se Zakon o elektroničkom potpisu u potpunosti usklađuje s Direktivom 1999/93/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 1999. godine o okviru Zajednice za elektronički potpis.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkoj trgovini (NN 67/08) usvojen je u lipnju 2008. godine i isti je u velikom dijelu usklađen s Direktivom 2000/31/EZ o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebice elektroničke trgovine.

Tijekom 2008. godine provodile su se mjere i preporuke utvrđene Strategijom razvitka elektroničkog poslovanja u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007-2010., koja je 07. prosinca 2007. godine usvojena od strane Vlade Republike Hrvatske, a s ciljem daljnjeg razvoja elektroničkog poslovanja kako u gospodarskom sektoru tako i u sektoru javne uprave.

Vlada Republike Hrvatske usvojila je 5. lipnja 2008. godine Plan provedbe Programa e-Hrvatska za 2008. godinu. Ključne odrednice ovogodišnjeg programa odnose se na ostvarenje tri cilja: nastavak izgradnje i jačanje postojeće informacijsko-komunikacijske infrastrukture, nastavak napora u pretvaranju javne uprave u servis građana te nastavak izgradnje informacijskog društva u svrhu smanjivanja digitalnog jaza.

Središnji portal javne uprave - Moja uprava nastavio je s radom u 2008. godini. Trenutno aktivni sustav zadovoljava funkcionalnost potrebnu za uspostavu početnog sustava koji služi za početak organizacijske prilagodbe tijela uprave korisnički usmjerenom radu i uspostavu osnovne komunikacije s korisnicima. U sklopu profila Gospodarstvo, pokrenuta je inicijalno popunjena tema „E-poslovanje“ (kao realizacija Strategije e-poslovanja), a u profilu Građani pokrenuta je tema „Osobe s posebnim potrebama“. Ostale objavljene teme su dopunjene i ažurirane.

U okviru Interreg IIIB Cadeses programa Središnji državni ured za e-Hrvatsku provodi projekt "Osnivanje Telecentara za potporu edukaciji, poduzetništva i pristupa informacijskom društvu u izoliranim zemljopisnim područjima - Teleaccess". Kroz projekt su tijekom 2008. otvoreni telecentri u dva postojeća centra za malo i srednje poduzetništvo (MSP) u izdvojenim područjima - Skradu i Vinkovcima - s ciljem pružanja brzog pristupa Internetu lokalnoj radnoj snazi i građanima radi ostvarivanja mogućnosti za cjeloživotno učenje, kreativnost i razvoj. U Telecentrima su se tijekom 2008. godine neprestano održavale radionice na temu „računala“ i „Internet“ čime se uspješno provode planirane aktivnosti. Projekt završava krajem 2008. godine.

Uspostavljen je nacionalni CERT (Nacionalno središte za računalnu sigurnost) koji je započeo s radom.

Do kraja 2008. godine Vladi Republike Hrvatske bit će predstavljen prijedlog Strategije razvoja elektroničke uprave u razdoblju od 2009. do 2012. godine, koja je usmjerena stvaranju uvjeta za izgradnju jedinstvenog informacijskog prostora javne uprave čija je okosnica informacijsko-komunikacijska platforma za razmjenu podataka svih tijela javne uprave te središnji autorizacijski i autentifikacijski servis temeljen na elektroničkom identitetu građana.

Također, do kraja 2008. godine Vladi Republike Hrvatske bit će predstavljen prijedlog Plana provedbe programa e-Hrvatska za 2009. godinu koji ima za cilj uspostavu i umrežavanja sustava koji će građanima omogućiti komunikaciju s javnom upravom i korištenje niza usluga putem Interneta.

Tijekom 2008. godine održana je i sjednica Vijeća za informacijsko društvo. Nacionalno vijeće osnovano je Odluka Vlade RH s ciljem razmatranja, utvrđivanja i promicanja svih bitnih pitanja razvitka informacijskog društva u Republici Hrvatskoj, a osobito prioritetnih mjera i razvojnih ciljeva. Do kraja 2008. godine započet će se s imenovanjem novih članova Nacionalnog vijeća za informacijsko društvo.

Institucionalni okvir

Novom Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (NN 41/08, 119/08) nadležnog za provedbu Zakona o elektroničkoj trgovini i Zakona o elektroničkom potpisu, osnovan je posebni Odjel za unapređenje elektroničkog poslovanja, a u okviru kojeg su ustrojena i dva odsjeka i to: Odsjek za primjenu elektroničkog potpisa i Odsjek za unapređenje elektroničke trgovine.

Sudjelovanje u programima Zajednice

Dana 14. ožujka 2008. godine donesen je Zakon o potvrđivanju Memoranduma o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu Zajednice „Program podrške politikama za primjenu informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT PSP) Okvirnog programa za konkurentnost i inovaciju“ (2007. do 2013.) (NN 03/08). Memorandum je stupio na snagu 21. svibnja 2008. godine. Programom se otvaraju mogućnosti sudjelovanja RH u pilot projektima, tematskim mrežama, studijama mjerenja napretka informacijskog društva, sudjelovanja na stručnom konferencijama te drugim komplementarnim aktivnostima u području razvoja informacijskog društva.

Imenovana je Nacionalna kontakt točka (engl. National Contact Point - NCP) u Agenciji za podršku informacijskim sustavima i informacijskim tehnologijama – APIS IT. Osnovni zadaci NCP-a su informiranje javnosti o programu pomoći ICT PSP, promocija, potpora zainteresiranim stranama i pružanje edukacije o načinima sudjelovanja u aktivnostima Programa. Središnji državni ured za e-Hrvatsku i APIS IT na posebnoj Internet stranici redovito objavljuju aktualne informacije o Programu ICT PSP, (<http://www.e-hrvatska.hr/cip-ict/index.html>). U lipnju 2008. održan je prvi info-dan vezan uz CIP ICT PSP program u organizaciji Središnjeg državnog ureda za e-Hrvatsku koji je okupio brojne sudionike iz javnog i privatnog sektora.

Tijekom 2008. godine Republika Hrvatska je sudjelovala u Programu Zajednice o interoperabilnom pružanju europskih prekograničnih elektroničkih usluga javne vlasti javnim upravama, poduzetnicima i građanima (IDABC). Hrvatskoj se tako i dalje otvara mogućnost sudjelovanja u procesu izgradnje programa za razvoj e-Javne uprave u Europskoj uniji i Europskog okvira za interoperabilnost.

Sudjelovanjem u IDABC programu Republici Hrvatskoj je omogućeno sudjelovanje u projektu sTESTA (engl. Secure Trans European Services for Telematics between Administrations), koji ima cilj omogućiti sigurnu razmjenu podataka između europskih i nacionalnih javnih uprava. Središnji državni ured za e-Hrvatsku i FINA rade na zadovoljavanju tehničkih kriterija za pristup sTESTA mreži, koja će se implementirati u okviru HITRONet mreže. Osim toga, otvorila se mogućnost korištenja alata CIRCA (engl. Communication and Information Resource Centre for Administrations) putem kojeg se omogućava sigurna i brza usluga za dijeljenje resursa i dokumenata, koja se temelji na otvorenom programskom kodu (Open Source Software). CIRCA je implementirana na domeni e-hrvatska.hr te se, u svrhu testiranja funkcionalnosti, koristi za potrebe rada Središnjeg portala javne uprave i za potrebe Središnjeg državnog ureda za e-Hrvatsku.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Vladi Republike Hrvatske iskazalo je interes za pristupanje Republike Hrvatske programu Zajednice Safer Internet+ te s CARNetom postiglo dogovor o preuzimanju uloge Nacionalne kontakt točke za ovaj program Zajednice.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Sukladno zaprimljenoj primjedbi Europske komisije u I kvartalu 2009. godine, planira se izvršiti tehnička izmjena odredbe članka 4. stavka 2. Zakona o elektroničkoj trgovini (NN 173/03 i 67/08), koja propisuje u kojim područjima se ne primjenjuje iznimka od primjene prava na davatelje usluga informacijskog društva čije je sjedište u zemlji članici Europske unije, a kako bi se ista u potpunosti uskladila s odredbom članka 3. stavka 3. i područjima navedenim u Dodatku Direktive 2000/31/EZ.

Tijekom 2009. godine Središnji državni ured za e-Hrvatsku, kao tijelo zaduženo za koordinaciju provedbe mjera i aktivnosti za poticanje i praćenje razvitka informacijskog društva, pratit će učinke provedbe aktivnosti i mjera iz Plana provedbe Programa e-Hrvatska za 2009. godinu te o istome na polugodišnjoj i godišnjoj osnovi izvještavati Vladu Republike Hrvatske. Početkom 2009. godine tako će Vladi Republike Hrvatske biti predstavljen izvještaj o provedbi Plana provedbe programa e-Hrvatska za 2008. godinu u sklopu kojega su sadržani opisi provedenih aktivnosti tijekom 2008. godine u izgradnji informacijskog društva u Republici Hrvatskoj na svim razinama.

Također, Središnji državni ured za e-Hrvatsku pratit će provedbu Strategije razvoja elektroničke uprave i provedbu Strategije prelaska s analognog na digitalno emitiranje televizijskih programa u

Republici Hrvatskoj te o istome na polugodišnjoj i godišnjoj osnovi izvještavati Vladu Republike Hrvatske.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa pokrenut će tijekom 2009. godine postupak zaključivanja Memoranduma o razumijevanju za pristupanje Republike Hrvatske programu Safer Internet+. Ciljani datum pristupanja je 1. siječnja 2010. godine.

Tijekom 2009. CARNet će u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa i Europskom komisijom provesti pripremne mjere za preuzimanje uloge Nacionalne kontakt točle za Safer Internet+ od 1. siječnja 2010. godine.

3.10.3. Audiovizualna politika

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Potpuno usklađivanje medijskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU provedeno je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkim medijima (NN 79/07) koji je donesen u srpnju 2007. godine i Zakonom o izmjenama i dopuni Zakona o elektroničkim medijima (NN, 32/08).

Ovim zakonskim izmjenama, između ostaloga, uređeno je administrativno jačanje Vijeća za elektroničke medije, kojem je pridodana Agencija za elektroničke medije. Agencija obavlja administrativne i stručne poslove za Vijeće. Predsjednik vijeća je ravnatelj Agencije. Agencija za elektroničke medije upisana je u sudski registar kao samostalna pravna osoba s javnim ovlastima. Fond za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija preoblikovan je iz državnog u Fond Agencije za elektroničke medije te su Zakonom uređeni i kriteriji za dodjelu sredstava za poticanje pluralizma i raznovrsnosti radijskih i televizijskih programa.

Tijekom 2008. Vijeće za elektroničke medije obavljalo je svoje zadaće koje se odnose na provedbu Zakona o elektroničkim medijima, napose u dijelu koji se odnosi na dodjelu koncesija za obavljanje djelatnosti radija i televizija, te dodjelu sredstva za poticanje pluralizma i raznovrsnosti medija.

U skladu sa Zakonom o elektroničkim medijima, Vijeće za elektroničke medije je donijelo Pravilnik o kriterijima i načinu povećanja opsega udjela Europskih audiovizualnih djela nezavisnih proizvođača (NN 47/08), Pravilnik o načinu postupanja nakladnika televizijske djelatnosti radi zaštite maloljetnika (NN 47/08) i Popis značajnih događaja (NN 47/08).

U Ministarstvu kulture održana je 21. veljače 2008. godine rasprava o postupcima izbora članova Programskog vijeća HRT-a i Vijeća za elektroničke medije u cilju izrade analize uloge civilnog društva u radu regulatornih tijela te neovisnosti regulatornih tijela i njihove zaštite od mogućeg političkih utjecaja. Na ovoj raspravi sudjelovali su, pored uglednih hrvatskih stručnjaka iz područja medija, predstavnika profesionalnih organizacija i predstavnika glavnih nakladnika elektroničkih medija i drugih, predstavnici Delegacije Europske komisije u Republici Hrvatskoj i Ureda za OESS u Zagrebu.

Stručnjaci su tom prilikom zaključili sljedeće: sudjelovanje civilnog društva u postupcima izbora članova Programskog vijeća HRT-a i Vijeća za elektroničke medije, kako je propisano važećim zakonima, prilagođeno je potrebama hrvatskih javnih medija, te je odgovarajuće budući da osigurava političku i operativnu neovisnost ovih tijela. Sektor civilnog društva zastupljen je stoga na zadovoljavajući način u postupcima izbora navedenih tijela.

Verificirani Zapisnik o prethodno navedenoj raspravi, zajedno s dokumentom za javnu raspravu, pod nazivom „Postupci za imenovanje Programskog vijeća HRT-a i Vijeća za elektroničke medije, Preispitana uloga civilnog društva „upućeni su dana 7. travnja 2008. godine u široku javnu raspravu putem web-a Ministarstva kulture (<http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=3728>), sukladno uputi Europske komisije.

Javna rasprava trajala je od 8. travnja do 8. svibnja 2008., a Ministarstvo kulture zaprimilo je samo dva očitovanja. Nijedno od pristiglih očitovanja nije bilo usmjereno na pitanje stvaranja dodatnih mjera osiguranja protiv političkog utjecaja pri izboru navedenih tijela. Prvo očitovanje bavi se analizom strukture i sadržaja programa Hrvatske radiotelevizije, a drugo predlaže izmjene Zakona o

elektroničkim medijima radi osiguranja prava osnivanja elektroničkih medija od strane udruga građana. Iako su navedeni prijedlozi vrlo zanimljivi, oni se nisu bavili predmetom javne rasprave. Slijedom toga, javna rasprava je završena potvrđivanjem zaključka da je zakonodavni okvir djelovanja elektroničkih medija u sadašnjem obliku zadovoljavajući, a što je utvrđeno tijekom okruglog stola iz veljače 2008. godine.

Nadalje, osigurano je financiranje HRT-a u skladu s pravilima tržišnog natjecanja EU, na način da je Programsko vijeće Hrvatske radiotelevizije donijelo 23. lipnja 2008. godine Odluku o dopuni Statuta HRT-a kojom se od 1. siječnja 2009. godine uvodi obveza HRT-a da za svaku organizacijsku jedinicu koja se financira iz pristojbe (HR, HTV) u poslovnim knjigama (glavna knjiga, analitika) evidentira ostvarenje prihoda od pristojbe, kao i rashode (troškove) korištenja pristojbe za namjene propisane Zakonom o HRT-u. Ova se odredba primjenjuje i na sredstva koja HRT primi iz državnog proračuna kao potpore ili donacije. Na ovaj način osigurana je transparentnost financijskog poslovanja HRT-a, napose odvajanjem komercijalnih prihoda i rashoda od prihoda i rashoda koji su realizirani po osnovi pristojbe.

Hrvatski sabor je dana 25. travnja 2008. godine usvojio Zakon o potvrđivanju Memoranduma o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o pristupanju Republike Hrvatsku programu Zajednice MEDIA 2007, 2007.- 2013. godina (NN MU [3/08](#)).

U svrhu provedbe Memoranduma pri Hrvatskom audiovizualnom centru, javnoj ustanovi koja je osnovana Zakonom o audiovizualnim djelatnostima (NN, 76/07), osnovan je MEDIA desk, kao odjel Centra. Za rad Odjela za MEDIA desk osiguran je prostor, oprema i stručno osoblje. U Odjelu za MEDIA desk za sada je zaposlena jedna stručna osoba, a planirano je zapošljavanje još jedne stručne osobe.

U 2008. godini aktivnosti MEDIA deska Hrvatske bile su sljedeće: promocija programa MEDIA unutar (Međunarodni filmski festivala eksperimentalnoga filma i videa -25 FPS, Zagreb film festival) i izvan Republike Hrvatske (Sarajevo film Festival), izrada te ažuriranje internetske stranice (www.mediadesk.hr), izrada kratke i informativne brošure o programu MEDIA naziva Vodič kroz program MEDIA, redovito obavještanje o natjecajima za financiranje (usavršavanje, razvoj projekata, distribucija, promocija/festivali, nove tehnologije), organizacija sastanaka s potencijalnim kandidatima te pružanje tehničke i savjetodavne pomoći. MEDIA desk Hrvatske, osim edukacije hrvatskih filmskih stručnjaka, pruža građanima Hrvatske i relevantnim institucijama sve potrebne informacije što se tiče hrvatskoga pristupanja programu MEDIA 2007, napose o načinu funkcioniranja programa MEDIA, načinu osiguravanja sredstava iz toga Programa, postupku natjecanja za sredstva Programa.

U okviru aktivnosti MEDIA deska Hrvatske predviđa se i kontinuirana suradnja s različitim odjelima Izvršne agencije te s drugim europskim MEDIA deskovima, kao i sudjelovanje na godišnjim sastancima MEDIA deskova u Bruxellesu.

Aktivnosti MEDIA deska Hrvatske financiraju Ministarstvo kulture i Europska komisija prema godišnjem pozivu na natječaj za sufinanciranje što ga raspisuje Europska komisija i Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu (u daljnjem tekstu Izvršna agencija), koje su nadležne za provedbu programa MEDIA 2007 (2007. – 2013.). Na kraju godine MEDIA desk Hrvatske predaje Europskoj komisiji i Izvršnoj agenciji izvješće o svojem radu i provođenju predviđenih aktivnosti te istovremeno plan rada za iduću godinu.

U travnju 2007. godine Hrvatski sabor usvojio je Zakon o potvrđivanju Europske konvenciju o zaštiti audiovizualne baštine (NN, MU 5/07).

U 2007. i 2008. godini provedene su također sve aktivnosti iz Programa i mjera zaštite nacionalne filmske zbirke koji provodi Hrvatska kinoteka Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U IV. kvartalu 2009. planira se donošenje izmjena Zakona o elektroničkim medijima u svrhu usklađivanja sa novom Direktivom o audiovizualnim medijskim uslugama.

Također, tijekom 2009. planira se daljnja provedba medijskih zakona, kao i daljnje jačanje administrativnih kapaciteta Agencije za elektroničke medije te kadrovsko jačanje Medija deska Hrvatske.

Medija desk Hrvatske u svom daljnjem radu realizirat će sve aktivnosti predviđene planiranim radnim programom i obvezama rada MEDIA deska koje su propisane od strane EK, a u skladu s potrebama korisnika Programa, dogovorima i aktivnostima s drugim Media deskovima prema programa Media 2007., te preporukama Izvršne agencije.

Tijekom 2009. nastavit će se provedba Programa i mjera zaštite nacionalne filmske zbirke.

3.11. POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVITAK

3.11.1. Poljoprivredna politika i horizontalne mjere

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Započela je provedba Projekta „Pravno i institucionalno usklađivanje u području poljoprivrede s pravnom stečevinom EU“ koji se realizira u sklopu zajma Svjetske banke. Opći cilj Projekta je pomoć Vladi Republike Hrvatske u procesu pridruživanja RH EU u području poljoprivrede i ruralnog razvitka, a koja se odnosi na usklađivanje poljoprivrednog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU te izgradnju učinkovite administrativne infrastrukture. Prioritetne zadaće Projekta vezane su uz jačanje horizontalne administracije te sektorskih administracija i procedura, što se posebice odnosi na Ravnateljstvo za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi (RTSPP, buduća Agencija za plaćanje) i uspostavu alata i procedura nužnih za provedbu mjera tržišno-cjenovne politike i politike ruralnog razvitka te jačanje struktura vezanih uz sigurnost i kakvoću hrane – veterinarsku i fitosanitarnu službu.

Također, tijekom 2007. godine pristupilo se usklađivanju poljoprivredne statistike. Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodnoga gospodarstva je, zajedno s Državnim zavodom za statistiku, izradilo Strategiju unaprjeđenja statistike poljoprivrede RH, u kojoj je dat detaljan plan razvoja pojedinih segmenata statistike poljoprivrede, sukladno standardima Eurostat-a.

S ciljem jačanja administrativnih kapaciteta Vlada Republike Hrvatske je u ožujku 2008. godine donijela novu Uredbu o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (NN 35/2008) temeljem koje je izvršena reorganizacija Ministarstva.

Integrirani administrativni i kontrolni sustav (IAKS)

Sukladno Akcijskom planu izrađenom pomoću TAIEX ekspertnih misija realizirane su brojne aktivnosti vezane uz uspostavu Integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS) koji predstavlja administrativni standard i obvezu u provedbi izravnih plaćanja u sklopu Zajedničke poljoprivredne politike EU, odnosno provedbi plaćanja vezanih uz poljoprivrednu površinu i plaćanja po grlu stoke.

Kako bi se ojačala organizacijska struktura za provedbu IAKS-a Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva u Ravnateljstvu za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi ustrojene su nove organizacijske jedinice i ojačane postojeće. Novi Odjel za registre ustrojen je za razvoj i integraciju baza podataka potrebnih za unakrsne kontrole (cross check). U cilju jačanja administrativne kontrole ojačan je Sektor za direktnu potporu. Za koordinaciju kontrole na terenu ustrojen je novi Odjel za kontrolu mjera zajedničke poljoprivredne politike, a u sklopu Ministarstva ojačana je i Uprava za poljoprivrednu inspekciju koja obavlja kontrolu mjera nacionalne potpore tj. kontrolu na terenu. Unutar Sektora za informiranje i EU odnose ustrojen je Odjel za upravljanje procesnom dokumentacijom. Sektor će pokrivati koordinaciju izrade pisanih procedura poslovnih procesa Ravnateljstva i praćenje regulativa.

U Sektoru za informacijsko upravljanje, zaduženom za razvoj hardverske i softverske podrške poslovnim procesima Ravnateljstva, ustrojen je Odjel za sigurnost.

Sukladno navedenoj Uredbi u 2008. godini proveden je natječaj za popunjavanje dijela slobodnih radnih mjesta.

Tijekom 2008. godine nabavljen je novi računalni centar koji zadovoljava tehničke zahtjeve za podršku poslovnim procesima IAKS-a i ostalim procesima Ravnateljstva. Kako bi se izgradila

primjerena softverska podrška procesima vođenja Registra poljoprivrednika, podnošenja zahtjeva, administrativne kontrole, kontrole na terenu i odobravanja pristupilo se redizajnu postojećeg softvera, uspostavljenog 2003. godine, s ciljem izgradnje novog modularnog sustava koji će se u što kraćem roku moći prilagođavati promjenama poslovnih procesa IAKS-a i drugih poslovnih procesa Ravnateljstva.

U sklopu redizajna programske podrške razdijeljena je baza Upisnika poljoprivrednih gospodarstava i Baza podataka zahtjeva za poticaj. Omogućen je unos podataka kontrole na terenu, te direktan transfer podataka sa Sektorom za financije. Novi modularni softverski paket trebao bi omogućiti brzu prilagodbu provedbi novih shema potpore. U tijeku je povezivanje s različitim bazama podataka (Registrom životinja i drugim registrima). Kao jedinstveni sustav za identifikaciju poljoprivrednika koji podnosi zahtjev za poticaj te element za povezivanje baza koristi se MIBPG - Matični identifikacijski broj poljoprivrednog gospodarstva.

Niz aktivnosti bio je usmjeren na uspostavu LPIS sustava. Uspostavljena je organizacijska struktura za provedbu i implementaciju LPIS-a, razvijena je metodologija koja je testirana u Pilot projektima na 6 lokacija različite poljoprivredne strukture i krajobraza. Temeljem rezultata dorađena je metodologija, te se priprema za početak pune implementacije do kraja 2008. godine. Nadalje, nabavljena je informatička oprema za centralni ured i lokalne urede, te je implementiran softver za podršku LPIS-a. Sredinom 2008. započete su pripreme za implementaciju informativne kampanje namijenjene poljoprivrednicima. Ugovorena je i izrada inicijalnog LPIS sloja (initial LPIS layer). Objavljeni su i natječaji za nabavu nedostajućih prostornih podloga, dok se ugovaranje očekuje do kraja 2008. Ujedno je započet i redizajn Upisnika poljoprivrednih gospodarstava sa ciljem usklađivanja različitih baza podataka za potrebe IAKS-a.

Imenovana je stručna radna skupina koja će izraditi novi detaljan akcijski plan za punu uspostavu IAKS-a. Navedena struktura je nadogradnja postojeće strukture za uspostavu LPIS-a. Cilj radne skupine je jačanje administrativne spremnosti za punu implementaciju IAKS-a, te za provedbu IPA projekta: „Support to establishment of fully operational Paying Agency in line with the EU standards“. Do početka IPA projekta kroz projekt Svjetske banke koristit će se tehnička pomoć za razvoj i testiranje generalnih IAKS procedura.

Nadalje, za provedbu zajedničke organizacije tržišta (CMO) u Ravnateljstvu za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi ustrojena je struktura za njegovu provedbu, te se u sklopu PHARE 2005 projekta radi na izradi nacrtu procedura za pojedine procese.

SAPARD/IPARD

U Ravnateljstvu za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi, koja obavlja ulogu SAPARD/IPARD agencije, tijekom 2008. godine provodio se treći krug natječaja za dodjelu sredstava iz SAPARD programa te su obrađivani zahtjevi za isplatu pristigli na temelju prijave iz prethodna dva natječaja. U prvom kvartalu započeta je izrada procedura za provedbu triju mjera IPARD programa i to: Mjere 1.1. Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Zajednice; Mjere 1.2. Ulaganja u preradu i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda u svrhu restrukturiranja tih aktivnosti i dostizanje standarda Zajednice te mjere 3.1. Poboljšanje i razvoj ruralne infrastrukture. Izrada procedura za navedene tri mjere je dovršena te je nakon dovršene samo-procjene započeo proces nacionalne akreditacije.

FADN

U sklopu pripremnih aktivnosti za uvođenje Sustava računovodstvenih podataka u poljoprivredi (FADN), početkom 2008. godine započela je provedba projekta Svjetske banke "Uspostava sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN)". Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog

razvoja donijelo je Pravilnik o uspostavi i provedbi sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (NN 46/2008) koji stupa na snagu 1. siječnja 2009. godine. Pravilnikom je nominirana provedbena FADN agencija (Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu).

Od aktivnosti vezano za FADN ostvareno je sljedeće: izrađen je upitnik i priručnik za provedbu istraživanja, provedena je edukacija djelatnika Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu za provedbu probnog istraživanja, u tijeku je kampanja za približavanje sustava FADN poljoprivrednicima, a također i izrada programske podrške za provedbu probnog istraživanja kao i sama provedba probnog istraživanja, nakon čega će uslijediti kontrola i obrada podataka.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini planira se:

daljnja provedba aktivnosti vezanih uz jačanje administrativnih kapaciteta Ravnateljstva za tržišnu i strukturnu potporu i priprema za preuzimanje funkcija Agencije za plaćanja ;
intenziviranje aktivnosti vezanih uz implementaciju Integriranog Administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS);

ubrzanje aktivnosti uspostave sustava za identifikaciju zemljišnih parcela (LPIS-a);

zapošljavanje, opremanje i trening struktura potrebnih za implementaciju IAKS-a;

priprema pisanih procedura za administrativnu kontrolu, kontrolu na terenu, odobravanje, plaćanje i računovodstvo);

nastavak priprema za provedbu zajedničke organizacije tržišta, administraciju kvota, izvještavanje o cijenama te nadzor;

do kraja II. kvartala 2009. planira se dobivanje prijenosa ovlasti za punu provedbu triju mjera iz IPARD programa, a do kraja godine i dobivanje prijenosa ovlasti za provedbu preostalih mjera;

daljnja provedba aktivnosti u sklopu Projekta Svjetske banke „Projekt pravnog i institucionalnog usklađivanja u području poljoprivrede s pravnom stečevinom EU“.

provedba plana aktivnosti utvrđenog „Strategijom unapređenja statistike poljoprivrede RH“

U okviru projekta PHARE 2005: „Institucionalno jačanje i potpora provedbi SAPARD/IPARD programa u Hrvatskoj“ komponenta 5 „Zajednička organizacija tržišta“ planirane su aktivnosti vezane uz pripremu provedbe zajedničke organizacije tržišta za sljedeće prioritete: trgovinski mehanizmi (kao horizontalna aktivnost), žitarice, mlijeko i mliječni proizvodi, voće i povrće te vino. Kako se tijekom lipnja 2009. godine navedeni projekt završava planira se korištenje tehničke pomoći preko različitih ugovora o bilateralnoj suradnji sa državama članica Europske Unije.

Tijekom 2009. planira se korištenjem tehničke pomoći u sklopu Projekta svjetske banke, pripremiti specifikacije osnovnih IAKS procedura, te iste testirati kroz Pilot projekte na tri različita područja.

Krajem 2009. godine trebao bi započeti IPA projekt „Support to establishment of fully operational Paying Agency in line with the EU standards“ kojim bi se završila uspostava IAKS-a i drugih potrebnih funkcija agencije.

Tijekom 2009. godine nastavit će se sa jačanjem kapaciteta RTSPPP zapošljavanjem novih djelatnika sukladno postojećoj Uredbi, a u cilju ostvarivanja planiranih funkcija agencije za plaćanje.

Do kraja 2010. godine planira se uspostava sustava IAKS-a koji će biti u skladu sa zahtjevima EU.

Agencija za plaćanje koja će imati definirani status (prateće registre, delegirane funkcije) planira se uspostaviti do polovine 2010. godine.

Vezano za provedbu FADN-a, za travanj 2009. planirano je okončanje probnog istraživanja.

Vezano uz prikupljanje i izvješćivanje o cijenama poljoprivrednih proizvoda na domaćem tržištu MPRRR će u idućoj godini provesti sljedeće:

Do kraja II. kvartala 2009. godine sukladno Zakonu o poljoprivredi (NN 66/01; članak 37.) Odsjek za tržišni informacijski sustav u poljoprivredi predviđa donošenje Pravilnika o tržišnom informacijskom sustavu za tržište žitarica koji će biti u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br.1234/2007 i dokumentom EU odbora za menadžment žitarica AGRO-D.2/FAL D(2008) kojim će se odredit metodologija prikupljanja, obrade i izvješćivanja o cijenama i količinama žitarica na domaćem reprezentativnom tržištu za nacionalne potrebe i potrebe Europske komisije.

Do kraja III. kvartala 2009. godine sukladno Zakonu o poljoprivredi (NN 66/01; članak 37.) Odsjek za tržišni informacijski sustav u poljoprivredi predviđa donošenje Pravilnika o tržišnom informacijskom sustavu za tržište svinjskog mesa koji će biti u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br.1234/2007 kojim će se odredit metodologija prikupljanja, obrade i izvješćivanja o cijenama i količinama svinjskih trupova na domaćem reprezentativnom tržištu za nacionalne potrebe i potrebe Europske komisije.

Do kraja IV. kvartala 2009. godine sukladno Zakonu o poljoprivredi (NN 66/01; članak 37.) Odsjek za tržišni informacijski sustav u poljoprivredi predviđa donošenje Pravilnika o tržišnom informacijskom sustavu za tržište goveđeg mesa koji će biti u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br.1234/2007 kojim će se odredit metodologija prikupljanja, obrade i izvješćivanja o cijenama i količinama goveđih trupova na domaćem reprezentativnom tržištu za nacionalne potrebe i potrebe Europske komisije.

U 2009. godini nastavit će se projekt institucionalnog usklađivanja Odsjeka za tržišni informacijski sustav u poljoprivredi sukladno regulativama Europske unije u svezi praćenja i izvješćivanja o cijenama i količinama poljoprivrednih proizvoda na domaćem reprezentativnom tržištu. Nadležnost Odsjeka za tržišni informacijski sustav u poljoprivredi biti će detaljnije definirana kroz izmjene i dopune Zakona o poljoprivredi.

U segmentu trgovinskih mehanizama tijekom 2009. godine planira se izmijeniti sustav raspodjele preferencijalnih uvoznih kvota za poljoprivredne i prehrambene proizvode. Naime, prema važećoj Uredbi o raspodjeli carinskih kvota za poljoprivredno-prehrambene proizvode podrijetlom iz zemalja članica Svjetske trgovinske organizacije i zemalja s kojima je Republika Hrvatska sklopila Ugovor o slobodnoj trgovini i Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (NN 55/2004, 146/2004, 138/2005) tijelo nadležno za raspodjelu carinskih kvota za sve proizvode je Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (MPRRR), dok je Carinska uprava Ministarstva financija zadužena za praćenje iskorištenja kvota. Izmjenama Uredbe planira se podijeliti nadležnost za raspodjelu carinskih kvota između MPRRR i Carinske uprave na sličan način kako je to riješeno u Europskoj uniji, odnosno, Carinska uprava bi dodjeljivala kvote za proizvode koji se dijele po načelu „prvi na granici, prvi uslužen“ (pri čemu bi lista ovih proizvoda bila proširena u odnosu na važeću Uredbu), dok bi MPRRR i dalje obavljalo raspodjelu uvoznih kvota za ostale proizvode.

Nova Uredba će biti usvojena najkasnije u drugom kvartalu 2009. godine kako bi se mogla primjenjivati od 2010. godine. Napominjemo da se ovdje prije svega radi o pripremi nadležnih tijela za provedbu sustava raspodjele kvota nakon što Hrvatska postane članicom EU, a ne o usklađivanju s konkretnim propisima pravne stečevine, što nije ni moguće zbog drugačijih međunarodnih obveza RH u odnosu na uvoz poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

3.11.2. Politika ruralnog razvitka

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. godine nastavljeno je usklađivanje sa zakonodavnim okvirom EU i izrada propisa predviđenih NPPEU-om na području politike ruralnog razvoja. Izrađeni su sljedeći dokumenti i propisi:

Strategija ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2008. - 2013. koja je od strane Vlade Republike Hrvatske usvojena na sjednici od 21. svibnja 2008. godine.

Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Komisije Europskih zajednica o pravilima za suradnju u vezi s financijskom pomoći Europske komisije Republici Hrvatskoj i provedba pomoći u okviru komponente V. (IPARD) instrumenta pretpristupne pomoći (IPA) je potpisan 13. listopada 2008. od strane ministra poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja RH te od strane EK. Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Komisije Europskih zajednica o pravilima za suradnju u vezi s financijskom pomoći Europske komisije Republici Hrvatskoj i provedba pomoći u okviru komponente V. (IPARD) i instrumenta pretpristupne pomoći (IPA) usvojen je na Hrvatskom saboru 21. studenog.

Pravilnik o provedbi mjere 1.1. i mjere 1.2. unutar IPARD programa (usvojen na razini MPRRR 29. rujna 2008)

Pravilnik o provedbi mjere 3.1. unutar IPARD programa (usvojen na razini MPRRR 29. rujna 2008.)

Pravilnik o provedbi mjere 4. Tehnička pomoć u sklopu IPARD programa (usvojen na razini MPRRR 25. kolovoza 2008.)

Navedeni Pravilnici (točke 3. – 5.) odobreni su na Kolegiju MPRRR te će biti objavljeni u Narodnim novinama nakon objave Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Komisije Europskih zajednica o pravilima za suradnju u vezi s financijskom pomoći Europske komisije Republici Hrvatskoj i provedba pomoći u okviru komponente V. (IPARD) instrumenta pretpristupne pomoći (IPA).

Aktivnosti oko uspostave Hrvatske agencije za ruralni razvoj (HARR) su u tijeku. Nakon donošenja Uredbe o osnivanju HARR-a, započet će provedbeni koraci uspostave od kojih je važniji izrada i usvajanje Statuta HARR-a.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U I. kvartalu 2009. godine predviđeno je donošenje Zakona o potpori ruralnom razvoju.

Nadalje, tijekom 2009. godine planira se donošenje pravnih propisa koji će omogućiti da se najkasnije od 2010. godine započne s plaćanjima za područja s otežanim uvjetima gospodarenja u poljoprivredi (Less Favoured Areas – LFA), unutar mjera ruralnog razvoja.

Također će se tijekom 2009. godine započeti s pripremama za izradu Nacionalnog programa za ruralni razvoj do 2013. godine.

3.11.3. Stočarstvo

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U 2008. godini donesen je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o kakvoći jaja (NN 76/2008).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. godine planira se u potpunosti završiti usklađivanje zakonodavstva iz područja stočarstva s propisima Europske unije te će biti doneseni propisi o tržišnom redu za peradsko, ovčje i kozje meso, te za mlijeko.

3.11.4. Biljna proizvodnja

Žitarice

OSTVARENO U 2008. GODINI

Temeljem Zakona o poljoprivredi (NN 661/01, 83/02) donesena je Uredba o tržišnom redu za žitarice (NN 75/08, 80/08, 114/08, 125/08).

Voće i povrće

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. godine doneseni su sljedeći podzakonski propisi kojima se zakonodavstvo Republike Hrvatske usklađuje s propisima Europske unije:

- Pravilnik o kakvoći povrća (NN 114/2008, 137/08)
- Pravilnik o kakvoći voća (NN 114/2008, 137/08).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. godine planira se izrada Uredbe o tržišnom redu za voće i povrće, Pravilnika o standardima kvalitete za lukovice, podanke i gomolje cvijeća te Pravilnika o standardima kvalitete za svježe i rezano cvijeće te ukrasno bilje.

Šećer

KLJUČNI PRIORITETI

U drugom kvartalu 2009. godine planira se donošenje propisa kojim će se uvesti neki od elemenata uređenja tržišta kao priprema za buduću provedbu EU tržišne politike. Time će se postaviti temelj za provedbu sustava proizvodnih kvota, odnosno pripremiti nadležni odsjek unutar Ravnateljstva za tržišnu u strukturnu potporu u poljoprivredi MPRRR za njegovu administraciju (navedeno također pod točkom 3.33. - Financijske i proračunske odredbe). S tim ciljem posebnim propisom će se definirati proizvodna godina kao i u EU, utvrditi uvjeti otkupa šećerne repe te uspostaviti sustav prikupljanja podataka u sektoru šećera, što je nužno za buduće izvještavanje Europske komisije i nadzor proizvodnje. Naglašavamo da se ovdje prije svega radi o pripremi nadležnih tijela za provedbu sustava proizvodnih kvota za šećer nakon što Hrvatska postane članicom EU, a ne o usklađivanju s tržišnim redom šećera koji je na snazi u EU, budući da Hrvatska ne primjenjuje proizvodna ograničenja niti će ih uvoditi u pretpristupnom razdoblju.

Masline i maslinovo ulje - Vino i jaka alkoholna pića

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Vlada Republike Hrvatske je u ožujku 2008. godine donijela novu Uredbu o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (NN 35/2008) temeljem koje je izvršena reorganizacija Ministarstva. Ustrojena je Uprava poljoprivrede i prehrambene industrije u okviru koje je ustrojen Sektor za prehrambenu industriju sa dva odjela: Odjel za prehrambeno-prerađivačku industriju i Odjel za vinarstvo i alkoholna pića. U okviru Odjela za prehrambeno-prerađivačku industriju ustrojen je Odsjek za tržište koji je između ostaloga nadležan i za tržište maslina i maslinovog ulja. U četvrtom kvartalu 2008. godine došlo je do zapošljavanja jednog djelatnika u Odsjeku čija je primarna zadaća područje maslina i maslinovog ulja.

Na temelju Zakona o hrani (NN 46/07), u IV. kvartalu 2008. godine Hrvatska je donijela provedbeni propis Pravilnik o uljima od ploda i komine maslina (NN xx/08) kojim se preuzimaju odredbe priloga XVI Uredbe Vijeća (EZ) br. 1234/2007, odredbe Uredbe Komisije (EZ) br. 1019/2002 o tržišnim standardima za maslinovo ulje i Uredbe Komisije br. 2568/1991 o svojstvima ulja od ploda i komine maslina i metodama njihove analize. Istim propisom uspostavljaju se i mehanizmi odobravanja objekata za pakiranje ulja te se preuzimaju odredbe postojećeg Pravilnika o uljima od ploda i komine maslina (NN 63/06) koji se po donošenju novog propisa ukida.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini s ciljem ispunjavanja mjera iz pregovaračkog stajališta za poglavlje 11. Poljoprivreda i ruralni razvitak potrebno je provesti daljnje usklađivanje zakonodavstva u području maslina i maslinovog ulja te vina i jakih alkoholnih pića.

Masline i maslinovo ulje:

Pravilnik o ovlašćivanju panela za senzornu analizu maslinovih ulja

Ovlašćivanje neovisnih panela za senzorska ispitivanja maslinovog ulja uredit će se posebnim provedbenim propisom čije donošenje je planirano u III. kvartalu 2009. godine s ciljem usklađivanja s odredbama Uredbe komisije (EEZ) br. 2568/91 o svojstvima ulja od ploda i komine maslina i metodama njihove analize.

Propis kojim će se regulirati tržište maslinovog ulja

Hrvatska će u 2009. godini temeljem novog Zakona o poljoprivredi donijeti propis temeljem kojeg će uspostaviti sustav ovlašćivanja organizacija sudionika na tržištu i financiranja njihovih programa rada u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 1234/2007, Uredbom Vijeća (EZ) br. 865/2004 u dijelu priznavanja organizacija sudionika na tržištu te Uredbom Komisije (EZ) br. 2080/2005.

Vino i jaka alkoholna pića:

Pravilnik o jakim alkoholnim pićima

Temeljem nove Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća (EEZ-a) br. 110/2008 koja utvrđuje opća pravila za definiranje, opis, prezentiranje, označavanje i zaštitu oznaka zemljopisnog podrijetla jakih alkoholnih pića te ukida Uredbu Vijeća (EEZ) br. 1576/89, Republika Hrvatska će uskladiti svoje provedbene propise koji uređuju područje jakih alkoholnih pića.

Pravilnik o dokumentima koji prate grožđe i vino u prijevozu

Kako je sektor vina EU reformiran sukladno novoj zajedničkoj organizaciji tržišta vina EU, došlo je do značajnih promjena. Sukladno navedenom, a temeljeno na trenutno važećim propisima EU, Hrvatska planira tijekom 2009. godine uskladiti područje koje definira dokumente koji prate vino u prometu (tzv. prateće dokumente).

U 2009. godini nastavit će se sa zapošljavanjem i edukacijom djelatnika u Upravi poljoprivrede i prehrambene industrije – Sektoru za prehrambenu industriju s ciljem provedbe zakonodavstva kojim je regulirano područje maslina i maslinovog ulja te vina i jakih alkoholnih pića.

3.11. 5. Politika kvalitete

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Donesen je Zakon o oznakama izvornosti, oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (NN 84/08) usklađen s relevantnim EU Uredbama.

Što se tiče provedbenih mjera, certifikacijska tijela za provođenje sustava utvrđivanja sukladnosti i kontrolu prehrambenih proizvoda koji nose oznaku izvornosti, oznaku zemljopisnog podrijetla ili oznaku tradicionalni ugled hrane još nisu ovlaštena budući da na javni natječaj za sada nije pristigla niti jedna prijava.

U tijeku je provedba Programa „Sufinanciranje akreditacije certifikacijskih tijela za provođenje sustava utvrđivanja sukladnosti i kontrolu prehrambenih proizvoda koji nose oznaku izvornosti, oznaku zemljopisnog podrijetla ili oznaku tradicionalni ugled hrane“ - natječaj je otvoren do 01. studenog 2008. godine.

Reorganizacijom MPRRR-a osnovana je Uprava za sigurnost i kakvoću hrane te u okviru Sektora za označavanje i kakvoću hrane osnovan Odjel za autohtone proizvode. Provedena kontinuirana edukacija državnih službenika.

Novim Zakonom, za inspekciju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda registriranih jednom od oznaka ovlaštena je poljoprivredna inspekcija i inspekcija za kakvoću hrane iz MPRRR-a.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nastavit će se daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom EU odnosno provedbenom Uredbom Komisije (EZ-a) br. 1898/2006 od 14. prosinca 2006. koja predviđa detaljna pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 510/2006 o zaštiti zemljopisnog podrijetla i oznaka podrijetla za poljoprivredne proizvode i prehrambene proizvode i Uredbom Komisije (EZ-a) br. 1216/2007 od 18. listopada 2007 koja predviđa detaljna pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 509/2006 od 20. ožujka 2006. o poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima kao garantirano tradicionalnim specijalitetima, a u smislu donošenja Pravilnika o oznakama izvornosti i oznakama zemljopisnog podrijetla poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i Pravilnika o oznakama tradicionalnog ugleda poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

Tijekom 2009. godine provodit će se sljedeće aktivnosti:

Nastavak aktivnosti vezanih uz ovlašćivanje certifikacijskih tijela za provođenje sustava utvrđivanja sukladnosti i kontrolu prehrambenih proizvoda koji nose oznaku izvornosti, oznaku zemljopisnog podrijetla ili oznaku tradicionalni ugled hrane na temelju otvorenog javnog natječaja.

Ponovna izrada i provedba Programa: „Sufinanciranje akreditacije certifikacijskih tijela za provođenje sustava utvrđivanja sukladnosti i kontrolu prehrambenih proizvoda koji nose oznaku izvornosti, oznaku zemljopisnog podrijetla ili oznaku tradicionalni ugled hrane“

Zapošljavanje djelatnika u Upravi za sigurnost i kakvoću hrane.

Edukacija državnih službenika i inspektora vezano za kontrolne aktivnosti u području politike kvalitete.

3.11. 6. Ekološka poljoprivreda

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. godine nastavljeno je usklađivanje sa zakonodavnim okvirom EU i izrada propisa predviđenih NPPEU-om za područje ekološke poljoprivrede. Izrađeni su i objavljeni sljedeći provedbeni propisi:

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o preradi u ekološkoj poljoprivredi (NN 8/2008)

2. Pravilnik o vođenju baze podatka za poljoprivredni reprodukcijски materijal iz ekološke proizvodnje (NN 89/2008).

Pravilnik o vođenju baze podatka za poljoprivredni reprodukcijски materijal iz ekološke proizvodnje usklađen je s Uredbom Vijeća (EZ-a) br. 1452/2003 od 14. kolovoza 2003. o provedbi odstupanja određenim Člankom 6(3)(a) Regulative Vijeća (EEZ) br. 2092/91 u odnosu na izvjesne vrste sjemena i vegetativnog materijala za razmnožavanje primjenom proceduralnih pravila i kriterija u odnosu na navedeno odstupanje.

Time je u cijelosti područje ekološke poljoprivrede usklađeno s Uredbom Vijeća (EZ) br. 2092/91 od 24. lipnja 1991. o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda i označavanju tako proizvedenih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda te pripadajućim provedbenim aktima.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. godini planira se daljnja provedba aktivnosti usklađivanja za područje ekološke poljoprivrede s pravnom stečevinom EU. Planira se izrada i usvajanje sljedećih propisa:

Pravilnik o označavanju i deklaraciji ekoloških proizvoda

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o preradi u ekološkoj proizvodnji.

Navedene Pravilnike neophodno je uskladiti s novim propisima EU, koji su objavljeni tijekom 2007. i 2008. godine odnosno s Uredbom Vijeća br (EZ-a) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007. i Uredbom Komisije (EZ-a) br. 889/2008 od 05. rujna 2008. godine.

3.11.7. Vertikalno zakonodavstvo

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Pravilnikom o dozvoljenom udjelu eruka kiseline u uljima i mastima (NN 70/08, 86/08) prenesene su odredbe Direktive Vijeća 76/621/EEZ i Direktive Komisije 80/891/EEZ.

Tijekom 2008. donesen je također i Pravilnik o mazivim mastima (NN 89/2008) kojim su prenesene odredbe Uredbe Vijeća (EC) br. 2991/94 od 05. prosinca 1994. i Uredbe Komisije 445/2007 od 23. travnja 2007.

Navedeni pravilnici doneseni su na temelju Zakona o hrani (NN 46/07).

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini temeljen Zakona o hrani (NN 46/07) donijet će se sledeći pravilnici:

Pravilnik o šećeru i ostalim saharidima, njihovim otopinama te škrobu i škrobnim sirupima (NN 174/04, 90/05) u većoj je mjeri usklađen s pravnom stečevinom EU. Potpuno usklađivanje predviđeno je kroz dva nova propisa.

U I. kvartalu 2009. godine predviđeno je donošenje posebnog propisa kojim će se u potpunosti preuzeti odredbe Direktive Vijeća 2001/111/EZ o šećerima namijenjenim za prehranu ljudi te odredbe Direktive Komisije 79/796/EEZ o metodama analiza šećera namijenjenih za prehranu ljudi.

U II. kvartalu 2009. godine predviđeno je donošenje posebnog propisa kojim će se preuzeti odredbe Uredbe Komisije (EEZ) br. 1265/69 o metodama za određivanje kakvoće šećera kojeg otkupljuju agencije za tržišne intervencije.

Do kraja 2009. godine donijet će se izmjene i dopune Pravilnika o kakvoći meda i drugih pčelinjih proizvoda (NN 20/00) kojim se uređuju temeljni zahtjevi za kakvoću meda, radi potpunog usklađivanja s Direktivom Vijeća 2001/110/EZ.

U I. kvartalu 2009. godine predviđeno je donošenje posebnog propisa kojim će se preuzeti odredbe Direktive Komisije 93/45/EEZ o proizvodnji nektara bez dodavanja šećera ili meda.

Za II. kvartal 2009. godine predviđeno je donošenje posebnog propisa kojim će se preuzeti odredbe Direktiva Komisije 85/503/EEZ i 86/424/EEZ u pogledu analiza i metoda uzorkovanja jestivih kazeina i kazeinata.

U III. kvartalu 2009. godine predviđeno je donošenje posebnog propisa kojim će se preuzeti odredbe Direktiva Komisije 79/1067/EEZ i 87/524/EEZ u pogledu analiza za testiranje određenog potpuno ili djelomično ugušćenog mlijeka (i mlijeka u prahu) za ljudsku potrošnju i metoda uzorkovanja za kemijsku analizu mliječnih proizvoda.

U I. kvartalu 2009. predviđeno je donošenje Pravilnik o mlijeku i mliječnim proizvodima kojim će se preuzeti Uredba Vijeća (EZ) br. 1234/2007 od 22. listopada 2007. o uspostavljanju zajedničke organizacije poljoprivrednih tržišta i posebnim odredbama za određene poljoprivredne proizvode i to odredbe članka 114 te Priloga XII i XIII

U II. kvartalu 2009. godine predviđeno je donošenje Pravilnika o mesu peradi kojim će se preuzeti odredbe Uredbe komisije (EZ-a) br. 543/2008 od 16. lipnja 2008. kojom se utvrđuju detaljna pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1234/2007 u dijelu koji se odnos na meso peradi

3.12. SIGURNOST HRANE, VETERINARSTVO I FITOSANITARNA POLITIKA

3.12.1. Sigurnost hrane

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne mjere

U 2008. godini provedeno je daljnje usklađivanje sa zakonodavnim okvirom Europske unije, a time i izradom provedbenih propisa temeljem Zakona o hrani (NN 46/07) predviđenih NPPEU-om za 2008. godinu.

Tijekom 2008.godine doneseni su sljedeći propisi:

Pravilnik o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane (NN 41/2008)
Pravilnik o navođenju hranjivih vrijednosti hrane (NN 60/08, 74/2008)

Provedbene mjere

Donesena je Hrvatska strategija za prijenos i provedbu pravne stečevine u poglavlju 12. Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor u nacionalno zakonodavstvo.

Izrada vodiča za provedbu Pravilnika o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane u okviru aktivnosti planiranih u CARDS projektu pod nazivom „Daljnje jačanje u području živih životinja i prehrambenih proizvoda“, predviđena za 2008. godinu je u tijeku i bit će dovršena u IV. kvartalu.

Reorganizacijom Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja osnovana nova Uprava za sigurnost i kakvoću hrane sa Sektorom za označavanje i kakvoću hrane i Sektorom za sigurnost hrane.

U području sigurnosti hrane Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u 2008. godini u svojoj nadležnosti ostvarilo sljedeće:

Zakonodavne mjere

U 2008. godini doneseni su sljedeći propisi:

1. Pravilnik o pomoćnim tvarima u procesu proizvodnje (NN 38/08);
2. Pravilnik o materijalima i predmetima koji dolaze u neposredan dodir s hranom (NN 48/08);
3. Pravilnik o brzo smrznutoj hrani (NN 38/08);
4. Pravilnik o planu uzorkovanja i metodama analiza za službenu kontrolu količina dioksina i dioksinima sličnih poliklororanih bifenila u hrani (NN 45/08);
5. Pravilnik o planu uzorkovanja i metodama analiza za službenu kontrolu količina nitrata u hrani (NN 42/08)
6. Pravilnik o planu uzorkovanja i metodama analiza za službenu kontrolu količina olova, kadmija, žive, anorganskog kositra, 3 MCPD i benzo(A)pirena u hrani (NN 45/08);
7. Pravilnik o planu uzorkovanja i metodama analiza za službenu kontrolu mikotoksina u hrani (NN 45/08);
8. Pravilnik o hrani podvrgnutoj ionizirajućem zračenju (NN 38/08);
9. Pravilnik o aromama (NN 53/08);

10. Pravilnik o hrani za dojenčad i malu djecu te prerađenoj hrani na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu (NN 74/08);
11. Pravilnik o hrani za posebne prehrambene potrebe (NN 74/08);
12. Pravilnik o prehrambenim aditivima (NN 81/08);
13. Pravilnik o hrani namijenjenoj smanjenju tjelesne mase (NN 89/08);
14. Pravilnik o hrani za posebne medicinske potrebe (NN 100/08);
15. Pravilnik o hrani obogaćenju nutrijentima (dodavanje vitamina, minerala i drugih tvari hrani)
16. Pravilnik o dodacima prehrani
17. Pravilnik o zdravstvenim i prehrambenim tvrdnjama
18. Pravilnik o najvećim dopuštenim količinama određenih kontaminanata koji se mogu nalaziti u hrani.

Provedbene mjere

Provedbene mjere uglavnom su se odnosile na edukaciju i specijalizaciju inspekcije s ciljem implementacije novih propisa.

Održan je trening s ciljem specijalizacije sanitarnih inspektora u području sigurnosti hrane u sklopu projekta PHARE 2005: «Podrška sanitarnoj inspekciji u pripremi, implementaciji i održavanju HACCP sustava». Trening se provodio na nivou regija kroz dva Modula (Modul 1: osnove HACCP sustava i Modul 2: provođenje HACCP audita) u trajanju od po tri dana. Tijekom treninga educiran je 141 sanitarni inspektor.

Predstavnici MZSS u svrhu priprema za provedbu EU Uredbi: 1883/2006, 333/2007, 401/206, 1882/2006 o kontaminantima i edukaciju inspekcije prijavili su se u sklopu TAIEX-a za studijski posjet koji je odobren.

Predstavnici MZSS u svrhu priprema za provedbu EU Uredbe 1924/2006 o prehrambenim i zdravstvenim tvrdnjama sudjelovali su u sklopu TAIEX-a na ekspertnoj misiji koja se održavala 24. – 27. studenog 2008. godine.

Predstavnici MZSS u svrhu priprema za provedbu EU Direktiva 89/398/EEC, 2006/125/EC i 2006/141/EC o hrani za posebne prehrambene potrebe organizirali su i sudjelovali u sklopu TAIEX-a radionici koja se održala 14. studenog 2008. godine u Zagrebu.

U organizaciji TAIEX-a u suradnji sa regionalnim trening programom (RTP) organizirana je stručna edukacija sanitarnih inspektora u sklopu koje su educirani tzv. RTP – eksperti koji su u rujnu 2008. bili su na studijskom putovanju u Irskoj kako bi se praktično upoznali sa primjenom EU legislative u području sigurnosti hrane (provedba EU propisa: Uredbe 178/2002, 852/2004, 882/2004).

Nadalje, tijekom rujna raspisan je natječaj za sanitarnog i višeg sanitarnog inspektora radi zapošljavanja u Odjelu za sigurnost hrane.

U razdoblju od 15. lipnja do 15. rujna 2008. godine Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi provelo je redovni monitoring na sljedeće parametre: prehrambena bojila u osvježavajućim bezalkoholnim pićima, pesticide (ostaci sredstava za zaštitu bilja), alergene u konditorskim proizvodima, biološki aktivne tvari, mikotoksine, mikrobiološke parametre, metale i metaloide u prerađenoj hrani na bazi žitarica, dodatke prehrani i dijetetske proizvode, te probiotike. Ukupno je uzeto 692 uzorka.

U okviru projekta IPA 2008 “Daljnja potpora jačanja kapaciteta veterinarske, fitosanitarne i sanitarne granične inspekcije” u tijeku je izrada projektne dokumentacije za nabavku opreme za potrebe graničnih sanitarnih inspektora za granične prijelaze Zagreb-zračna luka Pleso, Rijeka i Bajakovo.

Djelatnici Odjela za sigurnost hrane sudjelovali su na 12 radionica i seminara kao predavači s ciljem upoznavanje subjekata u poslovanju s hranom s novim zakonskim propisima.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. godine u Upravi za sigurnost i kakvoću hrane MPRRR-a predviđeno je zapošljavanje novih djelatnika. Također će se provoditi kontinuirano usavršavanje kroz projekte i stručne skupove.

Ključni prioriteti MZSS-a u području sigurnosti hrane u 2009. godini su sljedeći:

Zakonodavne mjere

Na području nove hrane planira se donošenje Pravilnika o uvjetima i postupku za izdavanje dopuštenja za stavljanje na tržište nove hrane i njezino označavanje.

Provedbene mjere

U 2009. godini planira se nastaviti sa edukacijom i specijalizacijom inspekcije kroz seminare, radionice, studentske posjete i sl. Izraditi će se upute i procedure za obavljanje službene kontrole u skladu s Zakon o hrani. Dana 01. siječnja 2009. godine stupa na snagu novi Zakon o sanitarnoj inspekciji u skladu s kojim će se sanitarna inspekcija centralizirati i svi inspektori biti će zaposlenici Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi. Na taj način osigurat će se jedinstven pristup, bolje planiranje službenih kontrola i postupanje u skladu s vodičima i uputama.

Sanitarna inspekcija započet će kontrolu sustava samokontrole na principima HACCP-a koje su uspostavili subjekti u poslovanju s hranom.

Redovito će se pratiti unapređenje objekata i izrađivati tromjesečna izvješća o istom. Nastaviti će provedba projekta MATRA 2007 – “Jačanje kapaciteta za implementaciju HACCP principa u institucionalnim kuhinjama”.

Planira se provedba projekta MATRA 2008 – “Višegodišnji plan za provođenje monitoringa toksičnih metala i mikotoksina u određenoj hrani”. Kroz navedeni projekt provest će se analiza stanja u RH glede prisutnosti toksičnih metala i mikotoksina u hrani, te će se provesti edukacija inspekcije i laboratorija na tom području.

3.12.2. Veterinarstvo

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Vlada Republike Hrvatske donijela je u ožujku 2008. godine novu Uredbu o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (NN 35/2008). Njome je izmijenjeno ustrojstvo nadležnog tijela u području veterinarstva te su osnovane dvije uprave: Uprava za veterinarstvo i Uprava za veterinarske inspekcije.

Tijekom 2008. godine nastavljeno je s procesom usklađivanja zakonodavstva RH sa zakonodavstvom EU u skladu s Hrvatskom strategijom za prijenos, provedbu i primjenu pravne stečevine EU za Poglavlje 12. Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor u nacionalno zakonodavstvo.

Izrađeni su i objavljeni sljedeći podzakonski akti:

Pravilnik o izmjeni i dopunama pravilnika o obveznom označavanju i registraciji goveda (NN 41/08);
Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o nekomercijalnom kretanju kućnih ljubimaca (NN 39/08);

Pravilnik o higijeni hrane za životinje (NN 41/08);
Pravilnik o hrani za životinje s posebnim hranidbenim potrebama (NN 35/08);
Pravilnik o uvjetima kojima moraju udovoljiti odmorišta za životinje (NN 37/08);
Pravilnik o uvjetima za zdravlje akvakulture i njihovih proizvoda, sprječavanje i kontrolu određenih bolesti akvatičnih životinja (NN 42/08);
Pravilnik o uvjetima za unošenje proizvoda životinjskog podrijetla u osobnoj prtljazi putnika (NN 35/08);
Naredba o priznavanju cjepiva protiv bjesnoće (NN 39/08);
Pravilnik o zaštiti životinja tijekom klanja ili usmrćivanja (NN 39/08);
Pravilnik o postupku prikupljanja podataka tijekom inspekcija na farmama (NN 74/08);
Pravilnik o određivanju minimalnih pravila za zaštitu pilića koji se uzgajaju za proizvodnju mesa (NN 79/2008);
Pravilnik o mikrobiološkim kriterijima za hranu (NN 74/08);
Pravilnik najvećim dopuštenim količinama rezidua veterinarsko-medicinskih proizvoda u hrani životinjskog podrijetla (NN 75/08);
Pravilnik o specifičnim pravilima za službene kontrole trihinele u mesu (NN 62/08);
Pravilnik o posebnim metodama kontrole u okviru nacionalnih programa kontrole salmonele u peradi (NN 72/08);
Pravilnik o veterinarskim uvjetima koji se primjenjuju u prometu i uvozu zametaka goveda (NN 74/08);
Pravilnik o veterinarskim uvjetima za promet i uvoz sjemena goveda (NN 60/08);
Pravilnik o monitoringu određenih tvari i njihovih rezidua u živim životinjama i proizvodima životinjskoga podrijetla (NN 79/08);
Naredba o dodatnim zahtjevima za nadziranje influence ptica u divljih ptica (NN 70/08);
Pravilnik o uvjetima kojima moraju udovoljavati granične veterinarske postaje (NN 72/08);
Pravilnik o popisu zaraznih bolesti koje se suzbijaju prilikom unošenja životinja u Republiku Hrvatsku (NN 62/08);
Pravilnik o postupcima za smanjenje prevalencije Salmonella Enteritidis i Salmonella Typhimurium u tovnih pilića (NN 72/08);
Pravilnik o veterinarskim uvjetima koji se primjenjuju u prometu i uvozu sjemena svinja domaćih vrsta (NN 112/2008);
Pravilnik o utvrđivanju dijagnostičkog postupka, metoda uzimanja uzoraka i kriterija za vrednovanje rezultata laboratorijskih testova za potvrđivanje i diferencijalno dijagnosticiranje vezikularne enterovirusne bolesti svinja (NN 99/08);
Pravilnik o mjerama kontrole i suzbijanja konjske kuge (NN 112/08);
Pravilnik o dijagnostičkom priručniku za influencu ptica (NN 99/08);
Naredba o zabrani primjene određenih beta-agonista te tvari hormonskog i tireostatskog učinka na farmskim životinjama (NN 112/08);
Naredba o zabrani stavljanja u promet i primjeni govedeg hormona somatotropina (NN 93/08);
Pravilnik o stavljanju na tržište krmiva i krmnih smjesa (NN 112/08);
Naredba o zabrani stavljanja na tržište te uvoza i izvoza krzna pasa ili mačaka, te proizvoda koji sadrže krzno pasa ili mačaka (NN 100/08);
Pravilnik o smjernicama za izradu i provedbu programa nadziranja influence ptica u peradi i divljih ptica (NN 114/08);
Pravilnik o mjerama sprječavanja širenja visoko patogene influence ptica na ptice iz zatočeništva koje se drže u zoološkim vrtovima i odobrenim tijelima, institutima i centrima (NN 116/08);
Pravilnik o dijagnostičkom priručniku za Afričku svinjsku kugu (NN 116/08).
Pravilnik o zdravstvenim uvjetima za uvoz određenih ptica u Zajednicu uključujući i uvjete za karantenu (NN 123/08)
Pravilnik o uvjetima nekomercijalnog kretanja mladih pasa i mačaka (NN 124/08)
Pravilnik o načinu obavljanja veterinarsko – zdravstvenih pregleda i kontrola proizvoda životinjskog podrijetla u prometu preko granice Republike Hrvatske (NN 132/08)
Pravilnik o izdavanju certifikata za žive životinje i proizvode životinjskog podrijetla u međunarodnom prometu (NN 137/08)

Pravilnik o pravilima službenog uzorkovanja u svrhu monitoringa određenih tvari i rezidua u živim životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla (NN 138/08)

Pravilnik o veterinarskim pregledima u prometu s državama članicama Europske unije s ciljem stvaranja jedinstvenog tržišta (NN 139/08)

Pravilnik o načinu obavljanja veterinarskih pregleda i uvjetima certificiranja proizvoda koji se unose u slobodne zone, slobodna skladišta, carinska skladišta ili za subjekte koji opskrbljuju pomorska prijevozna sredstva u prekograničnom prometu (NN 139/08)

Izrada preostalih podzakonskih akata je u tijeku, te se njihovo donošenje očekuje u skladu s navedenim rokovima u NPPEU za 2008. godinu.

Tijekom 2008. godine izrađen je „Akcijski plan za kontrolu i eradikaciju klasične svinjske kuge u domaćih i divljih svinja“.

Tijekom 2008. godine uspostavljen je sustav za identifikaciju i registraciju svinja te su poduzete sve mjere s ciljem postizanja potpune operativnosti baze podataka goveda (Jedinstvenog registra goveda).

U području označavanja i registracije svinja, donesen je Pravilnik o obveznom označavanju i registraciji svinja (NN 51/07) koji je usklađen s Direktivom 92/102/EEZ i Odlukom 2000/678/EZ te s Direktivom 64/432/EEZ u dijelu koji se odnosi na registar svinja.

U području označavanja i registracije ovaca i koza, donesen je Pravilnik o obveznom označavanju i registraciji ovaca i koza (NN 111/07) koji je usklađen s Uredbama (EZ) br. 21/2004 i 1505/2006 te s Odlukom 2006/968/EZ. Uz ovaj su Pravilnik objavljena i detaljna pravila za njegovu provedbu.

U travnju 2008. godine dovršena je kategorizacija svih objekata u poslovanju s hranom koja se temelji na pravnoj stečevini EU. Timovi županijskih i državnih veterinarskih inspektora MPRRR- a izvršili su kategorizaciju 960 objekata u poslovanju s hranom životinjskoga podrijetla, a kategorizirano je i 40 objekata koje je bave nusproizvodima životinjskog podrijetla. Kategorizacija navedenih objekata služiti će kao osnova za budući Nacionalni program za unaprjeđivanje objekata. Izrada navedenog Nacionalnog programa za unaprjeđenje objekata je započela te je planirano da se prvi nacrt izradi u IV. kvartalu 2008. godine.

Tijekom 2008. godine nastavljena je provedba međunarodnih projekata CARDS 2004 „Jačanje kapaciteta veterinarske granične inspekcije“ i „CARDS 2004 Daljnje jačanje sposobnosti u području živih životinja i prehrambenih proizvoda“ unutar kojih su održane brojne edukacije graničnih veterinarskih inspektora, službenih veterinarara i veterinarskih inspektora. Završetak navedenih projekata predviđen je početkom 2009. godine.

Vezano uz jačanje administrativnih kapaciteta u tijeku je natječaj za popunjavanje 11 radnih mjesta u Upravi za veterinarstvo te 35 radnih mjesta unutar Uprave za veterinarske inspekcije.

Ključnim prioritetom u području veterinarstva smatra se i izrada plana uspostave novog sustava službenih kontrola živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla koji uključuje i financiranje sustava u skladu s zahtjevima EU. Izrada navedenog plana je u tijeku te se prvi nacrt planira izraditi do kraja 2008. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Ključni prioriteti u području veterinarstva vezani su uz prioritete navedene u Pristupnom partnerstvu i Izvješću EK o napretku za 2008. godinu, te se odnose na nastavak usklađivanja propisa u skladu s prilogom „Hrvatske strategije za prijenos i provedbu pravne stečevine u poglavlju 12. Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarna politika u nacionalno zakonodavstvo“, jačanje institucionalnog okvira i administrativnih kapaciteta, implementaciju propisa u praksi te izgradnju trajnih graničnih veterinarskih

postaja. Nadalje, nastaviti će se s daljnjim osposobljavanjem djelatnika Uprave za veterinarstvo i Uprave za veterinarske inspekcije i stručnog osoblja Hrvatskog veterinarskog instituta putem treninga, radionica i studijskih putovanja u okviru programa TAIEX, te novih IPA projekata.

U skladu s navedenom Strategijom, tijekom 2009. godine planira se izraditi i objaviti 54 podzakonska akta radi usklađivanja s pravnom stečevinom EU. Isti se odnose na slijedeća područja:

- zaštita zdravlja životinja vezanih za određene zarazne bolesti životinja,
- dobrobiti životinja,
- zbrinjavanje nusproizvoda životinjskog podrijetla,
- promet živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla,
- veterinarski uvjeti uvoza životinja i proizvoda životinjskog podrijetla.

Vezano uz procjenu objekata koji posluju s hranom životinjskog podrijetla započelo se s izradom nacionalnog programa za unaprjeđenje objekata koji posluju s hranom životinjskog podrijetla. Prvi nacrt planira se izraditi u IV. kvartalu 2008. godine, a konačna izrada planirana je tijekom 2009. godine. Nacionalni program će obuhvatiti individualne planove unaprjeđenja objekata s vremenskim rokovima za ispravljanje nedostataka.

Jedan od ključnih prioriteta tijekom 2009. godine je daljnji prijem u državnu službu. Slijedom navedenoga, Uprava za veterinarstvo predvidjela je primanje 24 djelatnika u službu dok Uprava za veterinarske inspekcije planira povećanje broja državnih službenika koji vrše veterinarski inspekcijski nadzor sa postojećih 104 državnih veterinarskih inspektora, na 275, od kojih će 83 biti državni veterinarski inspektori, a 192 službeni veterinari. Radi veće učinkovitosti, dio službenih veterinara specijalizirat će se u zaštiti zdravlja i dobrobiti životinja, dok će se drugi dio specijalizirati u veterinarskom javnom zdravstvu i sigurnosti hrane.

Tijekom 2009. godine nastavit će se aktivnosti iz 2008. godine vezane uz pripremanje projekata za ostvarivanje sredstava iz IPA predpristupnih fondova EU u svrhu daljnje izgradnje trajnih graničnih veterinarskih postajama, njihovo opremanje te za nabavu opreme potrebne za svakodnevni rad veterinarske inspekcije.

3.12.3. Zootehnika

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U 2008. godini u doneseno je pet podzakonskih akata prema NPPEU za 2008. godinu, te se do kraja godine planira donošenje triju podzakonskih akata kako se navodi u nastavku.

Pravilnik o uvjetima upisa u upisnik uzgojno valjanih hibridnih svinja (NN 53/08)

Pravilnik o odobravanju za uzgoj hibridnih uzgojno valjanih svinja (NN 53/08)

Pravilnik o izmjeni i dopuni Pravilnika o metodama za ispitivanje osobina i procjenu uzgojnih vrijednosti uzgojno valjanih svinja (NN 64/08)

Pravilnik o obliku i sadržaju potvrde o podrijetlu sjemena, jajnih stanica i zametaka uzgojno valjanih kopitara (NN 93/08)

Pravilnik o obliku i sadržaju uzgojne potvrde o podrijetlu uzgojno valjanih ovaca i koza, njihova sjemena, jajnih stanica i zametaka (NN 100/08)

Pravilnik o uvjetima za sudjelovanje kopitara na natjecanjima, te prikupljanje podataka s natjecanja

Pravilnik o vođenju matičnih knjiga i uzgojnih upisnika te upisu uzgojno valjanih goveda (NN 135/08)

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o metodama za ispitivanje osobina i procjenu uzgojnih vrijednosti uzgojno valjanih goveda

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. godine planira se u potpunosti završiti usklađivanje zakonodavstva iz područja stočarstva i zootehnike s propisima Europske unije, te izrada Programa podizanja kvalitete mlijeka u Republici Hrvatskoj.

3.12.4. Fitosanitarna politika

3.12.4.1. Zdravstvena zaštita bilja

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne mjere

Nastavljeno je s aktivnostima usklađivanja provedbenih propisa planiranim NPPEU za 2008. godinu. Tako su izrađeni i objavljeni sljedeći provedbeni propisi:

Pravilnik o minimalnim uvjetima za obavljanje fitosanitarnih pregleda bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta na mjestima ulaska (NN 50/08);

Naredba o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja pepino mosaic virusa (NN 56/08);

Pravilnik o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja gljive *Phytophthora ramorum* Werres, De Cock & Man in 't Veld.sp.nov. (NN 64/08);

Pravilnik o mjerama za sprječavanje širenja kukuruzne zlatice *Diabrotica virgifera* Le Conte (NN 80/08);

Pravilnik o mjerama za sprječavanje širenja borove nematode *Bursaphelenchus xylophilus* (Steiner et Buhner) Nickle et al. (NN 80/08);

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provođenju sustavnog istraživanja i mjera za sprječavanje širenja i suzbijanje prstenaste truleži gomolja krumpira, koju prouzrokuje bakterija *Clavibacter michiganensis* (Smit) Davis et al. ssp. *sepedonicus* (Spieckermann et Kotthoff) Davis et al. (NN 89/08);

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provođenju sustavnog istraživanja i mjera za sprječavanje širenja i suzbijanje smeđe truleži gomolja krumpira i bakterijskog venuća krumpira i rajčice, koju prouzrokuje bakterija *Ralstonia solanacearum*, (Smith) Yabuuchi et al. (NN 89/08);

Pravilnik o mjestima ulaska za pošiljke bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta koji podliježu fitosanitarnom pregledu (NN 99/08).

Pravilnik o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja kestenove ose šiškariče - *Dryocosmus kuriphilus* Yasumatsu (NN 124/08)

Provedbene mjere

U 2008. godini započela je primjena odredbi Pravilnika o fitosanitarnom upisniku i biljnim putovnicama (NN 54/07), u dijelu koji se odnosi na uspostavu Fito-upisnika.

Donesen je osmi program posebnih nadzora određenih štetnih organizama bilja. Program sadrži opis aktivnosti i mjera koje se poduzimaju tijekom posebnih nadzora. Opseg mjera i aktivnosti limitiran je trenutnim financijskim sredstvima, potrebnom infrastrukturom i ljudskim resursima. Provedbu programa na terenu provodila je fitosanitarna inspekcija, zajedno sa stručnjacima Zavoda za zaštitu bilja i šumarskom inspekcijom. U program praćenja uključeni su štetni organizmi bilja koji se prate i u zemljama EU, a temeljem odredbi relevantnih direktiva i odluka EK i Vijeća.

Tijekom 2008. godini održane su radionice za proizvođače, uvoznike i distributere voćnog i loznog sadnog materijala, sjemenskog krumpira i ukrasnog drveća i grmlja o procesu upisa u Fito-upisnik, na kojima su sudjelovali također i predstavnici fitosanitarne inspekcije i Zavoda za zaštitu bilja, nakon čega je uslijedio postupak upisa u Upisnik prema prethodno usvojenom planu (prvo za voćni i lozni sadni materijal, sjemenski krumpir itd.). Relevantni podaci iz Fito-upisnika kao i podaci o mjestima proizvodnje, te planiranoj proizvodnji bilja dostavljeni su nadležnim fitosanitarnim inspektorima radi provođenja fitosanitarnog nadzora u skladu s provedbenim propisima. U drugoj polovici 2008. godine otvoren je postupak izdavanja ovlaštenja za izdavanje biljnih putovnica prvo upisanim u Fito-upisnik. Ovaj postupak je u tijeku i nastavit će se u 2009. godini.

Krajem rujna/početkom listopada u organizaciji TAIEX-a održana je radionica za nadležno upravno i inspeksijsko osoblje MPRRR i MRRŠIVG, stručnjake Zavoda za zaštitu bilja, i stručnjake ostalih relevantnih službi i institucija, pod naslovom „Implementacija sustava biljne putovnice primjerima za voćni i lozni sadni materijal, šumsko ukrasno bilje i šumski sadni materijal“. Prvi dio radionice organiziran je u MPRRR u Zagrebu i na terenu u okolnim rasadnicima, a drugi u Sloveniji u Ministarstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehranu, i Slovenskim rasadnicima predmetnog sadnog materijala.

Početak 2008. godine fitosanitarna inspekcija je započela s naređivanjem mjera vraćanja, uništenja ili tretiranja drvenog materijala za pakiranje koji nije propisno označen ili sadrži neispravnu oznaku i to nakon prijelaznog razdoblja u kojem su fitosanitarni inspektori i carinski službenici dijelili uvoznicima letke s detaljnim pojašnjenjima o sadržaju i primjeni fitosanitarnim odredbi vezanih uz drveni materijal za pakiranje.

U cilju provođenja kontinuirane edukacije fitosanitarnih inspektora, tijekom 2008. godine nastavilo se s daljnjim unapređenjem znanja i vještina fitosanitarnih inspektora sudjelovanjem na raznim domaćim i stranim radionicama i seminarima.

Intenzivno se radilo i na ažuriranju starih i izradi novih poglavlja priručnika za fitosanitarne inspektore. Veći dio vremena proveo se na izradi opsežne tablice u kojoj su sistematizirani podaci o karantenski štetnim organizmima na bilju, metode njihova otkrivanja i determinacije te reference na propisane opće i posebne fitosanitarne zahtjeve.

Početak 2008. godine nastavljene su aktivnosti izrade idejnog projekta za izgradnju cjelovitog informacijsko komunikacijskog sustava Ministarstva (ICT), a jedna glavna podkomponenta je Informacijski sustav Fitosanitarnog sektora i Sektora fitosanitarne inspekcije. Sredstva su osigurana iz kredita Svjetske banke. Odabrana konzultantska tvrtka je u suradnji sa nadležnim službenicima izradila idejni projekt ICT-a za Fitosanitarni sektor i Sektor fitosanitarne inspekcije. U tijeku je evaluacija prijedloga od strane Svjetske banke, nakon čega slijedi natječaj i odabir tvrtke koja će razvijati i implementirati spomenuti sustav. Prema idejnom projektu, izgradnja i implementacija ICT trebala bi završiti otprilike 15 mjeseci od početka izgradnje.

U okviru daljnje provedbe Nacionalne strategije o integriranom upravljanju granicom nastale u okviru CARDS 2001 projekta „Integrirano upravljanje granicom – jačanje međuagencijske suradnje“, ažuriran je Akcijski plan i proveden je niz aktivnosti u cilju daljnjeg unapređenja suradnje između fitosanitarne inspekcije i ostalih nadležnih službi na granici.

Zbog povećanog opsega poslova iz nadležnosti fitosanitarne inspekcije nastalog zbog početka provedbe novousvojenih propisa, tijekom 2008.godine zaposlena su tri nova fitosanitarna inspektora na već ranije sistematizirana mjesta.

Izradom i objavom novog Pravilnika o mjestima ulaska za pošiljke bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta koji podliježu fitosanitarnom pregledu („Narodne novine“ br. 99/08), granični fitosanitarni prijelaz Tovarnik isključen je s popisa mjesta ulaska za pošiljke bilja, biljnih proizvoda i drugih nadziranih predmeta koji podliježu fitosanitarnom pregledu a koji će ostati u funkciji nakon

pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji. Time je određeno osam dugoročnih graničnih fitosanitarnih prijelaza (GFP) koje je potrebno izgraditi i opremiti a koji će ostati u funkciji nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. To su: cestovni granični prijelazi Bajakovo, Stara Gradiška, Metković i Karasovići, morske luke Rijeka i Ploče, zračna luka Zagreb, te pošta Zagreb.

U razdoblju od siječnja do listopada 2008. godine u okviru PHARE 2005 PPF projekta „Upgrading of long-term Veterinary and Phytosanitary Border Inspection Post“ pružena je tehnička pomoć pri izradi tehničke i projektne dokumentacije potrebne za izgradnju i opremanje objekata za potrebe fitosanitarne inspekcije na tri granična fitosanitarna prijelaza (morske luke Rijeka, cestovnih graničnih prijelaza Metković i Karasovići) koji će ostati u funkciji nakon ulaska RH u EU (long term phytosanitary BIPs). Dokumentacija pripremljena u okviru ovog projekta za granični fitosanitarni prijelaz morska luka Rijeka služi kao temeljna dokumentacija za IPA 2008 projekt „Continued Support to Capacity Strengthening of the Veterinary, Phytosanitary and Sanitary Border Inspection Posts“. Glavni cilj ovog projekta je, do ulaska RH u EU, izgraditi dva (zračna luka Zagreb i morska luka Rijeka) i opremiti tri dugoročna fitosanitarna granična prijelaza (zračna luka Zagreb, morska luka Rijeka, cestovni prijelaz Bajakovo). Svu projektno tehničku dokumentaciju za izgradnju fitosanitarnog graničnog prijelaza Zračna luka Zagreb pripremaju kao i potrebne dozvole za građenje ishode predstavnici Zračne luke Zagreb samostalno. U navedeni projekt su pored fitosanitarne uključene i veterinarska i sanitarna inspekcija.

Dio financijskih sredstava (75%) za izgradnju navedenih dugoročnih graničnih prijelaza osigurat će EU dok će se 25% vrijednosti projekta osigurati iz Državnog proračuna. Za navedeni projekt pripremljeni su: projektni sažetak (Project fiche), potrebni nacrti, tehničke specifikacije za opremu i radove, istraživanje tržišta, troškovnik i dr. a u tijeku je ishođenje potrebnih dozvola za građenje.

Krajem 2008. godine započela je priprema radnih materijala za izradu Strategije razvoja nacionalne službe biljnog zdravlja, osnovano je povjerenstvo za izradu Strategije. Usvajanje Strategije planirano je do kraja kalendarske godine.

U 2008. godini nastavljene su aktivnosti vezane za pripremu izgradnje poslovne zgrade Zavoda za zaštitu bilja u poljoprivredi i šumarstvu Republike Hrvatske. U ožujku 2008. dobivena je građevinska dozvola. U tijeku je procjena dokumentacije pripremljene od projektantske tvrtke, od strane stručnjaka Svjetske banke, nakon čega slijedi objava natječaja za izvođača radova i samu gradnju.

U siječnju 2008. godine MPRRR je usvojio predloženi nacrt Strategije razvoja i reorganizacije Zavoda za zaštitu bilja u poljoprivredi i šumarstvu RH za naredno četverogodišnje razdoblje. Tijekom 2008. godine počela je provedba ciljeva Strategije, prije svega započeo je postupak zapošljavanja nedostajućih profila stručnjaka. U 2. kvartalu je zaposlen ekotoksikolog, a u 4. kvartalu nastavljena je procedura zapošljavanja ostalih ključnih profila: kemičara, toksikologa, IT stručnjaka, te upravno-administrativnog osoblja, itd.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne mjere

U 2009. godini nastavit će se s procesom usklađivanja fitosanitarnih propisa s preostalim direktivama i odlukama EU koji se odnose biljno zdravlje – štetne organizme bilja, s ciljem dovršenja svih do kraja 2009. godine.

Provedbene mjere

U 2009. godini nastaviti će se s informiranjem preostalih obveznika (uvoznika, proizvođača i distributera reprodukcijskog materijala: sadnica povrća i cvijeća, distributera i skladišta citrusa, itd) o obvezi upisa u fitosanitarni upisnik i uspostavi sustava biljne putovnice. Nastaviti će se upisom u Upisnik i davanjem ovlaštenja za izdavanjem biljnih putovnica.

Sukladno daljnjoj uspostavi Upisnika i postupnoj uspostavi pilot sustava biljnih putovnica koji će vrijediti do ulaska RH u EU samo za teritorij RH fitosanitarna inspekcija će u okviru svoje nadležnosti nastaviti s provođenjem kontinuiranog fitosanitarnog nadzora kod upisanih obveznika.

Vezano uz provedbu novih propisa koji će se tek donijeti kao i uz fitosanitarni nadzor koji će se provoditi nakon daljnje uspostave Upisnika planiraju se dodatne edukacije fitosanitarnih inspektora putem domaćih i stranih radionica, seminara i studijskih putovanja.

U cilju daljnjeg ujednačavanja rada fitosanitarnih inspektora i dalje će se intenzivno raditi na izradi priručnika za fitosanitarne inspektore kao i na njegovom kontinuiranom ažuriranju.

U nadolazećem razdoblju i dalje se planira nadopunjavati i osuvremenjivati opremu za potrebe fitosanitarne inspekcije, nastaviti s unapređenjem znanja stranih jezika fitosanitarnih inspektora kao i odgovarajućim kompjutorskim osposobljavanjem.

U ovom razdoblju se planira dovršiti sa zapošljavanjem prethodno planiranog broja službenika u odjelima Fitosanitarnog sektora, te nastaviti s aktivnostima edukacije putem novih projekata pomoći EU (TAIEX, bilateralnih i sl.).

Sukladno procijenjenom opsegu poslova na terenu planira se daljnje zapošljavanje fitosanitarnih inspektora na nepopunjena ali sistematizirana mjesta.

Planira se također daljnje postupno premještanje fitosanitarnih inspektora s graničnih fitosanitarnih prijelaza u regionalne urede (ispostave). S tim u vezi planira se uređenje i opremanje adekvatnih inspekcijских ureda u unutrašnjosti zemlje.

Tijekom 2009. godine u okviru IPA 2008 projekta „Continued Support to Capacity Strenghtening of the Veterinary, Phytosanitary and Sanitary Border Inspection Posts“ planira se početak izgradnje objekata za potrebe granične veterinarske, fitosanitarne i sanitarne inspekcije na dugoročnim graničnim prijelazima – zračna luka Zagreb, morska luka Rijeka i cestovni prijelaz Bajakovo.

Izgradnja ovih, a i preostalih graničnih fitosanitarnih prijelaza u skladu s relevantnim smjernicama EU planira se do pristupanja EU. Financiranje izgradnje planira se iz sredstava predpristupnih fondova i Državnog proračuna.

U 2009. godini nastaviti će se provedba ciljeva Strategije Zavoda za zaštitu bilja, planira se dovršiti osnivanje novih organizacijskih jedinica s novo sistematiziranim radnim mjestima i nastaviti planirano zapošljavanje.

U 2009. godini planira se graditi poslovni prostor Zavoda za zaštitu bilja. U toj godini planira se nastaviti s aktivnostima izgradnje ICT sustava u fitosanitarnom području, s krajnjim ciljem povezivanja cijele fitosanitarne službe i institucija unutar i izvan MPRRR-a. Tijekom 2009. godine sva tri odjela Fitosanitarnog sektora kao i Sektor fitosanitarne inspekcije bit će uključeni u suradnju sa stručnjacima tvrtki koje će izrađivati potrebne baze podataka, SW aplikacije i web stranice i portale potrebne za izgradnju ICT sustava Ministarstva.

Na kraju u toj godini plan je započeti provedbu ciljeva Strategija razvoja nacionalne službe za biljno zdravlje, kao podloga i putokaz za daljnje četverogodišnje aktivnosti planiranja i implementiranja

zadanih ciljeva, prije svega dovršetak zapošljavanja planiranih novih kadrova, obučavanje istih, te nabava potrebne infrastrukture.

Nadalje, radit će se na daljem unaprjeđenju programa posebnih nadzora štetnih organizama bilja kao i ostalih metoda praćenja zdravstvenog stanja bilja, te postupaka obrade dobivenih podataka i priprema upotrebljivih izvješća na osnovu kojih se određuje pravodobna primjena najučinkovitijih mjera suzbijanja štetnih organizama.

Preduvjet za implementaciju ili unaprjeđenje postojećih aktivnosti jest osiguranje dodatnih proračunskih sredstava, sukladno postavljenim planovima, te preporukama stručnih tijela Europske unije.

3.12.4.2. Sredstva za zaštitu bilja i ostaci pesticida

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne mjere

Nastavljene su aktivnosti usklađivanja propisa s pravnom stečevinom Zajednice koje se odnose na sredstva za zaštitu bilja i ostatke pesticida.

Kako bi održali status aktivnih tvari sredstava za zaštitu bilja (SZB) usklađenim s aktivnim tvarima u EU, Popis aktivnih tvari dopuštenih za uporabu u SZB redovito se usklađivao sa izmjenama i dopunama Priloga I. Direktive Vijeća 91/414/EEZ.

Najnoviji Popis aktivnih tvari dopuštenih za uporabu u sredstvima za zaštitu bilja u Republici Hrvatskoj objavljen je u NN 8/2008.

Tijekom 2008. godine dovršena je i izrada Pravilnika o metodama uzorkovanja za provedbu službene kontrole ostataka pesticida u i na proizvodima biljnog i životinjskog podrijetla (NN 77/2008).

Pravilnik o maksimalno dopuštenim koncentracijama pesticida u i na proizvodima biljnog i životinjskog podrijetla je izrađen u okviru projekta CARDS 2004 »Daljnje jačanje kapaciteta u području sredstava za zaštitu bilja« Pravilnik će biti objavljen do kraja 2008. godine, a njegova primjena započinje s 1. siječnjem 2009. godine. Pravilnik će biti objavljen u „Narodnim novinama“ do kraja prosinca 2008.

Od nacionalnih propisa donesen je Pravilnik o određivanju graničnih prijelaza za promet sredstvima za zaštitu bilja (NN 21/08).

Također je objavljen i novi Upisnik registriranih sredstava za zaštitu bilja (NN 10/08) iz kojeg su brisana SZB za koja su izdana rješenja o ukidanju registracije i koji je nadopunjen novo registriranim SZB.

Provedbene mjere

Na temelju preporuka dobivenih u okviru projekta CARDS 2002 »Jačanje kapaciteta u području poljoprivrede, živih životinja i hrane«, provedeno je administrativno produženje rješenja o dozvoli za promet i primjenu svim SZB kojima su rješenja prestajala u 2008. godini uz uvjete da je aktivna tvar u SZB uvrštena na Prilog I Direktive Vijeća 91/414/EEZ ili se aktivna tvar nalazi u postupku ocjene.

U cilju usklađivanja statusa registriranih SZB u RH sa propisima EU i novim RH propisima, nastavljen je započeti proces ukidanja registracija SZB koja sadrže aktivne tvari koje nisu uvrštene na Prilog I Direktive Vijeća 91/414/EEZ odnosno na Popis aktivnih tvari dopuštenih za uporabu u sredstvima za

zaštitu bilja u Republici Hrvatskoj (NN 8/08). Izdana su nova rješenja o ukidanju registracija SZB uz dopuštenje prodaje i primjene 18 mjeseci od datuma primjene pojedinog rješenja:

- Trećim i četvrtim rješenjem čija primjena je otpočela 1. lipnja 2008. godine zabranjen je promet SZB koja sadrže sljedeće aktivne tvari: brodifakum, flumetsulam, faksim, klorfacinon, laktofen, lecitin, metomil, parafinsko ulje (CAS brojevi: 64741-88-4, 64741-89-5, 64741-97-5, 64742-55-8, 64742-65-0, 8012-95-1), petrolejsko ulje (CAS brojevi: 74869-22-0, 64742-55-8/64742-57-7), riblje ulje, trifluralin, željezo (3) pirofosfat i vinklozolin.

- Petim rješenjem čija primjena počinje 1. prosinca 2008. godine zabranjen je promet SZB koja sadrže aktivnu tvar parakvat.

Izrađen je program reregistracije (ponovne ocjene) svih SZB koja sadrže aktivne tvari uvrštene na Prilog I. Direktive Vijeća 91/414/EEZ, na temelju kojeg su registrirana SZB razvrstana u osam grupa sa određenim rokom za dostavu potrebne dokumentacije.

Rokovi za prve tri grupe SZB su istekli, zahtjevi za reregistraciju SZB su zaprimljeni i u tijeku je re-registracija SZB, kako bi osigurali da SZB registrirana na temelju starih propisa budu registrirana u skladu Pravilnikom o jedinstvenim načelima za ocjenu i registraciju sredstava za zaštitu bilja (NN 116/2006 i 80/2007) tj. u skladu s Prilogom VI. Direktive Vijeća 91/414/EEZ.

Istovremeno započela je registracija SZB u skladu s novim sustavom registracije SZB i izdavanju dozvola za SZB u skladu sa Zakonom o sredstvima za zaštitu bilja (NN 70/05) i podzakonskim propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.

U okviru Projekta CARDS 2004 »Daljnje jačanje kapaciteta u području sredstava za zaštitu bilja«, čija je provedba započela u rujnu 2007. godine a traje 18 mjeseci nastavilo se:

- s jačanjem administrativnih kapaciteta MPRRR i ovlaštenih institucija Zavoda za zaštitu bilja u poljoprivredi i šumarstvu Republike Hrvatske (ZZB) i Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada (IMI),
- izradom propisa o ostacima pesticida u skladu s pravnom stečevinom EU, treningom i radionice za ocjenjivače dokumentacije za registraciju sredstava za zaštitu bilja, službenike Odjela sredstava za zaštitu bilja za poslove koordinacije u procesu registracije SZB i ponovne ocjene SZB (reregistracije),
- treningom službenika MPRRR na provjeru dokumentacije potrebne za registraciju SZB priložene uz pojedine zahtjeve za registraciju i reregistraciju,
- treningom rukovodećeg osoblja za poslove planiranja, organiziranja i kontrolinga,
- treningom i radionicama za laboratorijsko osoblje ZZB i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ),
- treningom službenika MPRRR, stručnjaka ZZB i Poljoprivredne inspekcije radi planiranja i učinkovitije provedbe Program postregistracijske kontrole sredstava za zaštitu bilja.

Radi bolje informiranosti interesnih strana, o novostima koje donosi novi sustav registracije SZB u skladu sa zahtjevima EU, poslana su dodatna pisma obavijesti vlasnicima rješenja o registraciji SZB, te je održano nekoliko radnih sastanaka.

U skladu s odredbama Zakona o sredstvima za zaštitu bilja izrađen je Program postregistracijske kontrole sredstava za zaštitu bilja za 2008. godinu čija je provedba u tijeku.

Cilj ovoga Programa je provjera ispravnosti registriranih SZB na osnovu odabranih aktivnih tvari s ciljem provjere jesu li njihova fizikalno kemijska svojstva sukladna s rješenjem o registraciji. Program postregistracijske kontrole u 2008. godini obuhvaća SZB na osnovi aktivnih tvari: pendimetalina i acetoklora. Laboratorijsku analizu uzoraka SZB obavlja ZZB.

Izrađen je Nacionalni program praćenja (monitoring) ostataka pesticida u i na proizvodima biljnog podrijetla za 2008. godinu. Provedba ovoga Programa je u tijeku. Cilj ovoga Programa je ustanoviti

koncentraciju ostataka pesticida u hrani odnosno proizvodima biljnog podrijetla te provjeriti odgovaraju li međunarodnim i nacionalnim standardima kojima su propisane maksimalne razine ostataka (MDK) pesticida. Na taj način će se steći uvid u kojoj mjeri ostaci pesticida koji prelaze MDK predstavljaju rizik za ljude koji konzumiraju hranu koja sadrži tu razinu ostataka pesticida.

Programom su obuhvaćene sljedeće vrste proizvoda biljnog podrijetla:

Proizvodi prema preporukama EU za zajednički koordinirani monitoring: grah (mahune), mrkva, krastavci, naranče ili mandarine, kruške, krumpir, riža i špinat,

Proizvodi važni za ishranu stanovništva RH: jabuka, kruh, breskve ili nektarine, paprike (svježe) i tjestenina.

Ostali proizvodi: salata (gdje su nađeni ostaci koji prelaze MDK u prethodnom monitoringu).

Prikupljanje uzoraka obavlja Sanitarna inspekcija Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi odnosno županijske sanitarne inspekcije u prodavaonicama odnosno velikim opskrbnim trgovačkim centrima i na tržnicama i to 33% od predviđenog u Zagrebu, a ostalo u Puli, Zadru, Varaždinu i Slavonskom Brodu. Laboratorijsku analizu obavlja HZJZ.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Planira se nastavak usklađivanja Popisa aktivnih tvari dopuštenih za uporabu u sredstvima za zaštitu bilja u Republici Hrvatskoj s budućim direktivama o uvrštavanju/neuvrštavanju aktivnih tvari na Prilog I Direktive Vijeća 91/414/EEZ, kao i sa budućim izmjenama i dopunama Uredbe (EZ-a) br. 396/2005 Europskoga parlamenta i Vijeća o maksimalno dopuštenim koncentracijama pesticida u i na proizvodima biljnog i životinjskog podrijetla.

Također se planira nastavak izrade i drugih tzv. „nacionalnih“ provedbenih propisa, kojima se ne harmoniziraju propisi EU, ali su kao dopuna njima neophodni za punu primjenu u praksi Zakona o sredstava za zaštitu bilja.

Provedbene mjere

Prema dogovorenom radnom planu, do završetka projekta CARDS 2004 »Daljnje jačanje kapaciteta u području sredstava za zaštitu bilja« nastavit će s jačanjem administrativnih kapaciteta MPRRR-a i ovlaštenih institucija Zavoda za zaštitu bilja u poljoprivredi i šumarstvu Republike Hrvatske (ZZB) i Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada (IMI), nastavak treninga i radionice za ocjenjivače dokumentacije za registraciju sredstava za zaštitu bilja, službenike Odjela sredstava za zaštitu bilja za poslove koordinacije u procesu registracije SZB i ponovne registracije SZB (re-registracije), trening rukovodećeg osoblja za poslove planiranja, organiziranja i kontrolinga, te trening i radionice za laboratorijsko osoblje ZZB i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ).

Radi zaštite zdravlja ljudi, životinja i očuvanja okoliša od štetnog djelovanja pesticida, nastavit će se sa ukidanje rješenja o registraciji onim SZB koja sadrže aktivne tvari za koje budu donesene direktive o neuvrštavanju na Prilog I Direktive Vijeća 91/414/EEZ.

Nastojat će se unaprijediti razina znanja potrebnih službenicima MPRRR za provjeru dokumentacije za registraciju i reregistraciju SZB kao i razina znanja stručnjaka ZZB i IMI vezano uz kvalitetu ocjene dokumentacije iz svih područja procjene rizika.

Pripremat će se i provoditi Nacionalni program postregistracijske kontrole sredstava za zaštitu bilja za 2009. godinu i Nacionalni program praćenja (monitoring) ostataka pesticida u i na proizvodima biljnog podrijetla za 2009. godinu.

Uspostavit će se Upisnik pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju poslove suzbijanja i iskorjenjivanja štetnih organizama primjenom SZB za druge pravne i fizičke osobe (davatelji usluga).

Uspostavljat će se sustav obveznog vođenja evidencija o uporabi SZB za proizvođače bilja i biljnih proizvoda namijenjenih tržištu te korisnike SZB u šumarstvu.

Radit će se na uspostavi Upisnika pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju promet SZB.

Značajna aktivnost bit će i sudjelovanje službenika Odjela sredstava za zaštitu bilja u aktivnostima izrade plana i implementacije ICT sustava iz područja SZB i ostataka pesticida, kao sastavnice fitosanitarnog ICT sustava MPRRR.

Kako bi se ostvarile navedene aktivnosti planira se dovršiti sa zapošljavanjem prethodno planiranog broja službenika u Odjelu sredstava za zaštitu bilja i stručnjaka iz pojedinih područja procjene rizika od pesticida u ZZB.

3.12.5. Biljna proizvodnja

3.12.5.1. Kvaliteta sjemena i sadnog materijala

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Doneseni su sljedeći zakonski i podzakonski akti kojima se zakonodavstvo Republike Hrvatske usklađuje s propisima Europske unije:

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (NN 35/08)

Pravilnik o upisu u upisnike dobavljača, laboratorija i uzorkivača poljoprivrednog sjemena i sadnog materijala (NN 29/08).

Pravilnik o upisu sorti u sortnu listu (NN 45/08).

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o upisu sorti u sortnu listu (NN 84/08);

Pravilnik o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (NN 99/08); i

Pravilnik o metodama uzorkovanja i ispitivanja kvalitete sjemena (NN 99/08);

Pravilnik o upisu sorti na Sortnu listu (NN 45/08, 84/08)

Do kraja 2008. godine planiraju se objaviti slijedeći podzakonski akti:

Pravilnika o postupku nadzora nad proizvodnjom poljoprivrednog reprodukcijškog materijala

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o stavljanju na tržište poljoprivrednog reprodukcijškog materijala ukrasnog bilja; i

Pravilnik o stavljanju na tržište reprodukcijškog sadnog materijala i sadnica namijenjenih za proizvodnju voća

U 2008. godini započeo je i upis u Upisnik dobavljača sjemena i Upisnik dobavljača sadnog materijala.

U okviru nadležnosti Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva donesen je slijedeći podzakonski akt kojim se zakonodavstvo Republike Hrvatske usklađuje s propisima Europske unije (Direktiva Vijeća 1999/105/EZ (Prilog II, III, IV, V, VI i VII) i Uredba Komisije (EZ-a) br.

2301/2002 od 20. prosinca 2002. o detaljnim pravilima za primjenu Direktive Vijeća 1999/105/EZ u pogledu određivanja male količine sjemena):

- Pravilnik o uvjetima i kriterijima za razvrstavanje šumskog reprodukcijškog materijala u kategorije i kvalitativne razrede, te način njegova deklariranja, označavanja i pakiranja (NN 61/08)

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini nastavit će usklađivanje provedbenih propisa u sektoru kvalitete sjemena i sadnog materijala sa zakonodavstvom EU.

Na području šumarstva planira se nastaviti s usklađivanjem zakonodavstva Republike Hrvatske s propisima Europske unije. Također se planira nastavak izrade i drugih tzv. „nacionalnih“ provedbenih propisa, kojima se ne harmoniziraju propisi EU, ali su kao dopuna njima neophodni za punu primjenu u praksi Zakona o šumskom reprodukcijškom materijalu.

Republika Hrvatska napravila je plan DUS ispitivanja sorata koje prilikom upisa na sortnu listu nisu bile prethodno ispitane u DUS ispitivanjima. U 2009. godini Zavod za sjemenarstvo i rasadničarstvo planira uključiti 55 od ukupno 214 sorata u DUS ispitivanje.

3.12.5.2. Zaštita biljnih sorti

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U 2008. godini donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti biljnih sorti (NN 67/2008)

3.13. RIBARSTVO

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne mjere

Novi Pravilnik o očevidniku, izvješću o ulovu i dostavi podataka o gospodarskom ribolovu na moru (NN 95/2007) objavljen je 17. rujna 2007. godine, a stupio je na snagu 1. siječnja 2008. godine. Pravilnik je u potpunosti usklađen s propisima Europske unije u tom segmentu, a njime je preuzet i model europskog očevidnika o ulovu.

Donesen je Pravilnik o izmjeni Pravilnika o uvjetima i načinu stavljanja u promet riba i drugih morskih organizama (NN 104/2008), a objavljen je 12. rujna 2008. Istim Pravilnikom se primjena odredbi članaka 6., 7. i 8. stavaka 2., 3., 4. i 6. odgađa za 1. siječanj 2009. godine.

Administrativni kapaciteti

Uprava ribarstva nadležna je za pitanja ribarstvene politike u okviru MPRRR-a. Zbog potreba prilagodbe nacionalnog zakonodavstva i administrativnog ustroja pravnoj stečevini EU, Uprava ribarstva je 2008. godine Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (NN 35/08) promijenila raniju strukturu. Upravu čine tri sektora – Sektor upravljanja resursima i flotom, Sektor za strukturne i tržišne mjere u ribarstvu i Sektor ribarske inspekcije. Sektor upravljanja resursima i flotom čine četiri odjela: Odjel upravljanja resursima mora, Odjel upravljanja flotom, Odjel za akvakulturu i Odjel slatkovodnog ribolova. U okviru Odjela upravljanja flotom ustrojena su tri odsjeka: Odsjek za ribarstveni monitoring centar (FMS), Odsjek upravljanja flotom, te Odsjek za ribarsku statistiku i ekonomiku ribarstva. Odjel za akvakulturu sastoji se od dva Odsjeka: Odsjek za slatkovodnu akvakulturu i Odsjek za marikulturu, dok je Odjel za slatkovodni ribolov ustrojen kroz Odsjek za rekreacijski ribolov i Odsjek za gospodarski ribolov. Osim središnjeg ureda u Zagrebu, djelatnici Sektora raspoređeni su i u područnim jedinicama Uprave ribarstva u primorskim županijama Republike Hrvatske.

Novoustrojeni Sektor unutar Uprave ribarstva je Sektor za strukturne i tržišne mjere u ribarstvu, kojega čine dva Odjela. Odjel za strukturne mjere i međunarodnu suradnju u ribarstvu čine dva Odsjeka: Odsjek za strukturne mjere u ribarstvu i Odsjek za međunarodnu suradnju u ribarstvu. Odjel za tržišne mjere i državne potpore u ribarstvu sastoji se također od dva Odsjeka: Odsjek za tržišne mjere u ribarstvu i Odsjek za državnu potporu u ribarstvu.

Treći Sektor ustrojen u okviru nove organizacijske sheme je i Sektor ribarske inspekcije koji čine dva Odjela – Odjel za inspekciju na moru i Odjel za inspekciju na kopnu.

Provedbene mjere

U okviru projektne komponente programa pretprijetne pomoći PHARE 2005 – ugovora tehničke pomoći broj 2005-0505-0202 - predviđena je i pomoć ribarstvenoj administraciji Republike Hrvatske u izradi Nacionalnog strateškog plana. Obaveza izrade ovog dokumenta proizlazi iz Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 1198/2006. Nacionalna strategija ribarstva je kao provedbena mjera uvrštena u Nacionalni program pristupanja RH EU za 2008. godinu i izrada nacrtu predviđena za IV. kvartal 2008. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne mjere

Resursi i flota

Radi usklađivanja s pravnom stečevinom u dijelu upravljanja resursima i flotom, u II. kvartalu 2009. godine planira se izrada i usvajanje novog Zakona o morskom ribarstvu. Na ovaj način bi se nacionalna ribarstvena politika uskladila s pravnom stečevinom EU uvažavajući ponajprije odredbe Uredbe Vijeća (EZ) br. 2371/2002 kao i odrednice zajedničke ribarstvene politike na Sredozemlju koje su sadržane u Uredbi Vijeća (EZ) 1976/2006.

Nadzor i kontrola

Radi uspostave potpunog nadzora i kontrole nad iskrcajnim mjestima i mjestima prve prodaje, kao i radi uvođenja sustava unakrsne provjere između očevidnika, iskrcajnih deklaracija i prodajnih listova, u II. kvartalu 2009. godine planira se donošenje novog Pravilnika o uvjetima stavljanja u promet ribe i drugih morskih organizama. Ovime bi se dio nacionalnog zakonodavstva koje se odnosi na odgovarajuća pitanja nadzora i kontrole u ribarstvu uskladilo s odredbama Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2847/1993.

Strukturne i tržišne mjere u ribarstvu

Radi usklađivanja s odredbama pravne stečevine u dijelu strukturne i tržišne politike, Uprava ribarstva planira izradu novog Zakona o strukturnoj, tržišnoj i državnoj potpori u ribarstvu. Ovim bi se zakonom uredila pitanja strukturne potpore u ribarstvu sukladno pravnoj stečevini EU, uvažavajući prije svega odredbe Uredbe Vijeća (EZ) br. 2371/2002, Uredbe Vijeća (EZ) br. 1198/2006, Uredbe Komisije (EZ) br. 498/2007 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 104/2000. Također, ovim Zakonom definirat će se tržišne mjere i državne potpore u ribarstvu definirane propisima Zajednice, te izdvajanje svih mehanizama potpore iz trenutno važećeg Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi i ribarstvu. Donošenje Zakona o strukturnoj, tržišnoj i državnoj potpori u ribarstvu planirano je za III. kvartal 2009. godine.

Tijekom IV. kvartala 2009. planira se i donošenje dvaju podzakonskih propisa. Jedan od planiranih je Pravilnik o osnivanju i priznavanju organizacija proizvođača sukladno odredbama Uredbe Komisije (EZ) br. 2381/2001.

U dijelu organizacije tržišta, osim spomenutog podzakonskog akta čija će zakonska osnova za njihovo donošenje biti u novom Zakonu o državnoj potpori u poljoprivredi i ribarstvu, u II. kvartalu 2009. godine planirano je i donošenje Pravilnika o tržišnim standardima proizvoda ribarstva, čija se zakonska osnova za donošenje nalazi u postojećem Zakonu o morskom ribarstvu.

U 2009. godini bit će također doneseni sljedeći propisi:

Pravilnik o kakvoći konzervirane sardine

Pravilnik o kakvoći konzervirane tune i palamide

Provedbene mjere

Resursi i flota

Uprava ribarstva će sukladno Uredbi (EZ) br. 1921/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. godine o dostavi statističkih podataka o iskrcaju proizvoda ribarstva u Zajednici te opozivanju Uredbe Vijeća (EZ) br. 1382/1991 sustav prikupljanja podataka o iskrcanom ulovu. Izrada Programa prikupljanja podataka, te njegova preliminarna primjena planirana je u II. kvartalu 2009. godine.

Nadzor i kontrola

Sukladno odgovarajućim odredbama Uredbe Vijeća (EZ) br. 2847/1993, Uprava ribarstva će u III. kvartalu 2009. godine izraditi odgovarajuće procedure i obrasce za provedbu nadzora i kontrole.

Strukturne i tržišne mjere u ribarstvu

Od provedbenih mjera, u II. kvartalu 2009. godine planirano je usvajanje Nacionalnog strateškog plana kako je on definiran Uredbom Vijeća (EZ) br. 1198/2006. Izrada nacrtu Operativnog programa koji proizlazi iz Nacionalnog strateškog plana planirana je u IV. kvartalu 2009. godine, a pravna stečevina iz koje proizlazi obaveza izrade ovog programskog dokumenta odnosi se na Uredbu Vijeća (EZ) br. 1198/2006 i Uredbu Komisije (EZ) br. 498/2007.

Tijekom 2009. godine planira se i uspostavljanje odgovarajućih administrativnih struktura s posebnim zadaćama i odgovornostima u pogledu provedbe mjera Europskog fonda za ribarstvo.

Jačanje administrativnih kapaciteta

Temeljem usvojenog trogodišnjeg plana zapošljavanja, tijekom 2009. godine planirano je brojčano ojačati Upravu ribarstva s posebnim naglaskom na Sektoru ribarske inspekcije. Do kraja 2009. godine ovaj bi Sektor trebao brojati ukupno 34 djelatnika, od čega 24 inspektora na moru, 9 na kopnu, te načelnik Sektora.

Uspostavom nove organizacijske sheme Uprave ribarstva temeljene Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja u periodu od 2008. do 2011. godine sistematizirano je ukupno 94 radnih mjesta u Upravi ribarstva.

Za potrebe daljnjeg jačanja administrativnih kapaciteta Uprava ribarstva u 2009. godini nastaviti će provoditi PHARE 2005 Twinning komponente, te će zatražiti 2 TAIEX seminara/tehničke pomoći za područje strukturnih mjera i tržišne politike.

3.14. PROMETNA POLITIKA

3.14.1. Cestovni promet

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Usklađivanje zakonodavstva

Tijekom 2008. godine u području cestovnog prometa nastavljen je postupak usklađivanja zakonodavstva s pravnom stečevinom EU u području socijalnog zakonodavstva u cestovnom prijevozu i pristupa u djelatnost cestovnog prijevoza.

Donesen je Zakon o izmjenama o dopunama Zakona o prijevozu u cestovnom prometu (NN 63/08) kojim je izvršeno daljnje usklađivanje u području pristupa u djelatnost cestovnih prijevoznika i pristupa tržištu cestovnog prijevoza putnika i tereta. Zakon je usklađen sa sljedećim propisima EU:

Direktivom Vijeća 96/26/EZ od 29. travnja 1996. o pristupu u djelatnost prijevoznika u cestovnom prijevozu tereta i u cestovnom prijevozu putnika, o međusobnom priznavanju diploma, svjedodžbi i ostalih dokaza o formalnim kvalifikacijama kako bi se tim prijevoznicima olakšalo ostvarivanje prava na slobodu poslovnog nastana u nacionalnom i međunarodnom prometu, izmijenjena Direktivom Vijeća 98/76/EZ od 1. listopada 1998. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 96/26/EZ o pristupu u djelatnost cestovnih prijevoznika putnika i cestovnih prijevoznika tereta, te uzajamnom priznavanju diploma, svjedodžbi i ostalih dokaza o formalnim kvalifikacijama u cilju omogućavanja tim prijevoznicima prava na slobodu poslovnog nastana u nacionalnom i međunarodnom prijevozu,

Direktivom 2006/1/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. siječnja 2006. o korištenju vozila za prijevoz robe cestovnim putem, koja su unajmljena bez vozača,

Direktivom 2003/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2003. o početnim kvalifikacijama i periodičkoj izobrazbi vozača određenih cestovnih vozila za prijevoz tereta ili putnika, kojom se izmjenjuju i dopunjuju Uredba Vijeća (EEZ-a) br. 3820/85 i Direktiva Vijeća 91/439/EEZ i ukida Direktiva Vijeća 76/914/EEZ ,

Uredbom Vijeća (EEZ) br. 881/92 od 26. ožujka 1992. o pristupu na tržište cestovnog prijevoza tereta unutar Zajednice prema ili s teritorija države članice ili provoza preko teritorija jedne ili više država članica,

Uredbom Vijeća (EEZ) br. 3118/93 od 25. listopada 1993. kojom se utvrđuju uvjeti pod kojima strani prijevoznici mogu vršiti usluge nacionalnog cestovnog prijevoza tereta unutar države članice, izmijenjena Uredbom (EZ) br. 484/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 1. ožujka 2002. kojom se izmjenjuju i dopunjuju Uredba Vijeća (EEZ) br. 881/92 i Uredba Vijeća (EEZ) br. 3118/93 i

Uredbom Vijeća (EEZ) br. 684/92 od 16. ožujka 1992. o zajedničkim pravilima za međunarodni prijevoz putnika međugradskim prijevozom i putničkim autobusima, implementirana: Uredbom Komisije (EZ) br. 2121/98 od 2. listopada 1998. kojom se utvrđuju detaljna pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EEZ) br. 684/92 i Uredbe (EZ) br. 11/98 u pogledu dokumenata za prijevoz putnika međugradskim prijevozom i putničkim autobusima,

Uredbom Vijeća (EZ) br. 12/98 od 11. prosinca 1997. kojom se utvrđuju uvjeti pod kojima strani prijevoznici mogu vršiti usluge nacionalnog cestovnog prijevoza putnika unutar države članice,

Uredbom Vijeća (EEZ) br. 3916/90 od 21. prosinca 1990. o mjerama koje se moraju poduzeti u slučaju krize na tržištu prijevoza tereta cestovnim putem.

Donesen je novi Zakon o radnom vremenu, obveznim odmorima mobilnih radnika i uređajima za bilježenje u cestovnom prijevozu (NN 60/08), usklađen sa sljedećim propisima EU:

Direktivom Vijeća 2002/15 EZ od 15. ožujka 2002. godine o organizaciji radnog vremena osoba koje obavljaju mobilne aktivnosti na cesti,

Direktivom 2006/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o minimalnim uvjetima za provedbu uredba Vijeća (EEZ) br. 3820/85 i 3821/85 o socijalnim propisima vezanim uz djelatnost cestovnog prijevoza, te kojom se ukida Direktiva Vijeća 88/599/EEZ, Uredbom Vijeća EZ/2135/98 od 24. rujna 1998. godine o izmjenama i dopunama Uredbe (EEZ) 3821/85 o uređajima za bilježenje u cestovnom prometu i Direktive 88/599/EEZ o primjeni Uredbe (EEZ) 3820/3821, Uredbom (EZ) 561/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. godine o usklađivanju određenih socijalnih zakonskih propisa u vezi s cestovnim prometom kojom se izmjenjuju i dopunjuju Uredba Vijeća (EEZ) broj 3821/85 i (EZ) broj 2135/98 kojom se ukida Uredba Vijeća (EEZ) broj 3820/85.

U prosincu 2008. godine Hrvatski sabor donio je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim cestama kojim se izvršilo usklađivanje sa pravnom stečevinom EU-a u području korištenja infrastrukture za teška teretna vozila, interoperabilnost i elektroničkih sustava za naplatu cestarine, te o najnižim sigurnosnim zahtjevima u transeuropskoj cestovnoj mreži, i to kako slijedi: Direktivom 2004/54/EZ od 29. travnja 2004. o najnižim sigurnosnim zahtjevima za tunele u transeuropskoj cestovnoj mreži, Direktivom 2004/52/EZ od 29. travnja 2004. o interoperabilnosti elektroničkih sustava za naplatu cestarine u Zajednici, Direktivom 1999/62/EZ od 17. lipnja 1999. o naplaćivanju korištenja nekih vrsta infrastrukture za teška teretna vozila te Direktivom 2006/38/EZ od 17. svibnja 2006. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 1999/62/EZ o pristojbama koje se naplaćuju za upotrebu određenih infrastrukture za teška teretna vozila.

Također, donesen je Zakon o sigurnosti prometa na cestama (NN 67/08), kojim je izvršeno usklađivanje s Direktivom Vijeća 91/671/EEZ od 16. prosinca 1991. o usklađivanju zakona država članica koji se odnose na obaveznu uporabu sigurnosnih pojaseva u vozilima lakšim od 3,5 tona (91/671/EEZ), koja je izmijenjena Direktivom 2003/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, o izuzeću od obveze korištenja sigurnosnog pojasa za službene osobe i iz medicinskih razloga. Donesen je i Pravilnik o pravu na znak pristupačnosti (NN 78/08) usklađen s Preporukom Vijeća od 04. lipnja 1998. godini o parkirnoj kartici za osobe s invaliditetom (98/376/EZ).

Također, donesen je Program ispita o stručnoj osposobljenosti za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoza (NN 91/08), te Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu i postupku provođenja ispita o stručnoj osposobljenosti za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoza (NN 98/08), čime je izvršeno daljnje usklađivanje s Direktivom Vijeća 96/26/EZ sa izmjenama.

Donesen je i objavljen i Pravilnik o tahografima i ograničivačima brzine (NN 89/08) čime je izvršeno daljnje usklađivanje sa: Direktivom 2006/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o minimalnim uvjetima za provedbu uredba Vijeća (EEZ) br. 3820/85 i 3821/85 o socijalnim propisima vezanim uz djelatnost cestovnog prijevoza, te kojom se ukida Direktiva Vijeća 88/599/EEZ, Uredbom Vijeća EZ/2135/98 od 24. rujna 1998. godine o izmjenama i dopunama Uredbe (EEZ) 3821/85 o uređajima za bilježenje u cestovnom prometu i Direktive 88/599/EEZ o primjeni Uredbe (EEZ) 3820/3821, Uredbom (EZ) 561/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. godine o usklađivanju određenih socijalnih zakonskih propisa u vezi s cestovnim prometom kojom se izmjenjuju i dopunjuju Uredba Vijeća (EEZ) broj 3821/85 i (EZ) broj 2135/98 i kojom se ukida Uredba Vijeća (EEZ) broj 3820/85.

Do kraja 2008. godine planira se objava Pravilnika o uvjetima za davanje javne ovlasti za izdavanje kartica, dokumentaciji za natječaj, javnom otvaranju i postupku otvaranja ponuda. Paralelno sa izradom gornjeg Pravilnika izrađena je i natječajna dokumentacija za raspisivanje natječaja za odabir pravne osobe sa javnim ovlastima koja će izdavati kartice.

Nadalje, tijekom studenog 2008. godine u EK poslan je na odobrenje Obrazac kojim se prijavljuje Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture odnosno Uprava cestovnog prometa kao tijelo nadležno za digitalne tahografe.

Također, u studenom 2008. pripremljen je i poslan u EK na komentare prvi nacrt Nacionalnih smjernica za nacionalnu sigurnosnu politiku u području digitalnih tahografa.

Do kraja 2008. godine planira se uskladiti obrazac prometne dozvole sa Direktivom Vijeća od 29. travnja 1999. o dokumentima za registraciju vozila, prilagođena tehničkom napretku sa Direktivom Komisije 2003/127/EZ, na način da će se uvesti slovno šifriranje podataka i podaci koji nedostaju (homologacijski broj, vrsta goriva i odnos snaga/masa). U tom smislu pripremljen je te će do kraja 2008. godine biti donesen Pravilnik o izmjenama Pravilnika o registraciji vozila (NN 5/05, 19/05, 41/05, 8/06, 130/06, 13/07 i 51/07).

Također, pripremljen je te će do kraja 2008. godine biti donesen Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim pregledima vozila usklađen s Direktivom Europskog parlamenta i Vijeća 2000/30/EZ od 6. lipnja 2000. o tehničkim pregledima na cesti komercijalnih vozila koja prometuju unutar Zajednice, prilagođena tehničkom napretku Direktivom 2003/26/EZ.

Donesen je Pravilnik o pokretnoj tlačnoj opremi (NN 126/08) i Pravilnik o aerosolnim raspršivačima (NN 126/08) koji će biti usklađeni s Direktivom 1999/36/EZ od 29. travnja 1999. godine kojom se uređuje prijevoz opreme pod tlakom i Odlukom Komisije 2003/525/EZ od 18. srpnja 2003. godine kojom se odgađa datum provedbe Direktive 1999/36/EZ, a što predstavlja nastavak usklađivanja propisa u području prijevoza opasnih tvari.

Prometna inspekcija

Sukladno članku 39. stavku 3. Zakona o radnom vremenu, obveznim odmorima mobilnih radnika i uređajima za bilježenje u cestovnom prijevozu (NN 60/08) inspekcija će do kraja 2008. godine u potpunosti ostvariti obavljanje kontrole u obujmu kako je definirano navedenim člankom, odnosno inspekciju 1% dana koje odrade vozači vozila obuhvaćenim ovim Zakonom.

Kontrolne preglede na cesti obavljat će inspekcija cestovnog prometa i prometna policija, a preglede u prostoru poduzeća inspekcija cestovnog prometa u skladu sa odredbama članka 39. stavka 5. gornjega Zakona, na način da se najmanje 30 % ukupnog broja provjerenih radnih dana provjerava na cesti, a najmanje 50% u prostorima tvrtki.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Do sredine 2009. godine bit će donesen Pravilnik o početnim kvalifikacijama i periodičkoj izobrazbi vozača kojim će se izvršiti daljnje usklađivanje s Direktivom 2003/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2003. o početnim kvalifikacijama i periodičkoj izobrazbi vozača određenih cestovnih vozila za prijevoz tereta ili putnika, kojom se izmjenjuju i dopunjuju Uredba Vijeća (EEZ-a) br. 3820/85 i Direktiva Vijeća 91/439/EEZ i ukida Direktiva Vijeća 76/914/EEZ.

Do sredine 2009. godine biti će donesen Pravilnik o minimalnim sigurnosnim uvjetima za tunele od faze planiranja do građenja i eksploatacije, kojim će se izvršiti daljnje usklađivanje sa Direktivom 2004/54/EZ od 29. travnja 2004. o najnižim sigurnosnim zahtjevima za tunele u transeuropskoj cestovnoj mreži

Radi daljnjeg usklađivanja zakonodavstva u području cijena i fiskalnih uvjeta, do polovice 2009. godine bit će doneseni Pravilnik o visini godišnje naknade za uporabu javnih cesta što se plaća pri registraciji motornih i priklučnih vozila te Odluka o visini i uvođenju korisničke naknade.

Provedbene mjere

Tijekom 2009. godine nastavit će se dodatne aktivnosti s ciljem uvođenja digitalnih tahografa i to nabavka opreme i programske podrške za kontrolu digitalnih tahografa, također planira se dobivanje stručne i tehničke pomoći za kvalitetno obavljanje kontrolnih pregleda na cesti i poduzećima kroz TALEX program pomoći (radionice, seminari, studijska putovanja i ekspertne misije).

U I. kvartalu 2009. planira se dovršetak izrade te upućivanje u EK na odobrenje konačnog teksta Nacionalnih smjernica za sigurnosnu politiku u području digitalnih tahografa.

Prometna inspekcija planira tijekom 2009. godine povećanje broja pregleda (najmanje 2% dana koje odrade vozači vozila obuhvaćenih Zakonom o radnom vremenu, obveznim odmorima mobilnih radnika i uređajima za bilježenje u cestovnom prijevozu) čime će u potpunosti ostvariti obavljanje kontrole u skladu sa zahtjevima Direktive 2006/22/EZ. Gornji se planovi temelje na prijemu novih inspektora, edukaciji postojećih inspektora i stručnom osposobljavanju novoprimitljenih te nabavci opreme kao i stručnoj i tehničkoj pomoći za kvalitetno obavljanje kontrolnih pregleda na cesti i u poduzećima.

3.14.2. Željeznički promet

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Temeljem Zakona o željeznici (NN 123/03, 30/04 i 79/07) željeznička infrastruktura je u vlasništvu države i ima status javnog dobra u općoj uporabi. Trgovačko društvo HŽ Infrastruktura d.o.o. je pravna osoba koja upravlja željezničkom infrastrukturom s kojom je Republika Hrvatska 15. lipnja 2008. godine sklopila Ugovor o upravljanju željezničkom infrastrukturom kojim se uređuju međusobna prava i obveze, reguliraju tehnički i drugi uvjeti za sigurno odvijanje, organizaciju i reguliranje željezničkog prometa, iznos sredstava za održavanje, osuvremenjivanje (i obnovu), izgradnju (i dogradnju) željezničke infrastrukture, te naknade za korištenje željezničke infrastrukture.

Agencija za regulaciju tržišta željezničkih usluga kao regulatorno tijelo osnovana je Zakonom o agenciji za regulaciju tržišta željezničkih usluga (NN 79/07) u skladu s Direktivom 2001/14/EZ o dodjeli kapaciteta željezničke infrastrukture i određivanju pristojbi za uporabu željezničke infrastrukture, te potvrđama o sigurnosti. Vlada Republike Hrvatske objavila je u studenom 2008. godine javni poziv za predlaganje kandidata za predsjednika i članove Upravnog vijeća Agencije za regulaciju tržišta željezničkih usluga.

U listopadu 2008. godine donesen je Zakon o Agenciji za sigurnost željezničkog prometa (NN 120/08) kojim je osnovana Agencija za sigurnost željezničkog prometa radi osiguravanja nepristranog, otvorenog i nediskriminacijskog obavljanja djelatnosti reguliranja, upravljanja i nadziranja sustava sigurnosti željezničkog prometa, te uspostave i praćenja djelovanja sustava upravljanja sigurnošću upravitelja infrastrukture, željezničkih prijevoznika i pravnih osoba koje obavljaju prijevoz za vlastite potrebe. U skladu sa gornjim Zakonom, Agencija za sigurnost željezničkog prometa obavlja funkciju Tijela nadležnog za sigurnost.

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (NN 41/08) i Pravilnikom o unutarnjem redu Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (svibanj 2008.) uspostavljen je Samostalni odjel za istraživanje željezničkih nesreća koja obavlja funkciju neovisnog Istražnog tijela.

Hrvatski sabor je 5. ožujka 2008. godine donio Nacionalni program željezničke Infrastrukture (NN 31/08) koji kao temeljni dokument određuje prioritete razvoja, izgradnje, osuvremenjivanja, obnove i održavanja funkcionalnosti željezničkog infrastrukturnog sustava za razdoblje od pet godina.

Temeljem Zakona o sigurnosti u željezničkom prometu (NN 40/07), tijekom 2008. godine doneseni su slijedeći podzakonski akti iz područja sigurnosti i interoperabilnosti željezničkoga prometa u Republici Hrvatskoj:

Pravilnik o načinu i uvjetima za obavljanje sigurnoga tijeka željezničkoga prometa;

Pravilnik o tehničkim uvjetima za sigurnost željezničkoga prometa kojima moraju udovoljavati željezničke pruge (NN 128/08);

Pravilnik o tehničkim uvjetima za sigurnost željezničkog prometa kojima moraju udovoljavati željeznička vozila;

Pravilnik o tehničkom pregledu željezničkih vozila;

Pravilnik o radnom vremenu izvršnih radnika u željezničkom prometu (NN 105/08);

Pravilnik o međunarodnom željezničkom prijevozu opasnih tvari (RID). (NN MU 6/08)).

U tijeku 2008. godine pokrenut je glavni projekt PHARE 2006 „Restructuring and Development of Croatian Railway system within the framework of EU legislation – Technical Assistance, Republic of Croatia EuropeAid/126842/D/SER/HR“, i pripadajući okvirni projekti: Staff Training Infrastructure Manager, Staff Training Regulatory Body, National implementation plan of Technical Specifications for Interoperability, Preparation of Implementation of IT support.

Ukupna vrijednost projekata je 2,2 milijuna Eura, a njihova implementacija treba pratiti razvoj željezničkog sektora u naredne 2 godine.

Do kraja 2008. godine za navedene projekte pripremljena je natječajna dokumentacija, pripremljene su sve procedure za objavljivanje natječaja i zaključeni svi objavljeni tenderi.

Krajem 2008. godine pokrenuti su projekti TAIEX „Study visit on Railway Infrastructure capacity and safety“ i TAIEX „Seminar regarding the Implementation of the Directive 2004/49/EC - Railway Infrastructure capacity and safety“.

U 2008. godini Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Uprava željezničkog prometa raspisala je natječaj za zapošljavanje novih djelatnika.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije nastavit će se tijekom 2009. godine donošenjem podzakonskih propisa temeljem Zakona o sigurnosti u željezničkom prometu, pa je tako predviđeno donošenje Pravilnika o izvanrednim događajima.

U drugoj polovici 2009. godini predviđena je uspostava i početak rada Agencije za sigurnost željezničkog prometa. Također, u 2009. godini očekuje se uspostava te početak rada kompetentne i učinkovite Agencije za regulaciju tržišta željezničkih usluga.

Zakonom o sigurnosti u željezničkom prometu, u koji su ugrađene odredbe Direktive 2004/49/EZ o željezničkoj sigurnosti, propisano je da će se dužnosti, ovlasti i zadaci Prijavljenoga tijela propisati do ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju. Tijekom 2009. godine razmotrit će se potreba o osnivanju posebnog prijavljenog tijela s obzirom na usklađivanje sa pravnom stečevinom Europske unije.

Početak provedbe projekta PHARE 2006 „Restructuring and Development of Croatian Railway system within the framework of EU legislation – Technical Assistance“ sa pripadajućim okvirnim projektima „Staff Training Infrastructure Manager“, „Staff Training Regulatory Body“, „National implementation plan of Technical Specifications for Interoperability“ i „Preparation of Implementation of IT support“ predviđeni su za 2009. godinu, a projekti bi trebali završiti najkasnije do 2011. godine.

Za 2009. predviđena je provedba projekata TAIEX „Study visit on Railway Infrastructure capacity and safety“ i TAIEX „Seminar regarding the Implementation of the Directive 2004/49/EC - Railway Infrastructure capacity and safety“.

U 2009. godini Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Uprava željezničkog prometa, a u zavisnosti od broja novo zaposlenih u 2008. godini, planira zapošljavanje novih djelatnika.

3.14.3. Kombinirani promet

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Memorandum o razumijevanju o sudjelovanju RH u programu Zajednice Marco Polo II potpisan je 1. listopada 2008. u Bruxellesu. Ratifikacija predmetnog memoranduma u Hrvatskom saboru očekuje se do kraja 2008. godine.

U okviru TAIEX programa pomoći u studenom 2008. godije upućen je zahtjev za tehničkom pomoći u obliku expertne misije, sa ciljem provedbe usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s Direktivom 92/106/EEZ o uspostavljanju zajedničkih pravila za pojedine oblike kombiniranog prijevoza robe između zemalja članica.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Radna skupina zadužena za usklađivanje nacionalnog zakonodavstva u području kombiniranog prometa planira, ovisno o preporukama TAIEX ekspertne misije, provesti će usklađivanje sa Direktivom 92/106/EEZ kroz izradu Zakona o kombiniranom prometu. Usklađivanje će se provesti najkasnije do kraja II. kvartala 2009. godine.

3.14.4. Unutarnja plovidba

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U 2008. godini temeljem Zakona o plovidbi i lukama unutarnjih voda (NN 109/07 i 132/07) nastavljeno je usklađivanje sa pravnom stečevinom EU kroz slijedeće podzakonske akte;

Pravilnikom o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti komercijalnog prijevoza unutarnjim vodnim putovima (NN 38/08) propisuju se posebni uvjeti koje moraju ispunjavati domaći brodari za obavljanje komercijalnog prijevoza na unutarnjim vodnim putovima, postupak izdavanja odobrenja te rok važenja odobrenja, a sukladno Direktivi Vijeća (EEZ) 87/540 od 9. studenoga 1987. godine,

Pravilnikom o zvanjima i stručnoj osposobljenosti brodaraca (NN 38/08) propisuju se zvanja, stručna osposobljenost, dopunska osposobljenost, ispitni programi, uvjeti i način stjecanja zvanja, postupak izdavanje, priznavanja, obnove i zamjene svjedodžbi brodaraca, te uvjeti koje moraju ispuniti osobe koje obavljaju izobrazbu brodaraca, sukladno Direktivi Vijeća (EEZ) 91/672 od 16. prosinca 1991. i Direktivi Vijeća (EEZ) 96/50 od 23. srpnja 1996.godine,

Pravilnikom o tehničkom nadzornom tijelu za certifikaciju plovila u unutarnjoj plovidbi (NN 99/08) propisuje se sastav, postupak i kriteriji imenovanja Tehničkoga nadzornog tijela za certifikaciju plovila u unutarnjoj plovidbi te postupak i uvjeti za priznavanje klasifikacijskih društava sukladno Direktivi Europskoga Parlamenta i Vijeća 2006/87 od 12. prosinca 2006. godine i Direktivi Europskoga Parlamenta i Vijeća 2006/137/EZ od 18. prosinca 2006. godine,

Pravilnikom o riječnim informacijskim servisima (NN 99/08) propisuje se način organizacije RIS službe, tehničke specifikacije za opremu i usluge, način i nadležnost izdavanja tipskog odobrenja te sve ostalo u svezi upravljanja i administriranja Riječnim informacijskim servisima u unutarnjoj plovidbi sukladno Direktivi 2005/44 od 7 rujna 2005. godine.

Također, Hrvatski sabor donio je Strategiju razvitka riječnog prometa (2008.-2018) (NN 65/08).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Za 2009. godinu planira se nastavak provedbi radnji vezanih za osnivanje Nacionalnog kontrolnog centra.

Kod provedbenih aktivnosti, a vezano za proces prilagodbe sustavu EU-a planira se implementacija Strategije razvitka riječnog prometa u različitim područjima djelovanja unutarnje plovidbe u skladu s preporukama iz Europskog akcijskog plana za riječni promet – NAIADES (Communication from the Commission on the promotion of inland waterway transport „NAIADES“, COM 2006/6/final.

Za 2009. godinu planira se izrada Akcijskog plana za brodarstvo sukladno preporukama iz Europskog akcijskog plana za riječni promet –NAIADES.

3.14.5. Zračni promet

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu (NN 63/08) kojim je izvršeno usklađivanje sa Uredbom 2027/97 o odgovornosti zračnih prijevoznika u slučaju nesreće, izmijenjena Uredbom 889/2002, Uredbom 261/2004 o utvrđivanju zajedničkih pravila u vezi s nadoknadom i pomoći putnicima u slučaju zabrane ukrcaja i otkazivanja ili dugih kašnjenja letova i Uredbom 1107/2006 o pravima osoba s invaliditetom i osoba sa smanjenom pokretljivošću.

Također, donesen je Zakon o potvrđivanju mnogostranog Sporazuma između Europske zajednice i njezinih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, bivše Jugoslavenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunjske, Republike Srbije i Misije privremene Uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu o uspostavi Europskog zajedničkog zračnog prostora (ECAA Sporazuma) (NN MU 4/08).

Tijekom 2008. godine od podzakonskih akata doneseni su:

Pravilnik o uvjetima i načinu izdavanja operativne licencije (NN 5/08 i 45/08) kojim je implementirana Uredba 2407/92 o licenciranju zračnih prijevoznika,

Pravilnik o uvjetima i načinu pružanja usluga u zračnoj plovidbi (NN 40/08) kojim je implementirana Uredba 550/2004 o pružanju navigacijskih usluga zračnog prometa na jedinstvenom europskom nebu (Uredba o pružanju usluga),

Pravilnik o certifikaciji zrakoplova te projektnih i proizvodnih organizacija (NN 40/08) kojim je implementirana Uredba 1702/2003 o plovidbenosti i certificiranju zrakoplova i pripadajućih proizvoda, dijelova i uređaja, kao i za certificiranje proizvodnih organizacija i organizacija za konstruiranje,

Naredba o uspostavljanju popisa zračnih prijevoznika koji imaju zabranu izvođenja operacija na području RH (NN 40/08 i 50/08) kojim je implementirana Uredba 2111/2005 o uspostavljanju liste Zajednice o zračnim prijevoznicima koji imaju zabranu izvođenja operacija unutar Zajednice i o informiranju putnika u zračnom prometu o identitetu operatora,

Pravilnik o cijenama zračnog prijevoza putnika i robe (NN 53/08) kojim je implementirana Uredba 2409/92 o cijenama prijevoza i tarifama za zračni prijevoz,

Pravilnik o rutnim i terminalnim naknadama (NN 37/08) kojim je implementirana Uredba 1794/2006 kojom se utvrđuje zajednički plan obračuna naknada za usluge u zračnoj plovidbi,

Pravilnik o upravljanju zračnim prostorom (NN 58/08) kojim su implementirane Uredba 551/2004 o organizaciji i korištenju zračnog prostora na jedinstvenom europskom nebu (Uredba o zračnom prostoru) i Uredba 2150/2005 o zajedničkim pravilima za fleksibilno korištenje zračnog prostora (FUA Uredba).

Pravilnik o uvjetima i načinu izdavanja svjedodžbe o sposobnosti-certifikata pružatelja usluga u zračnoj plovidbi (NN 81/08) kojim su implementirane Uredba 550/2004 o pružanju usluga u zračnoj plovidbi unutar Jedinstvenog europskog neba (Uredba o pružanju usluga), Uredba 2096/2005 kojom se utvrđuju zajednički zahtjevi za pružanje usluga u zračnoj plovidbi, Uredba 1315/2007 o nadzoru sigurnosti funkcije upravljanja zračnim prometom i kojom se izmjenjuje i dopunjuje Uredba 2096/2005.

Vezano za jačanje administrativnih kapaciteta te preustroj organizacijske strukture unutar Uprave zračnog prometa Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, osnovana su 3 nova Odjela koji bi trebali doprinijeti bržem i kvalitetnijem obavljanju poslova. Raspisan je natječaj za popunjavanje 7 otvorenih radnih mjesta, a postupak je još u tijeku.

Uz to je iz Uprave zračnog prometa izdvojeno istraživanje zrakoplovnih nesreća, te je osnovan Samostalni Odjel za istraživanje nesreća. Taj je Odjel sada dio Ministarstva mora, prometa i infrastrukture kao jedna od njegovih organizacijskih jedinica, odvojen od Uprave zračnog prometa kao civilne zrakoplovne vlasti, kako je propisano europskim i međunarodnim propisima.

Nakon provedene redovne misije stručnjaka za procjenu provedbe ECAA Sporazuma u Hrvatskoj od 22.-24. rujna o.g, EK je preliminarno izvijestila kako je RH ostvarila veliki napredak u odnosu na prošlu godinu te zadovoljava preko 90% postavljenih uvjeta o provedbi prve faze ECAA Sporazuma.

U skladu sa komentarima i preporukama EK u izradi su izmjene Pravilnika o pružanju zemaljskih usluga, te se njegovo donošenje se očekuje do kraja 2008.

U studenom 2008. EK službenim putem prijavljeno je Nacionalno nadzorno tijelo za nadzor pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, što također predstavlja jednu od obveza iz 1. faze ECAA Sporazuma.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Republika Hrvatska će u sektoru zračnog prometa i u 2009. nastaviti sa implementacijom zrakoplovnog zakonodavstva EU-a, i to u dijelu koji proizlazi iz Protokola IV, Članak 2. Sporazuma o zajedničkom europskom zračnom prostoru (ECAA Sporazum).

Planirano je do kraja implementirati Dodatak 1 ECAA Sporazuma „Propisi primjenjivi na civilno zrakoplovstvo“, koji sadrži popis pravne stečevine Europske unije koja će se primjenjivati između ugovornih stranaka, te će se donošenjem novih ili izmjenama i dopunama postojećih propisa izvršiti usklađivanje sa uredbama i direktivama koje su tamo navedene.

U tom smislu, planirane su izmjene i dopune Zakona o zračnom prometu. Provest će se usklađivanje sa nekima od uredbi i direktiva iz Dodatka I ECAA Sporazuma, a u skladu sa komentarima i preporukama EK.

Kroz donošenje podzakonskih propisa izvršit će se usklađivanje sa sljedećim uredbama i direktivama: Uredbom 2407/92 o licenciranju zračnih prijevoznika – kroz izradu novog Pravilnika o Operativnoj licenci,

Uredbom 785/2004 o zahtjevima za osiguranjima prema zračnim prijevoznicima i operatorima zrakoplova – kroz izmjene i dopune Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (NN 151/05), Direktivom 2006/93 o ograničavanju prometovanja zrakoplova obuhvaćenih Dijelom II., Poglavljem 3., Sveskom 1. Dodatka 16. Konvenciji o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, drugo izdanje (1988.) - kroz izmjenu Pravilnika o letenju zrakoplova (NN 75/06),

Uredbom 2299/89 o kodeksu poslovanja sustava rezervacija putem računala, izmijenjena Uredbom 3089/93 i Uredbom 323/1999.

Također će se nastaviti i sa edukacijom djelatnika Uprave zračnog prometa Ministarstva mora, prometa i infrastrukture koji rade na donošenju i implementaciji propisa EU-a iz područja civilnog zračnog prometa (odlasci na seminare, tečajeve i radionice).

Tijekom 2009. godine nastavit će se provoditi aktivnosti vezane za početak rada Agencije za civilno zrakoplovstvo. Aktivnosti se provode u fazama: donošenje internih akata; opis poslova, opis radnih mjesta, sistematizacija radnih mjesta, popisivanje postojeće dokumentacije, opreme, odluka o prelasku nekih zaposlenika, opreme i dokumentacije MMPI u Agenciju.

Početak rada Agencije očekuje se u prvom kvartalu 2009. Očekuje se da će u 2009. godini Agencija za civilno zrakoplovstvo biti velikim dijelom popunjena dovoljnim brojem stručnih osoba.

Započete su aktivnosti za izdavanje certifikata Hrvatskoj kontroli zračne plovidbe, te će se postupak nastaviti i u 2009. godini. Postupak će se provoditi u fazama: zaprimanje zahtjeva; prva obrada zahtjeva; određivanje certifikacijskog tima; pregled dokumentacije; audit; eventualne korektivne mjere; izvještaj o provedenom postupku; razmatranje odluke o izdavanju certifikata; izdavanje certifikata ili odbijanje zahtjeva.

3.14.6. Pomorski promet

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U prosincu 2008. godine Hrvatski sabor donio je Zakon o izmjenama i dopunama Pomorskog zakonika. Predmetnim izmjenama, izvršeno je usklađivanje sa načelima EU o slobodi poslovnog nastana, u dijelu kojim se regulira upis brodova u hrvatski upisnik, a u skladu sa komentarima EK.

Nadalje, ovim izmjenama stvorena je pravna osnova za donošenje propisa kojima će se izvršiti daljnje usklađivanje sa Direktivom 2002/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2002.o

uspostavljanju sustava nadziranja brodskog prometa i informacija Zajednice i o ukidanju Direktive Vijeća 93/75/EEZ.

Preostale odredbe Uredbe (EZ-a) 782/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. travnja 2003. o zabrani organskih spojeva kositra na brodovima, primijenjene su kroz Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o inspekcijskom nadzoru sigurnosti plovidbe (NN 38/2008) i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora RH (NN 10/08).

Odredbe Direktive Vijeća 1999/35/EZ od 29. travnja 1999. o sustavu obaveznih pregleda za sigurnu plovidbu ro-ro trajekata i brzih putničkih plovila u redovnom linijskom prijevozu kojima se definiraju dodatne mjere u odnosu na plovidbu ro-ro putničkih i brzih putničkih brodova na redovnim linijama (čl. 13 Direktive) primijenjene su kroz Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o inspekcijskom nadzoru sigurnosti plovidbe (NN 38/2008). Isti Pravilnik usklađen je i s odgovarajućim odredbama Direktive Vijeća 95/21/EZ od 19. lipnja 1995. o stupanju na snagu međunarodnih normi za sigurnost brodova, sprječavanje zagađivanja i uvjete života i rada na brodu, za brodove koji koriste luke Zajednice i plove vodama koje su u nadležnosti država članica (državni nadzor luka), kako je izmijenjena i dopunjena, te preostalim odredbama Direktive Vijeća 97/70/EZ od 11. prosinca 1997. o uspostavi usklađenog sigurnosnog režima za ribarska plovila dužine 24 metara i duža, u dijelu koji se odnosi na kontrolne mjere (čl. 7. Direktive).

Pravilnikom o pomorskom peljarenju (NN 39/08) propisane su odredbe o obvezi prijavljivanja nedostataka stranog broda koje u obavljanju svojih redovitih poslova utvrde peljari kako je određena člankom 13. stavak 1. Direktive Vijeća 95/21/EZ od 19. lipnja 1995. o stupanju na snagu međunarodnih normi za sigurnost brodova, sprječavanje zagađivanja i uvjete života i rada na brodu, za brodove koji koriste luke Zajednice i plove vodama koje su u nadležnosti država članica (državni nadzor luka).

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sadržaju, obrascima i načinu vođenja isprava, zapisa i knjiga pomorskih brodova (NN 39/08) usklađen je s odredbama Direktive 93/103/EZ.

U skladu s odredbama Uredbe 789/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o preupisu teretnih i putničkih brodova između upisnika unutar Zajednice i o ukidanju Uredbe Vijeća (EEZ-a) 613/91, izrađena su Tehnička Pravila-Dio 1. (NN 130/07) kao temeljna pravila novog sustava Tehničkih pravila za statutarnu certifikaciju pomorskih plovnih objekata koja, sukladno Pomorskom zakoniku donosi Ministar. Ista su donesena s rokom stupanja na snagu od dana pristupanja RH EU. Ova Tehnička pravila u cijelosti su usklađena sa pravnom stečevinom EU, te ne sadrže odredbe Uredbe koje se izravno primjenjuju ulaskom RH u EU. Ista Pravila usklađena su i s odredbama Uredbe 789/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o preupisu teretnih i putničkih brodova između upisnika unutar Zajednice.

Obveza držanja na brodu relevantnih kolektivnih ugovora i nacionalnih propisa za potrebe posade iz članka 8 stavka 3. Direktive Vijeća 1999/63/EZ od 21. lipnja 1999. o Sporazumu o organizaciji radnoga vremena pomoraca koji su sklopili Udruženje brodovlasnika Europske zajednice (ECSA) i Savez sindikata prometnih radnika u Europskoj Uniji (FST) - Prilog: Europski sporazum o organizaciji radnog vremena pomoraca, propisana je kroz Pravilnik o izmjenama Pravilnika o uvjetima i načinu održavanja straže, te obavljanja drugih poslova na brodu, jahti ili brodici kojima se osigurava sigurna plovidba i zaštita mora od onečišćenja s brodova (NN 126/08).

Pravilnikom o priznatim organizacijama za nadzor, pregled i certifikaciju brodova (NN 03/08) izvršeno je usklađenje s Direktivom Vijeća 94/57/EZ od 22. studenoga 1994. o zajedničkim pravilima i standardima za organizacije za inspekcijski pregled i nadzor brodova i odgovarajućih aktivnosti pomorskih uprava.

Republika Hrvatska kao osnivač priznate organizacije Hrvatskog registra brodova (HRB-a), imajući u vidu izuzetan doprinos HRB-a u zaštiti ljudskog života i zaštiti pomorskog okoliša, ima poseban interes da HRB ishodi status priznate organizacije sukladno članku 4. stavku 3. Direktive Vijeća 94/57/EZ od 22. studenoga 1994. o zajedničkim pravilima i standardima za organizacije za inspekcijski pregled i nadzor brodova i odgovarajućih aktivnosti pomorskih uprava i bude na popisu priznatih organizacija sukladno Odluci komisije 96/587/EZ.

U tijeku je izrada te se donošenje očekuje do kraja 2008. godine, Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora RH, čime se planira osigurati puna primjena Konvencije o olakšicama u

međunarodnom pomorskom prometu iz 1965. (IMO FAL Konvencija, 1965) sukladno Direktivi 2002/6/EZ o sustavu javljanja brodova koji uplovljavaju u ili isplivljavaju iz luka država članica Zajednice, kao i preostalih obveza koje proistječu iz Direktive 2002/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2002. o uspostavljanju sustava nadzora pomorskog prometa Zajednice i o ukidanju Direktive Vijeća 93/75/EEZ kao što su obveze kompanije da surađuje s obalnom državom u slučaju opasnosti i slično.

Navedeno usklađenje provedeno je kao rezultat Projekta "Sigurnost pomorskog prometa: Jačanje administrativne sposobnosti-nadzor i upravljanje brodovima" faza I i II.

Nadalje, izmjenama Pravilnika o uvjetima i načinu održavanja reda u lukama i na ostalim dijelovima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora RH iz siječnja 2008. godine (NN 10/08) usklađen je s pojedinim odredbama Direktive 2002/59/EZ i Direktive Vijeća 95/21/EZ.

Također, predmetnim izmjenama implementirana je Direktiva Vijeća 98/41/EZ od 18. lipnja 1998. o registraciji putnika na putničkim brodovima koji plove u pristaništa država članica Zajednice ili iz njih.

Pravilnikom o mjestima zakloništa (NN 03/08) izvršene su obveze iz članka 20. Direktive 2002/59/EZ. U pogledu nepovoljne stope zaustavljanja (detention rate) brodova pod hrvatskom zastavom u sklopu nadzora države zastave u područjima obuhvaćenim Pariškim Memorandumom usvojen je Plan aktivnosti na poboljšanju kvalitete flote. Plan obuhvaća stalne i povremene, zakonodavne, institucionalne i operativne mjere i aktivnosti usmjerene na postizanje definiranih ciljeva. Uz stalne mjere uvedene su i dodatne mjere koje obuhvaćaju:

dodatne godišnje audite sustava upravljanja sigurnošću u kompanijama;

provođenje dodatnog inpekcijskog nadzora nad hrvatskim brodovima u stranim lukama;

pojačani nadzor na priznatom organizacijom ;

ukidanje državnih potpora brodaru čiji brod bude zaustavljen u stranoj luci

ukidanje mogućnosti dobivanja koncesija za državne linije u javnom prijevozu u linijskom pomorskom prometu brodaru čiji brodovi su zaustavljeni u hrvatskoj ili u regiji Pariškog memoranduma o nadzoru države luke;

jačanje administrativne sposobnosti upošljavanjem novih inspektora i dodatnim osposobljavanjem inspektora sigurnosti plovidbe je u tijeku.

Također, u sklopu zakonodavnih aktivnosti donesena je Naredba o najvećoj dopuštenoj starosti brodova koji se mogu upisati u upisnik brodova u Republici Hrvatskoj (NN 38/08).

U studenom 2008. godine dovršena je obalna infrastruktura za nadzor plovidbe kao i prihvat, uporabu i distribuciju AIS podataka na nacionalnoj razini. Nadalje, u provedbi je Projekt "Sigurnost pomorskog prometa: Jačanje administrativne sposobnosti-nadzor i upravljanje brodovima" faza I i II kroz realizaciju stručno-tehničke potpore za izradu informatičko-statističkih i operativnih rješenja VTMS sustava, edukacija osoblja Ministarstva i izrada studije daljnjeg razvoja sustava.

U prosincu 2008. godine pušten je u rad Centralni upisnik brodova i jahti i internetski portal za provjeru valjanosti i autentičnosti svjedodžbi o osposobljenosti i dopunskoj osposobljenosti pomoraca.

Početak 2008. godine puštena je u rad Centralna baza podataka o ukrcaju i iskrcaju pomoraca.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Odredbe Uredbe (EZ-a) 725/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o povećanju zaštite na brodovima i u lukama, u svezi putničkih brodova u nacionalnoj plovidbi kategorije A, provedbe obvezne procjene rizika i primjene zahtjeva na ostale vrste brodova i luka u koje ti brodovi uplovljavaju kao i kaznene odredbe, te određeni preostali zahtjevi Direktive 2005/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2005. o povećanju zaštite u lukama bit će implementirane donošenjem izmjena Zakona o sigurnosnoj zaštiti trgovačkih brodova i luka otvorenih za međunarodni promet (NN 48/04) u III. kvartalu 2009. godine.

U cilju osiguranja da na dan pristupanja RH Europskoj uniji svi brodovi koji plove pod hrvatskom zastavom budu certificirani od strane priznate organizacije, Republika Hrvatska će u prvom kvartalu 2009. godine podnijeti zahtjev Europskoj komisiji radi ishoda status priznate organizacije za Hrvatski registar brodova.

S ciljem provedbe članaka 4. i 5. Direktive 2003/25/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. travnja 2003. o posebnim zahtjevima stabilnosti za ro-ro brodove, Republika Hrvatska je inicirala radnu grupu

u kojoj sudjeluju predstavnici svih jadranskih država, koja ima zadatak definirati značajne visine vala i morska područja u Jadranskom moru kao osnovu za primjenu posebnih zahtjeva za stabilitet.

Sa ciljem provedbe hidrografskih mjerenja kao osnove za definiranje značajne visine vala, predviđena su sredstva u Državnom proračunu za provedbu mjerenja za koja je zadužen Hrvatski hidrografski institut.

Odredbe ove Direktive od značajnog su utjecaja na konstrukciju i opremanje brodova hrvatske zastave koji obavljaju redovne linije u međunarodnom prometu.

Nakon provedbe gore navedenih aktivnosti odredbe Direktive bit će implementirane u Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati brod i brodar za obavljanje međunarodnog linijskog pomorskog prometa, koji se donosi temeljem Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu (NN 33/06), te u Tehnička pravila (Dio 6. – Pregrađivanje), koja su stupila na snagu 1. kolovoza 2007 (NN 77/2007). Republika Hrvatska bit će spremna za primjenu predmetne Direktive do ulaska u EU.

Donošenjem Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o zvanjima i svjedodžbama o osposobljenosti pomoraca, u I. kvartalu 2009. godine, hrvatsko zakonodavstvo će se u potpunosti uskladiti s preostalim odredbama Direktive 2001/25/EZ o nanižoj razini obrazovanja/izobrazbe pomoraca (kako je izmijenjena i dopunjena), a poglavito Direktivom 2005/45/EZ od 7. prosinca 2005. godine o međusobnom priznanju svjedodžbi o osposobljenosti pomoraca izdanih od strane država članica.

Odredbe Direktive 2002/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2002. o uspostavljanju sustava nadziranja brodskog prometa i informacija Zajednice i o ukidanju Direktive Vijeća 93/75/EEZ u dijelu koji se odnosi na praćenje i prikupljanje podataka s brodova u značajnoj mjeri primijeniti će se u Republici Hrvatskoj kroz implementaciju Projekta "Sigurnost pomorskog prometa: Jačanje administrativne sposobnosti-nadzor i upravljanje brodovima" faza I i II uz potporu iz PHARE 2005/2006 programa.

Realizacijom sve tri faze Projekta najkasnije do polovice 2010. godine uspostaviti će se cjeloviti zakonodavni okvir, te organizacijski, institucionalni i tehnološki sustav za praćenje cjelokupnog pomorskog prometa u unutrašnjim morskim vodama, teritorijalnom moru i zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu Republike Hrvatske što će izravno utjecati na smanjenje broja nesreća na moru, poboljšanje rezultata akcija traganja i spašavanja na moru i smanjenje onečišćenja mora s brodova, te omogućiti razmjenu podataka s odgovarajućim tijelima Europske komisije.

Informacijsko-komunikacijski sustav CVTMIS-a, kao dio Integriranoga pomorskoga informacijskog sustava, će u vezi s mogućnošću razmjene podataka biti usklađen sa zahtjevima koje treba donijeti Europska agencija za pomorsku sigurnost, kako je predviđeno Uredbom (EZ) br. 1406/2002 o uspostavi Europske agencije za sigurnost plovidbe.

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture i nadalje će sudjelovati u uspostavljanju suradnje jadranskih obalnih država u pogledu razvoja međuobalnog prometnog povezivanja (Short sea shipping), te na regionalnoj razini sudjelovati u razvoju koncepta „Autocesta mora“ (Motorways of the Sea).

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture koordinirat će aktivnosti, sa ciljem definiranja i uspostave Pomorskog klastera (Maritime Cluster) koje se očekuje do 2010. godine.

3.14.7. Državne potpore

A) OSTVARENO U 2008.

Usklađivanje zakonodavstva

RH je nastavila sa usklađivanjem zakonodavstva sa pravnom stečevinom EU u području državnih potpora u sektoru prometa.

Odlukom o objavljivanju pravila o državnoj potpori u obliku naknade za javne usluga (NN 39/08) objavljena su Pravila o državnoj potpori u obliku naknade za javne usluge sadržana u Odluci Komisije

od 28. studenoga 2005. o primjeni članka 86. stavka 2. Ugovora o EZ-u na državne potpore koje se dodjeljuju u obliku naknada određenim poduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa i Presudi Europskog suda od 24. srpnja 2003. Predmetu C-280/00 Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg protiv Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH 62000J0280, (IES /2003/ str. I-07747).

Nadalje, u studenom 2008. godine VRH je usvojila Odluku o objavljivanju pravila o potpori u prometu (NN 141/08).

Predmetnom Odlukom objavljuju se pravila sadržana su u Uredbi Vijeća (EEZ-a) br. 1191/69 od 26. lipnja 1969., o aktivnostima država članica u vezi s obvezama koje su svojstvene konceptu javne usluge u željezničkom, cestovnom i riječnom prijevozu Uredbi Vijeća (EEZ-a) br. 1107/70 od 4. lipnja 1970. o odobravanju potpora za željeznički i cestovni promet te promet unutarnjim plovnim putovima, Uredbi Vijeća (EEZ-a) br. 1473/75 od 20. svibnja 1975. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Uredba (EEZ-a) br. 1107/70 o odobravanju potpora za željeznički i cestovni promet te promet unutarnjim plovnim putovima, Uredbi Vijeća (EEZ-a) br. 1658/82 od 10. lipnja 1982. koja odredbama o kombiniranom prijevozu dopunjuje Uredbu (EEZ-a) br. 1107/70 o odobravanju potpora za željeznički i cestovni promet te promet unutarnjim plovnim putovima, Uredbi Vijeća (EEZ-a) br. 1893/91 od 20. lipnja 1991. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Uredba (EEZ-a) br. 1191/69 o aktivnostima država članica u vezi s obvezama koje su svojstvene konceptu javne usluge u željezničkom, cestovnom i riječnom prijevozu Uredbi Vijeća (EEZ) br. 2408/92 od 23. srpnja 1992. o pristupu zračnih prijevoznika Zajednice zračnim linijama unutar Zajednicem, Uredbi Vijeća (EEZ-a) br. 3577/92 od 7. prosinca 1992. o primjeni načela slobode pružanja usluga u pomorskom prijevozu unutar država članica (pomorska kabotaža), Uredbi Vijeća (EEZ-a) br. 3578/92 od 7. prosinca 1992. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Uredba (EEZ-a) br. 1107/70 o dodjeljivanju potpora za željeznički i cestovni promet, te promet unutarnjim plovnim putovima, Uredbi Vijeća (EEZ-a) br. 2255/96 od 19. studenog 1996. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Uredba (EEZ-a) br. 1107/70 o odobravanju potpora za željeznički i cestovni promet te promet unutarnjim plovnim putovima, Uredbi Vijeća (EEZ-a) br. 543/97 od 17. ožujka 1997. koja izmjenjuje i dopunjuje Uredbe (EEZ-a) br. 1107/70 o dodjeljivanju potpora za željeznički i cestovni promet te promet unutarnjim plovnim putovima, Priopćenju Komisije C(2004) 43 – Smjernice Zajednice o državnim potporama u pomorskom prometu te Priopćenju Komisije - Smjernice Zajednice za financiranje zračnih luka i potpora za započinjanje poslovanja zračnih prijevoznika koji lete iz regionalnih zračnih luka.

Pomorski promet

Kroz PHARE 2005 projekt izrađena je studija „Croatian Maritime Sector: State Aid and Market Access (Implementation of Regulation 3577/92 and Regulation 4055/86)“(EUROPEAID/119860/C/SV/multi) u suradnji s Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja.

Željeznički promet

Razdvajanje nacionalne željezničke kompanije suklando Zakonu o podjeli trgovačkog društva HŽ - Hrvatske željeznice d.o.o. (NN 153/05) na tvrtke HŽ Holding d.o.o., HŽ Putnički prijevoz d.o.o., HŽ Cargo d.o.o., HŽ Vuča vlakova d.o.o. i HŽ Infrastruktura d.o.o. omogućilo je implementaciju osnovnih tržišnih principa, kao i transparentno korištenje sredstava državnog proračuna RH.

U 2008. godini u sektoru željezničkog prometa dodijeljene su državne potpore za poticanje željezničkog putničkog i kombiniranog prijevoza, sredstva za nabavku novih željezničkih vozila, sredstva za modernizaciju mobilnih kapaciteta, te sredstva za zbrinjavanje viška zaposlenih (otpremnine).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Pomorski promet

Koncesioniranje preostalih državnih linija odvijat će se sukladno odredbama Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu (NN 33/06).

Željeznički promet

Suradnjom tvrtki iz sektora željezničkog prometa i konzultantske kuće nastavlja se proces restrukturiranja željezničkog sektora i liberalizacija željezničkog tržišta.

Predviđena je dodjela državnih potpora u sektoru željezničkog prometa sa kojima se u pravilu osiguraju sredstva za zbrinjavanje viška zaposlenika, poticanje željezničkog putničkog i kombiniranog prijevoza, nabavku novih željezničkih vozila i modernizaciju željezničkih vozila.

3.15. ENERGETIKA

3.15.1. Tržište energenata i sigurnost opskrbe

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Na temelju ranije uspostavljenog zakonskog okvira – (Zakon o tržištu plina (NN 40/07), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energiji (NN 68/01, 177/04 i 76/07), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu električne energije (NN 177/04 i 76/07) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji energetske djelatnosti (NN 177/04 i 76/07) – koji omogućuje liberalizaciju tržišta električne energije i plina, i u 2008. godini je nastavljen taj proces. Od 18. listopada 2007. vlasnik cjelokupnog i jedinog poslovnog udjela Hrvatskog operatora tržišta energije je Republika Hrvatska, a Operator se financira iz naknade za organiziranje tržišta električne energije, koju plaćaju svi tržišni sudionici u skladu s Odlukom Vlade Republike Hrvatske (NN, 94/07). Time je osigurana autonomnost i neovisnost te institucije. Od 1. srpnja 2008. za sve je kupce otvoreno tržište električnom energijom, a od 1. kolovoza i tržište plinom.

Na području električne energije, do 1. lipnja 2008. energetske subjekti su s Hrvatskim operatorom tržišta energije sklopili sedamnaest sporazuma o reguliranju međusobnih odnosa na tržištu električne energije i tako stekli pravo sudjelovanja na tržištu. Među tim sporazumima nalaze i dva proizvođača, koji za proizvodnju koriste energiju vjetra. Mogućnost dobivanja statusa povlaštenog proizvođača iskoristilo je dosad 19 proizvođača, među njima dva koja koriste energiju vjetra.

U području električne energije na dan 9. listopada 2008. više od 1970 kupaca koristilo je status povlaštenog kupca. Ukupna ugovorena godišnja potrošnja električne energije povlaštenih kupaca iznosi 5,62 TWh, što čini 36% ukupne godišnje potrošnje električne energije u Hrvatskoj. Do kraja 2008. godine očekuje se oko 2.500 povlaštenih kupaca i 7 TWh, što predstavlja 45% ukupnog tržišta električne energije.

Trgovanje električnom energijom provodi se temeljem bilateralnih ugovora, a opskrbu električnom energijom s povlaštenim kupcima ugovara HEP-Opskrba, tvrtka kćerka HEP grupe.

HEP-Operator prijenosnog sustava je u krajem 2007. potpisao dvogodišnji sporazum, ITC Clearing and Settlement Agreement 2008-2009, koji se primjenjuje od 1. siječnja 2008. S tim u vezi treba naglasiti da HEP-Operator prijenosnog sustava više **ne naplaćuje** naknadu za tranzit električne energije.

HEP-Operator prijenosnog sustava je u sklopu ugovora za revitalizaciju i modernizaciju sustava vođenja krajem 2007. ugovorio i novu ICT platformu za tržišne funkcije u svojoj nadležnosti. HEP-Operator distribucijskog sustava je u prosincu 2007. usvojio i objavio „Program za osiguranje i primjenu načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti rada HEP-Operatora distribucijskog sustava“. U okviru svoje zakonske obveze oba spomenuta operatora pripremili su tijekom 2007. godine trogodišnje planove razvitka i izgradnje objekata prijenosne i distribucijske mreže za razdoblje 2008. – 2010.

Na području nafte uspješno je počela djelovati Hrvatska agencija za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata (HANDA). U 2008. je donesen Pravilnik o organizaciji, nadzoru i prikupljanju naknade za financiranje rada HANDA-e i obveznih zaliha nafte i naftnih derivata (NN, 3/08), kojim se utvrđuje sadržaj, način i rokovi dostave podataka te način obračuna i rokovi uplate naknade za financiranje HANDA-e i obveznih zaliha nafte i naftnih derivata.

Izrađena je analiza raspoloživih skladišnih prostora na području Republike Hrvatske za potrebe skladištenja obveznih zaliha i zaključeno da nema dovoljno raspoloživog skladišnog prostora koji je potreban za čuvanje 90-dnevnih obveznih zaliha. Potom je izrađen i Program stvaranja preduvjeta i aktivnosti Hrvatske agencije za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata s ciljem osiguranja 90-dnevnih zaliha do 31. srpnja 2012. godini, koji je u fazi usvajanja.

Istovremeno s radom na dugoročnom rješavanju pitanja skladišnog prostora, započelo se i s fizičkim formiranjem zaliha pa je isporučeno prvih 135.000 tona sirove nafte, a do kraja 2008. godine ugovorit će se isporuka još oko 80.000 tona sirove nafte.

Započeta je izrada nacrtu bilateralnih međuvladinih sporazuma o skladištenju obveznih zaliha nafte i naftnih derivata koji bi Republika Hrvatska sklopila s Talijanskom Republikom, Republikom Mađarskom, Kraljevinom Nizozemskom, Saveznom Republikom Njemačkom, Republikom Slovačkom i Republikom Slovenijom.

U području prirodnog plina – nakon što je donesen Zakon o tržištu plina – postavljeni su temeljni elementi za otvaranje tržišta. Za sve djelatnosti su uvedeni operatori sustava i razdvojene tržišne od sistemskih odnosno reguliranih djelatnosti. Pripremljen je i odgovarajući model tržišta plina kao temelj za izradu tržišnih pravila, koji je zajedno s dokumentom Opći uvjeti za isporuku plina upućen u raspravu nakon čega se očekuje njihovo donošenje početkom 2009. godine.

Sigurnost opskrbe područje je koje je u Zakonu o tržištu plina uređeno u skladu s Direktivom Vijeća 2004/67/EZ od 26. travnja 2004. o mjerama za osiguranje sigurnosti opskrbe prirodnim plinom. S tim u svezi donesena je Uredba o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom (NN, 112/08). Uredbom se propisuju mjere za osiguranje pouzdane i učinkovite opskrbe prirodnim plinom, kriteriji i načini određivanja dovoljne količine prirodnog plina za osiguranje pouzdane opskrbe prirodnim plinom zaštićenih kupaca, redosljed smanjenja ili obustave opskrbe prirodnim plinom pojedinim kategorijama kupaca u slučaju kriznog stanja, te sadržaj izvješća opskrbljivača plinom o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom. Mjere za osiguranje pouzdane i učinkovite opskrbe prirodnim plinom predviđene uredbom mogu se podijeliti u tri skupine, odnosno na dugoročne mjere, mjere koje se planiraju i provode na godišnjoj razini zbog prepoznavanja i otklanjanja razloga koji bi mogli dovesti do kriznih stanja, te na interventne mjere u slučaju nastanka krizne situacije koja nije mogla biti predviđena niti spriječena. Mjere zaštite sigurnosti opskrbe prirodnim plinom sukladne su smjernicama 67/2004 vijeća Europske Unije.

Nastavljeno je daljnje jačanje administrativnog kapaciteta Hrvatske energetske regulatorne agencije. Regulatorni odbor Energetske zajednice odredio je Hrvatsku energetska regulatornu agenciju voditeljem Implementacijske skupine za osnivanje Ureda za koordinirane dražbe jugoistočne Europe.

U 2008. godini je donesena Odluka o postotku biogoriva u ukupnom udjelu goriva u 2008. godini i količini biogoriva koje se mora staviti u promet na domaće tržište u 2008. godini (NN, 52/08). Postotak biogoriva u ukupnom udjelu energetske potrošnje goriva u 2008. godini iznosi 1,21%. U tijeku je izrada Zakona o biogorivu, čije se usvajanje očekuje u I. kvartalu 2009. godine.

U 2008. godini sigurnost i kvaliteta opskrbe energentima bili su u Hrvatskoj na visokoj razini, uključujući i turistička područja gdje je ljeti iznimno velika potrošnja.

Izrađen je iznimno važan dokument – Prilagodba i nadogradnja strategije energetskog razvitka Republike Hrvatske – kao nastavak strategije energetskog razvitka iz 2002. godine i priređen za javnu raspravu (tzv. Zelena knjiga) koja traje do 10. prosinca 2008. godine. Postavljena su tri temeljna energetska cilja: sigurnost energetske opskrbe, konkurentnost energetskog sustava i održivost energetskog razvitka.

Strategija gospodarenja mineralnim sirovinama Republike Hrvatske usvojena je na razini Vlade Republike Hrvatske, te predstoji usvajanje u Hrvatskom saboru, a u svezi s Rudarskim zakonikom rasprava je još u tijeku.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Jedan od bitnih prioriteta je proces daljnjeg jačanja administrativnih kapaciteta u svim za energetiku relevantnim ustanovama.

Nastavljaju se aktivnosti na projektima, koji osiguravaju veću sigurnost opskrbe energentima, posebice prirodnim plinom. U tu svrhu završena je studija koja je na temelju više kriterije predložila dvije najpovoljnije lokacije na sjevernom dijelu Jadrana za terminal ukapljenog prirodnog plina. U 2009. će se izraditi odgovarajuća studija utjecaja terminala ukapljenog prirodnog plina na okoliš.

Nastavljaju se aktivnosti na formiranju obveznih zaliha nafte i naftnih derivata. Za 2009. godinu planirano je daljnje povećanje fizičkih zaliha sirove nafte, sklapanje bilateralnih međuvladinih sporazuma o skladištenju obveznih zaliha, određivanje regionalnog razmještaja obveznih zaliha te početak izgradnje dijela dodatnih skladišnih kapaciteta.

Nastavljaju se aktivnosti u svezi s projektom Paneuropski naftovod (Pan European Oil Pipeline). Naftne kompanije Rumunjske, Srbije i Hrvatske potpisale su početkom 2008. sporazum o osnivanju Projektne razvojne kompanije sa sjedištem u Londonu, koja će raditi na promociji projekta Paneuropskog naftovoda Constanza (Rumunjska) - Trst (Italija). U 2009. godini predviđena je investicijska konferencija. Značajan prioritet ima i realizacija projekta Jonsko-jadranski plinovod, za koji su Ministarsku deklaraciju potpisale Hrvatska, Crna Gora i Albanija. Hrvatska je predložila uspostavljanje Međudržavnog odbora zbog aktivnijeg odvijanja projekta.

3.15.2. Energetska učinkovitost i obnovljivi izvori energije

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U prosincu 2008. godine predviđa se donošenje Zakona o učinkovitom korištenju energije, koji je upućen u proceduru. Priređeni su za donošenje i sljedeći dokumenti: Program energetske učinkovitosti Republike Hrvatske te Prvi nacionalni akcijski plan energetske učinkovitosti i Nacionalni potencijal kogeneracije. No, budući da se predviđa donošenje Strategije energetskog razvitka Republike Hrvatske u I. kvartalu 2009., kojom će se, među ostalim, obuhvatit i daljnji razvoj proizvodnje i korištenja obnovljivih izvora energije i kogeneracije, te pri čemu će se obveze Republike Hrvatske usklađivati i s predviđenim izmjenama *acquis-a* (obveze država članica do 2020. godine), navedeni dokumenti bit će doneseni u paketu zajedno sa Strategijom.

Donesen je Akcijski plan za implementaciju Direktive o energetske svojstvima zgrada te izrada studije razvoja primjenjivosti zamjenskih sustava. Provode se aktivnosti vezane uz osiguranje dovoljnog broja stručnjaka za certificiranje zgrada dok Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva sudjeluju u radu projekta CA-EPBD II.

Nadalje, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva započeli su sudjelovanje u radu projekta usmjerene akcije za transpoziciju i provedbu direktive o energetske učinkovitosti i energetske uslugama (CA ESD).

Do kraja godine usvojit će se odgovarajući provedbeni propis kojim se preuzima okvirna Direktiva 2005/32/EZ o uspostavi okvira za određivanje zahtjeva eko dizajna za proizvode koji troše energiju (vidi: 1. Sloboda kretanja roba).

Donesena je Odluka o postotku biogoriva u ukupnom udjelu goriva u 2008. godini i količini biogoriva koje se mora staviti u promet na domaće tržište u 2008. godini u kojoj je propisana obvezna godišnja količina biogoriva koju dobavljač goriva mora staviti u promet na domaće tržište kao i način korištenja biogoriva, a u cilju ostvarenja nacionalnog indikativnog cilja postavljenog temeljem Uredbe o kakvoći biogoriva (NN 141/05). Količina biogoriva koja je uvrštena u Odluku iznosi 1,13 PJ, što odgovara udjelu od 1,21% od ukupne očekivane potrošnje goriva u prometu za 2008. godinu.

Primjenjuju se provedbeni propisi za poticanje proizvodnje električne energije kao povlaštene proizvodnje iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije (Tarifni sustav za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (NN 33/07) i Uredba o naknadi za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (NN

33/07), Uredba o minimalnom udjelu električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče (NN 33/07), Pravilnik o korištenju obnovljivih izvora energije i kogeneracije (NN 67/07), Pravilnik o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije (NN 67/07).

Uredno se provode propisani upravni postupci te upisuju projekti i povlašteni proizvođači u Registar projekta i postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača (Registar OIEKPP) u svezi s kojim je u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP) angažiran novi djelatnik i osigurana računalna podrška. Do rujna 2008. godine zaprimljeno je više od 250 zahtjeva za ishođenje prethodnog energetskeg odobrenja za izgradnju postrojenja i/ili energetskeg odobrenja za izgradnju ili za upis izgrađenih postrojenja u Registar OIEKPP. Od tog broja upravnih zahtjeva najviše zahtjeva se odnose na vjetroelektrane.

Na temelju Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07), koji je vezan uz energetska svojstva zgrada, doneseni su Pravilnik o energetskom certificiranju zgrada (NN 113/08) i Pravilnik o uvjetima i mjerilima za osobe koje provode energetske preglede i energetsko certificiranje zgrada (NN 113/08), a kojima se utvrđuju uvjeti i mjerila za osobe koje će provoditi certificiranje zgrada, o klasifikaciji zgrada, zgrade za koje je obvezno javno izlaganje certifikata, način provođenja certificiranja, način uvida u certifikat te sadržaj i izgled certifikata i drugo. Doneseni su također Tehnički propis o sustavima grijanja i hlađenja zgrada (NN 110/08) i Tehnički propis o racionalnoj uporabi energije i toplinskoj zaštiti u zgradama (NN 110/08).

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini predviđa se donošenje pripadajućih provedbenih propisa na temelju Zakona o biogorivima i Zakona o učinkovitom korištenju energije. Pokrenut će se i konkretne aktivnosti i mjere utvrđene Programom energetske učinkovitosti Republike Hrvatske i Prvim nacionalnim akcijskim planom energetske učinkovitosti. Sagledat će se utvrđivanje provedbenih aktivnosti vezanih uz daljnji razvoj proizvodnje i korištenja obnovljivih izvora energije i kogeneracije, pri čemu će se obveze Republike Hrvatske usklađivati i s predviđenim izmjenama *acquisa* (obveze država članica do 2020. godine).

U prvoj polovici 2009. godine završava projekt CARDS 2004 RELEEL (Usklađivanje propisa za obnovljive izvore energije i označavanje energetske učinkovitosti s propisima EU) u kojem će se dati preporuke u pogledu razvoja i primjene ekonomskih instrumenata za poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti kao i sustava jamstva podrijetla električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije (zeleni i bijeli certifikati).

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost nastavljaju s natječajima za (su)financiranje projekata iz područja obnovljivih izvora i energetske učinkovitosti.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva nastavljaju sa sudjelovanjem u radu projekta usmjerene akcije za transpoziciju i provedbu direktive o energetskoj učinkovitosti i energetskim uslugama (CA ESD).

Predviđaju se daljnje aktivnosti za postizanje zacrtanog cilja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora (solarna energija, energija vjetra i biomase, geotermička energija i energija vodotoka – male hidroelektrane snage do 10 MW) u iznosu 5,8% ukupne potrošnje električne energije do kraja 2010. godine, što predstavlja 1140 GWh.

Planira se daljnje jačanje administrativnih kapaciteta Odjela za obnovljive izvore i energetsku učinkovitost.

3.15.3. Nuklearna sigurnost i zaštita od zračenja

Nuklearna sigurnost

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Temeljem Zakona o nuklearnoj sigurnosti (NN 173/2003), Državni zavod za nuklearnu sigurnost je tijekom 2008. godine donio tri pravilnika:

Pravilnik o kontroli nuklearnog materijala i posebne opreme (NN 15/08),

Pravilnik o uvjetima nuklearne sigurnosti i zaštite za smještaj, projektiranje, gradnju, uporabu i razgradnju objekta u kojem se obavlja nuklearna djelatnost (NN 71/08) i

Pravilnik o uvjetima i načinu postupka izdavanja i oduzimanja odobrenja za pakovanje za prijevoz nuklearnih materijala (NN 83/08).

Sukladno kratkoročnim prioritetima navedenim u Pristupnom partnerstvu i Izvješću o napretku RH u 2008. godini, vezano uz jačanje administrativnih kapaciteta na području nuklearne sigurnosti, u 2008. godini nastavilo se raditi na jačanju administrativne sposobnosti Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost u smislu povećanja kadrovskih kapaciteta Zavoda. Tako je u 2008. godini zaposlen jedan novi djelatnik visoke stručne spreme – viši inspektor u Odjelu za inspekcijske poslove u Sektoru za nuklearni materijal.

U 2008. dovršen je projekt „Instalacija RODOS sustava u RH“ u okviru Phare programa nuklearne sigurnosti 2005, kojim će se ojačati stručni i tehnički temelj za planiranje i pripravnost za slučaj nuklearne nesreće u RH.

Također, priređene su tehničke specifikacije i ostala natječajna dokumentacija te proveden međunarodni javni natječaj za nabavku opreme i usluga na projektu „Potpora Državnom zavodu za nuklearnu sigurnost pri nadogradnji i modernizaciji sustava pravodobnog upozoravanja“ u okviru Phare programa nuklearne sigurnosti 2006. Državni zavod za nuklearnu sigurnost će koordinacijom tog projekta pridonijeti pouzdanosti pravodobnog upozoravanja u okviru pripravnosti za slučaj nuklearne nesreće.

Ukupan opseg aktivnosti Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost je od 2006. godine usuglašen sa zahtjevima norme ISO 9001:2000, koja se odnosi na sustav upravljanja kvalitetom, a od 2007. godine s normom ISO 14001:2004, koja se odnosi na sustav upravljanja okolišem. Tijekom 2008. godine u Državnom zavodu za nuklearnu sigurnost radilo se na uvođenju mjera za usuglašavanje sa zahtjevima norme ISO 27001:2005, koja se odnosi na sustav upravljanja informacijskom sigurnošću.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Osim redovnih upravnih i stručnih poslova koje Državni zavod za nuklearnu sigurnost provodi u okviru svojih nadležnosti, i dalje će se kao ključni prioritet za 2009. godinu jačati administrativne sposobnosti Zavoda popunjavanjem nepopunjenih radnih mjesta u Zavodu i dodatnim usavršavanjem i osposobljavanjem svih djelatnika, što je u skladu s mjerilom broj 12. za poglavlje pregovora 15. Energetika. Tako je u 2009. godini planirano zaposliti pet novih djelatnika s visokom stručnom spremom, koji bi između ostalog radili i na poslovima vezanim uz proces pristupanja RH EU.

Također se planiraju daljnje aktivnosti na projektu „Potpora Državnom zavodu za nuklearnu sigurnost pri nadogradnji i modernizaciji sustava pravodobnog upozoravanja“ u okviru Phare programa nuklearne sigurnosti 2006.

Zaštita od zračenja

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Temeljem Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja (NN 64/06), u daljnjem tekstu Zakon, doneseni su slijedeći podzakonski akti:

- Pravilnik o uvjetima, rokovima i načinu stjecanja potrebnog stručnog obrazovanja i obnove znanja o primjeni mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja (NN 30/08),
- Pravilnik o mjerama radiološke i fizičke sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja (NN 39/08),
- Pravilnik o načinu uklanjanja radioaktivnog onečišćenja, zbrinjavanja radioaktivnog izvora, odnosno poduzimanja svih drugih prijeko potrebnih mjera radi smanjenja štete za ljude i okoliš ili uklanjanja daljnjih rizika, opasnosti ili šteta (NN 53/08),
- Pravilnik o uvjetima, načinu, mjestima te rokovima sustavnog ispitivanja i praćenja vrste i aktivnosti radioaktivnih tvari u zraku, tlu, moru, rijekama, jezerima, podzemnim vodama, krutim i tekućim oborinama, vodi za piće, hrani i predmetima opće uporabe te stambenim i radnim prostorijama (NN 60/08) te
- Pravilnik o uvjetima za projektiranje, gradnju te uklanjanje građevina u kojima su smješteni izvori ionizirajućeg zračenja ili se obavljaju djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja (NN 99/08).

Vlada RH donijela je Uredbu o uvjetima te načinu zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti (NN 44/08) kojom se po prvi put u Republici Hrvatskog uređuju uvjeti koji su potrebni za zbrinjavanje radioaktivnog otpada, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti. Člankom 53. navedene Uredbe propisano je da će Vlada Republike Hrvatske u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu Uredbe (18. travnja 2008.) odrediti mjesto za skladištenje radioaktivnog otpada, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti (središnje skladište). Odluka nije donesena.

U okviru projekta IAEA-RER-9.073 Implementation of National Strategies for Regaining Control over "Orphan Sources", izrađena je Strategija zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva. Strategijom je obuhvaćen visokoaktivni radioaktivni otpad te srednje i niskoaktivni radioaktivni otpad kao i napušteni izvori ionizirajućeg zračenja i izvori bez korisnika.

Temeljem članka 37. Zakona, na prijedlog ministra nadležnog za zdravstvo Vlada Republike Hrvatske je donijela Državni plan i program mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednog događaja, objavljen 24. travnja 2008. u NN 49/08. Državni plan i program mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednog događaja strateški je dokument Republike Hrvatske koji se odnosi na intervencije u slučaju izvanrednih situacija koje mogu nastati prilikom obavljanja djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, odnosno prilikom obavljanja nuklearnih djelatnosti, a njegova svrha se sastoji u izbjegavanju determinističkih i smanjenju stohastičkih učinaka ionizirajućeg zračenja na zdravlje izloženog stanovništva te izbjegavanju, odnosno smanjenju radiološkog onečišćenja okoliša.

U 2008. godini administrativne sposobnosti Državnog zavoda za zaštitu od zračenja donekle su pojačane. Dana 15. listopada 2008. primljena su u državnu službu tri nova državna službenika, jedna osoba visoke stručne spreme i dvije osobe srednje stručne spreme, tako da je broj zaposlenih u Državnom zavodu za zaštitu od zračenja dvanaest (12) od ukupno četrnaest sistematiziranih radnih mjesta.

U proceduru je upućen prijedlog nove Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog zavoda za zaštitu od zračenja kojom se predviđa značajno povećanje broja državnih službenika.

S područja zaštite od neionizirajućeg zračenja do listopada 2008. doneseni su sljedeći provedbeni propisi:

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o zaštiti od elektromagnetskih polja (NN 41/08) i

Pravilnik o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koji se odnose na izloženost radnika rizicima koji potječu od elektromagnetskih polja (NN 38/08).

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini provede će se implementacija zakonskih propisa koji su doneseni u prethodnoj godini.

Izradit će se upute za ishođenje odobrenja za djelatnost s izvorima ionizirajućeg zračenja, za uporabu, kao i uvoz, izvoz i nabavu izvora ionizirajućeg zračenja.

Provodit će se mjere kojima se provodi usklađivanje s pravnom stečevinom i praksom EU-a naročito one vezane uz mjere radiološke i fizičke sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja.

Implementirat će se Uredba o uvjetima te načinu zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti.

Također će se implementirati Državni plan i program mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednog događaja. Donijet će se planovi i postupci za čije je donošenje nadležan ravnatelj Državnog zavoda za zaštitu od zračenja te potaknuti i osigurati donošenje planova, priručnika i operativnih postupaka za čije su donošenje nadležni čelnici drugih tijela državne uprave.

U okviru projekta *«Border Control of Nuclear and Other Radioactive Materials with Stationary Portal Monitor Practices in Croatia»*, iz programa PHARE 2006 instalirat će se na graničnim prijelazima stacionarni portalni monitori za kontrolu nuklearnog i drugog radioaktivnog materijala. Procedure postupanja u slučaju otkrivanja nedozvoljenog prijenosa radioaktivnih materijala preko državne granice propisane su Pravilnikom o načinu i postupku nadzora prilikom uvoza ili izvoza materijala za koji postoji opravdana sumnja da je onečišćen radionuklidima ili sadrži radioaktivne izvore tako da će se u 2009. godini nastaviti s implementacijom projekta. Vezano uz to organizirat će se izobrazba carinskih službenika za korištenje opreme te timova za detekciju, identifikaciju i zbrinjavanje svih vrsta radioaktivnog materijala. Izradit će se programska podrška za nadzor i centralno prikupljanje podataka s monitora postavljenih na graničnim prijelazima, čime će se osigurati dostupnost te kvalitetna i pravovremena razmjena informacija, što će olakšati donošenje odluka o poduzimanju potrebnih mjera.

Ostale provedbene aktivnosti obuhvatit će u prvom redu jačanje administrativnih sposobnosti Zavoda za zaštitu od zračenja.

Vezano uz potrebu jačanja administrativnih kapaciteta na području zaštite od zračenja navedenu u Europskom partnerstvu s Hrvatskom, poglavlje 3.2. Srednjoročni prioriteti, Sektorske politike, u procesu pregovora za poglavlje Energetika - Zaštita od zračenja Europska komisija je ukazala na nedovoljne administrativne kapacitete Zavoda. Na sjednici održanoj 21. svibnja 2008. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Zaključak kojim se primaju na znanje Zajednička stajališta Europske Unije za poglavlja pregovora – pravne stečevine Europske unije 14. Prometna politika i 15. Energetika.

Četvrto mjerilo za poglavlje Energetika obavezuje nas da do vremena pristupanja Republike Hrvatske osiguramo odgovarajuće administrativne kapacitete kako bi bili u mogućnosti pravilno primjenjivati i provoditi relevantno zakonodavstvo u svim područjima vezanim uz nuklearnu sigurnost i zaštitu od zračenja.

Za ispunjavanje navedenog mjerila potrebno je povećati broj državnih službenika zaposlenih u Zavodu, s obzirom na to da su postojeći kadrovski kapaciteti nedostadni za obavljanje svih zakonom propisanih poslova, kao i poslova vezanih uz proces pristupanja.

U 2009. godini planira se donošenje nove Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog zavoda za zaštitu od zračenja. Uredbu je potrebno izmijeniti ne samo zato što su kadrovski kapaciteti nedostadni za obavljanje svih zakonom propisanih poslova, već i stoga što postojeće ustrojstvo ne odgovara

potrebama. Trenutnim ustrojstvom Zavoda nisu predviđena radna mjesta za obavljanje niza poslova prvenstveno vezano uz implementaciju Državnog plana i programa mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednog događaja, zbrinjavanje radioaktivnog otpada i izvora bez posjednika, uspostavu državnog skladišta radioaktivnog materijala i odgovarajuće institucionalne infrastrukture te uspostave sustava nadzora nad metalnim otpadom radi moguće kontaminacije radioaktivnim tvarima i suradnje sa susjednim zemljama na tom području.

3.16. OPOREZIVANJE

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Neizravni porezi

PDV

Radi usklađivanja Zakona o porezu na dodanu vrijednost s Direktivom Vijeća 112/2006/EZ-a o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost i s pravnom stečevinom EU, Porezna uprava je tijekom 2008. godine vršila pripreme za usklađivanje zakonodavstva na području neizravnih poreza.

U svibnju 2008. donesen je Zakon o osobnom identifikacijskom broju koji je objavljen u „Narodnim novinama“ broj 60/08 s početkom primjene od 01. siječnja 2009. godine, koji je temelj za uspostavu jedinstvenog poreznog registra i međunarodnu razmjenu podataka na području poreza.

Trošarine

Krajem 2008. godine pripremljen je nacrt prijedloga jedinstvenog Zakona o trošarinama. U Nacrtu prijedloga Zakona o trošarinama predviđeno je usklađivanje oporezivanja alkohola i alkoholnih pića, duhanskih proizvoda, energenata i električne struje sa propisima EU sukladno kojima su alkohol i alkoholna pića, energenti i električna struja definirani prema tarifnim oznakama Carinske tarife.

Također se uvode instituti: odgode plaćanja trošarine, trošarinskih skladišta i ovlaštenih držatelja skladišta, popratne isprave koje prate kretanje trošarinskih proizvoda u sustavu i izvan sustava odgode, i novi sustav trošarinskih garancija.

U okviru trošarinske strategije usklađivanja nacionalnih zakona Republike Hrvatske sa smjericama Europske unije koje se odnose na trošarine, vrše se, od strane stručnih tijela, analize učinaka i posljedica primjene novih, europskih, trošarinskih instituta na proračun, hrvatsko gospodarstvo i građanstvo i to za duhanske i alkoholne proizvode, dok su za energente i električnu energiju navedene analize učinaka izvršene.

U odnosu na nacionalno porezno zakonodavstvo koje je vezano za oporezivanje proizvoda koji ne pripadaju pravnoj stečevini EU (posebni porezi na bezalkoholna pića, kavu, luksuzne proizvode, osobne automobile, motocikle, plovila i zrakoplove) - a čiju primjenu na nacionalnom nivou omogućavaju odredbe članka 3. osnovne trošarinske Direktive Vijeća 92/12/EEZ, izvršena je usporedna analiza nacionalnih zakonodavstva pojedinih država članica sa svrhom da odredbe naših nacionalnih zakona koje reguliraju oporezivanje ovih proizvoda ne bi predstavljale prepreke nesmetanoj trgovini tim proizvodima između država članica na zajedničkom tržištu EU.

Dana 05. prosinca 2008. godine Vlada RH donijela je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posebnom porezu na duhanske proizvode koji je potom upućen u saborsku proceduru donošenja. Navedenim zakonom se razlike u poreznom opterećenju između skupina cigareta A, B i C smanjuju za 50% s danom primjene 01. 01. 2009., dok bi se s danom primjene 01. 01. 2010. razlike u poreznom opterećenju između skupina u potpunosti ukinule.

Izravni porezi

Glede implementacije Direktive Vijeća 90/434/EEZ od 23 srpnja 1990. o zajedničkom sustavu oporezivanja kod spajanja, razdvajanja, prijenosa imovine i razmjene dionica između društava iz različitih država članica, Direktive Vijeća 2003/49/EZ od 3. lipnja 2003. o zajedničkom sustavu oporezivanja kamata i autorskih naknada između povezanih društava iz različitih država članica i

Direktive Vijeća 90/435/EEZ od 23. srpnja 1990. o zajedničkom sustavu oporezivanja koji se primjenjuje u slučaju matičnih društava i društva kćeri iz različitih država članica u nacionalni propis, provedene su sve pripremne radnje za usklađivanje nacionalnog propisa s navedenim direktivama. S tim u vezi, Hrvatski sabor je 5. prosinca 2008. godine donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit kojim je provedeno usklađivanje s navedenim direktivama, a isti stupa na snagu danom pristupanja RH Europskoj uniji.

Radi usvajanja načela iz Kodeksa o postupanju pri oporezivanju poslovanja, provedene su sve pripremne radnje za donošenje Zaključka Vlade Republike Hrvatske kojim se ministarstva i ostala tijela državne uprave obvezuju na usklađenje prijedloga propisa s načelima oporezivanja sadržanim u navedenom Kodeksu. Prijedlog Zaključka Vlade Republike Hrvatske upućen je u proceduru Vlade Republike Hrvatske i biti će donesen u IV. kvartalu 2008. godine.

U srpnju 2008. godine, donesen je novi Zakon o doprinosima koji je objavljen u „Narodnim novinama“ broj 84/08 s primjenom od 1. siječnja 2009. godine.

Administrativna suradnja

Radi propisivanja potrebnog zakonskog okvira za područje administrativne suradnje, Hrvatski sabor je 5. prosinca 2008. donio novi Opći porezni zakon kojim je hrvatsko porezno zakonodavstvo usklađeno s pravnom stečevinom Europske unije, i to s Direktivom 77/799 EEZ-a, Direktivom 2008/55 EZ-a i Direktivom 2003/48 EZ-a, koje se odnose na administrativnu suradnju između država članica Europskih zajednica za područje poreza te razmjenu informacija između država članica Europskih zajednica o isplaćenim kamatama na dohodak od štednje. Predviđeno je da Zakon stupi na snagu 1. siječnja 2009., osim odredaba koje se odnose na administrativnu suradnju između država članica Europskih zajednica za područje poreza, te na razmjenu informacija između država članica Europskih zajednica o isplaćenim kamatama na dohodak od štednje, a koje će stupiti na snagu danom prijema Republike Hrvatske u članstvo Europske unije.

Provedbene aktivnosti

Carinska uprava

Za provođenje i implementaciju projekta „EMCS razvoj – potpora upravljanju“ i „EMCS faza 2 – razvoj softvera“ koji se odvijaju unutar PHARE 2005. projekta imenovan je projektni tim (poslovni i IT) koji sačinjavaju službenici Središnjeg ureda Carinske uprave (Služba za posebne poreze, Služba za informacijski sustav, statistike i analize, Služba za nadzor) i carinarnica (Odsjek za posebne poreze).

PHARE 2005. sastoji se od dviju komponenata.

Prva je komponenta provedba PHARE 2005 twinning projekta „EMCS razvoj – potpora upravljanju“ započela je 19. studenog 2007. godine. Ovaj projekt nastavak je CARDS 2003 twinning projekta „Potpora Carinskoj upravi u području trošarina“ koji je uspješno proveden tijekom 2006. i 2007. godine. Osnovna svrha twinning projekta je davanje podrške u upravljanju razvojem Kontrolnog sustava nad kretanjem trošarinske robe, koji će biti okosnica novog trošarinskog sustava koji će u sebi sadržavati sustav odgode plaćanja trošarina za ovlaštene trošarinske obveznike. Projekt se sastoji od 8 komponenti s ukupno 50 aktivnosti koje će se održavati u Carinskoj upravi, Središnjem uredu i Carinskom centru za obuku, uključujući studijska putovanja u Republiku Austriju, Češku i Litvu. Do sada su održane sve radionice prema planu održavanja i to jedna u Rijeci, a ostale u Središnjem uredu. Također, su održani studijski posjet u Litvu i Češku u trajanju od po 5 dana. Aktivnosti se odvijaju sukladno Twinning ugovoru.

Druga komponenta programa PHARE 2005 je komponenta pružanja usluga „EMCS faza 2 – razvoj softvera“. a započela je 07. prosinca 2007. godine i trajati će 18 mjeseci. Projekt se provodi u suradnji s tvrtkom IBM Croatia Ltd., Svrha projekta je razvoj nacionalne softver aplikacije EMCS sa svim uključenim funkcionalnim zahtjevima koju obuhvaća faza 2 razvoja EMCS sustava. Projekt se odvija u 4 faze, a do 15. rujna 2008. održano je 36 radionica članova projektnog tima Carinske uprave s kontraktorom. Tjedno se održavaju redovni sastanci voditelja projekata.

Aktivnosti se odvijaju u skladu s radnim planom. Prve 3 faze projekta su uspješno realizirane, te su svi dokumenti isporučeni u zadanim rokovima.

Natječajna dokumentacija za program PHARE 2006 projekt, „EMCS Faza 3 – razvoj softvera“ pripremljena je u prvom kvartalu 2008. godine. Dana 22. srpnja 2008. godine održan je sastanak Odbora za ocjenjivanje ponuda za uži izbor (Shortlist Panel) za projekt PHARE 2006 „EMCS Faza 3 – razvoj softvera“, dok je 21. do 23. listopada 2008. održana evaluacija ponuda za konačan odabir partnera u razvoju aplikacije.

Rad na daljnjem poboljšanju funkcionalnosti aplikacije SEEDv0 provodi se u kontinuitetu.

U svrhu jačanja administrativnih sposobnosti sadašnjih i budućih trošarinskih djelatnika, odnosno trošarinskih organizacijskih jedinica, izvršene su elaboracije profila poslova te su dane preporuke glede organizacije i upravljanja trošarinskim sustavom, a u daljnjem koraku vrše se i pripreme usmjerene na specifikaciju poslova trošarinskog sustava.

U tom okviru izvršena je i obuka za 18 trenera Carinske uprave u Carinskom centru za obuku, prikazom Direktiva EU koje se odnose na kretanje, skladištenje i nadzor trošarinskih proizvoda. Prezentirane su sljedeće Direktive EEZ: 92/12, 92/79, 92/80, 95/59, 92/83, 92/84, 2003/96 i 95/60, te obuka na istu temu za po jednog inspektora iz svake Carinarnice.

Također, tijekom 2008. godine primljena su dva nova djelatnika u Službu za posebne poreze pri Središnjem uredu Carinske uprave.

Trošarinski djelatnici aktivno su sudjelovali i u Fiscalis 2007 i 2013 programu razmjene i to u Mađarskoj, Irskoj, Latviji, Italiji i Danskoj.

Porezna uprava

Glede jačanja administrativnih i institucionalnih kapaciteta Porezna uprava je provodila niz aktivnosti predviđenih programom PHARE 2005.

Tijekom IV. kvartala 2007. godine i s početkom ožujka 2008. godine u Službu za informacijski sustav, Odjel za projektiranje, razvoj i implementaciju rješenja premješteno je 5 službenika. Službenici su uključeni u opsežan program školovanja iz područja VIES sustava, analize poslovnih procesa i projektnog menadžmenta. Uključivanje u obavljanje poslova Službe za informacijski sustav glavninom se odnosi na redovito sudjelovanje u projektnim aktivnostima PHARE 2005 twinning – „VIES efikasno upravljanje i poslovna podrška“.

U svrhu jačanja administrativnih kapaciteta potrebnih za uspješno ostvarivanje administrativne suradnje na području razmjene informacija o porezima, ustrojen je Odjel za CLO u Središnjem uredu Porezne uprave. Također, odabrano je 5 djelatnika iz Područnog ureda Zagreb koji će raditi u Odjelu za CLO, a koji se na treninzima, radionicama i seminarima kontinuirano obučavaju za rad u hrvatskom CLO uredu.

Vezano za jačanje administrativne sposobnosti na području nadzora, Porezna uprava RH od početka 2008. godine provodila je twinning light projekt „Jačanje i unapređenje Porezne uprave na području nadzora poreznih obveznika“ iz programa PHARE 2005, u suradnji s Poreznom upravom Francuske. Projekt se odnosi na jačanje funkcije nadzora prvenstveno kod velikih poreznih obveznika sa naglaskom na nadzor banaka, osiguravajućih društava i financijskih institucija, transfernih cijena te elektronički nadzor.

Krajem mjeseca lipnja 2008. godine, održan je zadnji seminar za inspektore Porezne uprave RH, prije završnog seminara, u tijeku kojega je sastavljen i razmatran dokument o projektu uvođenja elektroničkog nadzora (E-audit project paper). Porezna uprava RH stekla je osnovna i šira znanja o upotrebi suvremenih elektroničkih alata, upoznata je sa europskom legislativom na tom području i osnovnim preduvjetima za uvođenje elektroničkog nadzora.

Iako Završno izvješće još nije razmatrano, općenita je ocjena kako predstavnika Porezne uprave RH tako i predstavnika Porezne uprave Republike Francuske da je Porezna uprava RH sudjelovanjem u navedenom projektu poboljšala nivo znanja i sposobnosti za učinkovitije obavljanje nadzora, naročito kod velikih poreznih obveznika odnosno banaka, osiguravajućih društava i financijskih institucija, nadzora transfernih cijena te znanja vezano za upotrebu suvremenih elektroničkih alata. Obzirom na opsežnost materije koja je bila obuhvaćena projektom, Porezna uprava RH pokazuje daljnji interes za nastavak odnosno proširenje znanja inspektora na području nadzora paralelno sa uvođenjem odnosno nabavom potrebnih programa i opreme za provođenje elektroničkog nadzora.

Na području borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma određeno je 30 djelatnika nadzora iz svih područnih ureda porezne uprave RH koji će do kraja 2009. godine sudjelovati na seminaru i radionici iz Akcijskog plana za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma, koja će se organizirati s europskim stručnjacima.

Služba za nadzor operativno provodi nadzore u više casina i automat klubova na području RH u kojima između ostalog nadzire isplate dobitaka na blagajni preko 100.000 kuna, za koje koncesionar mora izdati račun. Pokrenut je zahtjev za oduzimanje koncesije jednom casinu sa sjedištem u Zagrebu zbog povreda Zakona o priređivanju igara na sreću i nagradnih igara.

FISCALIS 2013

Glede predviđenih aktivnosti iz FISCALIS programa, Porezna uprava redovito je i aktivno sudjelovala u radnim posjetima, seminarima i radionicama.

Tijekom 2008. godine, u FISCALIS programu sudjelovao je znatno veći broj službenika Porezne uprave u odnosu na prethodne godine što je pridonijelo boljem razumijevanju pravne stečevine Europske unije.

U lipnju 2008. godine, Ministarstvo financija - Porezna uprava u suradnji s Europskom komisijom održala je u Dubrovniku Fiscalis seminar o suradnji poreznih uprava država članica Europske unije u slučajevima dvostrukog oporezivanja, koji je od strane Europske komisije i sudionika ocijenjen kao izuzetno uspješan.

U rujnu 2008. godine, Ministarstvo financija - Porezna uprava organizirala je dolazne radne posjete u Područnim uredima Rijeci, Splitu i Dubrovniku vezane za područje organizacije i tijeka poreznog nadzora u RH.

TAIEX

U sklopu pripremnih poslova vezanih za izmjenu Zakona o porezu na dobit obavljene su tehničke konzultacije s Europskom komisijom u organizaciji TAIEX-a, u srpnju 2008. u Bruxellesu, radi boljeg razumijevanja pravne stečevine Europske unije u području izravnih poreza.

Svjetska Banka – Projekt modernizacije Porezne uprave

Namjena Projekta je poduprijeti modernizaciju Porezne uprave s ciljem postizanja daljnjih poboljšanja na područjima učinkovitosti poslovanja, usluga poreznim obveznicima i urednog ispunjavanja poreznih obveza, putem jačanja kapaciteta i poboljšanja sustava Porezne uprave.

Ostvarenje projekta planira se kroz 3 komponente:

Modernizacija poslovne infrastrukture (organizacijska, konsolidacija i funkcionalna preraspodjela poreznih ispostava Grada Zagreba i ispostave za velike porezne obveznike, uključujući i izgradnju), putem unapređenja organizacijskih i kadrovskih rješenja, usluga poreznim obveznicima, postupaka prisilne naplate te politike upravljanja ljudskim potencijalima.

Modernizacija obrazovne infrastrukture, u smislu povećanja profesionalnosti, kompetencija i znanja službenika Porezne uprave i poreznih obveznika, putem unaprjeđivanja kapaciteta u upravljanju ljudskim potencijalima i provođenju obuke, unaprjeđivanja sustava obuke i programa razmjene znanja za porezne službenike .

Modernizacija informacijske infrastrukture (unapređenje sustava upravljanja informacijama te potpora uvođenju poreznog broja)

Sukladno planu aktivnosti, traje realizacija projekta evaluacije Područnog ureda Zagreb i ispostave za velike porezne obveznike. U tijeku je priprema natječajne procedure za kupovinu zemljišta za izgradnju objekta.

IT INTERKONEKTIVNOST

Glede izgradnje i razvoja VIES sustava u cilju uvođenja i daljnjeg razvoja novoga sustava i učinkovite razmjene informacija o PDV-u, uspješnog upravljanja novim sustavom, uspješne povezanosti sa sustavima država članica i jačanja administrativnih kapaciteta, ostvareni su slijedeći rezultati:

PHARE 2005

1. Twinning projekt – „VIES efikasno upravljanje i poslovna podrška“

Ugovorni partner je Austrija, a dogovoreno trajanje projekta je 18 mjeseci. Projekt je počeo u prosincu 2007. godine, a predviđeni kraj projekta je lipanj 2009.

Cilj projekta: pomoći Poreznoj upravi u stvaranju uvjeta za uvođenje i efikasno upravljanje Sustavom razmjena informacija o PDV-u (VIES) prilagođavanjem postojećeg nacionalnog PDV informacijskog sustava. To uključuje uspostavljanje IT mreže kako bi se osigurala povezanost sa EU poreznim sustavom, jačanje administrativnih kapaciteta kako bi se osiguralo uspješno upravljanje novim sustavom te učinkovita administrativna suradnja sa državama članicama EU i DG TAXUD-om.

Projektne aktivnosti se odvijaju uredno i prema radnom planu, uz iznimno dobru suradnju s austrijskim twinning partnerima.

Tijekom 2008. godine, napravljen je prijedlog nacрта izmjena i dopuna Općeg poreznog zakona u dijelu postupaka administrativne suradnje i razmjene informacija. Izrađena su četiri Vodiča sa opisima radnih procesa u budućem hrvatskom CLO-u. Također, kontinuirano se radi na Prijedlogu nacрта novog Zakona o porezu na dodanu vrijednost.

2. Ugovor o uslugama „Razvoj obveznih funkcija VIES-a – razvoj aplikacijskog softvera“;

Ugovorni partner je IBM Hrvatska d.o.o., a dogovoreno trajanje projekta je 18 mjeseci. Projekt je počeo u prosincu 2007. godine a predviđeni kraj projekta je lipanj 2009. godine.

Cilj projekta: Dizajn i razvoj VIES sustava (VAT Information Exchange System) za Poreznu upravu Hrvatske, koji će osigurati pravovremene i točne razmjene podataka o PDV-u između zemalja članica.

Projektne aktivnosti se odvijaju uredno i prema radnom planu. Provode se metode, procesi i procedure kako bi se osigurao učinkovit razvoj softwera koji mora zadovoljavati potrebe CLO-a i aktivnosti Porezne uprave. Razvija se VIES podsustav-provjera valjanosti PDV identifikacijskih brojeva i provjera prometa; testiranje podsustava;

Sukladno projektnom planu, isporuke projekta redovito se dostavljaju Poreznoj upravi te se kontroliraju u suradnji s twinning partnerom.

U realizaciju projekta uključen je i APIS-IT kao nositelj informatičke podrške nacionalnog dijela u povezivanju s VIES sustavom.

Status CCN/CSI projekta u direktnoj je vezi s uspješnim nastavkom provođenja PHARE 2005 - Ugovor o uslugama „Razvoj obveznih funkcija VIES-a – razvoj softwera“. Zbog kašnjenja u CCN/CSI realizaciji poduzimaju se koraci za izbjegavanje mogućih kašnjenja u provođenju projektnih aktivnosti PHARE 2005- Ugovor o uslugama.

PHARE 2006

Nakon uspostavljanja VIES sustava i njegovog testiranja uslijediti će razvoj naprednih funkcija VIES sustava (tzv. VIES 2) te razvoj sustava VoES (razmjena podataka o PDV-u na elektronske usluge). Ta sljedeća faza razvoja VIES-a financirat će se u okviru projekta 2006 „Jačanje i unapređenje informacijskog sustava hrvatske Porezne uprave radi postizanja EU standarda na području PDV-a“. Očekivani početak projekta je drugi kvartal 2009. godine. Projekt će se sastojati od dvije komponente:

Komponenta 1: Twinning za upravljanje projektom – Twinning

Izrađena je projektna dokumentacija, proveden je natječajni postupak i odabrana je Austrija za twinning partnera. U tijeku je usuglašavanje Radnog plana između Porezne uprave i twinning partnera.

Komponenta 2: Unapređenje VIES-a i razvoj VoES-a – Ugovor o uslugama

Do sada je proveden dio natječajnog postupka. Evaluacija ponuda (short list) za razvoj software-a za VIES 2 i VoES je održana 28. srpnja 2008. U tijeku je evaluacijski postupak i odabir ugovaratelja, s iznimno kratkim rokom dovršetka natječajnog postupka 30.11. 2008. Ukoliko Ugovor o uslugama ne bude potpisan do 30.11.2008., rezervirana sredstva iz PHARE 2006 programa neće biti iskorištena pa će se ovaj obvezni razvoj iz područja IT projekata morati financirati iz drugih izvora.

Nastavljen je projekt ePorezna uvođenjem novih modula: eID i ePD u probnom radu do rujna 2007. godine. Od listopada 2007. godine, sustav ePorezna u redovnom radu (produkciji) obuhvaća: provjeru podataka u poreznoj knjigovodstvenoj kartici poduzetnika (ePKK), popunjavanje i podnošenje prijave PDV-a (ePDV), popunjavanje i podnošenje ID obrazaca (eID) i popunjavanje i podnošenje godišnje prijave poreza na dohodak (ePD).

Nadalje, provedene su aktivnosti s ciljem olakšavanja provedbenih prepreka kod korisnika usluga (davanje punomoći registriranih korisnika za korištenje usluge ePorezna).

Pokrenuta je natječajna procedura za pribavljanje usluge održavanja sustava i mreže od vanjskih partnera (system and network maintenance outsourcing).

Pokrenute su preliminarne analize stanja infrastrukture računalne mreže Porezne uprave s ciljem pokretanja projekta razvoja i modernizacije infrastrukture mreže (opreme i programske podrške).

Pokrenute su preliminarne analize i snimke stanja s ciljem pokretanja projekta koji bi unaprijedio sigurnosnu politiku na području „backup“ politike u Poreznoj upravi, uz nabavu potrebne opreme i programske podrške.

Vanjski partner APIS IT, koji pruža usluge u izradi i održavanju aplikacija poreznih evidencija, radi na uvođenju modernih metodologija na IT području kroz projekt redizajna registra poreznih obveznika.

Status CCN/CSI gateway-a u nadležnosti je Carinske uprave. Realizacija CCN/CSI još nije ostvarena zaključno s početkom rujna 2008. godine. CCN/CSI bitan je preduvjet za uspostavljanje informacijsko-tehnološke povezanosti i uspješno provođenje ostalih projekata iz područja informacijsko-tehnološke povezanosti koji su u nadležnosti Porezne uprave.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Neizravni porezi

PDV

Planira se donošenje Zakona o porezu na dodanu vrijednost u II. kvartalu 2009. godine radi usklađenja s Direktivom 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost i s pravnom stečevinom EU, te u tom smislu se obavljaju pripremne radnje.

Trošarine

Očekivano donošenje novog Zakona o trošarinama, radi učinkovitije i lakše primjene rezultirat će izdavanjem provedbenih naputaka i uputa za rad carinarnicama

Provedbene aktivnosti

Porezna uprava

PHARE 2005

Projekti iz programa PHARE 2005 koji su započeli u prosincu 2007. godine nastavljaju sa provedbenim aktivnostima i u 2009. godini. Ovim projektima Poreznoj upravi će se pomoći u dizajnu i razvoju sustava razmjene informacija o PDV-u (VIES), te jačanju administrativnih kapaciteta radi uspješnog upravljanja novim sustavom i učinkovite razmjene informacija sa državama članicama EU. Do kraja trajanja projekta, koji je predviđen je za drugi kvartal 2009. godine, sustav VIES biti će uspostavljan i testiran.

PHARE 2006

Projekti iz programa PHARE 2006 nastavljaju se na projekte iz programa PHARE 2005, ovisi od ostvarenih rezultata projekata iz programa PHARE 2005 a njihov se završetak očekuje u lipnju 2009. U okviru programa PHARE 2006 nastaviti će se projektne aktivnosti za oba projekta: trebale bi se nastaviti i privesti kraju sve aktivnosti vezane uz VIES sustav, CLO, VES, te dovesti u funkciju VIES

sustav prema EU zahtjevima. Završetkom PHARE 2006 projekta, unaprijeđeni VIES sustav mora biti u funkciji.

Nastavak daljnjeg obrazovanja inspektora na području nadzora putem modernih alata i tehnika, uvođenjem elektroničkog nadzora u praktično provođenje nadzora kod poreznih obveznika posebno s naglaskom na e-nadzor PDV-a kao i e-nadzor banaka te financijskih institucija.

Ovaj bi se cilj postigao provođenjem projekta twinning light u sklopu programa IPA 2007.

Nastavno na ostvarene rezultate projekata iz programa Phare 2005, uslijedit će slijedeća faza razvoja sustava VIES unutar projekata iz programa PHARE 2006. Predviđene projektne aktivnosti obuhvaćaju razvoj naprednih funkcija sustava VIES (tzv. VIES2) i razvoj sustava VoES (razmjena informacija o PDV-u na elektronske usluge). Očekivani početak projekta je drugi kvartal 2009. godine, a predviđeno trajanje projekta je 18 mjeseci.

MATRAFLEX

Nastavak projekta MATRAFLEX „Analiza rizika s ciljem odabira poreznih obveznika za nadzor“ u suradnji s Poreznom upravom Nizozemske. Projekt sa navedenim nazivom proveden je 2007. godine u suradnji s Poreznom upravom Nizozemske, a predviđen je nastavak bilateralne suradnje na tom području kako bi došlo do implementacije u praksi odnosno primjene konkretnih metoda analize rizika radi odabira poreznih obveznika za nadzor.

Nastavak seminara OECD-a o transfernim cijenama za inspektore Porezne uprave koji obavljaju poslove inspekcijskog nadzora kod velikih poreznih obveznika.

Informacijski sustav

Kontinuirano nastaviti rast broja poreznih obveznika koji koriste najmanje jedan e-servis Porezne uprave.

Izvršiti pripreme za projekt razmjene podataka o oporezivanju elektroničkih transakcija među zemljama članicama Europske unije – VES odvijat će se kroz planirani PHARE 2006 projekte.

Aktivnosti izrade prijedloga knjige standardnih elektroničkih zapisa između Porezne uprave i ostalih tijela državne uprave u području odgovornosti Porezne uprave se uključuju u započete aktivnosti na projektu uvođenja osobnog identifikacijskog broja (OIB). Ovisno o prioritetima iz projekta OIB-a, provoditi će se i povezane aktivnosti.

Do kraja 2009. godine izvesti projekt digitalnog obuhvata Središnjeg ureda Porezne uprave, obrade i trajne pohrane papirnatih dokumenata, te projekt sustava za upravljanje dokumentima.

Do kraja 2009. godine trebalo je postaviti sustav za skladištenje i analizu podataka, te poslovnu inteligenciju poreznog sustava.

Jačanje administrativnih kapaciteta

Zapošljavanje novih djelatnika

U Službu za informacijski sustav se planira zapošljavanje novih djelatnika sukladno Strategiji razvoja informatičkog sustava Porezne uprave.

Obrazovanje i usavršavanje

FISCALIS

Porezna uprava će redovito i aktivno sudjeluje u aktivnostima FISCALIS 2013 programa, kao što su radni posjeti i seminari sukladno radnom planu,

Tehnička potpora

SVJETSKA BANKA – Projekt modernizacije Porezne uprave
Tijekom 2009. godine nastaviti će se s aktivnostima sukladno utvrđenom Planu aktivnosti u 2008. godini

Administrativni kapaciteti

Predviđa se daljnje jačanje administrativnih kapaciteta budućeg hrvatskog CLO-a. Djelatnici koji su već uključeni u obuku kroz aktivnosti treninga unutar projekta PHARE 2005, nastaviti će se i dalje obučavati kroz aktivnosti projekta PHARE 2006, te druge oblike usavršavanja.

U području nadzora, identificirane su potrebe za nastavak obrazovanja inspektora u području nadzora velikih poreznih obveznika, banaka, osiguravajućih društava, investicijskih fondova i drugih financijskih institucija, s naglaskom na primjeni modernih tehnika i alata (elektronski nadzor). Također, planira se jačanje kapaciteta u području nadzora PDV-a, s posebnim naglaskom na borbu protiv PDV utaja.

FISCALIS

Porezna uprava će i dalje redovito i aktivno sudjelovati u aktivnostima predviđenih programom FISCALIS 2013 kao što su radni posjeti i seminari, sukladno radnom planu.

Tehnička potpora

SVJETSKA BANKA - Projekt modernizacije Porezne uprave
Tijekom 2009. godine nastaviti će se s provođenjem aktivnosti sukladno utvrđenom Planu aktivnosti u 2008. godini.

Carinska uprava

Trošarine

Tijekom 2009. godine završiti će projekt EMCS faza 2 – podrška upravljanju i razvoj software-a, a započet će početak provedbe projekta Phare 2006, sa nastavkom razvoja EMCS aplikacije (faza 3). Uspostavit će se sustav razmjene informacija o kretanju trošarinske robe između Republike Hrvatske i Europske unije (ELO ured), putem suradnje na području uvođenja SEED i EMCS IT sustava.

U okviru jačanja administrativnih sposobnosti Služba za posebne poreze će, u suradnji sa Službom za organizaciju, pravne poslove, razvoj i obuku kadrova i opće poslove, izvršiti detaljniju razradu profila poslova kojima se bave trošarinski službenici, te razraditi sustav trošarinskih organizacijskih jedinica.

Konstantno će se provoditi stručno usavršavanje carinskih djelatnika koji obavljaju poslove iz djelokruga posebnih poreza i trošarina, kroz organiziranje obuke u svezi provedbe jedinstvenog trošarinskog zakona.

Vršiti će se daljnje usavršavanje baze podataka za registar trošarinskih obveznika i registar trošarinskih skladišta.

Očekuje se nastavak kontinuiteta sudjelovanja hrvatskih trošarinskih stručnjaka u Fiscalis programu.

3.17. EKONOMSKA I MONETARNA POLITIKA

3.17.1. Prioriteti u usklađivanju zakonodavstva

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Novi Zakon o Hrvatskoj narodnoj banci kojeg je Hrvatski sabor usvojio u lipnju 2008. godine, a koji je stupio na snagu 9. srpnja 2008. godine (Narodne novine, br. 75/08) u potpunosti je usklađen s pravnom stečevinom Europske unije. Ovim Zakonom uspostavljen je novi pravni okvir koji Hrvatskoj narodnoj banci osigurava potpunu neovisnost. Odredbe koje osiguravaju integraciju Hrvatske narodne banke u Europski sustav središnjih banaka na dan pristupanja Europskoj uniji kao i uvođenje eura kao službene valute Republike Hrvatske također su uključene u ovaj Zakon.

Savjet Hrvatske narodne banke 10. rujna 2008. godine usvojio je Izmjene i dopune Statuta Hrvatske narodne banke te su one stupile na snagu 24. rujna 2008. godine. Spomenutim Izmjenama i dopunama Statut Hrvatske narodne banke u potpunosti je usklađen s novim Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci i njegovim tekstom.

U skladu s pravnom stečevinom Europske unije na području povlaštenog pristupa države sredstvima financijskih institucija, Republika Hrvatska je već ranije donijela Zakon o kreditnim unijama (Narodne novine, br. 141/06) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima (Narodne novine, br. 71/07) kojima je ukinut povlašteni pristup države sredstvima financijskih institucija.

Nadalje, tijekom 2008. godine usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju (Narodne novine, br. 87/08), kojim je osigurano da povlašteni pristup javnog sektora financijskim institucijama prestane važiti od datuma pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, a iste odredbe usvojene su i Izmjenama i dopunama Zakona o Fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (Narodne novine, br. 41/08).

Odredbe koje omogućavaju povlašteni pristup države sredstvima financijskih institucija još su se nalazile u Zakonu o osiguranju depozita (Narodne novine, br. 177/04). Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju depozita (Narodne novine, br. 119/08), donesenim u Hrvatskom saboru 15. listopada 2008. godine, izmjene navedenih odredbi stupaju na snagu 1. siječnja 2009. godine. Donošenjem ovog Zakona zakonodavstvo Republike Hrvatske je na ovom području u potpunosti usklađeno s pravnom stečevinom Europske unije.

Sukladno gore navedenom, pregovori o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji u ovom su poglavlju u završnoj fazi, te se očekuje njihovo privremeno zatvaranje do kraja 2008. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U narednom razdoblju Hrvatska narodna banka nastavit će s daljnjim pripremama za sudjelovanje u Europskom sustavu središnjih banaka. Također, s ciljem zaštite financijskih interesa Europske unije i Republike Hrvatske te provođenja učinkovitog nadzora nad krivotvorinama, sredinom 2008. godine unutar HNB-a osnovani su nacionalni centri za borbu protiv krivotvorenja i analizu novčanica i kovanog novca. Centri su trenutno u fazi pripremnog rada, dok se njihova puna operativnost planira za ožujak 2009. godine.

3.17.2. Koordinacija ekonomske i fiskalne politike

Fiskalna politika dio je cjelokupne ekonomske politike koja je usmjerena na poticanje pozitivnih stopa gospodarskog rasta; smanjenje nezaposlenosti; smanjenje ukupnog manjka opće države; daljnje smanjenje javnog duga i stabiliziranje inozemnog duga.

U skladu s gore navedenim, najznačajnija karakteristika fiskalne politike u narednom srednjoročnom razdoblju bit će sinergijsko djelovanje s monetarnom politikom u cilju sprečavanja negativnih utjecaja vanjskih makroekonomskih uvjeta, odnosno očuvanja makroekonomske stabilnosti, te nastavak provođenja fiskalne prilagodbe kojom je više nego dvostruko smanjeno neto pozajmljivanje/zaduživanje (manjak/višk prema metodologiji ESA 95) s -5,5% BDP-a u 2003. na -1,6% BDP-a u 2007. godini, te dalje na -1,3% BDP-a u 2008. godini. Uslijed iznimno nepovoljnih vanjskih makroekonomskih uvjeta koji su obilježili 2008. godinu, u 2009. godini očekuje se manjak na razini od -0,9% BDP-a. Nastavak politike sveobuhvatne fiskalne prilagodbe u nadolazećem razdoblju doprinijet će smanjenju neto pozajmljivanja/zaduživanja na -0,6% BDP-a u 2011. godini.

Konačno, važno je istaknuti da fiskalna politika usmjerena na daljnju provedbu fiskalne prilagodbe uz kontinuirano smanjenje fiskalnog manjka pozitivno djeluje na smanjenje udjela javnog duga u bruto domaćem proizvodu. S obzirom na smanjenje javnog duga u 2007. godini za 2,3 postotna boda BDP-a na godišnjoj razini, predviđeno je daljnje smanjenje udjela javnog duga u BDP-u u narednom razdoblju.

3.17.3. Monetarna politika i politika tečaja

U godinama do ulaska u Europsku uniju, Hrvatska narodna banka nastaviti će provoditi politiku upravljano plutajućeg tečaja s ciljem održavanja stabilnosti cijena. Izbor stabilnosti tečaja kao nominalnog sidra odraz je okolnosti u kojima djeluje monetarna politika u Republici Hrvatskoj, što se prije svega odnosi na otvorenost hrvatskog gospodarstva i visoku razine eurizacije zbog čega kretanje tečaja ima snažan utjecaj na inflacijska očekivanja, stabilnost financijskog sustava i na gospodarsku aktivnost u cjelini. Tečaj nacionalne valute prema euru slobodno se formira na deviznom tržištu ovisno o kretanju ponude i potražnje, a središnja banka povremenim intervencijama (deviznim aukcijama) sprječava njegovu pretjeranu volatilitnost. Tečajni režim do sada se pokazao učinkovitim, pri čemu njegove odrednice nisu nekompatibilne s Europskim tečajnim mehanizmom II (engl. ERM II).

Važnost stabilnosti tečaja u uvjetima slobodnog kretanja kapitala ograničava djelovanje transmisijskog mehanizma putem kamatnog kanala, pa se HNB operacijama na otvorenom tržištu koristi prvenstveno za upravljanje likvidnošću, a ne za vođenje politike kamatnih stopa. U okviru u kojem to okolnosti budu omogućile, HNB će nastaviti jačati tržišno orijentirane instrumente monetarne politike vodeći pri tome računa o budućoj prilagodbi instrumenata monetarne politike onima Europske središnje banke. S približavanjem Europskoj uniji, HNB će težiti postupnom spuštanju stope obvezne pričuve.

Kako bi snažnije utjecala na nepovoljna makroekonomska kretanja Hrvatska narodna banka je proteklih godina koristila i različite administrativne mjere. Najvažnije od njih su granična obvezna pričuva i obvezan upis blagajničkih zapisa HNB-a. Granična obvezna pričuva uvedena je 2005. godine, poskupila je korištenje inozemnog kapitala za poslovne banke i rezultirala snažnim padom njihovog inozemnog duga, čime se ukupna inozemna pasiva banaka spustila na približno sličnu razinu kao i u vrijeme uvođenja te mjere. Početkom listopada 2008. godine središnja banka je i ukinula graničnu obveznu pričuvu. Ukidanjem te mjere poslovnim bankama su vraćena izdvojena devizna sredstva, što je u uvjetima nepovoljnih kretanja na svjetskom i domaćem financijskom tržištu poboljšalo njihovu deviznu likvidnost. Druga mjera koja se tijekom 2008. godine uspješno provodi, obvezan upis blagajničkih zapisa, ima za cilj usporiti kreditni rast poslovnih banaka na 12% godišnje.

3.18. STATISTIKA

3.18.1. Podrška statističkim podacima, tehnička infrastruktura

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Sukladno novoj Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007. (NN 58/07), u 2008. je započela primjena nove verzije Nacionalne klasifikacije djelatnosti (NKD), ponajprije u Registru poslovnih subjekata.

Budući da je riječ o velikoj reviziji NKD-a, koji na najnižoj hijerarhijskoj razini (razini razreda) ima 101 stavku više u odnosu na prethodnu verziju, bilo je potrebno osigurati dobru suradnju i koordinaciju unutar Državnog zavoda za statistiku i statističkog sustava u cjelini. S obzirom da je Državni zavod za statistiku u Republici Hrvatskoj odgovoran za dodjelu šifre glavne djelatnosti, u 2008. je omogućeno da svaki poslovni subjekt dobije novu Obavijest o razvrstavanju, koja sadrži matični broj i novu šifru glavne djelatnosti prema NKD-u, a u skladu s Pravilnikom o razvrstavanju poslovnih subjekata prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007. (NN 80/07). Ovime je osiguran nastavak primjene europskih standarda u statističkom sustavu Republike Hrvatske.

Vezano uz razvitak Statističkoga poslovnog registra (SPR), u 2008. su do sada definirani procesi ažuriranja SPR-a, a do kraja godine bit će uključene slobodne profesije i lokalne jedinice poduzeća u registar.

U području Regionalnih statistika uspostavljene su Urbane statistike. U okviru MB PHARE 2005, komponenta „Urban Audit” provedeno je razvrstavanje (klasifikacija) liste varijabli, dostava postojećih podataka u Eurostat, dostava karata prostornih jedinica u Eurostat, kontrola kvalitete varijabli i indikatora te izrada izvještaja o provedbi projekta, pri čemu je kontrola kvalitete varijabli i indikatora provedena samo od strane DZS-a, ali ne i Eurostat-a.

U 2008. je započela objava statističkih podataka na razinama koje odgovaraju NUTS razinama Europske unije. Donošenjem Nacionalne klasifikacije prostornih jedinica za statistiku (NN35/07) u skladu s europskim statističkim standardom NUTS, koja se koristi u svrhe prikupljanja podataka potrebnih za razvoj, usklađivanje i promicanje regionalne statistike Europske unije, omogućena je i uspostava lokalnih statistika te je u 2008. započela dostava podataka o lokalnim administrativnim jedinicama, usklađena sa zahtjevima Europske unije.

U 2008. započela je primjena Geografskoga informacijskog sustava (GIS), prvenstveno u provedbi projekta MB PHARE 2005 komponenti „Portrait of Regions” i „Urban Audit”.

U Sektoru informatičkih tehnologija ostvarena je informatička podrška za obradu statističkih istraživanja i diseminaciju rezultata. Osim redovitih statističkih istraživanja, podržane su i ostale aktivnosti obuhvaćene svim projektima financiranim od strane EU-a kao i ad hoc upiti korisnika statističkih podataka unutar i izvan Zavoda. Osim toga, nastavljen je rad na izgradnji informacijskog sustava za automatiziranu obradu statističkih istraživanja – ISIS (Integrirani statistički informacijski sustav) te softvera za prezentaciju statističkih podataka na Internetu. Rezultati ovih projekata u konačnici bi trebali omogućiti postepeno napuštanje središnjeg računala Zavoda te brži i kvalitetniji rad uz znatne financijske uštede. Sustav ISIS se tijekom 2008. dorađivao i testirao te u nekoliko navrata prezentirao na međunarodnim statističkim skupovima. Do kraja 2008. u ISIS će biti uključeni pilot-projekti sljedećih statističkih istraživanja: DEM-1 (statistika rođenih), IR-1,2,3 (godišnji izvještaji o istraživanju i razvoju), TU-11 (mjesečni izvještaj o dolascima i odlascima turista), TRG-2 (tromjesečni izvještaj distributivne trgovine za pravne osobe), IND-21 REPRO (istraživanje o utrošku sirovina, materijala i energije).

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. će početi uvođenje NKD-a 2007. u statističkim istraživanjima. Budući da će se uvođenje provoditi postupno, i u 2009. će biti potrebno usporedno šifriranje glavne djelatnosti poslovnih

subjekata prema NKD-u 2007. i NKD-u 2002. Time će se također omogućiti usporedivost statističkih podataka te preračunavanje vremenskih serija.

Vezano za razvitak Statističkoga poslovnog registra (SPR), u 2009. godini u registar će biti uključene grupe poduzeća. Provest će se sljedeće aktivnosti: provedba natječaja za nabavu usluge izrade metodologije za uključivanje grupa poduzeća u SPR, izrada metodologije za uključivanje grupa poduzeća u SPR te izrada softvera u svrhu registriranja i ažuriranja grupa poduzeća.

U 2009. planira se daljnja stabilizacija informacijskog sustava ISIS (Integrirani statistički informacijski sustav) kako bi se obrade statističkih istraživanja mogle prenositi sa središnjeg računala u mrežno okruženje. Također se planira nastavak rada na bazi statističkih podataka i njezinoj prezentaciji na web stranicama Zavoda, kako bi se korisnicima olakšao pristup do statističkih podataka. U 2009. će započeti pripreme za razvoj informatičke podrške za Popis stanovništva 2011.

3.18.1. A Informacije i statistički podaci

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Projekt MB PHARE 2005, komponenta Diseminacija, započela je 1. listopada 2007. i traje 12 mjeseci, tj. do 1. listopada 2008., kada se nastavlja projekt MB PHARE 2006, koji će se provoditi sljedećih 12 mjeseci.

U sklopu navedenog projekta DZS sudjeluje u projektu Eurostata – European Statistical Data Support (ESDS) – kojem je cilj pomoći korisnicima pri pretraživanju europskih statističkih podataka te osigurati izvore podataka (što se dosad nije provodilo).

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini planira se izrada strategije diseminacije statističkih podataka. Provest će se analiza postojećeg stanja i potreba te proučavanje iskustava u diseminaciji statističkih podataka u zemljama Europske unije. Nakon toga bit će izrađen prijedlog strategije diseminacije i provedena rasprava te će strategija biti prihvaćena do kraja III kvartala.

3.18.2. Demografija i socijalne statistike

3.18.2. A Stanovništvo

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U 2008. su započete pripreme za Popis stanovništva, kućanstava i stanova, koji će se provesti u 2011. Prevedene su Preporuke UNECE/Eurostat (Conference of European Statisticians Recommendations for the 2010 Censuses of Population and Housing). U skladu s međunarodnim preporukama, radi se na upitnicima za Popis 2011.

U svrhu usklađivanja s međunarodnim standardima, obrađuju se i analiziraju podaci o vanjskoj migraciji koji su prikupljeni u probnom istraživanju.

Nastavljena je analiza podataka o fertilitetu, mortalitetu i migraciji stanovništva proteklog razdoblja u cilju postavljanja hipoteza o budućem kretanju navedenih komponenti za potrebe projekcija stanovništva.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Popis stanovništva

U 2009. provede će se Probni popis stanovništva, vezano uz Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2011.

Statistika migracija i projekcije stanovništva

Aktivnosti na daljnjem usklađivanju statistike migracija s međunarodnim standardima i razvoj projekcija stanovništva provodit će se u okviru projekta PHARE 2006.

U 2009. izradit će se projektni zahtjev za vanjsku migraciju i testna obrada podataka s primjenom definicije međunarodnog migranta na podacima koji su prikupljeni u probnom istraživanju.

U 2009. prikupit će se i proučiti višegodišnje serije podataka o fertilitetu, mortalitetu, prirodnom prirastu i migracijama stanovništva, u svrhu izrade projekcije stanovništva.

3.18.2. B Statistika tržišta rada

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zaposlenost i nezaposlenost

U 2008. provedba Ankete o radnoj snazi usklađena je s pravnim aktima Europske unije. Anketa se provodi tjedno, kontinuirano tijekom cijele godine te osigurava rezultate u tromjesečnoj dinamici na razini RH i NUTS 2. Uzorak Ankete je panelni, rotacijski i omogućeno je praćenje tijekom osoba na tržištu rada RH. Također, uz postojeću klasifikaciju djelatnosti NKD 2002., implementirana je nova klasifikacija djelatnosti NKD 2007. Anketa o radnoj snazi je prvo istraživanje koje će osigurati podatke u skladu s NKD-u 2007. u RH. Podaci će u traženom roku biti dostavljeni u Eurostat. Rezultati Ankete dostavljaju se u Eurostat u obliku individualne baze podataka, a rezultati se objavljuju zajedno s rezultatima država članica.

U 2008. je dovršen Ad hoc modul o nesrećama na radu i zdravstvenim problemima vezanim za rad u okviru projekta MB PHARE 2005. Podaci ad hoc modula objavljeni su u RH i dostavljeni Eurostatu.

U 2008. se započelo s radom na metodološkom poboljšanju Ankete o radnoj snazi, u okviru projekta MB PHARE 2006. Taj će projekt biti dovršen u 2009.

Zarade i trošak rada

Metodološki razvoj Indeksa troška rada započeo je u okviru projekta CARDS 2003 „Unapređenje statistike tržišta rada“, a nastavio se u okviru projekta MB PHARE 2005, komponente 10. Indeks troška rada. Ovaj projekt započeo je 2007. i traje do kraja 2008. Tijekom 2008. izrađene su metodološke upute, definirane su varijable, preuzeti su podaci od Porezne uprave i pripremljene su datoteke za izračun tromjesečnog indeksa troška rada. Do kraja godine planira se objava rezultata i dostava podataka u Eurostat.

Za provedbu Ankete o trošku rada izvršene su metodološke pripreme pa će se Anketa u 2009. po drugi put provesti kao redovno istraživanje. Proširen je postojeći obrazac u skladu s propisima EU i definiran je zahtjev za uzorak, koji će se prvi put bazirati na Poslovnom registru.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zaposlenost i nezaposlenost

U 2009. planira se kontinuirana tjedna provedba Ankete o radnoj snazi, obrada i objavljivanje podataka u tromjesečnoj dinamici te dostava rezultata u Eurostat.

Zarade i trošak rada

U 2009. u Republici Hrvatskoj će se, po drugi put, provesti Istraživanje o trošku rada, u skladu s propisima EU-a (Uredba Vijeća (EZ-a) br. 530/99 i Uredba Europske komisije (EZ-a) br. 1737/2005). Tijekom 2009. provodit će se izračunavanje tromjesečnog Indeksa troška rada, u skladu s propisima EU-a (Uredba Vijeća (EZ-a) br. 450/2003, Uredba Europske komisije (EZ-a) br. 1216/2003) i Uredba Europske komisije br. 224/2007).

Metodološke pripreme za pilot-istraživanje o strukturi zarada provest će se tijekom 2009. i prve polovine 2010. Provedba ovisi o uspostavi poslovnog registra i registra zaposlenih.

3.18.2. C Raspodjela dohotka i životni standard

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Dohodak, siromaštvo i socijalna isključenost

U 2008. provodile su se aktivnosti planirane projektom PHARE 2005, vezano za postavljanje novog istraživanja o dohotku i životnom standardu (SILC). Realizirano je nekoliko stručnih misija, kreiran je CAPI upitnik (kompjutorski podržano anketiranje osoba) za potrebe pilot-istraživanja, definirana je veličina uzorka potrebna za pilot-istraživanje te je obavljena obuka anketara koji će na terenu prikupljati podatke za pilot-istraživanje.

Vezano za istraživanje Ankete o potrošnji kućanstava (APK), tijekom 2008. radilo se na ažuriranju upitnika kojima se prikupljaju podaci, tako da su upitnici u svrhu usklađivanja istraživanja s preporukama Eurostat-a dopunjeni novim pitanjima. Podaci će se prema tim ažuriranim upitnicima prikupljati tijekom sljedeće godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Dohodak, siromaštvo i socijalna isključenost

U 2009. nastavljaju se aktivnosti planirane projektom PHARE 2005, vezano uz uvođenje novog Istraživanja o dohotku i životnom standardu (SILC) te analizu pilot-istraživanja.

3.18.2. D Statistika obrazovanja

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U 2008. radilo se na izradi metodologije za statističko Istraživanje o obrazovanju odraslih na osnovi metodologije Eurostat-a (Adult Education Survey - AES). Istraživanje je provedeno, rezultati su obrađeni i u tijeku je priprema seta podataka za slanje u Eurostat. Također je ispunjen UOE

(UNESCO/OECD/Eurostat) upitnik s podacima za sve razine obrazovanja uključujući financijske podatke, koji su ispunjeni u suradnji s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa. Krajem godine uslijedit će i provedba pilot-istraživanja o kontinuiranom strukovnom obrazovanju i usavršavanju (Continuing Vocational Training Survey - CVTS).

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. radit će se na obradi i analizi rezultata pilot-istraživanja o kontinuiranom strukovnom obrazovanju i usavršavanju.

3.18.2. E Znanost i tehnologija

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U okviru projekta MB PHARE 2005 izrađena je metodološka osnova i nacionalni upitnik za Istraživanje o karijerama doktora znanosti (Careers of Doctorate Holders - CDH 2006). Istraživanje je provedeno, podaci su uteženi, a u tijeku je priprema seta podataka i završnog izvješća za slanje u Eurostat.

Započete su pripreme istraživanja o proračunskim izdvajanjima za istraživanje i razvoj (GBAORD – General Budget Appropriation and Outlays for Research and Development).

Statistika inovacija

U 2008. u okviru projekta MB PHARE 2005 pripremljen je instrumentarij i provedeno je istraživanje. Podaci su uteženi, obrađeni, analizirani i objavljeni na nacionalnoj razini. Također je izrađen set podataka prema zahtjevu Eurostat-a. U srpnju su mikropodaci i tabelirani podaci poslani u Eurostat kroz e-DAMIS aplikaciju, a u rujnu je poslano i izvješće (Quality Report).

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. će početi druga provedba Istraživanja o karijerama doktora znanosti (Careers of Doctorate Holders - CDH 2008) kroz projekt MB PHARE 2006, za referentnu godinu 2008.

Radit će se na pripremi metodologije i instrumentarija za pilot-istraživanje o proračunskim izdvajanjima za istraživanje i razvoj, kao i na provedbi pilot-istraživanja.

Statistika inovacija

U okviru projekta MB PHARE 2006. po drugi put će se provesti Istraživanje o inovacijama (Community Innovation Survey - CIS 2008) za referentno razdoblje 2006.-2008. Rezultati se očekuju krajem 2009.

3. 18. 2. F Statistika pravosuđa i uprave

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Izrađena je i publicirana Klasifikacija kaznenih djela s poredbenim pregledom.

Izrađena je i publicirana studija o gospodarskom kriminalu i korupciji u kojoj je prikazan statističko-analički pregled kaznenih djela, koja u svakodnevnoj praksi povezujemo s pojmom gospodarskoga kriminaliteta i korupcije.

Izrađena je i publicirana studija o nasilju u obitelji u kojoj je obrađena fenomenologija nasilja u obitelji u razdoblju od 2001. do 2006. Izdavanjem ove publikacije DZS pridonosi ostvarivanju ciljeva navedenih u Nacionalnoj strategiji zaštite od nasilja u obitelji od 2008. do 2010.

Pilot-istraživanje Provedbe Ankete o žrtvama kriminala (International Crime Victims Survey-ICVS) putem javnog natječaja je u tijeku. U skladu s međunarodnim preporukama te zajedničkom suradnjom s vanjskim stručnjacima izrađena je metodologija koja uključuje sve preporuke iz relevantnih europskih dokumenata.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. planirane su sljedeće aktivnosti:

- Analiza rezultata Pilot-Ankete o žrtvama kriminala (International Crime Victims Survey – ICVS) te provedba glavne Ankete na uzorku od 6 000 kućanstava/osoba. Glavni cilj provedbe međunarodne ankete o žrtvama kriminala je dobivanje kvalitetnih podataka o žrtvama kriminala i stajalištima ljudi o kriminalitetu. Dobiveni podaci koristit će prosudbama o aktivnostima pravosudnog sustava i nedržavnih institucija koje rade sa žrtvama.

- Dostava Komisiji (Eurostat-u) pokazatelja o pranju novca (Money Laundering Indicators) potrebnih za izradu Eurostat-ove pilot-studije o pranju novca.

U 2009. planira se izrada i publiciranje studija o:

- kaznenim djelima na štetu djece i maloljetnika
 - korupciji
 - zlouporabi opojnih droga.

3.18.3. A Makroekonomske statistike

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008., u sklopu projekta MB PHARE 2006, izvršena je velika revizija BDP/BND-a¹⁸ u tekućim cijenama i volumnim terminima u okviru ispunjavanja mjerila za zatvaranje pregovora u poglavlju 18. Statistika.

Revizija je obuhvatila vremenske serije BDP-a, u sljedećim vremenskim intervalima:

- a) Godišnji BDP od 1995. – 2007.
- b) Tromjesečni BDP od prvog tromjesečja 2000. do uključivo trećeg tromjesečja 2008.

Velika metodološka revizija uključila je sljedeće elemente koji utječu na kvalitetu obračuna BDP-a, tj. na njegovu usklađenost sa zahtjevima ESA 95¹⁹:

¹⁸ BDP/BND – Bruto domaći proizvod/Bruto nacionalni dohodak

¹⁹ ESA 95 – European system of National accounts

a) Uključivanje „neobuhvata“ („sive ekonomije“) u službene podatke BDP-a, na godišnjoj i tromjesečnoj razini, slijedeći duljine vremenskih serija godišnjeg i tromjesečnog BDP-a koje su gore spomenute. Neobuhvat je precizno razvrstan po sve tri glavne sastavnice obračuna BDP-a: output, međufazna potrošnja i dodana vrijednost, na razini 60 odjeljaka NKD-a (tj. po djelatnostima). Obuhvat je, isto tako, razvrstan po sedam glavnih tipova (N1 – N7) prema Eurostatovom tabličnom pristupu). Svi oblici neobuhvata (N1 – N7), osim ilegalnih aktivnosti, uvršteni su u službeni BDP – i to u tekućim cijenama i volumnim terminima.

b) Usluge financijskog posredovanja indirektno mjerene (hrv. UFPIM²⁰, engl. FISIM²¹) razvrstane su po institucionalnim sektorima i po NKD djelatnostima (60 odjeljaka NKD-a). Za razvrstavanje UFPIM-a po djelatnostima kao ključ korištena je struktura outputa svih 60 djelatnosti. Budući da se radi o novom načinu obračuna UFPIM-a, kojim se na metodološki dosljedniji način obračunava output banaka i međufazna potrošnja svih sektora koji koriste uslugu novčarskog posredovanja, s ovog naslova je došlo do korekcije BDP-a na gore, za vrijednost usluga financijskog posredovanja koje su plasirane u finalnu potrošnju.

c) Izvršen je novi obračun imputirane stambene rente, dodavanjem implicitne dobiti, što je vrijednost ove stavke u Republici Hrvatskoj približilo njezinoj vrijednosti u zemljama Istočne Europe koje vrše obračun imputirane rente tzv. troškovnom metodom. Obračun ove stavke se obavio, kao i kod stavki pod a) i b), u tekućim cijenama i volumnim terminima.

U sklopu projekta MB PHARE 2005 u komponenti „Verižno povezivanje“ („chain – linking“), izvršeno je preračunavanje vremenske serije tromjesečnog BDP-a u stalnim cijenama (cijenovna baza je bila u 1997.) u BDP u volumnim terminima (tj. u prosječnim cijenama prethodne godine). Ovakav obračun BDP-a unekoliko je izmijenio tromjesečne stope BDP-a, što je i uobičajena posljedica ovakvog postupka, ali je ove stope učinio realnijim, jer one sada reflektiraju noviju strukturu relativnih cijena (uvijek strukturu cijena iz prethodne godine).

U sklopu pregovaračkog poglavlja 33. Proračunske i financijske odredbe, po prvi put je tijekom 2008. izračunata teorijska prosječna osnovica PDV-a (engl. VAT WAR) za referentnu 2004. godinu. Ovaj statistički pokazatelj izračunan je u sklopu statistike vlastitih resursa. U sklopu istog posla izračunana je i osnovica PDV-a u postotku od BDP-a. Redovno godišnje izračunavanje ovih dvaju pokazatelja, nakon pristupanja Republike Hrvatske EU, poslužit će kao podloga za dimenzioniranje uplata RH u proračun EU-a, u sklopu tzv. „trećih izvora“ - PDV.

Tijekom 2008. izrađen je i dokument „Metode i izvori BND“ („GNI Inventory“). Prioritetna poglavlja su:

Poglavlje 1 – Uvod

Poglavlje 3 – Proizvodna strana BDP-a

Poglavlje 7 – Opis „neobuhvata“ BDP-a

Poglavlje 9 – Opis alokacije FISIM-a po sektorima i opis neutraliziranja utjecaja izvoza i uvoza UFPIM-a na BND.

Tijekom 2008. osigurane su sve metodološke pretpostavke i izvori podataka za kompiliranje tromjesečnih sektorskih računa za dva sektora:

Sektor opće države

Sektor inozemstva

Tijekom 2008. osigurane su pretpostavke za popunjavanje temeljnih stavki u transmisijskoj tablici 25 – nefinancijski sektorski račun opće države (zadužen DZS) i tablice 27 - financijski sektorski račun opće države (zadužen HNB).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nastavno na aktivnost unapređivanja obračuna BDP-a u 2008., radi njegova daljnjeg usklađivanja s ESA 95, tijekom 2009. bit će obavljena manja, redovna revizija BDP-a na sljedećim elementima:

a) obračun potrošnje fiksnog kapitala u sektoru opće države PIM metodom,

²⁰ UFPIM – Usluge financijskog posredovanja indirektno mjerene

²¹ FISIM – (engl.) Financial intermediation services indirectly measured

b) klasifikacijsko razvrstavanje svih vrsta poreza, striktno u skladu sa zahtjevima ESA 95, radi uspostave bolje tranzicije s BDP-a u bazičnim cijenama na BDP u tržišnim cijenama (razlika između ovih kategorija su tzv. porezi na proizvode)

c) izvršit će se bolje razgraničenje tržišne i netržišne proizvodnje, i posljedično, bolja usklađenost BDP-a sa zahtjevima ESA 95.

Nastavljajući se na rad obavljen u 2008. na tablicama 25 i 27 (nefinancijski i financijski sektor države), tijekom 2009. izvršit će se unapređivanje obračuna nekih bitnih stavki ovog računa, imajući u vidu sljedeća dva aspekta:

a) preračun bitnih stavki ovog računa s novčanog (engl. cash) načela na obračunsko načelo (engl. accrual).

b) daljnja razrada svih mogućih tehnika za postizanje bolje konzistentnosti između tromjesečnih i godišnjih podataka za sve stavke tromjesečnog računa države, u dijelu nefinancijskih sektorskih računa koji su obveza DZS-a.

c) u dijelu financijskih sektorskih računa, koji su obveza HNB-a, Sektor nacionalnih računa DZS-a održavat će tijekom 2009. redovite metodološke sastanke radi boljega metodološkog usklađivanja nefinancijskog i financijskog sektorskog računa države.

3.18.3. B Poslovne statistike

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Strukturne poslovne statistike

Uslijed nedostatka informatičke podrške u 2008. nisu provedena vlastita strukturna poslovna istraživanja za 2007. referentnu godinu, te su resursi usmjereni na definiranje novog pristupa kombinacijom korištenja administrativnih izvora podataka za razine poslovnih subjekata i vlastitih istraživanja za razine lokalnih jedinica po vrsti djelatnosti. Sukladno tome uspostavljena je suradnja s Financijskom agencijom (FINA), te su godišnji financijski izvještaji poduzeća (GFI/POD) prošireni za dodatne podatke za potrebe statistike, pri čemu je DZS definirao sadržaj potrebnih varijabli i metodološka objašnjenja temeljem provedenog usklađenja strukturnih poslovnih statistika s poslovnim računovodstvom. Izrađena je i metodologija za provedbu vlastitih istraživanja za razinu lokalnih jedinica prema vrsti djelatnosti.

PRODCOM statistike

Tijekom 2008. izrađena je nova verzija Nomenklature industrijskih proizvoda (NIP) 2007 u skladu s PRODCOM listom 2007 EU-a. PRODCOM istraživanje za 2007. je provedeno i rezultati su u roku diseminirani i verificirani od strane Eurostat-a. Izvršena je konverzija podataka na PRODCOM listi 2008 po novoj strukturi klasifikacijskih sustava NKD 2007./KPD 2008. (odnosno NACE Rev.2/CPA 2008) kako bi se osigurali ponderi za kratkoročne pokazatelje (IPI - indeks industrije i PPI - indeks cijena). Također je u pripremi izrada Statističkih standarda za PRODCOM istraživanje za 2008., u okviru kojeg će biti izrađena nova verzija NIP-a 2008., usklađena s klasifikacijama NKD 2007./KPD 2008.

Kratkoročne statistike poduzeća (STS)

Tijekom 2008. započeo je rad na pripremama za rekonstrukciju vremenskih serija raspoloživih STS poslovnih pokazatelja kao i pripreme za promjenu bazne godine 2000. u 2005. Nastavljena je diseminacija raspoloživog seta STS-a sve do kraja 2008. Također je donesena odluka o nadležnosti za pojedine STS indikatore, kao prvi korak ka njihovoj implementaciji. Izvršene su sve planirane

pripreme za primjenu revidiranoga klasifikacijskog sustava NACE Rev.2/CPA 2008 u STS istraživanjima odnosno rad na reviziji svih postojećih STS istraživanja, izrada novih nacionalnih verzija proizvodnih klasifikacija, ponderacijskih sustava okvira uzoraka te početak rekonstrukcije vremenskih serija („backasting“) na novu baznu godinu 2005. i po novoj strukturi NKD 2007. i KPD 2008. (NACE Rev. 2/CPA 2008) u skladu s Uredbom (EZ-a) br. 1893/2006 u dodatku III., koji se odnosi na primjenu NACE Rev. 2 u STS domeni i drugim relevantnim propisima EU-a djelomično uz podršku projekata PHARE 2005 i MB PHARE 2006 programa.

Energetske statistike

U 2008., u okviru ovog višegodišnjega razvojnog projekta, izvršena su tekuća usklađivanja hrvatske energetske statistike s metodologijama Eurostat-a. Također je osmišljen način praćenja energetske učinkovitosti. U anketu o potrošnji kućanstva dodana je tablica o potrošnji energije radi poboljšanja podloge za izradu Energetske bilance Republike Hrvatske za energetske područje potrošnje usluga i kućanstva.

Statistika informacijskog društva

Tijekom 2008. uspješno su provedene tri komponente u okviru projekta MB PHARE 2005, vezane za statistiku informacijskog društva. Provedena su sva tri ICT istraživanja po konceptu Eurostat-a i u skladu s Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća (EZ-a) br. 808/2004 o statistici informacijskog društva Zajednice i implementacijskom Uredbom EZ-a za 2007. (Istraživanje u poduzećima (IKT-POD), Istraživanje o investicijama i izdacima u poduzećima te Istraživanje u kućanstvima (IKT-DOM)). Rezultati istraživanja diseminirani su u Eurostat i verificirani od strane nadležnih osoba. Izrađena su i objavljena dva nova priopćenja o informatičkom društvu. Tijekom 2008. je započela provedba i svih triju ICT istraživanja za 2008., također u skladu sa zakonodavstvom EU, a uz financijsku potporu projekta MB PHARE 2006. Rezultati i diseminacija u Eurostat očekuju se do kraja 2008.

Statistika transporta i komunikacija

U području Statistike cestovnog prijevoza robe od 1. siječnja 2008. provodi se revidirano istraživanje koje je usklađeno s metodološkim zahtjevima Eurostat-a. Definirani su i izrađeni tromjesečni setovi podataka kao i tablice koje se šalju uz setove te su dostavljeni Eurostat. U području statistike željezničkog prijevoza godišnji setovi podataka za 2007. dostavljeni su u Eurostat, a redovito se dostavljaju setovi podataka za 2008. U području statistike zračnog prometa od 1. siječnja 2008. provodi se pilot-istraživanje za 5 zračnih luka koje su sukladno pravnoj stečevini obvezne provoditi detaljno izvješćivanje o prometu zrakoplova, putnika i robe. Radi se na analizi i korekciji mjesečnih podataka. Prvi tromjesečni setovi dostavljeni su u Eurostat. U području Statistika prijevoza robe unutarnjim vodenim putovima provedena je revizija istraživanja i istraživanje je usklađeno s metodološkim zahtjevima Eurostat-a te se setovi za 2008. redovito dostavljaju u Eurostat. U području Statistike pomorskog prometa setovi podataka za 2008. redovito se dostavljaju u Eurostat.

U svim statističkim područjima implementirana je nova klasifikacija roba NST 2007.

Svi setovi za navedena područja šalju se u Eurostat putem e-DAMIS web aplikacije. Kontinuirano se radi na analizi i poboljšanju kvalitete podataka.

Baza cestovnih nesreća proslijeđena je u Eurostat.

U području komunikacija od 2008. podaci se prikupljaju iz administrativnih izvora od Hrvatske agencije za telekomunikacije, odnosno od Hrvatske agencije za poštu i elektroničke komunikacije te se radi na analizi podataka.

Statistika turizma

U okviru Smještajne statistike turizma tijekom 2008. izrađene su nedostajuće serije podataka od 2000., uključujući i regionalne podatke. Svi se traženi podaci redovito dostavljaju u godišnjoj, a počevši od lipnja 2008. i u mjesečnoj periodici.

U okviru statistike turističke potražnje u suradnji s Institutom za turizam provodi se „Anketa o turističkoj aktivnosti domaćeg stanovništva“. Prvi rezultati za tri tromjesečja 2008. bit će obrađeni do prosinca i dostavljeni Eurostat-u. I ubuduće se predviđa redovito provođenje ove ankete.

Statistika robne razmjene s inozemstvom

Tijekom 2008. uspješno je provedena komponenta Twinning Light - „Intrastat“ unutar projekta PHARE 2005, u suradnji s Danskom statistikom. Osnovni rezultati koji su realizirani unutar navedenog projekta su nacrt sporazuma o međusobnoj suradnji u području istraživanja Intrastat između DZS-a i Carinske uprave te između DZS-a i Porezne uprave; nacrt plana rada potrebnog za uvođenje Intrastata, prvi nacrt nacionalne metodologije i prijedlog načina izrade Intrastat registra.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Poslovne statistike

U 2009. u svim će se područjima Poslovnih statistika nastaviti rad na poboljšanju kvalitete podataka, praćenju zakonodavstva EU-a te, kada promjene zakonodavstva EU-a to zahtijevaju, implementaciji promjena u statistički sustav RH prilagodbom postojećih i/ili uvođenjem novih istraživanja.

Strukturne poslovne statistike

U 2009. se planira zaokruživanje sustava Strukturnih poslovnih statistika za Aneксе 1-4 razine poduzeća na temelju administrativnih izvora (FINA GFI/POD-DOP). Također se planira pokretanje provedbe vlastitih istraživanja za razinu lokalnih jedinica prema vrsti djelatnosti.

Radit će se na daljnjem razvoju ovih statistika u sklopu i sukladno obvezi iz projekta PHARE 2006. U cilju realizacije navedenih zadataka planira se poboljšanje i proširenje suradnje s potrebnim administrativnim izvorima.

Kratkoročne poslovne statistike

U 2009. se planira rekonstrukcija vremenskih serija raspoloživih STS pokazatelja i promjena bazne godine 2000. u 2005. u skladu s STS legislativom EU-a. Planira se i diseminacija raspoloživog seta STS-a pokazatelja preračunatih unazad („backasted“) po NACE Rev.2 (odnosno NKD 2007.) prema rokovniku Eurostat-a. Tijekom 2009. planirana je primjena novoga klasifikacijskog sustava NACE Rev. 2/CPA 2008 u STS istraživanjima, a uključuje: reviziju svih sadašnjih STS istraživanja, izradu novih nacionalnih verzija proizvodnih klasifikacija, ponderacijskih sustava okvira uzoraka odnosno primjenu legislative EU-a u vezi s primjenom NACE Rev. 2 u STS domeni. Planira se proizvodnja 8 novih STS pokazatelja i njihova diseminacija u Eurostat. Navedene aktivnosti dijelom su pokrivene aktivnostima projekata PHARE 2005, MB PHARE 2006 kao i PHARE 2006.

Statistika robne razmjene s inozemstvom

Daljnji razvoj se odnosi na usklađivanje u području Extrastata u skladu s promjenama u zakonodavstvu EU-a. Nadalje, predviđa se daljnje stjecanje znanja i nastavak rada na uvođenju istraživanja Intrastat (statistika robne razmjene između zemalja članica) u statistički sustav Republike Hrvatske, samostalno te kroz projekte EU-a.

3.18.4. Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U 2008. završen je rad na izradi opisa korištene metodologije i organizacijske strukture u Statistici poljoprivrede, u sklopu ispunjavanja mjerila za zatvaranje pregovora u poglavlju 18. Statistika te je nacrt ovog dokumenta dostavljen na mišljenje u Eurostat.

Agromonetarne statistike

U području Agromonetarnih statistika nastavljen je rad na dva projekta:

U sklopu projekta PHARE 2005 nastavljen je rad na komponenti „Vrijednosno bazirane statistike poljoprivrede“; nastavljen je rad na probnim izračunima indeksa cijena prema metodologiji Eurostat-a.

U sklopu projekta PHARE 2005 nastavljen je rad na komponenti „Razvoj pristupa prikupljanju podataka za održiva i poluodrživa poljoprivredna gospodarstva“. Obrađena je anketa provedena na 4000 jedinica.

Registar poljoprivrednih gospodarstava

U sklopu projekta PHARE 2005 nastavljen je rad na projektu uspostave Registra poljoprivrednih gospodarstava. U 2008. definirana je konačna lista obilježja koja će sadržavati Registar, određen je prag za gospodarstva koja će sadržavati Registar i Registar je inicijalno popunjen.

Statistika biljne proizvodnje

U 2008. nastavljen je projekt „Poboljšanje statistike biljne proizvodnje“ u sklopu projekta MB PHARE 2005. U sklopu projekta izrađena je rekalkulacija serija za glavne podatke iz Statistike biljne proizvodnje.

Statistika stočarstva

U sklopu projekta MB PHARE 2005 programa nastavljen je rad na projektu za poboljšanje Statistike stočarstva.

U 2008. izrađene su tablice podataka u sklopu ispunjavanja mjerila za zatvaranje pregovora u poglavlju 18. Statistika. Tablice su izrađene retrogradno od 2000. i to za statistiku klanja stoke, vanjsku trgovinu živim životinjama, statistiku mlijeka, proizvodnju i trgovinu jajima i jednodnevnim pilićima.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. planira se daljnji rad na uspostavi sustava ažuriranja registra poljoprivrednih gospodarstava. Navedeni poslovi iz 2008. se nastavljaju i odvijaju kroz sljedeće glavne aktivnosti:

uspostava sustava ažuriranja i početak rada na ažuriranju Registra poljoprivrednih gospodarstava izrada priručnika statističkog Registra poljoprivrednih gospodarstava.

Agromonetarne statistike

U 2009. nastaviti će se s radom na projektu PHARE 2005 u komponenti „Vrijednosno bazirane statistike poljoprivrede“. Najvažnije aktivnosti u navedenoj komponenti tijekom 2009. bit će rad na poboljšanju Statistike cijena u poljoprivredi i Izračun računa proizvodnje i inputa radne snage u poljoprivredi.

Statistika biljne proizvodnje

U 2009. se nastavlja rad na poboljšanju Statistike biljne proizvodnje. U 2009. se planira provedba sljedećih aktivnosti:

- a) provedba sustava ranih procjena
- b) priprema popisa voćnjaka i vinograda u skladu s raspoloživim financijskim sredstvima.

Statistika stočarstva

U 2009. će se raditi na uvođenju izrade prognoza za stočarsku proizvodnju u segmentu mjesečnoga klanja stoke i peradi po vrstama stoke i kategorijama.

3.18.5. Višesektorske statistike

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U sklopu projekta PHARE 2006 proveden je pilot-projekt o korištenju pesticida i analizirani su podaci. U sklopu projekta PHARE 2005, koji je obuhvatio komponentu Poboljšanja praćenja statistike voda izradom revidiranih obrazaca, obrasci su revidirani.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U sklopu projekta PHARE 2006 u 2009. očekuju se prvi rezultati na uspostavi poreza i naknada za okoliš (environmental taxes) koji su dio Nacionalnih računa za okoliš. Na temelju dobivenih rezultata analizirat će se kvaliteta administrativnih podataka i pristupit će se izradi metodologije.

3.18.6. Izvori i upravljanje

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U 2008. je nastavljen rad na uspostavljanju nove ustrojstvene strukture DZS-a, sukladno općeprihvaćenim načelima ustrojavanja statističkih ureda, suvremenim trendovima i nacionalnim potrebama, koja će osigurati harmonizaciju i bolje izvršavanje poslova službene statistike u skladu s temeljnim načelima službene statistike (relevantnost, nepristranost, pouzdanost, transparentnost, pravodobnost, stručna neovisnost, racionalnost, dosljednost, statistička povjerljivost, korištenje individualnih podataka u isključivo statističke svrhe i javna odgovornost). Tijekom 2008. također je nastavljeno s radom po pitanju razmatranja promjene uloge i položaja ureda državne uprave u županijama i upravnog tijela Grada Zagreba nadležnih za poslove službene statistike, na način da se utvrdi ustrojstveni model koji će osigurati unapređenje statističkog sustava RH. Kao potpora navedenim aktivnostima nastavljen je rad u okviru projekta PHARE 2005, Tehnička pomoć DZS-u u usvajanju pravne stečevine EZ-a, koji se provodi kroz Twinning i Servisni ugovor. Novi ustroj ima za cilj uspostaviti novu organizaciju DZS-a kao glavnog nositelja, diseminatora i koordinatora sustava službene statistike Republike Hrvatske i u srednjoročnom razdoblju razriješiti status županijskih statističkih ureda i uspostavu sustava regionalnih statističkih ureda, a u svrhu učinkovitije provedbe statističkih aktivnosti. Do kraja 2008. izradit će se nova Uredba o unutarnjem ustrojstvu DZS-a.

U skladu s Uredbom o klasifikaciji radnih mjesta u državnoj službi (NN 13/08) i Pravilnikom o jedinstvenim standardima i mjerilima za određivanje naziva i opisa radnih mjesta u državnoj službi (NN 116/07) u srpnju i kolovozu 2008. izvršena je analiza opisa poslova radnih mjesta u DZS-u. Na temelju članka 61. Zakona o sustavu državne uprave (NN 75/93, 48/99, 15/00, 127/00, 59/01, 199/03 i 79/07) i članka 60. Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog zavoda za statistiku (NN 70/01 i 108/06) u DZS-u je izrađen Pravilnik o unutarnjem redu DZS-a. Ovaj Pravilnik je poslan na mišljenje Središnjem državnom uredu za upravu.

Izrađen je Plan prijama novih djelatnika u DZS, koji čini sastavni dio Plana prijama u državnu službu za tijela državne uprave i stručne službe Vlade Republike Hrvatske za 2008. (NN 36/08 i 75/08). Objava potrebe za zapošljavanjem i zapošljavanje odvija se u skladu s Planom.

U 2008. je izrađen Plan izobrazbe djelatnika DZS-a za 2009., koji uključuje opće i posebne programe. Ovaj plan je dostavljen Središnjem državnom uredu za upravu. U cilju izobrazbe statističara u 2008. imenovana je odgovorna osoba u DZS-u zadužena za koordinaciju u vezi izobrazbe, koja se provodi u okviru Europskog statističkog programa usavršavanja (European Statistical Training Programme, ESTP). Djelatnici DZS-a sudjeluju u izobrazbi u okviru ESTP-a. U okviru projekta PHARE 2005, u 2008. provodi se daljnja izobrazba statističara u DZS-u.

U skladu s Planom uspostave financijskog upravljanja i kontrola u DZS-u, u 2008. su izvršene planirane aktivnosti popisa poslovnih procesa u DZS-u i utvrđivanje aktivnosti u svakom procesu. Daljnje aktivnosti uspostave i razvoja sustava unutarnjih financijskih i drugih kontrola provest će se kroz projekt PHARE 2005.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nastavit će se s aktivnostima iz projekta PHARE 2005 za statistiku u cilju jačanja administrativnih kapaciteta DZS-a. Posebna pozornost posvetit će se izobrazbi kadrova i izgradnji novog ustroja DZS-a, koji će osigurati bolje obavljanje glavnih zadaća hrvatskoga statističkog sustava: prikupljanje, obradu, diseminaciju statističkih podataka, čuvanje stručne neovisnosti, povećanje povjerenja javnosti u službenu statistiku i razvoj međunarodne suradnje.

3.19. SOCIJALNA POLITIKA I ZAPOSŁJAVANJE

3.19.1. Radno zakonodavstvo

A) OSTVARENO U 2008 . GODINI

Izrađen je prijedlog novog Zakona o radu i očekuje se da će isti biti upućen u parlamentarnu proceduru do kraja sjednice Hrvatskog sabora u prosincu 2008. godine. Zakon o radu stupit će na snagu 1. siječnja 2009.

Njegovim donošenjem bit će u potpunosti izvršeno usklađivanje ovog temeljnog radnopravnog propisa s: Direktivom 2003/88/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o određenim aspektima organizacije radnog vremena, Direktivom Vijeća 97/81/EZ o okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC, Direktivom Vijeća 1999/70/EZ o okvirnom sporazumu o radu na određeno vrijeme koji su sklopili ETUC, UNICE I CEEP, Direktivom Vijeća 98/59/EZ o usklađivanju zakona država članica u odnosu na kolektivni višak zaposlenika, Direktivom Vijeća 2001/23/EZ o čuvanju prava zaposlenika u slučaju prijenosa poduzeća, poslova ili dijelova poduzeća ili poslova, Direktivom Vijeća 94/45/EZ o uspostavljanju Europskog radničkog vijeća, Direktivom Vijeća 2001/86/EZ kojom se nadopunjuje Statut Europskog trgovačkog društva s obzirom na sudjelovanje zaposlenika u upravljanju, Direktivom Vijeća 2003/72/EZ kao dopunom Statuta Europske zadruge s obzirom na sudjelovanje zaposlenika u upravljanju, Direktivom 2005/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o prekograničnom udruživanju društava s ograničenom odgovornošću, Direktivom Vijeća 96/34/EZ o okvirnom sporazumu o roditeljskom dopustu koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC, Direktivom 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog tretiranja muškaraca i žena u pitanjima zapošljavanja i obavljanja zanimanja, Direktivom Vijeća 2000/78/EZ o uspostavi okvira za jednak tretman na području zapošljavanja i odabira zvanja, Direktivom Vijeća 94/33/EZ o zaštiti mladih ljudi na radu, Direktivom 2002/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća kojom se mijenja i dopunjuje Direktiva Vijeća 76/2007/EEZ o primjeni načela ravnopravnosti muškaraca i žena s obzirom na mogućnost zapošljavanja, stručnog osposobljavanja i napredovanja te radne uvjete.

S ciljem postizanja potpunog usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s Direktivom Vijeća 97/81/EZ o Okvirnom sporazumu o radu sa nepunim radnim vremenom i dosljedne primjene načela „pro rata temporis“, u srpnju 2008. godine doneseni su novi Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN broj 80/08), kojim je osiguranicima koji rade u nepunom radnom vremenu omogućen jednak pristup stjecanju prava u vrijeme nezaposlenosti, novi Zakon o doprinosima (NN broj 84/08) kojim se uređuje način plaćanja doprinosa prema načelu pro rata temporis u odnosu na rad u nepunom radnom vremenu te Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (NN 35/08), čime se osiguranicima koji rade u nepunom radnom vremenu omogućuje jednak pristup stjecanju prava i na prijevremenu starosnu mirovinu, profesionalnu rehabilitaciju, invalidsku mirovinu i obiteljsku mirovinu kao onima koji rade u u punom radnom vremenu.

Nastavno je, u cilju obrazovanja službenika za dosljednu primjenu načela „pro rata temporis,“ putem TAIX seminara provedena dodatna edukacija službenika Porezne uprave koji nadziru i naplaćuju doprinose za obvezna osiguranja.

Specifični zahtjevi radnog vremena u sektoru željezničkog prometa, uređenog sektorskom Direktivom Vijeća 2005/47/EZ, a čiji su osnovni zahtjevi već unijeti u Zakon o sigurnosti željezničkog prometa, dodatno su razrađeni u Pravilniku o radnom vremenu izvršnih radnika u željezničkom prometu iz rujna 2008. godine (NN 105/08). Na isti način je i radno vrijeme radnika u prekograničnom cestovnom prometu uređeno Zakonom o radnom vremenu, obveznim odmorima mobilnih radnika i uređajima za bilježenje u cestovnom prometu, usvojenim u svibnju 2008. godine (NN broj 60/08) usklađeno s Direktivom 2002/15/EC.

Na području usklađivanja zakonodavstva glede zaštite radnika u slučaju insolventnosti poslodavca, u srpnju 2008. godine donijeti su novi Zakon o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca (NN broj 86/08) i pripadajući Pravilnik o sadržaju obrasca zahtjeva radnika za ostvarivanje prava u slučaju stečaja poslodavca, čime je nacionalno zakonodavstvo u potpunosti usklađeno s Direktivom 2002/74/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva Vijeća 80/987/EEZ o usklađivanju zakona država članica glede zaštite zaposlenika u slučaju insolventnosti njihova poslodavca te stvorene normativne pretpostavke za izdvajanje i prijenos poslova jamstvene agencije za potraživanja radnika od Fonda za razvoj i zapošljavanje na novu jamstvenu instituciju - Agenciju, čije ustrojavanje je u tijeku.

Obzirom da se, sukladno zahtjevu Direktive 96/71/EZ o raspoređivanju radnika u okviru pružanja usluga, zaštita hrvatskog radnog zakonodavstva i kolektivnih ugovora nije odnosila na izaslane radnike stranog poslodavca, propisani instituti Direktive ugrađeni su u novi Zakon o strancima koji je usvojen 13.07.2007. godine (NN 79/07), a stupio je na snagu 01. siječnja 2008. godine.

Zakoni koji su doneseni još krajem 2007. godine: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom registru (NN 40/07) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trgovačkim društvima (NN 107/07) te Zakon o uvođenju Europskog društva – Societas Europea (SE) i Europskog gospodarskog interesnog udruženja (EGIU) (NN 107/07) iz listopada 2007. stvorili su zakonske pretpostavke za implementaciju Direktive Vijeća 94/45/EZ i Direktive Vijeća 2001/86/EZ u novi Zakon o radu, obzirom da u hrvatskom zakonodavstvu do tada nisu postojale normativne pretpostavke za uređenje područja uspostave europskih radničkih vijeća, kao niti uključivanja zaposlenika u upravljanje europskim trgovačkim društvima i europskim zadružnim društvima.

U vezi daljnjeg jačanja administrativnih sposobnosti Uredbom u o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva od 27. ožujka 2008. godine stvorene su pretpostavke za daljnje jačanje organizacijskog ustroja ministarstva na način da je dotadašnji odjel za europske integracije i upravljanje projektima Uprave za rad i tržište rada organiziran kao nova uprava - Uprava za međunarodnu suradnju u području rada i socijalne sigurnosti (ukupno 20 službenika), sastavljena od dva odjela: odjela za europske integracije i međunarodnu suradnju i odjela za pripremu i provedbu EU programa i projekata (sada 9 službenika), dok je u Upravi za rad i tržište rada u tri odjela sistematizirano 35 radnih mjesta (sada 17 službenika). Zbog problema s nedostatkom odgovarajućeg prostora, koji će biti riješen do kraja ožujka 2009. godine, početkom 2009. bit će moguće raspisati ponovni natječaj za zapošljavanje novih službenika.

Na području jačanja administrativnih sposobnosti inspekcije i nadzora radnih odnosa i nadzora zaštite na radu, izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata („Narodne novine“ br. 127/07) koje su stupile na snagu 20. prosinca 2007. g. i novim Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata koji je stupio na snagu 29. veljače 2008. godine, stvorene su pretpostavke za dodatno povećanje broja izvršitelja (inspektora rada) te su u 2008. g. osigurana financijska sredstva za dodatno povećanje broja inspektora rada za 53 nova izvršitelja od čega u području radnih odnosa 27, a u području zaštite na radu 26 inspektora. Po provedena dva javna natječaja u 2008. godini, kojima je raspisivana popuna svih upražnjenih radnih mjesta, primljeno je 24 inspektora rada, od čega 10 za područje radnih odnosa, a 14 za područje zaštite na radu te 22 stručna suradnika i vježbenika koji će se pripremati za obavljanje poslova inspektora rada.

Ukupno u 2007. godini i do rujna 2008. godine primljeno je u Državni inspektorat 45 inspektora rada i 37 stručnih suradnika – vježbenika, odnosno 82 službenika. Zaključno, u rujnu 2008. godine u Državnom inspektoratu djeluje ukupno 270 službenika u području rada (pomoćnik glavnog inspektora, načelnici, voditelji, viši inspektori rada, inspektori rada, stručni suradnici i vježbenici). Prema objavljenim podacima Državnog zavoda za statistiku u Republici Hrvatskoj je u 2007. godini bilo ukupno 1.516.909 prosječno zaposlenih. Od navedenog broja u nadležnosti inspektora rada za radne odnose je oko 1.300.000 zaposlenih, a u nadležnosti inspektora rada za zaštitu na radu oko 1.490.000 zaposlenih.

Odredbama novog Zakona o Državnom inspektoratu, koji je donesen krajem rujna 2008. godine (NN 116/08), broj inspektora rada i viših inspektora rada u Državnom inspektoratu određuje se ovisno o

broju radnika u djelatnostima koje nadzire inspektor rada, u pravilu po jedan na 4.000 do 5.000 radnika. U roku od 90 dana od dana stupanja na snagu Zakona donijet će se nova Uredba o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata kojom će se uskladiti sadašnji okvirni broj inspektora rada sukladno navedenoj odredbi Zakona, odnosno predvidjeti najmanje 280 radnih mjesta inspektora rada. Ujedno istim zakonom propisuju se uvjeti za radno mjesto inspektora rada, u pogledu dužine radnog staža u struci, na dvanaest mjeseci, a za više inspektore četiri godine radnog staža u struci. Navedenom mjerom inspekcijsko zanimanje učinjeno je atraktivnijim i pridonosi jačanju administrativnih kapaciteta Državnog inspektorata u području rada i zaštite na radu.

Tijekom 2007. godine je 31 inspektor rada završio odgovarajuće programe izobrazbe pri Središnjem državnom uredu za upravu – Centru za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika te još 26 inspektora do 30. rujna 2008. godine. Teme usavršavanja su bile iz područja informatike, uredskog poslovanja, organizacije rada i upravljanja u državnoj upravi, upravnog postupka i temeljnim načelima pravne stečevine Europske unije.

Spomenutim izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata iz prosinca 2007. godine stvorene su pretpostavke za popunu Odjela izobrazbe koji bi se ubuduće bavio stručnim usavršavanjem novoprimiteljenih, ali i postojećih inspektora rada (uz sudjelovanje istaknutih stručnjaka iz Republike Hrvatske te uz sudjelovanje stručnjaka iz Europske unije kroz realiziranje Projekta – zdravlje i sigurnost na radu u okviru IPA Komponente I.

Do kraja 2008. godine realizirat će se plan za dalje poboljšanje uvjeta rada inspektora za koji su osigurana sredstva u iznosu od 3.743.964,00 kn. Od tog iznosa će se ukupno do kraja 2008. godine utrošiti 2.074.964,00 kn za računalnu opremu, a ostatak za uredsku opremu, komunikacijsku opremu i sl.

Razmjerni dio uloženi sredstava usmjeren je i na poboljšanje uvjeta rada inspektora rada koji djeluju u Državnom inspektoratu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Radi potpunog usklađivanja s Direktivom 2003/88/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 4. studenoga 2003. o određenim aspektima organizacije radnog vremena, tijekom 2009. godine (II kvartal), donijet će se Pravilnik o radnom vremenu ribara.

Vežano za novi Zakon o radu i usklađivanje s Direktivom Vijeća 94/45/EZ. o uspostavljanju Europskog radničkog vijeća ili postupka u poduzećima koja posluju na razini Zajednice i grupacijama poduzeća koje posluju na razini Zajednice u svrhu obavješćavanja i savjetovanja s radnicima, donijet će se novi Pravilnik o provođenju izbora za radnička vijeća. (II kvartal 2009. godine).

U 2009. godini planira se u Upravi za rad i tržište rada, Upravi za mirovinsko osiguranje i Upravi za međunarodnu suradnju na području rada i socijalne sigurnosti Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva zapošljavanje službenika do punog broja predviđenog sistematizacijom.

Državni inspektorat planira daljnje jačanje administrativnih kapaciteta u skladu s novim Zakonom o Državnom inspektoratu, provedbenim propisima i sredstvima iz Državnog proračuna.

Što se tiče stručnog usavršavanja stručnjaka u pravosudnim tijelima, Pravosudna akademija uvrstit će u svoj godišnji program za 2009. godinu sve obveze za provedbu edukacija pravosudnih dužnosnika i djelatnika koje za PA proizlaze i iz nacionalnih strategija te akcijskih planova.

Dodatna edukacija svih službenika, osobito novozaposlenih o pravnoj stečevini EU, nastavit će se u okviru seminara i radionica Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, kao i u okviru bilateralnih i multilateralnih oblika tehničke pomoći. Ujedno će se koristiti i pomoć TAIEX seminara i radionica u svrhu detaljnijeg upoznavanja službenika sa pravnom stečevinom.

3.19.2 Zdravlje i zaštita na radu

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Temeljni propis na ovom području je Zakon o zaštiti na radu (NN 59/06, 94/96, 114/03 i 100/04) koji je usklađen s Okvirnom direktivom 89/391/EEZ.

U 2008. godini nastavljene su aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva s pravnom stečevinom EU pa su, sukladno usvojenom Akcijskom planu, doneseni slijedeći podzakonski akti:

1. Pravilnik o sigurnosti i zdravlju pri uporabi radne opreme (NN 21/08)
(Direktiva Vijeća 89/655/EEZ od 30. studenoga 1989. o minimalnim zahtjevima u pogledu sigurnosti i zaštite zdravlja radnika pri upotrebi radne opreme na radnom mjestu (druga pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ),
2. Pravilnik o zaštiti na radu na privremenim ili pokretnim radilištima (NN 51/08)
(Direktiva Vijeća 92/57/EEZ od 24. lipnja 1992. o zadovoljavanju minimalnih sigurnosnih i zdravstvenih uvjeta na privremenim ili pokretnim gradilištima (osma pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ),
3. Pravilnik o zaštiti radnika od izloženosti buci na radu (NN 46/08)
(Direktiva 2003/10/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 6. veljače 2003. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koji se odnose na izloženost radnika rizicima koji potječu od fizičkih agensa (buke) (sedamnaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ),
4. Pravilnik o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koji se odnose na izloženost radnika rizicima koji potječu od elektromagnetskih polja (NN 38/08)
(Direktiva 2004/40/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koji se odnose na izloženost radnika rizicima koji potječu od fizičkih agensa (elektromagnetskih polja) (osamnaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ),
5. Pravilnik o minimalnim zahtjevima i uvjetima pružanja medicinske skrbi na brodovima, brodicama i jahtama (NN 14/08) iz veljače 2008. godine, koji je usklađen s Direktivom Vijeća 92/29/EEZ od 31. ožujka 1992. godine
6. Odluka o tehničkim pravilima Hrvatskog registra brodova, Pravila za statutarnu certifikaciju ribarskih brodova (NN 77/07) iz srpnja 2007. godine, koja je usklađena s Direktivom Vijeća 93/103/EZ od 23. studenog 1993. godine.

Također su izrađeni prijedlozi još četiri pravilnika iz područja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, čije se donošenje očekuje do kraja 2008. godine:

1. Pravilnik o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koji se odnose na izloženost radnika vibracijama
(Direktiva 2002/44/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 25. lipnja 2002. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koji se odnose na izloženost radnika rizicima koji potječu od fizičkih agensa (vibracija) (šesnaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) – Zajednička izjava Europskoga parlamenta i Vijeća),
2. Pravilnik o zaštiti radnika od rizika povezanih s izlaganjem biološkim agensima na radu
(Direktiva 2000/54/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 18. rujna 2000. o zaštiti radnika od rizika povezanih s izlaganjem biološkim agensima na radu (sedma pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ),

3. Pravilnik o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika od rizika koji se odnose na uporabu kemijskih tvari na radu

(Direktiva Vijeća 98/24/EZ od 7. travnja 1998. o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika od rizika koji se odnose na uporabu kemijskih sredstava na radu (četnaesta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive),

4. Pravilnik o maksimalno dopustivim koncentracijama štetnih tvari u radnim prostorijama i prostorima i biološkim graničnim vrijednostima

(Direktiva Komisije 2000/39/EZ od 8. lipnja 2000. kojom se utvrđuje prvi popis indikativnih graničnih vrijednosti profesionalne izloženosti u provedbi Direktive Vijeća 98/24/EZ o zaštiti zdravlja i sigurnosti radnika od rizika povezanih s kemijskim agensima na radu (tekst od važnosti za Europski gospodarski prostor) i Direktiva Vijeća 91/322/EEZ od 29. svibnja 1991. o uspostavljanju graničnih vrijednosti primjenom direktive Vijeća 80/1107/EEZ o zaštiti radnika vezanih uz izlaganje kemijskim, fizičkim i biološkim agensima na radnom mjestu)

Donesen je i Pravilnik o utvrđivanju uvjeta zdravstvene sposobnosti članova posade pomorskih brodova, brodica i jahti („Narodne novine broj 93/07).

Vežano za jačanje institucionalne sposobnosti, u 2008. godini stvorene su i normativne pretpostavke za uspostavu nove institucije – Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, čije je postojanje i aktivno djelovanje utvrđeno kao mjerilo u poglavlju 19., a osnivanje predviđeno Akcijskim planom za usklađivanje zakonodavstva i stvaranje potrebnih kapaciteta za usvajanje i provedbu pravne stečevine Europske unije.

Pravni okvir za ustrojavanje zavoda stvoren je donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu (NN 86/08), Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu (NN 67/08) i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti (117/08) prema kojem Hrvatski zavod za medicinu rada od 1. siječnja 2009. godine nastavlja s radom kao Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu i za čiji su rad osigurana sredstva u Državnom proračunu na pozicijama Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Poslovi zavoda organizirani su na način da zakonodavnu inicijativu i nadzor nad dijelom stručnih poslova ima Odjel za zaštitu na radu u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, a nadzor u dijelu medicine rada obavlja Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.

Hrvatski zavod za medicinu rada je u okviru MATRA projekta održao radionice u ožujku i travnju 2008. godine na kojoj su sudjelovali dionici u sustavu zaštite zdravlja i sigurnosti na radu - Nacionalno vijeće za zaštitu na radu, Ured za socijalno partnerstvo, Vlade Republike Hrvatske, predstavnici sindikata, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (Odjel za zaštitu na radu), Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, predstavnik Visoke škole za sigurnost na radu, predstavnik Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, predstavnik Udruge za promicanje zaštite u radnoj i životnoj okolini i predstavnici Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Tema radionica je bila vezana potrebe za proširenjem djelatnosti Hrvatskog zavoda za medicinu rada područjem sigurnosti na radu, njene funkcije i potrebne kvalifikacije (znanja i umijeća) stručnog osoblja - zaposlenika nove institucije.

Također je, sukladno obvezama iz Akcijskog plana, kao i Rezoluciji Vijeća od 25. lipnja 2007. godine o novoj strategiji Zajednice o zdravlju i sigurnosti na radu, izrađen prijedlog Nacionalnog programa zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, čije se usvajanje očekuje do kraja 2008. godine.

Nacionalnim programom definirana je politika na području zaštite na radu, utvrđena sredstva za rješavanje pojedinih pitanja te se osigurava provedba propisa iz područja zaštite na radu, prije svega Zakona o zaštiti na radu.

U programu se navode područja u kojima treba definirati zaštitu zdravlja i sigurnosti radnika u Republici Hrvatske, strateška načela (partnerstvo i suradnja svih sudionika, prevencija u cilju pravodobnog sprečavanja opasnosti, održivi razvoj i razboritost kao način svođenja rizika na najmanju moguću mjeru.), a kao osnovni ciljevi programa utvrđeni su : smanjenje broj ozljeda na radu, broja profesionalnih bolesti i bolesti u vezi s radom, broja nezgoda na radu, prevencija te smanjivanje gospodarskih gubitaka.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U okviru I. komponente Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA) nastavljaju se aktivnosti na pripremi projekta koji je usmjeren na jačanje sposobnosti i opremljenosti novog Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, Državnog inspektorata i Odjela zaštite na radu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (vrijednosti oko 2, 66 M €), a čija provedba bi trebala započeti krajem 2009. godine i završiti polovinom 2011. godine.

Također se planira da, uz postojećih 11 djelatnika Hrvatskog zavoda za medicinu rada, u 2009. godini u novom zavodu bude zaposleno još 24 stručnjaka, dok će se u slijedeće dvije godine zaposliti preostali broj do ukupno planiranih 55 zaposlenih u Zavodu.

U Odjelu zaštite na radu u Upravi za rad i tržište rada Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva planira se jačanje administrativnih kapaciteta zapošljavanjem do pune sistematizacije (3 nova službenika).

Prema odredbama novog Zakona o Državnom inspektoratu, koji je donesen krajem rujna 2008. godine (116/08), broj inspektora rada i viših inspektora rada u Državnom inspektoratu određuje se ovisno o broju radnika u djelatnostima koje nadzire inspektor rada, u pravilu po jedan na 4.000 do 5.000 radnika. U roku od 90 dana od dana stupanja na snagu Zakona donijet će se nova Uredba o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata kojom će se uskladiti sadašnji okvirni broj inspektora rada sukladno navedenoj odredbi Zakona, odnosno predvidjeti najmanje 280 radnih mjesta inspektora rada. Ujedno se istim zakonom propisuju uvjeti za radno mjesto inspektora rada, u pogledu dužine radnog staža u struci, na dvanaest mjeseci, a za više inspektore četiri godine radnog staža u struci. Navedenom mjerom inspekcijsko zanimanje učinjeno je atraktivnijim i pridonosi jačanju administrativnih kapaciteta Državnog inspektorata u području rada i zaštite na radu te se planira daljnje jačanje administrativnih kapaciteta u skladu sa provedbenim propisima i Državnim proračunom.

3.19.3. Socijalni dijalog

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Slijedeći nastojanja i praksu država članica EU o osnivanju Odbora socijalnih partnera za sektorski dijalog, usuglašeno je s predstavnicima socijalnih partnera osnivanje Sektorskih vijeća u čijem radu bi sudjelovali predstavnici najreprezentativnijih granskih udruga sindikata i poslodavaca. S ciljem postizanja društveno-odgovornog razvoja te povećanja učinkovitosti i djelotvornosti socijalnog dijaloga, Gospodarsko-socijalno vijeće je predložilo da udruge sindikata i poslodavaca, na osnovi zajedničkih interesa, intenzivnije pristupe uspostavi međusobnih bipartitnih odnosa suradnje kako na razini središnjica, tako i na razini pojedinih grana i djelatnosti, s ciljem unaprjeđivanja njihove međusobne suradnje.

Cilj navedene suradnje je osnaživanje procesa kolektivnog pregovaranja, suodlučivanja, unapređenja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, poticanje mirnog rješavanja kolektivnih i individualnih radnih sporova, razvijanje projekata cjeloživotnog obrazovanja i usklađivanja istih sa stanjem i potrebama tržišta rada te razmatranje potrebnih aktivnosti u svrhu razvoja pojedinih grana i djelatnosti te povećanja opće konkurentnosti gospodarstva.

U suradnji Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvitka, HUP-Udruge prehrambene industrije i poljoprivrede i Sindikata PPDIV izvršene su konzultacije s ciljem potpisivanja prvog sektorskog sporazuma, koji bi ujedno poslužio kao model za pripremu sektorskih sporazuma u drugim djelatnostima.

Na području zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, Ured za socijalno partnerstvo u RH kao tajništvo Nacionalnog vijeća za zaštitu na radu sudjeluje u provedbi aktivnosti vijeća. Između ostalog, Ured za socijalno partnerstvo Vlade Republike Hrvatske je 28. travnja organizirao obilježavanje

Međunarodnog i hrvatskog Dana zaštite na radu te je sudjelovao u organizaciji II Znanstveno-stručnog skupa „Zaštita na radu i zaštita zdravlja“ koji je održan u rujnu 2008. godine na Bjelolasicima. Za tekuće troškove i promotivne aktivnosti planirana su i određena sredstva u proračunu Ureda za period 2009.-2011.

U cilju jačanja socijalnog dijaloga i partnerstva, Ured za socijalno partnerstvo, između ostalih, u 2008. godini provodio je slijedeće projekte:

I Dvogodišnji projekt MATRA „Mirenje u rješavanju individualnih radnih sporova“ završen je u veljači 2008. godine završnom konferencijom.

Nastavljeno je sa provedbom treninga za miritelje, ovaj puta na razini pojedinih županija. Taj projekt provodio se tijekom 2008. , a provodit će se i u 2009. godini. U svibnju, lipnju i srpnju 2008. godine provedene su edukacije za miritelje u individualnim radnim sporovima u Osječko-baranjskoj, Splitsko-dalmatinskoj, Međimurskoj i Primorsko-goranskoj županiji. Također je nastavljen rad na koordinaciji praktične implementacije sustava mirenja, u suradnji s udrugama sindikata i poslodavaca na nacionalnoj razini, u vezi čega je u tijeku uspostavljanje odgovarajućih koordinacija u središnjicama sindikata i HUP-a te njihovim granskim udrugama.

II Jačanje socijalnog dijaloga i partnerstva na razini lokalne uprave, koji je proveden u suradnji s Županijskim Gospodarsko-socijalnim vijećima, završio je krajem veljače 2008. godine te se provode daljnje koordinativne aktivnosti.

III U IV kvartalu 2008. godine planiran je početak priprema za projekt arbitraže u kolektivnim i individualnim radnim sporovima.

U cilju utvrđivanja reprezentativnosti socijalnih partnera za učešće u tripartitnim tijelima na nacionalnom nivou, kao i na području kolektivnog pregovaranja, intenzivirane su međusobne konzultacije sindikata u cilju zajedničke pripreme zakonskog okvira za utvrđivanje kriterija reprezentativnosti.

Što se tiče jačanja administrativnih kapaciteta u Uredu za socijalno partnerstvo, u mjesecu svibnju 2008. godine proveden je javni natječaj temeljem kojeg su zaposlene dvije nove osobe, obje na području radno-socijalnog zakonodavstva.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini Ured za socijalno partnerstvo Vlade Republike Hrvatske će nastaviti sa aktivnostima započetim u 2008. godini, usmjerenim na jačanje tripartitnog, a osobito bipartitnog socijalnog dijaloga.

U tom cilju, nastavit će se sa provedbom edukacija i treninga za miritelje u individualnim radnim sporovima na razini županija, a također će početi provedba projekta usmjerenog na arbitražu u kolektivnim i individualnim radnim sporovima.

U okviru programa jačanja sposobnosti socijalnih partnera i dalje će se organizirati aktivnosti promicanja i unapređenja postojećeg sustava kolektivnog pregovaranja na razini sektora i poduzeća. U tom cilju planiraju se edukacije za socijalne partnere, korištenjem pomoći EU fondova i programa (TaieX, IPA).

U 2009. godini u Uredu za socijalno partnerstvo Vlade Republike Hrvatske planirano je zapošljavanje 2 nova službenika.

3.19.4. Zapošljavanje i Europski socijalni fond

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U skladu s Pristupnim partnerstvom, Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva pripremila je, zajedno s Europskom komisijom, Općom upravom za zapošljavanje, socijalna pitanja i jednake mogućnosti, Zajednički memorandum o prioritetima politike zapošljavanja Republike Hrvatske (JAP). Memorandum analizira gospodarsko stanje i stanje na tržištu rada, kao i hrvatske politike zapošljavanja te utvrđuje, na toj osnovi, izazove zapošljavanja i prioritete za djelovanje u Hrvatskoj.

Na sjednici održanoj 24. travnja 2008.godine, Vlada Republike Hrvatske donijela je Zaključak kojim je prihvatila Zajednički memorandum o prioritetima politike zapošljavanja Republike Hrvatske (JAP), a 28.svibnja 2008.godine u Bruxellesu JAP su potpisali Povjerenik Europske komisije zadužen za zapošljavanje, socijalna pitanja i jednake mogućnosti, Vladimir Špidla te potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar gospodarstva, rada i poduzetništva, Damir Polančec.

Kao nadležno tijelo za koordinaciju provedbe JAP-a, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva imenovalo je međuresornu radnu skupinu za izradu Plana provedbe mjera i koordinaciju aktivnosti JAP-a, odnosno radna skupina izradit će do kraja 2008. godine prijedlog Nacionalnog provedbenog plana za zapošljavanje (2009.-2010.). Prvi sastanak radne skupine održan je 5. rujna 2008. Nacionalnim provedbenim planom za zapošljavanje 2009-2010. zapravo će početi novi ciklus aktivnih mjera zapošljavanja u RH. Postoji i obveza praćenja provedbe JAP-a te će se prvi tematski seminar o napretku JAP-a (follow-up seminar) održati u prosincu 2008., a prvo izvješće o implementaciji JAP-a predstaviti će se Europskoj komisiji 12 mjeseci nakon njegovog potpisivanja (u svibnju 2009. godine).

MJERE IZ NADLEŽNOSTI HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE PREMA GODIŠNEM PLANU ZA POTICANJE ZAPOŠLJAVANJA ZA 2008. GODINU

Kriteriji za primjenu mjera:

Mjere su usmjerene na poticanje zapošljavanja nezaposlenih osoba iz evidencije nezaposlenih na otvorenom tržištu rada, uz uvjet da poticajno zapošljavanje bude dostupno poslodavcima koji udovoljavaju kriterijima za primjenu prema broju zaposlenih i ukupnom godišnjem prometu, i to kako slijedi:

Mali poslodavac je poslodavac koji prosječno godišnje ima zaposleno manje od 50 radnika i ostvaruje ukupni godišnji promet do 16 milijuna kuna

Srednji poslodavac je poslodavac koji prosječno godišnje ima zaposleno manje od 250 radnika i ostvaruje ukupni godišnji promet do 60 milijuna kuna

Veliki poslodavac je poslodavac koji prosječno godišnje ima zaposleno više od 250 radnika i ostvaruje ukupni godišnji promet više od 60 milijuna kuna.

Godišnji plan za poticanje zapošljavanje temelji se na člancima 27. – 29. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN, broj 32/02, 86/02, 114/03, 151/03). Člankom 27. propisuje se način donošenja i sadržaj aktivne politike zapošljavanja. Člankom 28. definira se sadržaj i glavni ciljevi mjera za poticanje zapošljavanja koji su sastavni dio Godišnjeg plana. Člankom 29. utvrđuju se uvjeti i načini korištenja sredstava za provođenje mjera iz Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja iz nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Zakonom o državnim potporama (NN, broj 140/05) i Uredbom o državnim potporama (NN, broj 121/03) propisuje se način i visina državnih potpora za zapošljavanje i usavršavanje. Zakon i Uredba o državnim potporama usklađeni su s Uredbom o potporama u zapošljavanju Europske komisije. Poslodavcu se može dodijeliti potpora za otvaranje novih radnih mjesta za nezaposlene osobe koje se teže zapošljavaju (posebno osjetljive skupine na tržištu rada) koji uvjet se utvrđuje usporedbom prosjeka dodatnog zapošljavanja tijekom proteklih 12 mjeseci. Uvjet otvaranja novih radnih mjesta nije potrebno ispuniti ako je postojeće radno mjesto postalo nepopunjeno dobrovoljnim odlaskom, umirovljenjem, dobrovoljnim skraćivanjem radnog vremena ili otkaza zbog nesposobnosti ili krivnje, osim ako je isto nepopunjeno kao rezultat odlaska viška zaposlenika. Intenzitet svih potpora za zapošljavanje osoba koje se teže zapošljavaju ne smije prijeći 50% troškova godišnje bruto plaće osoba koje se zapošljavaju, a te osobe moraju biti neprekidno zaposlene najmanje godinu dana, osim u slučaju otkaza zbog nesposobnosti ili krivnje.

Izračun mjesečne subvencije temeljen je na iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2007. određen u Naredbi (NN, br. 126/06) i vežu se za razinu stručne spreme osoba ciljane skupine i status poslodavca prema broju stalno zaposlenih i ukupnom godišnjem prometu, i to kako slijedi:

mali poslodavci mogu ostvariti potporu do 50% propisane osnovice za razinu stručne spreme, srednji poslodavci mogu ostvariti potporu do 40% propisane osnovice za razinu stručnu spremu veliki poslodavci mogu ostvariti potporu do 20% za razinu stručne spreme.

Mjere koje se smatraju državnim potporama za zapošljavanje:

Sufinanciranje zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva (Mjera 1.)
(Smjernica 1. Aktivne i preventivne mjere za nezaposlene i neaktivne)

Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba (Mjera 2.)
(Smjernica 1. Aktivne i preventivne mjere za nezaposlene i neaktivne)

Sufinanciranje zapošljavanja starijih nezaposlenih osoba (Mjera 3.)
(Smjernica 1. Aktivne i preventivne mjere za nezaposlene i neaktivne)

Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba (Mjera 4.)
(Smjernica 7. – Promoviranje integracije i borba protiv diskriminacije osoba koje se nalaze u nepovoljnom položaju na tržištu rada)

Mjera koja se smatra državnim potporom za usavršavanje

5. Sufinanciranje obrazovanja za poznatog poslodavca (Mjera 5.)
(Smjernica 3. Poticanje promjena i promicanje prilagodljivosti i pokretljivosti na tržištu rada)

Mjere koje se ne smatraju državnim potporama

6. Sufinanciranje obrazovanja za nepoznatog poslodavca (Mjera 6.)
(Smjernica 4. Promovirati razvoj ljudskog kapitala i cjeloživotno učenje)

7. Javni radovi (Mjera 7.)
(Smjernica 7. – Promoviranje integracije i borba protiv diskriminacije osoba koje se nalaze u nepovoljnom položaju na tržištu rada)

8. Pojedinačni projekti javnog rada za posebne skupine nezaposlenih osoba (Mjera 8.)
(Smjernica 7. – Promoviranje integracije i borba protiv diskriminacije osoba koje se nalaze u nepovoljnom položaju na tržištu rada)

Mjera 1. Sufinanciranje zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva
(**Smjernica 1. Aktivne i preventivne mjere za nezaposlene i neaktivne**)

Ciljane skupine:

Nezaposlene osobe do 25 godina starosti
osobe bez zanimanja (nezavršeno osnovno obrazovanje i završeno osnovno obrazovanje),
pomoćnih zanimanja (završeno osnovno obrazovanje uz stručno osposobljavanje),
strukovna zanimanja,
osobe srednje, više i visoke razine obrazovanja,
najmanje 6 mjeseci na evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje ili prijava u evidenciju Zavoda u roku od 30 dana od dana završetka redovnog obrazovanja ili 30 dana od dana diplomiranja bez radnog iskustva u ili izvan zanimanja

Nezaposlene osobe do 29 godina starosti

osobe srednje, više i visoke razine obrazovanja,
najmanje 6 mjeseci na evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje ili prijava u evidenciju Zavoda u roku 30 dana od dana završetka redovnog obrazovanja za osobe srednje stručne spreme ili 30 dana od dana diplomiranja za VŠS/VSS osobe,
bez radnog iskustva ili najviše do 6 mjeseci izvan zvanja/zanimanja
sufinanciranje zapošljavanja je usmjereno na pripravničko stažiranje u zvanju/zanimanju

Trajanje subvencije:

za osobe bez zanimanja - 18 mjeseci
za osobe strukovnih zanimanja i srednje obrazovne razine - 12 mjeseci
za osobe više i visoke razine obrazovanja – 12 mjeseci (ili 18 mjeseci)

Mjera 2. Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba
(**Smjernica 1. Aktivne i preventivne mjere za nezaposlene i neaktivne**)

U okviru Mjere dva posebna ciljana skupina su:
nezaposlene osobe koje su najmanje 6 od prethodnih 8 mjeseci na evidenciji Zavoda, a mlađe su od 25 godina, bez obzira na radni staž i razinu obrazovanja.

Trajanje subvencije:

za osobe bez zanimanja - 15 mjeseci
za osobe strukovnih zanimanja i srednje obrazovne razine - 12 mjeseci
za osobe više i visoke razine obrazovanja – 10 mjeseci

Mjera 3. Sufinanciranje zapošljavanja ženskih osoba iznad 45 i muških osoba iznad 50 godina starosti

(**Smjernica 1. Aktivne i preventivne mjere za nezaposlene i neaktivne**)

Ciljane skupine:

Ženske osobe iznad 45, te muške osobe iznad 50 godina starosti koje su:
najmanje 6 mjeseci na evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje
bez obzira na prethodno radno iskustvo i razinu obrazovanja

Ženske osobe iznad 45, te muške osobe iznad 50 godina starosti kojima je ugovor o radu otkazan temeljem tehnološkog viška:
bez obzira na dužinu prijave u evidenciju nezaposlenih i razinu obrazovanja
imaju potpisan Profesionalni plan zapošljavanja

Ženske osobe iznad 45, te muške osobe iznad 50 godina starosti koje se nalaze u otkaznom roku temeljem tehnološkog viška:
subvencija se primjenjuje tijekom otkaznog roka prije prijave na evidenciju Zavoda
bez obzira na razinu obrazovanja

Trajanje subvencije : 18 mjeseci

Mjera 4. Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba
(Smjernica 7. – Promoviranje integracije i borba protiv diskriminacije osoba
koje se nalaze u nepovoljnom položaju na tržištu rada)

Ciljane skupine:

Nezaposleni hrvatski branitelji, djeca i supružnici poginulih i nestalih hrvatskih branitelja, osobe s otežanim faktorom zapošljavanja prema procjeni profesionalne orijentacije, nezaposleni samohrani roditelji malodobne djece, nezaposlene ženske osobe koje su prije ulaska u nezaposlenost koristile prava porodnog dopusta za treće i svako sljedeće dijete , roditelji s 4 i više malodobne djece

najmanje 6 mjeseci na evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Osobe s invaliditetom, liječeni ovisnici, žene žrtve nasilja, žrtve trgovanja ljudima, azilanti, bivši zatvorenici

bez propisane dužine prijave u evidenciju nezaposlenih

Osobe s invaliditetom, liječeni ovisnici, žene žrtve nasilja, žrtve trgovanja ljudima, azilanti, bivši zatvorenici koji su se zaposlili od 01.01.2008. godine i imaju ugovoreni probni rok u najdužem trajanju od 3 mjeseca uz uvjet praćenja radne efikasnosti i ocjene radne uspješnosti osigurane od strane poslodavca.

Zaposleni iz evidencije nezaposlenih uz oglašeni TR, odabir i selekciju Zavoda.

U prvoj ciljanoj skupini Mjere 4. posebno su obuhvaćeni nezaposleni samohrani roditelji kao i nezaposlene ženske osobe koje su prije ulaska u nezaposlenost koristile prava porodnog dopusta za treće i svako sljedeće dijete. Prema provedbenim rezultatima poslodavci najčešće koriste potpora za zapošljavanje roditelja za 4 i više malodobne djece.

Trajanje subvencije:

bez obzira na razinu obrazovanja - 18 mjeseci

Visina subvencije za mjere 1 – 4

za osobe bez zanimanja subvencija prema osnovici od 2.298,00 kn (članak 4. Naredbe)

za osobe strukovnih zanimanja i srednje obrazovne razine prema osnovici od 4.267,00 kn (članak 6. Naredbe)

za osobe više i visoke razine obrazovanja prema osnovici od 7.221,50 kn (članak 7. Naredbe)

Intenzitet potpore za zapošljavanje za mjere 1 – 4

50% propisane osnovice – mali poslodavac

40% propisane osnovice – srednji poslodavac

20% propisane osnovice – veliki poslodavac

Mjera 5. Sufinanciranje obrazovanja za poznatog poslodavca
(Smjernica 4. – Promovirati razvoj ljudskog kapitala i cjeloživotno učenje)

Opće usavršavanje (stručno osposobljavanje);
Posebno usavršavanje (stjecanje dodatnih znanja i vještina vezanih uz zvanje/zanimanje)

Ciljane skupine:

Novozaposleni radnici – polaznici programa usavršavanja

sve nezaposlene osobe bez obzira na stručnu spremu i radni staž;
najmanje 90 dana na evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje uz uvjet da su potpisale Profesionalni plan zapošljavanja.

Zaposleni radnici – polaznici programa usavršavanja

prema odabiru poslodavca

Posebni kriterij za velike poslodavce:

zaposleni radnici bez obzira na stručnu spremu, najmanje 3 godine u radnom odnosu na neodređeno vrijeme

Mjera 6. Sufinanciranje obrazovanja za nepoznatog poslodavca
(Smjernica 4. – Promovirati razvoj ljudskog kapitala i cjeloživotno učenje)

Ciljane skupine:

sve nezaposlene osobe iznad 25 godina starosti prijavljene u evidenciji nezaposlenih najmanje 12 mjeseci bez obzira na razinu obrazovanja i radno iskustvo,

sve osobe do 25 godina starosti prijavljene u evidenciji nezaposlenih duže od 6 mjeseci ili su prijavu izvršile u roku 90 dana od završetka obrazovanja

sve osobe do 45 godina starosti koje su spremne raditi na sezonskim poslovima bez obzira na dužinu prijave u evidenciji nezaposlenih, stručnu spremu i radno iskustvo

sve osobe prijavljene u evidenciju nezaposlenih koje su spremne prihvatiti posao u brodogradnji i građevini (zanimanja iz građevinske operative, elektrostrojarske grupacije vezane uz poslove obrade metala na novim tehnologijama i monterske poslove)

liječeni ovisnici, osobe s invaliditetom, žene žrtve nasilja, žrtve trgovanja ljudima, azilanti, bivši zatvorenici - bez propisane dužine prijave u evidenciju nezaposlenih

Trajanje subvencije:

prosječno trajanje programa obrazovanja je 6 mjeseci, a najduže do 30. 11. 2008. godine

Visina subvencije

Sufinancira se 100% troškova obrazovanja nastava i materijalni troškovi obrazovnoj ustanovi
Zavod isplaćuje polazniku novčana pomoć u visini minimalne novčane naknade za vrijeme nezaposlenosti, troškove prijevoza i osiguranje u slučaju nesreće na radu

Mjera 7. Javni radovi
(Smjernica 7. – Promoviranje integracije i borba protiv diskriminacije osoba koje se nalaze u nepovoljnom položaju na tržištu rada)

Ciljane skupine:

Nezaposlene osobe niže razine obrazovanja (osobe bez zanimanja, pomoćnih zanimanja i srednje stručne sprema) prijavljene u evidenciju nezaposlenih osoba najmanje 12 mjeseci.

Nezaposlene mlade osobe do 25 godina koje nisu nastavile školovanje nakon osnovne škole ili nisu završile srednje obrazovanje te stoga nemaju zanimanje, osobe korisnici novčane naknade, korisnici prava po Zakonu o socijalnoj skrbi, žrtve trgovanja ljudima, azilanti, liječeni ovisnici, bivši zatvorenici, roditelji s 4 i više malodobne djece prijavljene u evidenciju nezaposlenih osoba najmanje 6 mjeseci.

Trajanje subvencije:

Program javnih radova može se odobriti u najdužem trajanju do 30. 11. 2008. godine

Mjera 8. Pojedinačni projekti javnog rada za posebne skupine nezaposlenih osoba
(Smjernica 7. – Promoviranje integracije i borba protiv diskriminacije osoba
koje se nalaze u nepovoljnom položaju na tržištu rada)**Ciljane skupine:**

nezaposlene osobe koji volontiraju na poslovima humanitarnog karaktera (diplomirani socijalni radnici, socijalni pedagozi, defektolozi i ostali) kako bi stekli i obnovili stručna znanja te im se vrednovao volonterski rad uz uvjet prijave u evidenciji nezaposlenih najmanje 6 mjeseci

nezaposlene osobe sa stečenim zanimanjima/zvanjima po programima visokoškolskog obrazovanja, bez radnog iskustva do 29 godina starosti koji volontiraju na poslovima humanitarnog karaktera nezaposleni liječeni ovisnici, osobe s invaliditetom, žene žrtve obiteljskog nasilja, žrtve trgovanja ljudima i povratnici s odsluženja zatvorske kazne uz uvjet prijave u evidenciju nezaposlenih osoba najmanje 6 mjeseci

Trajanje subvencije:

Program javnih radova može se odobriti u prosječnom trajanju od 12 mjeseci

TABELARNI PREGLED SVIH PREDLOŽENIH MJERA SA UKUPNIM BROJEM OSOBA I POTREBNIM SREDSTVIMA u 2008.

Naziv mjere	Broj osoba	Potrebna sredstva u kn
Sufinanciranje zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva	1081	28.135.831,00
Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba	1248	30.278.524,00
Sufinanciranje zapošljavanja starijih osoba	753	26.715.201,00
Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih	499	17.047.962,00
Sufinanciranje obrazovanja za poznatog poslodavca	1029	9.905.317,00
Sufinanciranje obrazovanja za nepoznatog poslodavca	3400	30.566.939,00
Javni radovi	759	8.464.064,00
Javni radovi – Pojedinačni projekti	150	4.886.162,00
UKUPNO	8919	156.000.000,00

Prikaz broja zaprimljenih i odobrenih zahtjeva, potpisanih ugovora, zaposlenih osoba i osoba uključenih u obrazovanje po mjerama aktivne politike iz Godišnjeg plana zapošljavanja za 2008. do 30.09.2008. godine

Mjera	Status poslodavca	Broj zaprimljenih zahtjeva	Broj odobrenih zahtjeva	Broj potpisanih ugovora	Ukupno zaposleno
Sufinanciranje zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva	mali	796	608	520	529
	srednji	82	71	57	63
	veliki	13	11	10	17
	Ukupno	891	690	587	609
Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba	mali	1046	810	741	750
	srednji	68	59	56	80
	veliki	13	12	11	15
	Ukupno	1127	881	808	845
Sufinanciranje zapošljavanja ženskih osoba iznad 45 i muških osoba iznad 50 godina starosti	mali	569	462	419	419
	srednji	27	22	18	19
	veliki	3	3	1	1
	Ukupno	599	487	438	439
Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba	mali	272	219	199	198
	srednji	18	16	16	20
	veliki	9	7	7	8
	Ukupno	299	242	222	226
Sufinanciranje obrazovanja za poznatog poslodavca	mali	47	42	38	161
	srednji	35	33	31	247
	veliki	22	12	11	265
	Ukupno	104	87	80	673
Sufinanciranje obrazovanja za nepoznatog poslodavca	mali	185	165	139	980
	srednji	9	9	9	56
	veliki	2	2	1	10
	Ukupno	196	176	149	1046
Javni radovi	mali	151	149	146	633
	srednji	5	5	5	48
	veliki	1	1	1	5
	Ukupno	157	155	152	686
Javni radovi - pojedinačni projekti	mali	11	8	5	5
	Ukupno	11	8	5	5
Sveukupno		3384	2726	2441	4529

SREDSTVA ZA PROVEDBU

Državni proračun Republike Hrvatske sredstva na poziciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje 1671 – Aktivna politike zapošljavanja: A689023 NAPZ u iznosu 156.000.000,00 kuna.

Vrijeme provedbe

tijekom 2008. godine

isplata odobrenog iznosa poslodavcima odmah po potpisu ugovora

zadnji datum ugovaranja s obzirom na aktivnosti isplata i dinamiku isplata vezani za Državni proračun sa 30.11.2008. godine, ukoliko prije toga osigurani iznos ne bude ugovoren i isplaćen

PRIKAZ BROJA ZAPOSLENIH OSOBA I OSOBA UKLJUČENIH U OBRAZOVANJE UZ ISPLAĆENA SREDSTVA NA DAN 30.09.2008.

Naziv mjere	Broj osoba	Potrebna sredstva u kn
Sufinanciranje zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva	609	15.960.599
Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba	845	20.666.257
Sufinanciranje zapošljavanja starijih osoba	439	15.975528
Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih	226	7.679.410
Sufinanciranje obrazovanja za poznatog poslodavca	673	2.380.508
Sufinanciranje obrazovanja za nepoznatog poslodavca	1046	6.888.936
Javni radovi	686	6.837.168
Javni radovi – pojedinačni projekti	5	85.806
UKUPNO	4529	76.474.212

AKCIJSKI PLAN ZA ROME ZA 2008. GODINU

U okviru Godišnjeg plana poticanja zapošljavanja implementirane su i mjere za zapošljavanje i osposobljavanje nezaposlenih osoba romske nacionalne manjine temeljem Nacionalnog programa za Rome/Akcijski plan desetljeća za uključivanje Roma 2005.-2015.

Prikaz broja zaprimljenih i odobrenih zahtjeva, potpisanih ugovora, zaposlenih osoba i osoba uključenih u obrazovanje po mjerama iz Nacionalnog programa za Rome/Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma na dan 30.09.2008. godine

Mjera	status poslodavca	Broj zaprimljenih zahtjeva	Broj odobrenih zahtjeva	Broj potpisanih ugovora	Ukupno zaposleno
Subvencioniranje zapošljavanja Roma u trajanju od 24 mjeseca	mali	16	13	12	12
	srednji	1	1	1	7
	veliki	1	1	1	1
	Ukupno	18	15	14	20
Osposobljavanje za nepoznatog poslodavca	mali	13	11	10	14
	srednji	0	0	0	0
	veliki	0	0	0	0
	Ukupno	13	11	10	14
Osposobljavanje za poznatog poslodavca	mali	0	0	0	0
	srednji	0	0	0	0
	veliki	0	0	0	0
	Ukupno	0	0	0	0
Javni radovi	mali	36	35	34	189
	srednji	2	2	1	14
	veliki	0	0	0	0
	Ukupno	38	37	35	203
Sveukupno		69	63	59	237

U 2008. godini do 30.09. na ime obveza iz programa za Rome isplaćen je iznos od 2.701.692 kn, od ukupno osiguranih 4.034.170,00 kn na poziciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Mjere aktivne politike u nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje bit će sadržane u Nacionalnom provedbenom planu 2009 - 2010. godine koji će izraditi radna skupina sastavljena od socijalnih partnera, u skladu s prioritetima za djelovanje prema Memorandumu o prioritetima mjera na području zapošljavanja (Joint Assessment of Employment Policy Priorities – JAP). Sredstva za provedbu mjera osigurat će se u Državnom proračunu Republike Hrvatske na poziciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje prema uobičajenoj metodologiji osiguranja sredstava za svakog korisnika državnog proračuna.

2. ODJEL ZA PROVOĐENJE PROJEKATA

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U Hrvatskom zavodu za zapošljavanje u lipnju 2008. godine donesen je novi Pravilnik o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta. Novim pravilnikom Odjel za provođenje projekata dobio je dva odsjeka: Odsjek za pripremu projektne dokumentacije i provođenje projekata i Odsjek za praćenje provedbe projekata. Trenutno Odjel za provođenje projekata ima 8 zaposlenih, a do kraja godine planira se zapošljavanje još jedne osobe.

U skladu s potrebom razvijanja sposobnosti za analizu, provedbu i ocjenu politike zapošljavanja, u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje tijekom 2008. godine provodila su se dva projekta: CARDS 2004 program darovnice i projekt u okviru programa PHARE 2005. Navedeni projekti usmjereni su prema modernizaciji, jačanju osposobljenosti i stručne spremnosti administrativnih kapaciteta Zavoda na nacionalnom i regionalnom nivou, u kontekstu stvaranja primjerenih administrativnih sposobnosti za provedbu i praćenje mjera svojstvenih Europskom socijalnom fondu.

Tijekom 2008. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje bio je korisnik sljedećih EU projekata:

1. CARDS 2004 „Lokalna partnerstva za zapošljavanje – Faza 2“ program darovnice

Projekt je započeo 7. studenog 2005. godine, a završio 6. svibnja 2007. godine. Provodio se u četiri županije: Ličko-senjskoj, Karlovačkoj, Požeško-slavonskoj i Brodsko-posavskoj. Svrha projekta je povećati usklađenost strukovnog obrazovanja s trenutnim i prognoziranim potrebama tržišta rada te značajno smanjiti nezaposlenost.

U okviru 1. komponente projekta ugovora o pružanju usluga izrađene su analize lokalnih tržišta rada na temelju provedenih empirijskih istraživanja te je održano osposobljavanje zaposlenika u područnim službama HZZ-a o principima, mehanizmima, pravilima i postupcima Europskog socijalnog fonda. Ovaj projekt provodio se u uskoj suradnji s CARDS projektom za provedbu Regionalnih operativnih programa Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka te su ustanovljena načela i preferirani lokalni model suradnje. Prema ustanovljenom modelu, u okviru svakog Regionalnog partnerskog vijeća osnovana je Tematska radna skupina za razvoj ljudskih potencijala koja predstavlja predviđeno lokalno partnerstvo za zapošljavanje. Tematske radne skupine izradile su regionalne strategije razvoja ljudskih potencijala te su sukladno prioritetima strategija pripremile individualne projekte razvoja ljudskih potencijala u svrhu dodjele bespovratnih sredstava kroz Darovnicu vrijednu 650.000 €, a koja je bila druga komponenta ovog projekta.

Natječaj je objavljen 02. 11. 2006. i bio je otvoren do 2. siječnja 2007. godine. Opći cilj natječaja Lokalna partnerstva za zapošljavanje – faza 2. bio je promoviranje povećanog pristupa zapošljavanju (uključujući i samozapošljavanje) unutar lokalnih tržišta rada u osam hrvatskih županija. Ugovor o financiranju potpisan je za 10 sljedećih projekata:

- 1. Partnerstvo za stipendije**, nositelj: Centar za poduzetništvo Karlovačke županije d.o.o. Partneri: HZZ PS Karlovac, Karlovačka županija, Grad Karlovac i web portal MojPosao.
- 2. Sljedeći korak - socijalna zadruga**, nositelj: Ženska grupa Karlovac «Korak». Partneri: HZZ PS Karlovac i Dom za starije i nemoćne «Sveti Antun» Karlovac.
- 3. Info punkt za poduzetnike i nezaposlene**, nositelj: Grad Senj, partneri: Centar za poduzetništvo grada Senja i Udruženje obrtnika grada Senja.
- 4. SPONA**, nositelj: Poduzetnički centar Pakrac, partneri: Hrvatski Institut za lokalnu samoupravu i Grad Pakrac.
- 5. Osposobljavanje za CNC obradu metala**, nositelj: Grad Nova Gradiška, partneri: Industrijska škola Nova Gradiška, HZZ PS Slavonski Brod.
- 6. YIPPEE (Integracija mladih u Pleternici s ciljem napretka gospodarstva i zapošljavanja)**, nositelj: Grad Pleternica, partneri: HZZ PS Požega i Udruženje obrtnika Požega.
- 7. Cjeloživotno učenje u području osiguranja i menadžmenta**, nositelj: IVORA- škola informatike, Slavonski Brod, partneri: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatska gospodarska komora i Generali osiguranje.

8. Ricochet, nositelj: PRONI Centar za socijalno podučavanje, partneri: HZZ PS Vukovar, HZZ PS Vinkovci, HOK Vinkovci, Tehničko učilište Vinkovci.

9. Znanjem do posla, nositelj: Organizacija za civilne inicijative, partneri: udruga Zvonimir, Grad Drniš.

10. Razvijanje sustava potpore za tržište rada u Šibensko-kninskoj županiji, nositelj: HOK Šibensko-kninske županije, partneri: HZZ PS Šibenik, Pučka otvorena učilišta Libar, Šibenik, Knin.

Provedba projekta iz CARDS 2004 darovnice završila je 30. lipnja 2008. Svi projekti su uspješno završeni, i do kraja 2008. godine poslat će svoj završni izvještaj o provedbi projektnih aktivnosti.

3. PHARE 2005. "Aktivne mjere za zapošljavanje skupina kojima prijeti socijalna isključenost"

Projekt ima za cilj jačanje ekonomske i socijalne kohezije najosjetljivijih skupina u hrvatskom društvu, na način da se poveća mogućnost njihova zaposlenja korištenjem mjera aktivne politike zapošljavanja, kreiranih prema njihovim potrebama.

Od ovog projekta se očekuje:

temeljita evaluacija postojećih mjera za poticanje zapošljavanja;

osmišljavanje novog ciklusa mjera koje će uključiti samo one stare mjere koje su ocijenjene učinkovitim;

veća stručna spremnost zaposlenih kod kreiranja i provođenja aktivne politike zapošljavanja;

povećanje razine zapošljivosti skupina kojima prijeti socijalna isključenost.

Tijekom 2008. godine provodile su se sljedeće aktivnosti:

KOMPONENTA 1 – Evaluacija mjera

Osnovana je Radna skupina 1 (RG1), sastavljena od predstavnika 4 odabrane područne službe (Zagreb, Čakovec, Osijek, Šibenik) te socijalnih partnera;

Članovi radne skupine pripremili su plan istraživanja za evaluaciju mjera (usuglašena metodologija i alati istraživanja);

Nakon provedenog istraživanja u kojem su sudjelovali korisnici mjera koje provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje, Radna skupina 1 je u suradnji s Tehničkom pomoći izradila prvi nacrt Evaluacijskog istraživanja;

Glavni rezultati evaluacijskog istraživanja prezentirani su predstavnicima svih područnih službi HZZ-a i njihovim dionicima na regionalnim radionicama;

Rezultati istraživanja prezentirani su i Stručnjacima tržišta rada izvan HZZ-a te Upravnom odboru projekta;

Nakon dobivenih povratnih informacija, napravljena je finalna verzija evaluacijskog istraživanja.

KOMPONENTA 2 – Izrada preporuka

Osnovana je Radna skupina 2, sastavljena od predstavnika 4 odabrane područne službe (Zagreb, Čakovec, Osijek i Šibenik) te socijalnih partnera;

Izrađen je Sažetak o suradnji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje s lokalnim dionicima;

Na osnovi evaluacijskog izvještaja, Radna skupina 2 je, u suradnji s Tehničkom pomoći, izradila je prvi nacrt preporuka za nove mjere aktivne politike tržišta rada;

Nakon dobivenih povratnih informacija s regionalnih radionica na kojima je prezentiran prvi nacrt preporuka i sažetak o suradnji, izrađena je završna verzija preporuka.

KOMPONENTA 3 – Jačanje kapaciteta

Održana obuka za zaposlenike HZZ-a o Upravljanju darovnicama;

Održana obuka za zaposlenike HZZ-a o Upravljanju projektnim ciklusom, dizajn i planiranje mjera aktivne politike tržišta rada (Modul 1);

Održana obuka za zaposlenike HZZ-a o Evaluaciji i praćenju mjera aktivne politike tržišta rada (Modul 2);

Održana obuka za savjetnike HZZ-a o radu s najosjetljivijim skupinama;

U izradi nacrt prijedloga o uspostavi sustava za praćenje mjera aktivne politike tržišta rada.

KOMPONENTA 4 – Upravljanje darovnicom (u vrijednosti od 1.000.000 €)

Ugovoreno je 11 projekata koji se bave zapošljavanjem najosjetljivijih skupina na hrvatskom tržištu rada;

U pripremi je izrada Compendiuma o rezultatima ugovorenih projekata.

4. Instrument prepristupne pomoći (IPA)

Odjel za provođenje projekta izradio je projektnu dokumentaciju za 8 projekata unutar programa Instrument predpristupne pomoći (IPA).

U okviru 1. komponente IPA-e „Potpora tranziciji i izgradnji institucija“ izrađena je projektna dokumentacija za projekt „Akademija tržišta rada HZZ-a“ (Croatian Employment Service Labour Market Academy).

„Razvoj ljudskih potencijala“ je 4. komponenta IPA-e i ima 6 projekata za koje također izrađena projektna dokumentacije:

1. Lokalna partnerstva za zapošljavanje – faza 3 (Local Partnerships for Employment – phase 3);
2. Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja (Improving lifelong career guidance);
3. Unaprjeđenje pružanja usluga klijentima HZZ-a (Improvement of CES services for clients)
4. Mladi na tržištu rada. (Youth in the labour market);
5. Poticanje intenzivnijeg uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada (Fostering effective inclusion of disabled persons into the labour market);
6. Žene na tržištu rada (Women in the labour market).

U okviru IPA-e 2007 Programa za tehničku pomoć izrađena je dokumentacija za projekt „Priprema Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za EURES“.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Vezano za jačanje administrativnih kapaciteta Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, u 2009. godini radna mjesta definirana Izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta s koeficijentom složenosti poslova u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, popunjavat će se u Odjelu za provođenje projekata prema potrebi, kako u Središnjoj službi, tako i u područnim službama.

Za 2009. godinu planira se provedba projekta iz programa IPA-e „Lokalna partnerstva za zapošljavanje“ – faza 3, „Poticanje intenzivnijeg uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada“ i „Mladi na tržištu rada“.

Tijekom 2009. - 2012. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje sudjelovat će u provedbi projekata iz programa IPA, za koje je tijekom 2008. godine izrađena projektna dokumentacija, a u skladu s Operativnim programom Razvoj ljudskih potencijala.

3. ODJEL ZA FINANCIRANJE I UGOVARANJE PROJEKATA EUROPSKE UNIJE

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. godine uspostavljena je Operativna struktura za provedbu IV. komponente IPA programa. Opća uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i jednake mogućnosti pri Europskoj komisiji provela je reviziju svih institucija uključenih u Operativnu strukturu. Proces prijenosa upravljačkih ovlasti (akreditacije) s Europske komisije na Operativnu strukturu za provedbu IV. komponente nalazi se u završnoj fazi. Do kraja godine se očekuje donošenje odluke Europske komisije o prijenosu upravljačkih ovlasti i potpisivanje Sporazuma o financiranju.

U sklopu IV. komponente IPA programa osnovne su funkcije Odjela za financiranje i ugovaranje projekata Europske unije: pripremanje i provođenje natječaja, sklapanje ugovora o darovnicama i nabavi usluga i roba, plaćanje ugovarateljima, upravljanje sustavom za financijsko praćenje provedbe

projekata i tijekom godina financijskih sredstava, organiziranje izobrazbe vezane za pripremu i provedbu projekata, te suradnja s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva, Delegacijom Europske komisije u Republici Hrvatskoj te s drugim institucijama u poslovima iz svoje nadležnosti. Sukladno Analizi opterećenosti poslom, izrađenoj za 2008. godinu, u Odjelu za financiranje i ugovaranje projekata Europske unije zaposleno je 17 djelatnika čime je u potpunosti ispunjen Plan zapošljavanja za 2008. godinu.

Odjel je nadležan za financiranje i ugovaranje projekata u sklopu prioriteta 1, mjere 2.1 unutar prioriteta 2 i prioriteta 4 planiranih u IV. komponenti IPA programa, čiji su nositelji Hrvatski zavod za zapošljavanje, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, kako slijedi:

Prioritet 1: Poboljšanje pristupa zapošljavanju i održivo uključivanje u tržište rada

Mjera 1.1: Podrška u osmišljavanju i provedbi aktivne i preventivne politike tržišta rada

Lokalna partnerstva za zapošljavanje-faza 3

Mjera 1.2: Podrška učinkovitosti i kvaliteti hrvatskih javnih službi nadležnih za zapošljavanje

Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja

Unaprjeđenje pružanja usluga klijentima HZZ –a

Prioritet 2: Jačanje socijalnog uključivanja osoba kojima je otežan pristup tržištu rada

Mjera 2.1: Potpora skupinama koje se nalaze u nepovoljnom položaju u pristupu zapošljavanju

Poticanje učinkovitog uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada

Uspostava mreže podrške u socijalnoj integraciji i zapošljavanju osjetljivih i marginaliziranih skupina

Žene na tržištu rada

Mladi na tržištu rada

Prioritet 4: Tehnička pomoć

Upravljanje Operativnim programom i izgradnja kapaciteta

Zaključno s mjesecom rujnom, na web stranici Odjela najavljeni su natječaji za nabavu usluga za projekte Lokalna partnerstva za zapošljavanje-faza 3 i Poticanje učinkovitog uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada.

Do kraja godine planira se najava natječaja za provedbu ugovora u sklopu projekata Mladi na tržištu rada, Unaprjeđenje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i Unaprjeđenje pružanja usluga klijentima HZZ –a te objava natječaja za nabavu usluga za projekt Lokalna partnerstva za zapošljavanje-faza 3 i Poticanje učinkovitog uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini planirana je provedba natječaja za provedbu ugovora u sklopu svih projekata u nadležnosti Odjela za financiranje i ugovaranje projekata Europske unije te početak provedbe ugovora u okviru projekata Lokalna partnerstva za zapošljavanje-faza 3, Unaprjeđenje pružanja usluga klijentima HZZ –a, Poticanje učinkovitog uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada, Mladi na tržištu rada i Upravljanje Operativnim programom i izgradnja kapaciteta.

Sukladno aktivnostima planiranim za 2009. godinu, u proračunu Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za 2009. godinu predviđena su sljedeća financijska sredstva:

FINANCIJSKA SREDSTAVA PLANIRANA ZA 2009. GODINU (u kunama)			
PRIORITET	SREDSTVA EUROPSKE KOMISIJE (IPA)	NACIONALNO SUFINANCIRANJE	UKUPNO
Prioritet 1	11.796.650	2.899.750	14.696.400
Prioritet 2 (mjera 2.1)	4.528.800	799.200	5.328.000
Prioritet 4	5.576.085	984.015	6.560.100
UKUPNO	21.901.535	4.682.965	26.584.500

Za razdoblje 2009-2012 u planu je ugovaranje, financiranje i provedba ugovora planiranih u IV. komponenti IPA programa.

EUROPSKI SOCIJALNI FOND

Sukladno potpisanom Okvirnom sporazumu od 27. kolovoza 2007. godine i Operativnom programu za razvoj ljudskih potencijala, kojeg je Vlada Republike Hrvatske prihvatila zaključkom od 27. rujna 2007. godine, uspostavljena je operativna struktura za provedbu IV komponente IPA-e. Operativna struktura sastoji se od pet institucija. Temeljem Uredbe Vlade Republike Hrvatske o opsegu i sadržaju odgovornosti te ovlastima tijela nadležnih za upravljanje Instrumentom pretpristupne pomoći (N.N. 34/08) iz ožujka 2008. godine, za upravljanje IV. komponentom – Razvoj ljudskih potencijala, zaduženo je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (MGRIP), koje je također i linijsko ministarstvo za prioritete I. i IV. iz Operativnog programa za razvoj ljudskih potencijala.

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu usvojenom od strane Vlade Republike Hrvatske 27. ožujka 2008. godine uspostavljena je nova Uprava za međunarodnu suradnju u području rada i socijalne sigurnosti u kojoj će se obavljati poslovi tijela nadležnog za Operativni program i tijela nadležnog za prioritete i mjere. U navedenoj Upravi novom uredbom o unutarnjem ustrojstvu ustrojen je Odjel za međunarodnu suradnju i europske integracije (5 službenika/ca) i Odjel za pripremu i provedbu programa i projekata Europske unije (14 službenika/ca) koji će obavljati poslove upravljanja i provedbe IV. komponente programa IPA-Razvoj ljudskih potencijala.

Sada u navedenoj Upravi radi ukupno devet službenika, a zbog problema s nedostatkom prostora koji će biti riješen do kraja ožujka 2009. godine, početkom 2009. će biti moguć ponovni natječaj za zapošljavanje novih službenika.

3.19.5. Socijalna inkluzija

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Jedna od značajnih aktivnosti suradnje u području zapošljavanja i socijalnog uključivanja s Europskom komisijom u okviru Pretpristupnog partnerstva Europske unije za Republiku Hrvatsku, je

izrada Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju (JIM), potpisanog 5. ožujka 2007. godine.

Zajednički memorandum u osnovi predstavlja poticaj za uključivanje svih sudionika; tijela državne uprave, jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave, socijalnih partnera, civilnog društva, znanstvenih i stručnih institucija, ustanova socijalne skrbi, medija i ostalih relevantnih čimbenika u aktivnu borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti.

U cilju praćenja provedbe JIM-a Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi podnosiće Vladi Republike Hrvatske godišnji informativni izvještaj o provedbi.

Vlada Republike Hrvatske održala je 28. srpnja 2008., telefonsku sjednicu na kojoj je donijela zaključak kojim se prihvaća Izvješće o provedbi Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju Republike Hrvatske, između Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije, za razdoblje od ožujka 2007. do lipnja 2008. godine

U skladu s potpisanim Zajedničkim memorandumom o socijalnom uključivanju Vlada Republike Hrvatske obvezala se podnijeti izvještaj o provedbi JIM-a Europskoj komisiji i partnerima do ljeta 2008. godine.

Izvješće obuhvaća prioritete i mjere iz poglavlja 4. i 8. JIM-a, kao i buduće strateške mjere koje će se poduzimati na području socijalnog uključivanja i borbe protiv siromaštva za razdoblje 2008. do 2010. godine, a sadrži pokazatelje koje su svi nositelji mjera dostavili Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi kao koordinatoru.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi kao nadležno tijelo za koordinaciju provedbe Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju, imenovalo je radnu skupinu za izradu plana provedbe mjera i koordinaciju aktivnosti Zajedničkog memoranduma, te Povjerenstvo za provedbu JIM-a, koje ima zadatak praćenje ostvarivanja ciljeva, zadataka i aktivnosti sadržanih u planu provedbe, utvrđivanje problema koji nastaju tijekom procesa provedbe i predlaganje mjere za uklanjanje utvrđenih rizika i poteškoća. Radna skupina izradila je prijedlog Nacionalnog provedbenog plana za socijalno uključivanje (2007. – 2008.). Dana 11. ožujka 2008. godine održana je druga konferencija s ciljem praćenja procesa realizacije mjera nacionalnog provedbenog plana.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Vlada Republike Hrvatske podnijet će Europskoj komisiji drugi izvještaj o provedbi JIM-a do ljeta 2009. godine.

Jedna od mjera koja je planirana Nacionalnim provedbenim planom za socijalno uključivanje (2007. – 2008.) i koja se temelji na prioritetu Zajedničkog memoranduma o socijalnom uključivanju RH, je mjera kojoj je cilj proširiti mrežu socijalnih usluga, razvijati sustav izvaninstitucionalnih usluga i unaprijediti pristup socijalnim uslugama za djecu, starije osobe i osobe s invaliditetom. Tom se mjerom prvenstveno nastoji potaknuti provedba plana deinstitutionalizacije za, između ostaloga, djecu i odrasle osobe s invaliditetom.

Plan deinstitutionalizacije podijeljen je na četiri faze, a prva faza od 2007. do 2008. godine podrazumijevala je aktivnosti na prevenciji institucionalizacije i podrške obiteljima radi sprečavanja izdvajanja iz obitelji; mapiranje alternativne mreže usluga po županijama; analizu individualnih potreba korisnika i pripremu korisnika za napuštanje institucije te planove transformacije domova socijalne skrbi; te pripremu i usvajanje zakonske regulative važne za ovaj proces.

Obzirom da je Plan deinstitutionalizacije podijeljen na četiri faze, preostale su predviđene za razdoblje 2009.-2018. i dalje, kako slijedi:

- druga faza predviđa se za razdoblje od 2009. – 2012. godine, kada bi se trebalo nastaviti s analizom individualnih potreba korisnika i pripremom za napuštanje institucija; osnivanje metodoloških centara i službi podrške; osiguravanje stambenih kapaciteta i uvjeta za život izvan institucije i drugo;

- treća faza od 2013. – 2017. godine predviđa daljnje aktivnosti na stvaranju uvjeta u lokalnoj zajednici (stambeni kapaciteti, sustav podrške) za život izvan institucije;
- četvrta faza od 2018. i dalje je razdoblje u kojem se radi evaluacija kvalitete usluga i ocjena financijske učinkovitosti sustava.

3.19.6 Socijalna sigurnost

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

UMIROVLJENICI

U području obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti, još tijekom 2007. godine pristupilo se izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, koji je stupio na snagu s početkom 2008. godine, a istim je omogućeno podizanje razine prijevremenih starosnih mirovina i invalidskih mirovina te razina najnižih mirovina izmjenom načina njihovog određivanja. Navedeno je poduzeto s ciljem poboljšanja materijalnog položaja korisnika mirovina i podizanja razine udjela prosječne mirovine u prosječnoj plaći. Od početka 2008. godine u primjeni je i Zakon o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, čime je znatno poboljšana materijalni položaj tzv. „novih umirovljenika“ i ujednačena je visina mirovine ostvarene za isti mirovinski staž korisnika koji su mirovine ostvarili prema propisima koji su bili na snazi prije početka provođenja mirovinske reforme i nakon početka iste. Nadalje, posebnim propisima (Zakonom o izmjenama Zakona o obrtu i Zakonom o doprinosima) stvoreni su određeni preduvjeti za veće uključivanje mlađih umirovljenika u plaćeni posao, odnosno za dulji ostanak u svijetu rada.

U području kapitaliziranog sustava također su tijekom 2007. godine izvršene određene izmjene zakonodavstva, s ciljem preuzimanja europske pravne stečevine u odnosu na poslovanje mirovinskih fondova, u odnosu na preciznije reguliranje dodatnih mirovinskih sustava (dobrovoljnih zatvorenih mirovinskih fondova), kao i u odnosu na uklanjanje svakog oblika diskriminacije prema državljanima EU.

U 2008. godini još jednom je izmijenjen Zakon o mirovinskom osiguranju u cilju usklađivanja s europskom pravnom stečevinom u odnosu na pristup pravima iz mirovinskog osiguranja osiguranicima koji rade s nepunim radnim vremenom, kao osiguranicima koji rade s punim radnim vremenom (usklađivanje s Direktivom Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu sa skraćanim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC).

ZDRAVSTVENI SUSTAV

Republika Hrvatska nastavlja provoditi Nacionalnu strategiju razvitka zdravstva 2006.-2011. (N.N. 72/06) čiji su osnovni ciljevi unaprijediti zdravstveni sustav do 2011. godine tako da zadovolji potrebe za kvalitetnom stručno medicinskom zdravstvenom skrbi koja se temelji na načelima medicinske prakse zasnovane na znanstvenim dokazima, a obuhvaća sprečavanje bolesti, sprečavanje profesionalnih bolesti, edukaciju o zdravlju, ranom prepoznavanju rizika bolesti te liječenje i rehabilitaciju bolesnih.

Temeljem Nacionalne strategije u 2008-oj su godini donijete Izmjene i dopune Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, Izmjene i dopune Zakona o ljekarništvu, Izmjene i dopune Zakona o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu, te Zakon o osobnom identifikacijskom broju.

Republika Hrvatska je također do sada sklopila Ugovor o korištenju Europske iskaznice zdravstvenog osiguranja s tri države članice EU (Slovenijom, Češkom i Mađarskom). Europska iskaznica

zdravstvenog osiguranja je zamijenila postojeće tiskanice te osnovom iste osigurane osobe navedenih država ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu izravno u zdravstvenim ustanovama i ordinacijama privatne prakse koje su u ugovornom odnosu s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje, a u opsegu utvrđenom bilateralnim sporazumom.

OSOBE S INVALIDITETOM

Donesen je Pravilnik o znaku pristupačnosti (NN 78/08).

Na temelju usvojene Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine čiji cilj je djelovanje u smjeru unaprjeđivanja neovisnosti, slobode izbora i kvalitete života osoba s invaliditetom poštujući temeljna načela i strateške ciljeve međunarodnih dokumenata, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti izradilo je objedinjeno Izvješće o provedbi mjera Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine za 2007. godinu koje je Vlada Republike Hrvatske prihvatila na sjednici održanoj 30. lipnja 2008. godine.

Nositelji mjera nacionalne strategije su Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom, Ministarstvo financija, Ministarstvo kulture, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Agencija za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ured za udruge, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Državni zavod za statistiku. U svim navedenim tijelima imenovani su službenici zaduženi za realizaciju koordinaciju provedbe mjera (oko 80 osoba). Pri tom valja napomenuti da su suradnici u provedbi i znanstvene institucije i mediji kao npr. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Pravni fakultet- Studijski centar za socijalni rad u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti, Hrvatsko novinarsko društvo(oko 10 osoba), kao i jedinice lokalne uprave i samouprave kroz 21 županijski odjel za zdravstvo, rad i socijalnu skrb te 126 upravnih odjela za društvene djelatnosti koji djeluju u cilju poboljšanja kvalitete života osoba s invaliditetom.

Tako je Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti s predstavnicima 28 hrvatskih gradova, 1 općine i 5 županija potpisalo ugovore o suradnji na projektima rješavanja pristupačnosti javnih objekata osobama s invaliditetom, za čiju realizaciju je u tijeku 2005. do 2008. godine Ministarstvo izdvojilo 7.389.207,46 kuna.

Za što učinkovitije ostvarivanje prava osoba s invaliditetom, Hrvatski sabor je donio Zakon o pravobraniteljstvu za osobe s invaliditetom (NN broj 107/07), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2008. godine. Temeljem ovoga Zakona Hrvatski sabor je u svibnju 2008. godine imenovao pravobraniteljicu za osobe s invaliditetom. Za rad Ureda pravobraniteljice za osobe s invaliditetom u Državnom proračunu za 2008. godinu osigurana su sredstva u iznosu od 2.500.000,00 kuna, a u kojem je Uredu predviđeno zapošljavanje 9 djelatnika.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U sljedećem razdoblju nastavit će se pratiti kretanja u sustavu mirovinskog osiguranja i poduzimati mjere u cilju poboljšanja fiskalne i socijalne održivosti mirovinskog sustava i zaustavljanja nepovoljnih trendova u skladu s gospodarskim mogućnostima Republike Hrvatske. U okviru tih mjera razmotrit će se način održivog financiranja najniže mirovine, kao i mogućnost njenog ostvarivanja uz preispitivanje dohodovnog i imovnog stanja. S tim u svezi definirat će se kriteriji za određivanje najniže mirovine i isti ugraditi u zakonski okvir.

Budući da je 2009. godina prva godina u kojoj će se mirovine računati prema plaćama tijekom cijelog radnog vijeka, očekuje se duži ostanak u svijetu rada i kasnije ostvarivanje prava na mirovinu. U skladu s demografskim kretanjima sagledat će se eventualna potreba povećanja dobne granice za stjecanje prava na starosnu mirovinu.

Kontinuirano će se pratiti kretanje udjela prosječne mirovine u prosječnoj plaći i s tim u vezi poduzimati mjere u cilju daljnjeg porasta prosječne mirovine u skladu s gospodarskim mogućnostima zemlje, kako bi se dodatno poboljšao standard hrvatskih umirovljenika. Također će se nastaviti s praćenjem kretanja u sustavu mirovinskog osiguranja utemeljenog na individualnoj kapitaliziranoj štednji i primjena zakona koji uređuju ovo područje, radi eventualne dogradnje i prilagodbe novim uvjetima društvenog i gospodarskog razvoja zemlje.

U okviru modela otvorene koordinacije (u koji će se RH aktivno uključiti nakon pristupanja EU), a u skladu s Lisabonskom strategijom, izvršit će se pripreme za buduće izvještavanje o stanju i kretanjima unutar cjelokupnog mirovinskog sustava prema utvrđenoj metodologiji.

Na području socijalne zaštite, Republika Hrvatska nastavlja provoditi Nacionalnu strategiju razvitka zdravstva 2006. - 2011. (NN 72/06), čiji su strateški ciljevi reforma sustava zdravstva, reforma sustava financiranja zdravstva i reforma sustava javnog zdravstva.

3.19.7 Antidiskriminacija i jednake mogućnosti

ANTIDISKRIMINACIJA

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Na području zaštite i promicanja ljudskih prava važno je napomenuti da je Vlada Republike Hrvatske u studenome 2007. godine donijela Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava od 2008. do 2011. godine te u rujnu 2008. godine Nacionalni plan za borbu protiv diskriminacije od 2008.-2009. godine i Akcijski plan za provedbu Nacionalnog plana. Također je u srpnju 2008. godine usvojen jedinstveni antidiskriminacijski Zakon o suzbijanju diskriminacije kojim se propisuju, ali i sankcioniraju svi oblici diskriminacije. Donošenjem ovog Zakona u potpunosti su uvaženi zahtjevi iz Direktive 2000/43/EZ o ravnopravnosti osoba bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo, Direktive 2004/113/EZ o ravnopravnosti muškaraca i žena u mogućnostima dobivanja i nabave roba i usluga i Direktive 97/80/EZ o teretu dokazivanja u slučajevima diskriminacije. Isto tako je ovim Zakonom proširena nadležnost pučkog pravobranitelja, kao krovnog nezavisnog tijela za jednakost i stvorene normativne pretpostavke za jačanje njegovog Ureda kao krovnog nezavisnog tijela za suzbijanje diskriminacije. Time je stvoren normativni okvir za zaštitu ljudskih prava i suzbijanje diskriminacije.

Navedenim zakonom osigurava se zaštita i promicanje jednakosti i uređuje zaštita od diskriminacije na osnovi rase ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog naslijeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije.

Odredbom članka 8. Zakona o suzbijanju diskriminacije se, uz područja obrazovanja, znanosti i športa, socijalne sigurnosti, zdravstvene zaštite, pravosuđa i uprave, stanovanja, javnog informiranja i medija, pristupa dobrima i uslugama, te njihovog pružanja, članstva i djelovanja u sindikatima, organizacijama civilnog društva, političkim strankama ili bilo kojim drugim organizacijama te sudjelovanja u kulturnom i umjetničkom stvaralaštvu, sankcionira i diskriminacija na području rada i radnih uvjeta čime su obuhvaćene i mogućnosti obavljanja samostalne ili nesamostalne djelatnosti, kao i kriteriji za odabir i uvjeti pri zapošljavanju i napredovanju te pristup svim vrstama profesionalnog usmjerenja, stručnog osposobljavanja i usavršavanja te prekvalifikacija.

Oblici diskriminacije definirani ovim Zakonom sukladni su oblicima diskriminacije navedenim u relevantnim direktivama (izravna i neizravna diskriminacija te uznemiravanje i poticanje na diskriminaciju, spolno uznemiravanje), pri čemu je dodatno uključena i segregacija.

Zakon o suzbijanju diskriminacije stupa na snagu 1. siječnja 2009. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U sklopu provođenja Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije 2008. - 2009. godine, u 2009. godini oplanira se provođenje sljedećih aktivnosti:

Održavanje stručnih rasprava i seminara o suzbijanju stereotipa i predrasuda prema nacionalnim manjinama u kontekstu Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i procesa pridruživanja Europi,

Informiranje javnosti o dokumentima koji se odnose na zaštitu i način osiguravanja pojedinih prava posebno osjetljivih društvenih skupina,

Organiziranje okruglog stola na temu suzbijanja diskriminacije,

Organiziranje okruglog stola na temu zaštite ljudskih prava s obzirom na diskriminaciju,

Organiziranje dvije radionice za edukaciju o odredbama Zakona o suzbijanju diskriminacije,

Organiziranje seminara o utjecaju diskriminacije na ljudska prava.

U okviru provedbe Zakona o suzbijanju diskriminacije predviđa se:

Promocija zakona u javnosti (letci, brošure, okrugli stolovi, medijske prezentacije i kampanje, radionice, Internet prezentacije, spotovi, itd)

Što se tiče stručnog usavršavanja stručnjaka u pravosudnim tijelima, Pravosudna akademija do sada nije organizirala specijalističku izobrazbu za pravosudne dužnosnike koja bi se bavila isključivo Direktivom Vijeća 2004/113/EZ od 13. prosinca 2004. kojom se primjenjuje načelo ravnopravnosti muškaraca i žena u mogućnosti dobivanja i nabave roba, odnosno pružanja usluga. Programsko vijeće Pravosudne akademije uvrstit će u svoj godišnji program za 2009. godinu sve obveze za provedbu edukacija pravosudnih dužnosnika i djelatnika koje za PA proizlaze i iz nacionalnih strategija te akcijskih planova.

JEDNAKE MOGUĆNOSTI

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U cilju promicanja načela ravnopravnosti spolova Hrvatski sabor je u srpnju 2008. godine usvojio Zakon o ravnopravnosti spolova. Zakonom se uspostavlja neovisno tijelo nadležno za suzbijanje diskriminacije na području ravnopravnosti spolova temeljem obveza preuzimanja pravne stečevine propisanih Direktivom 2002/73/EZ kojom se mijenja i nadopunjuje Direktiva 76/207/EEZ o primjeni načela ravnopravnosti muškaraca i žena s obzirom na mogućnost zapošljavanja, stručnog osposobljavanja i napredovanja te na radne uvjete, Direktivom 2006/54/EZ o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakoga postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i obavljanja zanimanja (koje nadopunjuju i zamjenjuju Direktive 76/207/EEZ, 86/378/EEZ, 75/117/EEZ, 97/80/EZ) i Direktivom 2004/113/EZ kojom se primjenjuje načelo ravnopravnosti muškaraca i žena u mogućnosti dobivanja i nabave roba, odnosno pružanje usluga. Sukladno rješenjima iz novog Zakona, usklađeni su u potpunosti propisi o djelokrugu rada pravobraniteljice za ravnopravnost spolova na način da aktivnosti njenog ureda obuhvaćaju sve funkcije neovisnog tijela za ravnopravnost spolova sukladno zahtjevima spomenutih direktiva.

U području mirovinskog osiguranja, donesen je Zakon o izmjeni Zakona o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba kojeg je Hrvatski

sabor donio u ožujku 2008. godine i kojim je na poseban način uređeno ostvarivanje prava iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti, na način da su izjednačeni uvjeti starosne dobi i mirovinskog staža za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu za muškarce i žene. Na taj način izvršeno je potpuno usklađivanje s europskom pravnom stečevinom na tom području., odnosno s Direktivom Vijeća 79/7/EEZ od 19. prosinca 1978. o postupnoj primjeni načela ravnopravnosti muškaraca i žena u pitanjima socijalne sigurnosti.

U cilju usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s Direktivom Vijeća 96/34/EZ od 3. lipnja 1996. o okvirnom sporazumu o roditeljskom dopustu, u srpnju 2008. godine usvojen je Zakon o roditeljskim pravima i potporama (NN broj 85/08), koji će na snagu stupiti 01. siječnja 2009.

Zakonom o roditeljskim i roditeljskim pravima i potporama propisuju se sva osnovna prava zaposlenih, samozaposlenih i nezaposlenih majki/roditelja na roditeljske dopuste i naknade propisane Zakonom o radu i Zakonom o roditeljskom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki, uz potpuno nov način korištenja ovih prava te prava na posvojiteljski dopust.

Nadalje, ovim Zakonom u cijelosti su uvažene odgovarajuće mjere iz Nacionalne populacijske politike te rješenja iz uredbi Europske unije.

Na području mirovinskog osiguranja donesen je Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (NN 41/08), kojim je na poseban način uređeno ostvarivanje prava iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti, na način da su izjednačeni uvjeti starosne dobi i mirovinskog staža za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu za muškarce i žene. Na taj način izvršeno je potpuno usklađivanje s europskom pravnom stečevinom na tom području.

3.20. PODUZETNIŠTVO I INDUSTRIJSKA POLITIKA

3.20.1. Poduzetništvo

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Temeljem financijskih izvješća poduzetnika za razdoblje I-VI 2008. u malom gospodarstvu ostvareni su sljedeći rezultati poslovanja :

Veličina	Broj poduzetnika	Struktura u %	Prihodi od prodaje u inozemstvu	Struktura u %	Ukupni prihodi	Struktura u %	Prosječan broj zaposlenih na temelju stanja krajem tromjesečja	Struktura u %	Vrijednost ostvarenih investicija u dugotrajnu imovinu	Struktura u %
Mikro i Mali	80.987	97,45	8.79	20,90	109.89	34,02	438.406	46,13	11.59	35,30
Srednje veliki	1.629	1,96	9.26	22,03	63.79	19,75	185.382	19,51	4.62	14,07
Veliki	488	0,59	23.99	57,07	149.31	46,23	326.482	34,36	16.63	50,63
Sve veličine	83.104	100,00	42.04	100,00	322.99	100,00	950.270	100,00	32.84	100,00

Izvor: Financijska agencija

iznosi u mil. kuna

Broj obrta u rujnu 2008. je 102. 774 (Izvor: Obrtni registar RH), a broj zaposlenih u obrtu je 161 580 (Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje).

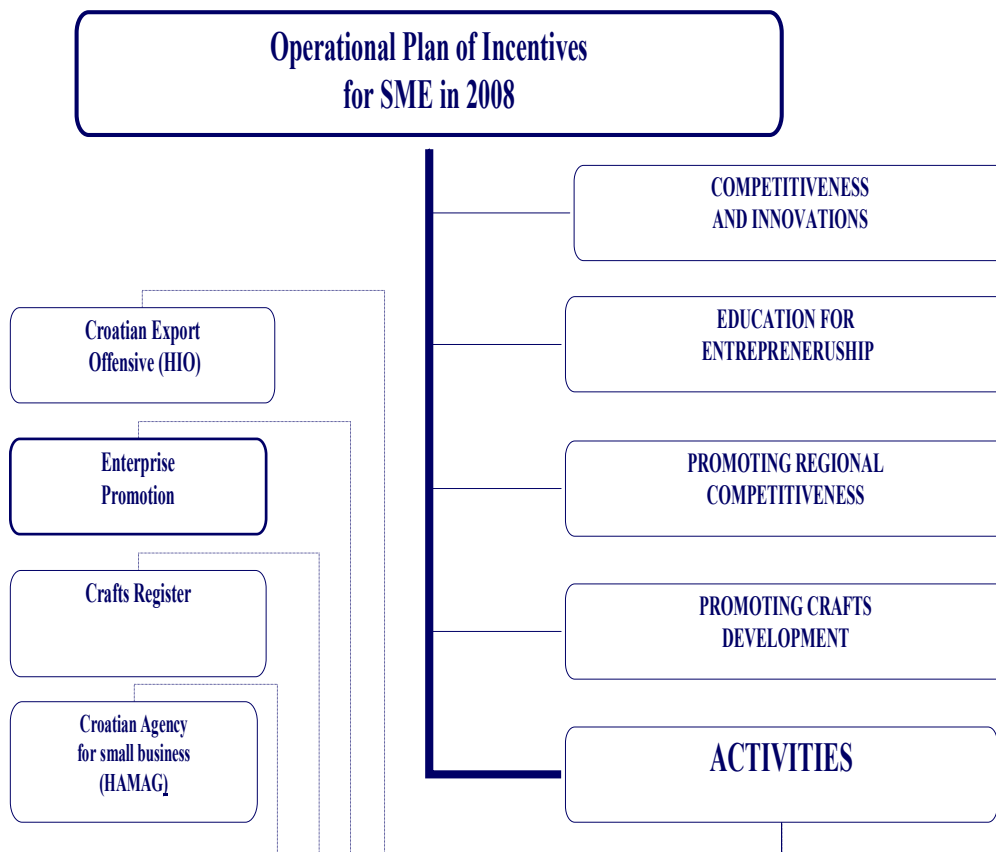
Vlada Republike Hrvatske usvojila je Program poticanja malog i srednjeg poduzetništva za razdoblje od 2008.-2012. godine kojim se nastavlja stvarati povoljni uvjeti za rast i razvoj poduzetništva a osnovni ciljevi programa su: jačanje konkurentnosti poduzetništva, ravnomjeran regionalni razvoj, unaprjeđenje kvalitete poduzetničke infrastrukture, smanjivanje administrativnih prepreka, daljnje jačanje poduzetničke klime u društvu te unaprjeđenje Internet poslovanja i usluga za e- poslovanje.

Programske smjernice poticanja razvoja malog i srednjeg poduzetništva u srednjoročnom razdoblju 2008. – 2012. zasnivaju se na dobrom napretku koji je ostvaren u razvijanju poduzetničkog okruženja i uspješnom sustavu provedbe poticaja. Hrvatska je posebno dobro ocijenjena u provedbi EU Povelje za malo gospodarstvo. U odnosu na spomenute dobre rezultate, dostignuti stupanj razvoja malog i srednjeg poduzetništva u strukturi sektora i poslovnoj pripadnosti, te izvorima za rast, kao potrebne se ocjenjuju dodatne ekonomske mjere i instrumenti. To se naročito odnosi na pristupu izvorima financiranja u uvjetima relativno dobre razvijenosti bankarstva koje je zdravo i solventno, na uključivanje MSP-a u druge oblike financijskog tržišta, na uporabu interneta za e-trgovinu i e-poslovanje, na sektore sa značajnim mogućnostima rasta, uključujući poduzetništvo usmjereno na nove tehnologije, te na povezivanje s istraživačkim i razvojnim poduzetništvom i akademskom zajednicom. U sektoru malih i srednjih poduzeća bilježi se relativno niska produktivnost, kvaliteta proizvoda nedovoljna za EU i širu konkurentnost, teže se probija komercijalizacija inovacija, a relativno je manja i izvozna usmjerenost. Značajne su regionalne razlike u poduzetničkim

aktivnostima, s naglašenom koncentracijom poduzetništva u većim regionalnim centrima i područjima koja im gravitiraju.

Provedba Programa Vlade za poticanje poduzetništva 2008.-2012. za 2008. definirana je u Operativnom planu poticanja malog i srednjeg poduzetništva koji je u punoj implementaciji. U Operativnom planu su utvrđeni projekti i mjere za jačanje konkurentnosti uvođenjem novih tehnologija, marketinške aktivnosti poduzetništva, uvođenje sustava kvalitete, poticanje inovacija, edukacija za poduzetništvo i u poduzetništvu, razvoj tradicionalnih i umjetničkih obrta, poticanje žena i mladih u poduzetništvu, te aktivnosti na jačanju poduzetničkog okruženja i poduzetničke kulture.

Operativni plan poticaja malog i srednjeg poduzetništva za 2008. godinu²² prihvaćen je zaključkom Vlade Republike Hrvatske od 2. svibnja 2008. godine i u postupku je provedbe. Sukladno ključnim ciljevima razvoja malog i srednjeg poduzetništva, Operativnim planom utvrđuju se poticajne mjere, korisnici, sredstva i namjena potpora. Državne potpore iz Operativnog plana su potpore male vrijednosti. U cilju ravnomjernog regionalnog razvoja kod definiranja kriterija za provedbu mjera koje su sastavni dio spomenutog Operativnog plana, tamo gdje to bude gospodarski opravdano i održivo, tijela zadužena za provedbu mjera razmotriti će uvođenje selektivnog vrednovanja, dodjele dodatnih bodova ili drugih mehanizama poticaja projekata, odnosno aktivnosti koje će se provoditi na područjima o kojima država dodatno skrbi (područja posebne državne skrbi, brdsko-planinska područja, otoci).

²² Donosi se temeljem Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva (NN 29/02, i Izmjene NN 63/07) i Zakona o državnim potporama (NN 140/05)

Odaziv poduzetnika na javne pozive za 13 projekata poticanja malog i srednjeg poduzetništva ove je godine nadmašio sva očekivanja. Ukupno je zaprimljeno 11.322 zahtjeva, što je 62 posto više nego 2007. godine kada je zaprimljeno 6.970 zahtjeva. Najveći interes poduzetnici su iskazali za projekt Jačanje konkurentnosti malog gospodarstva za kojeg je zaprimljeno 5.842 zahtjeva i za projekt Poduzetništvo žena i ciljnih skupina za kojeg je zaprimljeno 2.452 zahtjeva. Svi zahtjevi su obrađeni, a za većinu projekata sastala su se povjerenstva.

Posebno se ističu sljedeće aktivnosti poticanja malog i srednjeg poduzetništva:

Nakon provedene Studije izvedivosti, u 2008. godini započele su aktivnosti na osnivanju Regionalnog centra za poduzetničko obrazovanje za zemlje jugoistočne Europe.

Provodi se Pilot projekt „Dječji tjedan poduzetništva“ koji se održava u Bjelovaru, Puli, Kninu, Virovitici i Zagrebu. Cilj programa je edukativnim igrama razviti vještine i znanja o poduzetništvu i poticati poduzetništvo djece osnovnoškolskog uzrasta.

Uvažavajući značaj i potrebu obrazovanje i osposobljavanje za poduzetništvo u funkciji cjeloživotnog učenja, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva u okviru Projekta Obrazovanje u poduzetništvu (dio Operativnog plana poticanja poduzetništva za 2008. godinu), daje mogućnost poduzetnicima da ostvare potporu za sufinanciranje poslijediplomskog specijalističkog studija «Strateško poduzetništvo» kojeg mogu pohađati na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu i Ekonomskom fakultetu u Osijeku.

Osnovan je fond »Jedinstvo uz pomoć znanja«, te je proveden natječaj za potpore »Istraživanje u gospodarstvu (3C)«. Potporom se sufinanciraju plaće vrsnih mladih znanstvenika i stručnjaka s doktoratom znanosti za rad na istraživačkim i razvojnim projektima u hrvatskim poduzećima. Potpora je namijenjena hrvatskim poduzećima koje žele u svoje istraživačke i razvojne projekte privući mlade doktore znanosti.

U BICRO d.o.o. potpisan je ugovor kojim će se financirati osnivanje Znanstveno - tehnološkog parka Sveučilišta u Rijeci (**Science and Technology Park Rijeka – STeP Ri**), u okviru novog Sveučilišnog kampusa na Trsatu. Svrha projekta je potaknuti razvoj, zaštitu i komercijalizaciju znanstveno-tehnoloških inovacija Sveučilišta u Rijeci te pružiti podršku uspješnim znanstvenicima, inovatorima i studentima. Korisnicima Parka na raspolaganju će biti specijalizirani prostori tzv. high-tech inkubatori, koji uključuju biotehnološke i druge laboratorije. Park će imati i zajedničke prostorije namijenjene popularizaciji znanstveno-inovacijske kulture.

Započet je projekt mreže poslovnih anđela CRANE (Croatian Angel Network) u suradnji sa BICRO - Poslovno inovacijskim centrom Hrvatske, Ruđer inovacijama i Hrvatskom bankom za obnovu i razvitak, a pod pokroviteljstvom Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva. Pokretač projekta je Agencija za promicanje izvoza i ulaganja u suradnji sa Poteza Ventures, udrugom web startup tvrtki Initium, Hrvatskom udrugom Venture capital i poslovnim anđelima tj. uspješnim poduzetnicima.

Projekti mikrokreditiranja i Pilot projekt regionalnih jamstvenih instrumenata, nastavljeni su u 2008. godini. Navedeni projekti olakšavanja financiranja malog i srednjeg poduzetništva provode se na razini županija. Osnovani su regionalni jamstveni fondovi, a u provedbene aktivnosti uključene regionalne razvojne agencije.

Započela je izrada Strategije razvoja ženskog poduzetništva do 2010. godine. Voditelj projekta je MINGORP, a u izradu Strategije uključeni su Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Udruga poduzetnica i menadžerica KRUG, HKG, HOK, HUP i Ured Vlade za ravnopravnost spolova.

Republika Hrvatska uključila se u program CIP (Competitiveness and Innovation Framework) tijekom listopada 2007. godine, a postala punopravni član u travnju 2008. godine. U rujnu 2008. godine organizirana je Konferenciju o Programu poduzetništvo i inovacije. Postavši službena članica u CIP-u, Hrvatska je koristila mogućnost za uključivanje u EEN (Enterprise Europe Network). Projekt vodi Hrvatska gospodarska komora u suradnji sa BICRO, HIT, Županijskim komorama Osijek, Rijeka, Split i Varaždin, Regionalnom razvojnom agencijom PORIN - Rijeka, Uredom za transfer tehnologije u Splitu, Tehnološkim parkom Varaždin i Tehnolojsko-razvojnim centrom u Osijeku. BICRO je sunositelj na projektnim aktivnostima EIC/IRC (Euro Info Centre/Innovation Relay Centre). MINGORP

je koordinator za program EIP (Entrepreneurship and Innovation Programme), a Središnji državni ured za e-Hrvatsku za program CIP-ICT.

Osnovan je hrvatski SME Forum, sastavljen o predstavnika dionika i poduzetnika iz cijele Hrvatske. Forum se bavi svim pitanjima razvoja malog i srednjeg poduzetništva, a u 2008. godini održana su četiri sastanka i raspravljane teme od interesa za malo gospodarstvo. Forum je jedan od rezultata provedbe Projekta Phare 2005: Capacity Building of the SME Support Structure and Alignment of Policy and Actions to the SME Charter and acquis communautaire ("SME Policy Enhancement and Delivery – SMEPED").

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini sustav poticaja malog i srednjeg poduzetništva provoditi će se temeljem Operativnog plana prema programskim razvojnim ciljevima kako slijedi:

Područje	PROVEDBENE MJERE
Cjeloživotno obrazovanje u poduzetništvu	Projekt nacionalnog programa obrazovanja za poduzetništvo u formalnom i neformalnom obrazovanju obrazovanje za elektroničko poslovanje monitoring
Konkurentnost i inovacije	obrazovanje izvoznika primjena novih tehnologija i tehnoloških postupaka ekološka zaštita proizvoda inovacije i novi proizvodi uvođenje EU normi udruživanje gospodarskih subjekata (CLUSTERI) Hrvatska izvozna ofenziva, Projekt HIO povezivanje MSP i R&D poticanje energetske poduzetništva financijski instrumenti za razvoj konkurentnosti poduzetništva marketing i promidžba koordinacija aktivnosti na širenju e-trgovine i e-poslovanja osnivanje znanstveno tehnoloških parkova
Poboljšanje financiranje poduzetništva	kreditiranje fond rizika poslovni anđeli jamstva
Podizanje kvalitete i razvoj poslovne infrastrukture	poticanje razvoja Hrvatske agencije za malo gospodarstvo poticanje osnivanja regionalnih razvojnih agencija izobrazba i razvoj mreže konzultanata podrška razvoju poduzetničkih centara, tehnoloških parkova i inkubatora
Poticanje konkurentnosti regionalne	financijski instrumenti za regionalni razvoj poduzetništva poticanje obrtništva i zadrugarstva projekti socijalne kohezije poticanje poduzetništva ciljnih skupina poticanje poduzetništva žena izgradnja poduzetničkih zona

Jačanje konkurentske sposobnosti - cilj je prioritetno poticanje razvoja brzo rastućih djelatnosti, stvaranje razvojnih uvjeta za produktivnije poslovanje poduzetnika, povećanje udjela malih i srednjih

poduzeća i obrta temeljenih na visokim tehnologijama, povećanje ukupnih ulaganja u malo gospodarstvo, povećanje izvoza i izgradnja izvoznih klastera, cjeloživotno obrazovanje u poduzetništvu i strukovno obrazovanje sukladno potrebama gospodarstva i poticanje fleksibilnih oblika zapošljavanja.

Ravnomjieran regionalni razvoj - prioritetni ciljevi usmjereni su na povećanje broja malih i srednjih poduzetnika izraženo kroz prosječan i regionalni TEA indeks (Total Entrepreneurial Activity) u korist poduzetništva kao izbora, izgradnju poduzetničkih zona, povećanje kvalitativne razine klastera, tržišno održivi klasteri, povoljno financiranje poduzetništva na regionalnoj razini i provedbu mjera za veće zapošljavanje.

Podizanje kvalitete poduzetničke infrastrukture - cilj je poticajnim mjerama ostvariti kvalitativne promjene u poslovnoj infrastrukturi i stručnoj podršci poduzetništvu, te potaknuti centre izvrsnosti i akademsko poduzetništvo na povezivanje s malim gospodarstvom. Poduzetnička infrastruktura je u Hrvatskoj dobro razvijena i tvore je regionalne razvojne agencije, centri za poduzetništvo, poduzetnički inkubatori i tehnološki parkovi. Mreža institucija obuhvaća i tehnološke i tehnološko inovacijske centre, parkove i inkubatore, te centre izvrsnosti.

Djelatnost Hrvatske agencije za malo gospodarstvo proširiti će se kroz operativnu provedbu poticajnih mjera, te nizom mjera u cilju podizanja kvalitete savjetodavnih usluga. Nastavak projekta mreže konzultanata doprinijeti će razvoju tržišta konzultantskih usluga, a pri tome je nužno stvoriti pretpostavke za razvitak tržišta certificiranih konzultanata, specijalista za određena područja/industrije. Izrada modela umreženog sustava komunikacije regionalnih razvojnih agencija i centara, HAMAG-a i poduzetnika, kao i pružanje e-usluga i bolja suradnja s inozemnim agencijama srodne djelatnosti uvjeti su za standardizaciju kvalitete stručne i konzultativne pomoći poduzetnicima.

Smanjenje administrativnih prepreka - e-projekti će se nastaviti, uz unapređenje aktivnosti kojima se osigurava cjelovito uklanjanje administrativnih prepreka, u svim fazama poduzetničkog projekta i poslovanja, sukladno načelima EU Povelje za malo gospodarstvo. Informatičkim sustavima i programima podržan sustav nadzora i praćenja državnih potpora, omogućiti će se povezivanje tijela koja su nadležna za potpore malom gospodarstvu, bolja koordinacija, te smanjenje troškova poduzetnika u pribavljanju usluga državne i javne uprave, kao i povećanje transparentnosti informiranja.

Jačanje poduzetničke klime u društvu - poduzetnička klima u Hrvatskoj bilježi stalno poboljšanje i sve je više poduzetnika koji pokreću posao zbog dobre prilike, a ne iz nužde. Iz određenih analiza poduzetništva vidljivo je da u Hrvatskoj ne manjka poduzetničkih zamisli i interesa, niti povjerenja da se novim poslovnim zamislima mogu ostvarivati javni i osobni interesi. Mjerama će se obuhvatiti promocija poduzetništva i razvijanju poduzetničke klime kroz sufinanciranje pokroviteljskih aktivnosti, nagrada i priznanja, te promidžbenih projekata subjekata malog gospodarstva. Kontinuirano će se provoditi javne promidžbe poduzetništva kroz različite medije, organiziranjem okruglih stolova, skupova i prezentacija, sudjelovanjem na konferencijama, sajamskim događanjima itd., te osnažiti aktivnosti sudionika koji se bave pitanjima društveno odgovornog poduzetništva.

Internetizacija i elektroničko poslovanje - daljnji razvoj elektroničkog poslovanja u Hrvatskoj, kao jedan od čimbenika povećanja konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, utvrđen je „Strategijom razvitka elektroničkog poslovanja u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2007. do 2010. godine“. Strategija je usmjerena na izgradnju infrastrukture kako bi se u okviru gospodarskog sektora mogle sigurno obavljati elektroničke transakcije, a koje se pozitivno odražavaju na ubrzanje poslovnih procesa i smanjenje troškova. Provedbene mjere iz Strategije obuhvaćaju i poticaje malim i srednjim poduzećima od savjetodavnih usluga i obrazovanja, do sufinanciranja javnih internetskih portala s informacijama potrebnim za primjenu elektroničkog poslovanja. Mjerama su obuhvaćene i potpore za obrazovanje savjetnika za elektroničko poslovanje u okviru djelatnosti HAMAG-a.

Projekti EU za MSP

U programima pretpristupne pomoći (CARDS, PHARE, IPA) predviđena su sredstva za podršku malom i srednjem poduzetništvu. (Vidjeti dodatak B)

3.20.2. Industrijska politika

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Vlada Republike Hrvatske je 4. listopada 2007. godine usvojila dokument „Industrijska politika RH u pripremi za članstvo u EU“. Dokumentom su definirana temeljna načela i opći ciljevi industrijske politike RH za razdoblje 2008.-2013. Na temelju očitovanja Europske Komisije Vlada RH usvojila je 18. travnja 2008. godine revidirani tekst Industrijska politika RH u pripremi za članstvo u EU.

Nastavno na dokument Industrijska politika RH u pripremi za članstvo u EU započeta je izrada strateških dokumenata niže razine: Strategije razvoja prerađivačke industrije i strategija razvoja pojedinih industrijskih sektora. Vlada je usvojila Program potpora inovacijama u brodogradnji 31. listopada 2008. Usvajanjem tog programa stvoreni su preduvjeti za dodjelu potpora brodogradnji sukladno praksi u EU.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Provedba Industrijske strategije s naglaskom na pojedine sektore, te rješavanje problema restrukturiranja sektora koji generiraju gubitke, a sukladno usvojenoj sveobuhvatnoj Industrijskoj strategiji kao krovnom dokumentu. U pripremi je izrada dokumenata kojima će se detaljnije urediti provedba Industrijske strategije.

Izrada Strategije razvoja prerađivačke industrije, čiji će sastavni dio biti analiza konkurentnosti pojedinih industrijskih sektora.

Izrada razvojnih strategija za pojedine sektore prerađivačke industrije.

Provođenje sektorskih programa razvoja, istraživanja i inovacija za potrebe industrije. Sukladno Industrijskoj strategiji za provedbu je zaduženo Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva.

3.20.3. Industrijski sektori

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Vlada RH je usvojila razvojne dokumente kojima će se detaljnije urediti provedba industrijske politike po pojedinim sektorima, a sukladno krovnom dokumentu Industrijska politika koji je već usvojila Vlada RH.

1. Razvojna strategija hrvatske industrije tekstila i odjevnih predmeta za razdoblje 2008.-2015, koju je Vlada RH usvojila 25. listopada 2007. godine.
2. Strateške odrednice razvoja proizvodnje kože i proizvoda od kože za razdoblje 2007.- 2015. koju je Vlada RH usvojila 21. svibnja 2008. godine.
3. Strateške odrednice razvitka kemijske industrije u RH za razdoblje 2007. – 2015. koju je Vlada RH usvojila 21. svibnja 2008. godine.

Izrađen je Operativni program potpora tekstilnoj industriji i industriji prerade kože i proizvoda od kože.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Polazeći od značaja prerađivačke industrije u ukupnom hrvatskom gospodarstvu (20% BDP-a i 26% ukupne zaposlenosti) u izradi je prijedlog Strategije razvoja prerađivačke industrije. Planirani rok za usvajanje Strategije je I. kvartal 2009. godine

Planira se izrada strateških razvojnih dokumenata za sektore prerađivačke industrije sukladno Industrijskoj strategiji.

3.20.3.1. Čelik

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Sukladno obvezama iz članka 70. SSP-a i Protokola 2. Sporazuma, Vlada RH usvojila je 28. veljače 2007. godine Program restrukturiranja industrije čelika u RH 2007. – 2011. (Nacionalni program restrukturiranja). Nacionalnim programom restrukturiranja obuhvaćene su dvije željezare, Željezara Split d.d. i Valjaonica cijevi Sisak d.o.o. Nacionalnim programom restrukturiranja se prvenstveno želi osigurati dugoročna održivost željezara, te povećati njihova profitabilnost i konkurentnost na domaćem i svjetskom tržištu, bez državnih potpora. Ocjenjeno je da se najučinkovitije restrukturiranje može provesti ulaganjem privatnog kapitala, te je provedena privatizacija obje željezare.

Novi vlasnik Željezare Split d.d. je društvo Zlomrex S.A. Poraj, Poljska, a Valjaonice cijevi Sisak d.o.o. društvo Commercial Metals International AG, Baar, Švicarska, te Valjaonica cijevi Sisak d.o.o. nastavlja sa radom pod imenom CMC Sisak d.o.o.

Obje željezare izradile su nove Poslovne planove za razdoblje 2007.-2011., sukladno Protokolu 2. SSP-a. Poslovni planovi dokazuju dugoročnu održivost željezara pod normalnim tržišnim uvjetima na kraju razdoblja restrukturiranja.

Sukladno novim Poslovnim planovima izmijenjen je Program restrukturiranja industrije čelika u RH 2007. – 2011. Izmijenjeni Program restrukturiranja Vlada Republike Hrvatske usvojila je na sjednici 30. lipnja 2008. godine. Program je službeno dostavljen Europskoj Komisiji 04. srpnja 2008. godine.

U dokumentu Izvješće o napretku RH za 2008. godinu Komisija Europskih Zajednica navela je da je u sektoru industrije čelika ostvaren dobar napredak u postupku privatizacije obje željezare, te da je uz neke manje prilagodbe Program restrukturiranja industrije čelika prihvatljiv u smislu Protokola 2. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

RH je izvršila tražene prilagodbe Programa te iste dostavila Eurospkoj Komisiji u rujnu 2008.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nastavak realizacije programa restrukturiranja industrije čelika sukladno odobrenom Programu restrukturiranja industrije čelika u RH od 2007. – 2011.

3.20.3.2. Brodogradnja

A) OSTVARENO U 2008.GODINI

U cilju ubrzanja procesa restrukturiranja brodogradilišta u većinskom državnom vlasništvu, Vlada je 21. svibnja 2008. donijela odluku o privatizaciji brodogradilišta. Odluka se odnosi na privatizaciju brodogradilišta: 3. Maj, Brodosplit, Brodotrogir, Kraljevicu i Uljanik.

Sukladno dokumentu „Industrijska politika Republike Hrvatske u pripremi za članstvo u EU“ Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva pripremi je Program potpora inovacijama u brodogradnji. Program je odobren od strane Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja 27. lipnja 2008. a Vlada ga je usvojila 31. listopada 2008. Program je sukladan obvezama koje proizlaze iz SSP-a, a cilj mu je dugoročan pozitivan utjecaj na brodograđevnu industriju i poticaj inovacija.

Vidi poglavlje 3.8. Tržišno natjecanje; 3.8.2.3. Brodogradnja

B) KLJUČNI PRIORITETI

Unapređenje poslovanja u brodogradilištima uključujući i otklanjanje nedostataka koje se odnose na upravljanje poslovnim procesima namjerava se postići kroz privatizaciju brodogradilišta. Provedba privatizacije planira se završiti tijekom 2009. godine, a sukladno strateškom opredjeljenju Vlade RH. Od privatizacije se očekuje unapređenje učinkovitosti, održivosti poslovanja i konkurentnosti hrvatske brodogradnje uz primjenu pravila o tržišnom natjecanju.

Proizvodnja aluminija TLM – Tvornica lakih metala Šibenik

U 2007. godini privatizirana je tvrtka za preradu aluminija TLM d.d. Šibenik. Nakon provedenog natječaja za prodaju 1.475.683. dionica Društva, što čini 80,20% vrijednosti temeljnog kapitala, Vlada RH prihvatila je kao najpovoljniju, ponudu domaćeg Konzorcija za preuzimanje i upravljanje TLM-om, te je sklopljen Ugovor o prodaji dionica.

TLM d.d. je Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva dostavio Program restrukturiranja i razvoja društva, čije je usuglašavanje u tijeku, a u cilju dokazivanja dugoročne održivosti društva.

3.20.3.4. Drvna industrija

A) OSTVARENO U 2008.GODINI

Vlada RH je na sjednici 12. srpnja 2006. godine usvojila Operativni program razvoja industrijske prerade drva Republike Hrvatske 2006. – 2010. Na osnovu Operativnog programa je 05. svibnja 2008. raspisan Natječaj za dodjelu nepovratnih namjenskih sredstava kapitalne pomoći za poticanje razvoja i održivosti industrijske prerade drva Republike Hrvatske za 2008. godinu, u ukupnom iznosu od 46 milijuna kuna. U tijeku je potpisivanje Ugovora i isplata sredstava od strane Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva gospodarstvenicima u preradi i uporabi drva RH koji su zadovoljili uvjete iz Natječaja.

Operativni program čine prioriteti razvoja koji se ostvaruju kroz provedbene mjere, a koje definiraju grupe aktivnosti i odgovarajuća financijska sredstva potrebna kako bi se postigli navedeni prioriteti u programskom razdoblju:

Poboljšanje postojećih proizvoda, postupaka i usluga

Istraživanje i marketing

Razvoj kvalitete proizvoda i poslovnih procesa

Racionalno korištenje drvene sirovine
Ulaganje u zaštitu okoliša
Učinkovita uporaba drva u finalnim proizvodima
Stvarenje branda drvnog sektora
Razvoj novih proizvoda
Razvoj i primjena novih materijala
Tehnološki razvoj
Modernizacija i transfer tehnologije

B) KLJUČNI PRIORITETI

Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva u IV. kvartalu 2008. godine uputiti će konačan prijedlog „Zakona o preradi i uporabi drva i proizvoda od drva“ u proceduru usvajanja te se očekuje da Hrvatski sabor donese isti do kraja 2008. godine. Temeljem Zakona planira se najkasnije do kraja II. kvartala 2009. godine donijeti Tehničke propise za namještaj i dijelove namještaja. Naknadno će se donijeti i Tehnički propisi za proizvode od drva temeljem istog Zakona.

Osnovom Zakona, do kraja 2009. godine, planirano je donošenje svih pravilnika potrebnih za provođenje Zakona. Nadalje, 2009. godine biti će predložena strategija dizajna industrijske grane proizvodnje namještaja, jer prijedlog „Nacionalne strategija dizajna“ iz 2007. godine, nije usvojen od Vlade RH.

Predviđene su aktivnosti vezane uz daljnje provođenje Operativnog programa razvoja industrijske prerade drva Republike Hrvatske 2006. – 2010.

3.20.4. Turizam

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave (NN 5/08), koji je donesen u siječnju 2008.g., ustrojeno je zasebno Ministarstvo turizma.

Tijekom 2008.g. provedene su mjere sektorske politike definirane Programom Vlade Republike Hrvatske za mandat 2008. – 2011.g., kao i Vladinim Programom pripremnih i provedbenih aktivnosti za turističku 2008. godinu.

Provedba niza različitih mjera, programa i aktivnosti u svrhu ostvarenja zacrtanih razvojnih ciljeva daje dobre rezultate, koji se očituju u stabilnoj tržišnoj poziciji, te kontinuiranom trendu rasta turističkog prometa i prihoda ostvarenih od turizma.

Turistička 2008.g., premda se odvijala u ozračju krize, bit će još jedna uspješna godina za hrvatski turizam, što proizlazi iz dosadašnjih službenih podataka.

Naime, u prvih deset mjeseci 2008.g. u Republici Hrvatskoj zabilježeno je 10,9 milijuna dolazaka turista, koji su ostvarili ukupno 56,3 milijuna noćenja, što predstavlja rast od 1% u dolascima i 2% u noćenjima u odnosu na isto razdoblje 2007. godine. Prihodi od turizma u prvih šest mjeseci 2008.g. iznosili su 2,2 mlrd € ili 16% više u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Ostvareni porast turističkog prometa i prihoda i ove godine, rezultat je:

- kvalitetne pripreme i koordiniranih aktivnosti tijekom provedbe mjera pripreme turističke 2008. godine u javnom i privatnom sektoru
- organizirane, ciljane promocije na svim značajnijim emitivnim turističkim tržištima
- podizanja standarda smještajnih i dr. turističkih objekata i ponude
- potvrđenog statusa Hrvatske na međunarodnom turističkom tržištu kao sigurne receptivne turističke zemlje s kvalitetnim, prepoznatljivim turističkim proizvodom

- podizanja standarda prometne infrastrukture
- pozitivnih učinaka zakonskih propisa iz područja turizma.

U odnosu na pravne okvire unutar kojih se omogućava ostvarenje funkcije turizma, a vezano uz obvezu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s propisima EU u dijelu koji se odnosi na slobodu pružanja usluga, temeljem ranije donesenih Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti (NN 138/06) i Zakona o pružanju usluga u turizmu (NN 68/07), u 2008.g., kako je bilo i planirano, donijeti su svi podzakonski propisi (pravilnici) za provedbu navedenih zakona, za čije je donošenje ovlašten ministar turizma. Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma, Zakon o boravišnoj pristojbi i Zakon o članarinama u turističkim zajednicama kojima se uređuje sustav turističkih zajednica doneseni su u Hrvatskom saboru 15. prosinca 2008. godine. (vidi pod 3.3. Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga).

NPPEU-om za 2008.g., u sklopu aktivnosti planiranih za 2009.g., bilo je predviđeno upućivanje u proceduru donošenja Zakona o golf igralištima. Budući da je u međuvremenu utvrđena prioritarna potreba rješavanja problematike izgradnje golf igrališta radi stvaranja zakonskih pretpostavki koje bi omogućile znatno brže i efikasnije uključivanje golfa u turističku ponudu Hrvatske, navedeni je zakon donesen u Hrvatskom saboru 15. prosinca 2008. godine.

U izvještajnom razdoblju započete su aktivnosti na planiranoj izradi dubinske analize stanja u sektoru turizma i ugostiteljstva, kao i nove strategije i glavnog plana razvitka hrvatskog turizma, a u proceduru donošenja upućena je strategija razvoja nautičkog turizma (prijedlog je rađen u suradnji dvaju ministarstava – Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i Ministarstva turizma).

Tijekom 2008.g. nastavljene su aktivnosti na izradi satelitske bilance hrvatskog turizma (čija je priprema započela u 2007.g.). Također su započete i/ili nastavljene i aktivnosti kojima je cilj unaprijediti postojeću turističku ponudu i utjecati na povećanje konkurentnosti hrvatskog turizma, i to:

- razvojem malog i srednjeg poduzetništva u sektoru turizma;
- razvojem seoskog turizma na ruralnim područjima;
- razvojem turističke ponude u turistički nerazvijenim područjima;
- unapređenjem kvalitete ugostiteljske industrije;
- podizanjem ukupne razine usluga kroz obuku i obrazovanje kadrova u ugostiteljstvu i turizmu;
- i dr.

Mjere za ostvarivanje navedenih ciljeva su poticajni programi koje provodi Ministarstvo turizma, a koji su usklađeni s pozitivnim propisima koji reguliraju područje državnih potpora.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Slijedom provedbenih mjera utvrđenih Programom Vlade Republike Hrvatske za mandat 2008.-2011., izdvajamo ključne prioritete za 2009.g.:

- dovršetak izrade dubinske analize stanja u sektoru turizma i ugostiteljstva;
- izrada nove strategije i glavnog plana razvitka hrvatskog turizma;
- dovršetak izrade i primjena turističke satelitske bilance;
- donošenje podzakonskih propisa za provedbu zakona kojima se uređuje sustav turističkih zajednica, te zakona o golf igralištima
- provedba programa potpora sektoru u cilju unapređenja turističke ponude i povećanja konkurentnosti hrvatskog turizma.

Napominje se da je, polazeći od aktualne situacije u globalnom svjetskom okruženju, kako financijskom, tako i gospodarskom, izvršena analiza stanja na turističkim emitivnim tržištima, koja je ukazala na potrebu poduzimanja dodatnih promidžbenih i drugih aktivnosti u pripremi, po svemu sudeći zahtjevne, turističke 2009.godine. S obzirom na navedeno, i tijekom 2009.g. kontinuirano će se pratiti stanje na tržištima radi poduzimanja odgovarajućih aktivnosti usmjerenih na ublažavanje

utjecaja očekivane recesije na ovaj sektor. Stoga će i ključni prioriteti u 2009.g. ići upravo u ovom pravcu, što posljedično znači i moguće redefiniranje naprijed navedenih prioriteta.

3.21 TRANSEUROPSKE MREŽE

3.21.1. Prometne mreže

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U svrhu ispunjavanja mjerila za zatvaranje poglavlja pregovora 21. Transeuropske mreže VRH je u lipnju 2008. godine usvojila te dostavila EK dokument „ Buduća transeuropska prometna mreža (TEN-T) u Republici Hrvatskoj i prioritetni projekti od europskog interesa u okviru ove TEN-T mreže“.

Dokument sadrži informacije o stanju prometne mreže, predviđenim projektima i predviđenom obujmu prometa sa vremenskim horizontom 2020. godine. Temeljem tih informacija Europska komisija predložila je Nacrt zajedničkog stajališta EU Vijeću i Ocjenu o ispunjenosti predmetnog mjerila.

U području transeuropskih prometnih mreža nastavljen je napredak temeljem implementacije Strategije prometnog razvitka, kao i specifičnih razvojnih strategija, planova i programa. Tako je tijekom kraja 2007. i u 2008. pušteno u promet više dionica na cestovnoj mreži.

Od 1.1. 2008.g. do 1.10.2008. g. na autocesti A6, napravljena je dogradnja drugog kolnika dionice Bosiljevo-Rijeka, dogradnja drugog kolnika, dionica Vrbovsko-Delnice, dionice: Delnice-Kupnjak, Kupnjak-Vrbovsko 35,5 km

Od 1.10. 2008. g. do 31.12. 2008. g. na autocesti A1 planira se dovršetak izgradnje dionice Šestanovac-Zagvozd-Ravča u duljini od 40,0 km, izgradnja brze ceste Čvor Ploče 1-Luka Ploče u duljini 9,0 km te na autocesti A4, Goričan-Zagreb izgradnja granične dionice sa mostom preko rijeke Mure u duljini 1,0 km

Ukupno, u razdoblju od 1.10.2008. do 31.12.2008. godine planira se izgraditi 50,0 km autocesta

U svrhu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom u području sigurnosti i interoperabilnosti na transeuropskim mrežama, u prosincu 2008. godine HS je donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim cestama kojim su transponirani zahtjevi Direktive 2004/52/EZ o interoperabilnosti elektroničkih cestovnih sustava naplate te Direktive 2004/54/EZ o minimalnim sigurnosnim zahtjevima za tunele na transeuropskoj cestovnoj mreži.

U ožujku 2008. godine usvojen je Nacionalni program željezničke infrastrukture za razdoblje 2008. do 2012. godine (NN 31/08) kojim su definirani planovi investicija u gradnju, modernizaciju i održavanje željezničke mreže.

Također, donesena je Strategija razvitka riječnog prometa (za razdoblje 2008. – 2018.).

U svrhu jačanja administrativnih kapaciteta, u skladu s regulativom za provedbu IPA (Instrument for Preaccession Assistance) za upravljački dio komponente IPA 3a (Transport), osnovano je posebno upravno tijelo unutar Uprave za strateške infrastrukturne objekte. Taj posebni odjel (Odjel za EU programe prometne infrastrukture) ustrojen je Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (NN 41/08), a u tijeku je zapošljavanje djelatnika.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U IV. kvartalu 2009. planira se donošenje nove/ revizija postojeće Strategije prometnog razvitka RH.

U razdoblju od 1.1.2009. g. do 30.6.2009. g. planira se izgradnja dionice Đakovo-Osijek u duljini od 33,0 km na autocesti A5 Beli Manastir-Osijek-Svilaj.

Na autocesti A2, Macelj-Zagreb planira se izgradnja granične dionice u duljini 1,0 km. Na autocesti Zagreb-Dubrovnik planira se izgradnja drugih cijevi tunela Mala Kapela i Sv. Rok u duljini od 12,0 km

Ukupno u razdoblju od 1.1.2009. g. do 30.6.2009. g. planira se izgradnja 46,0 km autocesta.

3.21.2. Energetske mreže

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Prirodni plin

Nakon što su rujnu 2007. ministri Albanije, Crne Gore i Hrvatske potpisali su Ministarsku deklaraciju o Jadransko-jonskom plinovodu, koji će biti spojen na Transjadranski plinovod kojim švicarska tvrtka EGL (Elektrizitäts-Gesellschaft Laufenburg) namjerava povezati grčki, albanski i talijanski plinski transportni sustav sa srednjoistočnim, kaspijskim i ruskim nalazištima prirodnog plina, Republika Hrvatska je pokrenula inicijativu glede osnivanja Međudržavnog odbora zbog ubrzanja projekta.

Što se tiče razvitka plinske mreže na području Hrvatske ona se razvija sukladno rokovima i prema planovima za razdoblje 2008-2011, što se ponajprije odnosi na izgradnju mreže u primorskom dijelu Hrvatske.

Tijekom 2008. godine nastavljene su aktivnosti oko izgradnje terminala za ukapljeni prirodni plin (LNG terminal) na području sjevernog Jadrana. Daljnje odvijanje projekta vodi tvrtka Adria LNG, koju je utemeljio konzorcij investitora te su predložene dvije lokacije za izgradnju terminala.

Nafta

Naftne kompanije Rumunjske, Srbije i Hrvatske potpisale su početkom 2008. sporazum o osnivanju Projektno razvojne kompanije sa sjedištem u Londonu, koja će raditi na promociji projekta Paneuropskog naftovoda Constanza (Rumunjska) - Trst (Italija). U 2009. godini predviđena je investicijska konferencija.

Električna energija

U rujnu 2008. u Republici Hrvatskoj otvoreni su radovi na izgradnji nadzemnoga dalekovoda 2x400 kV Ernestinovo (Hrvatska) - Pečuh (Mađarska).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. godine najveći prioritet imat će izgradnja novih dobavnih pravaca za plin te se stoga planira daljnji razvoj dobavnih kapaciteta za prirodni plin i to kroz povećanje kapaciteta cjevovoda dobavnog pravca plina iz Ruske Federacije preko Slovenije za 500 milijuna prostornih metara (2010. godine) kao i izgradnja dobavnog pravca preko Mađarske – 2012. godine, vezano uz projekte Nabucco ili South Stream, te izgradnja dodatnog skladišta za potrebe Hrvatske – 2010. godine.

3.22. REGIONALNA POLITIKA I KOORDINACIJA STRUKTURNIH INSTRUMENTATA

Aktivnosti u ovom poglavlju napreduju kako u kontekstu priprema za program IPA tako i u kontekstu samih pregovora o poglavlju 22. Nadležne institucije će u narednom razdoblju nastaviti provoditi aktivnosti usmjerene na jačanje postojećeg sustava upravljanja EU sredstvima i na njegovu prilagodbu kriterijima za korištenje strukturnih instrumenata. Dinamika te prilagodbe utvrđena je Akcijskim planom, osmišljenim u suradnji sa službama Europske komisije, kao i Pregovaračkim stajalištem RH. Ključni pomaci u narednom razdoblju predviđeni su u području daljnjeg jačanja administrativnih kapaciteta tijela nadležnih za upravljanje te kapaciteta korisnika. Nadalje, RH će u 2009. godini razraditi programski okvir za korištenje strukturnih sredstava te institucionalni okvir provedbe i plan uspostave informatičkog sustava praćenja provedbe strukturnih instrumenata.

A) OSTVARENO U 2008.

U okviru procesa pregovora o poglavlju 22., RH je službama Europske komisije u ožujku 2008. dostavila Akcijski plan za ispunjavanje zahtjeva kohezijske politike EU (mjerilo za otvaranje pregovora u poglavlju 22.). Predsjedništvo EU dostavilo je RH 4. lipnja 2008. poziv za dostavu pregovaračkog stajališta. Pregovaračko stajalište RH dostavljeno je Predsjedništvu EU i Glavnom tajništvu EK 25. lipnja 2008.

Pravni okvir

U području regionalnog razvoja, RH je nastavila s radom na nacrtu Zakona o regionalnom razvoju i nacrtu Strategije regionalnog razvitka, sukladno komentarima Opće uprave za regionalni razvoj (DG REGIO) te temeljem nalaza dviju studija o razvojnim potrebama NUTS II regija u RH i prijedlozima razvojnih mjera pomoći za potpomognuta područja.

U području proračuna, 15. srpnja 2008. usvojen je novi Zakon o proračunu (NN 87/08), kojim se omogućuje višegodišnje proračunsko planiranje i proračunska fleksibilnost u skladu s EU praksom (npr. transfer sredstava za kapitalne projekte iz jedne proračunske godine u drugu).

U području ravnopravnosti spolova, 15. srpnja 2008. usvojen je Zakon o ravnopravnosti spolova (NN 82/08).

Pravno usklađivanje u ostalim područjima relevantnim za poglavlje 22. (zaštita okoliša, zaštita tržišnog natjecanja, itd.) obrađeno je u odgovarajućim poglavljima NPPEU dokumenta.

Institucionalni okvir i jačanje sposobnosti tijela zaduženih za upravljanje programima EU

Odlukom Vlade RH u 2008. uspostavljen je institucionalni i programski okvir za korištenje strukturnih instrumenata EU (NN 77/08). Odlukom se utvrđuju tijela nadležna za obavljanje poslova predviđenih uredbama EU, vezano uz horizontalne aktivnosti upravljanja EU sredstvima te aktivnosti provedbe Operativnih programa nakon ulaska RH u EU.

Institucionalni okvir za upravljanje strukturnim instrumentima EU upotpunjen je u lipnju 2008. uspostavom Agencije za prometnu infrastrukturu, Uredbom Vlade RH (NN 77/08) te uspostavom Agencije za reviziju sustava provedbe programa Europske unije (NN 73/08). Do kraja 2008. u planu je također uspostava Nacionalne agencije za regionalni razvoj, od strane Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva.

Većina institucija imenovanih Odlukom nalazi se u postupku akreditacije EK za upravljanje programom IPA te u tom kontekstu ove institucije stječu kapacitete i sposobnosti za kasnije upravljanje strukturnim instrumentima EU. Proces akreditacije za komponente I, II, III i IV programa IPA je pri kraju te se do kraja 2008. očekuje prijenos ovlasti EK na nadležna hrvatska tijela za upravljanje IPA sredstvima za te komponente IPA programa. Za upravljanje sredstvima komponente V programa IPA RH je 7. studenog 2008. EK uputila zahtjev za prijenosom ovlasti za upravljanje

Proces akreditacije za program IPA ključan je za institucionalnu izgradnju tijela nadležnih za upravljanje EU sredstvima u RH. Tijekom priprema za akreditaciju te prilikom više revizijskih misija od strane revizora EK, nadležne institucije u RH utvrdile su interne strukture potrebne za pravilno upravljanje EU sredstvima te uredile njihovo poslovanje internim pravilnicima i među-institucionalnim sporazumima. Osigurani su ljudski resursi neophodni za obavljanje zadaća upravljanja programom IPA i osigurana je izobrazba nadležnih državnih službenika.

Kroz niz seminara i radionica sustavno su se jačali kapaciteti tijela predviđenih za upravljanje programom IPA, odnosno strukturnim instrumentima nakon članstva u EU. Seminari pokrivaju sve aspekte upravljanja programima i projektima EU, organiziraju se od strane nadležnih tijela i financiraju uglavnom sredstvima iz EU projekata tehničke pomoći. S ciljem koordiniranja obrazovnih aktivnosti vezano uz pripremu za strukturne instrumente, SDURF je u suradnji s nadležnim tijelima izradio Strategiju osposobljavanja za strukturne instrumente EU i plan osposobljavanja za prvu, 2008. godinu provedbe. Na koordinaciji obrazovnih aktivnosti nastaviti će se, temeljem ovih dokumenata, raditi i ubuduće.

Programiranje

Izrada programskih dokumenata za sve komponente programa IPA uspješno je okončana usvajanjem Operativnih programa za pojedine (pod)komponente, odnosno usvajanjem plana projekata za proračunsku godinu 2007. u okviru komponente I programa IPA. Plan projekata za komponentu I za 2007. usvojen je od strane EU u prosincu 2007. a plan za proračunsku godinu 2008. trebao bi biti usvojen do kraja 2008. Operativni programi za ostale komponente programa IPA također su usvojeni od strane EK tijekom 2007. i 2008.

U tijeku je izrada natječajne dokumentacije za projekte predviđene Operativnim programima te planovima za pojedine proračunske godine za komponentu I programa IPA.

Prilikom izrade programskih dokumenata te kasnije, prilikom izrade projektne dokumentacije, nadležna tijela stekla su određenu praksu i uvid u važnost međuresorne koordinacije te partnerskih konzultacija, kao ključnih načela programiranja u sustavu strukturnih instrumenata EU.

Financijsko upravljanje i kontrola

Nacionalni fond surađivao je sa svim nadležnim tijelima unutar IPA provedbene strukture u pripremi procedura potrebnih za financijsko upravljanje i kontrolu, u sklopu pripreme za IPA akreditaciju.

Ustrojen je CRO4EU informatički sustav praćenja i pohranjivanja financijskog upravljanja i knjigovodstvenih zapisa za pretpristupne fondove. Lociran u Ministarstvu financija i Središnjoj agenciji za financiranje i ugovaranje, sustav bi trebao u potpunosti zamijeniti dosadašnji sustav koji se temelji na ispunjavanju papirnatih obrazaca za praćenje.

Sva tijela uključena u provedbu pretpristupnih programa imenovala su i osposobila osobe nadležne za upravljanje nepravilnostima. Odlukom Vlade (NN 92/08) uspostavljena je AFCOS mreža, koju čine predstavnici svih institucija nadležnih u borbi protiv korupcije i prijevara. Koordinaciju mreže vrši Odjel za suzbijanje nepravilnosti i prijevara pri MFIN. Vlada je u srpnju donijela i akcijski plan za jačanje AFCOS sustava s ciljem zaštite financijskih interesa EU. U sustavu su uz AFCOS mrežu i tijela uključena u sustav izvješćivanja o nepravilnostima (sustav interne revizije u tijelima nadležnim za upravljanje programima EU u kontekstu EU fondova).

U lipnju 2008. je osnovana Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije koja je preuzela nadležnosti i odgovornosti dosadašnje Neovisne službe za reviziju IPA programa i kontrolu SAPARD programa pri Ministarstvu financija.

Praćenje i evaluacija programa Europske unije

Praćenje i evaluacija strukturnih instrumenata nastaviti će se na praksu i mehanizme praćenja i evaluacije programa IPA.

Praćenje provedbe programa IPA institucionalno je uređeno putem nadzornih odbora nadležnih za pojedinu (pod)komponentu programa IPA te krovnog nadzornog odbora za program IPA. Za pojedine nadzorne odbore utvrđeni su relevantni sudionici na strani EU i RH, uključujući partnerska tijela. Također su utvrđene interne procedure. Do potpisivanja financijskih sporazuma za pojedine (pod)komponente, sastanci nadzornih odbora odvijaju se neslužbeno, dva puta godišnje. Krovni IPA nadzorni odbor sastaje se jednom godišnje.

Za potrebe praćenja provedbe programa IPA, tijekom 2008. uspostavljen je integrirani informatički sustav upravljanja (Management Information System, MIS), nalik sustavima korisnica strukturnih instrumenata EU. Sustav je u vlasništvu Ministarstva financija, koje ga je osmislilo u suradnji sa Središnjim državnim uredom za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU (SDURF) i Središnjom agencijom za financiranje i ugovaranje (SAFU) te uz tehničku pomoć EU i pomoć vanjskih suradnika. Vezano uz proces evaluacije, ex ante evaluacija predviđenih učinaka izrađena je za pojedine IPA Operativne programe tijekom procesa programiranja. Evaluaciju su izradili vanjski stručnjaci financirani iz tehničke pomoći EU, uz pomoć nadležnih institucija u RH. Interim evaluacija za pojedine Operativne programe izradit će se nakon početka provedbe pojedinih programa, kroz dio sredstava predviđenih u samim programima. Interim evaluacije za svoje programe organizirat će i nadzirati tijela nadležna za pojedine Operativne programe. U slučaju projekata u okviru komponente I programa IPA, evaluaciju će organizirati SDURF, kao tijelo nadležno za komponentu I, uz pomoć tehničke pomoći EU tj. vanjskih stručnjaka.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Pravni okvir

U području regionalnog razvoja, prijedlog Zakona o regionalnom razvoju i prijedlog Strategije regionalnog razvitka bit će upućeni na usvajanje od strane Vlade RH u trećem kvartalu 2009. Aktivnosti iz područja pravne stečevine relevantnih za ovo poglavlje (javne nabave, državne potpore, zaštita okoliša, itd.) opisane su u sklopu odgovarajućih poglavlja.

Institucionalni okvir i jačanje sposobnosti tijela zaduženih za upravljanje programima EU

Tijela zadužena za upravljanje strukturnim instrumentima svoje sposobnosti nastavit će u 2009. jačati samim upravljanjem IPA Operativnim programima u komponentama III i IV te provedbom projekata u okviru istih. Tijekom 2009. nastavit će se izrada natječajne dokumentacije za projekte pod komponentama III i IV te aktivnosti provedbe natječaja i ugovaranja, a prema planovima nabave dogovorenima s Delegacijom EK. Nastaviti će se i aktivnosti u kontekstu akreditacije provedbenih struktura na način da se rješavanje nalaza revizora EK za IPA komponente III i IV osigura do kraja trećeg kvartala 2009.

RH će u prvom kvartalu 2009. utvrditi detaljan sustav upravljanja strukturnim instrumentima, uključujući tzv. upravna tijela (managing authorities) i tzv. posrednička tijela (intermediate bodies) te eventualne provedbene strukture na sub-nacionalnoj razini (regionalnoj, NUTS II). Ovaj sustav – do razine organizacijskih jedinica – bit će na odgovarajući način i službeno potvrđen u drugom kvartalu 2009., odgovarajućim aktom Vlade RH.

Do kraja prvog kvartala 2009. za ključne institucije predviđene institucionalnim okvirom za upravljanje strukturnim instrumentima izraditi će se strategije organizacijskog razvoja, kao polazište za aktivnosti jačanja administrativnih kapaciteta, s ciljem osposobljavanja za upravljanje strukturnim instrumentima. U okviru spomenutih strategija utvrdit će se nadležnosti pojedinih tijela i njihovi međusobni odnosi, odgovarajući unutarnji ustroj, potrebe za dodatnim zapošljavanjem i izobrazbom kadrova te za tu svrhu neophodni financijski resursi.

Pomoć pri izradi spomenutih strategija osigurat će se kroz Phare 2006 ugovor „Razvoj institucionalnih sposobnosti za upravljanje strukturnim fondovima EU – komponenta jačanja institucija“. Izradu strategija koordinirati će SDURF i Ministarstvo financija.

Do kraja trećeg kvartala 2009. u planu je osposobljavanje Nacionalne agencije za regionalni razvoj, od strane Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva. Agencija će biti zadužena između ostalog i za određene poslove upravljanja strukturnim instrumentima EU namijenjenima za regionalni razvoj i prekograničnu suradnju.

SDURF će nastaviti koordinirati aktivnosti izobrazbe vezano uz strukturne instrumente EU, u suradnji s relevantnim drugim dionicima (Ministarstvo financija, SAFU, SDUU, relevantna resorna tijela). SDURF će osigurati koordinaciju aktivnosti izobrazbe temeljem Strategije osposobljavanja za strukturne instrumente EU i godišnjih planova osposobljavanja, prateći provedbu istih od strane svih relevantnih tijela. U tom smislu, SDURF će u prvom kvartalu 2009. dostaviti na usvajanje Vladi RH Plan osposobljavanja za strukturne instrumente za 2009. godinu.

Tijekom 2009. također će se prema potrebi nastaviti s jačanjem kapaciteta tijela nadležnih za upravljanje programom IPA. Ove aktivnosti financirati će se izravno kroz sredstva iz pojedinih Operativnih programa za program IPA, namijenjena za pomoć u upravljanju programima.

Jačanje tijela nadležnih za strukturne instrumente osigurat će se tijekom 2009. i kroz EU projekte tehničke pomoći. Neki od važnijih projekata u tom smislu jesu sljedeći:

CARDS 2004 „Potpora daljnjem približavanju hrvatskog zakonodavstva s europskom pravnom stečevinom u poglavlju zaštite okoliša“, za potrebe Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva (MZOPUG)

CARDS 2004 „Unapređenje kapaciteta za upravljanje regionalnim razvojem“, za potrebe Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva (MRRŠVG)

projekt Phare 2006 „Potpora pri uspostavljanju i akreditaciji budućih provedbenih tijela za operativnih program za regionalnu konkurentnost (IPA IIIc)“ za potrebe HAMAG-a, BICRO-a i MRRŠVG

projekt Phare 2006 „Razvoj institucionalnih sposobnosti za upravljanje strukturnim fondovima EU – komponenta jačanja institucija“, za sva nadležna tijela

projekt Phare 2006 „Razvoj institucionalnih sposobnosti za upravljanje strukturnim fondovima EU – komponenta pripreme zalihe projektnih prijedloga“, za sva nadležna tijela

projekt ISPA „Priprema zalihe projekata za program IPA u sektora zaštite okoliša“

projekt ISPA „Priprema zalihe projekata za program IPA u sektora prometa“

odgovarajuće operacije i mjere Operativnih programa za pojedine (pod)komponente programa IPA, za tijela operativne strukture pojedinog programa

projekt bilateralne pomoći Kraljevine Danske „Razvoj sustava izobrazbe radi provedbe kohezijske politike EU“.

Programiranje

Tijekom 2009. nadležne institucije će uz pomoć međuresornih radnih skupina, a u suradnji sa SDURF-om, izrađivati Operativne programe – dokumente za korištenje strukturnih instrumenata. SDURF će u svrhu korištenja strukturnih instrumenata EU također u suradnji s nadležnim tijelima izrađivati krovni programski dokument Nacionalni strateški referentni okvir (NSRF). Detaljan nacrt NSRF-a biti će izrađen u II kvartalu 2009., nakon čega će biti upućen na konzultacije Europskoj komisiji, zajedno s planom dovršetka izrade NSRF-a te izrade i dovršetka pripadajućih Operativnih programa. Prvi nacrti pojedinih Operativnih programa predviđenih u okviru NSRF-a bit će izrađeni do kraja četvrtog kvartala 2009.

U kontekstu programiranja bitan aspekt je i priprema projektnih prijedloga temeljem kojih će se povlačiti sredstva alocirana za pojedine programske dokumente tj. Operativne programe. Stoga će se – u skladu s potrebama pojedinih institucija odnosno Operativnih programa – kontinuirano jačati kapaciteti za pripremu i provedbu projekata. Tehničku pomoć u tu svrhu relevantnim tijelima osigurat će tijekom 2009. SDURF kroz projekt Phare 2006 „Razvoj institucionalnih sposobnosti za upravljanje strukturnim fondovima EU – komponenta pripreme zalihe projektnih prijedloga“. Pripremi zalihe projektnih prijedloga doprinijeti će i aktivnosti informiranja potencijalnih korisnika o mogućnostima korištenja strukturnih instrumenata, koje će se osmisлити i financirati iz istog Phare 2006 projekta.

Financijsko upravljanje i kontrola

Financijsko upravljanje i kontrola provode se sukladno Zakonu o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru (public internal financial control – PIFC), Pravilniku o financijskom upravljanju i kontroli te Priručniku o financijskom upravljanju i kontroli. Tzv. PIFC sustav implementira se i razvija sukladno navedenim aktima. Uprava za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole, kao Središnja harmonizacijska jedinica pri MFIN-u, provodi koordinacijske aktivnosti na uspostavi i razvoju financijskog upravljanja i kontrole, kao i unutarnje revizije. Cilj je tijekom 2009. osigurati dovoljne administrativne kapacitete na razini državne uprave te u tijelima lokalne i područne samouprave.

Kroz Phare 2006 projekt „Razvoj institucionalnih sposobnosti za upravljanje strukturnim fondovima EU – komponenta jačanja institucija“ bit će omogućena tehnička pomoć za daljnje jačanje kapaciteta za vanjsku reviziju EU fondova dok će se kroz projekt „Revizija europskih fondova“ u organizaciji Ministarstva financija posebno jačati kapaciteti unutarnjih revizora.

Kako su sva nadležna tijela već imenovala osobe nadležne za upravljanje nepravilnostima, tijekom 2009. očekuje se da redovno (kvartalno) dostavljaju izvješća o nepravilnostima. AFCOS će u drugom kvartalu 2009. ažurirati sadašnji priručnik za upravljanje nepravilnostima s jačim fokusom na strukturne instrumente te će organizirati izobrazbu za osobe nadležne za upravljanje nepravilnostima. U lipnju 2008. osnovana Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske Unije provodit će tijekom 2009. sljedeće aktivnosti: praćenje redovitog odvijanja aktivnosti revizije nad operacijama, i to odgovarajućom metodom slučajnih odabira, kako bi se kontrolirali prijavljeni troškovi; izdavanje godišnjih mišljenja o učinkovitosti upravljačkog i sustava kontrole; te dostavljanje EK godišnjeg izvješća o kontroli.

Praćenje i evaluacija programa Europske unije

Tijekom 2009. pristupit će se nadogradnji postojećeg integriranog informatičkog sustava za praćenje programa IPA, kako bi ga se prilagodilo potrebama praćenja programa financiranih iz strukturnih instrumenata. Tehnička pomoć će u tu svrhu biti dostupna kroz Phare 2006 projekt „Razvoj institucionalnih sposobnosti za upravljanje strukturnim fondovima EU – komponenta jačanja institucija“. Do kraja drugog kvartala 2009. RH će predstaviti odgovarajući plan i rokove za dovršetak uspostave sustava.

Do kraja II kvartala 2009. SDURF će uz pomoć nadležnih tijela izraditi Strategiju za provođenje evaluacije za strukturne instrumente. Ovom strategijom urediti će se nadležnosti i načela procjenjivanja učinka provedbe programskih dokumenata financiranih iz strukturnih instrumenata. Pripreme za tzv. ex ante evaluaciju programskih dokumenata za strukturne instrumente započeti će u I. kvartalu 2009, za što će biti osigurana tehnička pomoć iz projekta Phare 2006 „Razvoj institucionalnih sposobnosti za upravljanje strukturnim fondovima EU – komponenta jačanja institucija“. Aktivnosti vezano uz evaluaciju koordinirati će SDURF.

3.23. PRAVOSUĐE I TEMELJNA PRAVA

3. 23.1. Reforma pravosuđa

OSTVARENO U 2008. GODINI

U cilju daljnjeg unaprjeđenja provedbe reforme pravosuđa 25. lipnja 2008 Vlada RH donijela je revidirani Akcijski plan uz Strategiju reforme pravosuđa. Akcijski plan se sastoji od 170 konkretnih mjera kojima je cilj ulaganje dodatnih napora u stvaranje pretpostavki neovisnog, nepristranog, profesionalnog i učinkovitog pravosuđa.

Neovisnost pravosuđa

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima donesen je u rujnu 2008. (NN 113/08). Cilj donošenja ovih izmjena je daljnje unaprjeđenje postupka imenovanja sudaca i osiguranja objektivnog, transparentnog i jednoobraznog postupanja sudačkih vijeća. Propisuje se obveza donošenja Poslovnika za rad sudačkih vijeća u postupku imenovanja sudaca. Poslovnik će bit izrađen na temelju Smjernica za imenovanje i napredovanje sudaca koje će biti dovršene do kraja 2008. godine.

U srpnju 2008. g. donesen je Zakon o vježbenicima u pravosudnim tijelima i pravosudnom ispitu (NN 84/08). Zakonom se uređuju uvjeti za prijam vježbenika u sudove i državna odvjetništva, trajanje vježbeničke prakse, ulazak u vježbenički i stručni program, ciljevi i način provođenja vježbeničke prakse, kao i stručne prakse za odvjetničke i javnobilježničke vježbenike te pravnike sa završenim sveučilišnim diplomskim studijem prava u tijelima državne uprave, lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Državno sudbeno vijeće je u 2008.g imenovalo 38 sudaca, a razriješena su 53 suca. Pokrenuto je 10 stegovnih postupaka, od toga su 3 okončana (u jednom izrečena novčana kazna 1/3 plaće kroz vrijeme od 6 mjeseci, u jednom izrečena stegovna kazna ukora i u jednom izrečeno razrješenje od sudačke dužnosti).

Nepriistranost

Izmjenama i dopunama Sudskog poslovnika (2008) konsolidiran je i reorganiziran rad sudova ustrojavanjem novih odjela za predmete organiziranog kriminala i korupcije u županijskim sudovima u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku, što će biti bitno različito od sadašnjeg stanja. U istražnim centrima navedenih županijskih sudova ustrojavaju i posebni istražni odjeli za predmete kaznenih djela iz članka 21. Zakona o USKOK-u.

S obzirom na specifičnost predmeta koji će se procesuirati na ovim specijaliziranim odjelima u Sudski poslovnik ugrađena je i odredba prema kojoj na predmetima iz članka 21. Zakona o USKOK-u mogu raditi samo suci i sudski službenici koji su prošli temeljnu sigurnosnu provjeru.

Uvodi se posebno praćenje rada na ovim predmetima od strane predsjednika odjela, predsjednika suda i predsjednika Vrhovnog suda RH.

Ustrojstvo novih odjela podrazumijeva i uvođenje nove pisarnice, posebnih upisnika, vođenje evidencije i načina praćenja rada na predmetima vezanim uz organizirani kriminal i korupciju, te je na taj način pojačana kontrola praćenja rada i način izvješćivanja o radu.

Vrlo važno je i uvođenje obveze da je istražni sudac u roku od sedam radnih dana od zaprimanja predmeta iz područja korupcije i organiziranog kriminala, odnosno predsjednik raspravnog vijeća dužan predsjednika suda izvijestiti o datumu zakazivanja prvog ročišta, a potom ga jednom mjesečno izvješćivati o stanju predmeta.

Učinkovitost pravosuđa

Ubrzanje sudskih postupaka

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (NN 84/08), donesenim 2. srpnja 2008., izvršene su izmjene koje će ubrzati prvostupanjsko suđenje i povećati učinkovitost prvostupanjskih sudova uz poštivanje načela ekonomičnosti postupka. Najznačajnije izmjene se odnose se na uvođenje prethodnog postupka u sporovima male vrijednosti uz istodobno povećanje vrijednosti predmeta spora u sporovima male vrijednosti, poboljšanje instituta dostave, uvođenje instituta mirenja tijekom cijelog postupka. Zahvatima u drugostupanjski postupak omogućava se šire postupanje drugostupanjskog suda u žalbenom postupku i uvode se mjere za izbjegavanje bespotrebnog ukidanja sudskih presuda. Također je proširen krug revizijskih razloga i regulirana mogućnost izjavljivanja izvanredne revizije .

Zakonom o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN 67/08) dodatno se ubrzava ovršni postupak i olakšava postupanje ovršnim sudovima u tim postupcima (pojednostavljenjem instituta dostave kako u sudskim ovršnim postupcima tako i u ovršnim postupcima koje provode javni bilježnici; proširuje se krug državnih tijela koji su dužni dati podatke o imovini ovršenika; kod instituta prokazne izjave onemogućavaju se zloupotrebe jer je ovrhovoditelj dužan i prije podnošenja prijedloga za podnošenje prokaznog popisa imovine podatke o imovini ovršenika pribaviti od nadležnih tijela – HZMIO, MUP, FINA, katastar; ograničava se mogućnost odgode ovrhe te se skraćuje rok na koji se ovrha može odgoditi.); uvodi se mogućnost povjeravanja zaplijenjenih pokretnina i osobama izvan sjedišta ovršnog suda, te se otklanja nejasnoća glede ovrhe na motornim vozilima putem javnog bilježnika. Osnovana je radna grupa za izradu Strateške studije za učinkovitiji način ovrhe na pokretninama i uvođenje privatnih ovršitelja, koja će raditi na usavršavanju instituta ovrhe u RH u suradnji s pravnim ekspertima u području ovršnog prava iz Republike Francuske.

Mjere kojima je cilj ubrzanje kaznenog postupka uvrštene su u prijedlog novog Zakona o kaznenom postupku koji se nalazi u parlamentarnoj proceduri. Po prijedlogu Zakona, ukida se sudska i uvodi tužiteljska istraga, uvodi se kriminalistički istražitelj koji djeluje po zahtjevu državnog odvjetnika, te sudac istrage kao novo tijelo u odlučivanju u prethodnom postupku. Uvode se i novi oblici ubrzanog postupanja, rješavanje lakših predmeta mirenjem, sporazumom i uskratom kaznenog progona uz obeštećene žrtve. Pojednostavljuje se postupanje u tijeku priprema za glavnu raspravu, a uređuju se i mjere osiguranja nazočnosti okrivljenika i mjere postupovne stege.

U okviru projekta modernizacije i učinkovitog rada Upravnog suda RH, koji se provodi u suradnji s njemačkim, austrijskim i hrvatskim stručnjacima, u II kvartalu 2008. usvojena je strateška studija za izradu novog Zakona o upravnim sporovima. Nakon usvajanja studije uslijedilo je osnivanje radne skupine za izradu Zakona o upravnim sporovima.

Racionalizacija mreže sudova

Dana 9. srpnja 2008. Hrvatski sabor je donio novi Zakon o područjima i sjedištima sudova (NN 85/08) kojim se smanjuje broj općinskih sudova sa 108 na 67 (prestanak rada 41 općinskog suda). Racionalizacija mreže sudova će se odvijati u nekoliko faza.

Funkcionalnom racionalizacijom odnosno spajanjem svih sudova 01. siječnja 2009. će se započeti s ravnomjernom raspodjelom predmeta i specijalizacijom sudaca. Za fizičku racionalizaciju svih sudova će trebati izuzetno velika materijalna sredstva. Stoga Zakon kao krajnji rok za provedbu racionalizacije mreže sudova predviđa 31.12.2019.g., a do tada će pripojeni sudovi funkcionirati kao izdvojene službe. Tijekom 2009 započet će fizičko spajanje prvih 7 sudova.

U listopadu 2008. g. donesen Pravilnik o utvrđivanju rokova za osiguranje radnih, prostornih, tehničkih i drugih uvjeta u sjedištima sudova nastalih spajanjem. U pripremi su svi provedbeni propisi, kao i imenovanje vršitelja dužnosti predsjednika spojenih sudova.

S ciljem racionalizacije mreže državnih odvjetništava i prekršajnih sudova, 5. prosinca 2008. donesen je Zakon o područjima i sjedištima državnih odvjetništava. Do kraja 2008. g. biti će upućen u parlamentarnu proceduru Prijedlog Zakona o područjima i sjedištima prekršajnih sudova. Obje mreže će pratiti teritorijalnu organizaciju općinskih sudova.

Napredak u smanjenju ukupnog broja neriješenih predmeta na sudovima

Dana 30. rujna 2008. godine broj neriješenih predmeta iznosio je 941.827.

Hrvatska sada svoje napore usmjerava na grupu tzv. starih predmeta odnosno predmeta koji su stariji od tri godine. U strukturi predmeta starijih od tri godine prednjače građanski i prekršajni predmeti. Na dan 30. rujna 2008. g. ukupno je bilo 129.163 starih predmeta, od čega 5.635 starih kaznenih predmeta i 123.528 starih građanskih predmeta.

Mjere Vrhovnog suda na smanjenju broja neriješenih predmeta

Vrhovni sud sustavno prati rješavanje predmeta po zahtjevima za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku na svim županijskim sudovima te Vrhovnom sudu te redovito izrađuje statistička izvješća.

U 2008.g. je ukupno podneseno novih 5,031 predmeta po zahtjevima za suđenje u razumnom (od kojih je 3,566 u građanskim predmetima). Od početka godine do 30. rujna 2008 .g. riješeno je 3,787 predmeta po ovim zahtjevima (ukupno je odbačeno 910, odbijeno 399, a utvrđeno osnovanim 2,487 zahtjeva).

Na temelju osnovanih zahtjeva povrede prava na suđenje u razumnom roku dosuđene su naknade u visini od 3,673,012 €. Broj neriješenih predmeta po ovim zahtjevima bio je 30. lipnja 2008.g. ukupno 3,857 predmeta.

Vrhovni sud je u 2008. g. do 30. rujna delegirao ukupno 7,794 predmeta na rješavanje manje radno opterećenim sudovima (od čega 6,182 građanskih predmeta i 674 kaznenih predmeta). Od početka godine do 30. rujna 2008.g. riješeno je ukupno 40% građanskih i 23% kaznenih predmeta koji su bili ustupljeni na rješavanje manje radno opterećenim sudovima. Do 30. lipnja 2008. g. sveukupno je riješeno 53,9% građanskih i 34,9% ustupljenih kaznenih predmeta.

Sudovi s kojih je na druge sudove delegirano najviše predmeta su : Općinski građanski sud u Zagrebu (delegirao 3,023 predmeta na druge sudove); Županijski sud u Splitu (delegirao 1550 predmeta); Trgovački sud u Zagrebu (delegirao 847 predmeta); Općinski kazneni sud u Zagrebu (delegirao 550 predmeta)

Učinkovitost Visokog Prekršajnog suda

U razdoblju od siječnja do srpnja 2008. godine, Visoki Prekršajni sud je zaprimio 18% predmeta manje (35.277) nego u razdoblju od siječnja do srpnja 2007. godine kada je zaprimio 41.736 predmeta. Ujedno je u istom razdoblju 2008. g. riješeno 32.616 predmeta u odnosu na razdoblje od siječnja do srpnja 2007.g kad je riješeno 24.498 predmeta.

Razlog smanjenja priljeva predmeta je donošenje novog Prekršajnog zakona 3. listopada 2007. godine, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2008. godine.

Visoki prekršajni sud je 1. rujna 2008. započeo s provedbom dodatnih mjera iz svog Akcijskog plana za rješavanje starih prekršajnih predmeta, koje bi zajedno s već poduzetim mjerama trebale dovesti do daljnjeg smanjenja broja neriješenih predmeta. Očekuje se da će se dosljednom provedbom ovih mjera do kraja 2011. g. postići zadovoljavajuća ažurnost u radu Visokog prekršajnog suda RH.

Naime, u okviru ovih mjera, "jednostavniji predmeti" (prekršajni nalozi, SZ/supletorni zatvor predmeti) će se prekoredno izdvajati i dodjeljivati u rad sucima i sudskim savjetnicima, te rješavati po "ubrzanoj" proceduri uz potpunu primjenu Zakona. Kriterij dodjele i broja predmeta koji bi se rješavali na ovaj način propisat će predsjednik suda Naputkom za provedbu kao aktom sudske uprave.

U razradi ovih mjera, polazeći od stanja na dan 31. srpnja 2008. g. i od utvrđenja da je od 101.584 predmeta u radu najveći broj predmeta iz područja prometa 60.339, u kojem broju 28.283 predmeta čine prekršajni nalozi izdani od tijela policije, kao primarni cilj određeno je rješavanje svih ovih predmeta do kraja 2009. g., odnosno postizanje potpune ažurnosti rada odjela prometa u ovim predmetima sudovanja.

Pored predmeta koji zbog težine djela ili prirode stvari zahtijevaju prekoredno rješavanje predmeta (prekršaji iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, Zakona o radu, Zakona o zaštiti na radu ili neki drugi prekršaji) nastavljena je primjena pravila da se izdvajaju predmeti u kojima su izrečene teže kazne, tj. kazne zatvora ili veće novčane kazne (naročito u području gospodarstva).

Razvoj alternativnih načina rješavanja sporova

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku koji je stupio na snagu 01. listopada 2008. predviđa mogućnost rješenja spora mirenjem tijekom cijelog parničnog postupka.

U srpnju 2008. g. potpisan je Ugovor o zajedničkoj suradnji Ministarstva pravosuđa RH i Hrvatske udruge za mirenje.

U veljači 2008.g. započeo projekt PHARE 2005 „Jačanje mirenja kao alternativnog načina rješavanja sudskih sporova“ čiji je opći cilj osiguranje lakše dostupnosti pravde kroz razvoj alternativnog načina rješavanja sporova a svrha uključuje razvoj alternativnog načina rješavanja sporova u Hrvatskoj i prilagodba istog najboljoj praksi u EU te razvoj sustava alternativnog načina rješavanja sporova na sudovima i izvan sudova za pravne i fizičke osobe. Projekt se odvija kroz četiri komponente i to: Pravni okvir, Struktura i sustav mirenja, Obuka izmiritelja te Priprema informacija i publikacija o mirenju.

Osnivanjem regionalnih centara za mirenje na trgovačkim sudovima u Osijeku, Varaždinu, Bjelovaru, Rijeci i Pazinu i započinjanjem provođenja pilot-projekta mirenja na istim sudovima tijekom svibnja i lipnja 2008. g. učinjen je veliki korak u razvoju alternativnih načina rješavanja sporova, a koji razvoj predstavlja jednu od temeljnih točaka Strategije reforme pravosudnog sustava kao i Strategije razvoja alternativnih načina rješavanja sporova. U svibnju 2008. započelo se s pilot-projektom mirenja i na Općinskom sudu u Karlovcu.

Jačanje institucionalnih i administrativnih kapaciteta

Donošenjem Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva pravosuđa (NN 77/08) 30. lipnja 2008. osnovana je nova Uprava za strateški razvoj, čiji je zadatak praćenje i daljnje usmjeravanje procesa reforme pravosuđa te borbe protiv korupcije. U istoj Upravi ustrojen je i Sektor za razvoj pravosuđa s ciljem jačanja kapaciteta potrebnih za nadzor i provedbu reforme pravosuđa. Također, osnovana je i nova Uprava za Europsku uniju i ljudska prava s ciljem što kvalitetnije i profesionalnije koordinacije svih aktivnosti vezanih uz pregovore s EU u području pravosuđa i unutarnjih poslova. U tijeku je kadrovsko osnaživanje i ostalih ustrojstvenih jedinica Ministarstva pravosuđa.

Unutar Sektora za pravosudnu upravu (koji djeluje u sklopu Uprave za organizacijsko-kadrovske poslove Ministarstva pravosuđa) je ustrojen Odjel za racionalizaciju mreže sudova i državnih odvjetništava čija će zadaća biti odraditi posao vezan uz racionalizaciju mreže sudova.

U tijeku je kadrovsko popunjavanje Odjela za inspekciju - pravosudne inspekcije koje će u potpunosti biti dovršeno tijekom 2009.

Uvođenje modernih informacijskih tehnologija u pravosudni sustav - razvoj i uvođenje Jedinственог informacijskog sustava za upravljanje sudskim spisima – ICMS (eSpis)

Promjena organizacijskih uvjeta za funkcioniranje IT sustava

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu MP od 30. lipnja 2008. zbog veće efikasnosti Sektor za informatiku je preustrojen u Upravu za informatizaciju. Osim pri samome Ministarstvu Uprava ima i područne jedinice u Osijeku, Varaždinu, Rijeci, Splitu, Slavonskom Brodu i Zadru. Time će se osigurati bolja iskoristivost IT osoblja jer će se baviti isključivo IT poslovima i bez obzira na kojem sudu bili smješteni bit će potpora za sve sudove na prostoru kojeg pokriva područna jedinica.

IT projekata pilot on-line elektroničke registracije trgovačkih društava

Dovršena je izrada pilot on-line elektroničke registracije trgovačkog društva putem javnih bilježnika i hitro.hr ureda na području Trgovačkog suda u Varaždinu, a do kraja 2008. godine će se proširiti i na Osijek, Split i Zadar. Tijekom 2009. godine on-line elektronička registracija trgovačkih društava putem javnih bilježnika i hitro.hr ureda će se proširiti i na ostale trgovačke sudove u RH.

e-Spis

Što se tiče produkcije projekta eSpis, Općinski sud u Puli i Trgovački sud u Splitu od svibnja 2007. godine sve predmete zaprimljene od datuma spajanja na eSpis vode u eSpisu, a Trgovački sud u Zagrebu od 8. srpnja 2008. godine. Ukupno je na dan 15. listopada 2008. kao e-spis bilo upisano oko 17.000 predmeta.

Tri suda spojena su na testni sustav e- spisa u cilju edukacije i testiranja sustava te pripreme za prelazak na produkciju:

Općinski kazneni sud u Zagrebu gdje su svi korisnici educirani i spojeni na test sustva e- spisa;

Općinski građanski sud u Zagrebu gdje su svi korisnici educirani (osim 100-njak novih), 40-tak korisnika spojeno na testni sustav

Županijski sud u Zagrebu gdje 10 korisnika koristi sustav testiranja, s time da je u tijeku edukacija te se svaka grupa (po 10 korisnika) koja prođe edukaciju odmah spaja na test.

U razvoju sustava aplikacije, na dva suda u tijeku je dogradnja i testiranje specifičnih funkcionalnosti aplikacije potrebnih za njihovo djelovanje:

Na Vrhovnom sudu 6 naprednih korisnika pregledava i testira novo razvijene specifične funkcionalnosti , a na Visokom trgovačkom sudu radna grupa sa Suda radi na razvoju spec. funkcionalnosti, šifrnika i sl.

Nakon testiranja i uvođenja aplikacije na ŽS Zagreb, educirat će se korisnici na Županijskom sudu u Puli i sud spojiti na test, a zatim i na produkciju.

Informatizacija zemljišnih knjiga

30. listopada 2008. g. - 98,95% zemljišnih knjiga je prepisano u digitalni oblik u svim općinskim sudovima u RH, dok je 48,10% digitalnih podataka iz zemljišnih knjiga na području svih sudova u RH verificirano.

Zemljišnoknjižni podaci su transparentni odnosno dostupni svim korisnicima na Internet stranicama, kao i e-pisarnica zemljišnoknjižnih odjela. Brzina procesa upisa u zemljišne knjige smanjila se sa prosječno 800 dana na 73 dana (2004.-2008. god.), dok se brzina upisa hipoteke smanjila sa prosječno 23 na 7 dana. Zemljišnoknjižni izvadak izdaje se u istom danu.

Profesionalizam

1. Institucionalni razvoj Pravosudne akademije

Savjetodavno i Programsko vijeće

Savjetodavno vijeće Pravosudne akademije (SV) nastavlja s redovitim sastancima najmanje četiri puta godišnje, a od ljeta 2008. po potrebi i češće. Na sastanku SV-a 11. rujna 2008., trećem po redu ove godine, usvojena je već ranije raspravljena i dopunjena Višegodišnja strategija stručnog usavršavanja PA, koja će se detaljnije elaborirati kroz provedbu mjera u njoj predviđenih, a koje su velikim dijelom već u tijeku provedbe. Na sastanku 12. studenoga 2008. Savjetodavno vijeće potvrdilo je Poslovnik o radu Programskog vijeća. Prijedlog Poslovnika Savjetodavnog vijeća, koji je izradila PA, također je prihvaćen od strane SV-a uz male izmjene koje su unesene u prijedlog.

Sukladno uputama SV-a Akademija je pripremila prijedlog članstva radne skupine za daljnji razvoj nastavnih materijala za usavršavanje iz područja ljudskih prava i prava Europske unije (nakon uvodne edukacije iz prava EU-a koja se provodi od 2007. godine) koja je osnovana rješenjem ministra pravosuđa od 24. listopada 2008.

Do isteka 2009. godine PA će pripremiti i Prijedlog pravilnika o pristupu programima stručnog usavršavanja u PA kako bi se osigurale jednake mogućnosti pristupa stručnom usavršavanju svim ciljnim skupinama Akademije.

Programsko vijeće Pravosudne akademije (PV) sastaje se također najmanje četiri puta godišnje. Na njegova dva radna sastanka održana u lipnju i rujnu 2008. obavljene su pripreme za izradu nastavnog

plana Akademije za 2009. godinu. Prijedlog nastavnog plana Akademije za 2009. godinu Savjetodavno vijeće usvojilo je 12. studenoga 2008.

Regionalni centri

Rad regionalnih centara (RC) i njihovo samostalno sudjelovanje u procesu stručnog usavršavanja je osnaženo. Centri su dobili potrebnu opremu, a u tijeku je i popunjavanje knjižnog fonda stručnom literaturom koja je iskaz potreba samih sudaca i državnih odvjetnika. Od početka kolovoza 2008. u RC-ima Rijeka, Split, Varaždin i Osijek zaposleni su na ugovor o djelu administratori. Oni obavljaju logističke poslove vezane uz odvijanje aktivnosti stručnog usavršavanja i izrade obrazovnih materijala. Njihovim zaposlenjem smanjuju se troškovi putovanja djelatnika Pravosudne akademije, te se bolje koriste kapaciteti PA, kao i mogućnosti regionalnih centara.

Za sve regionalne centre nabavljena je računalna oprema, namještaj i stručna literatura (putem donacija od EK) osim za Regionalni centar Varaždin za koji se potrebna oprema za odvijanje aktivnosti stručnog usavršavanja dovozi iz Zagreba ili posuđuje od Županijskog suda u Varaždinu.

Predstoji donošenje okvirnih pravila Akademije za odvijanje djelatnosti koordinatora i njihove nadležnosti u regionalnim centrima.

Ljudski resursi i proračun

Dana 8. svibnja 2008. Vlada RH imenovala je ravnateljicu Pravosudne akademije (pravnica s iskustvom rada na sudu) koja vodi instituciju s punim radnim vremenom. Akademija trenutno zapošljava 15 djelatnika u svom sjedištu u Zagrebu i 4 administratora u regionalnim centrima. Od ukupno 19 zaposlenih djelatnika, 9 djelatnika zaposleno je putem ugovora o radu. Od srpnja 2008. u Akademiju je privremeno izmješten sudski savjetnik sa Županijskog suda u Zagrebu, a od 1. rujna 2008. u Akademiji na određeno vrijeme radi i sutkinja Općinskog građanskog suda u Zagrebu. Postoji interes za prijelaz na rad u PA na određeno vrijeme i među državnim odvjetnicima, kao i sucima županijskih sudova.

11. listopada 2008. raspisan je javni natječaj za 9 radnih mjesta u Akademiji, čime bi se smanjio broj ugovorno zaposlenih djelatnika i osnažili administrativni kapaciteti Akademije.

U cilju daljnjeg jačanja Pravosudne akademije povećan je proračun PA za 2008. godinu na 721,126€ (oko 28,84% povećanja u odnosu na dotadašnji proračun). Prijedlog proračuna PA za 2009. godinu iznosi 1,136,197€, a po prvi puta obuhvaćat će posebnu stavku za međunarodnu suradnju.

Višegodišnja strategija stručnog usavršavanja

Višegodišnja strategija stručnog usavršavanja s konkretnim provedbenim mjerama usmjerena je s jedne strane na unaprjeđenje stručnog usavršavanja, a s druge strane na institucionalni razvoj Akademije. Višegodišnja strategija, uz analizu postojećeg stanja i identifikaciju svrhe i ciljeva Strategije, daje po sadržaju mjere za ostvarenje tih ciljeva, temeljna načela njezine provedbe, kao i provedbene mjere koje se odnose na unaprjeđivanje stručnog usavršavanja i institucionalnog razvitka Akademije. U tijeku je provedba većeg dijela predviđenih mjera, dok će se ostale provoditi u za to predviđenim rokovima.

2. Nastavni program Pravosudne akademije

Nastavne aktivnosti PA u 2008. provode se prema Programu stručnog usavršavanja za 2008. koji je usvojen 29. listopada 2007., kao prvi cjeloviti godišnji program PA.

Edukacijom iz područja primjene postupovnih instrumenata obuhvaćene su sljedeće teme:

"Troškovi parničnog postupka i određivanje vrijednosti predmeta spora"

"Tehnika pisanja prvostupanjskih presuda u građanskim predmetima"

"Priprema i vođenje glavne rasprave u građanskim predmetima"

"Provođenje vještačenja i određivanje zadataka vještacima u građanskom postupku"

"Načelo ekonomičnosti parničnog postupka i izvođenje dokaza uz primjenu Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda"

"Zaštita svjedoka u kaznenom postupku i pomoć žrtvi"

"Nezakoniti dokazi u kaznenom postupku"

"Pritvor-pravni temelj i postupak"

"Izručenje i međunarodna suradnja u kaznenim predmetima"

"Provođenje vještačenja u kaznenom postupku".

Pravo Europske unije

Održana su tri dvodnevna seminara (u prosincu 2007. te travnju i studenome 2008.) za voditelje PA koji su imali za svrhu njihovu dublju i detaljniju izobrazbu o odabranim područjima prava Europske unije. Voditelji su naučili kako pravilno čitati i primjenjivati smjernice i propise EU-a i detaljno su se upoznali s institutom preliminarnog pitanja i načinom njegova formuliranja. Time je zaokružen *curriculum* uvodne edukacije iz prava EU-a i obrazovani su voditelji za uspješnu edukaciju ostalih sudaca i državnih odvjetnika po regionalnim centrima od 2009. godine.

Pravosudna suradnja u građanskim stvarima

Za 2008. planirana je aktivnost radioničkog tipa za temu "Međunarodna pravna pomoć u građanskim i trgovačkim stvarima" s naglaskom na Haške konvencije iz 1965. i 1970. za što su razvijeni obrazovni materijali. Aktivnost je odgođena do ratifikacije Haške konvencije iz 1970.

U edukaciju iz područja pravosudne suradnje u kaznenim stvarima u 2008. uvrštene su sljedeće teme:

"Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela"

"Videokonferencija u međunarodnoj pravnoj pomoći" (nakon ratifikacije Drugog dopunskog protokola uz Europsku konvenciju o uzajamnoj sudskoj pomoći u kaznenim stvarima od 1. srpnja 2007. Izrađen je Podsjetnik za praktičnu primjenu videokonferencijske veze u prekograničnom ispitivanju svjedoka, koji će PA tiskati i dostaviti svim Županijskim sudovima u RH.)

"Oduzimanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom" i "Sprječavanje i borba protiv pranja novca" (U okviru ovih tema polaznici radionica upoznati su s odredbama Varšavske konvencije o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog kaznenim djelom te o financiranju terorizma.)

"Izručenje i međunarodna pravna pomoć u kaznenim predmetima" (temeljem Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima)

"Kaznenopravna suradnja u Europskoj uniji" (Za ovu temu obrazovni materijali izrađeni su tijekom provedbe projekta CARDS 2003. "Stručno usavršavanje državnih odvjetnika", i to tijekom zajedničkog rada francuskih i španjolskih te domaćih stručnjaka, gdje je predmet upoznavanja polaznika upravo Europski uhidbeni nalog, rad zajedničkih istražnih timova, sukladno Okvirnoj odluci Vijeća 2002/465/JHA. Radionice će se održati krajem 2008. i početkom 2009. u svih pet RC-a.).

Stručno usavršavanje voditelja radionica

Održano je 16 aktivnosti za ukupno 185 polaznika, a teme edukacije obuhvaćale su sljedeće: "Ciljevi učenja i poučavanja", "Grupna dinamika", "Uvod u suvremene tehnike poučavanja", instruktivna radionica "Naknada štete iz radnih odnosa – mobbing", "Kako poučavati europsko pravo" i instruktivna radionica "Ovrha na nekretnini radi naplate novčane tražbine"

Učenje stranih jezika

Pravosudna akademija sudjeluje kao jedna od članica konzorcija u provedbi projekta TEMPUS "Strani jezici na području prava". Od listopada 2008., PA pruža potporu projektu i na način da osigurava potrebne prostorije u svojim regionalnim centrima, a do kraja godine PA će financirati školarinu za pohađanje specijalističkih lingvističkih seminara u okviru ovog projekta sucima, državnim odvjetnicima, savjetnicima i vježbenicima, što su oni u protekloj akademskoj godini sami financirali. Ovaj projekt

završava krajem 2009. U okviru projekta osposobljava se i skupina profesora raznih stranih jezika iz Zagreba, Splita, Rijeke i Osijeka, za predavače specijalističkih tečajeva stranih jezika (s naglaskom na pravnoj terminologiji).

Nastavni program za 2009. godinu

Prilikom izrade prijedloga nastavnog programa PA za 2009. godinu uzete su u obzir i sve obveze za organizacijom stručnog usavršavanja pravosudnih dužnosnika i djelatnika koje za PA proizlaze iz nacionalnih strategija te međunarodnih projekata u koje je Akademija uključena kroz komponentu edukacije. Prednost za 2009. godinu, uz uobičajene radionice o temama o kojim je odlučilo Programsko vijeće (primjerice, teme koje će se ponavljati o pojavama korupcije i o etici, kontinuirano su uključene u programe Pravosudne akademije), imat će provedba pilot projekta za inicijalno obrazovanje sudačkih i državnoodvjetničkih vježbenika, rasprave i skupovi o novim zakonima donesenim u skladu s EU standardima, usavršavanje u poznavanju prava EU i njegove primjene. U izradi su temeljni moduli za usavršavanje savjetnika i mlađih sudaca i državnih odvjetnika (do 5 godina staža).

3. Reforma sustava vježbeništva i inicijalne izobrazbe

Dana 9. srpnja 2008. donesen je novi Zakon o vježbenicima u pravosudnim tijelima i polaganju pravosudnog ispita (NN 84/08) koji stupa na snagu 1. siječnja 2009. Novim zakonom uvode se jednoobrazni, transparentni i objektivni kriteriji za izbor vježbenika. Temeljnu ulogu u novom sustavu inicijalne izobrazbe imat će Pravosudna akademija, koja će provoditi dvomjesečno teorijsko obrazovanje vježbenika. U veljači 2008. započela je provedba projekta PHARE 2005. 'Podrška Pravosudnoj akademiji – Razvoj sustava obuke za buduće suce i državne odvjetnike', kojim se pruža stručna i organizacijska podrška reformi sustava vježbeništva i inicijalne izobrazbe.

Dana 16. rujna 2008. započelo je stručno usavršavanje predavača-trenera (training-of-trainers) koji će se uključiti u pilot projekt edukacije vježbenika s početkom u veljači 2009., dok je stručno usavršavanje mentora budućih vježbenika započelo 11. studenoga 2008. Osnovane su i radne skupine za izradu podzakonskih akata, odnosno pravilnika propisanih novim Zakonom o vježbenicima u pravosudnim tijelima i pravosudnom ispitu. Izrada nacrtu pravilnika predviđena je za kraj studenoga 2008., dok će pravilnici stupiti na snagu 15. siječnja 2009.

4. Suradnja s pravnim fakultetima te Hrvatskom odvjetničkom i Javnobilježničkom akademijom

Pravosudna akademija dogovorila je potpisivanje sporazuma o suradnji sa svim pravnim fakultetima u RH, iako suradnja neformalizirano već postoji i razvija se kroz sudjelovanje znanstvenika s fakulteta u izradi obrazovnih materijala, kao i kroz njihovo sudjelovanje na skupovima koje organizira Pravosudna akademija. Imajući u vidu novi Zakon o vježbenicima u pravosudnim tijelima i pravosudnom ispitu, PA će jačati suradnju s fakultetima kako bi studenti prava bili u što je većoj mjeri upoznati s novim mogućnostima koje im pruža novi Zakon.

Akademija je 10. prosinca 2008. potpisala i okvirne sporazume o suradnji s Odvjetničkom akademijom i Hrvatskom javnobilježničkom akademijom. Sporazumima će se institucionalizirati suradnja PA i ovih novijih institucija zaduženih za stručno usavršavanje odvjetnika i javnih bilježnika.

5. Međunarodna suradnja

Europska mreža pravosudnih škola (EJTN):

PA sudjeluje u Programu razmjene pravosudnih dužnosnika Europske mreže pravosudnih škola.

U 2008 godini Pravosudna akademija ugostila je deset pravosudnih dužnosnika iz država članica EU-a i kandidata za članstvo u Uniji, a devet hrvatskih sudaca i državnih odvjetnika posjetilo je zemlje EU-a. Ravnateljica PA sudjeluje aktivno na sastancima Opće skupštine EJTN-a.

Akademija za europsko pravo (ERA):

PA redovito izvještava pripadnike svojih ciljnih skupina o aktivnostima ERA-e i financijski potpomaže njihovo uključivanje u seminare i konferencije ove Akademije. Pravosudna akademija zainteresirana je za potpisivanje Službenog sporazuma o pristupanju Akademiji za europsko pravo te je u svoj prijedlog proračuna za sljedeće tri godine uvrstila troškove koje potpisivanje tog Sporazuma podrazumijeva (50 000 eura u tri godišnje rate).

Proračun Ministarstva pravosuđa

Proračun Ministarstva pravosuđa u 2008. godini iznosio je 2. 631.114.633 HRK (370,579,525€).

Za 2009. godinu prijedlog proračuna Ministarstva iznosi 2. 873,500,326 HRK (404,718,355€).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Škola za suce i državne odvjetnike

U cilju potrebe odabira najboljih i najprimjerenijih kandidata za sudačku i državnoodvjetničku dužnost kroz primjenu objektivnih i transparentnih kriterija za ulazak u profesiju, Ministarstvo pravosuđa pristupilo je izradi Strategije za ustroj Škole za suce i državne odvjetnike, kao nadogradnje na sustav vježbeništva i polaganje pravosudnog ispita. Strategija će do kraja 2008. godine biti upućena na Vladu RH radi usvajanja.

Izrada strateške studije za učinkovitiji način ovrhe na pokretninama i uvođenje privatnih ovršitelja

U 2009. godini će se na temelju strateške studije za učinkovitiji način ovrhe na pokretninama i uvođenja privatnih ovršitelja raditi na temeljitom unapređenju instituta ovrhe u Republici Hrvatskoj u suradnji s pravnim ekspertima u području ovršnog prava iz Republike Francuske.

Zakonodavne aktivnosti

U 2009. godini prijedlog Zakona o upravnim sporovima bit će upućen u parlamentarnu proceduru i usvajanje.

Do kraja drugog kvartala 2009. godine, bit će donesene izmjene i dopune:

Zakona o sudovima

Zakona o Državnom sudbenom vijeću

Zakona o državnom odvjetništvu

Zakona o vježbenicima u pravosudnim tijelima i pravosudnom ispitu

Zakona o javnom bilježništvu

Zakona o odvjetništvu

Radi provedbe Zakona o područjima i sjedištima prekršajnih sudova Ministarstvo pravosuđa donijet će Pravilnik o dinamici i rokovima fizičkog spajanja prekršajnih sudova.

Sukladno zakonskom prijedlogu Zakona o područjima i sjedištima državnih odvjetništava, Ministarstvo pravosuđa će u 2009. godini donijeti Pravilnik o rokovima fizičkog spajanja općinskih državnih odvjetništava i utvrditi uvjete za njihov rad.

Razvoj alternativnih načina rješavanja sporova

Akcijski plan reforme pravosuđa predviđa mjere s ciljem daljnjeg razvoja mirenja kao bitnog segmenta u modernizaciji i poboljšanju učinkovitosti hrvatskog pravosudnog sustava.

U 2009. godini, u okviru projekta PHARE 2005 „Jačanje mirenja kao alternativnog načina rješavanja sudskih sporova“ nastavit će se sa realizacijom zadanih komponenti, kako slijedi:

priprema nacрта izmjena i dopuna Zakona o mirenju, prijedloga Etičkog kodeksa za miritelje, utvrđivanje standardnih odredaba o mirenju za trgovačke i građanske ugovore, uspostava strukture i sustava za sudsko i izvansudsko mirenje, funkcioniranje pilot centara za mirenje na sudovima, osposobljavanje regionalnih centara za izvansudsko mirenje, izrada registra miritelja, osmišljavanje i provođenje plana i programa obuke za miritelje i trenere, provođenje osnovnih, naprednih i informativnih seminara, izrada javnih mapa sa svim materijalom za obuku i s ostalim relevantnim materijalom te ih učiniti dostupnima svim dionicima. priprema i podjela informacija i publikacija o mirenju javnosti.

Projekt eSpis

Planirano je da do kraja prosinca 2008. svi sudovi navedeni u dijelu koji govori o e-Spisu budu spojeni na produkciju. Time će na dan 1. siječanj 2009. u eSpis sustavu funkcionirati 9 sudova svih razina.

Tijekom 2009. i 2010. godine u sklopu projekta PHARE 2006 – Podrška upravljanju sudom i unapređenje upravljanja sudskim spisima – ICMS, eSpis sustav uvest će se na 60 dodatnih sudova (sve trgovačke, sve županijske, veće općinske). Projekt među ostalim uključuje edukaciju svih korisnika, izradu matrice svakog suda i instalaciju aplikacije. Dinamika spajanja u 2009 godini ovisit će o ugovornim obvezama konzultanta s kojim se ovaj projekt ugovori, ali može se pretpostaviti spajanje 15 sudova s popisa.

Ministarstvo pravosuđa tijekom 2009. godine planira vlastitim sredstvima i vlastitim snagama spojiti dodatnih 5 općinskih sudova koji nisu na popisu za PHARE projekt. Ukupno tijekom 2009. godine 20 sudova će biti u sustavu e-Spisa.

Glede plana za 2010. godinu, prema PHARE 2006 projektu, predviđa se da će eSpis uvesti na još 45 sudova, a Ministarstvo pravosuđa će osigurati uvođenje eSpisa na još 5 Općinskih sudova, tako da će ukupan broj sudova koji će tijekom 2010. prijeći na sustav eSpisa iznositi 50 sudova.

Tako bi krajem 2010. na eSpis ukupno bilo spojeno 79 sudova: Vrhovni sud, Visoki trgovački sud, sva 22 županijska suda, svih 13 trgovačkih sudova, te na 42 općinska suda.

Plan rada Pravosudne akademije u 2009.godini

U 2009. g. planiraju se sljedeće aktivnosti:

popunjavanje Akademije stručnim kadrovima sukladno sistematizaciji predviđenih radnih mjesta. stavljanje u punu funkciju sve regionalne centre PA: nabaviti IT opremu i stručnu literaturu za RC PA Varaždin; povećati knjižni fond u PA i regionalnim centrima; intenzivirati rad biblioteka u centrima; razvoj infrastrukture koja će u centrima omogućiti pristup Internetu, dostupnost podataka o knjižnom fondu i publikacijama u elektronskom obliku.

utvrđivanje poslova i radnih zadataka koordinatora za stručno usavršavanje u regionalnim centrima, sudaca i državnih odvjetnika, te način njihova honoriranja.

stvoriti uvjete do kraja 2009. za izradu okvirnog trogodišnjeg programa rada Pravosudne akademije.

uspostava sustava inicijalne izobrazbe sudačkih i državnoodvjetničkih vježbenika i savjetnika: Edukacija mentora za sudačke i državnoodvjetničke vježbenike, provedba pilot projekta u okviru

PHARE 2005. "Podrška pravosudnoj akademiji – Razvoj sustava obuke za buduće suce i državne odvjetnike" i završetak tog PHARE 2005. projekta.
unaprjeđivanje plana i program stručnog usavršavanja izdvajanjem modula posebno namijenjenih sucima i državnim odvjetnicima do 5 godina staža (standardni programi)
intenziviranje aktivnosti stručnog usavršavanja iz područja prava Europske unije i međunarodnog prava o ljudskim pravima
provođenje programe izobrazbe za sudsku upravu i za vođenje državnih odvjetništava
intenziviranje suradnje s pravnim fakultetima te Hrvatskom odvjetničkom akademijom i Javnobilježničkom akademijom temeljem sporazuma o suradnji potpisanih u 2008.
provođenje tečajeva stranih jezika za suce i državne odvjetnike
nastavak usavršavanja voditelja radionica na području poučavanja i komunikacije putem radionica i individualnog stručnog savjetovanja, s posebnim naglaskom na intenzivnijem uključivanju državnih odvjetnika i sudaca Vrhovnog suda RH
nastavak sudjelovanja u radu Lisabonske mreže i Europske mreže pravosudnih škola
razvoj bilateralne suradnje s partnerskim institucijama u zemljama Europske unije i regije
daljnje unaprjeđivanje web stranice PA i vizualnog koncepta obrazovnih materijala PA kroz uvođenje standardiziranog izgleda obrazovnih paketa za voditelje/ce i polaznike/ce radionica
razvoj informacijsko-dokumentacijske djelatnosti
uvođenje elektroničkog vođenje predmeta u PA.

3. 23.2. Protukorupcijske mjere

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

S ciljem ostvarenja daljnjeg napretka u suzbijanju korupcije Republika Hrvatska je uspostavila novi strateški okvir antikorupcijskog djelovanja. Hrvatski sabor je 19. lipnja 2008. usvojio Strategiju suzbijanja korupcije, nakon čega je Vlada RH donijela provedbeni Akcijski plan uz Strategiju dana 25. lipnja 2008. Unutar svakog područja djelovanja Akcijskim planom precizno su određene antikorupcijske mjere, nadležna tijela, rokovi i sredstva potrebna za provedbu.

Ciljevi antikorupcijske politike sukladno Strategiji ostvarivat će se akcijskim mjerama usmjerenim na 1. jačanje pravnog i institucionalnog okvira, 2. sprječavanje korupcije, 3. progon i sankcioniranje korupcije, 4. međunarodnu suradnju i 5. širenje javne svijesti o štetnosti korupcije. Usklađenim djelovanjem na svim područjima želi se u potpunosti afirmirati načelo nulte tolerancije na korupciju te ostvariti vidljive i mjerljive rezultate.

U izradi prijedloga strateških dokumenata aktivno su bili uključeni i predstavnici civilnog društva kroz sudjelovanje u okruglom stolu na temu „Suradnjom do učinkovitog Akcijskog plana Strategije suzbijanja korupcije“ održanom 13. svibnja 2008. u organizaciji Ureda za udruge Vlade RH, Ministarstva pravosuđa i Savjeta za razvoj civilnog društva.

Pravni okvir

Inicirane su zakonodavne izmjene u cilju jačanja pravnog okvira tzv. antimafijaškog djelovanja.

Zakon o kaznenom postupku nalazi se u u saborskoj proceduri. U odnosu na suzbijanje korupcije posebno treba izdvojiti reformu prethodnog postupka, uvođenje novih oblika ubrzanog postupanja i poboljšanje procesnih pravila koja uređuju mjere za učinkovito postupanje. Osim toga, novim Zakonom o kaznenom postupku unaprijediti će se sustav posebnih istražnih radnji koje su od posebnog značaja za otkrivanje i procesuiranje korupcijskih kaznenih djela.

Predviđa se sukcesivna primjena pojedinih dijelova novog ZKP-a te će odredbe koje se odnose na kaznena djela iz nadležnosti USKOK-a stupiti na snagu 6 mjeseci nakon donošenja Zakona.

U tijeku su izmjene Kaznenog zakona kojima se predviđa uvesti prošireno oduzimanje imovinske koristi ne samo za kaznena djela organiziranog kriminala već i za tzv. „koruptivna kaznena djela“. Isto tako izmjenama Kaznenog zakona unaprijedit će se zaštita oštećenika i osoba koje u dobroj vjeri

prijavljuju korupciju tzv. „zviždača“. U tom cilju predloženo je proširenje kaznenopravne zaštite svjedoka koja bi uključivala i osobe koje su potencijalni svjedoci. Dodatno se planira ojačati kaznenopravni položaj osoba koje imaju status zaštićenog ili ugroženog svjedoka te proširiti kaznenopravna zaštita na sve postupke koji su proglašeni tajnim.

Institucionalni okvir

Jačanje koordiniranog djelovanja svih tijela zaduženih za provedbu antikorupcijskih mjera ostvareno je kroz osnivanje Povjerenstva za praćenje provedbe mjera suzbijanja korupcije na temelju odluke Vlade RH od 10. travnja 2008. godine. Radom Povjerenstva koordinira ministar pravosuđa kao nacionalni koordinator, dok kao članovi sudjeluju visoki predstavnici provedbenih tijela. Kroz redovne mjesečne sjednice, Povjerenstvo ostvaruje uvid u aktualno stanje provedbe te poduzima odgovarajuće mjere za osiguranje njene učinkovitosti.

U skladu s odlukom Vlade RH o osnivanju Povjerenstva, državna tijela uključena u rad Povjerenstva odredila su unutarnju ustrojstvenu jedinicu koja će raditi na poslovima suzbijanja korupcije te kontakt osobu za izvještavanje o provedbi. Stručna i administrativna podrška Povjerenstvu unaprijeđena je ustrojavanjem (lipanj 2008. godine) Sektora za suzbijanje korupcije unutar Ministarstva pravosuđa te njegovim kadrovskim popunjavanjem. Nadzor na provedbom ostvaruje se kroz djelovanje Nacionalnog vijeća za praćenje provedbe Nacionalnog programa suzbijanja korupcije koje je u svibnju 2008. godine konstituirano u novom sastavu Hrvatskog sabora.

S ciljem afirmiranja pro-aktivnog pristupa, Nacionalno vijeće je izradilo prijedlog izmjena Odluke o Nacionalnom vijeću i Poslovnika o radu Nacionalnog vijeća kako bi se one mogle usvojiti u IV. kvartalu 2008. Osiguran je prostor, financijska sredstva te je provedeno zapošljavanje novih djelatnika (4) u stručnoj službi Vijeća s ciljem jačanja stručno-tehničke podrške radu Vijeća.

U srpnju 2008. pri Hrvatskom saboru je također konstituirano Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa u novom sastavu nakon provedenih izbora za Hrvatski sabor. Uslijed ostavke predsjednice Povjerenstva, u listopadu 2008. je imenovan novi predsjednik iz reda uglednih javnih djelatnika kako bi se osigurao nesmetan daljnji rad Povjerenstva.

Sprječavanje korupcije

U svibnju 2008. donesene su izmjene i dopune Zakona o sprječavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti s ciljem jačanja nadzorne uloge Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa, preciznijeg definiranja obveza državnih dužnosnika, povećanja i unaprjeđenja provedbe sankcija te ograničenja članstva u nadzornim odborima.

Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa, zaprimilo je nove prijave dužnosnika o imovinskom stanju i dužnostima koje obavljaju te ih publiciralo na web stranici www.sukobinteresa.hr. Kako bi se povećala učinkovitost u radu Povjerenstva, provedeno je jačanje stručno-administrativne podrške putem osiguranja financijskih sredstava, prostora i zapošljavanja novih djelatnika (4) u stručnoj službi Povjerenstva.

Cjelovitost uređenja sukoba interesa postignuta je donošenjem Zakona o službenicima u lokalnoj i regionalnoj samoupravi u srpnju 2008. koji, na lokalnoj i regionalnoj razini, definira dužnosti službenika u cilju sprječavanja sukoba interesa.

Sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata sve parlamentarne stranke i nezavisni kandidati su dostavili Državnom uredu za reviziju i Ministarstvu financija – poreznoj upravi završni račun i financijsko izvješće za 2007. godinu. Nakon obavljene revizije, Državni ured za reviziju dostavio je Hrvatskom saboru Izvješće o nadzoru financijskog poslovanja stranaka za 2007. godinu, te je Izvješće, nakon provedene saborske rasprave, postalo dostupno za javnost. U rujnu 2008. godine osnovana je radna skupina s ciljem izrade cjelovite analize Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata koja će sadržavati preporuke za unaprjeđenje sustava financiranja političkih stranaka.

Glede ostvarivanja prava na pristup informacija Sabor je u travnju 2008. prihvatio Izvješće o provedbi Zakona o pravu na pristup informacijama koje sadrži statističke podatke o podnesenim zahtjevima za

pristup informacijama, analizu podnesenih zahtjeva po institucijama, analizu nadzora nad provođenjem Zakona, aktivnosti SDUU u provedbi Zakona te ocjenu stanja.

U području integriteta i kodeksa ponašanja državnih službenika kroz izmjene i dopune Zakona o državnim službenicima u veljači 2008. osnažen je sustav sankcija za povrede službene dužnosti s obilježjem korupcije.

Institucionalni okvir unaprijeđen je uvođenjem povjerenika za etiku u tijela državne uprave, sudove i državna odvjetništva te određivanjem koordinatora zaduženog za pitanje antikorupcijske politike u uredima državne uprave u županijama. Pri Odjelu za etiku, unutar SDUU, te na razini pojedinih tijela državne uprave uvedeni su otvoreni telefoni i e-mail adrese za prijavu neetičkog i mogućeg koruptivnog ponašanja državnih službenika, te određena tijela za postupanje po prijavama. U 2008. godini u Odjelu za etiku zaprimljeno je ukupno 84 prijava za neetičko postupanje službenika, od čega 41 putem otvorenog telefona. Istražne radnje pokrenute su za 70 prijava. Dosada se niti jedna prijava nije pokazala utemeljenom.

Kontinuirano se provodi edukacija državnih službenika posebno u pogledu modula od značaja za suzbijanje korupcije (etičko postupanje, pravo na pristup informacijama, javne nabave).

Pravni okvir javnih financija unaprijeđen je donošenjem Zakona o osobnom identifikacijskom broju u svibnju 2008. kojim se uvodi mogućnost učinkovitijeg praćenja promjena imovnog stanja građana i pravnih osoba te njihovu usporedbu s prijavljenim primicima i prihodima odnosno uplaćenim porezom. Osim toga, uvođenje osobnog identifikacijskog broja olakšati će provjeru podataka od značaja za provedbu sustava imovinskih kartica.

U srpnju 2008. usvojen je Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma koji sadrži niz mjera koje su usmjerene i na suzbijanje korupcije.

Nadzor nad korištenjem proračunskih sredstava unaprijeđen je donošenjem Pravilnika o proračunskom nadzoru u srpnju 2008.

Zakonom o proračunu donesenom u srpnju 2008. utvrđena je obveza Republike Hrvatske da osigura zaštitu financijskih interesa Europske Unije te je uspostavljen provedbeni institucionalni okvir.

U području javnih nabava donesene su izmjene i dopune Zakona o javnim nabavama u listopadu 2008. kojima je, između ostalog, znatno povećana transparentnost javnih nabava za potrebe obrane te osnažena antikorupcijska zaštita u postupku sklapanja ugovora o javnoj nabavi. U listopadu 2008. donesen je Zakon o koncesijama kako bi se povećala transparentnost sustava koncesija, osigurala učinkovita pravna zaštita te poboljšao nadzor i prikupljanje prihoda od koncesija. Postavljen je pravni okvir javnog-privatnog partnerstva putem usvajanja Zakona o javno-privatnom partnerstvu u listopadu 2008.

Unutar sustava pravne zaštite u javnim nabavama dodatno je povećana ažurnost i efikasnost postupanja smanjivanjem prosječnog trajanja postupka pred Državnom komisijom za kontrolu postupaka javne nabave.

Transparentnost unutar sustava javnih nabava je podignuta na višu razinu omogućavanjem web-pristupa odlukama DKOM-a te izdavanjem brošura o pravnoj zaštiti u sustavu javne nabave.

Sustav zaštite oštećenika i osoba koje u dobroj vjeri prijavljuju korupciju putem izmjena i dopuna Zakona o državnim službenicima u veljači 2008. nadograđen je nizom mjera za zaštitu državnih službenika koji u dobroj vjeri prijavljuju korupciju – jamči se anonimnost, uvedena je zaštita od neopravdanog otkaza, sankcionira se uskrata ili ograničavanje prava službeniku koji prijavi korupcijsko djelo. Pored toga, izmjenama Kaznenog zakona unaprijedit će se zaštita oštećenika i osoba koje u dobroj vjeri prijavljuju korupciju tzv. „zviždača“.

U području pravosuđa provedeno je niz mjera predviđenih Akcijskim planom reforme pravosuđa za 2008. godinu. Kako bi se poboljšao postojeći sustav obrazovanja pravosudnih vježbenika, spriječila korupcija i nepotizam pri njihovom prijemu u sudove i državna odvjetništva te pri polaganju pravosudnog ispita, donesen je u srpnju 2008. Zakon o vježbeništvu i pravosudnom ispitu. Postizanje transparentnosti imenovanja sudaca postignuto je i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima. S ciljem ubrzanja parničnog postupka u srpnju 2008. su donesene izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku.

Kazneni progon i sankcioniranje korupcije

Provedene su aktivnosti u cilju uspostave institucionalne vertikale tzv. anti-mafijaškog djelovanja koja uključuje Policijski ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala te sudačke odjele specijalizirane isključivo za organizirani kriminal i korupciju.

Uloga je Policijskog ureda da prati i izučava trendove korupcije i organiziranog kriminala kako bi policijski timovi Ureda, na temelju analize trendova, mogli djelovati preventivno u posebno osjetljivim područjima. S druge strane, Ured će omogućiti multidisciplinarno provođenje složeniji kriminalističkih obrada u suradnji s USKOK-om u korupcijskim predmetima visoke razine. U Uredu su ustrojena četiri područna Odjela za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala sa sjedištem u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku.

Kako bi se željena brzina postupanja postigla na svim razinama, izmjenama Sudskog poslovnika u listopadu 2008. ustrojeni su posebni sudački odjeli u županijskim i općinskim sudovima u Zagrebu, Splitu, Osijeku i Rijeci koji bi rješavali isključivo predmete iz nadležnosti USKOK-a. Osim toga, predviđeni su dodatni uvjeti koji će osigurati ažurnost i nepristranost sudskog postupanja – obvezna sigurnosna provjera sudaca iz tzv. uskočkih odjela, precizno definirani rokovi za poduzimanje pojedinih radnji u postupku, tajnost spisa, statističko praćenje korupcijskih predmeta i dr.

U cilju davanja prioriteta korupcijskim kaznenim djelima pred sudovima u rujnu 2008. izmijenjen je Sudski poslovnik te je pri VSRH uspostavljena baza podataka o stanju rješavanja korupcijskih predmeta pred sudovima.

Aktivnosti USKOK-a usmjerene su na postupanje u nizu korupcijskih predmeta srednje i visoke razine (INDEKS, DOZVOLA, MAESTRO, DIJAGNOZA I. i II., GRUNTOVEC, i dr.). Dodatno je pojačan proaktivan pristup USKOK-a što je dovelo do proširenja istrage u postojećim predmetima (PET ZVJEZDICA, i dr.); odnosno otkrivanja i procesuiranja novih korupcijski predmeta. Zahvaljujući izmjenama Sudskog poslovnika osigurano je ubrzano postupanje u korupcijskim predmetima. .

U razdoblju od 1. studenoga 2007. do 1. studenoga 2008. Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta zbog koruptivnih kaznenih djela ukupno je prijavljeno 855 osoba. Podneseni su istražni zahtjevi protiv ukupno 226 osoba. Ukupno je optuženo 75 osoba. Donesene su 63 presude od čega su 53 osuđujuće. U odnosu na odbijajuće i oslobađajuće presude podnesene su žalbe.

Međuagencijska suradnja će biti ojačana sklapanjem sporazuma između Ravnateljstva policije i USKOK-a o razmjeni podataka. Pored toga, u provedbi su sporazumi između MUP-a i DORH-a, te USKOK-a i Porezne uprave.

Međunarodna suradnja

Republika Hrvatska je u rujnu 2008. ratificirala Sporazum s Eurojustom (NN MU 07/08) koji će omogućiti unaprjeđenje pravosudne suradnje između RH i država članica EU u borbi protiv teških oblika međunarodnog kriminala.

U cilju produbljivanja pravosudne suradnje sa zemljama regije ratificiran je Ugovor između Republike Hrvatske i Republike Austrije o dopuni Europske konvencije o uzajamnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima dopunjene Dodatnim Protokolom.

Putem sudjelovanja u regionalnim aktivnostima (Regional Anti Corruption Initiative) i konferencijama, predstavnici RH aktivno su bili uključeni u međunarodnu razmijenu iskustava i osmišljavanje modaliteta nadzora i provedbe antikorupcijskih mjera.

Širenje javne svijesti o štetnosti korupcije

Kako bi se udruge civilnog društva uključile u izradu strateških dokumenata održan je okrugli stol u svibnju 2008. na temu Suradnjom do učinkovitog Akcijskog plana Strategije suzbijanja korupcije u organizaciji Ureda za udruge Vlade RH, Ministarstva pravosuđa i Savjeta za razvoj civilnog društva.

Unutar Ureda za udruge Vlade RH ustrojen je Odjel za opće programe i strategije, koji je, između ostalog, zadužen za provedbu mjera iz Akcijskog plana koje su u nadležnosti Ureda.

U području financiranja projekata i programa organizacija civilnog društva pozornost je dodatno usmjerena na projekte tematski povezane s problemom korupcije te su u 2008. nagrađeni sljedeći projekti: 1. „Sprega političkih vlasti, javnih uprava i privatnog poduzetništva – Antikorupcijska kampanja“ Centar za razvoj demokracije, Split (5633€); 2. „Hoćemo informacije – javnost ima pravo znati“ Transparency International Hrvatska (4,225 €); 3. „Protiv korupcije“, Udruga za demokratsko društvo, Zagreb (5633€).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. g. planira se nastavak provođenja mjera određenih Akcijskim planom uz Strategiju suzbijanja korupcije sukladno zadanim rokovima.

U cilju educiranja javnosti i poticanja potencijalnih „zviždača“ na suradnju i prijavljivanje korupcije izradit će se promotivni leci. Pored toga, provesti će se edukativni programi kako bi se policijski službenici upoznali sa zaštitom „zviždača“.

Na temelju analize provedbe Zakona o financiranju političkih stranaka koje će izraditi multidisciplinarna radna skupina utvrditi će se dosadašnja provedba zakona u praksi te eventualno predložiti izmjene radi bolje efikasnosti.

Ministarstvo pravosuđa će nastaviti s uspostavom učinkovitog institucionalnog mehanizma međuagencijske suradnje u borbi protiv korupcije. U 2009. g. planira se u okviru IPA 2007. unapređenje spomenute suradnje. Nadalje, planira se dovršenje verifikacije zemljišno-knjižnih podataka, uspostava elektronske pisarnice u zemljišno-knjižnim sudovima te stavljanje u operativnu funkciju Baze zemljišnih podataka i EOP zemljišne knjige. Nastavit će se s uvođenjem sustava e-spisa u sudove te edukacijom sudaca i državnih odvjetnika.

Poduzet će se mjere unapređenja prava na pristup informacijama :

daljnjim izmjenama Zakona o pravu na pristup informacijama preciznije će se urediti postupak (posebice nadležnost) vezano uz žalbu na rešenje o odbijanju zahtjeva za pristup informaciji.

osnovat će se među-resorska radna skupina koja bi trebala izraditi analizu opravdanosti odnosno neopravdanosti korištenja zakonskih mogućnosti na uskraćivanje informacija

organizirat će se javne kampanje podizanja javne svijesti o pravu na pristup informacijama

Donošenjem novog Zakona o upravnom postupku i Zakona o upravnim sporovima u cilju modernizacije cjelokupnog sustava i njegove učinkovitosti i transparentnosti omogućit će se građanima jednostavnije ostvarenje prava i na taj način smanjiti rizik od koruptivnog ponašanja u državnoj upravi.

Na području javnih nabava u cilju jačanja integriteta svih koji su uključeni u poslove javne nabave provest će se niz edukativnih programa i projekata te u cilju jačanja transparentnosti nadogradit će se Internet stranica Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave.

Kako bi se olakšala provedba sustava rješavanja sukoba interesa, izradit će se i objaviti smjernice o zabranama za državne dužnosnike kao i odnos između tih zabrana i korupcijskih kaznenih djela te će javnost putem brošure biti informirana o neprihvatljivim oblicima ponašanja u obnašanju javnih dužnosti.

S ciljem stvaranja preduvjeta za sprječavanje korupcije na svim razinama znanosti obrazovanja i športa planira se:

- donošenje Zakona o osnovnom i srednjem odgoju i obrazovanju

- nacionalnim ispitima i državnom maturom uvest će se objektivni kriteriji za provjeru i vrednovanje učeničkih postignuća

- izmjenama Zakona o udžbenicima za osnovnu i srednju školu i drugih odgovarajućih propisa onemogućiti će se korupcijska ponašanja u postupku odobravanja, odabira i distribucije besplatnih udžbenika u osnovnim i srednjim školama

- donošenjem odgovarajućih propisa u sustavu visokog obrazovanja osigurati će se javnost na ispitima koje provode visoka učilišta i unaprijediti sustav vrjednovanja visokih učilišta i njihovih studijskih programa

- donošenjem Zakona o športskoj inspekciji ustanoviti će se i propisati nadležnosti Inspekcije u športu od koje se očekuje da radi na sprječavanju zlouporabe i korupcije u športu i osigura transparentno financiranje športa

Na području suzbijanja korupcije u zdravstvu unaprijediti će se pravni i institucionalni okvir donošenjem novih propisa te će se izraditi analiza sustava javne nabave za bolnice u cilju jačanja transparentnosti.

Međunarodna suradnja unaprijedit će se daljnjim sklapanjima ugovora o suradnji između RH i drugih zemalja. Sukladno ratificiranom sporazumu s Eurojustom, u njihovo sjedište RH će poslati časnika i državnog odvjetnika za vezu.

Tijekom 2009. g. nastavit će se sustavno provođenje etičke edukacije državnih, regionalnih i lokalnih dužnosnika i službenika.

Kako bi se osigurala kontinuirana uključenost civilnog društva u praćenje provedbe antikorupcijskih mjera, u IV. kvartalu 2009. Ured za udruge u suradnji sa svim nositeljima antikorupcijskih mjera organizirati će okrugle stolove o praćenju provedbe Strategije suzbijanja korupcije i pripadajućeg akcijskog plana. Osim toga, nastaviti će se s izobrazbom novinara o problemu korupcije.

3.23.3. Temeljna ljudska prava

Zaštita osobnih podataka

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U prvom kvartalu 2008. godine pristupilo izradi novog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti osobnih podataka u suradnji sa Središnjim državnim uredom za upravu.

Sabor Republike Hrvatske donio je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti osobnih podataka na sjednici održanoj 28.03.2008. godine, isti je objavljen u Narodnim novinama br. 41/08.

Ovim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti osobnih podataka postiže se detaljnije usklađenje s odredbama Direktive Vijeća EZ 95/46 na način da se u definiciji osobnog podatka izrijeком utvrđuje identifikacijski broj, kao jedno od obilježja na temelju kojeg se osoba može identificirati, a što je sukladno definiciji osobnog podatka iz Direktive. Također se predlaže definiranje službenika za zaštitu osobnih podataka i mogućnost imenovanja službenika za zaštitu osobnih podataka od strane voditelja zbirke osobnih podataka, sa svrhom jačanja unutarnjeg nadzora zakonitosti obrade osobnih podataka i osiguravanja dodatne zaštite osobnih podataka unutar same institucije. U praksi, u Republici Hrvatskoj već postoje osobe zadužene za nadzor nad obradom osobnih podataka riječ je o velikim tvrtkama, primjerice T-com, Getro itd.

Osim toga izvršeno je i daljnje usklađivanje sa člankom 26. Direktive, u pogledu iznošenja osobnih podataka iz Republike Hrvatske. Novim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti osobnih podataka utvrđeni su slučajevi kada je iznošenje osobnih podataka potrebno:

- radi izvršenja ugovora između voditelja zbirke osobnih podataka i ispitanika ili provedbe predugovornih mjera poduzetih na zahtjev ispitanika, ili

- u svrhu zaključivanja ili izvršenja ugovora između voditelja zbirke osobnih podataka i treće osobe a koji je u interesu ispitanika, ili

- radi zaštite važnog javnog interesa ili radi uspostave, ostvarenja ili zaštite potraživanja propisanih zakonom, ili

- ako se iznošenje podataka obavlja iz javno dostupnih evidencija koje se vode temeljem zakona ili drugog propisa.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti osobnih podataka definirani su izuzetci od obvezne dostave evidencija o zbirkama osobnih podataka u Središnji registar, za zbirke osobnih podataka koje se vode temeljem propisa iz područja radnog prava za voditelje zbirke osobnih podataka koji zapošljavanju do pet zaposlenika i voditelje zbirke osobnih podataka koji su imenovali službenika za zaštitu osobnih podataka, pod uvjetom da se podaci iz zbirke osobnih podataka ne iznose iz Republike Hrvatske.

Izmjenama Zakona o zaštiti osobnih podataka također su utvrđene sankcije za voditelje zbirke osobnih podataka koji osobne podatke daju na korištenje suprotno odredbama Zakona.

Nadzorne aktivnosti

Agencija je tijekom 2008. godine obavila zaključno na dan 30. rujna 2008. godine ukupno 81 nadzor nad obradom osobnih podataka prema Planu koji je izrađen za 2008. godinu.

Nadzorom su bili obuhvaćeni slijedeći sektori:

Državna uprava, lokalna uprava i samouprava, gospodarstvo, trgovina, kultura, financije, obrazovanje, zdravstvo i socijalna skrb, telekomunikacije i ostalo.

Prije svega važno je napomenuti da su tijekom 2008. godine obavljane nadzorne aktivnosti i u novom sektoru - sektoru telekomunikacija za koji je bila potrebna posebna dodatna priprema djelatnika.

Agencija je u zadnjem tromjesečju 2008. godine izvršila nadzor nad obradom osobnih podataka u svrhu prijelaza državne granice, odnosno nadzor nad obradom osobnih podataka koji se obrađuju u Nacionalnom informacijskom sustavu za nadzor državne granice (NISUDG- NBMIS sustav), te je i za takav nadzor potrebna dodatna priprema i edukacija djelatnika.

U vezi navedenog organizirana je studijska posjeta SIRENE uredu u Beču u organizaciji Taiex-a u svrhu priprema i boljeg upoznavanja djelatnika Agencije sa obradom osobnih podataka prilikom prijelaza državne granice u drugim zemljama, odnosno u konkretnom slučaju Austrije (tzv. best-practice).

Što se tiče Plana nadzora za 2008. godinu i obavljenih nadzora tijekom 2008. godine nadzor je obavljen u svim planiranim sektorima te su paralelno obavljani zajednički nadzori nad zakonitošću obrade osobnih podataka sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka i nadzori informacijske sigurnosti osobnih podataka kod svih voditelja zbirke osobnih podataka. Napominjemo kako je takav pristup nadzornim aktivnostima iznimno zahtjevan i složen.

Središnji registar i IT

U Središnjem registru je evidentirano je 8022 evidencije.

Po implementaciji digitalne pisarnice pokazala se potreba za dodatnom edukacijom zaposlenih u pisarnici odnosno na rad sa skenerima.

Zapošljavanje

Trenutno je u Agenciji za zaštitu osobnih podataka zaposleno 25 djelatnika, a do kraja godine broj zaposlenih će biti 27 djelatnika.

Projekt

Agencija je u okviru predpristupnog programa IPA (Instrument for Pre-Accession Assistance)-2007 prijavila projekt naziva "Jačanje kapaciteta Agencije za zaštitu osobnih podataka" koji je prihvaćen od EK koja je primarni davatelj sredstava. Početak projekta se očekuje krajem 2008. godine, a njegova konačna realizacija u drugom kvartalu 2011.

Projekt se sastoji od dvije komponente i njegova ukupna vrijednost iznosi 2.080.000 €.

Dio od 1.350.000 € osiguran je za usklađenje s EU Direktivom 95/46/EC, edukaciju trenera koji će se baviti treningom službenika za zaštitu osobnih podataka i edukacije vezane uz informacijsku sigurnost. Predviđene su i promidžbene kampanje u funkciji jačanja svijesti o potrebi zaštite osobnih podataka.

Dio od 730.000 € će osiguran je za nabavku opreme koja uključuje: hardware (oprema za edukacijski centar, obnovu korisničkih računala, te oprema koja je potrebna za postizanje zadovoljavajućeg nivoa pouzdanosti i sigurnosti informacijskog sustava) i više software-skih rješenja kojima je cilj poboljšati

samu IT infrastrukturu Agencije, poslovne procese, a u konačnici implementaciju međunarodnog standarda za informacijsku sigurnost ISO 27001.

U ukupnom iznosu EU sudjeluje s 1.897.500 € bespovratnih sredstava, dok dio od 182.500 € Agencija treba osigurati iz proračunskih sredstava.

Tijekom 2008. godine izrađena je kompletna projektna dokumentacija, što uključuje Project Fiche, Twinning Fiche, Technical Specification i Market Study. Vezano uz nabavku opreme trenutno je u pripremi Tender Dossier. Jedinica za provedbu projekta je pojačana sa novim članom, provedena je analiza rizika i samoprocjena stanja. Na temelju navedenog možemo reći da je Agencija spremna za fazu implementacije projekta.

Realizacijom ovog projekta iz programa IPA Agencija bi trebala postići potpuno usklađenje Zakona o zaštiti osobnih podataka sa EU direktivom 95/46, ojačati konzultativnu i nadzornu moć, dosegnuti najvišu razinu osposobljenosti svog stručnog kadra, dovršiti opremanje IT strukture, te implementirati međunarodnu normu za informacijsku sigurnost.

Jačanje svijesti o potrebi zaštite osobnih podataka

Agencija za zaštitu osobnih podataka kontinuirano radi na jačanju svijesti o temeljnim pravima zaštite osobnih podataka u okviru voditelja zbirke podataka, državnih službenika i stanovništva općenito putem seminara, stručnih skupova, te obilježavanjem Dana zaštite osobnih podataka.

U travnju 2008. godine Agencija je sudjelovala u radu Konferencije o privatnosti u Opatiji.

U organizaciji tvrtke Case održana su predavanja o zaštiti osobnih podataka i radionice vezano za ispunjavanje obveza dostave evidencije o zbirkama osobnih podataka:

Pula - 10. lipnja 2008. i

Pazin - 11. lipnja 2008.

Pula - 2. listopada 2008. na 36. skupštini Hrvatskog knjižničarskog društva održano je predavanje o zaštiti osobnih podataka.

Obilježavanja Dana zaštite osobnih podataka

Povodom Dana zaštite osobnih podataka 28. siječnja 2008. godine Agencija za zaštitu osobnih podataka u suradnji s Društvom za zaštitu potrošača organizirala je okrugli stol na temu Zaštita osobnih podataka u Republici Hrvatskoj.

EU Dan zaštite osobnih podataka Agencija je obilježila i kontaktima s građanima u prostoru trgovačkog centra „City center one“ 26.01.2008. godine za koju prigodu su tiskane brošure i anonimna anketa.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Vezano za jačanje administrativnih kapaciteta u 2009. godini Agencija planira zapošljavanje još dvoje (2) djelatnika.

Tijekom 2009. godine Agencija planira nastaviti započete aktivnosti nadzora državne granice na međunarodnim graničnim prijelazima na kojima će biti preuzet u rad Nacionalni informacijski sustav za upravljanje državnom granicom (NISUDG- NBMIS)-.

nastavak započelih aktivnosti u sektoru telekomunikacija –vezano uz vremensko razdoblje čuvanja i obrade osobnih podataka korisnika usluga i informacijske sigurnosti;

nastavak nadzora nad obradom osobnih podataka putem video kamera –nadzor video sustava (CCTV) u javnom i privatnom sektoru (osnovne i srednje škole, fakulteti, vrtići, trgovačka društva);

nastavak započelih aktivnosti u sektoru zdravstva i socijalne skrbi

nastavak započelih aktivnosti vezanih uz obradu biometrijskih osobnih podataka

(javni sektor i privatni sektor);

nadzori u vezi podnijetih zahtjeva za zaštitu prava (pritužbe građana i saznanja iz medija);

Razumijeva se da su nadzorne aktivnosti planirane za cjelokupno područje Republike Hrvatske.

Tijekom 2009. godine Agencija će i dalje raditi na jačanju svijesti o potrebi zaštite osobnih podataka s naglaskom na edukaciju građanstva. Osim toga edukacijom će se ponovno obuhvatiti velik broj sektora gospodarstva, lokalne, državne i javne uprave.

U tom cilju pripremaju se sljedeće aktivnosti:

otvaranje 2 novih rubrika na web stranicama Agencije za građane te za studente i učenike – rok 12/2008;

izdavanje 1-2 popularnih brošura za građane o zaštiti osobnih podataka, te o tome kako se zaštititi od mogućih krađa identiteta – rok do kraja 3/2009;

organizacija najmanje 6 tribina za građane u većim gradovima RH;

organizacija 12 seminara za voditelje zbirki osobnih podataka u većim središtima RH;

organizacija najmanje jednom mjesečno kratke radio emisije o temi zaštite osobnih podataka;

organizacija najmanje 3 okrugla stola u 2009. godini o aktualnim temama (videonadzor, biometrija u zaštiti osobnih podataka i dr.) uz sudjelovanje predstavnika Agencije i drugih stručnjaka;

otvaranje rubrike o informacijskoj sigurnosti u području zaštite osobnih podataka na web stranicama Agencije – rok 2/2009;

3.24. PRAVDA, SLOBODA I SIGURNOST

3.24.1. Azil

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Za primjenu Zakona o azilu (NN 79/07.) koji je stupio na snagu 01. siječnja 2008. godine doneseni su slijedeći provedbeni propisi:

Pravilnik o obrascima i zbirka podataka u postupku azila ("Narodne novine" broj: 36/08.);

Pravilnik o besplatnoj pravnoj pomoći ("Narodne novine", broj: 36/08.);

Pravilnik o smještaju tražitelja azila, azilanata, stranaca pod supsidijarnom zaštitom i stranaca pod privremenom zaštitom ("Narodne novine", broj: 36/08.);

Pravilnik o visini novčane pomoći tražiteljima azila, azilantima, strancima pod privremenom zaštitom i strancima pod supsidijarnom zaštitom ("Narodne novine", broj: 39/08.);

Pravilnik o sadržaju zdravstvenoga pregleda tražitelja azila, azilanata, stranaca pod privremenom zaštitom i stranaca pod supsidijarnom zaštitom ("Narodne novine", broj: 39/08.);

Poslovnik o radu Povjerenstva za azil ("Narodne novine", broj: 76/08.);

Pravilnik o načinu provođenja programa i provjeri znanja tražitelja azila, azilanata, stranaca pod privremenom zaštitom i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, radi pristupa obrazovnom sustavu Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj: 89/08.);

Odluka o troškovima smještaja u Prihvatilištu za tražitelje azila („Narodne novine“ broj: 49/08.) i

Kučni red Prihvatilišta za tražitelje azila koji je donesen 24. travnja 2008. godine.

Donošenjem novog Zakona o azilu i provedbenih propisa hrvatsko zakonodavstvo usklađeno je sa zakonodavstvom Europske unije na području azila.

Jačanje administrativnih sposobnosti

Službenici koji rade na poslovima azila, a posebno donositelji odluka, kontinuirano se educiraju o primjeni međunarodnih i nacionalnih standarda humanitarnog i izbjegličkog prava. Pri tome Ministarstvo unutarnjih poslova uspješno surađuje s nevladinim sektorom i međunarodnim organizacijama.

Od sredine kolovoza 2007. godine uspješno se provodi CARDS 2004 Twinning projekt „Reforma azila II“. Partneri Ministarstvu unutarnjih poslova na projektu su Služba za imigraciju i naturalizaciju Kraljevine Nizozemske (IND) i Ured za imigraciju i državljanstva Republike Mađarske (OIN). Projekt ima tri komponente i to su, pored izgradnje kapaciteta na području azila, usklađivanje zakonodavstva te unaprjeđenje postupka azila.

U sklopu komponente 3 (izgradnja kapaciteta na području azila) također se provodi obuka djelatnika Ministarstva unutarnjih poslova koji su uključeni u postupak azila. Osim djelatnika Prihvatilišta za tražitelje azila i Odsjeka za azil, ovisno o temama, na seminarima ili radionicama sudjeluju i djelatnici drugih ustrojstvenih jedinica Ministarstva unutarnjih poslova, drugih tijela državne uprave i nevladinih organizacija koje provode određene aktivnosti na području azila.

U tijeku je i izrada priručnika za obuku novih djelatnika, priručnika za prihvrat tražitelja azila, preporuka za donositelje odluka i priručnika za integraciju azilanata.

Poseban naglasak u projektu je u pripremi za provedbu propisa koji se odnose na EURODAC i Dublinet. U završnoj fazi je izrada Provedbenog plana za EURODAC i Dublin te je započeta izrada Operativnog priručnika za provedbu „Dublin“ regulative. Putem investicijske komponente projekta nabavljen je dio opreme (iz LOT 1 i LOT 3 natječajne dokumentacije - uređaji za optičko uzimanje otisaka prstiju i komunikacijska oprema) potrebne za uvođenje Eurodac i Dublinet sustava. Navedena

oprema isporučena je Ministarstvu unutarnjih poslova u prosincu 2007. godine te je u siječnju 2008. instalirana i testirana na tri lokacije (Prihvatilište za tražitelje azila, Prihvatni centar za strance Ježevo i sjedište Ministarstva). Preostalu opremu (LOT 2) za koju nije bilo moguće zaključiti ugovor unutar CARDS projekta, Ministarstvo unutarnjih poslova nabavilo je iz sredstava državnog proračuna te je u tijeku njeno instaliranje.

Povjerenstvo za azil (drugostupanjsko tijelo u postupku azila) započelo je s radom 30. travnja 2008. godine. U okviru CARDS projekta „Reforma azila II“, članovi Povjerenstva prolaze obuku, a posebna komponenta projekta usmjerena je na analiziranje rada Povjerenstva i davanje preporuka za njihov daljnji rad. Članovi Povjerenstva sudjeluju i na obuci organiziranoj u okviru drugih projekata ili od strane nevladinih ili međunarodnih organizacija.

Poslovi prihvata i smještaja tražitelja azila obavljaju se u Prihvatilištu za tražitelje azila u Kutini, u kojem se, razmjerno s brojem smještenih tražitelja azila, postupno povećava broj zaposlenih službenika. U Prihvatilištu radi 17 djelatnika MUP-a i 5 službenika Hrvatskog crvenog križa, a u tijeku je natječaj za još jednog djelatnika MUP-a (socijalnog radnika).

Novom sistematizacijom radnih mjesta tijekom 2008. godine unutar Odsjeka za azil povećan je broj radnih mjesta i to za:

dva donositelja odluka,

dva djelatnika za EURODAC i Dublin i

jednog djelatnika za integraciju.

Ministarstvo unutarnjih poslova, u suradnji s nevladinom organizacijom Hrvatski pravni centar, uz financijsku potporu Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Nizozemske (MATRA) započelo je provedbu projekta „Jačanje hrvatskog civilnog društva u području migracija i azila kao priprema za pristup Republike Hrvatske u Europsku uniju“ (tzv. „Border Monitoring“). U aktivnostima glavnog modula ovog projekta („Praćenje postupanja policijskih službenika MUP-a u području nezakonitih migracija i azila“) sudjeluju predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova iz Uprave za granicu, Prihvatnog centra za strance i Odjela za strance i azil, kao i predstavnici Policijskih uprava: zagrebačke, primorsko-goranske i varaždinske. Tijekom 2008. godine potpisan je Sporazum o suradnji između Ministarstva unutarnjih poslova i Hrvatskog pravnog centra te su započete pripreme radnje za realizaciju ovog 30-mjesečnog projekta. Krajnji cilj ove aktivnosti je „border monitoring“, odnosno niz aktivnosti u vezi s promatranjem policijskog postupanja policijskih i drugih službenika Ministarstva unutarnjih poslova pri provođenju propisa kojima su uređena područja nadzora državnih granica, migracija i azila te postupanja prema nezakonitim migrantima i mogućim tražiteljima azila te promatranje mogućnosti pristupa postupku azila, s ciljem zaštite ljudskih prava. (Obzirom na sadržaj projekta, informacije o projektu mogu se pronaći i u naslovu 3.24.2. Migracije.)

B) KLJUČNI PRIORITETI

Za provedbu Zakona o azilu Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa mora donijeti program učenja hrvatskog jezika, povijesti i kulture za tražitelje azila i azilante.

Na području jačanja administrativnih sposobnosti planira se:

završetak svih aktivnosti i ispunjavanje svih mjerila na Twinning projektu CARDS 2004 „Reforma azila II“;

ostvarivanje nužnih tehničkih preuvjeta za provedbu EURODAC i Dublin regulative i to funkcionalnim povezivanjem nabavljene informatičke i komunikacijske opreme;

popunjavanje slobodnih radnih mjesta u Odsjeku za azil zapošljavanjem novih djelatnika;

jačanje suradnje s drugim tijelima te edukacija službenika na području integracije stranaca kojima je odobren azil ili supsidijarna zaštita;

edukacija članova Povjerenstva za azil i službenika Ministarstva unutarnjih poslova koji rade na poslovima azila.

Ministarstvo unutarnjih poslova radit će na pripremi svih materijalnih i administrativnih preuvjeta za uvođenje sustava „EURODAC“ i „DUBLIN II“, kao i za potpunu implementaciji uredbi koje reguliraju navedene sustave, što bi trebalo rezultirati njihovom potpunom funkcionalnošću do trenutka pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

3.24.2. Migracije

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Od 1. siječnja 2008. godine u primjeni je Zakon o strancima („Narodne novine“ broj 79/07). Temeljem Zakona o strancima doneseni su sljedeći provedbeni propisi za područje migracija: Pravilnik o statusu i radu stranaca („Narodne novine“, broj 36/08), Pravilnik o putnim ispravama za strance, vizama te o načinu postupanja prema strancima („Narodne novine“, broj (36/08 i 42/08), Pravilnik o uvjetima izdavanja suglasnosti („Narodne novine“, broj 26/08), Pravilnik o načinu utvrđivanja uvjeta za ulazak i boravak u Republici Hrvatskoj državljana država članica Europskog ekonomskog prostora i članova njihovih obitelji te članova obitelji hrvatskih državljana („Narodne novine“, broj 62/08) koji će stupiti na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, Odluka o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca za kalendarsku godinu 2008. („Narodne novine“, broj 130/07), Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca za kalendarsku godinu 2008. („Narodne novine“, broj 106/08), Rješenje o načinu izračuna troškova prisilnog udaljenja („Narodne novine“, broj 86/08), Pravila boravka u Prihvatnom centru za strance, koje je donio ministar unutarnjih poslova 11. lipnja 2008. godine.

Tijekom dosadašnje primjene novog Zakona o strancima uočeni su određeni nedostaci, stoga je u postupku donošenja Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o strancima (ne radi se usklađivanju s EU *acquisom*, već o preciziranju i boljem definiranju određenih instituta te unapređenju procedura). Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima očekuje se do kraja 2008. godine. Kako bi se osigurala koordinirana i učinkovita provedba Migracijske politike Vlada Republike Hrvatske je 15. svibnja 2008. godine usvojila Akcijski plan za provedbu Migracijske politike Republike Hrvatske, kojim su precizirane aktivnosti pojedinih tijela koja sudjeluju u provedbi Migracijske politike, rokovi provedbe određenih aktivnosti, potrebna financijska sredstva te način koordinacije i praćenja provedbe pojedinih aktivnosti. (Nacrt Akcijskog plana izrađen je u okviru CARDS 2004 projekta „Reforma azila II“.)

Vlada Republike Hrvatske je 30. rujna 2008. godine donijela Rješenje o imenovanju predsjednika i članova Zajedničkog povjerenstva za koordinaciju provedbe Akcijskog plana za provedbu Migracijske politike Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska ima 24 potpisana sporazuma/ugovora o predaji i prihvatu osoba, od kojih 19 sporazuma s državama članicama Europske unije. S EU obrascem sporazuma usklađeno je 18 sporazuma, dok 6 sporazuma još nije usklađeno.

U Bratislavi je 23. lipnja 2008. godine potpisan novi, s EU obrascem ugovora o readmisiji, usklađen tekst Sporazuma između Vlade RH i Vlade Slovačke Republike o predaji i prihvatu osoba kojih je boravak nezakonit.

U dva kruga pregovora (3. i 4. lipnja i 9. rujna 2008. godine) izaslanstva Republike Hrvatske i Republike Srbije uskladila su tekstove Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Srbije o predaji i prihvatu osoba kojih je ulazak ili boravak nezakonit i provedbenog Protokola. Očekuje se da će tekstovi uskoro biti parafirani.

Dana 24. rujna 2008. godine potpisan je i Sporazum između Vlade RH i Vlade Republike Crne Gore o predaji i prihvatu osoba kojih je ulazak i boravak nezakonit.

Do kraja 2008. godine očekuje se početak pregovora oko novog izmijenjenog, s EU obrascem usklađenog teksta Sporazuma o readmisiji s Bosnom i Hercegovinom.

U završnoj fazi usklađivanja teksta su sporazumi s Ukrajinom, Moldovom i Ciprom.

Institucionalni i administrativni kapaciteti

U 2008. godini administrativni kapaciteti MUP-a su ojačani provođenjem edukacije službenika, osuvremenjena je IT oprema Odsjeka za statusna pitanja stranaca u sjedištu Ministarstva unutarnjih poslova te je povećan broj sistematiziranih radnih mjesta Odsjeka za statusna pitanja stranaca za dodatna tri službenika.

Trenutno je popunjeno 330 radnih mjesta policijskih službenika za nezakonite migracije, a za popunu je ostalo još 9 radnih mjesta.

Radi što boljeg poznavanja pravnih propisa te pravne stečevine EU-a za područje migracija, provodila se edukacija policijskih službenika za nezakonite migracije iz policijskih uprava, odnosno policijskih postaja.

U dijelu izdavanja suglasnosti za izdavanje poslovnih dozvola održan je instruktivni sastanak za predstavnike tijela državne uprave u županijama koja odlučuju o davanju suglasnosti za izdavanje poslovnih dozvola.

Tijekom 2008. godine započeli su slijedeći projekti:

1. Projekt „Jačanje hrvatskog civilnog društva u području migracija i azila kao priprema za pristup Republike Hrvatske u Europsku uniju“, glavni modul: „Praćenje postupanja policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske u području nezakonitih migracija i azila“

Ministarstvo unutarnjih poslova RH i Hrvatski pravni centar, nastavljajući dobru suradnju, a radi promicanja i daljnjeg jačanja standarda zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda te otvorenosti u radu policije, dogovorili su zajedno postaviti i provesti posebno ciljani i upravljani projekt pod navedenim nazivom, koji je zbog odobravanja financiranja u okviru MATRA programa uspostavljen kao glavni model u navedenom širem projektu, ali je potpuno neovisan od drugih sudionika u tom širem projektu. Partneri u projektu, odnosno glavnom modulu su: Ministarstvo unutarnjih poslova i Hrvatski pravni centar. Trajanje projekta je 30 mjeseci. Početak projekta je 01. lipanj 2008. Način suradnje, kao i provedbe glavnog modula uređen je Sporazumom o suradnji između Ministarstva unutarnjih poslova i Hrvatskog pravnog centra, kao i Protokolom o izvođenju projekta. U tijeku priprema za provedbu projekta, formiran je savjetodavni odbor za provedbu projekta, koji će upravljati projektom. Manji dio cjelokupnog projekta usmjeren je na izgradnju kapaciteta nevladinih organizacija u Republici Hrvatskoj koje se bave zaštitom ljudskih prava. Taj dio projekta izvodit će Hrvatski pravni centar u suradnji s Hrvatskim Crvenim križem i Hrvatskim helsinškim odborom za ljudska prava.

2. Regionalni projekt „Program za podršku razvoju transnacionalnih referalnih mehanizama za žrtve trgovanja ljudima u Jugoistočnoj Europi“

Međunarodni centar za razvoj migracijske politike - ICMPD iz Beča provodi regionalni projekt „Program za podršku razvoju transnacionalnih referalnih mehanizama za žrtve trgovanja ljudima u Jugoistočnoj Europi“. Projekt se provodi u okviru postojećih zadaća iz Nacionalnog programa za suzbijanje trgovanja ljudima Vlade RH, u suradnji s Uredom za ljudska prava Vlade RH te drugim nadležnim državnim institucijama, posebno MUP-om, Državnim odvjetništvom RH, Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi te organizacijama civilnog društva.

3. PHARE 2005, PPF "Potpora MUP-u u pripremi projektne/natječajne dokumentacije za tranzitne centre za prihvat stranaca“

Cilj projekta je izrada studije izvodljivosti za izgradnju dva nova tranzitna prihvatna centra za nezakonite migrante i Jedinice (objekta) za smještaj maloljetnika u Prihvatnom centru za strance u Ježevu. Također, u okviru ovog projekta potrebno je izraditi i organizacijsko-kadrovski koncept za tranzitne centre i Jedinicu za maloljetnike, zatim procjenu kapaciteta za prihvat i procjenu materijalno-tehničkih i financijskih troškova za izgradnju i stavljanje ovih objekata u funkciju. Za izgradnju tranzitnih centara odabrane su lokacije u Tovarniku i Trilju.

Izgradnja tranzitnih centara i objekta za maloljetnike predviđena je u dokumentima Vlade RH: u Akcijskom planu za integrirano upravljanje granicom RH i u Schengenskom akcijskom planu, u kojem je kao krajnji rok za izgradnju navedena 2011. godina.

4. Projekt AENEAS 2005 „Razvoj komunikacijskih sustava i sustava razmjene informacija o nezakonitim migracijama na području Zapadnog Balkana“

Cilj projekta je poboljšanje komunikacije i razmjene informacija o tijekovima nezakonitih migracija između graničnih policija zemalja Jugoistočne Europe. Korisnici projekta su službe granične policije Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Crne Gore, Srbije i Albanije. Projekt je započeo u

prosincu 2006. godine, njegovo trajanje je 18 mjeseci. Kao krajnji rezultat projekta izrađen je Memorandum o razumijevanju o uspostavi sustava razmjene informacija o nezakonitim migracijama i regionalnog sustava ranog upozoravanja. Isti je potpisan u Skoplju, 20. studenoga 2008. godine između MUP-a Republike Albanije, Granične policije Ministarstva BiH, Ravnateljstva policije MUP-a Republike Hrvatske, MUP-a Republike Makedonije, Ministarstva unutarnjih poslova i javne uprave Crne Gore i MUP-a Srbije.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. godine, planira se nastaviti s provedbom onih mjera Migracijske politike Republike Hrvatske za 2007./2008. godinu, čija provedba je kontinuirana, odnosno čiju provedbu nije moguće završiti u kratkoročnom razdoblju, a sukladno Akcijskom planu za provedbu migracijske politike Republike Hrvatske.

Nastavit će se jačanje administrativnih kapaciteta edukacijom postojećih službenika te zapošljavanjem novih djelatnika.

U 2009. godini provodit će se kontinuirana edukacija policijskih službenika za nezakonite migracije i službenika koji rade na poslovima zakonitih migracija iz policijskih uprava, odnosno policijskih postaja. Naglasak će se posebno staviti na primjenu zakonskih propisa, upoznavanje službenika s novim zakonskim odredbama i poznavanje pravne stečevine EU-a za područje migracija.

Kroz projekt „Jačanje hrvatskog civilnog društva u području migracija i azila kao priprema za pristup Republike Hrvatske u Europsku uniju“, glavni modul: „Praćenje postupanja policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske u području nezakonitih migracija i azila“, MUP RH i Hrvatski pravni centar će povoditi edukaciju promatrača koji će biti uključeni u projekt. Promatrači će biti odabrani iz kruga diplomiranih pravnika i posebno educirani o standardima međunarodne zaštite ljudskih prava, te o pravnom okviru postupanja policije prema nezakonitim migrantima. Na taj će se način senzibilizirati javnost o problemu nezakonitih migracija.

Nakon završetka projekta PHARE 2005, PPF "Potpora MUP-u u pripremi projektne/natječajne dokumentacije za tranzitne centre za prihvat stranaca", planira se uspostava dva tranzitna prihvatna centra i Jedinice za smještaj maloljetnika bez pratnje u Prihvatnom centru za strance. Uspostava je planirana u tri faze. U prvoj fazi, tijekom 2009. godine izradit će se projektna dokumentacija za koju su, iz Državnog proračuna planirana novčana sredstva u iznosu od 550.000,00 kuna.

3.24.3. Vize

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne mjere

Novi Zakon o strancima stupio je na snagu 1. siječnja 2008. godine te je njime provedeno daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom EU i u području vizne politike. Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija utvrđeno je kao središnje državno tijelo za pitanje vizne politike i viza, uspostavljen je pravni okvir za Hrvatsku bazu podataka o vizama, redefinirane su vrste i značajke viza i uveden je obrazac za unošenje vize.

U skladu s odredbom članka 15. Zakona, na prijedlog ministarstva nadležnog za vanjske poslove, Vlada Republike Hrvatske donijela je na sjednici od 4. travnja 2008. novu Uredbu o viznom sustavu (»Narodne novine« br. 41/08), koja je stupila na snagu 1. svibnja 2008. godine. Tim podzakonskim aktom propisuje se vizni sustav i visina sredstava potrebnih strancu za uzdržavanje tijekom boravka u Republici Hrvatskoj i za povratak u državu iz koje je došao ili za putovanje u treću državu. Vodeći računa o posljednjim izmjenama i dopunama viznog sustava EU (Uredba Vijeća (EZ) br. 1932 od 21. prosinca 2006. godine) uveden je vizni režim za državljane Republike Bolivije te su u hrvatski vizni

sustav uvedene i posebne kategorija državljana Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske koji nisu državljanima imenovane u smislu prava Zajednice.

S obzirom na dodatne prijedloge ruske strane, produljene su konzultacije i u rujnu 2008. završeni pregovori o sklapanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ruske Federacije o uzajamnim putovanjima državljana. Slijede pripreme za njegovo potpisivanje koje se očekuje u I. kvartalu 2009. godine. Novim uređenjem uzajamnih putovanja uvest će se klasični vizni režim.

Vladi Republike Hrvatske uputit će se na usvajanje prijedlog Odluke o produljenju privremene suspenzije viznog režima za državljane Republike Srbije i državljane Crne Gore, koja bi se trebala primjenjivati od 1. siječnja do 31. prosinca 2009. godine.

Utvrđeno je stajalište o suzdržavanju od sklapanja novih dvostranih ugovora o ukidanju viza s onim državama koje su na "negativnom" popisu Europske unije. U odnosu na nositelje diplomatskih i službenih putovnica tih zemalja, pri odlučivanju o eventualnom ne zahtijevanju viza, vodi se računa i o Dodatku 2. Zajedničkih konzularnih naputaka o vizama za diplomatske misije i konzularne urede (Odredbe o kretanju nositelja diplomatskih, službenih i službovnih putovnica i nositelja laissez-passersa što ih neke međunarodne međuvladine organizacije izdaju svojim službenicima), osim ako nije riječ o iznimnom i posebnom interesu Republike Hrvatske.

U skladu s navedenim stajalištem, 19. rujna 2008. sklopljen je Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Kazakstana o ukidanju viza za nositelje diplomatskih i službenih putovnica.

Na osnovi odredbe članka 211. Zakona, ministar vanjskih poslova i europskih integracija donio je, u suglasnosti s ministrom unutarnjih poslova, tri provedbena propisa, koja su stupila na snagu 1. lipnja 2008. godine:

Pravilnik o vizama (»Narodne novine« br. 49/08) propisuje postupak izdavanja viza u DM/KU Republike Hrvatske u inozemstvu;

Pravilnik o viznim obrascima (»Narodne novine« 49/08) propisuje obrasce zahtjeva za izdavanje vize i naljepnice vize te obrazac za unošenje vize. U skladu s odredbama Pravilnika, novi obrazac zahtjeva za izdavanje vize koristi se u DM/KU od 30. lipnja 2008., a obrazac za unošenje vize od 1. kolovoza 2008. godine. Novi obrazac vize započinje se koristiti u DM/KU početkom 2009. godine. Nova naljepnica vize sadržava dodatne zaštitne elemente, u skladu s tehničkim specifikacijama propisanim u Dodatku Pravilniku, koji je povjerljiv i ne objavljuje se u »Narodnim novinama«. Obrazac udovoljava ICAO standardima i relevantnim propisima acquisa.

Pravilnik o Hrvatskoj bazi podataka o vizama (»Narodne novine« br. 49/08) uređuje sadržaj, funkcionalnosti i ovlasti za korištenje Hrvatske baze podataka o vizama, te uvjete i postupke za razmjenu podataka između nadležnih tijela kako bi se olakšalo rješavanje zahtjeva za izdavanje viza i odlučivanje o njima.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim pristojbama (»Narodne novine« br. 60/08), koji je stupio na snagu 27. lipnja 2008., provedena je I. faza usklađivanja pristojbi koje se naplaćuju na zahtjeve za vize s pravnom stečevinom EU. Uvedena je jedinstvena pristojba za sve vrste viza (35 €), a moguća oslobođenja također su usklađena s acquisom.

U zakonodavnoj je proceduri prijedlog Zakona o izmjenama i dopuna Zakona o strancima, čije se donošenje očekuje početkom 2009. godine. U području viza predloženo je uvođenje zahtjeva za putnim osiguranjem, i za uzimanjem biometrijskih podataka podnositelja zahtjeva za izdavanje vize.

Informacijski sustav

U veljači 2008. godine Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija usvojilo je Reviziju Plana potpunog informatičkog povezivanja diplomatskih misija i konzularnih ureda Republike Hrvatske u inozemstvu.

IKOS je potpuno funkcionalan u 71 od 72 (73) hrvatskih diplomatskih misija i konzularnih ureda. Preostaje umrežavanje posljednje lokacije, tj. Veleposlanstva Republike Hrvatske u Tripoliju, što je moralo biti odgođeno zbog objektivnih teškoća. U samome sustavu provedene su minimalne tehničke prilagodbe vezane uz ispis nove naljepnice vize i dodatnih podataka.

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija usuglasilo je s Ministarstvom unutarnjih poslova izvedbu informatičke infrastrukture za uspostavu Hrvatske baze podataka o vizama te su započeli radovi na razvoju aplikativnog rješenja.

U sklopu aktivnosti Međuresorske radne skupine za razvitak i uspostavu Hrvatskog viznog informacijskog sustava i pripremu za uključivanje u Vizni informacijski sustav Europske unije (osnovana Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 2. studenoga 2007.), kandidiran je i odobren projekt „Potpora uspostavi i razvitku Hrvatskog viznog informacijskog sustava i priprema za uključivanje u VIS EU“, u programu pomoći Phare 2006. godine.

Institucionalni kapaciteti

Ministar vanjskih poslova i europskih integracija i ministar unutarnjih poslova usvojili su 9. srpnja 2008. provedbeni Plan priprema službi vanjskih i unutarnjih poslova za usklađivanje viznog sustava, koji sadržava i Procjenu financijskog učinka na državni proračun.

Vežano uz sklapanje Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ruske Federacije o uzajamnim putovanjima državljana, u navedenom Planu revidirani su svi elementi potrebne pripreme službi vanjskih i unutarnjih poslova kako bi se u budućnosti osigurala njegova učinkovita promjena i provedba. Istodobno, nastavljene su konzultacije s ruskom stranom u vezi s rješavanjem pitanja zgrada veleposlanstava.

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija donijelo je novu Uredbu o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija te diplomatskih misija i konzularnih ureda Republike Hrvatske u inozemstvu (»Narodne novine« br. 64/08) i 17. srpnja 2008. novi Pravilnik o unutarnjem redu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija te diplomatskih misija i konzularnih ureda Republike Hrvatske u inozemstvu.

Kao dio priprema za preuzimanje uloge središnjeg državnog tijela za pitanja viza, predviđeno je povećanje broja službenika u Odjelu za vize i to na deset (10) službenika.

Službenici Odjela za vize, u sklopu dodatne edukacije, sudjelovali su na Seminaru o učinkovitoj primjeni Zajedničkog konzularnog nputka za izdavanje viza (CCI), koji se u organizaciji TAIEX-a održavao u prosincu 2007. u Bruxellesu. Također, u sklopu TAIEX programa, 13. i 14. ožujka 2008. godine, na inicijativu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija u Zagrebu je održan seminar sa stručnjacima iz Republike Austrije i Republike Slovenije s ciljem analize usklađenosti hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU iz područja viza te ulaska i boravka stranih državljana na području Republike Hrvatske.

Nastavljajući usklađivanje sa standardima EU u postupku izdavanja viza i vodeći računa o Katalogu preporuka za pravilnu primjenu Šengenskog *acquisa* i najbolje prakse: Izdavanje viza (od 7. veljače 2003.), mjerodavne službe Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija izradile su analizu postojećeg stanja u diplomatskim misijama i konzularnim uredima, a vežano uz organizaciju prostora prijama i rada sa strankama i s obzirom na ispunjavanje sigurnosnih standarda.

Uvođenje biometrijskih identifikatora u putne isprave

Vlada RH je u lipnju 2008. godine donijela Zaključak kojim je zadužila Ministarstvo unutarnjih poslova da u suradnji s Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija „pripremi prijedlog projekta uvođenja biometrijskih e-putovnica hrvatskih državljana.

Odlukom ministra unutarnjih poslova, od 17. srpnja 2008. godine, formirana je radna skupina za izradu projekta uvođenja biometrijskih e-putovnica hrvatskih državljana. U radnu skupinu su, uz predstavnike Ministarstva unutarnjih poslova, imenovani i predstavnici Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Radna skupina izradila je prijedlog projekta uvođenja biometrijskih e-putovnica hrvatskih državljana s vremenskom dinamikom provedbe i procjenom potrebnih financijskih sredstava koji je upućen na donošenje Vladi RH..

U okviru TAIEX programa organizirana su studijska putovanja u državne članice EU (Austrija, Njemačka, Nizozemska) radi upoznavanja s normativnim i tehničkim rješenjima zemalja članica EU-a koje izdaju biometrijske putovnice. Prva studijska posjeta održana je od 1. do 3. rujna 2008. godine, u

Republiku Austriju. Organiziran je i posjet nizozemskih stručnjaka u Hrvatsku koji su pružili kvalitetne informacije članovima Radne skupine koja radi na projektu uvođenja biometrijskih e-Putovnica, a i hrvatski stručnjaci su posjetili Nizozemsku.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne mjere

U zakonodavnoj proceduri nalazi se prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima kojim se uvodi institut putnog osiguranja te se utvrđuje pravna osoba za prikupljanje biometrijskih podataka podnositelja zahtjeva. Dovođenje zakonodavne procedure i samo donošenje Zakona očekuje se početkom 2009. godine.

Nakon donošenja Zakona potrebno je provesti i izmjene provedbenih propisa koji su doneseni na osnovi Zakona o strancima (Pravilnik o vizama i Pravilnik o Hrvatskoj bazi podataka o vizama). Navedeno je planirano za II. kvartal 2009. godine.

U skladu s Planom potpunog usklađenja hrvatskog viznog sustava s viznim sustavom Europske unije, predviđeno je održavanje dvostranih konzultacija i postizanje dogovora o uređenju režima uzajamnih putovanja državljana s onim državama koje su na „negativnom“ popisu Europske unije, a viza im nije potrebna za ulazak u Republiku Hrvatsku.

Očekuje se kako će Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ruske Federacije o uzajamnim putovanjima državljana, stupiti na snagu potkraj 2009. godine.

U skladu s dinamikom provedbe Plana potpunog usklađenja hrvatskog viznog sustava, na odgovarajući će se način izmijeniti i dopuniti Uredba o viznom sustavu.

Informacijski sustav

Prema Pravilniku o Hrvatskoj bazi podataka o vizama («Narodne novine» br. 49/08) vizna tijela počinju prikupljati i unositi podatke u HBV najkasnije od 1. lipnja 2009. godine.

Nastavlja se sustavni rad na dogradnji i razvitku sustava IKOS s ciljem informatičkog povezivanja svih nadležnih tijela uključenih u postupak izdavanja viza i tijela nadležnih za kontrolu prelaska državne granice.

Međuresorska radna skupina za razvitak i uspostavu Hrvatskog viznog informacijskog sustava i pripremu za uključivanje u Vizni informacijski sustav Europske unije nastavlja intenzivan rad na izradi novog aplikativnog rješenja kako bi ono moglo biti spremno do gore navedenog roka.

U sklopu aktivnosti Međuresorske radne skupine, provest će se projekt iz programa Phare 2006. „Potpora uspostavi i razvitku Hrvatskog viznog informacijskog sustava i priprema za uključivanje u VIS EU“.

Međuresorska radna skupina i projektni timovi u nadležnim resorima nastavljaju intenzivan rad na projektu razvitka i uspostave Hrvatskog viznog informacijskog sustava i pripremu za uključivanje u Vizni informacijski sustav EU-e.

U srednjoročnom razdoblju, a u skladu s dinamikom usklađivanja hrvatskoga viznog sustava, predviđen je nastavak rada na projektu razvitka i uspostave Hrvatskog viznog informacijskog sustava i pripremu za uključivanje u Vizni informacijski sustav EU-e.

Institucionalni kapaciteti

Tijekom 2009. Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija potpuno će preuzeti ulogu središnjeg državnog tijela nadležnog za pitanja vizne politike i viza, što podrazumijeva aktivno sudjelovanje u postupku izdavanja viza.

Vežano uz sklapanje sporazuma s Ruskom Federacijom, obaviti će se odgovarajuća prethodna priprema službi vanjskih i unutarnjih poslova kako bi se, stupanjem na snagu sporazuma, osigurala njegova učinkovita primjena i provedba.

Navedeno podrazumijeva:

uređenje prostora Konzularnog odjela Veleposlanstva Republike Hrvatske u Moskvi, povećanje broja konzularnih službenika u Veleposlanstvu, osiguranje potrebne informatičke i druge opreme.

Tijekom II. kvartala 2009., u svrhu ujednačene i konzistentne primjene paketa pravnih propisa o strancima, započet će odgovarajuća edukacija konzularnih službenika u DM/KU, a sve u svrhu uspostavljanja jedinstvenog i dosljednog sustava izdavanja viza u DM/KU i na graničnim prijelazima.

Također, u svrhu što lakše prilagodbe standardima EU u području vizne politike, predviđeno je dodatno usavršavanje i upoznavanje konzularnih službenika s Viznim *acquisom*. Navedena edukacija konzularnih službenika nastaviti će se i u srednjoročnom razdoblju kao kontinuirana mjera.

U I. kvartalu 2009. godine planira se provesti dodatna edukacija konzularnih službenika iz diplomatskih misijama i konzularnih ureda, kako bi se upoznali s novim propisima o strancima i osigurala njihova pravilna i učinkovita primjena u praksi.

Edukacija o otkrivanju i prepoznavanju krivotvorina nastavlja se kao kontinuirana mjera za službenike koji se upućuju na rad u diplomatske misije/konzularne urede.

Nadalje, u 2009. započet će provedba Plana daljnjeg usklađivanja sa standardima EU u DM/KU, a vežano uz organizaciju prostora prijama i rada sa strankama i s obzirom na ispunjavanje sigurnosnih standarda.

Uvođenje biometrijskih identifikatora u putne isprave

Radi postizanja usklađenosti hrvatskih putnih dokumenata s Uredbom Vijeća br. 2252/2004 o standardima za sigurnosna obilježja i biometričke podatke u putovnicama i putnim ispravama koje izdaju države članice, potrebno je osigurati sve potrebne materijalne i tehničke preduvjete za provođenje projekta uvođenja biometrijske putovnice hrvatskih državljana.

Zakon o putnim ispravama hrvatskih državljana izmijenit će se kako bi se stvorile zakonske pretpostavke za izdavanje biometrijske-e-putovnice.

3.24.4. Upravljanje granicom i Schengen

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Strateški dokumenti

Sukladno odluci Vlade RH u tijeku je redovno godišnje ažuriranje strateških dokumenata granične policije; Strategije za integrirano upravljanje granicom i pripadajućeg Akcijskog plana te Schengenskog akcijskog plana, nakon čega će biti upućeni Vladi RH na usvajanje.

Zakonodavni okvir

Tijekom 2008. godine donijeti su i slijedeći podzakonski akti:

Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o načinu obavljanja nadzora državne granice (NN 25/08) od 27. veljače 2008. godine;

Pravilnik o sadržaju i korisnicima Nacionalnog informacijskog sustava za upravljanje državnom granicom (NN 36/08) od 29. ožujka 2008. godine;

Pravilnik o vođenju operativnih zbirki podataka granične policije u okviru Nacionalnog informacijskog sustava za upravljanje državnom granicom (NN 36/08) od 29. ožujka 2008. godine;

na temelju članka 107. stavka 1. točke 1., 2. i 3 Zakona o oružju 63/2007, donesen je Pravilnik o obrascima isprava te obrascima i načinu vođenja evidencija o oružju i streljivu (NN 33/08) od 17. ožujka 2008. godine.

S ciljem daljnjeg usklađivanja s pravnom stečevinom Hrvatski Sabor je 5. prosinca 2008. donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nadzoru državne granice.

Prekogranična suradnja

Dana 06. lipnja 2008. godine potpisani su i stavljeni u operativnu primjenu protokoli koji se odnose na primjenu Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara BiH o suradnji u nadzoru državne granice (potpisan 29. ožujka 2007. godine, raticificiran u listopadu 2007. godine):

Protokol o upućivanju službenika za vezu,

Protokol o provođenju mješovitih ophodnji uz zajedničku državnu granicu,

Protokol o službenom tranzitu preko državnog područja druge ugovorne strane u cilju postupanja na vlastitom državnom području,

Protokol o osnivanju zajedničkih skupina za suzbijanje kriminaliteta.

Protokoli o provođenju mješovitih ophodnji uz zajedničku državnu granicu i o službenom tranzitu preko državnog područja druge ugovorne strane u cilju postupanja na vlastitom državnom području već se primjenjuju na terenu.

Na temelju Sporazuma o prekograničnom prometu i suradnji sa Bosnom i Hercegovinom, od 01. siječnja 2008. godine uvedene su dozvole za jednokratni prelazak državne granice preko graničnih prijelaza za pogranični promet, a do kraja 2008. godine očekuje se i početak izdavanja pograničnih propusnica i poljoprivrednih uložaka za stanovnike pograničnog područja.

U cilju uspostave formalne suradnje s Europskom agencijom za upravljanje operativnom suradnjom na vanjskim granicama država članica Europske unije (FRONTEX) 15. travnja 2008. godine potpisan je Radni dogovor za uspostavu operativne suradnje između ove europske agencije i Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske.

Od potpisivanja Radnog dogovora do danas predstavnici Uprave za granicu sudjelovali su u nekoliko aktivnosti u organizaciji FRONTEX-a od kojih izdvajamo sljedeće:

sudjelovanje 25 policijskih službenika granične policije u provedbi granične kontrole za vrijeme održavanja europskog prvenstva u nogometu 2008 u Austriji;

kao promatrači u FRONTEX-ovoj jedinici za analizu rizika (FRAN), a u 2009. godini FRONTEX je predvidio provođenje obuke djelatnika Odsjeka za analitiku za dostavu i razmjenu podataka putem FRAN-a (FRONTEX RISK ANALYSIS NETWORK) nakon čega je planirano uključivanje Republike Hrvatske i u analitičku zajednicu FRONBAC (Frontex Border Analytics Community) odnosno sustav obostrane razmjene podataka. Uključivanju bi trebala prethoditi obuka.

sudjelovanje u aktivnostima koje zajednički provode FRONTEX i EUROPOL u Republici Hrvatskoj kroz „Task force“ jedinicu s ciljem suzbijanja organiziranog kriminala i jačanja upravljanja granicom;

aktivnosti koje se odnose na obuku granične policije. Prva takva aktivnost odnosi se na sudjelovanje u projektu „Obuke na području otkrivanja ukradenih vozila“.

U cilju jačanja bilateralne suradnje sa susjednim zemljama, 03. listopada 2008. godine potpisan je Sporazum između Vlade RH i Vlade Republike Mađarske o suradnji u borbi protiv prekograničnog organiziranog kriminala. Ovaj Sporazum bio je preduvjet da bi Republika Hrvatska mogla zatražiti pristup „Sporazumu između Vlade Republike Slovenije, Vlade Republike Austrije i Vlade Republike Mađarske o radu Centra za suradnju sigurnosnih tijela Dolga Vas“ te nakon toga i sudjelovati u radu navedenog centra.

Finaliziran je i usuglašen tekst Sporazuma o prekograničnoj policijskoj suradnji s Republikom Italijom, te se očekuje njegovo skoro potpisivanje.

Sukladno Akcijskom planu za integrirano upravljanje granicom te Sporazumu između Vlade RH i Vijeća ministara BiH o suradnji u nadzoru državne granice, izvršeno je povezivanje direktnim telefonskim linijama 10 graničnih prijelaza na obje strane.

Međuagencijska suradnja

Koordinacija između nadležnih službi uključenih u integrirano upravljanje granicom provodila se sustavno kroz rad Međuresorne radne skupine, u sklopu koje djeluju i tri stručna radna tima za neposrednu realizaciju aktivnosti Akcijskog plana za integrirano upravljanje granicom. Zaključkom Vlade RH od 12. lipnja 2008. godine usvojeno je Izvješće o provedbi Strategije integriranog upravljanja granicom RH i njenog pridruženog Akcijskog plana za 2007. godinu.

Izrađen je Dodatak Sporazuma o suradnji u integriranom upravljanju granicom RH o razmjeni podataka između agencija, s prilogom o sadržaju podataka koji se razmjenjuju, koji se trenutno nalazi na potpisivanju od strane agencija koje su uključene u integrirano upravljanje granicama sukladno Sporazumu o suradnji u integriranom upravljanju granicom Republike Hrvatske.

U cilju provedbe zadanih akcija Akcijskog plana za integrirano upravljanje granicom Republike Hrvatske tijekom 2008. godine uspostavljano je zajedničko korištenje telekomunikacijskih vodova i opreme MUP-a RH i Carine koji vode prema graničnim prijelazima (čime MUP RH ostvaruje uštede od gotovo 50 000 kuna mjesečno).

Vlada RH osnovala je međuresornu radnu skupinu koja je izradila Prijedlog racionalizacije i prekategorizacije graničnih prijelaza, te prijedlog nove Uredbe o graničnim prijelazima. Prijedlogom je predviđeno smanjenje sa 189 na 172 granična prijelaza, a njezin prijedlog je prošao međuagencijsko očitovanje. Temeljem prijedloga navedene Uredbe predviđeno je ukidanje 1 graničnog prijelaza u zračnom prometu i 16 u pomorskom prometu. Prijedlog Uredbe je dostavljen MVPEI-u radi pokretanja bilateralnih razgovora o graničnim prijelazima.

Stupanjem na snagu Zakona o obalnoj straži i pripadajućih podzakonskih akata ustrojena je Središnja koordinacija za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru u kojoj sudjeluju i predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova, dok je Koordinacija Vlade Republike Hrvatske za usklađivanje obavljanja poslova nadzora i zaštite unutrašnjih morskih voda, teritorijalnog mora i zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa RH prestala sa svojim radom.

Međuagencijska suradnja provodi se i u segmentu poslova vezanih uz zračni promet kroz Nacionalno povjerenstvo za zaštitu zračnog prometa određeno od strane Vlade Republike Hrvatske.

Jačanje administrativnih kapaciteta

U graničnoj policiji trenutno je raspoređeno 5028 (01. rujna 2008. godine) policijskih službenika (01. listopada 2007. - 4584), a u tijeku je početak školovanja za 1.200 polaznika, od kojeg bi broja, po završetku obuke, trebalo oko 700 biti raspoređeno u graničnu policiju.

Nastavljena je i sustavna obuka granične policije. Tako je tijekom 2008. godine specijalistički tečaj za graničnu policiju ukupno prošlo 720 policijskih službenika, a provodila se i dodatna obuka i stručno usavršavanje policijskih službenika granične policije (obuka za policijske službenike – multiplikatore za korištenje tehničkih uređaja, obuka za RTG operatere, integrirano upravljanje granicom, osnovni tečaj za prepoznavanje krivotvorenih dokumenata i dr.).

Izvršeno je povezivanje graničnih prijelaza s Interpol-ovim sustavom I-24/7, odnosno Interpol-ovim bazama podataka. Na 10 graničnih prijelaza omogućen je indirektni pristup bazama podataka MIND („Mobile Interpol Network Database“), dok je direktni pristup ostalim bazama podataka Interpola (osobe, vozila, umjetnine) kroz ASF2 („Automated Search Facility“) omogućen na 19 graničnih prijelaza.

Nadalje, Mobilna jedinica za provedbu nadzora državne granice i Mobilna jedinica prometne policije povezane su sa bazama podataka Interpola, IS MUP-a RH, kao i s Nacionalnim informacijskim sustavom za upravljanje državnom granicom putem sustava mobilnog povezivanja.

Uspješno je završen CARDS 2003 projekt „National Border Information Sistem – NBMIS faza 2“ kroz koji je, zajedno sa projektom CARDS 2002 – faza 1, navedeni sustav instaliran na ukupno devet graničnih prijelaza na budućoj vanjskoj granici EU. Kroz IPA 2007 projekt NBMIS faza 3, koji će započeti početkom 2009. godine, takav sustav će biti postavljen na još 25 graničnih prijelaza na budućoj vanjskoj granici čime bi se pokrilo oko 90% ukupnog prometa putnika na budućoj vanjskoj granici EU.

U cilju povećanja mobilnosti i učinkovitosti granične policije u obavljanju nadzora državne granice, tijekom 2008. godine nabavljena je veća količina tehničke opreme kroz sredstva državnog proračuna, EU programe pomoći te kroz razne donacije. Pored navedene opreme nabavljeno je i 13 policijskih plovila.

Na području telekomunikacijske povezanosti možemo reći da je Republika Hrvatska uvela novi digitalni sustav radio veze - TETRA na cijelom području RH za koji je utrošeno oko 30 mil. kuna iz državnog proračuna.

Ministarstvo unutarnjih poslova RH sklopilo je s Fakultetom elektrotehnike i računarstva u Zagrebu (FER) Ugovor o suradnji na razvoju i implementaciji „Sustava elektroničkih registracijskih pločica plovila ERP2“. Ovim Ugovorom FER je u obvezi isporučiti pilot - tehnički sustav koji će omogućiti nadzor plovidbe u akvatoriju (uključeno 10 brodova pomorske policije) iz nadzornog centra Pomorske policije u Splitu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

- u prvom kvartalu 2009. godine izraditi i donijeti Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu obavljanja nadzora državne granice
- osigurati još bolju koordinaciju između nadležnih službi kroz što kvalitetniju implementaciju Strategije integriranog upravljanja granicom RH,
- nastavak unapređenja koordinacije između nadležnih službi za postupanje na morskom prostoru Republike Hrvatske u okviru Središnje koordinacije za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru
- u području zaštite zračnog prometa nastavak međuagencijske suradnje kroz Nacionalno povjerenstvo za zaštitu zračnog prometa, određeno od strane Vlade Republike Hrvatske
- poboljšati infrastrukturu na graničnim prijelazima - u suradnji sa Ministarstvom financija nastaviti poduzimati radnje u cilju izgradnje odnosno rekonstrukcije postojeće infrastrukture graničnih prijelaza prema Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori
- u cilju ostvarivanja svih pretpostavki za sigurnu zaštitu budućih vanjskih granica EU prihvatiti organizacijsko kadrovski koncept izrađen kroz twinning projekt PHARE 2005. „Priprema za implementaciju schengenskog acquisa“, te nastaviti sa kadrovskim popunjavanjem granične policije
- nastavak stručne izobrazbe policijskih službenika granične policije kroz specijalističku obuku, te organizacijom dodatnih vidova stručnog usavršavanja, posebno na temu europskog i nacionalnog zakonodavstva, otkrivanja krivotvorenih dokumenata i krijumčarenja vozila, putem sustava multiplikatora
- nastavak daljnjeg povezivanja i opremanja graničnih prijelaza sa Nacionalnim informacijskim sustavom za upravljanje granicom kroz provedbu faze III kroz EU program pomoći IPA 2007 (25 graničnih prijelaza na budućim vanjskim granicama) te kroz sredstva iz državnog proračuna
- jačanje tehničkih kapaciteta za učinkovit nadzor državne granice kroz nabavu tehničke opreme i policijske tehnike za graničnu policiju sukladno uspostavljenim standardima kroz sredstva državnog proračuna i EU programe pomoći
- priprema potrebne dokumentacije za izgradnju objekata za rad i smještaj granične policije
- u pogledu međunarodne suradnje planirane su aktivnosti koje se odnose na daljnje sklapanje bilateralnih ili multilateralnih sporazuma i protokola koji se odnose na jačanje suradnje sa susjednim zemljama (pridruživanje u radu uspostavljenog, za sada trilateralnog između Slovenije, Austrije i Mađarske, centra za razmjenu informacija Dolga Vas, potpisivanje Sporazuma o prekograničnoj policijskoj suradnji sa Italijom, sklapanja Sporazuma o prekograničnoj policijskoj suradnji sa Srbijom, i sl.).

3.24.5 Policijska suradnja i borba protiv organiziranog kriminala

3.24.5.1. Policijska suradnja

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Koncem 2007. godine i tijekom 2008. godine potpisani su slijedeći međunarodni ugovori i sporazumi: Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Francuske Republike o policijskoj suradnji, potpisan 10. listopada 2007. u Parizu, Sporazum između Republike Hrvatske i Republike Austrije o policijskoj suradnji, potpisan 14. studenog 2007. u Beču (stupio na snagu 1. listopada 2008. godine), radni dogovor za uspostavu operativne suradnje između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Europske agencije za upravljanje operativnom suradnjom na vanjskim granicama država članica Europske unije (FRONTEX), potpisan 15. travnja 2008. u Zagrebu i Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Mađarske o suradnji u borbi protiv prekograničnog kriminala, potpisan 3. listopada 2008. u Hevizu.

Republika Hrvatska je potpisala je do sada 27 bilateralnih ugovora o policijskoj suradnji, 8 sporazuma na razini Ministarstva unutarnjih poslova, te 2 multilateralna sporazuma.

Ministarstvo unutarnjih poslova nastavilo je aktivno sudjelovanje u radu međunarodnih organizacija i inicijativa (Jadransko-jonska inicijativa, SECI , SEPCA – Udruženje šefova policija Jugoistočne Europe, Salzburškog foruma i dr.) .

Međunarodna pravna pomoć i suradnja se u Uredu za sprečavanje korupcije i organiziranoga kriminala odvija preko Odjela za međunarodnu suradnju i zajedničke istrage koji je formiran izmjenama Zakona o USKOK-u (Narodne novine br. 16/07).

Europol

Temeljem usvojenoga Pravilnika o policijskim časnicima za vezu (NN br. 14/07.), obavljen je odabir i s danom 1. ožujka 2008. godine RH je uputila policijskog časnika za vezu u sjedište Europolu. U navedenom periodu, ispunjene su i sve pravne pretpostavke za pridruživanje RH analitičkim radnim datotekama „Furtum“ i „Smoke“ te je Sporazum o pridruživanju navedenim Europolovim analitičkim radnim datotekama stupio na snagu 17.10.2008.

Također je 2008. godine zaprimljen poziv za pristupanje i trećoj analitičkoj radnoj datoteci „SOYA“ koji je u fazi realizacije.

Intenzitet suradnje sa Europolom je značajno porastao posebice nakon upućivanja policijskog časnika za vezu. Planom upućivanja policijskih časnika za vezu na rad u inozemstvo, sukladno operativnim procjenama i financijskim mogućnostima, planira se upućivanje do 10 pol. službenika u inozemstvo u vremenskom periodu 2008.-2012. godine.

Nastavljeno je s programima podizanja svijesti o ulozi i funkcioniranju Europolu, dovršeno je formiranje i administrativno opremanje Odsjeka Europolu.

Interpol

Tijekom 2008. godine ostvareno je slijedeće:

nastavljeno širenje baze korisnika sustava I 24/7, na trenutno oko 630 korisnika sa tendencijom daljnjeg povećanja broja korisnika,

nakon uspostave mobilnog pristupa sustavu I24/7 u 2007. godini (RH je prva država svijeta koja je realizirala ovaj projekt) nastavljene su aktivnosti oko primjene i osposobljavanja novih službenika za rad,

nastavljeno aktivno sudjelovanje u radu Europskog odbora INTERPOL-a,

nastavljeno aktivno sudjelovanje predstavnika INTERPOL-a Zagreb u rad INTERPOL-ove radne skupine za redefiniranje statusa međunarodnih potraga (tjeralica) i zelenih objava koje izdaje Generalno tajništvo INTERPOL-a, dana 2. lipnja 2008. godine, Interpol Zagreb, u koordinaciji sa Upravom za granicu i uz tehničku podršku nadležne uprave za tehničku potporu, započeo je sa primjenom tzv. MIND sustava (engl. „Mobile Interpol Network Database“), kojim je omogućena brza provjera baze ukradenih/izgubljenih putnih isprava Generalnog tajništva INTERPOL-a, prilikom čega su ostvareni značajni rezultati oko otkrivanja potraživanih osoba i putnih isprava.

NACIONALNI SIRENE ured

Predan je projektni sažetak Twinning light projekta PHARE 2006. godine: „Priprema za uspostavu nacionalnog SIRENE ureda“. Projekt bi trebao biti realiziran tijekom 2009. godine.

Kriminalističko-obavještajni sustav i međuagencijska suradnja sa razmjenom informacija

U ožujku 2008. godine završio je CARDS 2003 Projekt "Kriminalističko-obavještajni sustav". Završetkom navedenog Projekta izvršene su sve planirane obveze koje se prvenstveno očituju u izgradnji i tehničkoj potpori (hardver i softver) kriminalističko-obavještajne baze podataka koja je stavljena u funkciju. Isto tako završio je ciklus edukacije planiran kroz navedeni Projekt sa bitnom činjenicom da su osposobljeni hrvatski stručnjaci za daljnju edukaciju što je od neprocjenjive vrijednosti za održivost komponente stručne edukacije iz domene poslova kriminalističko-obavještajne analitike.

Jedan od najbitnijih napredaka u ovom području je usvajanje Nacionalnog kriminalističko-obavještajnog modela od strane kolegija Ravnatelja koji daje osnovu za razvoj kriminalističko-obavještajnog sustava u RH. Temeljem navedenog nacionalnog kriminalističko-obavještajnog modela izrađene su, usvojene i od 01.10.2008. godine stavljene u funkciju metodološke upute kojima Ravnatelj policije daje jasne smjernice za razvoj kriminalističko-obavještajnog sustava u RH temeljenog na proaktivnom načinu rada temeljenog na principu policijskog postupanja usmjeravanog kriminalističko-obavještajnim informacijama (ILP- engl. "Intelligence Led Policing").

U pogledu međuagencijske suradnje i razmjene podataka potrebno je navesti da je usvojen Protokol o suradnji i razmjeni informacija između MUP-a i Ministarstva financija (Porezne uprave, Carinske uprave, Deviznog inspektorata, Ureda za sprečavanje pranja novca i financijske policije). Navedeni Protokol daje solidnu osnovu za međuagencijsku suradnju i razmjenu podataka u cilju zajedničke borbe protiv organiziranog kriminaliteta.

U tijeku je ustrajavanje Odjela kriminalističko-obavještajnih poslova, u čijoj nadležnosti je prvenstveno rad sa informatorima i tajnim izvjestiteljima, ali isto tako i izrada i unaprjeđenje metoda i sredstava usmjerenih prikupljanju podataka u svezi složenog i organiziranog kriminaliteta.

Prevenција kriminaliteta- uključujući odnose policije i građana

Strategija djelovanja Policija u zajednici predstavlja novo strateško opredjeljenje Ministarstva unutarnjih poslova i obuhvaća proces promjena rada policije, odnosno reformi kroz četiri temeljna projekta:

Reforma operativno-preventivnog rada policije u odori,

Unaprjeđenje i razvoj kriminalističke prevencije

Organizacija prevencije u lokalnoj zajednici – se međusobno povezuju i nadopunjuju, odnosno aktivnosti u okviru oba projekta se usklađuju s ciljem formiranja jedinstvenog pristupa prevenciji kriminaliteta na nacionalnoj i lokalnoj razini,

Reforma odnosa s javnošću- kojim se nastavljaju započete aktivnosti otvaranja policije prema zajednici, odnosno građanima i javnosti općenito.

Kroz provedbu projekta „Reforma operativno-preventivnog rada policije u odori“ u policijskoj organizaciji ustrojena su dva nova radna mjesta (kontakt-policajac i policijski službenik za prevenciju) te je promijenjen način i metodologija rada na sektoru. Od početka provedbe projekta, odnosno od ožujka 2003. do listopada 2008. godine provedeno je ukupno 19 tečajeva za kontakt-policajce kroz koje je obučeno ukupno 1059 policijskih službenika na Policijskoj akademiji u Zagrebu. Na području svih 20 policijskih uprava i 139 policijskih postaja radi 691 kontakt-policajac i 52 policijska službenika za prevenciju. U svibnju 2008. godine donesen je novi „Naputak o ustrojstvu i načinu rada na sektoru“ kojim se točno definiraju vrste djelatnosti na sektoru uključujući i kontaktnu djelatnost kao jednu od temeljnih djelatnosti policije u odori.

Pored toga, MUP RH je u okviru ovog projekta i tijekom 2008. godine nastavio s provedbom projekta „Policijska biciklistička ophodnja“ na području PU zadarske (4 policajca biciklista u Zadru), varaždinske (2 policajca biciklista u Varaždinu) i koprivničko-križevačke (5 policajaca biciklista u Koprivnici).

U okviru projekta „Unapređenje i razvoj kriminalističke prevencije“ aktivno se provode razni oblici kriminalističke prevencije na području svih policijskih uprava, s tim da su tijekom 2006. i 2007. godine na području PU zagrebačke, varaždinske, bjelovarsko-bilogorske i karlovačke otvoreni Informativni centri za prevenciju po uzoru na njemačku policiju i uz financijsku i materijalnu podršku Saveznog MUP-a SR Njemačke. U okviru ovog projekta sustavno se provode i različiti oblici stručnog usavršavanja policijskih službenika za poslove prevencije kriminaliteta, koji se realiziraju kroz međunarodnu suradnju sa SR Njemačkom, Ujedinjenim kraljevstvom Velike Britanije i Sjeverne Irske i Švedskom..

Kroz projekt „Organizacija prevencije u lokalnoj zajednici“ tijekom 2008. godine nastavljeno je osnivanje Vijeća za prevenciju te su do sada ukupno osnovana 72 Vijeća.

U okviru ovog projekta dogovorena je i pokrenuta suradnja s UNDP-om (Program Ujedinjenih naroda za razvoj) u Republici Hrvatskoj te je dana 3. svibnja 2007. godine potpisan i Memorandum o suglasnosti između MUP-a RH i UNDP-a o potpori „Programu planiranja i razvoja policije u zajednici“. U okviru ovog programa provedeni su projekti na četiri područja: Vukovaru, Bjelovaru, Varaždinu i Čakovcu, a koji su se bavili problemima sigurnosti na lokalnoj razini kroz participativni pristup.

Također je u suradnji s UNDP-om od rujna 2007. do lipnja 2008. godine provedena zajednička preventivna akcija pod nazivom „Manje oružja-manje tragedija“. Cilj akcije bio je senzibiliziranje javnosti o tragedijama koje uzrokuje nestručno i nesavjesno rukovanje oružjem, kao i poticanje građana na dragovoljnu predaju zabranjenih vrsta oružja i eksplozivnih sredstava, pogotovo onih zaostalih iz Domovinskog rata. Tijekom akcije, građani su iz kategorije dozvoljenog oružja predali 1 001 komad oružja te je prikupljeno sveukupno 644 442 komada streljiva i 720,62 kilograma raznih eksploziva.

S obzirom na dosadašnju iznimno uspješnu suradnju dogovoren je nastavak i proširenje suradnje Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva obrane i UNDP-a kroz novi opsežniji Program pod nazivom „Uništenje za razvoj“, koji će se provoditi od 2008. do 2011. godine kroz više aktivnosti i to na slijedećim područjima:

Institucionalna potpora razvoju policije u zajednici u Republici Hrvatskoj

Obrazovanje u ključnim vještinama policijskog rada u zajednici

Jačanje prisutnosti i vidljivosti policije u zajednici

Projekti razvoja sigurnosti u zajednici

Podizanje svijesti građana u prikupljanju oružja i prevenciji nasilja

Institucionalna podrška, obrazovanje i vidljivost policije u slučajevima nasilja u obitelji i podrške svjedocima i žrtvama

Evaluacija i ispitivanje javnog mnijenja

Tehnička potpora Ministarstvu obrane RH

Tijekom svibnja 2008. godine održana je sjednica Odbora za policiju u zajednici u okviru Udruženja šefova policija zemalja JIE Europe (MUP predsjedava Odborom od 2005.g.), kojoj su prisustvovali predstavnici svih deset zemalja članica SEPCA-e, na kojoj je dogovorena i definirana organizacija III. regionalnog foruma Policijska u zajednici na temu „Socijalne različitosti i policija u zajednici“ u Sofiji, Bugarska, uz potporu Švicarske agencije za razvoj i suradnju (SDC) Europske komisije, TAIEXA i OEES-a, a kao nastavak na II. regionalni forum Policijska u zajednici zemalja jugoistočne Europe koji je

održan u Valbandonu u lipnju 2007. godine. Temeljem dogovora organiziran je i proveden III. regionalni forum u Sofiji od 29. rujna do 1. listopada 2008. godine.

Posebno treba istaknuti da se u okviru Strategije djelovanja Policija u zajednici od 2006. godine provodi i projekt „Međunarodna suradnja policije u odori tijekom turističke sezone u Republici Hrvatskoj“. S tim u vezi, u 2008. godini potpisani su Memorandumi o razumijevanju s policijama Republike Mađarske, Republike Austrije, Češke Republike i Slovačke Republike, dok je Zajednička izjava o suradnji s policijom Francuske Republike potpisana diplomatskim putem.

Sigurnost u području športa

U skladu s Odlukom Vijeća Europe od 4. prosinca 2006. godine koja se odnosi na novi priručnik s preporukama za međunarodnu policijsku suradnju i mjere za sprječavanje i kontrolu nereda vezanih za nogometne utakmice međunarodnog karaktera (OJ C 322/01 od 29.12.2006.), Odsjek za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima kao hrvatska nacionalna informacijska točka za nogomet policijske naravi (NFIP- National Football Information Point) u 2008. godini aktivno je nastavio provoditi međunarodnu policijsku suradnju sa svim zemljama članicama EU koje su nakon njegovog osnivanja komunikacijskim kanalima Interpola obaviještene o njegovom postojanju i djelovanju. Pored toga, uspostavljena je direktna elektronska razmjena operativnih policijskih informacija o svim međunarodnim športskim natjecanjima. U tom smislu osmišljena je i uspostavljena prepoznatljiva e-mali adresa: sport@mup.hr, za takvu vrstu razmjene podataka. Podaci osobne naravi, u skladu s međunarodnim i nacionalnim pravnim propisima koji uređuju zaštitu osobnih podataka, razmjenjuju se komunikacijskim putem Interpola.

Djelatnici Odsjeka sudjelovali su tijekom 2008. godine na gotovo svim međunarodnim nogometnim utakmicama u inozemstvu na kojima su sudjelovali hrvatski nogometni klubovi i reprezentacija, s ciljem pružanja pomoći inozemnim policijama u identifikaciji potencijalno opasnih navijača i sprječavanju potencijalnih konflikata među navijačima, a što je u skladu s preporukama Vijeća Europe.

Obzirom da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima, koji je stupio na snagu 7. srpnja 2007. godine, policiji dana ovlast za ustrojavanje i vođenje zbirke podataka o prijestupnicima i događajima na športskim natjecanjima, tijekom 2008. godine nastavljeno je s ažurnim vođenjem podataka u navedenoj Zbirci.

Također su poduzete dodatne aktivnosti za jačanje linije rada za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima u policijskim upravama s ciljem njihove specijalizacije za ovu problematiku te angažiranja kod međunarodnih športskih natjecanja u inozemstvu na kojima sudjeluju naši športaši i športski klubovi, u okviru hrvatskog policijskog tima koji se na zahtjev inozemnih policija upućuje u njihove države radi pružanja pomoći oko provedbe mjera sigurnosti športskih natjecanja te suradnje i komunikacije s hrvatskim navijačima.

Puna uloga Odsjeka za sprječavanje nereda na športskim natjecanjima došla je do izražaja vezano uz provedbu mjera sigurnosti Europskog nogometnog prvenstva 2008. koje je održano u Austriji i Švicarskoj. Naime, sukladno potpisanim Zajedničkim deklaracijama o suradnji u sigurnosnim pitanjima povodom UEFA Europskog nogometnog prvenstva 2008 između Saveznog MUP-a Republike Austrije i MUP-a RH, te načelnika Saveznog odjela za pravosuđe i policiju Švicarske Konfederacije i ministra MUP-a RH, dana 3. lipnja 2008. godine u Republiku Austriju i Švicarsku Konfederaciju upućen je policijski tim/delegacija od 31 policijska službenika te dana 5. lipnja u Švicarsku Konfederaciju 1 policijski službenik radi pružanja pomoći austrijskoj i švicarskoj policiji u radu i komunikaciji s hrvatskim navijačima, i obratno.

Pored navedenog tima, dana 26. svibnja 2008. godine u Republiku Austriju dodatno je upućen tim hrvatske granične policije od 24 policijska službenika koji je obavljao poslove granične kontrole i kontrole putnih isprava na ponovno uspostavljenim graničnim prijelazima na granicama Republike Austrije, kao i u dubini teritorija, odnosno na zračnim lukama. Navedeni tim je izvršavao opisane zadaće neovisno o prvom policijskom timu a koordinaciju njihovih aktivnosti provodila je austrijska policija u suradnji s FRONTEX-om.

Sukladno potpisanim Deklaracijama austrijskoj i švicarskoj policiji za potrebe provedbe mjera osiguranja UEFA Europskog nogometnog prvenstva 2008., zaštićenim komunikacijskim putem

Interpola dostavljeni osobni podaci 398 hrvatskih navijača koji su sukladno hrvatskom zakonodavstvu evidentirani kao prijestupnici na športskim natjecanjima.

Europski policijski koledž (CEPOL)

Postojeća suradnja s CEPOL-om je u skladu s mogućnostima koju mogu koristiti države kandidatkinje, prema Odluci o vanjskim odnosima (12/2008/GB) koju je 20. svibnja 2008. godine donio Upravni odbor CEPOL-a, i prema kojoj države kandidatkinje mogu sudjelovati u Radnoj skupini za vanjske odnose (ERWG).

Tijekom 2008. godine policijski službenici MUP-a su sudjelovali na dva sastanka Radne skupine, na Konferenciji „Kriminal, policija i pravosuđe u 21. stoljeću“ te na regionalnoj konferenciji CEPOL-a.

Zaštita šticećenih osoba

U skladu s Odlukom Vijeća od 28. studenog 2002. godine o osnivanju Europske mreže za zaštitu šticećenih osoba (OJ L 333 od 10.12.2002) Republika Hrvatska je za hrvatsku nacionalnu kontakt točku koja će sudjelovati u radu Europske mreže za zaštitu šticećenih osoba odredila Upravu za posebne poslove sigurnosti MUP-a RH.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Formalni pregovori su okončani i slijedi potpisivanje međunarodnih ugovora o policijskoj suradnji u suzbijanju kriminaliteta sa SR Njemačkom i Državom Izrael . Uskoro se očekuje i potpisivanje Sporazuma o suradnji između MUP-a RH i MUP-a Ruske Federacije. U tijeku su pripreme za sklapanje međunarodnih ugovora sa Kraljevinom Španjolskom, SAD-om, Poljskom, Slovačkom, Maltom, Srbijom, kao i s nizom drugih država s ciljem „modernizacije“ postojećih međunarodnih ugovora o policijskoj suradnji.

Europol

Planira se daljnji nastavak intenziviranja operativne i edukativne suradnje RH i Europola. Sukladno operativnim potrebama i mogućnostima, planira se daljnje pristupanje određenim analitičkim radnim datotekama.

Interpol

Tijekom 2009. godine planira se slijedeće:

nastavak edukacije policijskih službenika Odsjeka Interpola i TKC-a Interpola za obavljanje poslova izručenja,

omogućavanje automatizacije unosa međunarodnih tjejalica i objava Interpola u IS MUP-a, nastavak širenja upotrebe sustava I 24/7 na granične prijelaze,

implementacija projekta „MIND“,

edukacija korisnika (policijskih službenika) za korištenje sustava I 24/7,

širenje baze mobilnih korisnika sustava I 24/7,

jačanje kapaciteta Telekomunikacijskog centra Interpola u Odjelu za međunarodnu policijsku suradnju.

NACIONALNI SIRENE ured

Tijekom 2009. godine planira se provedba Twinning light projekta PHARE 2006 kojim se planira realizirati uspostava nacionalnog SIRENE-a ureda. Cilj navedenoga projekta je izrada prijedloga zakonodavnog i kadrovskog funkcioniranja nacionalnog Ureda kao i podizanje svijesti o ulozi i značaju SIRENE-a ureda.

Ostalo

Tijekom 2009. godine MUP RH će sudjelovati u regionalnom projektu uspostave međunarodnih koordinacijskih jedinica tijela progona (engl. International – Law – Enforcement - Coordination – Units) čiji je cilj formiranje jedinstvenih nacionalnih središnjih točaka za međunarodnu policijsku suradnju u 6 država JI Europe.

Kriminalističko-obavještajni sustav i međuagencijska suradnja sa razmjenom informacija

Tijekom 2009. godine Odjel kriminalističko-obavještajne analitike nastavlja sa implementacijom kriminalističko-obavještajnog sustava kao i dodatne edukacije na provedbi donijetih metodoloških uputa, a u cilju shvaćanja i provođenja proaktivnog modela policijskog postupanja usmjeravanog kriminalističko-obavještajnim informacijama (ILP – engl. "Intelligence Led Policing").

Odjel kriminalističko-obavještajne analitike Uprave kriminalističke policije planira stalnu edukaciju svih sudionika i korisnika kriminalističko-obavještajnog sustava kako u MUP-u tako i u drugim agencijama, koje su partneri u suradnji i razmjeni informacija i borbi protiv svih vidova kriminaliteta.

Aktivnost stalne edukacije svih sudionika i korisnika kriminalističko-obavještajnog sustava potrebna je kako bi se ostvario jedan od glavnih ciljeva provedbe projekta, a to je održivost sustava. Ostvarenje ovog cilja je potpomognuto nabavljenom opremom i programima, stečenim znanjima i izgrađenim i implementiranim kriminalističko-obavještajnim sustavom tijekom provedbe projekata Kriminalistički obavještajni sustav faza 1 i 2 u Hrvatskoj, financiranih iz programa CARDS 2002 i 2003.

Nastavit će se sa implementacijom kriminalističko-obavještajnog modela rada policije zasnovanog na proaktivnom modelu policijskog posla vođenog kriminalističkim obavještajnim informacijama, kao i reorganizacijom rada policije kao bitnim preduvjetom za uspostavu cjelovitog kriminalističkog obavještajnog sustava.

U tijeku je ustrojavanje Odjela kriminalističko obavještajnih poslova, u čijoj nadležnosti je prvenstveno rad sa informatorima i tajnim izvjestiteljima, ali isto tako i izrada i unaprjeđenje metoda i sredstava usmjerenih u prikupljanju podataka u svezi složenog i organiziranog kriminaliteta.

Prevenција kriminaliteta- uključujući odnose policije i građana

U okviru projekta „Reforma operativno preventivnog rada policije u odori“ planira se uključivanje kontakt-policajaca u provedbu aktivnosti iz zajedničkog Programa MUP-a, UNDP-a i MORH-a pod nazivom „Uništenje za razvoj“.

U okviru projekata „Unapređenje i razvoj kriminalističke prevencije“ i „Organizacija prevencije u lokalnoj zajednici“ planira se nastavak preventivnih aktivnosti te ustrojavanje Informativnih centara za prevenciju i Vijeća za prevenciju u gradovima, općinama ili županijama gdje za to postoji stvarna potreba.

Kroz projekt „Reforma odnosa s javnošću“ nastaviti će se aktivnosti na približavanju policije prema građanima i predstavnicima medija s ciljem poboljšanja komunikacije policije i građana, odnosno javnosti, te podizanja stupnja povjerenja građana u policiju.

Zaključno, kroz provedbu Strategije djelovanja policija u zajednici nastaviti će se s intenzivnim provođenjem preventivskih programa i projekata te s pružanjem međunarodne pomoći u okviru SEPCA-e zemljama u regiji u području razvoja i implementacije modela djelovanja policija u zajednici.

Sigurnost u području športa

U skladu s odredbama Zakona o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima Ministarstvo unutarnjih poslova, odnosno policija će nastaviti s ažurnim vođenjem zbirke podataka prijestupnika i događaja na športskim natjecanjima te unapređenjem rada policije na ovom području. Planira se i upućivanje hrvatskih spottera (policijskih poznavatelja navijača i navijačke scene) na športska natjecanja u inozemstvu na kojima će sudjelovati klubovi ili reprezentacije iz Republike Hrvatske sukladno formalnim zahtjevima inozemnih policija.

I nadalje će se poduzimati daljnje aktivnosti za uvezivanje linija rada u svim policijskim upravama i planira se dodatno osposobljavanje, odnosno educiranje policijskih službenika po toj liniji rada u svim policijskim upravama u Republici Hrvatskoj

Europski policijski koledž (CEPOL)

U skladu s Odlukom Vijeća (2005/681/JHA) od 20. rujna 2005. o osnivanju europskog policijskog koledža (CEPOL) i Odlukom 2000/820 JHA (OJL 256 01/10/2005, str.63) Republika Hrvatska planira pokrenuti postupak za sklapanje Ugovora o suradnji sa Europskim policijskim koledžom (CEPOL).

Zaštita šticećenih osoba

Uprava za posebne poslove sigurnosti MUP-a RH kao hrvatsku nacionalnu kontakt točku očekuje poziv za sudjelovanje u radu Europske mreže za zaštitu šticećenih osoba.

Uspostava i primjena EU standarda u području:

sustavne prevencije kriminaliteta u okviru policijske organizacije i na razini lokalnih vlasti, uključujući poboljšanje stupnja povjerenja, komunikacije i suradnje između policije i građana;

šire sigurnosti u športu, posebice u pogledu borbe protiv nereda i nasilja na športskim natjecanjima; obrazovanja policijskih rukovoditelja kroz sudjelovanje u radu Europskog policijskog koledža (CEPOL-a);

zaštite šticećenih osoba kroz sudjelovanje u radu Europske mreže za zaštitu šticećenih osoba.

3.24.5.2. Organizirani kriminal

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U Ministarstvu unutarnjih poslova RH proveden je preustroj kriminalističke policije. Naime, temeljem izrađene SWOT analize nizozemskih eksperata, partnera u okviru realiziranog MATRA-FLEX projekta, pod nazivom «Reorganizacija kriminalističke policije u RH», kao i proizašlih preporuka za nužnu cjelovitu reorganizaciju kriminalističke policije, tijekom 2008. godine u okviru Ravnateljstva policije, unutar Uprave kriminalističke policije ustrojen je Policijski nacionalni ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.

Nastojeći primjereno odgovoriti suvremenim trendovima organiziranog kriminaliteta i korupcije, formirana je ova nacionalna jedinica u čijem sastavu se uz njeno centralno sjedište nalaze i 4 pripadajuća regionalna centar. Novoformirani model ustroja kriminalističke policije organizacijski je kompatibilan sa ustrojem Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK)-om, a osnovno načelo funkcioniranja nacionalne jedinice je prilagodljivost i elastičnost.

Povjerenstvo za praćenje provedbe Programa posebnih akcijskih mjera protiv organiziranog kriminaliteta i suradnju RH sa EK u provedbi Nacionalnog plana za borbu protiv organiziranog kriminaliteta, tijekom 2008. godine izradilo je Izvješće o provedbi Nacionalnog plana za borbu protiv organiziranog kriminaliteta za evaluacijsko razdoblje od 01. 01.2007. – 31.12.2007. godine uz prikaz

realiziranih aktivnosti zacrtanih za spomenuto vremensko razdoblje. Naime, MUP RH kao Nacionalni koordinator za suradnju RH sa EK-om u provođenju Programa posebnih akcijskih mjera protiv organiziranog kriminaliteta dostavilo je u ime Povjerenstva:

Izješće o provedbi Nacionalnog plana za borbu protiv organiziranog kriminaliteta za evaluacijsko razdoblje od 01. 01.2007. – 31.12.2007. godine;

cjelovitu Procjenu ugroženosti od organiziranog kriminaliteta u RH za naredno razdoblje, a koju je izradila Uprave kriminalističke policije MUP-a u suradnji s drugim nadležnim državnim tijelima i institucijama RH.

Temeljem izrađene Procjene ugroženosti od organiziranog kriminaliteta u Republici Hrvatskoj, a u skladu s EUROPOL-ovom modelu izrade OCTA, MUP RH izradio je i u suradnji s USKOK-om pristupio je provođenju Plana prioriteta u suzbijanju organiziranog kriminaliteta u Republici Hrvatskoj. Tijekom 2008. godine MUP RH aktivno je sudjelovao u realizaciji svih aktivnosti u okviru provedbi projekta „SEE– OCTA“.

Hrvatski sabor je donio Zakon o potvrđivanju Dodatnog protokola uz Konvenciju o kibernetičkom kriminalu o inkriminiranju djela rasističke i ksenofobične naravi pomoću računalnih sustava (NN MU 4/08). U veljači 2008. godine donesen je novi Etički kodeks državnih odvjetnika. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu propisao je obvezu poštivanja načela Etičkog kodeksa. Postupanje suprotno temeljnim načelima Etičkog kodeksa kojim se nanosi šteta ugledu državnog odvjetništva stegovno je djelo.

Kao preduvjet za formiranje zajedničke baze podataka o organiziranom kriminalitetu i njegovim nositeljima, za potrebe USKOK-a u okviru Projekta CARDS 2002 «Jačanje kapaciteta USKOK-a» u punu funkciju stavljena je informatička oprema i software i (aplikacije "e-upisnici" i "e-spisi"). Uspostavljene su videokonferencijske veze između Ureda u Zagrebu i Odsjeka u Osijeku i Rijeci i Splitu.

Dana 19. rujna 2008. Hrvatski sabor je donio Zakon o potvrđivanju Sporazuma o suradnji između Republike Hrvatske i Eurojust-a. Tijekom 2007. i 2008. godine nastavljena je međunarodna pravna suradnja i s Eurojustom, pa je u više predmeta pružena pravna pomoć pravosudnim tijelima zemalja članica Europske unije.

Sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu (Narodne novine br. 16/07) u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske ustrojen je Odjel za međunarodnu pravnu pomoć i suradnju radi usmjeravanja međunarodne suradnje, pružanja pravne pomoći i rada u tijelima vijeća Europe i regionalnim udruženjima i mrežama državnih odvjetnika.

Radi efikasnijeg suzbijanja organiziranog kriminaliteta i korupcije Prijedlogom Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona predložene su izmjene odredbi o oduzimanju imovinske koristi u članku 82. KZ-a na način da prošireno oduzimanje imovinske koristi pokriva sva kaznena djela iz članka 21. Zakona o USKOK-u, tako da se pretpostavlja da je ukupna imovina počinitelja stečena kao imovinska korist od kaznenog djela, osim ako počinitelj ne dokaže njezino zakonito podrijetlo, a isto tako predviđeno je oduzimanje takve imovinske koristi ako se ona po bilo kojem pravnom osnovu nalazi kod bračnog ili izvanbračnog druga, rođaka i dr.

Poboljšan je normativni okvir za suzbijanje organiziranog kriminaliteta kod kaznenog djela iz članka 175. (trgovanje ljudima), uveden je novi kvalificirani oblik ako je djelo počinjeno od službene osobe te se inkriminira i trgovanje djecom zbog nezakonitog posvojenja.

Kod kaznenog djela iz članka 279. KZ-a, osim izmjene u nazivu (sada „pranje novca“), predlaže se izmjena sadržaja stavka 1. tako da se objekt radnje proširuje na imovinsku korist, čime se otklonio dosadašnji nedostatak te su se prihvatile preporuke Moneyvala iz 3. kruga evaluacije Republike Hrvatske.

Predloženim izmjenama KZ-a želi se spriječiti neprimjereni utjecaj organiziranog kriminala na svjedoke i druge osobe koje bi mogle surađivati s tijelima kaznenog progona, na način da su poboljšane odredbe članka 304. i 305.a.

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK) ostvario je intenzivnu međunarodnu pravnu pomoć u predmetima iz svoje nadležnosti, a suradnja se temelji na Zakonu o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima, ali isto tako i na potpisanim protokolima i memorandumima o suradnji. Međunarodna pravna pomoć i suradnja odvija se preko Odjela za međunarodnu suradnju i zajedničke istrage.

Temeljem potpisanog Protokola o suradnji i uspostavi Međuinstitucionalne radne skupine, koji je stupio na snagu 1. ožujka 2007., tijekom 2008. godine nastavljen je rad Međuinstitucionalne radne skupine, te je održano više redovnih i ad hoc sastanaka u cilju brže, kvalitetnije i koordinirane suradnje u razmjeni informacija, a što je pretpostavka prevencije i represije pranja novca/financiranja terorizma, u ukupnoj borbi protiv organiziranog kriminala na strategijskom i operativnom planu.

U mjesecu lipnju 2008. godine započela je provedba Regionalnog projekta Europske unije CARDS 2006. "Podrška tužiteljskoj mreži u Jugoistočnoj Europi - PROSECO" kojeg financira Europska komisija i Vijeće Europe u iznosu od 1.666.669,20 eura, a projekt će trajati do mjeseca travnja 2010. godine. Područje projekta su države Jugoistočne Europe: Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Crna Gora, Srbija, Makedonija i UNMIK/Kosovo.

Cilj projekta je jačanje kapaciteta u državnim odvjetništvima s ciljem ostvarivanja efikasnije suradnje, istraživanja i kaznenog progona prekograničnog kriminala na temelju pravne stečevine Europske unije i drugih međunarodnih standarda te razvijanje prakse kroz pružanje potpore Mreži tužitelja.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske odredilo je jednog zamjenika Glavnog državnog odvjetnika RH kao kontakt osobu i člana Upravnog odbora navedenog projekta, koji je imao prvi sastanak na početnoj konferenciji u Rimu 26. i 27. lipnja 2008.

U okviru projekta 25. i 26. rujna 2008. u Cavtatu održana je 1. Regionalna konferencija "Financijske istrage i oduzimanje imovinske koristi stečene kaznenim djelima" na kojoj su sudjelovali predstavnici tužiteljstava, policije i drugih državnih tijela uključenih u financijske istrage radi oduzimanja imovinske koristi (iz Republike Hrvatske predstavnici DORH-a, USKOK-a, Ravnateljstva policije, Porezne uprave i Financijskog inspektorata).

U proteklom razdoblju postignuti su znatni uspjesi i u konkretnim akcijama suzbijanja različitih oblika organiziranog kriminala, koje su hrvatske službe najčešće provodile u suradnji sa službama drugih država.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Stavljanje u punu funkciju Policijskog nacionalnog ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta

Izrada novog Nacionalnog plana za borbu protiv organiziranog kriminaliteta za naredno razdoblje sukladno EU standardima.

Budući da je Hrvatski sabor 15. srpnja 2008. donio Zakon o potvrđivanju Konvencije o pranju, traganju, oduzimanju i privremenom oduzimanju dobiti stečene kaznenim djelom i financiranju terorizma (tzv. Varšavska konvencija) kojim je određeno da je uz Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo policije, Uprava kriminalističke policije, Odjel gospodarskog kriminaliteta i korupcije i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske određeno kao središnje tijelo za međunarodnu suradnju i pravnu pomoć temeljem navedene Konvencije, tijekom 2009. godine planirano je intenziviranje suradnje spomenutih nadležnih državnih tijela u svezi navedenog područja.

Tijekom 2009. godine Državno odvjetništvo RH intenzivirat će svoje djelovanje u okviru Sporazuma SEEPAG, kao i u Mreži tužitelja zemalja regije Jugoistočne Europe.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske će tijekom 2009. godine intenzivirati svoje djelovanje u okviru Regionalnog projekta PROSECO "Podrška tužiteljskoj mreži u Jugoistočnoj Europi", sudjelujući na regionalnim sastancima i konferencijama s ciljem jačanja regionalnog povezivanja i izrade izmjena i dopuna Memoranduma o razumijevanju između tužitelja Jugoistočne Europe radi jačanja regionalne suradnje u borbi protiv organiziranog kriminala.

Tijekom 2009. godine planirano je da Odjel za međunarodnu suradnju i zajedničke istrage u USKOK-sudjeluje u regionalnim i međudržavnim organizacijama i udruženjima u svrhu razmjene informacija na toj razini, te će pružati redovnu pravnu pomoć temeljem zakona, bilateralnih sporazuma i konvencijskog prava.

Tijekom 2009. godine ne predviđa se zaključivanje novih Memoranduma o suradnji jer se buduća suradnja sa zemljama članicama Europske unije treba temeljiti na Sporazumu s Eurojustom, dok su sve ostale susjedne zemlje obuhvaćene navedenim Memorandumima o suradnji.

Odjel za međunarodnu pravnu pomoć i suradnju Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i dalje će usmjeravati međunarodnu suradnju i pravnu pomoć, koja se obavlja putem nadležnih državnih

odvjetništava, koordinirat će rad u tijelima Vijeća Europe, regionalnim udruženjima i mrežama državnih odvjetnika.

3.24.5.3. Trgovanje ljudima

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. godine provedene su mjere i aktivnosti određene Operativnim planom za suzbijanje trgovanja ljudima za 2007. godinu, u kojima su sudjelovala tijela državne uprave, organizacije civilnog društva i međunarodne organizacije uključene u nacionalni sustav suzbijanja trgovanja ljudima.

Nacionalni odbor za suzbijanje trgovanja ljudima izradio je Operativni plan za suzbijanje trgovanja ljudima za 2008. godinu, a provedbene aktivnosti su u tijeku.

Projekt CARDS 2004. „Suzbijanje trgovanja ljudima“ započeo je u travnju 2007. godine sa „twinning“ partnerom – Institutom za ljudska prava „Ludwig Boltzman“ iz Austrije. Projekt se provodio u suradnji sa Ministarstvom unutarnjih poslova, Državnim odvjetništvom Republike Hrvatske, Ministarstvom pravosuđa i Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi, a s njegovom provedbom se završilo 30. lipnja 2008. godine.

U sklopu Projekta CARDS 2004. „Suzbijanje trgovanja ljudima“ tijekom 2008. godine provedene su slijedeće aktivnosti:

Provedena je analiza kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske te analiza sustava i mjera vezanih uz pružanje pomoći i zaštite žrtvama trgovanja ljudima,

Održani su treninzi za ciljane skupine – provedeno 10 regionalnih treninga za djelatnike Ministarstva unutarnjih poslova, djelatnika sustava socijalne skrbi, zdravstvenih djelatnika i predstavnika organizacija civilnog društva (educirano ukupno 314 stručnjaka – 160 policijskih službenika, 54 socijalna radnika, 30 zdravstvenih djelatnika i 70 državnih odvjetnika),

izrađen je prijedlog Priručnika o provođenju treninga za ciljane skupine o temi trgovanja ljudima, osmišljena je javna kampanja o suzbijanju trgovanja ljudima unutar koje je izrađen TV spot, radio jingle te su izrađeni plakati. Javna kampanja se provodila tijekom mjeseca lipnja 2008,

izrađene su standardne operativne procedure postupanja nadležnih tijela u slučajevima trgovanja ljudima (MZSS, MUP, DORH)

osmišljen je sistem osiguranja kvalitete u provedbi uspostavljenih operativnih procedura vezanih uz suzbijanje trgovanja ljudima.

Ured za ljudska prava te nadležna tijela državne uprave i organizacije civilnog društva, uključeni su u provedbu ICMPD programa potpore razvoju transnacionalnih referalnih mehanizama za žrtve trgovanja ljudima u Jugoistočnoj Europi, te programa upravljanja prikupljanjem podataka i informacija u području suzbijanja trgovanja ljudima.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Izrada Nacionalnog programa za suzbijanje trgovanja ljudima od 2009. do 2011. godine

Provedba mjera i aktivnosti u okviru Nacionalnog programa suzbijanje trgovanja ljudima od 2009. do 2011. godine

3.24.5.4. Krivotvorenje novca

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Dana 20. ožujka 2008. donijeta je Odluka o osnivanju Nacionalnog centra za borbu protiv krivotvorenja, Nacionalnog centra za analizu novčanica i Nacionalnog centra za analizu kovanog novca, koja stupa na snagu 1. ožujka 2009. godine (NN 37/2008).

Dana 23. svibnja obostrano je potpisan Sporazum o suradnji na sprečavanju krivotvorenja i otkrivanja krivotvorenih novčanica i kovanog novca između Ministarstva unutarnjih poslova i Hrvatske narodne banke. Sporazumom je MUP RH obavezan ustrojiti Središnji ured za organizaciju i provođenje istraga o predmetima krivotvorenja sukladno Međunarodnoj konvenciji o sprečavanju krivotvorenja novca (Ženeva, 20. travnja 1929.), a HNB je obavezan ustrojiti NCBK, NCAN i NCAK u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 1338/2001 od 28. lipnja 2001. kojom se utvrđuju mjere neophodne za zaštitu eura od krivotvorenja i Uredbom Vijeća (EZ) br. 1339/2001 od 28. lipnja 2001. kojom se proširuje djelovanje Uredbe (EZ) br. 1338/2001 na one države članice koje nisu usvojile euro kao svoju jedinstvenu valutu.

Sporazum o suradnji između Europske središnje banke i Hrvatske narodne banke potpisan je 9. svibnja od strane guvernera HNB-a, a 27. svibnja 2008. od strane Predsjednika ECB-a.

Dana 19. svibnja 2008. guverner HNB-a potpisao je pismo o prihvaćanju Sporazuma o suradnji između Hrvatske narodne banke i Europske komisije/OLAF/ETSC, a 24. srpnja 2008. zaprimljeno je pismo od strane glavnog direktora OLAF-a o prihvaćanju Sporazuma čime je isti obostrano prihvaćen. U tijeku je proces implementacije Izvedbenog plana projekta osnivanja nacionalnih centara koji obuhvaća adaptaciju prostora, nabavku i instaliranje opreme, obuku kadrova i izradu internih procedura za rad.

Preustrojem Uprave kriminalističke policije te formiranjem Policijskog nacionalnog ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, konzumirana je obveza formiranja Središnjeg ureda za organizaciju i provođenje istraga u predmetima krivotvorenja novca. Naime, formiranjem spomenutog Ureda uspostavljena je centralna operativna jedinica na nacionalnoj razini sa više regionalnih centara i jedinstvenim centralnim rukovođenjem koja u uskoj suradnji sa USKOK-om i drugim nadležnim državnim tijelima, na modelu policijskog posla vođenog kriminalističko obavještajnim informacijama, proaktivno prati i izučava najteža kaznena djela na nacionalnoj razini iz domene korupcije i organiziranog kriminaliteta. Ovaj Ured je kako na operativnoj tako i na strateško-planskoj razini, nadležan za otkrivanje i suzbijanje najsloženijih pojava oblika organiziranog kriminaliteta i korupcije, među kojima su zastupljena i kaznena djela u svezi krivotvorenja novca, vrijednosnica i zlouporabe platnih kartica.

Kontaktna točka za suzbijanje krivotvorenja novca uspostavljena je unutar Odjela organiziranog kriminaliteta u sjedištu Policijskog nacionalnog ureda.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Probni rad Nacionalnog centra za borbu protiv krivotvorenja, Nacionalnog centra za analizu novčanica i Nacionalnog centra za analizu kovanog novca u Hrvatskoj narodnoj banci predviđen je u razdoblju siječanj - veljača 2009., a početak rada planira se dana 1. ožujka 2009.

3.24.5.5. Ilegalno posjedovanje i krijumčarenje oružja

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. godine Ministarstvo unutarnjih poslova RH aktivno je sudjelovalo u provedbi svih zacrtanih aktivnosti u okviru EU CARDS 2004 projekta "Suzbijanje ilegalne trgovine oružjem, streljivom i eksplozivom" u okviru kojeg je, između ostalog, izrađen prijedlog jedinstvene metodologije policijskog postupanja te stvoreni svi potrebni uvjeti za razvijanje neophodne infrastrukture. S tim u svezi proveden je pilot projekt u Policijskoj upravi primorsko-goranskoj, kroz realizirani edukativni program «trening za trenere» osposobljeni su policijski stručnjaci za daljnje multipliciranje znanja drugim policijskim službenicima u RH, izrađen je prijedlog standardne operativne procedure u svezi policijskog postupanja u događajima u kojima je vatreno oružje ili eksploziv sredstvo izvršenja ili predmet kaznenog djela ili prekršaja, te je sukladno EU standardima izrađen Prijedlog strateških smjernica MUP-a RH na području suzbijanja ilegalne trgovine oružjem,

streljivom i eksplozivom pri čemu je posebice naglašena suradnja MUP-a RH s Carinskom upravom Ministarstva financija te drugim nadležnim državnim tijelima.

U okviru Ravnateljstva policije, unutar Uprave kriminalističke policije ustrojen je Policijski nacionalni ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta koji je nadležan za praćenje i provođenje poslova nacionalne razine složenog i organiziranog kriminaliteta, a koji je pritom na nacionalnoj razini zadužen i za suzbijanje krijumčarenja i ilegalnog posjedovanja oružja, te operativno praćenje, nadzor i koordinaciju u vezi s tom problematikom.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Implementacija preporuka EU stručnjaka izrađenih u okviru EU CARDS 2004 projekta "Suzbijanje ilegalne trgovine oružjem, streljivom i eksplozivom";

Usvajanje, primjena i implementacija jedinstvene metodologije policijskog postupanja odnosno standardne operativne procedure u svezi policijskog postupanja u događajima u kojima je vatreno oružje ili eksploziv sredstvo izvršenja ili predmet kaznenog djela ili prekršaja, a u skladu s EU standardima

Usvajanje Prijedloga strateških smjernica MUP-a RH na području suzbijanja ilegalne trgovine oružjem, streljivom i eksplozivom te njihova primjena i implementacija

Stavljanje u punu funkciju operativnog tijela koje je na nacionalnoj razini zaduženo za suzbijanje krijumčarenja i ilegalnog posjedovanja oružja te operativno praćenje, nadzor i koordinaciju u svezi sa tom problematikom

3. 24. 6. Terorizam

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U listopadu 2007. donesen je Zakon o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju terorizma (Council of Europe Convention for the Prevention of Terrorism) koja je u odnosu na Republiku Hrvatsku stupila na snagu 01. svibnja 2008. g.

Zakon o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenoga kaznenim djelom i o financiranju terorizma (NN MU 5/08) stupio je na snagu 21. kolovoza 2008.

Hrvatski sabor donio je na sjednici održanoj 15. srpnja 2008. g. Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranju terorizma koji stupa na snagu 01. siječnja 2009.

Ministarstvo unutarnjih poslova je 2008. g. sudjelovalo u združenoj međunarodnoj vježbi u okviru "Proliferation Security Initiative". Provođenjem spomenute vježbe testirani su i poboljšani kapaciteti Ministarstva unutarnjih poslova u svezi suzbijanja širenja OMU, testirani su i poboljšani načini razmjene informacija unutar agencija i ministarstava Republike Hrvatske, razmjena informacija na međunarodnoj razini, a osobito sa susjednim zemljama.

Predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova također aktivno sudjeluju u radnoj skupini za suzbijanje pranja novca i financiranja terorizma u okviru Međugencijske radne skupine za prevenciju pranja novca i financiranja terorizma, kao i u međuresornoj radnoj skupini za suzbijanje terorizma.

I nadalje je znatna pozornost posvećena jačanju nacionalnih kapaciteta za borbu protiv terorizma koja se očitovala kroz stručnu izobrazbu policijskih službenika koji rade na poslovima borbe protiv terorizma kroz razne tečajeve i seminare kako u organizaciji Ministarstva unutarnjih poslova tako i u organizaciji raznih međunarodnih subjekata. Predstavnici Republike Hrvatske također aktivno sudjeluju na međunarodnim sastancima na temu terorizma.

Također je uspješno okončan Twinning light projekt u okviru programa Phare 2005 pod nazivom: „Osposobljavanje policijskih službenika MUP-a RH na području istraga bombaških incidenata te tehnike i taktike postupanje s eksplozivnim sredstvima/improviziranim eksplozivnim napravama. Projektom je obuhvaćeno više od 150 policijskih službenika te pripadnik MORH-a, a cilj je bio obučiti pripadnike hrvatske policije i određenih rodova vojske novim metodama rada. Kao rezultat projekta

navodimo izradu Priručnika o procedurama iz područja protueksplozijske zaštite, Tehnički priručnik za razminiranje i Smjernice za rad.

S ciljem jačanja administrativnih kapaciteta, tijekom 2008. g. započeto je s provedbom kontinuirane edukacije policijskih službenika linije rada terorizma provedbom seminara pod nazivom "Uloga kriminalističke policije u rasvjetljavanju kaznenih djela terorizma i kaznenih djela povezanih s terorizmom", kojom prilikom je uz već standardni tečaj o postupanju na mjestu događaja eksplozija eksplozivnih naprava, educirano ukupno 50 policijskih službenika.

Dana 27. studenog 2008. g. Vlada RH donijela je Nacionalnu strategiju za prevenciju i suzbijanje terorizma.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. g. planira se pristupiti izradi Akcijskog plana za prevenciju i suzbijanje terorizma.

Kontinuirano provoditi edukaciju policijskih i drugih državnih službenika u borbi protiv terorizma kroz organizaciju seminara, tečajeva i stručnih radionica, upućivanje policijskih službenika na stručnu izobrazbu u inozemstvo te kroz suradnju, susrete i razmjenu iskustava s drugim službama i institucijama u zemlji i inozemstvu kao i u konkretnim anti-terorističkim vježbama s međunarodnim partnerima.

Nastaviti s jačanjem nacionalnih kapaciteta kroz edukaciju i razmjenu iskustava na isti način kako je opisano i u kratkoročnim prioritetima uz konstantno jačanje međunarodne suradnje u borbi protiv međunarodnog terorizma s institucijama EU, OESS-om, Interpolom, EUROPOL-om, susjednim državama i svim drugim relevantnim međunarodnim organizacijama.

Tijekom 2009. godine očekuje se provedba novih oblika dopunskog stručnog osposobljavanja policijskih službenika koji se bave protueksplozijskom zaštitom od razine MUP-a do policijskih uprava na području borbe protiv terorističkih djelovanja, a posebno na području taktike postupanja sa improviziranim eksplozivnim napravama, obavljanja preventivnih protueksplozijskih pregleda i drugim oblicima postupanja. U skladu s tim planira se izvršiti i adekvatno opremanje neophodnim materijalno-tehničkim sredstvima za rad na svim razinama policijske organizacije.

Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona u potpunosti je usklađena definicija terorizma s europskom definicijom terorizma a što znači postojanje jednog kaznenog djela terorizma umjesto dosadašnjih dva (protudržavni i međunarodni terorizam).

3.24.7 Suradnja u području droga

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Radi provedbe ranije donesenih dokumenata kao okosnice djelovanja cjelokupnog informacijskog sustava za droge u skladu s EU standardima, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 12. lipnja 2008. prihvatila Akcijski plan o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge u Republici Hrvatskoj za 2008.-2009.

Formalno je uspostavljena Nacionalna kontakt jedinica za prenošenje, odnosno ustupanje uzoraka oduzetih opojnih droga i psihotropnih tvari, koja je regulirana Odlukom Vijeća Europe 2001/419/JHA od 29. 11. 2001. godine.

Kao jedan od glavnih rezultata ranije navedenih projekata valja istaknuti prvo nacionalno Izvješće Republike Hrvatske o stanju problematike droga za 2007. (podaci iz 2006.), koje je izrađeno prema europskim smjernicama i službeno predano EMCDDA-u u siječnju 2008.

U 2008. provedene su konzultacije sa EK radi usuglašavanja teksta Sporazuma između Republike Hrvatske i Europske zajednice za sudjelovanje Republike Hrvatske u radu EMCDDA-a.

Pored rada na ustrojavanju i usklađivanju Nacionalnog informacijskog sustava za droge, intenzivno se radilo na razvoju drugih područja suzbijanja problematike droga. U odnosu na civilni sektor, izrađeni su profesionalni standardi za terapijske zajednice kojima se pored osiguravanja bolje kvalitete pruženih usluga, nastoji nevladine organizacije koje se bave rehabilitacijom ovisnika uključiti u

zdravstveni sustav, kako bi se i državu obvezalo na daljnji razvoj suradnje s civilnim društvom. Izrađen je i sveobuhvatni program socijalne reintegracije kojim će se bivšim ovisnicima omogućiti daljnja edukacija, zapošljavanje i ponovno uključivanje u život zajednice, uz potporu nadležnih tijela. Također je izrađen novi model jačanja institucionalnih kapaciteta i zakonske kontrole prekursora koji će restrukturiranjem postojećeg sustava osigurati učinkovitiju kontrolu prekursora i rješavanje problema na tom području. Također su inicirane i aktivnosti usmjerene na osnaživanja horizontalne i vertikalne suradnje među nadležnim tijelima, s posebnim naglaskom na lokalnu zajednicu koja predstavlja okosnicu djelovanja.

U sklopu usklađivanja s pravnom stečevinom EU, napravljene su izmjene i dopune Popisa opojnih droga, psihotropnih tvari, biljaka iz kojih se mogu dobiti opojne droge i tvari koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga, pri čemu je u skladu sa zahtjevima Odluka EU Vijeća dodano 5 novih tvari (PMMA, 2- C-1, 2-C-T-2, 2-C T-7, TMA-2) te tri tvari temeljem stručne procjene rizika na nacionalnoj osnovi: Salvia divinorum, Tabernate iboga, Ibogaine.

Smanjenje ponude opojnih droga

Na području suzbijanje ponude opojnih droga na području Republike Hrvatske od strane Ministarstva unutarnjih poslova Republike poduziman je cijeli niz različitih aktivnosti i mjera. Predmetne poduzete mjere proizlaze iz zadaća sadržanih u Nacionalnoj strategiji i Akcijskom planu suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj te konkretno podrazumijevaju cijeli niz preventivno represivnih mjera i aktivnosti usmjerenih na suzbijanje ponude (dostupnosti) opojnih droga, odnosno na suzbijanje proizvodnje, trgovine i krijumčarenja opojnih droga te sprječavanja ilegalne trgovine i korištenja prekursora. Ostvareni su sljedeći rezultati:

Tijekom prvih devet mjeseci 2008. godine na području RH evidentirano je ukupno 6091 kaznenih djela vezanih uz zlouporabu i krijumčarenje opojnih droga, a za navedena kaznena djela predmetnog oblika kriminaliteta ukupno je tijekom prvih devet mjeseci 2008. godine kazneno prijavljeno 5 021 osoba.

Sveukupno je u prvih devet mjeseci 2008. godini izvršeno 4573 zapljena svih vrsta opojnih droga u sljedećim količinama:

- heroína	111kg	346 gr
- hašiša.....	2 kg	984 gr
- lišće konoplje tipa droga.....	168 kg	729 gr
- kokaina	27 kg	955 gr
- amfetamina.....	7 kg	466 gr
- heptanoni.....	5	363 tb.
- ecstasy.....	6	792 tb.
- LSD	67	doza

B) KLJUČNI PRIORITETI

Mjere koje se prema preporukama Europskog partnerstva i temeljem pravne stečevine EU planiraju provesti tijekom 2009. godine usmjerene su na sljedeće:

zapošljavanje 4 nova djelatnika pri Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske;

donošenje Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2009.-2012.;

donošenje Provedbenog programa Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2009.;

pristupanje Sporazumu između Republike Hrvatske i Europske komisije za sudjelovanje Republike Hrvatske u radu EMCDDA-a;

završetak projekta horizontalnog IPA projekta EMCDDA-a za Hrvatsku i Tursku.

Tijekom 2009., od strane Ministarstva unutarnjih poslova kao prioritetne aktivnosti planirano je sljedeće:

provedba projekta u sklopu programa IPA 2007. – „Jačanje kapaciteta MUP-a RH u borbi protiv krijumčarenja i zlouporabe droga“;

ojačati administrativne i institucionalne kapacitete Centra za forenzična ispitivanja radi provedbe relevantnih dokumenata pravne stečevine EU (u okviru gore navedenog projekta u sklopu programa IPA 2007.)

ojačati administrativne i institucionalne kapacitete Ministarstva unutarnjih poslova, posebice linije rada suzbijanje zlouporabe i krijumčarenja opojnih droga (tijekom provedbe i realizacije projekta IPA 2007. – „Jačanje kapaciteta MUP-a RH u borbi protiv krijumčarenja i zlouporabe droga“)

3.24.8 Pravosudna suradnja u kaznenim i građanskim stvarima

3.24.8.1. Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Dopunski protokol iz 1997. uz Konvenciju Vijeća Europe o transferu osuđenih osoba iz 1983. godine potpisan je te ratificiran odlukom Hrvatskog sabora od 09. srpnja 2008. g. (NN MU 5/08)

Nakon potpisivanja Sporazuma o suradnji između Republike Hrvatske i Eurojust-a 09. studenog 2007. godine, odlukom Hrvatskog sabora od 19. rujna 2008. donesen je Zakon o potvrđivanju Sporazuma o suradnji između Republike Hrvatske i Eurojust-a. (NN MU 07/08), čime su ispunjeni unutarnji uvjeti predviđeni hrvatskim zakonodavstvom za stupanje na snagu Sporazuma.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (Narodne novine br.113/08) nadležnost županijskih sudova nadopunjena je na način da će svi županijski sudovi provoditi i pružati podršku svjedocima i žrtvama na sudu, a kroz ustanovljavanje Odjela za pružanje podrške svjedocima i žrtvama u sudskim postupcima, te obavljati međunarodnu pravnu pomoć u kaznenim stvarima.

Posredstvom Europske pravosudne mreže (EJN-a) ostvarena je uspješna suradnja s osobama za kontakt za EJN u više država članica EU na konkretnim predmetima kao i pružanje obavijesti o pravnim propisima, praksi i strukturi pravosudnih tijela u RH. Redovitom prisutnosti osoba za kontakt iz RH na plenarnim i radnim sastancima EJN-a produbljuju se osobni kontakti, a razmjenom iskustava o načinima rješavanja problema jača se uzajamno povjerenje i produbljuje pravosudna suradnja među državama EU, ali i izvan država EU.

Prijedlog Zakona o kaznenom postupku nalazi se u zakonodavnoj proceduri u Hrvatskom saboru te se predviđa donošenje Zakona do kraja 2008. godine. Izmjenama Zakona provedeno je usklađivanje s Okvirnom Odlukom Vijeća 2002/465/PUP od 13. lipnja 2002. o zajedničkim istražnim timovima i Okvirnom Odlukom Vijeća 2004/68/PUP od 22. prosinca o sprečavanju seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije 2003.

Prijedlog izmjena i dopuna Kaznenog zakona usvojen je na VRH 05. prosinca 2008. i poslan u saborsku proceduru. Izmjenama Kaznenog zakon provedeno je usklađivanje s Okvirnom Odlukom 2002/475/PUP od 13. lipnja 2002 o borbi protiv terorizma, Okvirnom odlukom Vijeća 2005/212/PUP od 24. veljače 2005. o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelom, Konvencijom o provedbi Sporazuma iz Schengena, Konvencijom Vijeća Europe o sprječavanju terorizma i Konvencijom za zaštitu financijskih interesa Europskih zajednica.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Određene odredbe novog Zakona o kaznenom postupku koje pridonose ubrzanju i efikasnosti postupka, a ne zahtijevaju velike prilagodbe, predviđaju se primijeniti od 1. siječnja 2009. godine.

U II. kvartalu 2009. godine u proceduru Vlade RH uputit će se Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima u cilju usklađivanja nacionalnog kaznenog zakonodavstva sa slijedećim pravnim institutima EU:

Okvirnom odlukom Vijeća 2002/584/JHA od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupku predaje između država članica,

Okvirnom odlukom Vijeća 2003/577/JHA od 22. srpnja 2003. o izvršenju naloga za osiguranje imovine ili dokaza u Europskoj uniji,

Okvirnom odlukom Vijeća 2005/214/JHA od 24. veljače 2005. o primjeni načela uzajamnog priznanja novčanih kazni te

Okvirnom odlukom Vijeća 2006/783/JHA od 06. listopada 2006. o primjeni načela uzajamnog priznanja odluka o oduzimanju imovine.

Izmjenama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima, u skladu s pravnom stečevinom EU, provest će se napuštanje zastare kao razloga za odbijanje zamolnice stranog pravosudnog tijela za pravnu pomoć.

Po pitanju statusa žrtava u kaznenom postupku, u II kvartalu 2009. Hrvatska planira izmijeniti Zakon o izvršavanju kazne zatvora i provesti usklađivanje kaznenog zakonodavstva u pogledu obavještanja žrtve o izlasku počinitelja s izdržavanja kazne.

U II. kvartalu 2009 izmjenama Kaznenog zakona provest će se usklađivanje s Okvirnom odlukom Vijeća 2008/675/JHA od 24. srpnja 2008. o uzimanju u obzir osuđujućih presuda u državama članicama Europske unije u novim kaznenim postupcima.

I. kvartalu 2009. donijet će se Pravilnik za slanje časnika za vezu u Eurojust.

Nastavit će se do sada uspješna pravosudna suradnja s državama članicama EU posredstvom EJNI-a kako na konkretnim predmetima tako i pružanjem obavijesti o pravnim propisima i praksi RH. Planiraju se daljnji naponi na izgradnji nacionalne mreže sudova za objavljivanje poslova uzajamne pravne pomoći, osposobljene i kompatibilne s EJNI-om.

Slijedom racionalizacije mreže sudova u RH, na temelju odredbi Zakona o područjima i sjedištima sudova (NN 85/08), izvršit će se neophodne izmjene u uspostavljanju sustava županijskih sudova (svih ili pojedinih) koji će biti određeni kao središnja tijela za primanje odnosno odašiljanje zamolnica za pravnu pomoć u kaznenim stvarima, te uspostava sustava (svih ili pojedinih) županijskih sudova koji će biti određeni kao središnja tijela za odašiljanje odnosno primanje i izvršenje Europskog uhidbenog naloga, kao i naloga za zamrzavanje imovine i dokaza. U tu svrhu izvršit će se promjene u mapi/atlasu o stvarnoj i mjesnoj nadležnosti pravosudnih tijela u RH nadležnih za obavljanje poslova međunarodne pravne pomoći u kaznenim stvarima, sa ciljem osposobljavanja hrvatskog pravosudnog sustava za neposrednu komunikaciju s odgovarajućim pravosudnim tijelima drugih država (bilo članica EU bilo izvan EU).

Jačanje administrativnih sposobnosti Ministarstva pravosuđa u sustavu međunarodne pravne pomoći u kaznenim stvarima planira se postići zapošljavanjem adekvatnog broja službenika, njihovom edukacijom i specijalizacijom, prema potrebama učinkovite međunarodne suradnje koja se kontinuirano povećava ne samo po broju konkretnih predmeta nego i po stupnju složenosti sve sofisticiranijeg prekograničnog kriminaliteta.

U suradnji s Pravosudnom akademijom nastavit će se edukacija sudaca, državnih odvjetnika i državnih službenika Ministarstva pravosuđa koji rade na poslovima međunarodne pravne pomoći u kaznenim stvarima.

3.24.8.2. Pravosudna suradnja u građanskim stvarima

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći (NN 62/08) provedeno je usklađivanje s Direktivom 2003/8/EZ od 27. siječnja 2003. o poboljšanju pristupa sudu u prekograničnim sporovima uspostavom minimalnih zajedničkih pravila za korištenje besplatne pravne pomoći u takvim sporovima.

U cilju uskladbe hrvatskog zakonodavstva s Uredbom (EZ) br. 805/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. godine o stvaranju Europskog ovršnog naslova za nesporne tražbine Republika Hrvatska je dana 30. svibnja 2008. godine donijela Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona („Narodne novine“ br. 67/08).

Republika Hrvatska je dana 02. srpnja 2008. godine donijela Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ br. 84/08). Time su ostvareni uvjeti za neposrednu primjenu slijedećih uredbi (u trenutku prijama Republike Hrvatske u punopravno članstvo EU):

Uredbe (EU) br. 1393/2007 Europskoga parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi sudskih i izvansudskih isprava u građanskim i trgovačkim predmetima u državama članicama („dostava isprava“) i o ukidanju Uredbe vijeća (EZ) Vijeća br. 1348/2000;

Uredbe (EZ) br. 1206/2001 Vijeća od 28. svibnja 2001. o suradnji između sudova država članica u području izvođenja dokaza u građanskim i trgovačkim predmetima;

Uredbom (EZ) br. 1896/2006 Europskoga parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uvođenju Europskog postupka za izdavanje platnog naloga (SL L EU br. L 399);

Uredbe (EZ) br. 861/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti.

Potvrđena (ratificirana) je Europska konvencija o naknadi štete žrtvama kaznenih djela nasilja od 24.11.1983. (NN MU 4/2008).

Donesen je Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela („Narodne novine“ br.80/08), koji će stupiti na snagu danom prijama Hrvatske u Europsku Uniju. Zakonom je uređeno pravo na novčanu naknadu žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom, pretpostavke i postupak za ostvarivanje prava na naknadu, tijela koja donose odluke i sudjeluju u postupku odlučivanja o pravu na naknadu te tijela i postupak koji se primjenjuje u prekograničnim slučajevima. Time je hrvatsko zakonodavstvo usklađeno s odredbama Direktive Vijeća 2004/80/EZ od 29. travnja 2004. o naknadi štete žrtvama kaznenih djela a prava žrtava kaznenih djela počinjenih s namjerom uređena su u skladu s načelima Europske konvencije o naknadi štete žrtvama kaznenih djela nasilja.

U 2008. godini je donesen je Zakon o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o kontaktima s djecom i pokrenut je postupak za potpisivanje Haške Konvencije o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, izvršenju i suradnji na području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece.

U pripremi su izmjene odgovarajućih zakona kojima će se uspostaviti uvjeti za učinkovitu primjenu Haške konvencije o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice djece iz 1980. godine, kako bi se osiguralo postupanje u rokovima predviđenim Konvencijom, usklađivanjem nacionalnih propisa sa zahtjevima zaštite ljudskih prava (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, pravo na suđenje u razumnom roku) i temeljnih sloboda.

Novim zakonskim rješenjem će se zaštititi dobrobit djece u postupcima povodom bespravnog oduzimanja, a ujedno i efikasnije štititi najbolji interesi djeteta što je središnji princip UN Konvencije o pravima djeteta.

Nadalje, donesen je Zakon o područjima i sjedištima sudova (Narodne novine, broj 85/08) kojim se racionalizira mreža sudova. S obzirom da su na temelju važećeg Zakona o sudovima općinski sudovi nadležni za pružanje međunarodne pravne pomoći u građanskim stvarima, smanjenje broja sudova sa 108 na 67 olakšat će i ubrzati postupak pružanja međunarodne pravne pomoći.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nastavak rada na izradi nacрта prijedloga Zakona o potvrđivanju Konvencije o izvođenju dokaza u građanskim i trgovačkim predmetima u cilju njezine ratifikacije u II kvartalu 2009. godine. Ujedno ova Konvencija predstavlja prethodnicu za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000 od 29. svibnja 2000. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih dokumenata u građanskim ili trgovačkim stvarima.

U 2009. godini Republika Hrvatska će dovršiti ratifikaciju Haške konvencije o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, izvršenju i suradnji na području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece.

Tijekom prosinca 2008.g. i siječnja 2009. godine planira se educirati državne službenike koji će raditi na poslovima odobravanja besplatne pravne pomoći.

Slijedom racionalizacije mreže sudova u RH, na temelju odredbi Zakona o područjima i sjedištima sudova (NN 85/08 od 21. srpnja 2008.), izvršit će se neophodne izmjene za uspostavu sustava županijskih sudova koji će biti određeni kao središnja tijela za odašiljanje i prijem sudskih i izvansudskih dokumenata u građanskim i trgovačkim stvarima. U tu svrhu dovršiti će se izrada mape/atlasa o stvarnoj i mjesnoj nadležnosti pravosudnih tijela u RH koja postupaju u predmetima

međunarodne pravne pomoći u građanskim stvarima. Krajnji cilj je osposobljavanja hrvatskog pravosudnog sustava za neposrednu komunikaciju s odgovarajućim pravosudnim tijelima drugih država (bilo članica EU bilo izvan EU).

Daljnje jačanje administrativnih kapaciteta Ministarstva pravosuđa u sustavu međunarodne pravne pomoći u građanskim stvarima, edukacija i specijalizacija službenika, pružanje podrške stvaranju sudačke mreže u RH, s posebnim naglaskom na kompatibilnost, radi priključivanja na Europsku pravosudnu mrežu za građanske i trgovačke stvari.

3.24. 9. Carinska suradnja

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Sukladno akcijskom planu za provedbu Strategije integriranog upravljanja granicom Republike Hrvatske, Carinska uprava je provela slijedeće zadatke:

U poglavlju Upravljanje i organizacija kao cilj je postavljena fleksibilnost reagiranja na promjene u protoku robe i ostalog prometa putem decentralizacije i delegiranja donošenja odluka.

Iz toga je uslijedila akcija izrade prijedloga nove Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija, Carinske uprave. Osnovano je Povjerenstvo i u tijeku je donošenje novog organizacijskog ustroja i sistematizacije radnih mjesta u Ministarstvu financija, Carinskoj upravi.

Usvojena je Uputa za redovitu rotaciju carinskih službenika u carinskim ispostavama temeljem koje se provode rotacije.

U poglavlju Procedure jedan od postavljenih ciljeva je pojednostavljenje procedura kako bi bile što brže i efikasnije te se jednoobrazno primjenjivale. U tom smislu izrađen je Priručnik za postupke na graničnim prijelazima i u tijeku je njegovo ažuriranje. Također je osnovano Povjerenstvo za izradu Priručnika za carinski nadzor plave granice.

Drugi postavljeni cilj je mogućnost carinjenja roba i potpuna carinska provjera direktno na graničnom prijelazu 24 sata po potrebi. Slijedom toga uvedeno je direktno carinjenje na važnijim graničnim prijelazima Republike Hrvatske.

U poglavlju Ljudski potencijali i obuka u svrhu realizacije cilja provedbe specijalističke obuke za posebne ovlasti carinskih službenika, provedena je specijalistička obuka za carinske službenike kojom su stekli ovlaštenje za držanje i nošenje vatrenog oružja.

U lipnju 2008. godine, stupio je na snagu novi „Zakon o sigurnosti prometa na cestama“ (Narodne novine broj 67 od 9. lipnja 2008.). U tom zakonu po prvi put je carinska služba dobila ovlaštenja za zaustavljanje vozila te mogućnost davanja zapovijedi i naredbi putem posebnih uređaja na vozilu. Ovlašteni carinski službenici, prilikom obavljanja poslova carinskog nadzora, mogu zaustavljati i kontrolirati vozila u prometu na cestama. Ova ovlast od iznimnog je značaja za suzbijanje krijumčarenja i carinskih prijevara, putem mobilnih jedinica, na cijelom carinskom području Republike Hrvatske.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nakon što novi Pravilnik o zaustavljanju vozila u cestovnom prometu stupi na snagu potrebno je organizirati i provesti odgovarajuću stručnu obuku carinskih službenika iz Carinarnica i Središnjeg ureda, koji će direktno raditi na tim poslovima u okviru Odsjeka za mobilne jedinice i praktično primjenjivati nove ovlasti.

Izrađenu informatičku aplikaciju „evidencija oduzete robe“, koja sadržava podatke o svim zapljenama roba na carinskom području RH, potrebno je dograditi u smislu mogućnosti pretraživanja po traženim kriterijima i određivanja nivoa pristupa u smislu kompetentnosti. Ova aplikacija bit će uz statističke svrhe i osnova za međunarodnu razmjenu podataka, istrage o većim zapljenama kao i za informiranje putem javnih medija.

Osigurati kroz godišnji plan obuke zastupljenost specijalističke obuke za ovlaštene carinske službenike i stručno usavršavanje službenika iz područja suzbijanja krijumčarenja i carinskih i trošarinskih prijevара.

Realizirati ciljeve iz akcijskog plana IBM-a koji su planirani za izvršenje u 2009. godini.

3.25. ZNANOST I ISTRAŽIVANJE

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Donesen je Pravilnik o načinu utvrđivanja uvjeta za odobrenje privremenog boravka strancima u svrhu znanstvenoga istraživanja (NN 42/08), kojim se pojednostavljuje sudjelovanje stranih znanstvenika na istraživačkim projektima.

Provedbene mjere

Zaključkom Vlade RH od 18. travnja 2008. godine prihvaćen je Akcijski plan za poticanje ulaganja u znanost i istraživanje. Ciljevi Akcijskog plana proizlaze iz strategije Europske unije o postizanju istraživačkog intenziteta na razini od 3% BDP do 2010. godine te strateških dokumenata o razvoju znanosti i tehnologije do 2010. godine.

Odlukama Vlade RH od 18. travnja 2008. godine sukladno Akcijskom planu 2007.-2010.- Znanstvena i tehnologijska politika Republike Hrvatske, osnovano je:

- Strategijsko vijeće za znanost i tehnologiju (SVEZNATE) kao temeljno tijelo Vlade nadležno za pitanja strategije i politike razvoja znanosti, tehnologije i inovacija na nacionalnoj razini. Na čelu Strateškog vijeća za znanost i tehnologiju je predsjednik Vlade Republike Hrvatske, četiri ministra te dva člana koja predstavljaju znanstveno-tehnologijsku zajednicu

- Vijeće za Nacionalni inovacijski sustav (VNIS) u svrhu usklađivanja mjera za uspostavu i provedbu Nacionalnog inovacijskog sustava te praćenje i ocjenjivanje rezultata provedbe znanstvene i tehnologijske politike

U dokumentima Vlade RH, Znanstveno-tehnologijska politika te Akcijski plan za poticanje ulaganja u znanost i istraživanje, ističe se zadaća hrvatskih institucija, uključujući i Nacionalnu zakladu za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske, koje predstavljaju administrativni kapacitet za provođenje strateških ciljeva razvoja hrvatske znanosti.

Kao instrumente i akcije uz pomoć kojih se teži postići navedene ciljeve ističe se izgradnja sustava vrednovanja i financiranja projekata koji je na odgovarajući način povezan sa znanstvenim rezultatima koji će poticati osobnu odgovornost znanstvenika i koji će biti poticajan za pomlađivanje istraživačke populacije. Jedan od instrumenata za postizanje ciljeva na području razvoja znanosti i tehnologije je i jačanje Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske kao promicatelja izvrsnosti u hrvatskom istraživačkom prostoru.

U 2008. godini radilo se na pripremama neophodnih regulatornih promjena (izmjene i dopune Zakona o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske (NZZ)) kojima će se omogućiti Zakladi da preuzme središnje mjesto u sustavu javnog financiranja znanosti. Prema Akcijskom planu javno financiranje znanstvenih istraživanja treba omogućiti uspostavljanje kvalitetnih natjecateljskih odnosa među znanstvenicima i treba slijediti kriterij izvrsnosti i individualne odgovornosti istraživača. To podrazumijeva financiranje visoko kvalitetnih projekata kroz recenzije vrhunskih stručnjaka za određeno područje na svjetskoj razini. Nacionalna zaklada za znanost svojim programima već omogućava financiranje po tom sustavu, no njeno daljnje jačanje i rekonstruiranje vodit će ka preuzimanju središnjeg mjesta u financiranju takvih projekata.

Nacionalna zaklada za znanost, visoko obrazovanje i tehnologijski razvitak RH je, u suradnji s Nacionalnim vijećem za znanost, pokrenula Program uspostavnih potpora za mlade znanstvenike (Installation grants). Cilj Programa je ubrzavanje uspostave samostalne istraživačke karijere mladih hrvatskih i stranih znanstvenika u Hrvatskoj.

U 2008. godini NZZ je dodijelila šest trogodišnjih potpora, po jednu za svako znanstveno područje (prirodne, biomedicinske, biotehničke, tehničke, društvene i humanističke znanosti), mladim hrvatskim ili stranim znanstvenicima s najmanje dvije godine postdokorskog iskustva u Hrvatskoj ili u inozemstvu.

NZZ uz ovaj program financira i jedan EMBO installation grant godišnje.

U ožujku 2008. ugovoreni su znanstveni projekti odobreni temeljem recenzija provedenih u 2007.g. Svi podaci o odobrenim projektima i dodijeljenim sredstvima dostupni su javnosti na web linku Ministarstva <http://zprojekti.mzos.hr>. Natječaj za prijavu novih prijedloga projekata je stalno otvoren i objavljen na web stranicama Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Kroz Projekt znanstvenog i tehnologijskog razvitka sa Svjetskom bankom, financirano je više kolaborativnih projekata sa znanstvenom i tehnologijskom dijasporom kroz Fond Jedinstvo uz pomoć znanja te je pokrenuto više projekata za transfer tehnologije: preko tvrtki Ruđer Inovacije d.o.o., BICRO i HIT. Fond Jedinstvo uz pomoć znanja također je pokrenuo nezavisan program financiranja projekata za mlade znanstvenike. Cilj je potpore Moje prvo istraživanje dati priliku izvrsnim mladim znanstvenicima i stručnjacima, kako iz domovine tako i iz inozemstva, da samostalno razvijaju svoje inovativne ideje. U 2008. godini pokrenuto je 12 takvih projekata, u prosječnom iznosu od 50.000 eura.

Potpورا potiče mlade znanstvenike i stručnjake na usavršavanje u istraživačkim, upravljačkim i ostalim vještinama te na stvaranje mreža i kontakata, posebice u suradnji s dijasporom. Potpora se ostvaruje kroz rad u hrvatskoj ustanovi ili poduzeću, odnosno kroz boravke i posjete uglednim istraživačkim centrima u inozemstvu.

Jedan od ciljeva Projekta tehnologijskog razvoja je restrukturiranje odabranih znanstveno-istraživačkih instituta uz institucionalno jačanje BICRO-a i potporu Fonda Jedinstvo uz pomoć znanja. Instituti sudionici u projektu su Institut Ruđer Bošković i Brodarski institut. Njihova reforma ide kroz osnivanje i rad tvrtke Ruđer Inovacije d.o.o. koja komercijalizira intelektualno vlasništvo IRB-a te kroz komercijalne istraživačke projekte i istovremeno restrukturiranje Brodarskog Instituta.

U svrhu jačanja administrativne sposobnosti za provedbu projekata programa IPA te praćenja provedbe Akcijskih planova u okviru MZOŠ-a u travnju 2008. godine osnovan je Odjel za upravljanje fondovima EU i akcijske planove, nadležan za 3C komponentu programa IPA - Regionalni razvoj – Regionalna konkurentnost u okviru sektorske nadležnosti MZOŠ-a.

U navedenom razdoblju Europska komisija je odobrila Operativni program za regionalnu konkurentnost (2007-2009), potpisan je Operativni sporazum između tijela Operativne strukture za komponentu 3C programa IPA – Regionalni razvoj – Regionalna konkurentnost te je u travnju 2008. godine Nacionalna dužnosnica za ovjeravanje (MFIN) dodijelila nacionalnu akreditaciju 3C komponenti programa IPA.

U cilju daljnje integracije u Europski istraživački prostor nastavljene su mjere za podizanje apsorpcijskog kapaciteta RH za **Sedmi okvirni program za istraživanje i tehnološki razvoj (FP7)**.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je u rujnu 2008. godine donijelo Odluku o sufinanciranju Sedmog okvirnog programa. Nastavljena je mjera sufinanciranja pripreme prijedloga projekta za pozitivno evaluirane prijedloge projekata koja je uvedena Odlukom o sufinanciranju Šestog okvirnog programa, no iznos sufinanciranja uvećan je s 19.000 kuna na 22.000 kuna ukoliko hrvatska ustanova ima status partnera na projektu do 70.000 kn i status koordinatora projekta.

Istom Odlukom uvedena je nova mjera za poticanje znanstvene izvrsnosti koja predviđa da hrvatski partneri koji ugovore projekt u iznosu većem od 100.000 EUR stječu pravo na sredstva u iznosu od 40.000 do 100.000 kn.

Jasnije je razdijeljena funkcija provedbe od funkcije nadzora nad Sedmim okvirnim programom. Šest od devet nacionalnih osoba za kontakt za Sedmi okvirni program su u prvom kvartalu 2008. godine prebačene iz MZOŠ-a u Hrvatski institut za tehnologiju, Zagreb (HIT d.o.o.) čime je HIT preuzeo glavnu funkciju provedbe Sedmog okvirnog programa dok je u nadležnosti MZOŠ-a primarno funkcija nadzora i strateškog planiranja aktivnosti temeljem Zakona o potvrđivanju Memoranduma o pristupanju RH Sedmom okvirnom programu (NN MU 10/07) .HIT i MZOŠ nastavili su s trajnom mjerom organizacije radionica i seminara o tematskim prioritetima Sedmog okvirnog programa.

Organizirana je nacionalna mreža institucijskih science managera administratora za međunarodne istraživačke projekte s naglaskom na Sedmi okvirni program koju čini većina sveučilišta i Institut R. Bošković. Uspostavljena je suradnja mreže science managera s HIT-om (nacionalnim osobama za kontakt za FP7).

Usvojen je **Akcijski plan za podizanje apsorpcijskog kapaciteta RH za Sedmi okvirni program 2009.-2010.** nakon usklađivanja s dionicima i sredstvima planiranim u prijedlogu Državnog proračuna

za 2009.-2010. godinu. Temelji se na jačem poticanju aktivnog uključivanja pravnih i fizičkih osoba iz RH, jačanju sustava administrativne potpore u pripremi i uspješnoj provedbi projekata Sedmog okvirnog programa, snažnijem povezivanju doktorskih studija s projektima Sedmog okvirnog programa, jasnijem definiranju uloge mladih znanstvenika na projektima Sedmog okvirnog programa, kao i aktivnijem uključivanju hrvatske dijaspore u projekte s partnerima iz RH.

U sklopu priprema za pristupanje programu Zajednice za nuklearnu energiju **EURATOM** donesena je odluka o ustanovama u okviru kojih će biti imenovane nacionalne osobe za kontakt, to su Državni zavod za nuklearnu sigurnost i Državni zavod za zaštitu od zračenja. Navedene državno-upravne organizacije imat će funkciju provedbe programa, dok će funkciju nadzora imati Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je Europskoj komisiji u listopadu 2008. godine ponovilo interes za početak postupka zaključivanja Memoranduma o pristupanju programu EURATOM čim Europska komisija osigura pravni temelj za pokretanje predmetnoga postupka.

U svrhu diseminacije informacija i uspostavljanju novih partnerstava sa **Zajedničkim istraživačkim centrom** (Joint Research Center) Europske komisije, u suradnji MZOŠ-a, HIT-a i Europske komisije, u travnju 2008. godine organiziran je skup o aktualnim dostignućima sedam instituta u okviru Zajedničkog istraživačkog centra Europske komisije i srodnih organizacija u RH. U tijeku je izrada Plana mjera za intenziviranje sudjelovanja u aktivnostima Zajedničkog istraživačkog centra Europske komisije, posebno uključivanja u projekte u kojima sudjeluju instituti Zajedničkog istraživačkog centra. Hrvatska je 2008. godine započela sudjelovanje u aktivnostima Europske mreže centara za **mobilnost istraživača u Europskom istraživačkom prostoru** koju je Europska komisija 2008. godine preimenovala iz ERA-MORE u EURAXESS. Nacionalna točka za mobilnost istraživača (bridge-head organisation) je Agencija za mobilnost i programe Europske unije. Provedba projekta za ustrojavanje nacionalne točke u Agenciji započela je u lipnju 2008. godine. Projekt se financira iz Sedmog okvirnog programa i sredstava Državnog proračuna. Provedeno je zapošljavanje dvije osobe od planirane tri osobe koje će raditi na tim poslovima. U sklopu projekta provedene su pripreme za uključivanje RH u Europski portal za mobilnost istraživača. Započeto je ustrojavanje nacionalne mreže za mobilnost istraživača koja će uključivati sveučilišta i veće znanstvenoistraživačke institute koji iskažu interes za uključivanje i voljni su ispunjavati uvjete za članstvo koje propisuje Europska komisija. Nacionalnu mrežu za mobilnost istraživača koordinirati će Agencija za mobilnost i programe EU.

Započela je izrada **Akcijskog plana za mobilnost istraživača** koji se temelji na preporukama iz Akcijskog plana za mobilnost EU (EU Mobility Action Plan) te na načelima Europske povelje za istraživače i Kodeksu o postupcima za angažiranje istraživača.

Hrvatska je započela aktivno sudjelovanje u Zajedničkim tehnologijskim inicijativama EZ pristupanjem Zajedničkoj tehnologijskoj inicijativi za inovativnu medicinu u studenom 2008. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa imenovalo je predstavnika Agencije za lijekove i medicinske proizvode predstavnikom RH u Zajedničkoj tehnološkoj inicijativi za inovativnu medicinu.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Planira se donošenje novog Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju koji će ojačati Agenciju za znanost i visoko obrazovanje kao središnje tijelo za akreditaciju znanstvenih organizacija i provedbu nezavisnog vrednovanja u provjeri kvalitete i učinkovitosti znanstvenih organizacija.

Planira se donošenje Zakona o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske kojim će se omogućiti Zakladi da preuzme središnje mjesto u sustavu financiranja znanstvenih projekata.

Planira se usvajanje Pravilnika o upisu znanstvenih organizacija i upisniku visokih učilišta.

Provedbene mjere

Osim široke primjene Pravilnika o načinu utvrđivanja uvjeta za odobrenje privremenog boravka stranaca u svrhu znanstvenog istraživanja (NN 42/2008), planira se i povećavanje kvota radnih dozvola za strance znanstvenike, koji će se trajno nastaniti u Hrvatskoj. Planira se i pojednostavljivanje Pravilnika o upisniku znanstvenika u pogledu upisivanja stranaca, u kojem se više neće tražiti hrvatsko državljanstvo, što će otvoriti mogućnosti da stranci budu voditelji projekata.

U 2009. godini Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Uprava za znanost, kao tijelo nadležno za 3C komponentu programa IPA - Regionalni razvoj – Regionalna konkurentnost u okviru Prioriteta 2. Jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, Mjere 2.2. Transfer tehnologija i podrška uslugama za novonastale tvrtke utemeljene na znanju iz programa Operativni program za regionalnu konkurentnost 2007. – 2009. planira započeti provedbu Operacije 2.2.1. Fond za ulaganje u znanost i inovacije koja je opisana u Operativnom programu.

Planira se daljnje jačanje Nacionalne zaklade za znanost kao središnje ustanove za financiranje kompetitivnih znanstvenih projekata, koja će razraditi sustav financijskih instrumenata za različite programe financiranja, od uspostavnih potpora za mlade istraživače, preko potpora za izvrsnost do potpora kolaborativnim mrežama.

Priprema se reforma sustava doktoranada (znanstvenih novaka) s ciljem povećavanja učinkovitosti stvaranja doktora znanosti kao baze za istraživanje i razvoj u javnom sektoru i gospodarstvu, kroz povećavanje supsidijarnosti znanstvenih institucija i odgovornosti mentora. Reforma se odvija kroz 3 razine daljnjeg razvoja samostalnih doktoranada – novaka financiranih kroz državni proračun (neophodne su regulatorne izmjene i pojačavanje sustava odgovornosti), povećavanje broja doktoranada financiranih iz projekata (manji broj se već financira kroz projekte Okvirnog programa, Nacionalne zaklade i Fonda „Jedinstvo uz pomoć znanja“) te osnivanjem doktorskih škola (planirano u 2010. godini).

Planira se ponovo raspisivanje natječaja za Program uspostavnih potpora za mlade znanstvenike.

Uspostavljanje nezavisnog sustava vrednovanja znanstvenih institucija po međunarodno prihvaćenim znanstvenim standardima, što će omogućiti uspostavu još poticajnijeg sustava financiranja javnog znanstvenog sustava i snažnije povezivanje s gospodarstvom. Za provođenje nezavisnog sustava vrednovanja institucija nužno je provesti regulatorne promjene koje bi definirale odgovornost i ojačale poziciju Agencije za znanost i visoko obrazovanje. Profesionalni sustav osiguranja kvalitete (akreditacije, vrednovanje, periodične provjere) u znanosti moguće je provesti samo kroz nezavisni i stručni rad posebnog tijela odgovornog za provedbu tih poslova. Stoga su u planu regulatorne promjene koje bi ojačale Agenciju i dale joj nezavisnost i ovlasti.

Tek nezavisni sustav vrednovanja znanstvenih institucija trebao bi osigurati kvalitetne pozicije Ministarstvu koje financira javne znanstvene institucije kako bi se unaprijedio sustav institucionalnog financiranja javnih znanstvenih ustanova.

Planira se provedba aktivnosti razvoja Nacionalnog inovacijskog sustava, kroz Projekt tehnolojskog razvitka, koji uključuje tehnološku provjeru svih 26 javnih instituta i prijedlog strategije za njihovo restrukturiranje, u smislu umrežavanja, pretvaranja u tvrtke ili priključivanja sveučilištima.

Planira se donošenje Plana mjera za intenziviranje sudjelovanja RH u aktivnostima Zajedničkog istraživačkog centra EK (JRC), posebno uključivanja u združene projekte.

Planira se dovršenje Akcijskog plana za mobilnost istraživača uzimajući u obzir mogućnosti za provedbu preporuka iz Europske povelje za istraživače i Kodeksa o postupcima za angažiranje istraživača.

U svrhu daljnje integracije sustava znanosti i tehnologije RH u Europski istraživački prostor, posebice poduzimanja postupaka koji olakšavaju povezivanje u Europskom istraživačkom prostoru planira se provedba Akcijskog plana za Sedmi okvirni program za istraživanje i tehnološki razvoj te puna provedba aktivnosti vezanih za mobilnost istraživača u Europskom istraživačkom prostoru.

Ključni zadaci i mjere iz **Akcijskog plana za podizanje apsorpcijskog kapaciteta RH za Sedmi okvirni program** za istraživanje i tehnološki razvoj odnose se na:

a) Jačanje ljudskih resursa za Sedmi okvirni program:

- daljnje jačanje administrativnih kapaciteta Hrvatskog instituta za tehnologiju što uključuje daljnje usavršavanje imenovanih nacionalnih osoba za kontakt i povećanje broja nacionalnih osoba za kontakt za FP7 u HIT-u sa sadašnjih 6 na 8 do kraja 2009. godine
- jačanje mreže science managera na visokim učilištima i znanstvenim institutima odnosno ureda za znanost/međunarodne znanstvenoistraživačke projekte što uključuje stalno usavršavanje science managera i povećanje njihova broja sa sadašnjih 10 na 15 do kraja 2009. godine
- uspostavljanje formalizirane suradnje MZOŠ-a i HIT-a s ministarstvima važnim za podizanje apsorpcijskog kapaciteta za FP7, posebno s ministarstvom nadležnim za gospodarstvo
- poticanje predstavnika malih i srednjih poduzeća i nevladinih udruga na šire sudjelovanje u projektima Sedmog okvirnog programa
- povećanje broja informativnih dana i radionica u organizaciji sveučilišta i većih znanstvenoistraživačkih instituta (samostalno i u suradnji sa MZOŠ-om i HIT-om), tako da ukupni broj događanja u 2009. iznosi 30
- uspješno sudjelovanje i vođenje FP7 projekata, vrednovati pri evaluaciji znanstvenika te izbora u znanstvena zvanja kao i omogućiti odgovarajuće smanjenje nastavnog opterećenja kako bi se veći broj istraživača potaklo na predlaganje FP7 projekata
- koristiti iskustva Hrvata u dijaspori kroz umrežavanje s ustanovama na kojima su zaposleni u cilju predlaganja i kvalitetnog izvođenja FP7 projekata

b) Poboljšanje materijalne potpore istraživačima koji provode projekte Sedmog okvirnog programa:

- javne znanstveno-istraživačke institucije obvezati da donesu pravilnike o upravljanju prostorom te periodički provoditi evaluaciju učinkovitosti korištenja prostora i raspoloživi prostor preraspoređivati u skladu sa znanstvenom i stručnom produktivnošću time će se osigurati prikladan radni prostor znanstvenicima koji sudjeluju u FP7 projektima
- razraditi i primijeniti sustav učinkovite kontrole korištenja opreme te poticati stvaranje infrastrukturnih centara koji će biti osposobljeni učinkovito koristiti opremu i organizirati analitički servis za cjelokupnu znanstvenu zajednicu
- osigurati sredstva iz Državnog proračuna za provedbu Odluke o sufinanciranju Sedmog okvirnog programa koju je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa donijelo u rujnu 2008., posebice dovoljno sredstava za sufinanciranje pripreme prijedloga projekata za pozitivno evaluirane prijedloge te sredstava za poticanje znanstvene izvrsnosti
- ukloniti prepreke za provedbu projekata Sedmog okvirnog programa vezane za usklađivanje carinskih i poreznih propisa s pravilima Sedmog okvirnog programa (oslobođenje od PDV-a i poreza na primanja gostujućih studenata i znanstvenika)
- pojednostaviti postupak zapošljavanja na određeno vrijeme suradnicima na projektu Sedmog okvirnog programa koji se u potpunosti financiraju sredstvima projekta (istraživači, administrativno i tehničko osoblje)

c) Snažnije povezivanje doktorskih studija sa Sedmim okvirnim programom:

- kod ustrojavanja novih doktorskih studija i reforme postojećih uzeti u obzir da li se uklapaju u koncept međunarodnih projekata, primjerice zbog preopterećenja nastavnim aktivnostima i formalnim shvaćanjem ECTS bodova
- poticati doktorske studije koji aktivnosti doktoranata financiraju iz projekata Sedmog okvirnog programa kako bi se FP7 projekti više koristili kao instrument za privlačenje i financiranje mladih znanstvenika te razmotriti zakonsko pojednostavljenje postupka zapošljavanja mladih znanstvenika na projektima Sedmog okvirnog programa u slučajevima kada je predviđeno njihovo puno financiranje kroz FP 7 projekt, povećati broj mladih znanstvenika koji kroz FP7 projekt izrađuju doktorat ili provode postdoktorska istraživanja

d) Uključivanje RH u tehnološke platforme i Zajedničke tehnološke inicijative Europske unije:

-Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa će u suradnji s Hrvatskim institutom za tehnologiju donijeti odluku o potpori uključivanju RH u nekoliko tehnoloških platformi i Zajedničkih tehnoloških inicijativa Europske unije. Odabir će ovisiti o interesu i kapacitetu nacionalne industrije i mogućnosti financiranja iz Državnog proračuna i gospodarskog sektora

-Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa će razmotriti priključivanje dodatnim Zajedničkim tehnološkim inicijativama EZ

Uspješnost provedbe Akcijskog plana za Sedmi okvirni program mjerit će temeljem niza indikatora od kojih je ključni omjer uloženi i povučeni sredstava (nacionalnog doprinosa i ugovorenih projekata), posebno sredstava ugovorenih kroz projekte u tematskim kolaborativnim istraživanjima.

Ključne aktivnosti u području **mobilnosti istraživača u Europskom istraživačkom prostoru uključuju:**

-nastavak provedbe projekta Sedmog okvirnog programa čiji je cilj ustrojavanje nacionalne kontakt točke za mobilnost istraživača u Agenciji za mobilnost i programe EU, posebice postizanje pune uključenosti RH u Europski portal za mobilnost istraživača te uključivanje dodatnih sveučilišta i znanstveno-istraživačkih instituta u nacionalnu mrežu za mobilnost istraživača

-usvajanje i provedbu Akcijskog plana za mobilnost istraživača, posebice praćenje da li znanstvene organizacije slijede preporuke iz Europske povelje za istraživače i Kodeksa o postupcima za angažiranje istraživača.

Provest će se završne pripreme za punopravno sudjelovanje Republike Hrvatske u programu Zajednice za nuklearnu energiju **EURATOM**: imenovanje nacionalnih osoba za kontakt i to jedne osobe iz Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost i jedne osobe iz Državnog zavoda za zaštitu od zračenja, usavršavanje nacionalnih osoba za kontakt i diseminacija informacija o programu EURATOM potencijalnim predlagateljima projekata, zaključivanje Memoranduma o pristupanju RH programu EURATOM što će provesti Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa čim Europska komisija osigura potreban pravni temelj. Ciljani datum pristupanja programu EURATOM je 1.1.2010. godine.

Budući da je članstvo u **Europskom istraživačkom fondu za ugljen i čelik** (European Research Fund for Coal and Steel – ERFCS) obavezno za sve nove države članice po pristupanju u EU, Povjerenstvo MZOŠ-a za Europski istraživački fond za ugljen i čelik izraditi će studiju o apsorpcijskim kapacitetima RH kao i prijedlog mjera za podizanje istraživačke sposobnosti za sudjelovanje RH u Europskom istraživačkom fondu za ugljen i čelik.

Također se planira:

-provedba nacionalnog Akcijskog plana «Znanost i društvo 2008-2010.» uključujući prilagođavanje nacionalne politike u tom području te

-usvajanje i provedba Plana mjera za intenziviranje sudjelovanja u aktivnostima Zajedničkog istraživačkog centra budući da pristup tim aktivnostima uključuje plaćanje nacionalnog doprinosa koji predstavlja stavku u nacionalnom doprinosu za Sedmi okvirni program.

3.26. OBRAZOVANJE I KULTURA

3.26.1. Obrazovanje i usavršavanje

3.26.1.1 Programi Zajednice u području obrazovanja i politike za mlade

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Nacionalna agencija za upravljanje programima Zajednice: Program za cjeloživotno učenje i program Mladi na djelu, Agencija za mobilnost i programe EU, počela je funkcionirati sa zadovoljavajućim brojem djelatnika i sredstava. Zakon o Agenciji za mobilnost i programe EU stupio je na snagu u studenom 2007. Statut Agencije usvojilo je Upravno vijeće Agencije (prosinac 2008. godine) nakon dostavljenih suglasnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Kapaciteti Agencije su osnaženi. Broj zaposlenih osoba narastao je na 14 osoba i planira se daljnje zapošljavanje. U 2008. godini unutar Agencije za mobilnost i programe Europske unije, a u okviru Programa mladi na djelu zaposlena su dva djelatnika, financijska sredstva su osigurana u proračunu Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Financijska sredstva za preostale djelatnike i operativne troškove Agencije osigurana su u proračunu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Europska komisija prihvatila je Plan rada Agencije za provedbu pripremnih mjera za Program za cjeloživotno učenje i Program Mladi na djelu početkom lipnja 2008. godine te je omogućila započinjanje aktivnosti stručnog usavršavanja za upravljanje decentraliziranim programima Zajednice koje organizira Europska komisija.

Sredstva za provedbu pripremnih mjera predviđena su prijedlogom projekta za jačanje kapaciteta nacionalne administrativne strukture kroz Instrument predpristupne pomoći IPA 2007. – I. komponenta kroz koji će se provoditi akreditacija Agencije za mobilnost i programe EU pri Europskoj komisiji. Sufinanciranje provedbe IPA projekta predviđeno je u Državnom proračunu.

U svrhu jačanja administrativnih kapaciteta Agencije za mobilnost i programe EU za Program za cjeloživotno učenje tijekom 2008. i jačanja apsorpcijskih kapaciteta obrazovnih ustanova koje će biti potencijalni predlagatelji projekata, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je iz Državnog proračuna za 2008. osiguralo sredstva za financiranje hrvatskih ustanova koje sudjeluju u projektima podprograma COMENIUS u svojstvu «tihog partnera» te sredstva za Program akademske mobilnosti koji je namijenjen jačanju apsorpcijskih sposobnosti visokih učilišta za podprogram ERASMUS.

Agencija za mobilnost i programe EU određena je ustanovom nadležnom za diseminaciju informacija o mogućnostima sudjelovanja državljana RH na natjecanjima za stipendije programa ERASMUS MUNDUS Balkan Cooperation Window i mogućnostima sudjelovanja visokih učilišta iz RH u mobilnosti u okviru ERASMUS MUNDUS External Cooperation Window. Aktivnosti su financirane iz Instrumenta prepristupne pomoći IPA i nije bilo sufinanciranja iz Državnog proračuna.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti izradilo je prijedlog Nacionalnog Programa za mlade, u kojem je kao jedna od mjera poticanja aktivnog sudjelovanja mladih u društvu navedeno i punopravno uključivanje RH u provedbu Programa Mladi na djelu, a nositelji te mjere su Agencija za mobilnost i programe Europske unije te MOBMS.

Nacrt prijedloga nacionalnog programa za mlade izrađen je za razdoblje od četiri godine, s početkom provedbe mjera u 2009. godini. U njegovoj izradi su sudjelovali stručnjaci i predstavnici udruga mladih i za mlade.

Održana je IV. Nacionalna konferencija „Nacionalni program za mlade – javna rasprava“ čiji je cilj bio upoznavanje sudionika s Nacrtom prijedloga Nacionalnog programa za mlade za novo provedbeno razdoblje i održavanje javne rasprave o ciljevima i mjerama dokumenta. Na Konferenciji su sudjelovali predstavnici udruga mladih i za mlade, studentskih udruga, pomladaka parlamentarnih političkih

stranaka, vjerskih organizacija, Savjeta mladih, Vijeća mladih, tijela državne uprave i lokalne samouprave te obiteljskih centara.

U tijeku je osnivanje Regionalnog Info-centra za mlade u Zagrebu, te se nastavlja s pružanjem potpore radu postojećih Regionalnih Info centara u Splitu, Rijeci i Osijeku, manjem Info centru u Bjelovaru i centru za mlade u Puli.

Imenovani su, na razdoblje od tri godine, novi članova Savjeta za mlade, međuresornog, savjetodavnog i stručnog tijela Vlade Republike Hrvatske koje je uz Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti glavni koordinator provedbe Nacionalnog programa djelovanja za mlade.

Izrađen je Prijedlog nacrta Nacionalne strategije za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladih, 2008. – 2012. (do kraja 2008. godine planira se njegovo usvajanje) te su provedeni natječaji za projekte usmjerene djeci i mladima, Klubovima za mlade te za projekte koji pridonose borbi protiv droga i svih oblika ovisnosti.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Početak 2009. planira se početak provedbe projekta Instrumenta predpristupne pomoći IPA 2007. – I. komponenta kroz koji će se provoditi akreditacija Agencije za mobilnost i programe EU pri Europskoj komisiji.

Do kraja 2009. godine planira se završetak provedbe pripremnih mjera i akreditacija Agencije kroz koju će se dokazati spremnost Agencije za mobilnost i programe EU za upravljanje Programom za cjeloživotno učenje i Programom Mladi na djelu. Planira se provedba pilot projekata unutar Programa za cjeloživotno učenje i programa Mladi na djelu te zapošljavanje novih djelatnika kojima će se osigurati odgovarajuća izobrazba kako bi Agencija od 1.1.2010. godine mogla upravljati Programom za cjeloživotno učenje i programom Mladi na djelu.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa provest će postupak zaključivanja Memoranduma o pristupanju RH EU za Program za cjeloživotno učenje čim Europska komisija ocijeni da se IPA projekt za jačanje nacionalne administrativne strukture za Program za cjeloživotno učenje i program Mladi na djelu (IPA 2007 – I. komponenta) odvija dinamikom koja će omogućiti završetak akreditacije Agencije za mobilnost i programe EU do kraja 2009. Ciljani datum pristupanja Programu za cjeloživotno učenje je 1.1.2010. godine.

Planira se zaključivanje Memoranduma o pristupanju programu Zajednice ERASMUS MUNDUS. Agencija za mobilnost i programe EU biti će imenovana nacionalnom točkom za kontakt za program ERASMUS MUNDUS. Ciljani datum pristupanja je 1.siječnja.2010. godine.

U prijedlogu Državnog proračuna za 2010. godinu bit će uvršten iznos nacionalnog doprinosa za Program za cjeloživotno učenje i ERASMUS MUNDUS i Program Mladi na djelu.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti planira provedbu slijedećih mjera:

- provedba mjera Nacionalnog programa za mlade
- provedba mjera Nacionalne strategije za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladih, 2008. – 2012.
- razrada kriterija za financiranje regionalnih, županijskih i gradskih Info-centara za mlade te pružanje potpore članstvu Zajednice Info-centara za mlade u ERYICI (Europska informativna i savjetodavna agencija za mlade)
- održavanje regionalnih susreta na kojima će se predstavnike lokalne i regionalne samouprave upoznati sa smjernicama nacionalne politike za mlade
- provedba analize i poticanje provedbe Zakona o savjetima mladih

3.26.1.2. Obrazovanje djece radnika migranta

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Donesen je Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08) koji preuzima odredbe Direktive Vijeća 77/486/EEZ. Navedenim zakonom su definirana prava i mogućnosti odgoja i obrazovanja djece migranata državljana država članica EU. Prema navedenom zakonu djeca državljana članica EU imaju pravo na osnovno i srednje obrazovanje kao i hrvatski državljani te se upisuju u školske ustanove u Republici Hrvatskoj pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani. Zakon podrazumijeva osiguravanje programa učenja i hrvatskog jezika i svladavanje programa za djecu migranata, kao i učenje materinjeg jezika i kulture države čiji su državljani. Navedene odredbe primjenjivat će se od dana pristupanja RH u EU.

Izrađen je nacrt Zakona o strukovnom obrazovanju kojeg je u prosincu 2008. godine prihvatila Vlada RH. Navedeni nacrt Zakona na odgovarajući način preuzima odredbe o odgoju i obrazovanju djece migranata u strukovnim školama.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. godine provest će se pripreme kako bi se predmetne odredbe Zakona o odgoju i obrazovanju mogle početi primjenjivati od datuma pristupanja RH EU. Temeljem Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, ministar donosi provedbene propise o programu i načinu provedbe neposrednog odgojno-obrazovnog rada koji se provodi u pripremnj dopunskoj nastavi kao i mjere za osposobljavanje učitelja i nastavnika koji provode navedeni neposredni odgojno-obrazovni rad. Ministar će navedene provedbene propise donijeti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu navedenog Zakona.

3.26.1.3. Reforme sustava obrazovanja i usavršavanja

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

U srpnju 2008. godine stupio je na snagu Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08) prema novom Zakonu sustavi osnovnog i srednjeg obrazovanja su usklađeni i čine dijelove jedinstvenog sustava odgoja i obrazovanja. Zakon se temelji na strateškim razvojnim dokumentima: Nacionalni program mjera za uvođenje obveznoga srednjoškolskog obrazovanja i Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010..

U lipnju 2008. godine stupio je na snagu Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (NN 63/08) kojim su se utvrdili standardi koje moraju ispunjavati svi dječji vrtići i druge pravne osobe koje provode programe predškolskog odgoja.

U lipnju 2008. godine, stupio je na snagu Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (NN 63/08).

Nakon donošenja Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08) započelo se s izradama novih provedbenih propisa.

U kolovozu 2008. godine donesen je Pravilnik o provođenju državne mature.

U prosincu 2008. godine nacrt Zakona o strukovnom obrazovanju, je Vlada prihvatila i podnijela Saboru RH. Njegove najvažnije karakteristike su modernizacija i uređenost strukovnoga dijela

sustava odgoja i obrazovanja na načelima otvorenosti, prohodnosti, partnerstva, temeljenoga na kompetencijama, usklađenosti obrazovanja s potrebama tržišta rada i s potrebama te sposobnostima pojedinca, a u skladu s razvojnim ciljevima usvojene Strategije.

U lipnju 2008. godine donesen je Državni pedagoški standard u srednjoškolskim ustanovama.

U području visokog obrazovanja u 2008. godini doneseni su:

-Popis akademskih naziva i akademskih stupnjeva te njihovih kratica (NN 45/08)

-Popis odgovarajućih stručnih naziva i njihovih kratica (NN 45/08)

-Popis stručnih naziva i njihovih kratica (NN 45/08)

-Pravilnik o sadržaju diploma i dopunskih isprava o studiju (NN 77/08)

-Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o mjerilima i kriterijima za osnivanje visokih učilišta (NN 58/08)

-Pravilnik o izmjenama i dopunama o posredovanju pri zapošljavanju redovitih studenata (NN 37/08)

Temeljem Zakona o obrazovanju odraslih (NN 17/07) izrađena su četiri provedbena propisa - pravilnika (NN 129/08):

-Pravilnik o sadržaju, obliku te načinu čuvanja i vođenja andragoške dokumentacije

-Pravilnik o evidencijama u obrazovanju odraslih

-Pravilnik o javnim ispravama u obrazovanju odraslih

-Pravilnik o standardima i normativima te načinu i postupku utvrđivanja ispunjenosti uvjeta u ustanovama za obrazovanje odraslih

Donošenje pravilnika omogućilo je standardiziranje uvjeta za obrazovanje odraslih. Završen je proces uspostave zakonskog okvira koji treba služiti uređivanju sustava obrazovanja odraslih te sustava osiguranja kvalitete obrazovanja odraslih.

Provedbene mjere

Provedbene mjere temelje se na „Planu razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010. koji predstavlja strateški dokument za razvoj odgoja i obrazovanja u RH. Usmjeren je na poticanje nacionalnog razvoja prema društvu i gospodarstvu temeljenom na znanju, u skladu s Lisabonskom strategijom. U prosincu 2008. godine usvojen je Akcijski plan za provedbu „Plana razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005-2010“ za 2009-2010. u suradnji Uprave za predškolski odgoj i osnovno obrazovanje, Uprave za srednjoškolsko obrazovanje, Uprave za visoko obrazovanje i Uprave za kurikulum. Akcijski plan predviđa uvođenje sustava pokazatelja za prikaz i usporedbu usklađenosti razvoja odgojno-obrazovnog sustava RH i onog država članica EU. Pokazatelji uspješnosti reformskih procesa bit će utvrđeni na razini čitavoga sustava odgoja i obrazovanja.

Na svim razinama obrazovanja provedene su aktivnosti u cilju uspostavljanja sustava za osiguravanje kvalitete kojega za osnovno obrazovanje provodi Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Sustav vanjskog osiguranja kvalitete visokog obrazovanja u nadležnosti je Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje i Agencije za znanost i visoko obrazovanje, dok je sustav unutrašnjeg osiguranja kvalitete u domeni visokih učilišta.

Rad na Hrvatskom kvalifikacijskom okviru se odvijao prema usvojenom Akcijskom planu za 2008. godinu (usvojilo ga Povjerenstvo za izradu HKO u ožujku 2008.). Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa imenovalo je Operativno povjerenstvo MZOŠ-a za potrebe rada Povjerenstva kao tijela koje donosi odluke na temelju radnih prijedloga Operativnoga povjerenstva. Isto je izradilo operativni plan provedbe svih aktivnosti prema usvojenim akcijskim planovima te logičku matricu provedbe projekta izrade HKO. Operativno povjerenstvo je izradilo prijedloge elemenata kvalifikacije te deskriptore razina okvira. Na portalu Vlade RH otvoren je mrežni prostor komunikacije s javnošću vezano uz rad na HKO. Također je pripremljena projektna dokumentacija za razvoj HKO kroz IPA program.

Vijeće za nacionalni kurikulum predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja usvojilo je Strategiju za izradu i razvoj nacionalnog kurikuluma za predškolski odgoj, opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje i Okvir nacionalnog kurikuluma. U prosincu 2008.g. izrađen je Nacrt nacionalnog okvirnog kurikuluma za predškolski odgoj i opće obvezno obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi. Spomenuti je dokument objavljen na web stranici Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i stavljen na javnu raspravu. Nacionalni okvirni kurikulum temeljni je dokument odgoja i obrazovanja na predškolskoj, osnovnoškolskoj i srednjoškolskoj razini. Riječ je o iznimno

važnom strateškom dokumentu obrazovnog sustava, po prvi put donesenom u Hrvatskoj. Njegovo je glavno obilježje primjena kompetencijskog pristupa u odgojno-obrazovnom radu, što znači planiranje i programiranje odgojno-obrazovnog rada prema odgojno-obrazovnim postignućima, odnosno vještinama i sposobnostima kojima dijete treba ovladati tijekom školovanja u programima osnovne i srednje škole u okviru različitih odgojno-obrazovnih područja.

Unutar Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa osnovana je Uprava za nacionalni kurikulum. Uprava prati realizaciju nacionalnog kurikuluma, a temeljem vrednovanja kurikulumskih sastavnica planira kratkoročne i dugoročne promjene unutar sustava odgoja i obrazovanja na razini predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja. Upravu čine dva odjela (Odjel za osiguravanje kvalitete nacionalnog kurikuluma i Odjel za profesionalni razvoj zaposlenih u odgoju i obrazovanju) s ukupno 7 zaposlenih djelatnika.

Ministarstvo je Uredbom Vlade RH imenovano nadležnim tijelom za područje obrazovanja unutar operativne strukture za provedbu IV. komponente IPA programa, Razvoj ljudskih potencijala. Provedene su pripreme za akreditaciju što uključuje izgrađivanje i usklađivanje kapaciteta s potrebama IPA regulative (zakonska promjena ustroja, Uredba o ustroju, Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu, priručnik, zaduženja osoba, izrada dokumentacije, usavršavanje zaposlenih). MZOŠ je u dvojakoj ulozi, kao korisnik projekata i kao tzv. linijsko ministarstvo unutar strukture provedbe.

Projektna dokumentacija je pripremljena za 10 projekata, od toga su dva projekta Ministarstva kao korisničke institucije (Razvoj Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira i Obrazovanje osoba s teškoćama u razvoju za zapošljavanje), dva su projekta Agencije za obrazovanje odraslih (Jačanje kapaciteta Agencije i Regionalna mreža ustanova za razvoj osnovnih kompetencija odraslih) te četiri projekta Agencije za strukovno obrazovanje (Jačanje kapaciteta Agencije, Provedba novih kurikuluma, Uspostava sustava osiguranja kvalitete i Jačanje institucionalnog kapaciteta za razvoj strukovnih kvalifikacija i standarda zanimanja).

U području reforme **predškolskog odgoja i naobrazbe** provedene su sljedeće mjere:

U skladu s razvojnim ciljevima zacrtanim u Planu razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005.-2010., koji se odnose na povećanje broja djece predškolske dobi upisane u predškolske programe, Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa je do 30. rujna 2008. godine;

- uz financijsku potporu Svjetske banke u 2008. godini opremilo 30 novih dječjih vrtića u onim općinama i gradovima koji do sada nisu imali organizirane programe za djecu predškolske dobi
- u partnerstvu s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave povećan je obuhvat djece u pet županija (Dubrovačko-neretvanska, Zadarska, Ličko-senjska, Požeško-slavonska, Osječko-baranjska) za oko 1.600. i uglavnom se odnosi na djecu u godini prije polaska u osnovnu školu
- do 30. rujna 2008. godine u Republici Hrvatskoj otvoren je još 21 novi dječji vrtić (od čega 18 privatnih) i ustrojeno 296 novih programa (ranog učenja stranih jezika, športskih programa, dramskih, glazbenih, likovnih i sl., kao i programa za djecu s posebnim potrebama – teškoćama u razvoju i darovitu djecu) kao doprinos raznolikosti pristupa u radu s djecom predškolske dobi

-imenovani su dječji vrtići kao **centri izvrsnosti za:**

stručno usavršavanje odgojitelja i stručnih suradnika koji će raditi s djecom predškolske dobi prema metodama Marije Montessori

imenovan je stručno-razvojni centar za stručno usavršavanje svih odgojitelja i učitelja kineziologije koji će s djecom ostvarivati športske programe

program odgoja za održivi razvoj

program ranoga učenja stranih jezika (francuskog engleskog, njemačkog i talijanskog jezika)

program istraživanja u predškolskom odgoju

program poticajnog okruženja i promijenjene uloge odgojitelja

-provode se programi za **bolesnu djecu**, tj. djecu predškolske dobi koja imaju zdravstvenih problema za vrijeme njihova liječenja u bolnicama

-sustavno se provodilo stručno usavršavanje ravnatelja, odgojitelja i stručnih suradnika

U području reforme **osnovnog obrazovanja** provedene su sljedeće mjere:

-u školskoj godini 2007./2008. provedeno je vanjsko vrjednovanje postignuća učenika 4. i 8. razreda (za učenike IV. razreda u 844 osnovne škole i 2.863 razrednih odjela, a za učenike VIII. razreda u 842 osnovne škole i 2.187 razrednih odjela; za učenike IV. razreda, 2. travnja 2008. i 3. travnja 2008.,

a za učenike VIII. razreda, 6. svibnja 2008. (Biologija, Kemija, Fizika, Povijest i Geografija) i 8. svibnja 2008. (Hrvatski jezik i strani jezik u redovnoj nastavi)

-Vijeća za nacionalni kurikulum izradilo je sastavnice nacionalnoga kurikuluma i time je završena izrada Okvira nacionalnog kurikuluma

-uspostavljen je upisnik ustanova, rezultata odgojnog i obrazovnog rada učenika i radnika (elektronička matica) – sukladno pravilniku o zajedničkom elektroničkom upisniku ustanova osnovnog školstva (ZEUS)

-sustavno se provodilo stručno usavršavanje ravnatelja, učitelja i stručnih suradnika

-ostvaruje se samovrednovanje škola

-nakon što je donesen Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (NN 63/08) započelo se njegovim provođenjem sukladno koeficijentu izvodljivosti (izgradnja i oprema škola, uklanjanje arhitektonskih barijera, smanjenje broja učenika u razrednim odjelima, rad u jednoj smjeni, zapošljavanje stručnih suradnika, asistenti i pomagači u nastavi, opremanje škola, stručno usavršavanje itd.)

-sustavno se stvaraju uvjeti za rad osnovnih škola u jednoj smjeni u skladu s koeficijentom izvodljivosti

U području reforme **srednjoškolskog obrazovanja** provedene su slijedeće mjere:

-nastavljeno je jačanje sustava za osiguranje kvalitete:

Uspostavljeni su uvjeti za razvoj sustava osiguranja kvalitete obrazovanja, uspostava se odvija se kroz nekoliko temeljnih projekata, na više razina i pravaca, počevši od unutarnjega ustrojavanja samoga ministarstva, popunjavanja i jačanja kapaciteta administracije te stručnih institucija (agencija), temeljitu pripremu za provedbu državne mature i provedbu nacionalnih ispita, međunarodno vrjednovanje učeničkih postignuća (PISA) i sudjelovanje u više programa pretprijetne pomoći EU. Dio sustava osiguranja kvalitete je provedba nacionalnih ispita što se odvija prema planu Projekta Državne mature u 2008. godini za III. razred gimnazijskih programa (pristupilo je 96% učenika od ukupnog broja prijavljenih).

Donesena je Odluka o prilagodbi ispitne tehnologije probne državne mature u III. razredima gimnazija i srednjih strukovnih škola u šk./god. 2008./2009. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa i Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja započeli su veliku obrazovnu kampanju "Ususret državnoj maturi". Kampanja ima za cilj informirati i educirati sve učenike 3. razreda srednjih škola – gimnazije, strukovne i umjetničke škole, o tome što je to i što im donosi državna matura, koju će, kao prva generacija učenika u povijesti obrazovnog sustava RH, polagati 2009/2010 godine. U rujnu 2008. godine je tiskana publikacija „U susret Državnoj maturi“.

Projekt Srednja škola za sve – provodi se na temelju Nacionalnoga programa mjera za uvođenje obveznoga srednjoškolskog obrazovanja drugu školsku godinu – neposrednim i posrednim poticajnim mjerama osiguranja uvjeta za obuhvat svih učenika na čitavom području RH srednjoškolskim obrazovanjem (uz pomoć poticajne mjere besplatnoga smještaja željeni upis u skladu s učeničkim sposobnostima i interesima ostvario je znatan broj učenika, a iz postojećih pokazatelja razvidno je, između ostaloga, da besplatan prijevoz koriste učenici svih županija, ali je također razvidno da je korištenje ove mjere veliko u onim županijama u čijim gradovima nema većega izbora nastavnih programa/zanimanja ili smještaja u učeničke domove-besplatnim prijevozom bilo je obuhvaćeno oko 22 000 učenika I. razreda. Ukupno upisani broj učenika I. razreda srednjih škola/programa u 2007/08. povećao se za 2,5% u odnosu na prošlu školsku godinu 2006/07.

-za 2008. godinu Ministarstvo je osiguralo dodatna sredstva za smještaj u učeničkim domovima

-prostorno su prilagođene škole za djecu s posebnim potrebama u Republici Hrvatskoj (učenici s motoričkim oštećenjima)

U području **strukovnoga obrazovanja** provedene su slijedeće mjere:

U srpnju 2008. godine Vlada RH je usvojila Strategiju razvoja sustava strukovnog obrazovanja, a u listopadu 2008. godine izrađen je prijedlog Akcijskoga plana provedbe Strategije čije se usvajanje planira za prosinac 2008. godine.

Aktivnosti su se intenzivno odvijale prema usvojenim strateškim koracima Agencije za strukovno obrazovanje, temeljem rezultata završenih projekata CARDS 2002 i 2003, što se nastavlja na

usvojenoj Strategiji. Razvojni ciljevi Strategije obuhvaćaju razvoj standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma, što implicira ulaganje u opremanje i stručno usavršavanje strukovnih škola i nastavnika.

U području **visokog obrazovanja** provedene su slijedeće mjere:

-jačanje Agencije za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) u ulozi vanjskoga osiguranja kvalitete/ razvoj sustava internog osiguranja kvalitete na visokim učilištima -AZVO je tijekom provedbe CARDS projekta 2003 „Jačanje Agencije za znanost i visoko obrazovanje u području osiguravanja kvalitete i razvoj pratećeg informacijskoga sustava“ organizirala niz seminara i radionica s ciljem pružanja pomoći ustanovama visokog obrazovanja pri uspostavi jedinica za osiguravanje kvalitete. Jedinice za osiguravanje kvalitete ustrojene su na svim sveučilištima i njihovim sastavnicama i započele su s radom. Sukladno zahtjevima dokumenta „Standardi i smjernice za osiguravanje kvalitete u Europskom visokoobrazovnom prostoru“ prema kojem su agencije zadužene za vanjsko osiguravanje kvalitete visokog obrazovanja i Uredbe Vlade o osnivanju Agencije za znanost i visoko obrazovanje, Agencija je u suradnji s konzultantima CARDS 2003 projekta izradila model vanjske prosudbe sustava osiguravanja kvalitete. Vanjska prosudba kvalitete bazira se na samoanalizi visokih učilišta, rezultatima provedene unutarnje prosudbe, nezavisnom radu povjerenstva za vanjsku prosudbu koje čine trenirani stručnjaci iz redova nastavnog osoblja, studenata i predstavnika gospodarstva te javnoj objavi rezultata/izvješća.

Vrednovanje visokih učilišta - proveden je pilot projekt neovisne vanjske periodične prosudbe sustava osiguravanja kvalitete na tri visoka učilišta u RH. U pilot projektu sudjelovali su vanjski i domaći stručnjaci za vanjsku neovisnu periodičku prosudbu. Fakulteti koji su sudjelovali u pilot projektu imaju sustave osiguravanja kvalitete uglavnom u početnoj fazi razvoja s tendencijom prelaska u razvijenu fazu u pojedinim elementima sustava.

Nastavak izgradnje sveučilišnih kampusa u Rijeci, Splitu, Osijeku te druga faza izgradnje znanstveno-učilišnog kampusa Borongaj.

Uvođenje e-indeksa na dijelu visokih učilišta u RH - pilot projektom uvođenja e-indeksa, odnosno „pametnih iksica“, u akademskoj godini 2008./2009. obuhvaćeno je 15 visokih učilišta.

Povezivanje visokog obrazovanja, znanosti i gospodarstva, jačanje dotoka informacija o potrebama tržišta rada u sustavu visokog obrazovanja – obzirom na prvu generaciju sveučilišnih i stručnih prvostupnika, koja je „izašla“ sa hrvatskih visokih učilišta u ljetnom semestru akademske godine 2007/2008, MZOŠ je u srpnju 2008. godine organizirao konferenciju na kojoj su sudjelovali predstavnici gospodarstva, visokih učilišta i studenata. Tema konferencije bila je zapošljivost prvostupnika, odnosno pravilno prepoznavanje njihovih kompetencija, vještina i razine znanja na tržištu rada. Kako bi tržište rada pravilno prepoznalo njihove kvalifikacije, a visoka učilišta dobila informacije potrebne za kvalitetnu izradu, MZOŠ je objavio i brošuru o Dopunskoj ispravi o studiju koja je upućena svim ustanovama u sustavu visokog obrazovanja.

Razvoj studijskih programa temeljenih na ishodima učenja – Nacionalna naklada za znanost provela je javni natječaj, cilj kojih je bio potaknuti obrazovne institucije da izrade institucijske strategije za uvođenje ishoda učenja, prilagodbu regulative i izradu institucijskog vodiča za definiranje mjerljivih ishoda učenja, osposobljavanje nastavnika i akademskog osoblja te reformu studijskih programa. Uz to, AZVO je organizirao seminare i predavanja u sklopu CARDS projekta, a koji su se djelomično ticali i reforme studijskih programa, odnosno točnije definicije ishoda učenja na studijskim programima.

Evaluacija i akreditacija poslijediplomskih sveučilišnih (doktorskih) programa.

U sustavu visokog obrazovanja u 2008. godini zaposleno je 400 novih zaposlenika u znanstveno-nastavnim, nastavnim ili suradničkim zvanjima.

U području **obrazovanja odraslih** provedene su slijedeće mjere:

Provedeni su Projekti u okviru koncepta cjeloživotnog učenja, uspostavljena nova partnerstva s gospodarstvom i socijalnim partnerima, uz razvijanje kapaciteta Agencije za obrazovanje odraslih uz povećanje broja djelatnika i njihovo usavršavanje.

Nastavljena je provedba Projekta CARDS 2004 koji se odnosi na osuvremenjivanje predmetne legislative, izrade baza podataka, izradu modela financiranja, javnu promidžbu, redefiniranje projekta opismenjanja odraslih. Očekivani rezultati će biti podloga daljnjega razvoja sustava obrazovanja odraslih te projekata iz programa pretpristupne pomoći kao i iz strukturnih fondova.

Jačanjem suradnje između MZOŠ-a i Agencije za obrazovanje odraslih, povezivanjem očekivanih rezultata projekta iz programa CARDS 2004 te potrebama gospodarstva i društva uspostavlja se sustav osiguranja kvalitete obrazovanja odraslih.

Započele su aktivnosti izrade prijedloga redefiniranja projekta Vlade RH "Za hrvatsku pismenost: Put do poželjne budućnosti - Desetljeće pismenosti u Hrvatskoj 2003. - 2012." sa zadaćom unošenja novih elemenata planiranja, programiranja i praćenja te vrednovanja projekta u kontekstu promjena pod kojima se projekt odvija.

Provedene su posebne mjere za **manjine** u cilju poboljšavanja kvalitete obrazovanja romske populacije u cijeloj obrazovnoj vertikali. U sve redovite programe predškolskog odgoja i obrazovanja intenzivnije se uključuju djeca pripadnici romske nacionalne manjine u skladu s mjerama Nacionalnog programa za Rome. Nastavlja se provedba i projekta Rome Education Fund – fonda za obrazovanje Roma Budimpešta i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, kao i obrazovne komponente projekta Phare 2005 čiji je nositelj Ured za manjine. U provedbi projekta sudjeluju Uprava za manjine MZOŠ-a koja je ustrojena 2008. i Agencija za odgoj i obrazovanje. U sklopu projekta Phare 2005 provode se aktivnosti za veću uključenost romske djece u predškolski odgoj i osnovno obrazovanje, te edukaciju roditelja o važnosti obrazovanja.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

U skladu s odredbama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN 87/08) i Državnom pedagoškom standardu osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (NN 63/08) planira se izrada šest novih provedbenih propisa od kojih neki objedinjavaju osnovno i srednje školstvo. Planira se donošenje pravilnika na temelju Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (npr. Pravilnik o opremanju dječjih vrtića) i Državnog pedagoškog standarda osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja.

U području **osnovnog obrazovanja** planira se izrada pravilnika o:

- postupku utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta, učenika
- uvjetima i načinu provođenja eksperimentalnih programa u osnovnim školama
- uvjetima, načinu rada, kriterijima financiranja te rasporedu vježbaonica
- načinu provedbe i mjerama za osposobljavanje učitelja i nastavnika koji provode neposredni odgojno-obrazovni rad u pripremnoj dopunskoj nastavi
- uvjetima i postupku izbora učitelja za rad u hrvatskoj nastavi u inozemstvu
- početku i završetku nastavne godine, broju radnih dana i odmora učenika
- broj učenika u redovitom i kombiniranom razrednom odjelu ili odgojno-obrazovnoj skupini osnovne škole
- načinu školovanja, praćenja i poticanja darovitih učenika
- uvjetima pod kojima učenik može završiti školu u kraćem vremenu
- načinu postupanja učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava
- načinu praćenja i ocjenjivanja učenika
- načinu provođenja mjere odgojno-obrazovnog tretmana produženog stručnog postupka
- načinu provedbe vanjskog vrednovanja i korištenja rezultata vrednovanja školskih ustanova
- načinu i postupku utvrđivanja uvjeta za početak rada školske ustanove
- pravilnik o djelokrugu rada tajnika
- poslovima, broju izvršitelja i količini radnoga vremena za administrativno-tehničke i pomoćne poslove
- tjednoj normi neposrednog i odgojno-obrazovnog rada učitelja u umjetničkim školama i ostalih poslova i aktivnosti koje proizlaze iz nastavnog plana i programa i školskog kurikulumu umjetničkih škola

- tjednim radnim obvezama učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi
 - odgovarajućoj vrsti obrazovanja učitelja, nastavnika i stručnih suradnika
 - načinu osposobljavanja pripravnika za samostalan rad tijekom pripravničkog staža i praćenja njegovoga rad s učenicima te sadržajima, načinu i uvjetima polaganja stručnog ispita
 - načinu i postupku stručnog osposobljavanja i usavršavanja učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja
 - uvjetima, načinu i razini napredovanja i nagrađivanja
 - načinu stjecanja, izdavanja i obnavljanja licencijske za rad te pravima i dužnostima učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja
 - sadržaju i obliku pedagoške dokumentacije i evidencije, uključujući i obrazac evidencije ustanova koje provode posebne programe za učenike s teškoćama
 - postupku i načinu unošenja i pristupa i korištenja podataka e- Matice.
- U području **strukovnog** obrazovanja planira se rad na provedbenim propisima koji će proizaći iz novoga Zakona o strukovnom obrazovanju.
- U području **visokog obrazovanja** planiraju se:
- izmjene i dopune Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju
 - izrada i donošenje Zakona o sveučilištima
 - izrada i donošenje Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju

Provedbene aktivnosti

Planira se nastavak reforme obrazovnog sustava koji se temelji na novim pedagoškim standardima, Nacionalnom kvalifikacijskom okviru i promjenama kurikuluma.

U području predškolskog odgoja i naobrazbe planira se:

- provedba Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (nulti koeficijent izvodljivosti) i usklađivanje veličine dječjeg vrtića
- izrada Akcijskog plana provedbe Državnog pedagoškog standarda za 2009. i 2010. godinu
- izrada Nacionalnog kurikuluma za predškolski odgoj i obrazovanje
- daljnji razvoj sustava kvalitete
- provedba sustava samovrednovanja
- stručno usavršavanje ravnatelja, odgojitelja i stručnih suradnika

U području osnovnog obrazovanja planira se:

- provedba Državnog pedagoškog standarda osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (sukladno koeficijentu izvodljivosti)
- daljnje razvijanje informacijskih i komunikacijskih vještina te kompetencija materinjega i stranoga jezika, matematičke i prirodno-znanstvene pismenosti, tehničke kulture poduzetništva i društvenih vještina u osnovnoj školi
- razvijanje instrumenata za TIMMS i PIRLS provjere znanja kako bi se na europskoj ljestvici mogli dodatno usporediti hrvatski ishodi obrazovanja, kao i instrumenata za poticanje samovrednovanja osnovnih škola
- daljnji razvoj sustava kvalitete
- provedba sustava samovrednovanja
- stručno usavršavanje ravnatelja, učitelja i stručnih suradnika
- prikupljanje i obrada podataka putem informacijskog sustava osnovnog školstva, rezultatima odgojnoga i obrazovnoga rada učenicima i radnicima (elektronska matica)
- izrada Nacionalnog kurikuluma osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja
- provođenje vanjskog vrednovanja
- ostvarivanje Nacionalnog kurikuluma osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja

U području srednjoškolskog obrazovanja planira se:

- donošenje i primjena novoga Zakona o strukovnom obrazovanju te provedba mjera i aktivnosti iz Akcijskog plana provedbe Strategije razvoja sustava strukovnog obrazovanja (jačanje usklađenosti

obrazovanja s potrebama tržišta rada, modernizacija obrazovnih ustanova u materijalnim i ljudskim kapacitetima, jačanje partnerstava)

-jačanje kapaciteta i razvoj sustava osiguranja kvalitete obrazovanja (praćenje provedbe mjera iz Nacionalnog programa mjera za uvođenje obveznoga srednjoškolskog obrazovanja, nacionalnih ispita, provedbe obrazovne kampanje za pripremu Državne mature, rezultata vanjskoga vrjednovanja i samovrednovanja, provedba Državne mature)

-nastavak rada na Hrvatskom kvalifikacijskom okviru prema usvojenom višegodišnjem akcijskom planu rada – diseminacija, provedba rezultata iz 2008. godine, izrada modela i standarda kvalifikacija, implementacija u zakonodavni okvir, nastavak usklađivanja

-početak provedbe projekata iz IPA programa prema Operativnom programu Razvoj ljudskih potencijala

U području **visokog obrazovanja** planira se:

-izrada Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, provedba akcijskog plana za HKO

-poticati učinkovitiji proces integracije četiriju zasad neintegriranih sveučilišta

-nastavak vrednovanja visokih učilišta – jačanje Agencije za znanost i visoko obrazovanje

-razvoj sustava jamstva kvalitete

-povećanje mobilnosti nastavnika i studenata

-povezivanje visokog obrazovanja, znanosti i gospodarstva

-provedba Akcijskog plana za provedbu Plana razvoja odgoja i obrazovanja u kojem će biti izraženi ciljevi: osnaživanje veza između visokog obrazovanja i tržišta rada, povećanje efikasnosti sustava visokog obrazovanja, osnaživanje resursa u sustavu visokog obrazovanja, povećanje kvalitete visokog obrazovanja, povećanje pristupa visokom obrazovanju

-nastavak izgradnje sveučilišnih kampusa Rijeka, Split, Osijek, Dubrovnik te znanstveno-učilišnog kampusa u Zagrebu

-uspostava binarnog sustava visokog obrazovanja (stručnih i sveučilišnih studija)

-osposobljavanje kadrova za trajno praćenje i vrednovanje znanstvenog i visoko stručnog rada prema svjetskim standardima

-razvijanje stručnih studija u manjim urbanim sredinama

-osnaživanje akademske afirmacije hrvatskih visokih učilišta izvan RH

-evaluacija i akreditacija poslijediplomskih studijskih programa

-nastavak projekta vrednovanja visokih učilišta na uzorku od deset institucija

-osnaživanje kapaciteta MZOŠ-a za koordinaciju reformi visokoga obrazovanja

-razvoj sustava prikupljanja podataka o visokom obrazovanju za potrebe MZOŠ-a

-osnaživanje sveučilišta u provođenju lump sum sustava financiranja

-poticanje razvoja stručnih studija u manjim urbanim sredinama

U području **obrazovanja odraslih** planira se:

-daljnja primjena rezultata iz projekta CARDS 2004 Obrazovanje odraslih i rad u skladu sa Strategijom Očekivani rezultati će biti podloga daljnjega razvoja sustava obrazovanja odraslih te projekata iz programa iz strukturnih fondova isto je u 2008.godini

-jačanje kapaciteta Agencije za obrazovanje odraslih

-uspostava baze podataka kojom će se moći učinkovitije razvijati djelatnost obrazovanja odraslih u skladu sa Strategijom

-razvijanje mehanizama promidžbe obrazovanja odraslih

-uspostavljanje kapaciteta za stručni nadzor nad obrazovanjem odraslih

-donošenje novih obrazovnih programa u skladu s aktivnostima i rezultatima rada na Hrvatskom kvalifikacijskom okviru

-intenzivno uspostavljanje partnerstava na svim razinama usmjerenim ka usklađivanju obrazovne ponude i potreba tržišta rada

-provedba propisa iz pravilnika u području obrazovanja odraslih (standardizacija uvjeta izvođenja obrazovanja programa obrazovanja odraslih, standardizacija evidencija i razvoj baze podataka prema propisanim standardima)

3.26.2. Kultura

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Odjel za kulturnu kontaktnu točku (u daljnjem tekstu Kulturna kontaktna točka-KKT/Cultural Contact Point-CCP) u Ministarstvu kulture zadužen je za provedbu programa Kultura 2007.-2013., sukladno Memorandumu o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u programu Kultura (od 2007. do 2013.) koji je potvrđen dana 15. lipnja 2007. godine (NN MU 7/07).

Aktivnosti Odjela za kulturnu kontaktnu točku financiraju se svake godine od strane Ministarstva kulture i Europske komisije, a prema godišnjem pozivu na natječaj za sufinanciranje raspisanom od strane Opće uprave za obrazovanje i kulturu Europske komisije i Izvršne agencije za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu (u daljnjem tekstu Izvršna agencija), nadležne za provedbu programa Kultura 2007.-2013. Svake godine Odjel predaje izvješće Europskoj komisiji i Izvršnoj agenciji o svojem radu i provođenju predviđenih aktivnosti u protekloj godini te istovremeno predaje plan rada za iduću godinu.

Kulturna kontaktna točka sudjeluje na svim sastancima i konferencijama organiziranim od strane i/ili u suradnji s Europskom komisijom, Izvršnom agencijom i ostalim Kulturnim kontaktnim točkama te prisustvuje drugim konferencijama i seminarima prema preporuci Opće uprave za obrazovanje i kulturu i/ili Izvršne agencije. U 2008. godini KKT Hrvatske sudjelovala je na redovitim godišnjim sastancima koji se održavaju tijekom predsjedanja pojedine zemlje Europskom unijom (Avignon/Francuska; Ljubljana/Slovenija) te na obveznim sastancima u Bruxellesu /Belgija, na informativnom danu na temu programa Kultura 2007.-2013., u organizaciji Opće uprave za obrazovanje i kulturu Europske komisije, Izvršne agencije i Kulturne kontaktne točke Mađarske u Budimpešti te na konferencijama na temu Godine interkulturnog dijaloga 2008. i Kulturna suradnja i međunarodni odnosi održanima u Ljubljani za vrijeme predsjedanja Slovenije Europskom unijom te na održanoj konferenciji na temu Europske strategije za kulturu u Bruxellesu.

Na poziv Ministarstva kulture Makedonije i Kulturne kontaktne točke Makedonije, prigodom pristupanja Makedonije Programu, KKT Hrvatska je održala info dan na temu programa Kultura 2007.-2013. Odjel KKT redovito organizira i održava seminare i prezentacije na temu programa Kultura 2007.-2013., individualne konzultacije s korisnicima Programa te prema potrebi korisnika i drugih inicijativa EU-a dostupnih hrvatskom kulturnom sektoru. U 2008. godini seminari/informativni dani održani su na Korčuli te u: Zagrebu, Dubrovniku, Osijeku, Splitu, Zadru, Puli i Rijeci. Svi seminari i/ili informativni dani organiziraju se u suradnji s predstavnicima županija, gradova, institucija i udruga u kulturi te u suradnji s regionalnim razvojnim agencijama. Također, u suradnji sa slovenskom kulturnom kontaktnom točkom, hrvatska kulturna kontaktna točka sudjelovala je na okruglom stolu organiziranom od strane hrvatskog etnološkog društva u okviru 10. Hrvatsko-slovenskih etnoloških paralela. Prigodom susreta hrvatskog i slovenskog arhivističkog društva održana je radionica na temu programa Kultura 2007.-2013.

Internetska stranica programa Kultura 2007.-2013. svakodnevno se ažurira te je istovremeno povezana bannerom na internetsku stranicu culturenet.hr (web portal hrvatske kulture). Objavljena je dvojezična Baza podataka za prijavu i pretraživanje predloženih projektnih ideja, na hrvatskom i engleskom jeziku, koja će Kulturnoj kontaktnoj točki ujedno služiti kao dokumentacijska baza.

Brošura na temu programa Kultura 2007.-2013., koja uz informacije o samom programu sadrži i primjere projekata te financiranje kulturnih djelatnosti u Republici Hrvatskoj, otiskana je i predstavljena javnosti u ožujku 2008. godine u Ministarstvu kulture, u prisutnosti ministra kulture i šefa Delegacije Europske komisije u Republici Hrvatskoj te medija i hrvatskih predstavnika (suorganizatora) u projektima koji se odvijaju u okviru gore spomenutog programa. U suradnji s Delegacijom EK u Hrvatskoj tiskani su dodatni primjerci deplijana na temu programa Kultura 2007.-2013., i ostalih aktivnosti koje spomenuti program obuhvaća. Tiskani su deplijani koji obuhvaćaju osnovne informacije o Ministarstvu kulture, programu Kultura 2007.-2013. te o culturenet-u, namijenjeni svim potencijalnim korisnicima programa Kultura 2007.-2013. Za tisak je pripremljena i druga po redu brošura, koja će javnosti biti predstavljena tijekom zajedničkog predstavljanja spomenutog Odjela i

programa Kultura 2007.-2013. s Vladinim Uredom za nevladine organizacije koji je u Hrvatskoj zadužen za provedbu programa Europa za građane. Kulturna kontaktna točka sudjelovala je i na različitim okruglim stolovima i panel diskusijama organiziranim od strane hrvatskih kulturnih djelatnika.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Hrvatska kulturna kontaktna točka u svom daljnjem radu realizirat će sve aktivnosti predviđene planiranim radnim programom i obvezama rada Kulturne kontaktne točke koje su propisane od strane EK, a u skladu s potrebama korisnika Programa, dogovorima i aktivnostima s drugim Odjelima u zemljama članicama programa Kultura 2007.-2013. te preporukama Opće uprave za kulturu i obrazovanje EK i Izvršne agencije.

Nastavit će se suradnja s ostalim nacionalnim koordinatorima programa Europske unije kojih je Republika Hrvatska punopravan član.

3.27. OKOLIŠ

Ovaj prijedlog NPPEU 2009 sukladan je obvezama RH koje smo prikazali „*Planom za uspostavu potrebnih administrativnih kapaciteta na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini i potrebnih financijskih sredstava za primjenu okolišnog *acquis**“, izrađenim u sklopu pregovora za poglavlje 27. Okoliš i usvojenim na Vladi RH 29. veljače 2008. Međutim, s obzirom na najavljene restrikcije državnog proračuna, posebno su označeni dijelovi koji predviđaju povećanje administrativnih kapaciteta, uz napomenu da će se planirano zapošljavanje ostvariti u mjeri u kojoj to bude predviđeno državnim proračunom za 2009.

3. 27.1. Horizontalno zakonodavstvo

(Pristup javnosti informacijama o okolišu i sudjelovanje javnosti; Odgovornost za okoliš; Procjena utjecaja na okoliš - PUO; Strateška procjena utjecaja na okoliš - SPUO; Izvješćivanje i suradnja s EEA; Klimatske promjene; Civilna zaštita; INSPIRE)

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša (NN 110/2007) Vlada Republike Hrvatske donijela je, 29. svibnja 2008. godine, Uredbu o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/2008), kojom su u potpunosti prenijete odredbe Direktive 2003/35/EZ o sudjelovanju javnosti kod izrade određenih planova i programa koji se odnose na okoliš, dok su odredbe Direktive 2003/4/EZ već prenesene navedenim Zakonom.

U okviru projekta kojega financira nizozemska Vlada "Provedba zahtjeva okolišnog *acquis*-a u vezi s pristupom informacijama o okolišu i sudjelovanjem javnosti kod izdavanja odobrenja vezano za okoliš" održano je nekoliko seminara u četiri županije. Svrha seminara bila je ojačati sposobnost službenika na lokalnoj i regionalnoj razini u vezi s pristupom informacijama o okolišu i sudjelovanjem javnosti u pitanjima okoliša. U okviru projekta izrađeni su priručnici za primjenu odredaba Direktive 2003/35/EZ i Direktive 2003/4/EZ. Priručnici su namijenjeni službenicima na središnjoj, regionalnoj i lokalnoj razini, koji rade na poslovima informiranja javnosti o okolišu i sudjelovanja javnosti u pitanjima okoliša, ali isto tako i nevladinim udrugama i zainteresiranoj javnosti koja se želi uputiti u mogućnosti informiranja i sudjelovanja u donošenju odluka vezano za pitanja okoliša.

Na temelju Zakona o zaštiti okoliša, Vlada RH donijela je u lipnju 2008. godine Uredbu o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 64/2008), Uredbu o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/2008) te je donesen i Pravilnik o povjerenstvu za stratešku procjenu (NN 70/2008) kojima su u zakonodavstvo RH u potpunosti prenesene odredbe Direktive 2001/42/EZ o procjeni učinaka pojedinih planova i programa na okoliš.

Na temelju Zakona o zaštiti okoliša, Vlada RH donijela je u lipnju 2008. godine Uredbu o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 64/2008) kojom je postupak procjene utjecaja na okoliš u RH u potpunosti usklađen s odredbama Direktive 85/337/EEC o procjeni utjecaja određenih javnih i privatnih projekata na okoliš.

Vlada RH donijela je u studenome 2008. godine Uredbu o načinu utvrđivanja šteta u okolišu (NN 139/2008), a do kraja 2008. godine usvojit će se i Pravilnik o mjerama otklanjanja šteta u okolišu i sanacijskim programima čime će Direktiva 2004/35/EZ o odgovornosti za okoliš u pogledu sprječavanja i otklanjanja šteta u okolišu biti u potpunosti prenesena u hrvatsko zakonodavstvo.

Klimatske promjene

Direktiva 2003/87/EZ kojom se utvrđuje shema za trgovanje kvotama emisije stakleničkih plinova unutar Zajednice i Direktiva 2004/101/EZ kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 2003/87/EZ s obzirom na projektne mehanizme Kyotskog protokola u potpunosti je prenesena u hrvatsko zakonodavstvo Uredbom o emisijskim kvotama stakleničkih plinova i o načinu trgovanja emisijskim

jedinicama i Uredbom o provedbi fleksibilnih mehanizama Kyotskog protokola, koje je Vlada RH usvojila u prosincu 2008. godine.

U tijeku je provedba javne rasprave s dionicima o Prijedlogu *Nacionalnog plana raspodjele emisijskih kvota stakleničkih plinova u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2010. do 2012. godine* kojim će se utvrditi ukupna količina za raspodjelu postrojenjima koja se bave djelatnostima navedenim, a potom raspodjela emisijskih kvota pojedinim postrojenjima sukladno Dodatku I. Direktive 2003/87/EZ. Usvajanje Nacionalnog plana raspodjele planira se u drugom tromjesečju 2009. godine. U okviru aktivnosti CARDS 2004 projekta provode se aktivnosti stavljanja u rad Registra emisija stakleničkih plinova koji vodi Agencija za zaštitu okoliša. U srpnju 2008. je izvršena instalacija *softwarea* Europske komisije. Registar je prijavljen ITL-u (International Transaction Log), međunarodnom dnevniku transakcija pri Tajništvu UNFCCC konvencije, čime je sustav uspostavljen i Agencija za zaštitu okoliša (AZO) će nastaviti obavljati vođenje Registra prema propisanom protokolu Tajništva UNFCCC i Uredbama 2216/2004 o standardiziranim i sigurnosnim sustavima registara emisija sukladno Direktivi 2003/87/EZ i sukladno Odluci 280/2004/EZ i 916/2007 kojom se dopunjuje Uredba Komisije 2216/2004.

Vežano za pripremu RH za provedbu Odluke 1753/2000/EZ kojom se uspostavlja sustav praćenja prosječnih emisija CO₂ iz novih osobnih automobile u lipnju 2008. usvojen je Zakon o sigurnosti prometa na cestama (NN 67/2008) kojim je uređen način provedbe Odluke, definirana nadležna tijela za provedbu i drugi uvjeti potrebni za uspostavu sustava za praćenje prosječne specifične emisije CO₂ iz novih osobnih vozila.

Izrađena je Nacionalna strategija za provedbu UNFCCC-a i Kyotskog protokola u Republici Hrvatskoj s planom djelovanja. Ciljevi i mjere navedeni u planu djelovanja integralni su dio „Plana zaštite i poboljšanja kakvoće zraka u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2008. -2011. godine“ kojeg je Vlada RH usvojila u svibnju 2008. (NN 61/2008).

U svibnju 2008. Tajništvu UNFCCC dostavljeno je Izvješće o inventaru emisija za 2008. godinu, koje obuhvaća period 1990.-2006. U kolovozu 2008. godine Tajništvu UNFCCC je dostavljeno Inicijalno izvješće o promjeni klime vežano za izvršenje obveza prema Kyotskom protokolu.

U okviru projekta „Tehnička pomoć Europske komisije Hrvatskoj za provedbu Kyotskog protokola: trgovanje emisijama i ostale troškovno učinkovite mjere smanjenja emisije“ izrađuju se dodatne analize mjera za smanjenje emisije stakleničkih plinova u dijelu koji se odnosi na povećanje korištenja solarne energije i povećanje energetske efikasnosti u zgradarstvu koje u Hrvatskoj imaju veliki potencijal, ali su dosad nedovoljno zastupljene. Stoga je Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva u suradnji sa Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva i Hrvatskom gospodarskom komorom u srpnju 2008. godine organiziralo dvodnevni seminar o korištenju solarne energije i energetske efikasnosti u zgradarstvu.

Civilna zaštita

Slijedom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju (NN 79/2007) u koji su ugrađene odredbe Direktive 96/82/EZ (Seveso II), donesen je Pravilnik o metodologiji za izradu procjene ugroženosti i planova zaštite i spašavanja (NN 38/2008).

Potpisan je Memorandum o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u "Financijskom instrumentu za civilnu zaštitu". Zakon o potvrđivanju Memoranduma o razumijevanju donesen je na sjednici Hrvatskog sabora 25. travnja 2008. godine (NN - MU 3/2008).

U cilju jačanja administrativnih kapaciteta donesena je Uredba o unutarnjem ustrojstvu Državne uprave za zaštitu i spašavanje (NN 83/2008). Na temelju spomenute Uredbe, u kolovozu 2008. godine donesen je Pravilnik o unutarnjem redu. **Pravilnikom Državna uprava za zaštitu i spašavanje (DUZS) predviđa 911 radnih mjesta, a kako trenutno DUZS ima 640 djelatnika, dinamika**

popunjavanja preostalih 271 mjesta odvijat će se propisanim planom zapošljavanja što ga donosi Središnji državni ured za upravu.

Agencija za zaštitu okoliša

Prioritetni zadatak Agencije za zaštitu okoliša je uspostava, razvoj i vođenje Informacijskog sustava zaštite okoliša (ISZO). Uredba o informacijskom sustavu zaštite okoliša (NN 68/2008) stupila je na snagu u lipnju 2008. godine. Agencija je izradila nacrt Programa razvoja i vođenja ISZO.

Kontinuirano se radi na ažuriranju Nacionalne liste pokazatelja, kao instrumenta za praćenje stanja okoliša te provedbe i ostvarivanja ciljeva politike zaštite okoliša. Uz redovito održavanje postojećih baza podataka u funkciji ISZO-a, Agencija je razvila i učinila dostupnom javnosti niz novih baza podataka po tematskim područjima, kao i bazu dokumenata održivog razvitka i zaštite okoliša. Do kraja godine će se uspostaviti Inventar stakleničkih plinova za izračun i izvješćivanje o svim antropogenim emisijama iz izvora i uklanjanje pomoću ponora stakleničkih plinova.

U 2008. godini, slijedom obveza prema Europskoj agenciji za okoliš (EEA) i drugim međunarodnim institucijama, te sukladno postavljenim rokovima, Agencija za zaštitu okoliša je dostavila sve tražene podatke i izviješća (putem EIONET-a – europske informacijske i promatračke mreže).

Nacionalni Registar emisija stakleničkih plinova je uspostavljen i prijavljen međunarodnom dnevniku transakcija (ITL). Potporu aktivnostima na razvoju sustava trgovanja emisijama stakleničkih plinova, uključujući Nacionalni registar, daje projekt CARDS 2004 „Potpora daljnjem usklađivanju hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom zajednice u području zaštite okoliša“.

Shodno obvezama Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime i relevantnoj EU legislativi, Agencija za zaštitu okoliša je Europskoj agenciji za zaštitu okoliša (EEA) dostavila Izvješće o inventaru stakleničkih plinova – NIR 2008. U sklopu izrade Inicijalnog izviješća Republike Hrvatske prema Kyotskom protokolu izrađen je opis Nacionalnog Registra emisija stakleničkih plinova za čiju je uspostavu i vođenje Agencija zadužena. U potpunosti je nužna informatička oprema te je instaliran softver registra - Community Registry za potrebe usklađivanja s europskim registrom. Instalacijom softvera i izrađenim opisom u Izvješću ispunjene su obveze i rokovi definirani pripadajućim odredbama Kyotskog protokola.

Tijekom 2008. godine, provedeno je usklađivanje akata Agencije s odredbama Zakona o zaštiti okoliša. Vlada RH dala je 4. rujna 2008. godine suglasnost Agenciji na prijedlog izmjena i dopuna Statuta. Osim usklađivanja s odredbama navedenog Zakona, Statutom je dana i nova organizacijska struktura Agencije. Usvajanjem Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu Agencije, koje je u postupku, steći će se uvjeti za zapošljavanje 15 djelatnika.

Agencija sudjeluje u Regionalnom CARDS CLC projektu, financiranom od strane EEA, kako bi se ažurirala postojeća baza podataka o pokrovu zemljišta (Corine Land Cover), kao i projektima iz programa CARDS, PHARE, LIFE, IPA. Provedeno je i zaključeno nekoliko manjih projekata na bazi bilateralne suradnje RH i zemalja članica EU (Nizozemska, Belgija, Švedska).

INSPIRE Direktiva 2007/2/EZ

Vezano uz INSPIRE Direktivu 2007/2/EZ temeljem Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (NN 16/2007), u daljnjem tekstu: Zakon, definirana je uspostava Nacionalne infrastrukture prostornih podataka (NIPP) u Republici Hrvatskoj. Zakon, odnosno poglavlje o NIPP-u daje osnovna načela uspostave NIPP-a, tj. definiciju, sadržaj, definira zadatke, subjekte i tijela NIPP-a, podatke obuhvaćene NIPP-om, te rokove izvršenja pojedinih zadataka na uspostavi NIPP-a. Poglavlje Zakona o NIPP-u usklađeno je s INSPIRE direktivom (Directive 2007/2/EC), što ne znači da je ovim Zakonom direktiva INSPIRE potpuno implementirana u hrvatsko zakonodavstvo nego su uspostavljeni temeljni okviri i principi.

Na sjednici Vijeća održanoj 04. rujna 2008. godine usvojen je Plan rada Vijeća za 2008. godinu. Aktivnosti navedene u planu rada dijelom su realizirane do sada, a dio će biti realiziran do kraja 2008. godine. Aktivnosti će provesti Vijeće i Odbor NIPP-a u suradnji s Državnom geodetskom upravom. Zakonom su predviđene tri upravljačke razine (tijela NIPP-a):

1. Vijeće NIPP-a
2. Odbor NIPP-a
3. Radne skupine

Državna geodetska uprava obavlja poslove tajništva Vijeća NIPP-a, koordinacije svih tijela NIPP-a i tehničke podrške. Rješenjem Vlade RH od 31. svibnja 2007. godine osnovano je Vijeće NIPP-a koje je reorganizirano Rješenjem Vlade od 31. srpnja 2008. godine. Prva konstituirajuća sjednica Vijeća održana je 04. rujna 2008. godine na kojoj je osnovan Odbor NIPP-a te dvije radne skupine:

- radna skupina za tehničke standarde
- radna skupina za politiku razmjene prostornih podataka.

Ustrojstvena jedinica u Državnoj geodetskoj upravi koja će pružati tehničku podršku uspostavi NIPP-a, obavljati poslove tajništva Vijeća NIPP-a te koordinirati rad tijela NIPP-a nije osnovana.

Edukacija kroz seminare o uspostavi NIPP-a

U cilju upoznavanja sveukupnog geoinformacijskog društva s konceptom NIPP-a te priprema za rad Vijeća i drugih tijela NIPP-a, Državna geodetska uprava organizirala je u 2007. godini dva savjetovanja, a u 2008. godini jedno savjetovanje na koje je dovela stručnjake iz zemalja koje su najviše napravile u razvoju NIPP-a u svojim sredinama. Sudionici savjetovanja imali su priliku upoznati se s infrastrukturom prostornih podataka Kanade i Švedske u 2007. godini te Njemačke u 2008. godini.

Publikacija - Nacionalna infrastruktura prostornih podataka u Republici Hrvatskoj

Državna geodetska uprava izdala je u svibnju 2008. godine publikaciju Nacionalna infrastruktura prostornih podataka u Republici Hrvatskoj koja je tiskana na hrvatskom jeziku u 1000 primjeraka. Izradu je potpomogla Europska unija u sklopu Projekta sređivanja katastra i zemljišnih knjiga. Namjera je bila da se stručna javnost koja je neposredno uključena u izgradnju NIPP-a, bilo na nacionalnoj, regionalnoj, lokalnoj ili gospodarskoj razini, što bolje upozna s osnovama NIPP-a, kao i da se što šira opća javnost, tj. korisnici, informiraju o njoj.

Sudjelovanje na 2. INSPIRE konferenciji

Državna geodetska uprava predstavila je na 2. INSPIRE konferenciji održanoj od 23.-25. lipnja 2008. godine u Mariboru hrvatska iskustva u području razmjene iskustava i znanja u razvoju nacionalne infrastrukture prostornih podataka, prezentacijom i člankom pod nazivom „Sharing of experiences: A tool for building a national Spatial Data Infrastructure (SDI)“

Inspekcija zaštite okoliša (MZOPUG)

Vežano na procese prilagodbe nacionalnog zakonodavstva u području okoliša s pravnom stečevinom EU, u cilju učinkovite primjene donesenih propisa, inspekcija zaštite okoliša je u 2008. godini nastavila aktivnosti koordinacije inspekcijskih službi nadležnih za nadzor pojedinih sastavnica okoliša provedbom zajedničkih inspekcijskih nadzora na temelju Sporazuma o suradnji inspekcijskih službi u području okoliša i realizacijom projekta PHARE 2005 “Jačanje inspekcije zaštite okoliša za provedbu novog zakonodavstva u području zaštite okoliša”.

Sukladno navedenim obvezama, a u funkciji jačanja kapaciteta inspekcije zaštite okoliša glede provedbe nove okolišne regulative, osobito primjene IPPC Direktive te SEVESO II Direktive, tijekom 2008. godine završen je postupak prijama u državnu službu za 7 novih inspektora, dok je za 2 inspektora postupak prijama u tijeku. Očekuje se da će se time do konca 2008. godine u Upravi za

inspekcijske poslove MZOPUG-a popuniti svih 82 planiranih radnih mjesta inspektora zaštite okoliša.

Kontinuirano jačanje kapaciteta inspektora zaštite okoliša i poboljšanje njihovih profesionalnih znanja i vještina provodi se neposrednim sudjelovanjem u programima/projektima u okviru IMPEL (Implementation and Enforcement of Environmental Law), ECENA (Environmental Compliance and Enforcement Network for Accession), INECE (The International Network for Environmental Compliance and Enforcement) i REPIN (Regulatory Environmental Programme Implementation Network) mreže, te uključivanjem u TAIEX-ove aktivnosti, kao i njihovim sudjelovanjem u programima i radionicama druge službi.

Tijekom 2008. godine nastavljena je implementacija ECENA višegodišnjeg plana rada 2007.-2010. (Multiannual Work Plan – MAWP) koji je usvojen na 1. Plenarnoj sjednici ECENA mreže u Zagrebu u siječnju 2006. godine. Predstavnici inspekcije zaštite okoliša su u okviru aktivnosti MAWP - a sudjelovali na ECENA Treningu trenera vezano na primjenu Direktive o odlagalištima otpada i Direktive o spaljivanju otpada (Mađarska, lipanj/srpanj 2008. godine).

Predstavnici inspekcije zaštite okoliša sudjelovali su u radu 3. Plenarne sjednice ECENA mreže koja je u rujnu 2008. godine održana u Istanbulu, Turska na kojoj su prezentirana iskustva inspekcije zaštite okoliša u primjeni okolišnih EU Direktiva, te iskustva stečena sudjelovanjem inspekcije u aktivnostima u okviru IMPEL mreže.

Inspekcija zaštite okoliša je i u 2008. godini nastavila aktivnosti vezano na provedbu PHARE 2006 horizontalnog višekorisničkog programa za Okoliš i Proširenje za četiri zemlje kandidatkinje (Bulgarska, Hrvatska, Rumunjska i Turska) u sklopu projekta „Razvoj kapaciteta za primjenu i provedbu zakonodavstva u zaštiti okoliša putem ECENA i IMPEL mreže, (MCP faza II), Europeaid/124643/D/SER/Multi”.

Predstavnici inspekcije zaštite okoliša u radu IMPEL mreže sudjelovali su u aktivnostima koje uključuju:

- 31. plenarnu sjednicu IMPEL mreže, u Ljubljani (Slovenija), 28.-29. svibnja 2008. godine
- godišnju međunarodnu konferenciju o prekograničnom prometu otpadom u organizaciji mreže IMPEL, klastera TFS o prekograničnom prometu otpadom (IMPEL TransFrontier Shipments of Waste Cluster), u Sofiji (Bugarska), 23.-25. travnja 2008. godine
- zajedničke inspekcijske nadzore i razmjenu inspektora u sklopu IMPEL projekta TFS Enforcement Actions (provedbene akcije za prekogranični promet otpadom) u Beču, Linzu i Subenu (Austrija), 13.-16. travnja 2008. godine
- radni sastanak u okviru IMPEL TFS NCP Enforcement Exchange Day projekta u Faru (Portugal), 22. siječnja 2008. godine
- radionicu u okviru IMPEL-ovog projekta Comparison programme for landfill inspection and monitoring (Program usporedbe nadzora i praćenja odlagališta otpada) u Beču (Austrija), 18. siječnja 2008. godine

Uprava za inspekcijske poslove MZOPUG započela je 14. siječnja 2008. godine s provedbom PHARE 2005 projekta “Jačanje inspekcije zaštite okoliša za provedbu novog zakonodavstva u području zaštite okoliša”. Ukupna vrijednost projekta je 2.256.000 EUR, a predviđeno trajanje projekta je do studenog 2009. godine. Projekt je koncipiran u dvije glavne komponente - komponentu usluge i komponentu nabave opreme za inspektore zaštite okoliša.

Komponenta usluge - Uz glavnog korisnika projekta, inspekciju zaštite okoliša, u aktivnosti projekta uključeni su i predstavnici inspekcija potpisnica Sporazuma o suradnji inspekcijskih službi na području okoliša. U provedbi projekta također sudjeluju i predstavnici različitih sektora industrije, nevladinih organizacija, državnih i sudskih tijela relevantnih za zaštitu pojedinih sastavnica okoliša kao i učinkovito sankcioniranje prekršitelja u slučaju prekršajnih i kaznenih djela protiv okoliša (sudstvo, državno odvjetništvo, policija, carina, službe zaštite i spašavanja, kao i sudski vještaci, eksperti i Eko stožeri). Nakon usvajanja Uvodnog izvješća (*Inception Report*) koje je prihvaćeno 23. lipnja 2008. godine, započelo se s provođenjem svih četiriju komponenti projekta. Osnovane su četiri radne skupine (Radna skupina za koordinirane nadzore, Radna skupina za treninge i raspodjelu informacija, Radna skupina za Pilot tim i Radna skupina za razvoj informacijskog sustava) u koje su imenovani predstavnici svih dionika projekta.

Kao rezultat zajedničkog rada Projektnog tima, članova Jedinice za provedbu projekta i članova radnih grupa izrađen je prijedlog:

- Priručnika za koordinirane inspekcijske nadzore (*Manual on Coordinated Inspections*),
- Definicija vještina i kvalifikacija, treninga i obrazovanja za sve inspektore koji obavljaju nadzore iz područja zaštite okoliša (*Definition of skills and qualifications, training and education for inspectors involved in environmental inspection*),
- Procedura, protokola i normi za Pilot tim – Procedure i dobra praksa iz drugih zemalja članica (*Pilot team Procedures, Protocols and Norms – Procedures and Good Practice in other Member States*).

U okviru implementacije ovoga projekta, u listopadu 2008. godine održana je prva radionica na kojoj su sudjelovali predstavnici sektora industrije i tijela regionalne i lokalne uprave i samouprave, kojoj je tema bila primjena okolišnih direktiva s posebnim naglaskom na IPPC i SEVESO direktive. Također je započela provedba „treninga trenera“ i Nacionalnog programa obuke za inspektore svih potpisnika Sporazuma o suradnji inspekcijskih službi u području okoliša, a koji program se posebice odnosi na unaprjeđenje administrativnih sposobnosti inspekcija u vezi primjene okolišnih EU direktiva prenesenih u nacionalno zakonodavstvo i Preporuke o minimalnim kriterijima za provođenje inspekcije zaštite okoliša (RMCEI).

Komponenta nabave opreme – Oprema iz sva 3 ugovora (IT oprema, software i videokonferencijski sustav) dostavljena je i instalirana u Upravi za inspekcijske poslove.

U okviru I. Komponente IPA 2008 programa u svezi realizacije predloženog projekta "Jačanje provedbe novog Zakona o zaštiti okoliša usklađenog s europskom zakonodavstvom u slučajevima kaznenih djela protiv okoliša" (*Enforcement of the new Environmental Protection Act harmonized with EU legislation in cases of criminal offences against the environment*), inspekcija zaštite okoliša je tijekom lipnja i srpnja 2008. godine izradila prijedlog Twinning sažetka projekta (Twinning Project Fiche) koji je početkom kolovoza 2008. godine podnesen SDURF-u.

Inspekcija zaštite okoliša je u izvještajnom razdoblju provodila redovne aktivnosti planirane godišnjim planom rada za 2008. godinu kao i *ad hoc* inspekcijske nadzore u slučajevima izvanrednih događaja (akcidenti/incidenti).

Redovne aktivnosti odnosile su se na planirane nadzore zdravstvenih ustanova, postrojenja za proizvodnju betona i asfalta, budućih IPPC postrojenja, obveznika primjene Uredbe o tvarima koje oštećuju ozonski sloj, Uredbe o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora u svezi kontrole postupanja s lako hlapivim organskim spojevima, te primjene Uredbe o prekograničnom prometu otpadom.

Prioritet redovnih godišnjih nadzora inspekcije zaštite okoliša su sva odlagališta otpada u RH od kojih je veliki broj u postupku sanacije. U suradnji s inspekcijskim službama Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te predstavnicima općina i gradova u 2008. godini provodio se nadzor odlagališta u sklopu provedbi mjera protupožarne zaštite u RH prije i tijekom turističke sezone.

Osim toga redovne aktivnosti inspekcije zaštite okoliša odnosile su se i na pripremu turističke sezone i s tim u vezi nadzor turističkih područja uključujući glavne cestovne pravce, marine, luke nautičkog turizma, odmorišta uz prometnice i dr.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Horizontalno zakonodavstvo

Tijekom 2009. godine uložiti će se naponi na osposobljavanju tijela regionalne i lokalne vlasti u pogledu provedbe propisa koji se odnose na informiranje javnosti o okolišu i sudjelovanje javnosti u pitanjima okoliša. U tome smislu tiskati će se brošure i drugi edukacijski materijali.

Kako bi se osigurala provedba postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u skladu sa zahtjevima Direktive 2001/42/EZ i dobrom praksom zemalja članica EU, u 2009. godini predviđena je izrada smjernica o načinu provedbe postupka koje će se temeljiti na smjernicama koje su izrađene u okviru projekta CARDS 2003 „Procjena utjecaja razvojnih strategija na okoliš“, te jačanje sposobnosti dionika koji su uključeni u postupak kroz organizaciju radionica i treninga.

Kako bi se osigurala provedba postupka procjene utjecaja na okoliš u skladu sa zahtjevima Direktive Vijeća 85/337/EEC koja je izmijenjena Direktivom Vijeća 97/11/EZ i Direktivom 2003/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, u 2009. godini predviđena je izrada smjernica o načinu provedbe postupka te jačanje sposobnosti dionika koji su uključeni u postupak kroz organizaciju radionica i treninga.

Planirano je da se u MZOPUG, pored već postojećih 5 djelatnika koji rade na poslovima procjene utjecaja na okoliš, zaposli još 2 djelatnika.

Klimatske promjene

Nastavno na aktivnosti koje se provode na uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova za razdoblje 2010.-2012., te sukladno Uredbi o emisijskim kvotama stakleničkih plinova i o načinu trgovanja emisijskim kvotama, u 2009. godini MZOPUG će započeti s izdavanjem dozvola za emisije postrojenjima obuhvaćenim Planom raspodjele emisijskih kvota stakleničkih plinova. Vezano za opsežne zahtjeve godišnjeg praćenja i izvješćivanja o emisijama te provedbe kontrole izvješća sukladno Direktivi 2003/87/EZ i pratećim odlukama, postrojenjima će se putem seminara dati neophodne informacije i treninzi kako bi pravodobno mogli izvršavati svoje obveze. Također će se uspostaviti i kroz seminare pojasniti procedura koja će obveznicima sustava trgovanja kvotama emisijskih jedinica stakleničkih plinova omogućiti sudjelovanje u projektnim aktivnostima mehanizma čistoga razvoja (Clean Development Mechanism - CDM) ili zajedničke provedbe (Joint Implementation - JI) u okviru fleksibilnih mehanizama Kyotskog protokola.

Planirano je da se u MZOPUG, pored već postojeća 3 djelatnika koji rade na poslovima klimatskih promjena, zaposli još 2 djelatnika za izdavanje dozvola za emisije stakleničkih plinova.

Tijekom 2009. nastaviti će se s provedbom mjera za smanjenje emisija stakleničkih plinova s ciljem ispunjenja obveza iz Kyotskog protokola sukladno Akcijskom planu.

Civilna zaštita

Na temelju Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državne uprave za zaštitu i spašavanje i donesenog Pravilnika o unutarnjem redu, zaposlit će se djelatnici za provedbu Direktive 96/82/EZ (Seveso II) te će se provesti jačanje kapaciteta za intervencije u slučaju katastrofa kako u Hrvatskoj tako i u inozemstvu, sukladno planu zapošljavanja Središnjeg državnog ureda za upravu. Očekuje se da će se tijekom 2009. godine u DUZS-u zaposliti 90 novih djelatnika.

Kao ključni prioritet u cilju završetka procesa uključivanja u Mehanizam civilne zaštite Europske unije Vlada RH donijela je Odluku o pokretanju postupka za sklapanje Memoranduma o razumijevanju između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u "Mehanizmu Zajednice za civilnu zaštitu".

INSPIRE Direktiva 2007/2/EZ

Vezano uz INSPIRE Direktivu 2007/2/EZ temeljem Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina Vijeće NIPP-a donosi godišnji plan rada te će biti usvojen Plan rada za 2009. godinu, najkasnije u I. kvartalu 2009. godine. Plan rada će sadržavati aktivnosti u 2009. godini.

Predviđa se do kraja II. kvartala 2009. osnivanje nove ustrojstvene jedinice u Državnoj geodetskoj upravi – Sektor za NIPP s dva odjela unutar sektora - koji će pružati tehničku podršku uspostavi NIPP-a, obavljati poslove tajništva Vijeća NIPP-a te koordinirati rad tijela NIPP-a.

Vijeće NIPP-a i DGU će u 2009. godini nastaviti s osnivanjem radnih skupina koje će se baviti rješavanjem pitanja oko uspostave NIPP-a u RH i transpozicije INSPIRE direktive u hrvatsko zakonodavstvo. Predviđeno je osnivanje sljedeće tri radne skupine:

1. Radna skupina za povezivanja programa NIPP-a i e- Vlada
2. Radnu skupina za izgradnju kapaciteta za uspostavu NIPP-a
3. Radna skupina za izgradnju poslovnog modela uspostave NIPP-a

Planirano je u 2009. godini sudjelovanje na 3. INSPIRE konferenciji te predstavljanje uspostave NIPP-a u RH s više članaka i prezentacija.

Agencija za zaštitu okoliša

Agencija uz redovito prikupljanje, obradu i unos podataka o okolišu nastavlja izvješćivanje prema RH i Europskoj agenciji za zaštitu okoliša (EEA) i u skladu s ostalim međunarodnim obvezama RH. Održavanje postojećih baza, te razvoj novih baza podataka o okolišu, u 2009. godini omogućit će rad na implementaciji i koordinaciji nacionalnog Informacijskog sustava za zaštitu okoliša (ISZO) po načelima SEIS-a (Shared Environmental Information System), kao sveobuhvatnog informacijskog sustava o okolišu na razini EU. Također se nastavlja rad na podlogama za donošenje Odluke o osnivanju Referentnih centara, sukladno Zakonu o zaštiti okoliša. Nacionalne lista pokazatelja (NLP) će se revidirati i nadopuniti izradom novih pokazatelja. Vezano uz Informacijski sustav zaštite okoliša nastavlja se rad na povezivanju baza unutar Agencije. U sustav će se uključivati nove baze podataka, nastavlja se nadogradnja postojećih baza podataka te se obavljaju pripreme za uključivanje drugih baza (izvan Agencije) u ISZO.

Vezano za Registar emisija stakleničkih plinova, tijekom 2009. godine će se nastaviti s treningom osoblja Agencije za vođenje Registra. Obveznicima sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova za razdoblje 2010.-2012. i drugim dionicima će se putem seminara pojasniti procedura otvaranja korisničkih računa u Registru, obavljanje transakcija i drugih radnji sukladno odredbama uputa i odluka UNFCCC i propisa EU.

Agencija će započeti s izradom Izvješća o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2006.-2010. godine.

Od početka 2009. godine u Agenciju se uvode sustav upravljanja kvalitetom ISO 9001 i sustav upravljanja okolišem ISO 14001.

U skladu s novim Statutom Agencije i tijekom 2009. godine planira se kontinuirano zapošljavanje novih djelatnika (ukupno 18), te upotpunjavanje informatičke opreme, što će omogućiti potpunije i kvalitetnije ispunjavanje preuzetih obaveza. Nastavlja se usavršavanje profesionalnih sposobnosti djelatnika Agencije sudjelovanjem na različitim seminarima i radionicama u RH i inozemstvu kao sastavnog dijela aktivnosti unutar projekata koji su u tijeku i suradnje s EEA.

Inspekcija zaštite okoliša (MZOPUG)

Prilagodбом ustroja Uprave za inspeksijske poslove zahtjevima vezano na primjenu usklađene regulative, te kontinuiranim povećanjem broja zaposlenih osobito u sjedištima područnih (regionalnih) jedinica inspekcije, provodit će se daljnje jačanje administrativnih kapaciteta inspekcije zaštite okoliša. U 2009. godini planira se zaposliti najmanje 4 nova inspektora zaštite okoliša.

Administrativni kapaciteti inspekcije zaštite okoliša tijekom 2009. godine unaprijedit će se sustavnom edukacijom u okviru provedbe PHARE 2005 projekta „Jačanje inspekcije zaštite okoliša za provedbu novog zakonodavstva u području zaštite okoliša”, te aktivnim sudjelovanjem inspektora zaštite okoliša u radu relevantnih 5 mreža.

Inspektori zaštite okoliša će do konca 2008. i 2009. godine sudjelovati u aktivnostima vezano na projekt IMPEL mreže „*Doing the right things III*”, „*Developing a guidance book for planning of environmental inspections*” koji je vezan na postupke pripreme i izrade priručnika za planiranje inspekcijskih nadzora u skladu s RMCEI.

U okviru Clustera 3 ECENA mreže „Zaštita okoliša kroz provođenje kaznenog zakona” planirana je suradnja s Interpolom i INECE mrežom radi treninga inspektora zaštite okoliša, policijskih tijela, carine i državnog odvjetništva za potrebe uspješnog izvještavanja i prikupljanja dokaza u slučaju kaznenih djela protiv okoliša.

3.27.2. Kakvoća zraka

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Hrvatski sabor je u svibnju 2008. godine donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti zraka (NN 60/2008) koji je stupio na snagu 5. lipnja 2008. godine. Zakon o zaštiti zraka (NN 178/2004) izmijenjen je i dopunjen u dijelu koji se odnosi na usklađivanje odredbi s novim Zakonom o zaštiti okoliša (NN 110/2007) te se daje pravni okvir za provedbu Kyotskog protokola i pravne stečevine EU iz područja zaštite klime.

Hrvatski sabor je u svibnju 2008. donio Zakon o potvrđivanju Protokola o suzbijanju zakiseljavanja, eutrofikacije i prizemnog ozona uz Konvenciju o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka iz 1979. godine (NN – MU 4/2008).

Vlada Republike Hrvatske je u svibnju 2008. godine donijela Plan zaštite i poboljšanja kakvoće zraka u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2008.-2011. godine (NN 61/2008).

Svrha Plana je definiranje i razrada ciljeva i mjera po sektorima utjecaja s prioritetima, rokovima i nositeljima provedbe mjera, s osnovnim ciljem zaštite i trajnog poboljšanja kakvoće zraka na području Republike Hrvatske, posebice na područjima gdje je kakvoća zraka treće i druge kategorije. Ciljevi koji se postavljaju moraju biti specifični, mjerljivi i realno ostvarivi u zadanom četverogodišnjem razdoblju od 2008. do 2011. godine za koje se donosi Plan.

Vlada Republike Hrvatske je u lipnju 2008. donijela Uredbu o određivanju područja i naseljenih područja prema kategorijama kakvoće zraka (NN 68/2008) koja je stupila na snagu 20. lipnja 2008. Donošenjem ove Uredbe i Plana zaštite i poboljšanja kakvoće zraka u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2008.-2011. godine u potpunosti je završen prijenos pravne stečevine EU (koja je donesena do kraja 2007.) u hrvatsko zakonodavstvo u području upravljanja kakvoćom zraka.

U međuvremenu, Europski parlament i Vijeće usvojili su novu Direktivu o kakvoći okolnog zraka i čistijem zraku za Europu (Direktiva 2008/50/EZ), koja je stupila na snagu u svibnju 2008. godine, te koju su države članice EU dužne prenijeti u svoje zakonodavstvo do 11. lipnja 2010. godine. U cilju priprema za prijenos odredbi ove Direktive u hrvatsko zakonodavstvo, MZOPUG planira tijekom 2009. godine izvršiti analizu postojećih propisa i njihovu usklađenost s odredbama nove Direktive. Također, za adekvatnu provedbu nove Direktive, MZOPUG planira tijekom 2009. godine izraditi planove djelovanja za smanjenje onečišćenja zraka lebdećim česticama, dušikovim oksidima i prizemnim ozonom u područjima i naseljenim područjima u kojima dolazi do prekoračenja graničnih i ciljnih vrijednosti propisanih novom Direktivom.

Sukladno Uredbi o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora (NN 21/2007) u rujnu 2008. godine MZOPUG je izradilo Nacrt prijedloga Plana smanjivanja emisija SO₂, NO_x i krutih čestica za postojeće velike uređaje za loženje i plinske turbine u Republici Hrvatskoj koji će se raspraviti sa zainteresiranim stranama u studenom 2008. te se planira uputiti u proceduru Vlade RH u prosincu 2008. godine.

Temeljem Uredbe o kakvoći tekućih naftnih goriva (NN 53/2006) u izradi je Program praćenja kakvoće tekućih naftnih goriva za 2009. godinu te se planira njegovo donošenje u prosincu 2008. godine.

MZOPUG je glavni korisnik Phare 2006 Projekta „Uspostava mreže za praćenje kakvoće zraka“ u sklopu kojega će se nadograditi postojeća državna mreža za praćenje kakvoće zraka (8 postaja uspostavljenih u urbanim i industrijskim područjima) i uspostaviti sustav upravljanja kakvoće zraka: prijenos i sakupljanje podataka, kontrola kakvoće podataka, ocjenjivanje (evaluacija) podataka, objavljivanje i diseminacija podataka. Phare 2006 projektom doprinijet će se adekvatnoj provedbi zahtjeva iz direktiva EU i hrvatskog zakonodavstva u sektoru zaštite zraka. Do kraja 2009. godine opremit će se 12 postaja za mjerenje pozadinskog onečišćenja i postaja za praćenje kakvoće zraka u zaštićenim područjima, nacionalnim parkovima i parkovima prirode kao i kemijski i kalibracijski laboratoriji te se potpuna uspostava državne mreže za praćenje kakvoće zraka i upravljanja kakvoćom zraka planira do kraja 2010. Početkom 2008. dovršena je natječajna dokumentacija za nabavu robe i ista je dostavljena Delegaciji Europske komisije u travnju 2008. U kolovozu 2008. raspisan je javni natječaj za prikupljanje ponuda za obavljanje građevinskih i ostalih radova za gradnju 9 postaja priključenje na elektroenergetsku mrežu za 11 lokacija i međunarodni javni natječaj u okviru Phare projekta za nabavu opreme za mjerenje kakvoće zraka i laboratorijske opreme.

U suradnji s flamanskom vladom u kolovozu 2008. godine dovršen je projekt „Potpora za provedbu zahtjeva iz EU direktive 2001/81/EZ o nacionalnim gornjim granicama emisije za pojedine atmosferske onečišćujuće tvari“ kojim će se pružiti tehnička potpora za transpoziciju u nacionalno zakonodavstvo i provedbu zahtjeva iz Direktive 2001/81/EZ o nacionalnim gornjim granicama emisija određenih onečišćujućih tvari u zrak. U sklopu projekta izrađene su preliminarne godišnje projekcije emisija SO₂, NO_x, NH₃ i NMVOC za razdoblje 2010.-2020. te je predložen okvirni program smanjivanja emisija onečišćujućih tvari obuhvaćenih Direktivom 2001/81/EZ.

Direktiva 2001/81/EZ o nacionalnim gornjim granicama emisije za pojedine atmosferske onečišćujuće tvari u potpunosti je prenesena u hrvatsko zakonodavstvo Uredbom o emisijskim kvotama za određene onečišćujuće tvari u Republici Hrvatskoj, .Vlada Republike Hrvatske usvojila je Uredbu na sjednici održanoj 27. studenog 2008. godine. Temeljem ove Uredbe, MZOPUG će izraditi Prijedlog Programa postupnog smanjivanja emisija za određene onečišćujuće tvari u Republici Hrvatskoj za razdoblje do kraja 2010. godine s projekcijama emisija za razdoblje od 2010. do 2020. godine. Program se planira uputiti Vladi RH na usvajanje do kraja 2009. godine.

Temeljem Zakona o potvrđivanju Stockholmske konvencije o postojanim organskim onečišćujućim tvarima (NN-MU 2/2007), Republika Hrvatska je u obvezi donijeti Nacionalni plan za provedbu Stockholmske konvencije (NP). Svrha NP-a je osigurati pravovremenu pripremu Hrvatske za ispunjenje obveza iz Stockholmske konvencije o uklanjanju i/ili smanjivanju uporabe i ispuštanja u okoliš postojanih organskih onečišćujućih tvari.

Nacr Nacionalnog plana za provedbu Stockholmske konvencije izrađen je u sklopu UNIDO (United Nations Industrial Development Organisation) projekta "Pokretanje aktivnosti koje će omogućiti pravovremenu provedbu *Stockholmske konvencije o postojanim organskim onečišćujućim tvarima u Republici Hrvatskoj*", koji je trajao od 2002.g. – 2004. godine i financiran je sredstvima GEF-a (Global Environmental Facility). Tijekom 2005. godine izvršena je dopuna broja PCB transformatora. Početkom 2008. godine NP je revidiran u dijelu koji se primarno odnosi na promjenu u zakonodavnom i institucionalnom dijelu i usvojen je od Vlade Republike Hrvatske u prosincu 2008. godine.

Shodno obvezama Republike Hrvatske prema UNECE Konvenciji o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka iz 1979. godine, Agencija za zaštitu okoliša izradila je Proračun emisija onečišćujućih tvari u Republici Hrvatskoj za 2006. godinu koji je dostavljen Izvršnom tijelu Konvencije. Agencija je također izradila Godišnji izvještaj o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora na teritoriji Republike Hrvatske za 2007. godinu i Godišnji izvještaj o kakvoći zraka u Republici Hrvatskoj za 2007. godinu. Dvršen je dokument „Projekt–nacionalni referentni centar NRC – zrak/klimatske promjene“ kojim su dane potrebne podloge za pokretanje postupka uspostave

nacionalnih referentnih centara (NRC), s opisom poslova i zadataka. Započeo je rad na uspostavi novih baza podataka (Baza podataka o kakvoći zraka lokalne mreže, Baza podataka o bojama i lakovima za obradu vozila i Registra onečišćavanja okoliša).

Inspekcija zaštite okoliša je tijekom 2008. godine u okviru redovnih aktivnosti provodila nadzor u vezi primjene propisa kojim se uređuje zaštita zraka, osobito primjena propisa vezano na uporabu tvari koje oštećuju ozonski sloj, vrijednosti emisija onečišćujućih tvari u zrak iz velikih industrijskih postrojenja i ostalih stacionarnih izvora emisija, te način postupanja s lako hlapivim organskim spojevima.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini planiraju se provesti sljedeće aktivnosti:

- nastaviti s provedbom ocjenjivanja kakvoće zraka na ustanovljenim područjima i naseljenim područjima na teritoriju Države,
- donijeti Program praćenja kakvoće tekućih naftnih goriva za 2010. godinu,
- dovršiti izgradnju postaja u Državnoj mreži za trajno praćenje kakvoće zraka,
- dovršiti uspostavu Informacijskog sustava kakvoće zraka,
- donijeti Program postupnog smanjivanja emisija za određene onečišćujuće tvari u Republici Hrvatskoj za razdoblje do kraja 2010. godine s projekcijama emisija za razdoblje od 2010. do 2020. godine,
- donijeti plan djelovanja za smanjenje onečišćenja zraka lebdećim česticama i prizemnim ozonom u područjima i naseljenim područjima Republike Hrvatske u kojima dolazi do prekoračenja graničnih i ciljnih vrijednosti

U Odsjeku za zaštitu zraka MZOPUG-a trenutno je zaposleno pet djelatnika, a u 2009. godini planira se zaposliti još jednog djelatnika.

Agencija za zaštitu okoliša nastavlja rad na dostavi podataka i izradi izvješća prema RH i EEA, te izradi odabranih pokazatelja uz reviziju i nadopunu Nacionalne liste pokazatelja (NLP) zrak/klimatske promjene. Redovito će se održavati postojeće baze Informacijskog sustava kakvoće zraka — ISKZ, a razvijat će se i nove baze podataka. Nastavlja se rad na uspostavi NRC.

Inspekcija zaštite okoliša će svoje aktivnosti usmjeriti na kontrolu primjene propisa iz područja kakvoće zraka, unaprjeđivati metode rada, provoditi specijalizaciju inspektora vezano uz nadzor uporabe tvari koje oštećuju ozonski sloj, te emisija u zrak iz velikih industrijskih postrojenja.

U okviru PHARE 2006 horizontalnog višekorisničkog programa za Okoliš i Proširenje, projekta „Razvoj kapaciteta za primjenu i provedbu zakonodavstva u zaštiti okoliša putem ECENA i IMPEL mreže, inspekcija zaštite okoliša sudjelovat će u provedbi aktivnosti *Study 2 “Management of VOC in smaller premises (non IPPC)”* .

3.27.3. Gospodarenje otpadom

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U 2008. godini donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o otpadu (NN 178/2004, 111/2006, 60/2008), a temeljem Zakona o otpadu doneseni su sljedeći provedbeni propisi:

- Pravilnik o gospodarenju građevnim otpadom (NN 38/2008),
- Pravilnik o gospodarenju muljem iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kada se mulj koristi u poljoprivredi (NN 38/2008),
- Pravilnik o gospodarenju otpadom iz proizvodnje titan-dioksida (NN 70/2008),
- Izmjene i dopune Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu (NN 97/2005, 115/2005, 81/2008),

- Izmjene i dopune Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu (NN 97/2005, 115/2005, 81/2008),
 - Izmjene i dopune Pravilnika o gospodarenju otpadnim uljima (NN 124/06 i 121/08),
 - Izmjene i dopune Pravilnika o gospodarenju otpadnim električnim i elektroničkim uređajima i opremom (NN 74/07 i 133/08),
 - Naputak o postupanju s otpadom koji sadrži azbest (NN 89/2008),
 - Pravilnik o gospodarenju polikloriranim bifenilima i polikloriranim terfenilima (NN 105/2008),
 - Pravilnik o gospodarenju otpadom od istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina (NN 128/08).
- Izrađeni su nacrti sljedećih provedbenih propisa, koji će biti doneseni tijekom prvog kvartala 2009. godine:
- Uredba o izmjeni i dopuni Uredbe o kategorijama, vrstama i klasifikaciji otpada s katalogom otpada i listom opasnog otpada,
 - Uredba o izmjeni i dopuni Uredbe o nadzoru prekograničnog prometa otpadom.

U Sektoru za otpad MZOPUG-a trenutno je zaposleno 16 djelatnika, a do kraja 2008. godine zaposlit će se dvoje novih djelatnika.

Vežano za projekt PHARE 2006 „Razvijanje sustava gospodarenja opasnim otpadom uključujući utvrđivanje i upravljanje „crnim točkama” u Hrvatskoj“, ugovor između SAFU i tvrtke odabrane na natječaju koja će provoditi projekt potpisan je 30.11.2008. godine te slijedi početak provedbe projekta. U okviru predpristupnog programa IPA, komponenta IIIB Regionalni razvoj – zaštita okoliša, izrađene su tri IPA aplikacije za centre za gospodarenje otpadom koje su predane Europskoj komisiji (za Primorsko-goransku županiju, Istarsku županiju i Splitsko-dalmatinsku županiju) na koje je EK dostavila svoje komentare. Projektna aplikacija za CGO u Primorsko-goranskoj županiji je revidirana temeljem tih komentara i ponovno dostavljena EK u rujnu 2008. godine. Ostale dvije aplikacije su u fazi revidiranja.

Inspekcija zaštite okoliša je u izvještajnom razdoblju provodila redovne aktivnosti planirane godišnjim planom rada za 2008. godinu u vezi primjene propisa kojim se uređuje gospodarenje otpadom, osobito primjena propisa vezano na posebne kategorije otpada (otpad nastao u zdravstvenim ustanovama, otpad koji sadrži azbest, električni i elektronski otpad, otpadna ulja, otpadna vozila i dr.). Na zahtjev inspekcije tijekom srpnja 2008. godine započelo je zbrinjavanje oko 250 t opasnog otpada preostalog nakon završetka rada spalionice otpada u Zagrebu. Zbrinjavanje otpada provest će se sukladno Baselskoj konvenciji.

U suradnji s carinskom službom Ministarstva financija, inspekcija zaštite okoliša tijekom 2008. godine provodila nadzor je prekograničnog prometa otpadom i opasnim otpadom, na cestovnim (14), pomorskim (3) i željezničkim graničnim prijelazima.

Na željezničkom graničnom prijelazu Tovarnik obavljen je koordinirani inspekcijski nadzor u suradnji s nadležnim tijelima iz Republike Srbije.

U Agenciji za zaštitu okoliša aktivnosti vezane uz gospodarenje otpadom odvijaju se u Odsjeku za otpad. Uz redovito ažuriranje i dorađivanje baza podataka i pokazatelja za ovo tematsko područje, redovito se ispunjavaju obveze dostave podataka i izvješća prema RH i EEA

U razdoblju od siječnja do kraja rujna 2008. godine Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (FZOEU) je u programe i projekte zaštite okoliša ukupno uložio 682 milijuna kuna. Navedena sredstva ulagana su najviše u područja sanacije komunalnih, divljih te odlagališta opasnog otpada; poticanja izbjegavanja i smanjivanja nastajanja otpada; uporabu i iskorištavanje vrijednih svojstava otpada (ambalažni otpad, otpadne gume, otpadna ulja, otpadna motorna vozila, otpadne baterije i akumulatori, elektronički otpad); poticanje čistije proizvodnje; itd.

Fond sufinancira pripremu projekata uspostave centara gospodarenja otpadom. Do sada je Fond sa županijama zaključio osam ugovora o sufinanciranju istražnih radova i pripreme projektno-tehničke dokumentacije za izgradnju županijskih/regionalnih centara gospodarenja otpadom s ukupnim učešćem Fonda u iznosu od 27 milijuna kuna.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. bit će usvojene Uredba o izmjeni i dopuni Uredbe o kategorijama, vrstama i klasifikaciji otpada s katalogom otpada i listom opasnog otpada, te Uredba o izmjeni i dopuni Uredbe o nadzoru prekograničnog prometa otpadom. Ovim propisima provest će se potpuno usklađivanje s Uredbom (EZ) br. 1013/2006 te Odlukom Vijeća 97/640/EZ.

Donošenjem navedenih propisa, područje gospodarenja otpadom bit će u potpunosti usklađeno s pravnom stečevinom EU. Težište u 2009. godini biti će na provedbi i praćenju propisa.

U narednom razdoblju slijedi nastavak izgradnje županijskih i regionalnih centara za gospodarenje otpadom te njihova uspostava do konca 2018. godine. Po izgradnji centara očekuje se uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom u RH. Provodit će se educiranje i komunikacija s javnošću, rad na uspostavi odvojenog prikupljanja otpada, rad na prevenciji i smanjivanju nastanka otpada u proizvodnim procesima.

U 2009. godini nastavit će se i aktivnosti na sanaciji divljih odlagališta kao i na sanaciji i zatvaranju postojećih odlagališta otpada, sufinanciranih iz sredstava Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost (FZOEU) i sredstava jedinica lokalne uprave i samouprave.

Nadalje, radit će se na prioritetima propisanim u Strategiji gospodarenja otpadom RH:

- promocija povećavanja odvojenog skupljanja otpada,
- sanacija postojećih odlagališta,
- povećavanje kvalitete i opsega podataka o količinama i tokovima otpada,
- izgradnja građevina i uređaja za obradu otpada,

Tijekom 2009, nastavit će se s radom na projektima predloženim za predpristupni program IPA.

U okviru pretpristupnog instrumenta pomoći ISPA 2005/2006 sufinancira se projekt izgradnje prvog županijskog centra za gospodarenje otpadom u Hrvatskoj na lokaciji Bikarac u Šibensko-kninskoj županiji. Projekt se provodi kroz 6 pojedinačnih ugovora. Do sada je zaključen jedan ugovor za tehničku pomoć i počela je njegova provedba. „Ex-ante” odobrenje dobiveno je također za ugovor za građevinske radove na Bikarcu i za ugovor za odnose sa javnošću. Prikupljanje ponuda i natječajni postupci za sklapanje tih ugovora su u tijeku. Za preostale ugovore ishodište „ex-ante” odobrenja je u završnoj fazi. Početak provedbe projekta očekuje se u prvoj polovici 2009. godine.

Početak 2009. započet će provedba projekta PHARE 2006 „Razvijanje sustava gospodarenja opasnim otpadom uključujući utvrđivanje i upravljanje „crnim točkama” u Hrvatskoj“.

Do kraja 2009. u Sektoru za otpad predviđeno je zapošljavanje još petero djelatnika te bi time Sektor trebao imati ukupno 23 djelatnika. Nastavit će se i stručno usavršavanje i osposobljavanje zaposlenika.

Agencija za zaštitu okoliša nastavlja rad na dostavi podataka i izradi izvješća prema RH i EEA, te izradi odabranih pokazatelja uz reviziju i nadopunu NLP otpad. Redovito će se održavati postojeće baze Informacijskog sustava gospodarenja otpadom – ISGO. Razvijat će se nove baza podataka o posebnim kategorijama otpada. Za 2009. godinu planira se izrada izvješća u skladu s međunarodnim obvezama i nacionalnim propisima. Nastavlja se rad na uspostavi Odsjeka kao NRC.

Inspekcija zaštite okoliša će i u narednom razdoblju svoje aktivnosti usmjeriti na kontrolu primjene propisa iz područja gospodarenja otpadom osobito vezano na primjenu propisa kojim se uređuje gospodarenje posebnim kategorijama otpada (otpadna ulja, električni i elektronski otpad, otpadne baterije i akumulatori, otpadna vozila, otpad koji sadrži azbest), te u okviru tih aktivnosti provoditi nadzor osoba ovlaštenih za gospodarenje otpadom.

Kontinuirano će se provoditi zajednički inspekcijski nadzori prekograničnog prometa otpadom, a inspekcija zaštite okoliša sudjelovat će u aktivnostima projekta TFS Enforcement Actions II (provedbene akcije za prekogranični promet otpadom) u okviru IMPEL mreže koji je započeo s implementacijom ustudenom 2008. godine.

U okviru PHARE 2006 horizontalnog višekorisničkog programa za Okoliš i Proširenje, projekta „Razvoj kapaciteta za primjenu i provedbu zakonodavstva u zaštiti okoliša putem ECENA i IMPEL mreže, inspekcija zaštite okoliša sudjelovat će u aktivnostima *Study 1 „Hazardous waste/clinical waste management and development of best practical guide and inspection guide“* u koje će biti uključene sve relevantne inspekcije i izdavači dozvola.

Za aktivnosti na području zaštite okoliša Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, sukladno Financijskom planu za 2009. godinu, planira osigurati sredstva u ukupnom iznosu od 420 mil kuna. U području zaštite okoliša Fond u narednom razdoblju posebice planira ulagati u projekte gospodarenja otpadom - uporabu PET ambalaže, automobilske gume, elektroničkog otpada, baterija, građevinskog otpada, opasnog otpada itd. Također će nastaviti podržavati i financijski pratiti pripremu izgradnje centara gospodarenja otpadom te istovremeno ulagati u sanaciju postojećih odlagališta otpada.

3.27.4. Kakvoća voda

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

U 2008. godini usvojena je Strategija upravljanja vodama (NN 91/2008) te sljedeći podzakonski akti:

- Pravilnik o postupku i obavljanju obveznog informiranja javnosti i sudjelovanja korisnika voda u izradi planskih osnova upravljanja vodama (NN 70/2008);
- Pravilnik o graničnim vrijednostima opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama (NN 94/2008);
- Odluka o utvrđivanju granica vodnih područja (NN 109/2008).
- Uredba o opasnim tvarima u vodama (NN 137/08)

Do kraja 2008. godine donijet će se:

- Plan provedbe Direktive o odvodnji i pročišćavanju komunalnih otpadnih voda, i
- Plan provedbe Direktive o kakvoći vode za piće.

Odluka o područjima podložnim eutrofikaciji i područjima ranjivim na nitrate, Odluka i karta, koja je sastavni dio predmetne Odluke, koja je trebala biti donesena do kraja IV. kvartala 2008. godine izrađena je, ali još uvijek nije donesena. Temeljem novog Zakona o vodama, Vlada RH će donijeti odluku kojom će se odrediti područja podložna eutrofikaciji i područja ranjiva na nitrate u roku od godinu dana, na temelju prikupljenih svih potrebnih podataka od strane Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja i dostave istih Ministarstvu regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva za izradu nove karte.

Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o klasifikaciji voda objavljena je 26. studenoga 2008. (NN 137/2008). Usklađivanje ove Uredbe s EU vodnim direktivama zahtijeva razvoj bioloških metoda za ocjenu ekološkog stanja voda, što predstoji osigurati. Ovo usklađivanje je predviđeno budućim podzakonskim aktom, koji će se donijeti temeljem novog Zakona o vodama po osiguranju potrebnog monitoringa i zahtijevanih podataka za izradu istog

Prijedlog Zakona o vodama i Prijedlog Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva su usvojeni na sjednici Vlade Republike Hrvatske 27. studenoga 2008. godine te su upućeni u postupak donošenja u Hrvatskom saboru. Njihovo donošenje se predviđa u I. kvartalu 2009.

Izrađeni su nacrti sljedećih provedbenih propisa, koji će biti doneseni tijekom prvog kvartala 2009. godine, temeljem novog Zakona o vodama, nakon stupanja istog na snagu:

- Uredba o kakvoći kopnenih površinskih voda za kupanje
- Pravilnik o kakvoći vode pogodne za život slatkovodnih riba
- Pravilnik o kakvoći vode za školjkaše

Do 11. siječnja 2008. Uprava gospodarenja vodama i Uprava vodne politike i međunarodnih projekata su bile sastavni dio Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva. Do navedenog datuma, Uprava gospodarenja vodama zaposlila je tri državna službenika, a Uprava vodne politike i međunarodnih projekata, zaposlila je jednog državnog službenika. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave (NN5/2008) od 11. siječnja 2008. Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva je preuzelo poslove Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva iz područja upravljanja vodama. Sukladno novom ustrojstvu Vlada Republike Hrvatske je donijela Uredbu o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva (NN 34/2008). Novom

Uredbom su ustrojene nove organizacijske jedinice u Upravi gospodarenja vodama, a ustrojstvo Uprave vodne politike i međunarodnih projekata je ostalo nepromijenjeno.

Pravilnikom o unutarnjem redu Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva predviđeno je zapošljavanje 49 novih državnih službenika u Upravi gospodarenja vodama do kraja 2009. godine, a u Upravi vodne politike i međunarodnih projekata je predviđeno zapošljavanje 30 novih državnih službenika do kraja 2009. godine.

Prema planu zapošljavanja za 2008. godinu, predviđeno je popunjavanje 80% od ukupnog broja slobodnih radnih mjesta predviđenih Pravilnikom o unutarnjem redu. Sukladno navedenom Planu, u srpnju ove godine raspisani su natječaji (NN 80/2008 i 83/2008) za zapošljavanje 25 državnih službenika u Upravi gospodarenja vodama i 24 državna službenika u Upravi vodne politike i međunarodnih projekata. Provedba natječaja je pri završetku te se očekuje prijam 7 izabranih kandidata u Upravu vodne politike i međunarodnih projekata i 14 izabranih kandidata u Upravu gospodarenja vodama.

Projekt CARDS 2004 „Jačanje kapaciteta i razvoj smjernica za provođenje Okvirne direktive o vodama“ je twinning projekt koji se provodi u suradnji sa njemačkim federalnim Ministarstvom za okoliš, zaštitu prirode i nuklearnu sigurnost te nizozemskim Vladinim uredom za zemlju i vodno gospodarstvo. Projekt se odvija u skladu s planom provedbe, održan je niz radionica/seminara i radnih sastanaka s međunarodnim konzultantima te studijsko putovanje u Njemačku u svezi provedbe Okvirne direktive o vodama i Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda. Pripremljen je nacrt smjernica za izradu planova upravljanja vodnim područjima. Projekt će pridonijeti jačanju institucionalnih i administrativnih kapaciteta te razvoj smjernica za provedbu Okvirne direktive o vodama. Vrijednost projekta je 1,2 milijuna EUR, a vrijeme realizacije: rujan 2007. – rujan 2009.

ISPA – tehnička pomoć za pripremu IPA projekata u okolišu

Projekt se odnosi na pripremu projektne dokumentacije za projekte vodoopskrbe u Koprivničko-križevačkoj i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji te projektne dokumentacije za projekte odvodnje otpadnih voda za gradove Đakovo i Nova Gradiška, a sve sukladno EU direktivama i EU regulativi. Provedba Ugovora za izradu projektne dokumentacije za vodoopskrbu je započela u rujnu 2008. godine, a provedba Ugovora za izradu projektne dokumentacije za odvodnju otpadnih voda je započela u studenome 2008. godine. Ukupna vrijednost projekata je 853.135 EUR-a.

Program za vode i otpadne vode u Karlovcu (ISPA)

Osnovni cilj projekta «Program za vode i otpadne vode u Karlovcu» je zaštita i poboljšanje kakvoće voda na širem području Karlovca te sigurna opskrba pitkom vodom u skladu sa standardima EU što obuhvaća izgradnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kapaciteta do 100.000 ekvivalent stanovnika i dogradnju sustava vodoopskrbe i odvodnje grada Karlovca. Ugovor za izgradnju uređaja za pročišćavanje je započeo u prosincu 2008. godine. Ugovor za nadzor radova potpisan je u rujnu 2008. te je realizacija započela u prosincu 2008. godine.. Tender za izgradnju mreže vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda je odobren i u listopadu 2008. godine je objavljen natječaj. Ukupna vrijednost projekta: 36.000.000 EUR, od čega je ISPA - 22.500.000 EUR. Vrijeme realizacije: 2006. – 2010.

Vezano za IPA komponentu IIIb Regionalni razvoj – zaštita okoliša, u veljači 2008. predane su Europskoj komisiji aplikacije za sufinanciranje dva infrastrukturna projekta: „Poboljšanje vodne infrastrukture za sliv rijeke Krke, vodoopskrba i poboljšanje odvodnje u Kninu i Drnišu“ te „Vodoopskrba i sustav odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda u Slavonskom Brodu“. Revidirana aplikacija za projekt „Vodoopskrba i sustav odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda u Slavonskom Brodu“ je upućena Europskoj komisiji u studenome 2008. godine.

Projekt „Vodoopskrba i poboljšanje odvodnje u Kninu i Drnišu“ razdvojen je u dva projekta: projekt „Vodoopskrba i poboljšanje odvodnje u Kninu“ kao „major project“ i projekt „Vodoopskrba i poboljšanje odvodnje u Drnišu“ kao „minor project“.

Revidirana aplikacija za projekt „Vodoopskrba i poboljšanje odvodnje u Kninu“ bit će upućena Europskoj komisiji do kraja siječnja 2009., a aplikacija za projekt „Vodoopskrba i poboljšanje odvodnje u Drnišu“ zajedno sa tender dokumentacijom Delegaciji Europske komisije do veljače 2009. godine.

U Agenciji za zaštitu okoliša aktivnosti vezane uz kakvoću voda odvijaju u Odsjeku za kopnene vode/more. Redovno se ispunjavaju obveze dostave podataka i izvješća prema RH i EEA, radi se na uspostavi sustava za izvješćivanja o emisijama u vode/more za potrebe izvješćivanja prema EU te se odrađuju aktivnost NRC emisije u vode.

Završen je projekt „Računanje i kartiranje kritičnog opterećenja onečišćenja iz zraka na površinske vode na odabranim lokacijama Republike Hrvatske“ (SIDA).

B) KLJUČNI PRIORITETI

Do kraja I. kvartala 2009. godine donijet će se:

- Zakon o vodama (upućen u saborsku proceduru)
- Zakon o financiranju vodnoga gospodarstva
- Uredba o kakvoći kopnenih površinskih voda za kupanje
- Pravilnik o kakvoći vode pogodne za život slatkovodnih riba
- Pravilnik o kakvoći vode za školjkaše

Prema planu zapošljavanja za 2009. godinu, predviđeno je daljnje jačanje administrativnih kapaciteta, odnosno popunjavanje preostalih 35 slobodnih radnih mjesta u Upravi gospodarenja vodama i 23 slobodna radna mjesta u Upravi vodne politike i međunarodnih projekata predviđenih Pravilnikom o unutarnjem redu. Sukladno novom Zakonu o vodama, koji je usvojen na Vladi RH te upućen u proceduru HS predviđeno je da će Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva preuzeti 26 područnih vodopravnih inspektora.

Potrebna je edukacija državnih službenika koji rade na poslovima približavanja Europskoj uniji. Izobrazba će se provoditi prema Katalogu programa izobrazbe Središnjeg državnog ureda za upravu, koji se temelji na Osobnom godišnjem planu izobrazbe svakog državnog službenika. U okviru Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva će se također organizirati provedba izobrazbe na temelju prikupljenih Upitnika za procjenu potreba izobrazbe državnih službenika.

Državni službenici će po potrebi pohađati tečajeve, seminare i treninge, koje organiziraju međunarodne institucije i organizacije.

Agencija za zaštitu okoliša nastavlja rad na dostavi podataka i izradi izvješća prema RH i EEA, te izradi odabranih pokazatelja uz reviziju i nadopunu NLP kopnene vode. Redovito će se održavati postojeće baze Informacijskog sustava o kakvoći i bogatstvu voda (Registar emisija u vode i more). Nastavit će se rad na povezivanju već postojećih baza u okviru uspostave Informacijskog sustava o kakvoći i bogatstvu voda. Nastavlja se i rad na uspostavi NRC.

Tijekom 2009. nastavit će se s radom na projektima predloženim za predpristupni program IPA.

3.27.5. Kakvoća mora i morskog okoliša

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Vlada RH je u lipnju 2008. godine donijela Uredbu o kakvoći mora za kupanje (NN 73/2008), kojom se propisuju standardi kakvoće mora za kupanje na morskoj plaži prema graničnim vrijednostima

mikrobioloških pokazatelja i drugih značajki mora. U svrhu postizanja propisanih standarda utvrđuju se mjere upravljanja morem za kupanje. Uredbom se daje pravni okvir za provedbu pravne stečevine EU iz područja zaštite voda (Direktiva o upravljanju vodom za kupanje 2006/07/EZ).

Vlada RH je u srpnju 2008. godine donijela Plan intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora (NN 92/2008). Ovim dokumentom održivog razvitka i zaštite okoliša utvrđuju se postupci i mjere za predviđanje, sprječavanje, ograničavanje, spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja mora i na izvanredne prirodne događaje u moru radi zaštite morskog okoliša. Plan je usklađen s međunarodnim ugovorima iz područja zaštite morskog okoliša čija je stranka Republika Hrvatska.

U Agenciji za zaštitu okoliša aktivnosti vezane uz kakvoću mora i morskog okoliša također se odvijaju u Odsjeku za kopnene vode/more. Dorađuje se i redovno ažurira Baza podataka i pokazatelja o stanju morskog okoliša, ribarstva i marikulture. Razvijene su i učinjene dostupnim javnosti nove baze podataka u GIS pregledniku.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini planiraju se sljedeće aktivnosti:

- nastavak praćenja stanja kakvoće mora na morskim plažama u sezoni kupanja i izrada godišnjeg nacionalnog izvješća, karte i brošure o kakvoći mora za kupanje u 2009. godini te izrada programske aplikacije kao informatičke potpore provedbe monitoringa,
- nastavak financiranja dijela hladnog pogona brodova čistača mora u provedbi Plana intervencija kod iznenadnih onečišćenja mora.

Također, započeti će se s pripremnim aktivnostima na usklađivanju s Direktivom o morskoj strategiji. Agencija za zaštitu okoliša nastavlja rad na dostavi podataka i izradi izvješća prema RH i EEA, te izradi odabranih pokazatelja uz reviziju i nadopunu Nacionalne liste pokazatelja (NLP) za more, ribarstvo i marikulturu. Započet će se rad na izradi NLP za onečišćenje rijeka i mora iz riječnog i pomorskog prometa te rad na uspostavi novih izvješćivanja (izvješćivanja prema Direktivi o morskoj strategiji).

Proširit će se koordinacija izvješćivanja prema međunarodnoj razini za more. Redovito će se održavati postojeće baze Informacijskog sustava more – ISM te nastaviti s povezivanjem s drugim uspostavljenim bazama u svezi mora te proširivanjem ISM. Uspostaviti će se NRC za more i ribarstvo.

3.27.6. Zaštita prirode

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. godine nastavljeno je s donošenjem provedbenih propisa temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 70/2005) u svrhu usklađivanja zakonodavstva RH s pravnom stečevinom EU. Donesen je Pravilnik o načinu izrade i provođenju studije o procjeni rizika uvođenja, ponovnog uvođenja i uzgoja divljih svojti (NN 35/2008), koji je stupio na snagu 4. travnja 2008. godine.

U tijeku je postupak izmjena i dopuna Zakona o zaštiti prirode (NN 70/2005) te se usvajanje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode očekuje do kraja 2008. godine.

Državni zavod za zaštitu prirode izradio je Izviješće o stanju prirode i zaštite prirode kojim je obuhvaćeno razdoblje 2000. - 2008. godine. Temeljem izvješća nastavljen je postupak revizije nacionalne Strategije i akcijskog plana zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti te je konačni nacrt revizije Strategije upućen 23. rujna 2008. godine u Vladu RH na usvajanje te upućivanje u saborsku proceduru.

Plan gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj stupio je na snagu 1. veljače 2008. Prijedlozi revidiranih planova upravljanja vukom i risom su pripremljeni i u tijeku su konzultacije s

dionicima, između ostalog i u okviru PHARE 2005 projekta "Institucionalno jačanje i provedba NATURA 2000 u Hrvatskoj".

- Tijekom 2008. godine rješenjem o preventivnoj zaštiti, preventivno je na rok od tri godine, zaštićeno sljedećih 6 lokaliteta:

- Rijeka Mura i Drava u kategoriji regionalnog parka,
- Crnika na JZ obali Paškog zaljeva u kategoriji posebnog geološko-paleontološkog rezervata,
- Soline u Biogradu na moru u kategoriji park-šume,
- Baraćeve špilje i dio kanjona rijeke Cetine u kategoriji značajnog krajobraza, te
- Špilja u kamenolomu Tounj u kategoriji geomorfološkog spomenika prirode

- Time je na dan 30. rujna 2008. zaštićeno ukupno 461 lokalitet, uključujući i lokalitete pod preventivnom zaštitom, odnosno 11,38 % kopnenog dijela Hrvatske i 3,38% mora.

- Također, nastavljene su aktivnosti vezano uz proglašenje područja rijeke Mure i Drave MaB rezervatom biosfere.

- U administrativnom pogledu u tijeku je raspisivanje natječaja za zapošljavanje novih djelatnika u Upravi za zaštitu prirode Ministarstva kulture (4 nova stručna djelatnika), a nastavljeno je i s administrativnim jačanjem Državnog zavoda za zaštitu prirode, gdje je u 2008. godini zaposleno 7 novih stručnih djelatnika, (6 djelatnika na neodređeno vrijeme te jedan pripravnik na određeno vrijeme). Time se broj stručnih djelatnika u DZZP-u povećao na 30.

- Tijekom 2008. godine DZZP je promijenio ustrojstvo te je sad ustrojen na sljedeći način:

- - Ured ravnatelja
- - Tajništvo
- - Služba stručnih poslova
- - Odjel za divlje i udomaćene svojte i staništa s 8 odsjeka: Odsjek za kralješnjake, Odsjek za beskralješnjake, Odsjek za floru, Odsjek za gljive i lišajeve, Odsjek za udomaćene svojte, Odsjek za staništa, Odsjek za krš i podzemlje te Odsjek za more
- - Odjel za ocjenu utjecaja na prirodu s 4 odsjeka: Odsjek za ekološku mrežu, Odsjek za održivo korištenje prirodnih dobara, Odsjek za introdukciju i reintrodukciju te Odsjek za prihvatljivost zahvata na prirodu
- - Odjel za zaštićena područja s 4 odsjeka: Odsjek za zaštićena područja, Odsjek za evidentirane prirodne vrijednosti, Odsjek za planove i programe upravljanja te Odsjek za geološku baštinu
- - Odjel za krajobraze s 2 odsjeka: Odsjek za krajobrazne tipove te Odsjek za iznimne krajobraze

Projekt "Provedba okolišnog *acquisa* vezano uz zaštitu divljih svojti reguliranjem trgovine» napreduje prema planu. U okviru projekta tijekom 2008. godine izvršena je analiza nacionalnog zakonodavstva kojim se uređuje prekogranični promet i trgovina zaštićenim vrstama te su dane određene preporuke za njihovu izmjenu, uspostavljen je računalni sustav za izdavanje CITES dopuštenja u obliku koji ta dopuštenja moraju imati prema odgovarajućim propisima Europske unije (CITES Uredbe) i definiran je osnovni izgled buduće nacionalne internetske stranice namijenjene provedbi CITES-a. Održane su dvije radionice za "trening trenera" namijenjene djelatnicima carine, granične i krim policije te inspekcije zaštite prirode na kojima su obuku prošli svi inspektori zaštite prirode, a ukupno je osposobljeno 40 trenera.

PHARE 2005 projekt "Institucionalno jačanje i provedba NATURA 2000 u Hrvatskoj" kojeg provodi Državni zavod za zaštitu prirode, službeno je započeo u siječnju 2008. i provodi se prema planu. Jedan od osnovnih ciljeva ovog projekta je provedba konzultacijskog procesa za prijedlog mreže NATURA 2000 kojega je priredila Hrvatska te definiranje konačnoga prijedloga (uključivat će SPA te pSCI područja). Također u okviru projekta izrađuju se planovi upravljanja za dva pilot područja, Vransko jezero i Jasen (značajni za zaštitu ptica) te područje Gorskog kotara (stanište velikih zvijeri). Tijekom projekta održan je niz radionica namijenjenih osposobljavanju djelatnika nadležnih tijela za provedbu postupka ocjene prihvatljivosti planova, programa i projekata za prirodu, u skladu s nacionalnim propisima i okolišnom *acquisu*. Predviđeni završetak projekta je u veljači 2009. godine.

Projekt «Sustav upravljanja zaštićenim područjima (PAMS) – faza II – razvoj sustava za županijske javne ustanova za upravljanje zaštićenim područjima» je u završnoj fazi koja podrazumijeva nabavku

web GIS usluga za institucije zaštite prirode na državnoj i lokalnoj razini. Norveško Ministarstvo vanjskih poslova odobrilo je financijsku pomoć u okviru PAMS – faza III za 2009. godinu, s ciljem poboljšanja kvalitete razmjene podataka između nadležnih institucija za zaštitu prirode te integraciju s Nacionalnom infrastrukturom prostornih podataka.

U lipnju 2008. započela je provedba projekta «Jačanje kapaciteta županijskih javnih ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima u svjetlu usklađivanja propisa sa zakonodavstvom EU». Projekt financira Švedski fond SIS posredstvom Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske. Projekt provodi Ministarstvo kulture u suradnji s javnim ustanovama za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima županija.

U okviru ovog projekta, pored edukacije i treninga djelatnika javnih ustanova županija u smislu osposobljavanja za provedbu Direktive o staništima, predviđena je i izrada planova upravljanja za tri lokaliteta ekološke mreže na području Karlovačke županije: Polje Lug, Drežničko polje te Dretulju.

Tijekom 2008. godine započela je provedba projekta „Strategic Partnership for the Mediterranean Sea Large Marine Ecosystem - Pilot-projekt za hrvatska morska zaštićena područja“ (MedPan). Projekt financira FFEM (Fonds Français pour l'Environnement Mondial) te druge privatne i međunarodne fondacije (WWP-MedPO, RAC/SPA). Cilj projekta je povećanje učinkovite zaštite bioraznolikosti vrijednih obalnih i morskih područja stvaranjem ekološki usklađene mreže morskih zaštićenih područja te izrada planova upravljanja za morske parkove: NP „Kornati“, NP „Mljet“, NP „Brijuni“, PP „Telašćica“ i PP „Lastovo“. Partneri na projektu su Ministarstvo kulture, Državni zavod za zaštitu prirode, javne ustanove navedenih nacionalnih parkova i parkova prirode te nevladina udruga „Sunce“. Predviđeno trajanje projekta je 3 godine.

U tijeku je i provedba projekta WWF-a „Dinaric Arc Ecoregion“ koji ima za cilj stvoriti povoljne uvjete za uspješnu provedbu Programa Konvencije o biološkoj raznolikosti na temu zaštićenih područja u zemljama Dinarskog luka. Projekt je dio *Dinaric Arc inicijative* i obuhvaća područje Dinarida na teritoriju Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Albanije. U okviru projekta prikupljaju se temeljni podatci i proširuje znanje o regiji, a ujedno se osnažuju kapaciteti vladinih tijela na dotičnom području.

U listopadu 2008. izrađen je prijedlog projekta pod nazivom „Identifikacija i uspostava morskih područja mreže NATURA 2000“ u okviru IPA TAF 2007. Europska komisija odobrila je projekt u studenom 2008. Osnovna svrha projekta je identifikacija morskih područja koja zbog nedostatnih znanstvenih podataka nisu obuhvaćena postojećom nacionalnom ekološkom mrežom odnosno postojećim prijedlogom NATURA 2000, osobito imajući u vidu vanjske teritorijalne vode i more pod nacionalnom jurisdikcijom. Predviđeno trajanje projekta je 18 mjeseci, a provoditi će ga Državni zavod za zaštitu prirode. Predviđeno financiranje u okviru IPA procjenjuje se na 527.500 €. Među predviđenim rezultatima projekta treba izdvojiti: kompletiranje prijedloga morskih područja mreže NATURA 2000 u skladu s kriterijima iz Dodatka II Direktive o staništima, prikupljanje podataka o rasprostranjenosti vrsta i staništa navedenih u dodatcima Direktive o staništima na 7 odabranih pilot područja, izrada karte morskih staništa za 7 odabranih pilot područja mreže NATURA 2000, uspostava sustava monitoringa u 7 odabranih područja te aktivno uključivanje lokalnih dionika u proces prikupljanja podataka te pripremu prijedloga morskih područja mreže NATURA 2000.

U Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, na temelju Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (NN, 35/08) osnovana je Uprava za veterinarske inspekcije koja se sastoji od dva sektora i jednog samostalnog odjela. Unutar te Uprave zaposlen je u sjedištu Uprave u Zagrebu jedan državni veterinarski inspektor za dobrobit životinja, a unutar same Uprave za područja pojedinih regionalnih veterinarskih ureda i odjela predviđa se povećanje broja veterinarskih inspektora za što je i raspisan natječaj za 35 službenih veterinarara. Pri Upravi za veterinarstvo objavljen je natječaj za zapošljavanje jednog djelatnika – stručnog suradnika za dobrobit životinja koji će do kraja 2008. godine biti raspoređen u Odjel za zaštitu životinja pri Upravi za veterinarstvo.

Inspekcija zaštite prirode

U lipnju 2008. temeljem Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva kulture (NN 70/2008) osnovana je nova Uprava za inspekcijske poslove zaštite prirode. Uprava se sastoji od dva odjela: Odjel za inspekcijske poslove zaštite prirode te Odjel za unaprjeđenje rada nadzorne službe. Uprava broji ukupno 11 inspektora zaštite prirode od kojih pet inspektora ima sjedište u Zagrebu, a šest inspektora razmješteno je regionalno. Svi inspektori imaju jednaka prava i ovlasti za postupanje na cijelom području RH. U svrhu administrativnog jačanja inspekcijske službe u tijeku je natječaj za zapošljavanje tri nova inspektora.

Tijekom 2008. godine kontinuirano se provodila edukacija i trening inspektora. Tako je šest inspektora osposobljeno za korištenje programa ARC GIS te s tim u vezi za korištenje i primjenu baze podataka o ekološkoj mreži Republike Hrvatske (osposobljavanje je provedeno u okviru projekta «Sustav upravljanja zaštićenim područjima – faza II – razvoj sustava za županijske javne ustanova za upravljanje zaštićenim područjima»). Jedan inspektor zaštite prirode aktivno je uključen u radionice namijenjene jačanju kapaciteta za provedbu ocjene prihvatljivosti za prirodu u okviru PHARE 2005 projekta “Institucionalno jačanje I provedba NATURA 2000 u Hrvatskoj”. Dva inspektora aktivno sudjeluju na radionicama u okviru projekta CARDS 2004: „Potpora nastavku približavanja hrvatskog zakonodavstva pravnoj stečevini EU na području zaštite okoliša” (Support for Further Approximation with the Environmental Acqui) u dijelu koji se odnosi na jačanje sposobnosti MZOPUG-a i ostalih relevantnih tijela za usklađivanje s IPPC direktivom, a jedan inspektor uključen je i u pilot projekt kontrole potencijalnih IPPC postrojenja. U okviru provedbe projekta “Provedba okolišnog *acquisa* vezano uz zaštitu divljih svojti reguliranjem trgovine», svi inspektori zaštite prirode prošli su obuku za «trening trenera» te dobili certifikate kojima se potvrđuje njihova osposobljenost za edukaciju drugih djelatnika relevantnih tijela državne uprave po pitanju provedbe CITES Konvencije te odgovarajućih propisa EU. Jedan inspektor sudjelovao je na radionici u okviru FAO projekta „Izgradnja kapaciteta nadzornih tijela za rukovanje i nadziranje genetski modificiranih kultura, proizvoda i obrađene hrane“ kojeg provodi Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja.

U 2008. godini inspekcija zaštite prirode sudjelovala je u radu Greenforce mreže (mreža članica EU koja okuplja predstavnike tijela koji se bave provođenjem zaštite prirode i šumarstvom) u Nizozemskoj, na radionici na kojoj je započeta aktivnost vezana za izradu priručnika za obavljanje nadzora (*Towards common guidelines for Greenforce*).

Tijekom 2008. organizirana je edukacija i polaganje stručnog ispita za nadzornike u javnim ustanovama za obavljanje djelatnosti zaštite, održavanja i promicanja zaštićenog područja. Organizirana su tri seminaru edukacije na kojima je inspekcija sudjelovala kao predavač, te dva ispitna roka na kojima su inspektori sudjelovali kao ispitivači. Za potrebe ispita inspekcija je izradila priručnik, te osmislila program i vježbe za osposobljavanje. Edukacijom i ispitom u 2008. godini obuhvaćeno je ukupno 132 nadzornika iz svih javnih ustanova. Ovim programom edukacije i polaganja stručnog ispita, nadzorna služba je osposobljena za efikasnu primjenu zakonskih instrumenata, provođenja nadzora i sankcioniranja, za što je ovlaštena Zakonom o zaštiti prirode.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Ključni prioriteti u 2009. godini odnose se na daljnju transpoziciju i implementaciju odgovarajućih odredbi zakonodavstva EU iz područja zaštite i očuvanja prirode u nacionalno zakonodavstvo te jačanje administrativnih kapaciteta.

U 2009. godini ostvarit će se potpuno usklađivanje s tzv. CITES paketom uredbi kojeg čine Uredba Vijeća (EZ) br. 338/97 o zaštiti divlje flore i faune reguliranjem trgovine u tom području, Uredba Komisije (EZ) br. 865/2006 koja predviđa detaljna pravila provedbe Uredbe Vijeća (EZ) br. 338/97 o zaštiti vrsta divlje faune i flore regulirajući trgovinu istima te Uredba Komisije (EZ) br. 811/2008 o zabrani unošenja u Zajednicu primjeraka određenih vrsta divlje faune i flore. Usklađivanje će se provesti do kraja II. kvartala 2009. godine izmjenama i dopunama Pravilnika o prekograničnom prometu i trgovini zaštićenim vrstama (NN 34/2006) i Pravilnika o uvjetima držanja, načinu

obilježavanja i evidenciji zaštićenih životinja u zatočeništvu (NN 146/2005), a u skladu s rezultatima projekta "Implementacija okolišnog *acquis* vezanog uz zaštitu divljih svojti reguliranjem trgovine", koji završava u prosincu 2008. godine.

Nadalje, za 2009. godinu planira se provesti djelomično usklađivanje s Direktivom Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. godine o zaštiti prirodnih staništa i divlje faune i flore te Direktivom Vijeća 79/409/EEZ od 2. travnja 1979. godine o očuvanju divljih ptica izmjenama i dopunama Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti zahvata za prirodu (NN 89/2007), Pravilnik o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim (NN 7/2006) te Pravilnik o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova (NN 7/2006) do kraja III. kvartala 2009. godine. U smislu cjelovitog ispunjavanja obaveza koje proizlaze iz Direktive o staništima, tijekom 2009. godine intenzivno će se raditi na definiranju hrvatskog prijedloga ekološke mreže Europske unije NATURA 2000. Spomenuti prijedlog ekološke mreže NATURA 2000 bit će izrađen na osnovu rezultata PHARE 2005 projekta „Institucionalno jačanje i provedba NATURA 2000 u Hrvatskoj“ koji završava u veljači 2009. godine. Prijedlog ekološke mreže NATURA 2000 je baza podataka koja sadrži sve Direktivom propisane podatke o lokalitetima (područjima) koji se predlažu (uključivat će SPA te pSCI područja). Spomenuti prijedlog (bazu podataka) Republika Hrvatska dužna je predati Europskoj komisiji do dana pristupa. U skladu s dinamikom izrade spomenutog prijedloga bit će izrađena i Uredba o međunarodno ekološki značajnim područjima te izmijenjena Uredba o proglašenju ekološke mreže (NN 109/2007). Jedan od osnovnih ciljeva ovog projekta je provedba konzultacijskog procesa za prijedlog mreže NATURA 2000 kojega je priredila Hrvatska te definiranje konačnoga prijedloga.

Tijekom 2009. godine planira se intenzivirati rad na nacrtu prijedloga Strategije o stranim invazivnim vrstama Tijekom izrade ovog dokumenta očekuje se provedba složenog konzultacijskog proces koji će uključiti sva zainteresirana tijela državne uprave (kao npr. MRRŠVG, MPRRR, MMTPR, MZZSS i dr.) te brojne druge dionike.

Tijekom 2009. godine započeti će provedba prioritetnih aktivnosti predviđenih revidiranom Strategijom i akcijskim planom zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti. Među prioritetnim akcijskim planovima osobito je važna provedba onih koji se odnose na:

- inventarizaciju i kartiranje ugroženih i rijetkih stanišnih tipova te stanišnih tipova na Dodatku I Direktive o staništima kao i svojti s Dodatka II i IV Direktive o staništima te Dodatka I Direktive o pticama, značajnih za uspostavu mreže NATURA 2000
- određivanje područja važnih za očuvanje stanišnih tipova s Dodatka I Direktive o staništima te svojti s Dodatka II Direktive o staništima i Dodatka I Direktive o pticama kao i područja važnih za očuvanje stanišnih tipova i svojti koje RH predlaže za dopunu Dodatka I odnosno II Direktive o staništima.

Nastavit će se s aktivnostima proglašavanja novih zaštićenih područja, uključujući i Park prirode Delta Neretve te s aktivnostima na uspostavi posjetiteljskih centara u zaštićenim područjima (NP/PP), kao i na izradi preostalih planova upravljanja nacionalnim parkovima i parkovima prirode.

U 2009. godine nastaviti s daljnjim jačanjem administrativnih sposobnosti Uprave za zaštitu prirode Ministarstva kulture zapošljavanjem četiri nova službenika te administrativnim jačanjem Državnog zavoda za zaštitu prirode zapošljavanjem devet novih stručnih djelatnika.

Nastavit će se i s administrativnim jačanjem javnih ustanova nacionalnih parkova i parkova prirode.

Izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode poslovi zaštite prirode biti će preneseni u nadležnost upravnih tijela županija. Zapošljavanje novih djelatnika u upravnim tijelima županijama u nadležnosti je samih županija, no Ministarstvo planira osigurati određena sredstva u državnom proračunu u 2009. godini za edukaciju djelatnika upravnih tijela županija, osobito vezano uz provedbu postupka ocjene prihvatljivosti zahvata za prirodu te provedbu Uredbe o proglašenju ekološke mreže.

Tijekom 2009. godine Ministarstvo kulture radit će na izradi pripremnog projekta (WB Project Preparation Advance - PPA) za zajam Svjetske banke u svrhu provedbe programa „Croatia Ecological Network Investment Program (CENIP)“. Iznos kojeg Svjetska banka osigurava za pripremi projekt procjenjuje se na 350.000 EUR.

Isto tako, slijedom odobravanja provedbe projekta "Identifikacija i uspostava morskih područja mreže NATURA 2000" u okviru IPA TAF 2007, provodit će se aktivnosti vezane uz pripremu provedbe projekta i izradu ToR-a.

U 2009. godine nastavit će se daljnje jačanje administrativnih sposobnosti Uprave za veterinarske inspekcije i Uprave za veterinarstvo. Pri Upravi za veterinarske inspekcije do kraja 2009. godine ukupno treba biti zaposleno 267 veterinarskih inspektora i službenih veterinarata tako da će se daljnje zapošljavanje nastaviti u 2009. godini. Pri Upravi za veterinarstvo za 2009. godine planira se zapošljavanje još jednog djelatnika na poslovima stručnog suradnika za dobrobit životinja, tako da će krajem 2009. godine Odjel za zaštitu životinja pri Upravi za veterinarstvo Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja imati ukupno 4 djelatnika. Za sljedeću godinu se također planiraju treninzi o zaštiti životinja koje se drže u zoološkim vrtovima i o zaštiti životinja koje se koriste za pokuse i druga znanstvena istraživanja. Treninzi su namijenjeni inspektorima i fizičkim i pravnim osobama koje posjeduju zoološke vrtove ili obavljaju pokuse na životinjama te će se organizirati u suradnju s TAIX-om.

Agencija za zaštitu okoliša nastavlja rad na prikupljanju podatka, te izračunu odabranih pokazatelja za ovo tematsko područje. Redovito će se održavati postojeća baza Informacijskog sustava biološke raznolikost – ISBR.

Inspekcija zaštite prirode

Tijekom 2009. inspekcija zaštite prirode nastavit će administrativnim jačanjem, odnosno zapošljavanjem 4 nova inspektora. Novo zaposleni inspektori zaštite prirode imat će mjesto rada izvan grada Zagreba, većinom u županijskim središtima te imati jednaka prava i ovlasti za postupanje na cijelom teritoriju Republike Hrvatske. Također će se nastaviti sa edukacijom inspektora zaštite prirode u sklopu projekta PHARE 2005 projekta Prilagodba inspekcije zaštite okoliša za provedbu novog nacionalnog zakonodavstva u području zaštite okoliša, EuropeAid /123226/D/SER/HR. Završetak edukacije se predviđa u srpnju 2008.

Nadalje, inspekcija će biti uključena u rad Seminara „Reptile smuggling”, koji organizira EU TWIX, TRAFFIC, Interpol WWF Italy and Corpo Forestale dello Stato, koji će se održati u siječnju 2009. godine.

Inspekcija će sudjelovati u daljnjim aktivnostima Greenforce mreže u 2009. godini, a osobito na nastavku rada vezano za priručnik o inspeksijskim nadzorima, kao i na stručnim skupovima. Također će inspekcija nastaviti aktivnosti u svezi organiziranja edukacije nadzorne službe i njihovog uključivanja u planirane nadzore kako zaštićenih prirodnih vrijednosti, tako i nadzora ekološke mreže. Uprava za inspeksijske poslove zaštite prirode prijavila je dva projekta za I komponentu IPA programa koji će biti razmatrani tijekom ove godine, a ukoliko se prihvate, Uprava će nastaviti raditi na njihovoj daljnjoj razradi i realizaciji.

3.27.7. Industrijsko onečišćenje i upravljanje rizicima

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Vlada RH je krajem rujna 2008. godine usvojila Uredbu o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša (NN 114/2008) i Uredbu o uključivanju organizacija u sustav upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja (EMAS) (NN 114/2008). U rujnu 2008. usvojen je i Pravilnik o registru uporabnih dozvola koje sadrže objedinjene uvjete zaštite okoliša (NN 113/2008). Navedeni propisi doneseni su temeljem Zakona o zaštiti okoliša (NN 110/2007) i njima se u potpunosti transponiraju odredbe Direktive o kontroli i integriranom sprečavanju onečišćenja (Direktiva 08/1/EZ - IPPC) te Uredbe o EMAS-u Europske zajednice.

Vlada RH je krajem rujna 2008. godine usvojila i Uredbu o sprečavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (NN 114/2008). U rujnu 2008. usvojen je i Pravilnik o registru postrojenja u kojima je

utvrđena prisutnost opasnih tvari i o očevidniku prijavljenih velikih nesreća (NN 113/2008). Navedeni propisi doneseni su temeljem Zakona o zaštiti okoliša i njima se u potpunosti transponiraju odredbe Direktive o kontroli i sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari Seveso II Direktiva (96/82 /EZ) i njene izmjene i dopune Direktiva (2003/105/EZ).

Temeljem Zakona o zaštiti okoliša (NN 110/2007) u lipnju 2008. godine donesen je Pravilnik o znaku zaštite okoliša (NN 70/2008) kojim su propisani temeljni uvjeti za provedbu EU sustava dodjele znaka zaštite okoliša.

Novim Zakonom o zaštiti okoliša propisano je ustrojavanje jedinstvenog registra onečišćujućih tvari temeljem čega je donesen Pravilnik o registru onečišćavanja okoliša (NN 35/2008), kojim se osigurava provedba Uredbe 166/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju Europskog registra ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari kao i provedba UN/ECE Protokola o registrima ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari uz Arhušku konvenciju (PRTR Protokol).

U svibnju 2008. godine Hrvatski sabor je potvrdio (ratificirao) Protokol o registrima ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari (PRTR). Potvrđivanjem PRTR Protokola Hrvatska će dodatno ojačati pristup javnosti informacijama o okolišu putem registara, odnosno baze podataka o ispuštanjima i prijenosima onečišćujućih tvari na nacionalnoj razini.

Za provedbu PRTR Protokola u Republici Hrvatskoj nadležna je Agencija za zaštitu okoliša.

U Agenciji za zaštitu okoliša trenutno na poslovima ustrojavanja baza podataka prema registrima iz PRTR Protokola puno radno vrijeme radi jedan službenik, jedan na pola radnog vremena te još jedan službenik na pola radnog vremena vezano uz IT podršku.

Napravljen je konačni popis obveznika IPPC direktive, koji je napravio Hrvatski centar za čistiju proizvodnju. Popis će se koristiti kod daljnje pomoći obveznicima primjene direktive u implementaciji direktive. Projektom je utvrđeno 281 lokacija postojećih postrojenja za koju će biti potrebno ishoditi objedinjene uvjete zaštite okoliša

CARDS 2004 projekt "Potpora nastavku približavanja hrvatskog zakonodavstva pravnoj stečevini EU na području zaštite okoliša" koji sadrži i IPPC komponentu nastavio je sa svojim aktivnostima. Rezultat projekta u 2008. godini su 17 obilazaka industrijskih pogona u kojim je provedena ocjena usklađenosti s najboljim raspoloživim tehnikama (Best Available Techniques - BAT) te probno (pilot) uvođenje IPPC dozvole, te su napravljeni metodološki priručnici za primjenu direktive, koji se tiču različitih aspekata utvrđivanja BAT-a. Rezultat tih obilazaka i ocjena su do sada ispunjene aplikacije za TE Sisak, INA rafineriju Sisak, pogon Petrokemije u Kutini i Tvornicu cementa Našice. Izrađene su dvije probne IPPC dozvole, a do kraja 2008. godine planira se izrada još jedne. Do kraja 2008. realizirat će se još tri obilaska industrijskih postrojenja. Izrađeno je 13 BAT metodoloških priručnika koji će se koristiti u izboru najboljih raspoloživih tehnika. 11 priručnika sadrži tzv. horizontalne preporuke raspoloživih tehnika (BREF), a dva vertikalne, za pojedine industrijske grane, te će se uskoro primjenjivati kao pomoć obveznicima i ovlaštenicima IPPC direktive.

U okviru CARDS 2004 projekta u 2008. godini održana su tri treninga / radionice, od toga dvije u Zagrebu, a važnu ulogu imala je radionica održana u termoelektrani u Plominu na kojoj je sudjelovalo više od 45 dionika iz državnih tijela i industrije. Radionica je bila praktičnog karaktera i odnosila se na pripremu dokumentacije potrebne za objedinjene uvjete zaštite okoliša.

U okviru ovoga projekta definirana je lista postrojenja obveznika IPPC Direktive (ukupno 290 postrojenja).

Zajedno s njemačkim partnerom održana je radionica o IPPC direktivi s težištem na prehrambenu industriji. Radionica je održana 22. i 23. rujna u Hrvatskoj gospodarskoj komori i na njoj su bili predstavnici raznih sektora prehrambene industrije. Radionicu je s njemačke strane vodila njemačka Agencija za zaštitu okoliša. U pogledu EMAS-a, u ožujku 2008. završene su promotivne aktivnosti za

EMAS, koji je provodio Hrvatski centar za čistiju proizvodnju, i u kojem je sudjelovalo preko 50 gospodarskih subjekata, Hrvatska akreditacijska agencija, Hrvatska gospodarska komora i MZOPUG.

U tijeku je postupak izrade dokumenta „Provedba prioriternih aktivnosti u cilju primjene Direktive o kontroli i sprječavanja velikih nesreća koje uključuju opasne tvari Seveso II Direktiva (96/82 /EZ)“ prema odredbama Zakona o zaštiti okoliša (NN 11/2007).

Inspekcija zaštite okoliša sudjeluje u provedbi prve (IPPC) i druge (Klimatske promjene) komponente projekta CARDS 2004 "Potpora nastavku približavanja hrvatskog zakonodavstva pravnoj stečevini EU na području zaštite okoliša". Tijekom 2008. godine 7 predstavnika inspekcije zaštite okoliša sudjelovalo je u radu 2 dvodnevni i 4 jednodnevne radionice o prilagodbi hrvatskog zakonodavstva zahtjevima IPPC direktive. Osim navedene izobrazbe inspektora, u sklopu ovog projekta inspekcija zaštite okoliša sudjelovala je i u aktivnostima BAT procjena za 17 potencijalnih IPPC postrojenja, te u prvim nadzorima 4 buduća IPPC postrojenja za koja će se izraditi pilot dozvole.

Inspekcija zaštite okoliša aktivno se pripremila za vodeću ulogu u koordiniranju pri nadzorima budućih IPPC i SEVESO postrojenja, te primjenu Preporuke o minimalnim kriterijima za inspekciju zaštite okoliša u radu ostalih inspeksijskih tijela nadležnih za nadzor pojedinih sastavnica okoliša.

Temeljem Sporazuma o suradnji inspeksijskih službi nadležnih u području okoliša u izvještajnom razdoblju inspektori zaštite okoliša, u suradnji s vodopravnim inspektorima MRRŠVG, sanitarnim inspektorima MZSS, protupožarnim inspektorima MUP, te inspektorima zaštite na radu, inspektorima posuda pod tlakom, rudarskim i elektroenergetskim inspektorima Državnog inspektorata na temelju iskustava stečenih u 2007. godini, nastavili su prema usuglašenom planu rada provoditi koordinirane inspeksijske nadzore budućih IPPC postrojenja, pri čemu su do konca studenog 2008. godine obavili koordinirane inspeksijske nadzore svih 18 planiranih budućih IPPC postrojenja.

Sukladno odredbama Zakona o zaštiti okoliša (NN 110/2007), izvješće o provedenom koordiniranom nadzoru bit će objavljeno na web stranicama MZOPUG.

Vezano na transpoziciju i primjenu SEVESO II Direktive i Konvencije o prekograničnim učincima industrijskih nesreća, inspekcija zaštite okoliša je tijekom 2008. godine sudjelovala u slijedećim aktivnostima:

- pilot projektu dobrovoljne izmjene informacija između Seveso inspektora koji nadziru rafinerije, (Pilot Project for Voluntary Exchange System for Seveso Refinery Inspectors, VESS). siječanj 2008. godine
- treningu za primjenu LCP direktive i Seveso II Direktive, te primjeni E-PRTR (European Pollutant Release and Transfer Register), Bristol, Velika Britanija, ožujak 2008. godine
- bilateralnoj suradnji s Republikom Slovenijom u vezi razmjene podataka i prepoznavanja opasnih djelatnosti u pograničnom području, travanj 2008. godine, Varaždin.
- godišnjem radnom sastanku Tehničke radne skupine 2 (TWG2) Europske Komisije o primjeni SEVESO II Direktive – inspekcija visokorizičnih postrojenja, Rüdesheim, Njemačka, svibanj 2008. godine
- godišnjem sastanku inspektora zaštite okoliša, Zagreb, svibanj 2008. godine – dio sastanak bio je posvećen aktivnostima inspekcije zaštite okoliša na transpoziciji i primjeni SEVESO II direktive u Republici Hrvatskoj.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Nakon donošenja propisa za transpoziciju dijela okolišnog zakonodavstva koji se odnosi na Industrijsko onečišćenje i upravljanje rizicima i nesrećama, ključni prioriteti za 2009. godinu su daljnje jačanje administrativnih kapaciteta kao i kapaciteta industrije za primjenu IPPC Direktive. U 2009. održat će se dvije radionice namijenjenih jačanju sposobnosti državnih tijela i industrije za provedbu IPPC Direktive u okviru CARDS 2004 projekta "Potpora nastavku približavanja hrvatskog zakonodavstva pravnoj stečevini EU na području zaštite okoliša". Nadalje, izradit će se još jedna IPPC probna dozvola te će biti izrađena još četiri BAT metodološka priručnika za primjenu IPPC

Direktive. Također, predviđa se nastavak suradnje s Njemačkom, u okviru twinning projekata za različite aspekte IPPC Direktive. U pogledu EMAS-a provodit će se aktivnosti za informiranje i promociju za različite sektore industrije.

U 2009. intenzivirat će se i ubrzati aktivnosti na usklađivanju postojećih postrojenja sa zahtjevima IPPC direktive, za koje su ostvarene sve zakonske pretpostavke. Te aktivnosti određuje primjena Uredbe o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša (NN 114/08), koja stupa na snagu 31. ožujka 2009. U tu svrhu provodit će se ocjene i odobravanja elaborata o usklađenosti, koje su obveznici primjene IPPC direktive obvezni, prema odredbama Zakona o zaštiti okoliša, podnijeti nadležnom tijelu, Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva. Kroz ocjenu elaborata utvrdit će se i rokovi usklađivanja za postojeća postrojenja. Nakon provedenog ocjenjivanja i odobravanja navedenih elaborata, obveznici primjene direktive podnositi će zahtjeve za izdavanjem objedinjenih uvjeta zaštite okoliša (okolišne dozvole).

Tijekom 2009. godine intenzivirat će se aktivnosti na provedbi novoga Pravilnika o znaku zaštite okoliša.

U Odjelu za okolišnu dozvolu i odgovornost za štetu u okolišu MZOPUG-a trenutno radi 6 djelatnika, a u 2009. planirano je zapošljavanje još troje djelatnika (što uključuje i načelnika Odjela).

Inspekcija zaštite okoliša u 2009. godini planira nastavak provođenja zajedničkih inspekcijskih nadzora budućih IPPC postrojenja sukladno Sporazumu o suradnji inspekcijskih službi u području okoliša.

Jačanje inspekcijskih službi nastaviti će se sudjelovanjem inspekcije u okviru projekta CARDS 2004 „Potpora nastavku približavanja hrvatskog zakonodavstva pravnoj stečevini EU na području zaštite okoliša” osobito u aktivnostima komponente 1 (Industrial pollution control). U listopadu 2008. godine je u vezi podnošenja zahtjeva za IPPC dozvolu održana jedna petodnevna radionica, a održavanje slijedeće radionice planira se u veljači 2009. godine.

Tijekom 2009. godine planirana je izrada priručnika o inspekcijskom nadzoru IPPC postrojenja koji će sadržavati procjenu pridržavanja, primjereno korištenje analitičkih laboratorija, priopćavanje i objavljivanje inspekcijskih rezultata, te izradu tehničkih specifikacija za elektroničku bazu podataka s podacima o izdanim IPPC dozvolama i inspekcijskim izvješćima o provedenim nadzorima IPPC postrojenja.

Inspekcija zaštite okoliša je u okviru programa TWG 2 u listopadu 2008. godine sudjelovala na radionici vezano na primjenu SEVESO II Direktive. Radionica je posvećena «ljudskom faktoru» u sprječavanju velikih nesreća, a obavljen je i posjet jednom visokorizičnom postrojenju.

Unaprjeđenje administrativnih sposobnosti inspekcije zaštite okoliša za nadzor postrojenja u kojima su prisutne opasne tvari u 2009. godini provoditi će se sustavnom edukacijom inspektora u okviru provedbe PHARE 2005 projekta „Jačanje inspekcije zaštite okoliša za provedbu novog zakonodavstva u području zaštite okoliša”, te aktivnim sudjelovanjem inspektora zaštite okoliša u radu relevantnih mreža.

Aktivnosti projekta MJV - TWG 2 za inspekciju SEVESO II postrojenja nastaviti će se i u 2009. godini aktivnim uključivanjem inspekcije zaštite okoliša u rad Godišnjeg radnog sastanka TWG 2 koji će se održati u Austriji u lipnju 2009. godine.

3.27.8. Kemikalije i GMO

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Kemikalije

U 2008. godini usvojeni su sljedeći zakonski propisi:

- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o biocidnim pripravcima (NN 35/2008),
- Zakon o provedbi Uredbe (EZ) broj 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća EZ o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (NN 53/2008),
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kemikalijama (NN 53/2008).

U 2008. godini usvojeni su sljedeći podzakonski propisi:

- Pravilnik o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (NN23/2008)
- Pravilnik o postojećim tvarima (NN 61/2008)
- Pravilnik o dobroj laboratorijskoj praksi (NN 38/2008)
- Pravilnik o popisu aktivnih tvari u biocidnim pripravcima (NN 90/2008)
- Pravilnik o popisu postojećih aktivnih tvari koje nisu dopuštene u biocidnim pripravcima (NN 90/2008)
- Pravilnik o popisu postojećih aktivnih tvari dopuštenih u biocidnim pripravcima (NN 90/2008)
- Pravilnik o dokumentaciji za ocjenu aktivne tvari u biocidnim pripravcima, dokumentaciji za ocjenu biocidnih pripravaka, postupcima ocjenjivanja biocidnih pripravaka i njihove uporabe te o vrstama biocidnih pripravaka s njihovim opisima i jedinstvenim načelima za ocjenjivanje biocidnih pripravaka (NN 90/2008)

„Nacionalna strategija kemijske sigurnosti“ čija je izrada financirana iz Fonda SIDA (Kraljevina Švedska) i koju je Nacionalno povjerenstvo za odobravanje strategije navedenu strategiju je odobrilo na sastanku održanom dana 13. ožujka 2008. godine, Vlada Republike Hrvatske je dana 20. lipnja 2008. godine uputila u proceduru u Hrvatski sabor. Hrvatski sabor je 28. studenog 2008. godine usvojio Nacionalnu strategiju kemijske sigurnosti.

GMO

U 2008. godini usvojeni su sljedeći podzakonski akti temeljem Zakona o genetski modificiranim organizmima (NN 70/2005):

- Pravilnik o sadržaju i opsegu procjene rizika za stavljanje na tržište genetski modificiranih organizama ili proizvoda koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od genetski modificiranih organizama, metodologiji za izradu procjene i uvjetima koje mora ispunjavati pravna osoba za izradu procjene rizika (NN 39/2008)
- Pravilnik o opsegu i sadržaju izvješća o procjeni prikladnosti stavljanja na tržište genetski modificiranih organizama i proizvoda koji sadrže i/ili se sa sastoje ili potječu od genetski modificiranih organizama (NN 93/2008)
- Uredba o razini genetski modificiranih organizama u proizvodima ispod koje proizvodi koji se stavljaju na tržište ne moraju biti označeni kao proizvodi koji sadrže genetski modificirane organizme (NN 92/2008)
- Pravilnik o sadržaju prijave i tehničke dokumentacije za stavljanje na tržište genetski modificiranih organizama ili proizvoda koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od genetski modificiranih organizama te o uvjetima označavanja i pakiranja genetski modificiranih organizama (NN 107/2008)
- Pravilnik o uvjetima monitoringa utjecaja genetski modificiranih organizama ili proizvoda koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od genetski modificiranih organizama i njihove uporabe (NN 110/2008)

U Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, Upravi za sanitarnu inspekciju, Odjelu za opasne kemikalije izvršeno je jačanje administrativnih sposobnosti kroz zapošljavanje jednog višeg sanitarnog

inspektora. U Upravi za sanitarnu inspekciju, Odjelu za GMO kontrolu izvršeno je jačanje administrativnih sposobnosti kroz zapošljavanje jednog višeg sanitarnog inspektora.

Predstavnici sanitarne inspekcije, Odjela za GMO kontrolu sudjeluju u provedbi FAO projekta „Izgradnja kapaciteta nadzornih tijela za rukovanje i nadziranje genetski modificiranih kultura, proizvoda i obrađene hrane“ kojeg provodi Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja putem Zavoda za sjemenarstvo i rasadničarstvo. Od 08. do 13. rujna 2008. godine u prostorijama Zavoda za sjemenarstvo i rasadničarstvo u Osijeku održana je radionica na kojoj je sudjelovalo 45 djelatnika raznih nadzornih tijela koji su izravno sudjelovali u procesu analize rizika. Na toj radionici dane su jasne smjernice o ključnim aspektima biosigurnosti, te inspekciji i nadziranju biotehnoških proizvoda. Cilj radionice je bio ojačati znanje i iskustvo nadzornih djelatnika i ostalih sudionika o osnovnim načelima i okvirima biosigurnosti.

Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu prirode izvršila je tijekom 2008. godine sve potrebne pripreme te izradila prijedlog projekta „Jačanje kapaciteta za uspješno sudjelovanje u Mehanizmu za razmjenu podataka o biološkoj sigurnosti (BCH)“ u svrhu dobivanja financijske pomoći od strane UNEP-GEF-a u iznosu od 50.000 USD (UNEP-GEF Project for Building Capacity for Effective Participation in the Biosafety Clearing House). Memorandum o razumijevanju (MoU) između UNEP-a i Ministarstva kulture potpisan je u lipnju 2008. godine, što je označilo i službeni početak projekta. Projekt završava krajem prosinca 2008. Tijekom projekta održat će se niz od pet radionica namijenjenih djelatnicima nadležnih tijela državne uprave za GMO problematiku i njihovim inspekcijskim službama, carinicima i graničnoj policiji, znanstvenicima te predstavnicima medija.

Predstavnici Ministarstva kulture aktivno su sudjelovali na sljedećim konferencijama i radionicama vezanim uz temu biološke sigurnosti: 4 sastanak Stranaka Protokola o biološkoj sigurnosti (Bonn, svibanj 2008.), Prva globalna konferencija o analizi GMO-a (Como, lipanj 2008.), Regionalna radionica o uspostavi i provedbi postupka upravljanja rizicima za GM usjeve (Prag, rujan 2008.) te dvije radionice u okviru FAO projekta „Izgradnja kapaciteta nadzornih tijela za rukovanje i nadziranje genetski modificiranih kultura, proizvoda i obrađene hrane“ kojeg provodi Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Kemikalije

U tijeku 2009. godine planiraju se sljedeće zakonodavne aktivnosti:

- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (usklađivanje s Uredbom Komisije (EZ) Br. 440/2008 od 30. svibnja 2008. o ispitnim metodama u skladu s Uredbom REACH i Direktivom 2008/58/EZ od 21. kolovoza 2008. o 30-toj izmjeni i dopuni Direktive 67/548/EEZ o razvrstavanju, označavanju i pakiranju opasnih kemikalija)
- Pravilnika o Sigurnosno-tehničkom listu (usklađivanje s Prilogom II Uredbe (EZ) Br. 1907/2006 (Uredba REACH))
- Pravilnik o uvozu i izvozu opasnih kemikalija (usklađivanje s Uredbom (EZ-a) Br. 689/2008 Europskoga parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o izvozu i uvozu opasnih kemikalija)
- Popis biocidnih pripravaka (provedba članka 18. Direktive 98/8/EZ o biocidnim pripravcima)
- Pravilnik o dopunama Pravilnika o popisu postojećih aktivnih tvari dopuštenih u biocidnim pripravcima (usklađivanje s Direktivom 2008/86/EZ, Direktivom 2008/85/EZ, Direktivom 2008/81/EZ, Direktivom 2008/80/EZ, Direktivom 2008/79/EZ, Direktivom 2008/78/EZ, Direktivom 2008/77/EZ i Direktivom 2008/75/EZ)
- Pravilnik o dopuni Pravilnika o popisu postojećih aktivnih tvari koje nisu dopuštene u biocidnim pripravcima (usklađivanje s Odlukom Komisije 2008/681/EZ i 2008/809/EZ)

U 2009. godini planira se donošenje Nacionalnog programa dobre laboratorijske prakse temeljem Pravilnika o dobroj laboratorijskoj praksi (NN 38/2008)

GMO

U 2009. godini planirane su sljedeće zakonodavne aktivnosti:

- Uredba o dopunama Uredbe o razini genetski modificiranih organizama u proizvodima ispod koje proizvodi koji se stavljaju na tržište ne moraju biti označeni kao proizvodi koji sadrže genetski modificirane organizme (usklađivanje s Odlukom Komisije 2008/730/EZ i Odlukom Komisije 2008/837/EZ).

- **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o genetski modificiranim organizmima (usklađivanje s Uredbom 1946/2003 o prekograničnom prijenosu GMO-a. Preporukom Komisije 2004/787/EZ o uzorkovanju i detekciji GMO-a i Preporukom Komisije 2003/556/EZ o vodičima za razvoj nacionalnih strategija i najboljih praksi za osiguravanje suživota genetski modificiranih usjeva sa konvencionalnim i organskim uzgojem).**

3.27.9. Zaštita od buke

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Temeljem donesenih Pravilnika o uvjetima glede prostora, opreme i zaposlenika pravnih osoba koje obavljaju stručne poslove zaštite od buke, Pravilnika o stručnom ispitu iz područja zaštite od buke (NN 91/2007) i Pravilnika o djelatnostima za koje je potrebno provesti mjere zaštite od buke, izvršene su pripreme za početak ovlašćivanja pravnih osoba koje će obavljati stručne poslove zaštite od buke, između ostalog i poslove vezano za izradu karata buke i akcijskih planova.

U Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, Upravi za sanitarnu inspekciju, Odjelu za sanitarnu inspekciju izvršeno je jačanje administrativnih sposobnosti kroz zapošljavanje jednog stručnog suradnika.

Agencija za zaštitu okoliša provodi aktivnosti vezane uz područje zaštite od buke u Odsjeku za sektorske pritiske. Razvijena je Baza podataka o kartama buke, a pokrenute su i aktivnosti obrade i formatiranja postojećih podataka za prikaz u GIS pregledniku na web stranici.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini planirane su sljedeće zakonodavne aktivnosti:

- Zakon o zaštiti od buke (usklađivanje s Direktivom 2002/49/EZ i Preporukom Komisije 2003/613/EZ)
- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu izrade i sadržaju karata buke i akcijskih planova (usklađivanje s Direktivom 2002/49/EZ i Preporukom Komisije 2003/613/EZ)

3.27.10. Šumarstvo

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. godine na temelju Zakona o šumama (NN 40/2005 i 82/2006) donesen je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu prikupljanja podataka, vođenju registra, te uvjetima korištenja podataka o šumskim požarima (NN74/2008).

U završnoj fazi je izrada registra šumskih požara. U tu svrhu nabavljen je hardver za jedinstveni informacijski sustav i izradu registra šumskih požara.

Tijekom 2008. godine zaposlena su 2 nova djelatnika u Sektoru za zaštitu šuma i međunarodnu suradnju.

Vežano uz aktivnosti Agencije za zaštitu okoliša, izrađena je Nacionalna lista pokazatelja. Započelo se s nadopunom i obradom podataka za 2005., 2006. i 2007. godinu kako bi se dobili rezultati mjerenja oštećenosti šuma u obliku indeksa.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. godini izvršiti će se unapređenje softvera za Jedinstveni informacijski sustav i uspostavu registra šumskih požara.

Planira se zapošljavanje 3 nova djelatnika u Ministarstvu regionalnog razvitka, šumarstva i vodnog gospodarstva (MRRŠVG), 1 djelatnik u Sektoru za zaštitu šuma i međunarodnu suradnju i 2 djelatnika u Sektoru šumarske inspekcije.

Agencija za zaštitu okoliša nastavit će suradnju s MRRŠVG vežano za pristup Registru opožarenih površina.

3.28. ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVLJA

3.28.1. Zaštita potrošača

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. godine Republika Hrvatska je provodila aktivnosti s ciljem jačanja sustava zaštite potrošača koje su se sastojale od dodatnog usklađivanja zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije u području zaštite potrošača, postavljanja institucionalnih okvira, kao i aktivnosti koje su bile poduzete u cilju podizanja razine svijesti u području zaštite potrošača u Republici Hrvatskoj.

Temeljem Zakona o zaštiti potrošača koji je donesen u srpnju 2007. godine, Vlada Republike Hrvatske donijela je u travnju 2008. godini slijedeće podzakonske akte i to: Uredbu o određivanju pravnih osoba ovlaštenih za pokretanje postupka radi zaštite zajedničkih interesa potrošača (NN 41/08) i Uredbu o određivanju pravnih osoba ovlaštenih za podnošenje tužbe o zabrani korištenja nepoštenih ugovornih odredaba u potrošačkim ugovorima. (NN 41/08). Ministar gospodarstva, rada i poduzetništva donio je u ožujku 2008. godine Odluku o jedinstvenoj metodi obračuna efektivne godišnje kamate na potrošače zajmove(NN 27/08.), te u travnju iste godine Pravilnik o stručnoj osposobljenosti osoba za rad u savjetovalištu za zaštitu potrošača (NN 46/08).

Obje navedene Uredbe imaju za cilj odrediti pravne osobe koje su ovlaštene poduzimati odgovarajuće postupke vezane uz kolektivnu zaštitu potrošača, a to su: Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska obrtnička komora, Hrvatska udruga poslodavaca, Hrvatska udruga banaka, Hrvatski ured za osiguranje, "Potrošač" – Hrvatski savez udruga za zaštitu potrošača i Savez udruga za zaštitu potrošača Hrvatske.

Pravilnikom o stručnoj osposobljenosti osoba za rad u savjetovalištu za zaštitu potrošača uređuje se program osposobljavanja i postupak ocjenjivanja stručne osposobljenosti osoba za rad u savjetovalištu za zaštitu potrošača. Ocjenu stručne osposobljenosti osoba za rad u savjetovalištu daje Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva kao nadležno ministarstvo za poslove zaštite potrošača.

Temeljem Zakona o zaštiti potrošača, Vlada Republike Hrvatske osnovala je i imenovala Nacionalno Vijeće za zaštitu potrošača kao svoje savjetodavno tijelo na vrijeme od četiri godine. Prema ranije važećem Zakonu o zaštiti potrošača iz 2003. godine, Vijeće za zaštitu potrošača bilo je savjetodavno tijelo ministru gospodarstva, rada i poduzetništva. Sukladno preporukama konzultanata iz projekta CARDS 2002 „Jačanje kapaciteta u području zaštite potrošača“, a obzirom na multidisciplinarnost područja zaštite potrošača u odnosu na djelokrug rada ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, prihvaćen je prijedlog da Nacionalno Vijeće za zaštitu potrošača postane savjetodavno tijelo Vladi Republike Hrvatske.

Nacionalno vijeće čine predstavnici državnih tijela nadležnih za područje zaštite potrošača, gospodarskih i interesnih udruženja trgovaca, udruga za zaštitu potrošača i neovisni stručnjaci iz područja zaštite potrošača, a njegova temeljna zadaća kao jednog do važnijih nositelja politike zaštite potrošača je razvoj i unapređenje politike zaštite potrošača.

Odluku o osnivanju Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača Vlada Republike Hrvatske usvojila je 14. veljače 2008. godine, a objavljena je u „Narodnim novinama“ broj 21/08.

Sukladno Preporuci Europske komisije od 4. travnja 2001. o izvansudskom rješavanju potrošačkih sporova (2001/310/EZ) Zakon o zaštiti potrošača (NN 79/07,125/07), uveo je sustav izvansudskog rješavanja potrošačkih sporova pred Sudom časti Hrvatske gospodarske komore i Sudom časti Hrvatske obrtničke komore, pred Centrom za mirenje Hrvatske gospodarske komore, Centrom za

mirenje Hrvatske obrtničke komore i Centrom za mirenje Hrvatske udruge poslodavaca. Na taj način građanima Republike Hrvatske omogućuje se jednostavnije i ekonomičnije rješavanje potrošačkih sporova u slučajevima kada nije moguće riješiti spor izravno s trgovcem.

Financijska sredstva za troškove mirenja koja se vode pred Sudovima časti i pred Centrima za mirenje osigurana su u državnom proračunu, a raspodijeljena su u rujnu 2008. godine temeljem sporazuma između Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore i Hrvatske udruge poslodavaca.

U listopadu ove godine imenovani su novi suci prvostupanjskih i drugostupanjskih vijeća Sudova časti Hrvatske gospodarske komore i Hrvatske obrtničke komore i to iz redova trgovaca, potrošača i nezavisnih stručnjaka, uglavnom pravnika.

Obzirom da su sada u vijećima Sudova časti zastupljeni i predstavnici udruga za zaštitu potrošača očekuje se u narednom razdoblju poduzimanje aktivnosti vezanih uz daljnje informiranje i edukaciju potrošača koje se odnosi na korištenje instrumenta izvansudskog rješavanja sporova s trgovcem.

Također su održane i edukacije novih sudaca Sudova časti, obzirom da je od iznimne važnosti poticanje izobrazbe medijatora kako bi se osigurala visoka kvaliteta medijacije.

U narednom razdoblju planiraju se daljnje edukacije sudaca Sudova časti i miritelja Centara za mirenje u cilju promicanja dobrih poslovnih običaja, daljnjeg jačanja poslovnog morala te zaštite potrošača u Republici Hrvatskoj.

Temeljem Zakona o općoj sigurnosti proizvoda (NN 158/03, 107/07) ministar gospodarstva, rada i poduzetništva objavio je u «Narodnim novinama» 73/08 popis normi koje se odnose na opću sigurnost proizvoda, kako bi se što učinkovitije mogao provoditi nadzor nad tržištem u području sigurnosti proizvoda.

Vezano uz osiguravanje preduvjeta za izravnu primjenu Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. listopada 2004. o suradnji između nacionalnih tijela odgovornih za provedbu zakona o zaštiti potrošača, djelatnici Odjela za zaštitu potrošača, u proteklom razdoblju, educirali su se o aktivnostima vezanima uz suradnju nacionalnih tijela, na radionicama u organizaciji njemačkog društva za tehničku suradnju (GTZ) kao i na tehničkom sastanku održanim u Bruxellesu sa stručnjacima Europske komisije.

U travnju 2008. godine donijeta je nova Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (NN 41/08) kojom se određuje da se u okviru Odjela za zaštitu potrošača ustrojava još jedan odsjek, tako da se Odjel sada sastoji od četiri odsjeka i to: Odsjeka za razvoj i praćenje sustava zaštite potrošača, Odsjeka za edukaciju i informiranje o sustavu zaštite potrošača, Odsjeka za usklađivanje zakonodavstva u području zaštite potrošača i Odsjeka za programe i projekte Europske unije iz područja zaštite potrošača.

Jačanje administrativnih kapaciteta u Odjelu za zaštitu potrošača intenzivno se provodilo putem treninga i radionica organiziranih u okviru projekta Twinnig CARDS 2004 "Daljnje jačanje kapaciteta na području zaštite potrošača", Europske pravne akademije, te njemačkog društva za tehničku suradnju (GTZ), u domeni aktivnosti Otvorenog regionalnog fonda za Jugoistočnu Europu kao i kroz brojne radionice i seminare u organizaciji Europske komisije namijenjene djelatnicima tijela državne uprave koja su zadužena za kreiranje politike zaštite potrošača.

Osim navedenog, djelatnici Odjela se kontinuirano educiraju i usavršavaju i u Centru za stručno osposobljavanje i usavršavanje pri Središnjem državnom uredu za upravu Republike Hrvatske.

U srpnju 2008. godine Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, objavilo je natječaj za prijam novih službenika, temeljem kojeg se treba dodatno ojačati i Odjel za zaštitu potrošača.

Na ovaj način nastoji se osigurati prikladna institucionalna struktura s tendencijom daljnjeg kvalitativnog i kvantitativnog jačanja administrativnih kapaciteta, a kako bi se mogle pratiti sve aktualne promjene u dijelu pravne stečevine Europske unije koji se odnosi na područje zaštite potrošača.

Tijekom 2008. godine nevladin sektor u području zaštite potrošača intenzivno je djelovao kroz dva Saveza udruga za zaštitu potrošača kao krovnih organizacija.

S ciljem stjecanja novih znanja u pojedinim područjima poput savjetovanja potrošača, vođenja statistike pritužbi na području zaštite potrošača, i sl. predstavnici udruga za zaštitu potrošača educirali su se putem niza treninga i edukacija u okviru projekta Twinning CARDS 2004 „Daljnje jačanje kapaciteta u području zaštite potrošača“.

U savjetovalištim za zaštitu potrošača u Zagrebu, Osijeku, Splitu i Puli koja se osnivaju pri udrugama za zaštitu potrošača a financiraju isključivo iz državnog proračuna Republike Hrvatske u ukupnom iznosu od 1.631.000,00 kn (228.612 €), tijekom prvih šest mjeseci 2008. godine pruženo je ukupno 6.175 savjeta što pokazuje da potrošači sve više prepoznaju savjetovališta kao mjesta kroz koja brže i djelotvornije ostvaruju svoja temeljna potrošačka prava.

S namjerom podizanja razine svijesti o zaštiti potrošača i bolje educiranosti i informiranosti svih potrošača Republike Hrvatske, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva objavilo je 19. srpnja 2008. natječaj o dodjeli financijske potpore udrugama za zaštitu potrošača za provedbu projekata „Informiranje i edukacija potrošača“ u iznosu od 400.000,00 kn (56.066 €) i „Jačanje kapaciteta udruga za zaštitu potrošača“ u iznosu od 200.000,00 kn (28.033 €).

Donesen je i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima (NN 41/2008). Tim su Zakonom, među ostalim, izmijenjene i dopunjene odredbe Zakona o obveznim odnosima o odgovornosti prodavatelja za materijalne nedostatke stvari i odredbe o jamstvu za ispravnost prodane stvari, a radi dodatnog usklađivanja zakonodavstva s Direktivom 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o nekim aspektima prodaje robe široke potrošnje i popratnim jamstvima. Sukladno navedenoj Direktivi, Zakonom je propisana odgovornost prodavatelja i za neznatne materijalne nedostatke stvari; definiran je pojam proizvođača u smislu odredbi o odgovornosti za materijalne nedostatke i jamstva za ispravnost prodane stvari; propisano je pravo kupca na raskid ugovora ili razmjerno sniženje cijene u slučaju kada bi način uklanjanja nedostatka odnosno predaja druge stvari bez nedostatka imao za posljedicu znatne neugodnosti za kupca; izmijenjene su i dopunjene odredbe o jamstvu za ispravnost prodane stvari tako da je propisano da jamstvo mogu dati i prodavatelj i proizvođač te da jamstvo obvezuje bez obzira na oblik u kojem je dano (jamstveni list, usmena izjava, popratno reklamiranje), a da je kupac ovlašten zahtijevati da mu jamstvo bude izdano u pisanom obliku ili u nekom drugom, njemu dostupnom, trajnom mediju. Također, donošenjem Zakona otklonjena su manja nesuglasja Zakona o obveznim odnosima s odredbama Direktive Vijeća 90/314/EEZ od 13. lipnja 1990. godine o paket-putovanjima, paket-odmorima i paket-turama te Direktive Vijeća 85/374/EEZ od 25. srpnja 1985. godine o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica u vezi s odgovornošću za neispravne proizvode, koja je izmijenjena i dopunjena Direktivom 1999/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, od 10. svibnja 1999. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Radi dodatnog usklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije u području zaštite potrošača u prvom kvartalu 2009. godine u proceduru Vlade Republike Hrvatske uputit će se Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o općoj sigurnosti proizvoda i Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o sustavu razmjene obavijesti u pogledu proizvoda koji predstavljaju rizik za zdravlje i sigurnost potrošača.

Obzirom da je još uvijek neusklađeno područje zavaravajućeg i komparativnog oglašavanja u odnosima između trgovaca, u I kvartalu slijedeće godine uputit će se u proceduru Vlade Republike

Hrvatske i Zakon o nedopuštenom oglašavanju kojim će se implementirati Direktivu Vijeća 84/450/EEC od 10. rujna 1984. koja se odnosi na usklađivanje zakona, uredbi i upravnih postupaka država članica vezanih uz zavaravajuće oglašavanje koja je izmijenjena kroz Direktivu o komparativnom oglašavanju 97/55/EEC.

Nadalje, u II kvartalu slijedeće godine uputit će se Vladinu proceduru i Zakon o potrošačkim kreditima, čiji je predlagatelj Ministarstvo financija a kojim će se implementirati u hrvatsko zakonodavstvo nova Direktiva o potrošačkim kreditima koja je usvojena u svibnju ove godine.

Osim zakonodavnog okvira, kontinuirano će se razvijati administrativni kapaciteti Odjela za zaštitu potrošača pri Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, glede povećanja stručnog znanja i poznavanja pravne stečevine koja se odnose na zaštitu potrošača, kao i različiti oblici suradnje s ostalim tuzemnim i inozemnim tijelima nadležnim za zaštitu potrošača, te s nevladinim sektorom u ovom području.

Planiraju se i aktivnosti usmjerene na ojačavanje i ujedinjavanje nevladinog sektora u ovom području s ciljem dobivanja kvalitetnijeg partnera s jasnije izraženim programom i planom aktivnosti u području zaštite potrošača, a kako bi se osnažila međusobna suradnja i partnerstvo vladinog i nevladinog sektora u ovom području.

Kratkoročni prioritet u području zaštite potrošača jest i daljnje razvijanje sustava izvansudskog rješavanja sporova pri Centrima za mirenje Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore te Hrvatske udruge poslodavaca odnosno Sudovima časti, ustrojenim pri Hrvatskoj gospodarskoj komori i Hrvatskoj obrtničkoj komori a za čije su funkcioniranje osigurana sredstva u državnom proračunu, kako bi se potrošačima omogućilo što ekonomičnije i djelotvornije rješavanje eventualnih sporova.

Početak 2009. pristupit će se izradi novog Nacionalnog programa za zaštitu potrošača za četverogodišnje razdoblje kojim će se razraditi daljnja provedba politike zaštite potrošača u Republici Hrvatskoj, odrediti prioritete na području zaštite potrošača, te aktivnosti svih subjekata uključenih u provođenju te politike.

Nadzor nad tržištem

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Novim je Zakonom o zaštiti potrošača (NN 79/07), povećan broj upravnih mjera, u odnosu na prethodni Zakon, čime je gospodarskim inspektorima Državnog inspektorata omogućeno učinkovitije postupanje i transparentnija zaštita potrošača.

Također je u skladu s Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata (NN 66/05,42/06 i 127/07.) djelomično proširen djelokrug Odjela zaštite potrošača, s tim da su unutar Odjela ustrojena dva nova odsjeka i to:

Odsjek za nadzor prodaje proizvoda i pružanje usluga i

Odsjek za razmjenu obavijesti i informacija o proizvodu (RAPEX) i Centralni informacijski sustav (CISZP).

Na temelju spomenute Uredbe, donesen je Pravilnik o unutarnjem redu Državnog inspektorata koji je stupio na snagu 29. veljače 2008., a potom i novi Pravilnik o unutarnjem redu Državnog inspektorata koji je stupio na snagu 12. studenog 2008., te su u drugoj polovici 2008. popunjena do tada nepopunjena radna mjesta voditelja oba Odsjeka i dva izvršitelja u Odsjeku za razmjenu obavijesti i informacija o proizvodu (RAPEX) i Centralni informacijski sustav (CISZP).

U Odsjeku za RAPEX I CISZP obavljat će se poslovi koji se odnose na postupak brze razmjene obavijesti o mjerama i radnjama u pogledu proizvoda (osim hrane, predmeta u kontaktu s hranom, farmaceutskih i medicinskih proizvoda, hrane za životinje i rabljenih proizvoda) koji predstavljaju ozbiljan rizik za zdravlje i sigurnost potrošača.

U budućnosti, kad postanemo dio sustava RAPEX-a, u Odsjek će se putem „kontaktne točke“ zaprimati službene obavijesti Europske komisije, nakon čega će provjeravati i utvrđivati je li određeni proizvod stavljen na tržište Republike Hrvatske, prikupljati sve bitne informacije, provoditi eventualnu dodatnu procjenu rizika, ako je to potrebno; procjenjivati potrebu primjene odgovarajućih mjera, te pomagati pri objašnjenju obveza i zahtjeva u pogledu službenog obavješćivanja o opasnim proizvodima, pomagati u uspostavi mreže kontaktnih mjesta na različitim razinama i osiguravati ispravno funkcioniranje postupaka za razmjenu obavijesti unutar Republike Hrvatske, službeno obavještavati u okviru RAPEX-a Komisiju o dobrovoljnim mjerama koje su poduzeli proizvođači i raspačavači s ciljem da se izbjegne rizik koji predstavlja proizvod.

Uspostava „kontakt točke“ za RAPEX sustav predviđena je pri Državnom inspektoratu RH prema Uredbi o sustavu razmjene obavijesti u pogledu proizvoda koji predstavljaju rizik za zdravlje i sigurnost potrošača (NN 138/06).

U okviru Odsjeka već se obavljaju poslovi iz djelokruga Državnog inspektorata u svezi s Centralnim informacijskim sustavom zaštite potrošača, kojima se omogućuje brži protok informacija o povredi propisa iz područja zaštite potrošača. Navedeni sustav omogućuje i pravodobno poduzimanje mjera za otklanjanje tih pojava, kao i prikupljanje, obradu i analizu strukture prijava potrošača.

Iz sjedišta Državnog inspektorata i područnih jedinica obuku za primjenu CISZP sustava prošlo je 58 djelatnika (uglavnom voditelji pisarnica u ispostavama i područnim jedinicama te načelnici odjela za nadzor u prometu robe i usluga i voditelji odsjeka unutar navedenog odjela iz svih područnih jedinica). Također je u upotrebi Uputa za korištenje CISZP sustava namijenjena svim korisnicima sustava.

CISZP aplikacija je dostupna potrošačima od 17. ožujka 2008. godine na web stranicama Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i Državnog inspektorata, te se prema tipu zahtjeva potrošača, putem sustava, direktno prosljeđuje u nadležne institucije.

CISZP sustavom je omogućen viši stupanj suradnje između Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, kao nositelja zakonodavnih aktivnosti u području zaštite potrošača, Državnog inspektorata, kao nadležnog provedbenog tijela i Savjetovaništa za zaštitu potrošača, osnovanih od strane udruga za zaštitu potrošača.

Ovaj sustav je značajan, između ostalog, i zato što se analizom podnesenih prijava, može doći do spoznaje o karakterističnim pojavama na tržištu na koje treba reagirati i usmjeriti pozornost gospodarskih inspektora. Isto tako, uvidom u odgovore Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i Savjetovaništa za zaštitu potrošača, postiže se jednoobraznost postupanja svih inspektora na području Republike Hrvatske.

Koristi od sustava za individualne potrošače su elektronička dostupnost informacija o njihovim pravima i zakonodavnom okviru kojim je regulirano područje zaštite potrošača, mogućnost podnošenja online prijave, te uvid u odgovore putem zaprimljenog tajnog PIN-a.

Od početka primjene CISZP-a do 20. studenog 2008. godine obavljeno je ukupno 378 inspekcijskih nadzora u svezi s predstavkama potrošača koje su zaprimljene putem CISZP i utvrđeno ukupno 44 prekršaja odredbi Zakona o zaštiti potrošača, što znači da je u 11,64 % slučajeva zahtjev potrošača bio opravdan, odnosno da je u 11,64 % slučajeva utvrđena povreda potrošačkih prava. Iz navedenog je očigledno da je primjenom ovog sustava potrošačima olakšan način zaštite njihovih potrošačkih prava

Također, Državni inspektorat je jedan od korisnika projekta CARDS 2004 „Daljnje jačanje kapaciteta na području zaštite potrošača“, čiji je nositelj Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, a koji je započeo u rujnu 2007. godine, te traje dvije godine. Unutar projekta gospodarski inspektori Državnog inspektorata prošli su obuku prema slijedećim područjima: nepoštene ugovorne odredbe, isticanje cijena proizvoda i pružanja usluga, prodaja proizvoda i usluga, odgovornost za štetu nastalu od opasnih proizvoda te nepoštenu, zavaravajuća i agresivna poslovna praksa. Također su prezentirane mogućnosti alternativnog rješavanja sporova, kao i statističke metode prikupljanja podataka u području sigurnosti proizvoda te je dan pregled sustava nadzora nad tržištem u Francuskoj i Njemačkoj po pitanju zaštite gospodarskih interesa potrošača.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Kroz projekt CARDS 2004 „Daljnje jačanje kapaciteta u području zaštite potrošača“ predviđa se daljnji rad na poboljšanju CISZP-a, te edukacija i pomoć oko uspostavljanja „kontakt točke“ za sustav RAPEX. Obuka za RAPEX obuhvatit će obuku gospodarskih inspektora za trenere (po principu train-the-trainers) koji će nakon obuke održati treninge po područnim jedinicama Državnog inspektorata; obuku za uspostavu koordinacije između tijela državne uprave, te kao konačni rezultat i izradu smjernica za gospodarske inspektore. Također, u sklopu projekta predviđeno je kratkoročno stažiranje vezano za RAPEX u Njemačkoj, namijenjeno za dva predstavnika Državnog inspektorata, koji bi sudjelovali u praktičnom radu u Saveznom Institutu za zaštitu na radu i zaštitu zdravlja u Dortmundu, a koji je ujedno i njemačka „kontakt točka“ za RAPEX.

Kroz aktivnosti iz projekta se također očekuje pomoć i savjet za uspostavu jedinstvenog ureda za vezu i edukaciju administrativnih kapaciteta za provođenje Uredbe o suradnji u zaštiti potrošača (2006/2004/EZ), koja će se izravno primjenjivati po pristupanju EU.

Budući da u sustavu RAPEX možemo sudjelovati tek kada postanemo zemlja članica, do tada je cilj uspostaviti koordinaciju kontaktnih mjesta s kontaktnom točkom na nacionalnoj razini.

Također će se i dalje unapređivati informacijski sustav te nastaviti rad na uspostavi baze podataka unutar Državnog inspektorata i sustavnoj edukaciji gospodarskih inspektora u području zaštite potrošača. „

3.28.2. Zaštita zdravlja

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Programi javnog zdravstva

Vlada Republike Hrvatske je 28. veljače 2007. godine usvojila Zaključak o određivanju prioritetnih programa Europske zajednice za koje će Republika Hrvatska pokrenuti postupak pristupanja. Slijedom navedenog, pokrenut je postupak za sklapanje Memoranduma o suglasnosti s Europskom zajednicom o sudjelovanju u Programu Zajednice na području javnog zdravstva. Dana 30. rujna 2008.g. potpisan **Memorandum o razumijevanju** između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u Drugom programu aktivnosti Zajednice na području zdravstva (2008.-2013.).

Hrvatska će u svrhu provedbe ovih projekata u Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi osigurati potrebne administrativne kapacitete za njihovu provedbu.

Maligne bolesti

Sukladno preporukama Vijeća Europe od 2003. godine (2003/878/EZ) kako rano otkrivanje raka treba provoditi samo u okviru organiziranog probira, te da se za rano otkrivanje raka dojke preporuča mamografski probir u dobi od 50 do 69 godina, MZSS je predložilo, a Vlada RH usvojila na 173. sjednici 29. lipnja 2006. godine Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke. Program je započeo u listopadu-studenom 2006. godine. Cilj je smanjiti mortalitet od raka dojke za 25% pet godine od početka provođenja programa. Ciljna skupina su žene od 50 do 69 godine svake druge godine. Uključene su sve žene – i osigurane i neosigurane.

Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke započeo je s implementacijom u drugoj polovici 2006. godine i uspješno se provodi. Od početka provođenja programa do kraja rujna 2008. godine ukupno je pozvano 588 069 (od 1937-1955. godišta) žena na mamografski pregled. Za označavanje mamografskih nalaza koristi se klasifikacija prema BIRADS-u i označava stupnjevima od 0 do 5. Broj sumnjivih mamografskih nalaza, što uključuje stupnjeve BIRADS 4 i 5 je do sada 2 611, a broj do sada otkrivenih karcinoma je 945. Ukupni odaziv je 56,3%.

Do kraja 2008. godine na mamografski pregled pozvat će se još žene 1956-1958 godišta (ukupno 112.000), pa će tako ukupno u 2008. godini biti godini pozvano 222.276 žena.

Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva je Vlada RH donijela 04. listopada 2007.g., a započeo tek krajem 2007. godine i to uključivanjem dva godišta (rođenih 1933. i 1937. godine). Na kućne adrese je upućeno 93 312 kompleta testova, a odaziv je nažalost bio tek oko 25 %, ali očekujemo da će se znatno povećati kada testove na kućnu adresu dobiju mlađi građani te da će postotak slijediti postotak kod programa za rak dojke. U listopadu 2008.g. na kućne adrese je upućeno 112 853 kompleta testova za još 3 godišta (rođenih 1934.,1935. i 1936. godine) te je prikupljanje uzoraka u tijeku.

Kod do sada potpuno obrađenih osoba, pronađeno je ukupno 1092 sumnjiva nalaza od čega je nađen 421 polip (za koje se smatra da će u roku od 10 – 15 godina potencijalno biti maligni), a kod ukupno **75** osoba je patohistološki potvrđen rak debelog crijeva i koji su odmah operativno zbrinuti.

Financijska sredstva za sve navedene programe metodom probira osiguravaju se u državnom proračunu i njihovi troškovi ne opterećuju građane.

Krv i krvni pripravci

U tijeku je postupak okrupnjavanja transfuzijskih centara Republike Hrvatske u skladu sa usvojenom mrežom transfuzijske djelatnosti (NN 115/07). Postupak implementacije jedinstvenog informacijskog sustava za krv i krvne pripravke uspješno je započet i provodi se u skladu s definiranim fazama. U okviru ponuđenih oblika EU tehničke pomoći pripremljeno je nekoliko IPA 2009 projekata za usklađivanje transfuzijske djelatnosti sa zahtjevima pravne stečevine te ispunjavanje obveza iz Plana aktivnosti za usvajanje i provedbu pravne stečevine Europske unije u području zaštite zdravlja (poglavlje 28). Također su definirani zahtjevi za osiguranjem TAIEX tehničke pomoći za 2009 godinu.

Tkiva i stanice

Na temelju Zakona o uzimanju i presađivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja (Narodne Novine br. 177/04) donesen je Pravilnik o postupku prikupljanja, pohrane i uporabe krvotvornih matičnih stanica (NN 59/08). Sukladno Planu aktivnosti za usvajanje i provedbu pravne stečevine Europske unije u području zaštite zdravlja (poglavlje 28) osnovano je Povjerenstvo Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi za tkiva i stanice (12.rujna 2008) sa zadacima izrade stručne podloge za izmjenu i dopunu zakonodavstva u skladu s pravnom stečevinom EU te provedbu aktivnosti u cilju

implementacije propisanih standarda u rad banki tkiva, izrade prijedloga financijskog i informacijskog modela te uspostavu sustava za biološko praćenje tkiva i stanica. Povjerenstvo je dosada održalo tri sjednice.

Koristeći EU tehničku pomoć provedena je edukacija (3 osobe) za uspostavljanje sustava inspekcijskog nadzora za tkiva i stanice (TAIEX -workshop on tissue and cells-; EUSTUITE -EU funded project 'European Union Standards and Training for the Inspection of Tissue Establishments') te su izrađeni i upućeni zahtjevi za osiguranjem dodatne TAIEX pomoći: 2 radionice, 2 studijska putovanja i 3 ekspertize. Pripremljen je projekt pod nazivom Strengthening the institutional capacity for tissues and cells kojim smo aplicirali za IPA 2009 (EU Assistance in tissue and cell sector).

U skladu sa zahtjevima Direktive 2004/23/EZ dovršena je izrada godišnjeg izvješća o tkivima i stanicama te uspostavljen registar Banki tkiva i stanica koji je javno dostupan na portalu ministarstva zdravstva i socijalne skrbi (www.mzss.hr). Sukladno preporuci EU, godišnje izvješće i registar također će biti dostavljeni EURO CET-u (European Registry for Organs, Tissues and Cells) radi objave istih na portalu koji predstavlja European platform collecting the activity annual reports and tissue establishment registries of the EU Member States do kraja 2008. godine.

Zarazne bolesti

Novi Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti je donesen u Hrvatskom saboru u srpnju 2007. i objavljen u Narodnim Novinama br. 79/07, a u 2008. godini donijet je Zakon o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (NN 113/08) koji se odnosi na učinkovitiju listu zaraznih bolesti, jednostavniju proceduru za otkrivanje istih te ovlaštenje ministra nadležnog za zdravstvo za donošenje liste zaraznih bolesti čime je u potpunosti usklađen popis zaraznih bolesti koje se prijavljuju.

Duhan

Donesen je Zakon o potvrđivanju Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom (NN MU 3/2008) te Zakon o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda (Narodne novine, br. 125/08). Zakonom o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda Republika Hrvatska se uskladila s Direktivama 2001/37/EZ i 2003/33/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, posebice u dijelu koji se odnosi na zdravstvena upozorenja, zabranu zavaravajućih opisa proizvoda, izvještavanje o sastojcima, sponzoriranje duhanske industrije, oglašavanje duhanskih proizvoda putem sredstava javnog informiranja te zaštiti nepušača.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Programi javnog zdravstva

Donošenje Zakona o potvrđivanju Memoranduma o suglasnosti s Europskom zajednicom o sudjelovanju u Programu Zajednice na području javnog zdravstva planira se u prvom kvartalu 2009.g.

Duhan

Planira se daljnje usklađivanje s Direktivom 2001/37/EZ Europskog parlamenta i Vijeća donošenjem provedbenog propisa na temelju Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda.

Krv i krvni pripravci

Planira se jačanje administrativnih kapaciteta za osiguranje ispravne provedbe usklađenih zakonskih i podzakonskih propisa na području krvi i krvnih pripravaka (osiguranje tehničkih uvjeta, akreditacija ustanova za prikupljanje krvi, inspekcijski okvir, organiziranost u slučaju ozbiljnih štetnih događaja i reakcija vezanih prikupljanje ili transfuziju krvi).

Maligne bolesti

Donošenje i početak provedbe Nacionalnog programa za rano otkrivanje raka grlića maternice, na području cijele Hrvatske i nastavak provedbe pokrenutih nacionalnih programa ranog otkrivanja raka dojke i debelog crijeva.

Zarazne bolesti

Hrvatska će održati i dalje unaprjeđivati postojeći učinkovit sustav nadzora nad zaraznim bolestima u zemlji i ustanove koje u njemu sudjeluju, s naglaskom na što bolje tehničko povezivanje mreže epidemioloških službi u županijskim zavodima i Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo radi učinkovitog ranog uočavanja pojave bolesti, nadalje na razvoj javnozdravstvenih dijagnostičkih laboratorija te na razvoj kvalitete bolničke zaštite (dijagnostike, liječenja, izolacije) bolesnika od zaraznih bolesti.

Uz navedeno, u planu je u slijedećih nekoliko godina dovršiti izradu cjelovitog, detaljnog, nacionalnog, općeg, tzv. generičkog plana pripravljenosti i odgovora na epidemijske događaje i incidente.

Također, nastaviti će se suradnja u nadzoru nad zaraznim bolestima s tijelima država članica EU.

Tkiva i stanice

Planira se daljnje usklađivanje zakonskih i podzakonskih propisa o uzimanju i presađivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja u skladu sa zahtjevima EU Direktiva 2004/23/EZ; 17/2006/EZ i 86/2006/EZ.

Također se planira i jačanje administrativnih kapaciteta za osiguranje ispravne provedbe usklađenih zakonskih i podzakonskih propisa na području tkiva i stanica (osiguranje tehničkih uvjeta, akreditacija ustanova, inspekcijski okvir, sustav za biološko praćenje ozbiljnih štetnih događaja i reakcija) sukladno Planu aktivnosti za usvajanje i provedbu pravne stečevine Europske unije u području zaštite zdravlja (poglavlje 28) upućenom Europskoj komisiji.

Planira se osnivanje i ustroj novog Odjela za krv, tkiva i stanice (unutar MZSS-a) nadležnog za sustav licenciranja i inspekcijskog nadzora nad bankama tkiva i stanica te formiranje odgovarajuće organizacijske strukture i administrativnih kapaciteta pri Agenciji za kontrolu kvalitete i akreditacije u zdravstvu koja će sudjelovati u nadzoru nad kvalitetom rada banki tkiva i pružanju tehničke pomoći za implementaciju sustava upravljanja kvalitetom u banke tkiva. Agencija će također biti nadležno tijelo za akreditaciju banki tkiva. Potrebno je donijeti i Statut Agencije (I. kvartal 2009.).

Planira se definiranje sustava za biološko praćenje te dojavu neželjenih reakcija za tkiva i stanice. Kroz sudjelovanje u EU financiranim projektima (EUSTITE, EURO CET) te drugim oblicima EU tehničke pomoći planira se provesti edukacija i osposobljavanje stručnjaka u novoformiranim odjelima pri nadležnim tijelima (MZSS i Agencija za kontrolu kvalitete) i bankama tkiva.

Potrebno je donijeti i pravilnik o akreditacijskom postupku, akreditacijskim standardima i akreditaciji koji na prijedlog Agencije za kvalitetu i akreditaciju u zdravstvu, donosi MZSS. Pravilnik će se donijeti u I. kvartalu 2009. godine.

3.29. CARINSKA UNIJA

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Proces prilagodbe i usklađenja hrvatskog carinskog zakonodavstva sa europskim, započet 1999. godine donošenjem temeljnih carinskih propisa, Carinskog zakona i Uredbe za provedbu Carinskog zakona, te kontinuirano nastavljen brojnim izmjenama i dopunama usmjerenim postizanju najveće moguće mjere usklađenosti sa carinskim sustavom Europske unije, nastavljen je i u 2008. godini izmjenama spomenutih carinskih propisa. Značajno je istaknuti da je u prilagodbi hrvatskih carinskih propisa europskima već do početka pregovora za Poglavlje 29. Carinska unija postignut visok stupanj usklađenosti, što je ustanovljeno tijekom održanog analitičkog pregleda usklađenosti propisa (screening) za navedeno poglavlje, a također i potvrđeno, u odnosu na spomenuto poglavlje, u Izvješćima EK o napretku RH za 2006, 2007. i 2008. godinu.

Sukladno preuzetim obvezama u procesu pregovora, zakonodavne aktivnosti u 2008. godini uključile su u prvom redu izmjene i dopune Carinskog zakona, za kojima su uslijedile izmjene i dopune Uredbe za provedbu Carinskog zakona. Spomenutim je izmjenama izvršena posljednja faza prilagodbe, kojom su u zakonodavnom smislu u potpunosti ispunjeni zahtjevi u pogledu pravne stečevine u području carina.

U odnosu na Carinski zakon preuzeta je obveza usklađivanja odredaba koje uređuju nepovlašteno podrijetlo i rok za naplatu carinskog duga najkasnije do II. kvartala 2008. godine, stoga najveći dio odredaba koje su bile predmetom izmjena i dopuna obuhvaća upravo navedene odredbe, dok je preostali dio odredaba izmijenjen odnosno dopunjen radi dosljednijeg usklađenja sa odgovarajućim odredbama europskog Carinskog kodeksa. Zakon o izmjenama i dopunama Carinskog zakona usvojen je na sjednici Hrvatskog sabora 9. svibnja 2008. godine, a objavljen je u Narodnim novinama 60/2008. Navedeni se zakon primjenjuje od 1. srpnja 2008. godine. Izmjene i dopune Carinskog zakona obuhvatile su područja nepovlaštenog podrijetla, jamstva u provoznom postupku, knjiženja i rokove knjiženja duga te rokove i pogodnosti plaćanja carinskog duga.

U nastavku procesa usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije, Vlada Republike Hrvatske je dana 12. lipnja 2008. godine usvojila Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe za provedbu Carinskog zakona (NN 70/08) koja je stupila na snagu istovremeno sa stupanjem na snagu izmijenjenog Carinskog zakona, dakle, s danom 1. srpnja 2008. godine. Osnovna područja izmijenjena navedenom uredbom su nepovlašteno podrijetlo, carinska vrijednost, posebna uporaba robe, postupak unutarne proizvodnje, provozni postupak, rokovi plaćanja carinskog duga i odgoda plaćanja.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 21. studenoga 2008. godine donijela Uredbu o carinskoj tarifi za 2009. godinu (NN 140/08) koja stupa na snagu 1. siječnja 2009. Uredbom je izvršeno usklađivanje s izmjenama Kombinirane nomenklature, odnosno s Kombiniranom nomenklaturom za 2009. godinu, sukladno obvezama prema Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.

Vezano uz carinske pristojbe koje predstavljaju pristojbe s jednakim učinkom uvoznim i izvoznim carinama, te se njihovom naplatom krše odredbe članka 19. i 20. SSP-a, Hrvatski sabor je dana 05. prosinca 2008. donio Zakon o izmjeni Zakona o carinskoj tarifi kojim se ukida obveza plaćanja carinske pristojbe u iznosu od 10,00 kuna po jednoj podnijetoj carinskoj deklaraciji od 01.01.2009. godine.

Provedbene mjere

U lipnju 2008. godine usvojen je Antikorupcijski program Ministarstva financija Carinske uprave Republike Hrvatske. Tijekom cijele 2008. godine nastavljena je kampanja podizanja svijesti o štetnosti korupcije, koja je započela u rujnu 2007. godine.

U cilju jačanja unutarnjeg nadzora i kontrole tijekom 2008. zaključno do 23. rujna izvršeno je ukupno 47 nadzora rada ustrojstvenih jedinica Carinske uprave Republike Hrvatske u pogledu pravilne, pravodobne i zakonite primjene carinskih, trošarinskih, vanjskotrgovinskih, deviznih, poreznih i ostalih propisa u cilju otklanjanja nepravilnosti i ujednačavanja rada.

U sklopu Phare 2005 programa „Interoperabilnost hrvatskih carinskih IT sustava s carinskim IT sustavima Europske unije“ započela je provedba projekata usmjerenih prema razvoju IT sustava interkonektivnosti i interoperabilnosti TARIC i NCTS. Radi se o dva projekta čiji je cilj razvoj softvera TARIC i NCTS i dva paralelna twinning projekta čiju je cilj pružanje pomoći Carinskoj upravi u upravljanju razvojem spomenutih IT sustava. Dosada su sve aktivnosti i rezultati planirani za izvršenje i isporuku u 2008. godini, provedene i isporučeni sukladno ugovornim obvezama. Provedba projekata se nastavlja i u 2009.

Proveden je automatizirani sustav za upravljanje rizikom te je isti u siječnju 2008. godine integriran u carinski informatički sustav i sada je raspoloživ na svim carinskim lokacijama. On obuhvaća sustav selektivnosti, sustav za ciljanu detekciju i bazu znanja kao podršku procesu donošenja odluka. Sustavom se upravlja centralno, iz Središnjeg ureda, koji je odgovoran za koordinaciju aktivnosti u pogledu razvoja, analize, provedbe pravila u sustav i postupanje shodno tome.

Tijekom 2008. godine, u sklopu provedbe Obrazovnog plana za 2008 godinu, u organizaciji Carinskog centra za obuku održano je 107 obrazovnih aktivnosti (seminari, radionice i stručni sastanci) za 2159 carinskih službenika.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti

Do kraja 2009. godine donijet će se Uredba o Carinskoj tarifi koja će se primjenjivati za 2010. godinu. Istom će se izvršiti usklađivanje s izmjenama Kombinirane nomenklature, odnosno s Kombiniranom nomenklaturom za 2010. godinu, sukladno obvezama prema Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.

Provedbene mjere

Tijekom 2009. godine carinska služba Republike Hrvatske i ostala tijela koja sudjeluju u carinsko pravnome prometu nastaviti će pratiti sve aktivnosti Europske komisije i carinskih službi država članica usmjerene provedbi odredaba Uredbe (EZ) br. 648/2005 i Uredbe komisije (EZ) br. 1875/2006, čija je provedba odgođena do 1. srpnja 2009. godine. Pored toga nastaviti će se pratiti izrada Uredbe za provedbu Uredbe (EZ) br. 450/2008 (Moderniziranog carinskog kodeksa), kao i sve ostale aktivnosti u vezi s navedenom uredbom, čije je stupanje na snagu odnosno početak primjene u najvećem dijelu odredaba predviđeno u periodu od 2011. do 2013. godine.

Carinska uprava će nastaviti pratiti praksu carinskih službi država članica, te poduzimati aktivnosti s ciljem prilagođavanja i osposobljavanja hrvatske carinske službe i gospodarskih subjekata koji se javljaju u carinsko pravnome prometu europskim carinskim standardima, kako bi do trenutku pristupanja Europskoj uniji, uz, u najvećoj mogućoj mjeri, usklađeno zakonodavstvo, u cijelosti usvojila europsku carinsku praksu.

Nastavit će se projekti interkonektivnosti i interoperabilnosti u Carinskoj upravi u sklopu provedbe Phare 2005 i Phare 2006 programa temeljem ugovora o razvoju software-a (TARIC i NCTS) s paralelnom provedbom twinning projekta. Ciljevi projekta okrenuti su razvoju IT sustava interkonektivnosti, tj. razvoja aplikacije za upravljanje TARIC bazom podataka temeljenoj na dogradnji postojećeg sustava (ACT) te razvoju NCTS sustava temeljenog na nadogradnji postojeće aplikacije za provozni postupak, uz twinning projekte sa svrhom davanja podrške Carinskoj upravi u upravljanju razvojem spomenutih IT sustava.

Sukladno uspostavljenom sustavu za upravljanje rizicima planira se rad na daljnjem poboljšanju sustava i njegovih funkcionalnosti te stvaranje kvalitetnijeg i funkcionalnijeg korisničkog sučelja za izradu, postavljanje, ažuriranje i pohranu profila rizika u sustav.

Carinska uprava, svjesna značaja svoje uloge u sustavu zaštite prava intelektualnog vlasništva, te važnosti istog, tijekom 2009. godine planira nastavak redovitih aktivnosti i sustavnog rada usmjerenog ka što učinkovitijoj provedbi carinskih mjera za zaštitu prava intelektualnog vlasništva.

Također, u skladu s Nacionalnom strategijom razvoja sustava intelektualnog vlasništva Republike Hrvatske 2005- 2010, predviđa se daljnji nastavak aktivnosti usmjerenih ka unapređenju suradnje s Ministarstvom unutarnjih poslova, Državnim inspektoratom i drugim nadležnim državnim tijelima nacionalnog sustava intelektualnog vlasništva, a poglavito u aktivnostima definiranja modela suradnje u konkretnoj provedbi mjera zaštite prava intelektualnog vlasništva jačanjem i konkretiziranjem suradnje na lokalnom nivou, usuglašavanja procedura zajedničkog postupanja nadležnih tijela, te razmjene informacija između nadležnih tijela.

S tim u vezi, u sklopu programa PHARE 2006 - "Jačanje kapaciteta za provedbu prava intelektualnog vlasništva u RH", predviđa se nabava, odnosno opremanje carinskih ispostava digitalnim kamerama za snimanje robe kojom se povređuje pravo intelektualnog vlasništva, kako bi se snimke elektronskim putem proslijedile nositeljima prava, te drugim tijelima zaduženim za provedbu prava intelektualnog vlasništva.

3.30. VANJSKI ODNOSI

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti

Zajednička trgovinska politika

Vlada Republike Hrvatske donijela je u svibnju 2008. godine Akcijski plan za ostatak priprema u smislu zakonodavstva i usklađivanja međunarodnih ugovora s pravnom stečevinom EU za Poglavlje 30. – Vanjski odnosi. Cilj Akcijskog plana je osigurati učinkovitu primjenu i provedbu pravne stečevine obuhvaćene ovim Poglavljem.

Tijekom 2008. godine nastavilo se s usklađivanjem nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU koja se odnosi na Zajedničku trgovinsku politiku.

Članstvo Republike Hrvatske u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO) i dalje je glavni okvir trgovinske politike Republike Hrvatske, uz Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju te ostale ugovore o povlaštenom trgovinskom režimu, te je i tijekom 2008. godine trgovinska politika Republike Hrvatske u skladu s preuzetim međunarodnim obvezama.

Vezano uz rundu multilateralnih trgovinskih pregovora sukladno Razvojnem programu iz Dohe (DDA – Doha Development Agenda), Republika Hrvatska je pri kreiranju svojih stajališta uzela u obzir status zemlje kandidata za članstvo u Europskoj uniji te ih je u najvećoj mogućoj mjeri koordinirala sa stajalištima Europske unije.

Republika Hrvatska je u srpnju 2008. godine pristupila WTO skupini „GI prijatelji“ te time uskladila svoje stajalište sa stajalištem Europske unije na području TRIPS pregovora (TRIPS – Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights).

Osnovni Zakon koji uređuje područje trgovinske politike Republike Hrvatske je Zakon o trgovini. Hrvatski sabor donio je na sjednici održanoj 15. srpnja 2008. godine novi Zakon o trgovini (NN 87/08, 116/08) koji uređuje uvjete za obavljanje trgovine na domaćem i inozemnom tržištu.

Odredbe Zakona o trgovini koje uređuju uvjete za obavljanje trgovine s inozemstvom slijede ideju pravne regulative Europske unije koja je izravno obvezujuća u državama članicama EU, s obzirom da je sastavni dio Zajedničke trgovinske politike Europske unije.

Danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji prestat će važiti odredbe Zakona o trgovini koje su u nadležnosti Zajedničke trgovinske politike EU kao što su npr. trgovinski zaštitni mehanizmi i prava fizičkih osoba kod izvoza ili uvoza, s obzirom da će se od dana članstva RH u EU početi primjenjivati relevantne odredbe Zajedničke trgovinske politike EU-a.

U proceduri donošenja je Zakon o izmjeni Zakona o carinskoj tarifi kako bi se isti uskladio s obvezama preuzetim u Sporazumu o stabilizaciji pridruživanju te u okviru pregovora za poglavlje 29. – Carinska unija.

Uredbu o Carinskoj tarifi za 2008. godinu (NN 124/07, 132/07, 134/07, 73/08 i 114/08) donijela je Vlada Republike, temeljem Zakona o carinskoj tarifi (NN 61/00, 117/00 i 119/00).

U Uredbu su uvrštene sve preuzete međunarodne obveze za 2008. godinu (stope carina i kvote), koje proizlaze iz članstva u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju te ugovora o povlaštenom trgovinskom režimu, koje je Republika Hrvatska sklopila s drugim

zemljama. Također, usuglašena je nomenklatura s izmjenama Kombinirane nomenklature za 2008. godinu (Uredba Komisije br. 1214/07 od 20. rujna 2007. godine - OJ L 286 od 31. listopada 2007. godine).

S Integriranom tarifom Europske unije usklađene su i povlastice na uvoz farmaceutskih tvari prema popisima, na koje se odnose oslobođenja od plaćanja carine pri uvozu. Do donošenja Uredbe o Carinskoj tarifi za 2008. godinu farmaceutski proizvodi su bili u Carinskoj tarifi na režimu slobodno, ali nisu bili iskazani kroz popise.

S obzirom na zakonsku obvezu Vlade Republike Hrvatske da Carinsku tarifu za slijedeću godinu donese najkasnije u studenom tekuće godine, Vlada RH je na sjednici održanoj 21. studenog 2008. godine donijela Uredbu o Carinskoj tarifi za 2009. godinu (NN 140/08), u koju su uvrštene sve međunarodne obveze za 2009. godinu (stope carina i kvote) te je nomenklatura usklađena s izmjenama Kombinirane nomenklature za 2009. godinu (Uredba Komisije br. 1031/08 od 19. rujna 2008. godine OJ L 291 od 31. listopada 2008.).

Vlada Republike Hrvatske donijela je u svibnju 2008. godine Uredbu o izmjeni Uredbe o nadzoru uvoza i izvoza neobrađenih dijamanta (NN 64/08), kojom se dosadašnji popis sudionika procesa Kimberley usklađuje s novim popisom, odnosno Republika Turska i Kongo su uvrštene u popis sudionika Procesu Kimberley.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvozu robe s dvojnomo namjenom (NN 84/08). donio je Hrvatski sabor u srpnju 2008. godine. Zakon je stupio na snagu 26. srpnja 2008. godine.

Izmjenama i dopunama Zakona želi se ojačati i unaprijediti sustav nadzora izvoza robe s dvojnomo namjenom u Republici Hrvatskoj kako bi se dostigli standardi koji su postavljeni Rezolucijom 1540 Vijeća sigurnosti UN o sprječavanju širenja oružja za masovno uništenje. Izmjene i dopune Zakona usklađene su sa Zajedničkom akcijom Vijeća EU od 22. lipnja 2000. godine o nadzoru tehničke pomoći u vezi s određenim vrstama vojne uporabe.

Izmjenama i dopunama Zakona o izvozu robe s dvojnomo namjenom propisani su uvjeti za provoz robe s dvojnomo namjenom, pružanje brokerskih usluga (brokerske usluge su posredničke usluge u smislu ugovaranja poslova za kupovinu ili direktne nabave i prodaje robe iz jedne u drugu državu), te pružanje tehničke pomoći u vezi s robom s dvojnomo namjenom. Propisane su kazne zatvorom za prekršioce Zakona kada su ugroženi nacionalni ili vanjskopolitički interesi Republike Hrvatske.

Novi Popis robe s dvojnomo namjenom donijela je Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 8. svibnja 2008. godine Uredbom o izmjeni Uredbe o Popisu robe s dvojnomo namjenom. Popis je u potpunosti usklađen s Prilogom I. Uredbe Vijeća (EZ) 1183/2007 od 18. rujna 2007. godine.

Bilateralni ugovori

Republika Hrvatska danas primjenjuje ugovore o slobodnoj trgovini s 39 zemalja: 27 zemalja članica Europske unije, EFTA-om, CEFTA-om i Turskom. CEFTA 2006 Ugovor primjenjuje se od kraja 2007. godine u svim zemljama potpisnicama Ugovora.

U okviru provedbe CEFTA 2006 Ugovora, u travnju 2008. godine održan je u Kišnjevju, Republika Moldova, Pododbor za poljoprivredu, uključujući sanitarna i fitosanitarna pitanja, u svibnju u Podgorici, Crna Gora, Pododbor za carinska pitanja i pravila o podrijetlu, a u lipnju u Beogradu, Republika Srbija, Pododbor za tehničke i necarinske prepreke u trgovini između zemalja potpisnica CEFTA 2006 Ugovora.

CEFTA 2006 Ugovorom predviđeno je da Zajedničkom odboru u administrativnom smislu, pomaže Tajništvo sa sjedištem u Bruxellesu. Sukladno tome, stranke CEFTA-e sklopile su Ugovor s Kraljevinom Belgijom o povlasticama i imunitetima Tajništva CEFTA 2006 Ugovora, kako bi se

njegovoj imovini i osoblju osigurao odgovarajući pravni status i omogućilo nesmetano funkcioniranje na državnom području Kraljevine Belgije.

Tajništvo CEFTA 2006 Ugovora je započelo s radom 8. rujna 2008. godine.

Sjednica Zajedničkog odbora CEFTA 2006 Ugovora održana je u Kišnjevju, Republika Moldova 8. listopada 2008. godine.

Vezano uz međunarodne ugovore iz područja gospodarstva (ugovori o trgovinskoj i/ili gospodarskoj suradnji i ugovori o poticanju i zaštiti ulaganja) Republika Hrvatska je tijekom 2008. godine sklopila jedan ugovor i dva Dodatna protokola o izmjenama i dopunama ugovora iz područja poticanja i zaštite ulaganja i to: Ugovor o poticanju i zaštiti ulaganja s Republikom Litvom koji je potpisan 15. travnja 2008. godine, Dodatni protokol o izmjenama i dopunama Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Slovačke Republike o poticanju i zaštiti ulaganja potpisan 1. srpnja 2008. godine i Dodatni protokol o izmjenama i dopunama Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Češke Republike o poticanju i zaštiti ulaganja potpisan 8. rujna 2008. godine. Republika Hrvatska je tijekom 2008. godine također potpisala Ugovor o gospodarskoj suradnji sa Socijalističkom Republikom Vijetnam.

S obzirom na obvezu Republike Hrvatske za usklađivanjem međunarodnih ugovora s trećim državama s pravnom stečevinom EU, tijekom 2008. godine Republika Hrvatska je kroz Akcijski plan za ostatak priprema u smislu zakonodavstva i usklađivanja međunarodnih ugovora s pravnom stečevinom EU za Poglavlje 30. – Vanjski odnosi, donijela odluku o rokovima usklađivanja tih ugovora s pravnom stečevinom EU. U tom smislu tijekom 2008. godine u Republici Hrvatskoj pokrenut je postupak za sklapanje Dodatnih protokola o izmjenama i dopunama Ugovora o poticanju i zaštiti ulaganja za svih 35 ugovora. Nacrta Dodatnih protokola o izmjenama i dopunama predmetnih ugovora dostavljeni su drugoj strani na očitovanje. Tijekom 2008. godine održani su i okončani pregovori za sklapanje navedenog Dodatnog protokola s Republikom Turskom i Bosnom i Hercegovinom. Predložene Dodatne protokole o izmjenama i dopunama bez pregovora prihvatile su Država Kuvajt i Albanija.

Za trgovinske i gospodarske ugovore s trećim državama Republika Hrvatska donijela je, također u Akcijskom planu za ostatak priprema u smislu zakonodavstva i usklađivanja međunarodnih ugovora s pravnom stečevinom EU za Poglavlje 30. – Vanjski odnosi, odluku da se pristupi izmjenama i dopunama za 15 predmetnih ugovora, te je tijekom 2008. godine pokrenut postupak za sklapanje Ugovora o izmjenama i dopunama. Navedeni ugovori o izmjenama i dopunama dostavljeni su drugoj strani na očitovanje. Također tijekom 2008. godine, sukladno navedenom Akcijskom planu Vlade Republike Hrvatske, 10 država obaviješteno je o namjeri Republike Hrvatske da otkáže ili neprimjeni potpisani ugovor o trgovinskoj i gospodarskoj suradnji.

Izvozni krediti

U 'Narodnim novinama' br. 92/2008 od 8. kolovoza 2008. godine objavljena je Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o osiguranju izvoza (NN. 61/07).

Uredbom o izmjenama i dopunama postojeće Uredbe o osiguranju izvoza postignute su sljedeće svrhe:

omogućeno je osiguranje garancija, što je pogreškom izostavljeno iz osnovne Uredbe o osiguranju izvoza;

omogućeno je osiguranje stranih osiguranika (npr. za slučaj zajedničkog poslovnog pothvata hrvatskih izvoznika i stranih osoba);

uvedeno je Povjerenstvo za osiguranje izvoza kao tijelo koje daje mišljenja i nadzire provedbu osiguranja izvoza; i

jasnije su regulirani izvori sredstava za obavljanje poslova osiguranja izvoza.

Uz navedeno, otklonjene su i određene terminološke nesukladnosti u osnovnoj Uredbi o osiguranju izvoza.

Tako sada Uredba o osiguranju izvoza (NN 61/07 i 92/2008) dosljedno prenosi u domaće zakonodavstvo odredbe propisa pravne stečevine o osiguranju izvoza, kao što su Direktiva Vijeća 82/29/EZ od 7. svibnja 1998. godine, Direktiva Vijeća 84/568/EEZ od 27. studenog 1984. godine, Odluka Vijeća 82/854/EEZ od 10. prosinca 1982. i Priopćenje Komisije državama članicama u skladu s člankom 93. stavkom 1. Ugovora o osnivanju Europskih zajednica o primjeni članaka 92. i 93. Ugovora na kratkoročno osiguranje izvoznih poslova od 17. rujna 1997. godine sa svim izmjenama i dopunama. Na taj je način zakonodavstvo Republike Hrvatske u dijelu propisa vezanih uz osiguranje izvoza usklađeno s pravnom stečevinom EU.

Sustav najmanjih premijskih stopa uskladit će se, a obveze izvještavanja Europske komisije primjenjivati od dana pristupanja Republike Hrvatske u Europskoj uniji.

Od sredine 2007. do danas poduzimaju se, zajedno s trgovačkim društvom partnerom iz jedne od zemalja članica EU-a, aktivnosti s ciljem osnivanja osiguravajućeg društva sa sjedištem u Hrvatskoj koje bi osiguravalo utržive rizike, a koje bi preuzelo poslove te vrste koje trenutno, temeljem izuzeća Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja Klasa UP/I 430-01/2006-09/40 Urbr. 580-03-06-61-3 od dne 19. listopada 2006. godine obavlja HBOR. Osnivanje društva za osiguranje predviđeno je u četvrtom kvartalu 2008. godine.

Razvojna suradnja i humanitarna pomoć

Međuresorna radna skupina za ocjenu stanja i potrebu razvitka politike razvojne pomoći održala je u 2008. godini dva sastanka, u travnju i srpnju. Na sastanku u travnju 2008. godine, između ostalog, raspravljano je o potrebi efikasnije dostave podataka o razvojnoj pomoći koji pružaju tijela državne uprave te je na temelju prijedloga MRS-a Vlada 12. srpnja 2008. godine donijela Zaključak kojim se tijela državne uprave obvezuju na redovitu dostavu podataka o pruženoj razvojnoj pomoći Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija. Na sastanku MRS-a održanom u srpnju 2008. godine predstavljen je nacrt nacionalne strategije razvojne suradnje te su predstavljeni rezultati ispitivanja javnog mijenja koje je provedeno u okviru projekta „Potpora nacionalnim kapacitetima za razvojnu suradnju u Hrvatskoj“ između UNDP-a i MVPEI.

Sakupljeni su i objedinjeni podaci o pruženim projektima razvojne pomoći za 2007. godinu čija je ukupna vrijednost 120 milijuna kuna.

Uzevši u obzir iskustva većine zemalja članica EU-a, donesena je odluka o institucionalnom okviru humanitarne politike u odnosu na humanitarne politike EZ-a. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave iz veljače 2008. godine ("Narodne novine" broj 27/08), Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija postalo je nadležno tijelo za provedbu humanitarne politike prema trećim zemljama.

Zakon o razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći inozemstvu donesen je u Hrvatskom saboru 5. prosinca 2008. godine.

Provedbene mjere

Vezano uz jačanje administrativnih kapaciteta te edukacije državnih službenika u području trgovinske politike, tijekom 2008. godine predstavnici Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprave za trgovinsku politiku i međunarodne odnose sudjelovali su u nizu redovitih seminara i tečajeva koje organizira Svjetska trgovinska organizacija – WTO i to iz područja trgovinske politike, regionalnih ugovora o slobodnoj trgovini, pravilima rješavanja sporova, te WTO online tečajevima.

U okviru Uprave za trgovinsku politiku i međunarodne odnose osnovan je Odjel za izvoznju kontrolu na sjednici Vlade održanoj 10. listopada 2008. godine donošenjem Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (NN 119/08). Odjel je osnovan s ciljem poboljšanja koordinacije sustava nadzora izvoza robe s dvojnomo namjenom radi jačanja sustava nadzora izvoza.

Radi bolje transparentnosti zakonodavstva i informiranosti izvoznika, na internetskim stranicama Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva od 22. veljače 2008. godine nalaze se nove stranice o nadzoru izvoza exportcontrol.mingorp.hr.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva i Njemački savezni ured za gospodarstvo i izvoznju kontrolu - BAFA, u okviru Pilot projekta 2006 EU, organizirali su u veljači 2008. godine seminar o suradnji s domaćom industrijom radi jačanja sustava nadzora izvoza robe s dvojnomo namjenom, te u travnju 2008. godine seminar za državno odvjetništvo, policiju i carinu vezano uz kršenje propisa robe s dvojnomo namjenom.

U tijeku 2008. godine Carinska uprava je nastavila s poduzimanjem i realizacijom aktivnosti u području jačanja administrativnih kapaciteta obukom carinskih djelatnika putem seminara čime je nastavljen planirani kontinuitet. Seminare organizira Carinski centar za obuku. Sadržaj svakog seminara obuhvaća: pravnu regulativu, izvoznju kontrolu, istražne radnje i prepoznavanje robe s dvojnomo namjenom. U toku 2008. godine u svakom tromjesečju održan je po jedan seminar (3 seminara), na kojem je prisustvovalo 3 x 20 carinskih djelatnika. Kontinuitet obuke će se nastaviti i u četvrtom tromjesečju u kojem je planiran seminar, istog sadržaja i za isti broj polaznika.

U Cavtatu je od 20. do 22. listopada 2008. godine održana IX. Međunarodna konferencija o nadzoru izvoza. Konferenciju su zajednički organizirale Vlade SAD-a i RH. Konferencija je okupila oko 200 visokih dužnosnika, stručnjaka i predstavnika iz oko 65 zemalja te brojne međunarodne nevladine organizacije kako bi razmijenili iskustva i razmotrili posljednje izazove u nadzoru izvoza i u području sigurnosti granica.

Na području izgradnje administrativnih kapaciteta vezano uz razvojnu suradnju, s finskim Ministarstvom vanjskih poslova organiziran je dvodnevni seminar o razvojnoj suradnji u Zagrebu u svibnju 2008. godine dok su predstavnici OECD/DAC održali seminar o statistici službene razvojne pomoći u Zagrebu u srpnju 2008. godine.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Republika Hrvatska će nastaviti provoditi svoje obveze koje proizlaze iz članstva u WTO-u te zastupati svoja stajališta uvažavajući pri tome činjenicu da smo zemlja kandidat za članstvo u Europskoj uniji. RH će svoja stajališta usklađivati sa stajalištima EU, obzirom da se radi o područjima koja su dio zajedničke politike EU-a, i koja će kao takva postati obvezujuća za Republiku Hrvatsku od dana članstva u EU.

Nastavit će se s usklađivanjem sa zakonodavstvom EU naročito donošenjem propisa kojima će se osigurati uvjeti za izravnu primjenu Zajedničke trgovinske politike.

U okviru Akcijskog plana za ostatak priprema u smislu zakonodavstva i usklađivanja međunarodnih ugovora s pravnom stečevinom EU za Poglavlje 30. – Vanjski odnosi, preuzeta je obveza izvješćivanja Europske komisije svakih 6 mjeseci o napretku u usklađivanju s pravnom stečevinom EU.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva će svakih 6 mjeseci podnositi Vladi Republike Hrvatske na usvajanje Izvješće o napretku u ispunjavanju obveza preuzetih Akcijskim planom za Poglavlje 30. – Vanjski odnosi.

Vlada Republike Hrvatske će, temeljem zakonske ovlasti, donijet Uredbu o Carinskoj tarifi za 2010. godinu koja će nastaviti slijediti odgovarajuću regulativu Europske unije.

Također, pratit će se donošenje novih propisa na razini EU iz područja trgovinske politike, nadzora izvoza robe s dvojnog namjenom i nadzora izvoza i uvoza neobrađenih dijamanata te u skladu s njima pripremiti nacionalne propise.

U 2009. godini cilj Republike Hrvatske je okončati što veći broj pregovora o izmjenama i dopunama ugovora o trgovini i/ili gospodarskoj suradnji i ugovora o poticanju i zaštiti ulaganja, te pokrenuti postupak za otkazivanje 9 ugovora o trgovini i/ili gospodarskoj suradnji.

Nastavit će se na daljnjem jačanju administrativnih kapaciteta državnih službenika uključenih u provedbu trgovinske politike, naročito u dijelu nadzora izvoza robe s dvojnog namjenom.

U 2009. godini nastavit će se s jačanjem administrativnih kapaciteta Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija kao i drugih tijela državne uprave na području pružanja razvojne pomoći. Tijekom 2009. godine potrebno je donijeti Nacionalni program za pružanje razvojne pomoći za 2010. godinu.

3.31. VANJSKA, SIGURNOSNA I OBRAMBENA POLITIKA

3.31.1. Uvod

Kao i u proteklim razdobljima, tijekom 2008. RH je ostvarila visoki stupanj usklađenosti vlastite vanjske politike sa Zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU (ZVSP), odnosno Europskom obrambenom i sigurnosnom politikom (ESOP). Tijekom 2008. nastavljena je praksa redovitog pridruživanja izjavama i zajedničkim stajalištima EU i aktualnog predsjedništva u različitim međunarodnim forumima, kao i sudjelovanje RH u relevantnim sastancima u okviru ZVSP-a i ESOP-a. Uz aktivnosti pridruživanja, RH će u narednom razdoblju nastaviti sudjelovati na neformalnim sastancima ministara vanjskih poslova EU-a, konzultacijama političkih direktora država kandidata i EU Trojke, konzultacijama ministara obrane država kandidata, Norveške, Islanda i EU Trojke te sastancima EUMC i PSC u istom formatu. Dobivanjem pozivnice za članstvo u NATO-u na Summitu Saveza u Bukureštu 3.-4. travnja 2008. ostvaren je ključan korak prema ispunjavanju jednog od strateških vanjskopolitičkih ciljeva Republike Hrvatske, koji će dati dodatni poticaj pristupanju Hrvatske Europskoj uniji. Vojni doprinos Hrvatske mirovnim misijama UN-a povećao se s 46 pripadnika OS RH u 2007. na 133 u 2008. Sudjelujući u misiji UN-a na Golanskoj visoravni (UNDOF) s cijelom postrojbom, Hrvatska je podigla svoj doprinos misijama UN-a na novu razinu, jer je do tada sudjelovala u njima samo s pojedinačnim stožernim časnicima i vojnim promatračima. Tijekom 2008. povećan je i broj hrvatskih vojnika u NATO-misiji ISAF, a Hrvatski sabor je u srpnju 2008. donio odluku o upućivanju 20 pripadnika OS te dva transportna helikoptera u operaciju KFOR na Kosovu. Hrvatska se uključila i u još jednu civilnu misiju u okviru ESOP-a, misiju vladavine prava EULEX na Kosovu, a uključivanjem u operaciju EU u Čadu i Srednjeafričkoj Republici (EUFOR Tchad/RCA), Hrvatska po prvi put sudjeluje u vojnoj operaciji EU-a. Na poziv slovenskog predsjedništva EU, Hrvatska je 8. svibnja 2008. predala pregovaračko stajalište za poglavlje 31 Vanjska, sigurnosna i obrambena politika.

3.31.1.1. Politički dijalog

Dijalog RH i EU na području vanjske, sigurnosne i obrambene politike odvija se u okvirima postavljenima Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, temeljem zaključaka Europskog vijeća iz Soluna 2003., te u okviru pristupnih pregovora.

Stupanj usklađenosti hrvatske vanjske politike i ZVSP kontinuirano je visok. To je razvidno i kroz sustavno pridruživanje RH izjavama i stajalištima EU i aktualnog predsjedništva, koje je intenzivnim tempom nastavljeno i tijekom 2008. RH se od početka 2008. do prosinca 2008. pridružila ukupno 550 izjava EU u različitim međunarodnim forumima (Vijeće EU, OESS, UN, specijalizirane agencije u sustavu UN-a i druge međunarodne organizacije). Postupak pridruživanja odvija se od veljače 2007. putem sustava Associated Countries Network (ACN) kojem se Hrvatska pridružila na poziv GT Vijeća EU.

Tijekom 2008. održani su uobičajeni sastanci u formatu EU Trojke i političkih direktora država kandidata (siječanj i srpanj 2008.), sastanci EU Trojke i država kandidata na temu ljudskih prava (veljača i listopad 2008.), sastanak EU Trojke i država kandidata u svrhu pripreme za 63. zasjedanje OS UN (rujan 2008.), te sastanak političkih direktora EU Trojke i država Zapadnog Balkana na marginama 63. zasjedanja OS UN (rujan 2008.). Republika Hrvatska sudjelovala je i na neformalnim sastancima ministara vanjskih poslova Europske unije (tzv. Gymnich) u Brdu, Slovenija (ožujak 2008.) i Avignonu (rujan 2008.).

Ovogodišnji sastanak Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje održan je u travnju 2008. u Luxembourg, a sastanci Zajedničkog parlamentarnog odbora RH - EU održani su u travnju 2008. u Opatiji, te početkom listopada 2008. u Bruxellesu.

Sudjelovanjem na Pariškom sastanku na vrhu za Mediteran, Republika Hrvatska je 13. srpnja 2008. godine postala sudionicom Barcelonskog procesa - Unije za Mediteran, prihvativši stečevinu Barcelonskog procesa i sadržaj Pariške deklaracije kojom se kreira Unija za Mediteran. Redoviti godišnji sastanak ministara vanjskih poslova koji će se održati 3.-4. studenoga u Marseilleu pripremit će podlogu za provedbu zaključaka Pariške deklaracije.

KLJUČNI PRIORITETI

Sukladno dosadašnjoj praksi, tijekom 2009. nastavit će se konzultacije političkih direktora te sastanci Vijeća i Zajedničkog parlamentarnog odbora RH - EU na kojima se također razmatraju međunarodna pitanja. Nastavit će se i aktivno sudjelovanje zastupnika Hrvatskog sabora u drugim međuparlamentarnim aktivnostima u okviru Europskog parlamenta, parlamenata država članica i parlamenata država kandidata, a u sklopu kojih se raspravlja o temama vezanim za ZVSP: Europska konferencija predsjednika parlamenata država članica EU, Konferencija odbora za europska pitanja (COSAC), sastanci predsjednika odbora za vanjsku politiku (COFACC), te sastanci predsjednika odbora za obranu.

S ciljem poboljšanja kvalitete suradnje, bolje pripreme za djelovanje u okvirima instrumenata ZVSP te cjelokupnog usklađivanja sa strukturama i politikama EU, RH će nastaviti s jačanjem administrativnih kapaciteta nadležnih za pitanja ZVSP-a i ESOP-a u Ministarstvima vanjskih poslova i europskih integracija, obrane i unutarnjih poslova, te u Misiji RH pri EZ. Od 1. listopada 2008. provodi se nova Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija te diplomatskih misija i konzularnih ureda RH u inozemstvu (NN 64/08), temeljem koje je dosadašnji Odsjek za ZVSP i vanjske odnose pretvoren u Odjel za ZVSP i ESOP.

Isto tako, tijekom 2009. g. RH će kao i do sada pripremati ili provoditi aktivnosti vezane uz sudjelovanja u vojnim i civilnim misijama u okviru ESOP-a, aktivnosti na području borbe protiv terorizma, prevencije sukoba, upravljanja kriznim situacijama te ne-proliferacije. Hrvatska će intenzivirati svoje sudjelovanje u Barcelonskom procesu – Uniji za Mediteran određivanjem prioriteta područja suradnje te konkretnih projekata.

3.31.2. Suradnja s međunarodnim organizacijama

3.31.2.1. Članstvo u međunarodnim organizacijama

Republika Hrvatska članica je sljedećih univerzalnih i regionalnih međunarodnih organizacija:

ORGANIZACIJE UNIVERZALNOG KARAKTERA

Redni broj	Naziv	Naziv- engleski	Kratica
1.	ORGANIZACIJA UJEDINJENIH NARODA Članstvo Republike Hrvatske u tijelima UN-a: - Vijeće sigurnosti UN (2008.-2010.) - Komisija za položaj žena (2006.-2009.) - Odbor za uklanjanje diskriminacije žena (2007. – 2010.) - Izvršni odbor UNICEF-a (2007. – 2009.) - Komisija za održivi razvoj (2007. - 2010.) - Odbor protiv torture (2007-2010.) - Pododbor za prevenciju torture (2007. - 2008.) - Komisija za stanovništvo i razvoj (2007 – 2011.) - Upravno vijeće UN programa za okoliš – UNEP (2008.-2010.)	Organization of the United Nations The Republic of Croatia's membership of UN Bodies: - UN Security Council (2008-2010) - Commission on the Status of Women (2006-2009) - Committee on the Elimination of Discrimination against Women (2007 – 2010) - Executive Board of UNICEF (2007 – 2009) - Commission on Sustainable Development - CSD (2007 – 2010) - Committee on Prevention of Torture – CAT (2007-2010) - Subcommittee on the Prevention against Torture (2007-2008) - Commission for Population and Development (2007-2011) - Executive Council of the UN Environmental Programme – UNEP (2008-2010)	OUN
2.	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA CIVILNOG ZRAKOPLOVSTVA	International Civil Aviation Organization	ICAO
3.	SVJETSKA ORGANIZACIJA ZA INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO	World Intellectual Property Organization	WIPO
4.	ORGANIZACIJA UJEDINJENIH NARODA ZA INDUSTRIJSKI RAZVOJ	United Nations Industrial Development Organization	UNIDO

5.	SVJETSKA ZDRAVSTVENA ORGANIZACIJA	World Health Organization	WHO
6.	MEĐUNARODNA TELEKOMUNIKACIJSKA UDRUGA	International Telecommunication Union	ITU
7.	ORGANIZACIJA UJEDINJENIH NARODA ZA OBRAZOVANJE, ZNANOST I KULTURU	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization	UNESCO
8.	SVJETSKA POŠTANSKA UNIJA	Universal Postal Union	UPU
9.	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA RADA	International Labour Organization	ILO
10.	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA ZA POMORSTVO	International Maritime Organization	IMO
11.	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA KRIMINALISTIČKE POLICIJE	International Criminal Police Organization	INTERPOL
12.	SVJETSKA METEOROLOŠKA ORGANIZACIJA	World Meteorological Organization	WMO
13.	MEĐUNARODNI MONETARNI FOND	International Monetary Fund	IMF
14.	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA ZA TELEKOMUNIKACIJSKE SATELITE	International Telecommunications Satellite Organization	INTEL-SAT
15.	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA ZA POKRETNE SATELITE	International Mobile Satellite Organization	IMSO
16.	MEĐUNARODNA AGENCIJA ZA ATOMSKU ENERGIJU	International Atomic Energy Agency	IAEA
17.	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA ZA NORMIZACIJU	International Organization for Standardization	ISO
18.	GRUPA SVJETSKE BANKE (IBRD, IDA, IFC, MIGA, ICSID) - MIGA – Agencija za multilateralno garantiranje investicija - ICSID – Međunarodni centar za rješavanje ulagačkih	The World Bank Group - Multilateral Investment Guarantee Agency - International Centre for the Settlement of Investment Disputes	MIGA ICSID

	sporova		
19.	SVJETSKA CARINSKA ORGANIZACIJA	World Customs Organization	WCO
20.	SVJETSKA ORGANIZACIJA ZA TURIZAM	World Tourism Organization	WTO (Madrid)
21.	ORGANIZACIJA ZA PREHRANU I POLJODJELSTVO	Food and Agriculture Organization	FAO
22.	MEĐUNARODNA ORGANIZACIJA ZA MIGRACIJE	International Organization for Migration	IOM
23.	MEĐUNARODNI CENTAR ZA PROUČAVANJE OČUVANJA I RESTAURACIJE KULTURNE BAŠTINE	International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property	ICCROM
24.	MEĐUNARODNI SUD ZA PRAVO MORA	International Tribunal for the Law of the Sea	ITLOS
25.	ORGANIZACIJA ZA ZABRANU KEMIJSKOG NAORUŽANJA	Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons	OPCW
26.	MEĐUNARODNI INSTITUT ZA UPRAVNE ZNANOSTI	International Institute of Administrative Sciences	IIAS
27.	MEĐUNARODNA HIDROGRAFSKA ORGANIZACIJA	International Hydrographic Organisation	IHO
28.	MEĐUNARODNI INSTITUT UJEDINJENIH NARODA ZA UJEDNAČAVANJE PRIVATNOG PRAVA	International Institute for the Unification of Private Law	UNIDROIT
29.	MEĐUNARODNE VLASTI ZA MORSKO DNO	International Seabed Authority	ISBA
31.	STALNI ARBITRAŽNI SUD	Permanent Court of Arbitration	PCA
33.	SVJETSKA TRGOVINSKA ORGANIZACIJA	World Trade Organization	WTO (Geneva)
34.	ORGANIZACIJA ZA PROVOĐENJE UGOVORA O CJELOVITOJ ZABRANI NUKLEARNIH PROBA	Comprehensive Nuclear Test Ban Treaty Organization	CTBTO
35.	MEĐUNARODNA SURADNJA NA AKREDITACIJI LABORATORIJA (PRIDRUŽENO ČLANSTVO OD 2002.)	International Laboratory Accreditation Co-operation	ILAC

ORGANIZACIJE REGIONALNOG KARAKTERA

redni broj	naziv	naziv -engleski/francuski	Kratice
1.	Organizacija za europsku sigurnost i suradnju	Organization for Security and Co-operation in Europe	OSCE
2.	Međuvladina organizacija za međunarodni željeznički prijevoz	Organisation intergouvernementale pour les transports internationaux ferroviaires	OTIF
3.	Europska konferencija civilnog zrakoplovstva	European Civil Aviation Conference	ECAC
4.	Međuvladina oceanografska komisija	Intergovernmental Oceanographic Commission	IOC
5.	Europska banka za obnovu i razvoj	European Bank for Reconstruction and Development	EBRD
6.	Europska i mediteranska organizacija za zaštitu bilja	European and Mediterranean Plant Protection Organization	EMPPO
7.	Europski centar za srednjoročne prognoze vremena	European Centre for Medium-range Weather Forecasts	ECMWF
8.	Vijeće Europe	Council of Europe	CoE
9.	Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe	European Organization for the Safety of Air Navigation	EUROCONTROL
10.	Banka za međunarodna poravnanja	Bank for International Settlements	BIS
11.	Razvojna banka Vijeća Europe	The Council of Europe Development Bank	CEB
12.	Dunavska komisija	Commission du Danube	DC
13.	Međunarodna komisija za zaštitu rijeke Dunav	International Commission for the Protection of the Danube River	ICPDR
14.	Međunarodna organizacija za zakonsko mjeriteljstvo	International Organization for Legal Metrology	OIML
15.	Međunarodna komisija za građanska stanja	Commission Internationale de l'Etat Civil	CIEC
16.	Intra-Europska organizacija poreznih administracija	Intra-European Organization of Tax Administrations	IOTA
17.	Europska organizacija za korištenje meteoroloških satelita	European Organization for the Exploitation of Meteorological Satellite	EUMET-SAT
18.	Međunarodna komisija za znanstveno istraživanje Sredozemlja	Commission Internationale pour l'exploration scientifique de la Mer Méditerranée	CIESM
19.	Srednjoeuropski ugovor o slobodnoj trgovini	Central European Free Trade Agreement	CEFTA
20.	Europska suradnja na akreditaciji – punopravno članstvo od 17. 11. 2005. (od 1997. pridruženo	European Co-operation for Accreditation	EA

	članstvo)		
21.	Međunarodna komisija za sliv rijeke Save	International Sava River Basin Commission	ISRBC
22.	Europska patentna organizacija	European Patent Organisation	EPO

3.31.2.1.1. Organizacija Ujedinjenih naroda

Tijekom svog dosadašnjeg članstva u Ujedinjenim narodima, Hrvatska je, putem brojnih aktivnosti, postupno jačala svoju prisutnost te gradila prepoznatljivost unutar UN sustava. U tom smislu, treba izdvojiti članstvo Hrvatske u ECOSOC-u te, od 2008. godine, u Vijeću sigurnosti. Od zemlje koja je bila predmetom rasprava Vijeća sigurnosti, Hrvatska je prešla put do nestalne članice Vijeća sigurnosti. Unutar UN-a, Hrvatska se ističe brojnim aktivnostima na području gospodarskih i socijalnih pitanja, te posebno kroz svoj doprinos mirovnim misijama UN-a.

Kao članica Vijeća sigurnosti, Hrvatska nastavlja djelovati kao odgovoran partner, posvećen zajedničkom naporu održanja i izgradnje mira kroz promociju ljudskih prava i demokracije, borbu za iskorjenjivanje siromaštva i nepravde, te promicanje djelotvornog multilateralizma. Hrvatska je od 3. siječnja 2008. godine preuzela i dvogodišnje predsjedanje Odborom Vijeća sigurnosti za praćenje provedbe Rezolucije 1373 (2001.), tzv. Protuterorističkim odborom. Osim Protuterorističkim odborom, Hrvatska će sljedeće dvije godine predsjedati i Radnom skupinom osnovanom Rezolucijom 1566 (2004.), koja se također bavi suzbijanjem terorizma. Hrvatska je postala potpredsjednica Odbora za praćenje provedbe Rezolucije 751 (1992.) – Sankcije protiv Somalije, Odbora za praćenje provedbe rezolucije 1591 (2005.) – Sankcije protiv Sudana, te Odbora za neširenje oružja masovnog uništenja osnovanog prema Rezoluciji 1540 (2004). Hrvatska aktivno sudjeluje u provedbi rezolucije 1325 o ženama, miru i sigurnosti.

Republika Hrvatska bila je izabrana u prvi saziv novoustrojene Komisije za izgradnju mira Ujedinjenih naroda (PBC - Peace Building Commission). Kao članica ovoga tijela, Hrvatska je aktivno sudjelovala u projektima i radu iz područja nadležnosti Komisije, pokušavajući pritom prenijeti svoja znanja i iskustva na području izgradnje mira nakon ratova/sukoba, te obnove i izgradnje konfliktima/ratom zahvaćenih područja.

Hrvatska je postala članicom „Skupine prijatelja“ (Group of Friends) u sklopu inicijative Saveza civilizacija. Riječ je o inicijativi koja može imati poticajnu ulogu u podizanju razine međusobnog poštovanja, razumijevanju i suradnji među državama i narodima, iznad granica kultura i religija.

Hrvatska podržava zajedničku viziju UN-a o prosperitetnijem, mirnijem i sigurnijem svijetu te, u skladu s Milenijskim razvojnim ciljevima, sudjeluje u osiguranju razvoja i pomoći zemljama kojima je pomoć najpotrebnija. Republika Hrvatska uspješno provodi Milenijske razvojne ciljeve (MRC) povezujući ih s nacionalnom strategijom razvoja. U tom smislu ispunila je i obvezu podnošenja prvog nacionalnog izvješća o provedbi MRC-a.

Republika Hrvatska prešla je iz kategorije primateljice razvojne pomoći u kategoriju donora. Hrvatska radi na uspostavi institucionalnog okvira i mehanizama pružanja razvojne pomoći, što je važno u svjetlu ispunjavanja obveza iz pristupnih pregovora za članstvo u EU, ali i preuzetih obveza iz Milenijskih razvojnih ciljeva. Prema već spomenutoj Uredbi o unutarnjem ustrojstvu MVPEI i DMKU (NN 64/08), u okviru Uprave za multilateralne poslove ustrojen je Odjel za međunarodnu razvojnu suradnju, a do kraja o.g. vjerojatno će biti usvojen i Zakon o međunarodnoj razvojnoj pomoći.

Sporazum iz Monterreya ostaje temeljem globalnog partnerstva za razvoj. Hrvatska vjeruje u pozitivan ishod konferencije koja će se održati u Dohi krajem 2008. godine. U tom kontekstu, Hrvatska će poštivati obveze koje proizlaze iz njezinog statusa zemlje kandidata za članstvo u EU.

Hrvatska drži da svaka država može i mora doprinijeti globalnim naporima za smanjenje emisija stakleničkih plinova. Zato RH smatra da je za postizanje cilja ograničavanja rasta temperature nužno aktivno uključivanje svih stranaka UNFCCC-a uz potpuno poštivanje načela sukladno kojemu stranke UNFCCC-a trebaju štiti klimu po načelu pravičnosti kroz zajedničke ali istodobno različite obaveze i mogućnosti svake pojedine države stranke. Hrvatska aktivno sudjeluje u "post-Kyoto" pregovorima, kojima će se odrediti nove međunarodne obveze glede smanjenja stakleničkih plinova.

Na inicijativu RH u prosincu 2006., Opća skupština UN-a usvojila je rezoluciju kojom se 2011. godina proglašava Međunarodnom godinom šuma. Hrvatska vjeruje da će obilježavanje Međunarodne godine šuma doprinijeti jačanju svijesti i promicanju aktivnosti u svezi s održivim upravljanjem, zaštitom i razvojem svih vrsta šuma na globalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Dodatno, problematiku šuma valja sagledati u širem kontekstu klimatskih promjena, održivog razvoja, smanjivanja siromaštva te ostalih Milenijskih razvojnih ciljeva.

Hrvatska snažno podupire sveobuhvatnu reformu UN sustava temeljenu na ciljevima i načelima Povelje Ujedinjenih naroda, međunarodnom pravu, odlukama međunarodnih konferencija i sastanaka na vrhu, kao i na konsenzusom prihvaćenoj Milenijskoj deklaraciji. Hrvatska se zalaže i za veću efikasnost i transparentnost rada Vijeća sigurnosti, kao za bolju koordinaciju s ostalim glavnim tijelima UN. Hrvatska zastupa aktivni multilateralizam te slijedi političku liniju EU koja zagovara ravnotežu između sigurnosno-političke i razvojne komponente vanjske politike. Hrvatska se zalaže za reformu upravljanja i sveobuhvatnu koherentnost sustava (system-wide coherence) radi jačanja odgovornosti, transparentnosti i učinkovitosti rada Tajništva UN-a.

Hrvatska pozdravlja zajedničke međunarodne napore u sprječavanju teških kršenja međunarodnog humanitarnog prava i ljudskih prava općenito, te sudjeluje u unaprjeđivanju međunarodnih mehanizama zaštite ljudskih prava.

RH je stranka svih ključnih međunarodnih instrumenata UN-a na području ljudskih prava te kontinuirano i aktivno prati daljnji razvoj međunarodnih standarda te njihovu provedbu u nacionalnom zakonodavstvu. Slijedom navedenog, a nastavno na prošlogodišnju ratifikaciju Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz Konvenciju, ove godine očekuju se prva izvješća nadležnih tijela o provedbi Nacionalne strategije o izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015., a u kojoj su ugrađeni standardi iz Konvencije koji će biti pokazatelj u kojoj mjeri je Konvencija u RH zaživjela u praksi. Također, Hrvatska je bila među prvima koja je u 2007. potpisala Međunarodnu konvenciju o zaštiti svih osoba od prisilnih nestanaka, a čija je ratifikacija u pripremi.

Na području ljudskih prava, Hrvatska nastavlja s aktivnom politikom i kao članica međunarodnih tijela. Tako je u 2008. istaknula svoju kandidaturu za članicu Vijeća za ljudska prava za razdoblje 2010.-2013., te je otpočela i s lobiranjem prema drugim državama. Hrvatska trenutno doprinosi promociji ljudskih prava kroz članstvo u Komisiji za položaj žena za razdoblje 2006.-2009. (po drugi put), te kao članica u Izvršnom odboru UNICEF-a za razdoblje 2007.-2009. Osim toga, nakon izbora Hrvatske za stalnu članicu Vijeća sigurnosti za 2008.-2009. Hrvatska je postala i aktivnom članicom u Radnoj skupini VS za djecu u oružanim sukobima. Svoj doprinos Hrvatska daje i u afirmaciji Durbanskog procesa, a u svezi sa skorašnjim održavanjem Pregledne konferencije o rasizmu koja će se održati u Ženevi 2009., te je jedna od potpredsjednica Biroa za pripremu Konferencije.

Provedba mjera i mehanizama usmjerenih na sprječavanje sukoba temelji se na Strategiji nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske i Strategiji obrane Republike Hrvatske. Hrvatska će nastaviti s aktivnom potporom i sudjelovanjem u mjerama koje EU provodi s ciljem sprječavanja sukoba. Svoj doprinos na ovom području Hrvatska daje kroz sudjelovanje u mehanizmima UN-a, OEES-a, Vijeća Europe i drugih regionalnih organizacija, inicijativa i aktivnosti poput kao što su politički dijalog s trećim državama, pružanje razvojne pomoći, specifična iskustva vezana uz problem razminiranja, Kimberley proces itd.

KLJUČNI PRIORITETI

Najveća pažnja bit će posvećena radu u Vijeću sigurnosti UN-a i njegovim odborima. Članstvo u VS UN-a velika je obveza, ali i prilika za jačanje ugleda zemlje u svijetu te omogućava dodatnu afirmaciju zemlje i njezine vanjske politike. U tom smislu, Hrvatska će nastaviti intenzivno raditi u odborima u kojima predsjedava, kao i u onima u čijem radu sudjeluje kao jedna od članica VS. Posebni napori bit će uloženi u daljnje unaprjeđivanje rada Protuterorističkog odbora Vijeća sigurnosti i njegovog Izvršnog direktorata.

Potvrdivši svoju sposobnost za pružanje potpore aktivnostima UN-a u različitim područjima, Hrvatska će, sudjelujući u raznim UN-ovim fondovima i programima, i dalje pomagati onima kojima je potrebno.

Hrvatska je istaknula kandidaturu za članstvo u Vijeću za ljudska prava UN-a (mandat 2010. - 2013.).

3.31.2.1.2. Vijeće Europe

Od stupanja u članstvo Vijeća Europe 1996. godine, a posebno od zaključenja post-monitoring dijaloga 2003. godine, Republika Hrvatska provodi politiku aktivnog i partnerskog odnosa s VE. Uz ispunjavanje obveza koje proizlaze iz samog članstva i niza konvencija i parcijalnih sporazuma kojih je stranka, RH ulaže dodatne napore u ostvarenje temeljnih ciljeva Organizacije, što prije svega uključuje zaštitu i promicanje ljudskih prava, demokracije i vladavine prava na europskom prostoru.

RH je stranka 85 europskih konvencija, sporazuma i pratećih protokola, a ratifikacija još nekolicine je u tijeku. Nedavno je ratificirana Konvencija VE o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog kaznenim dijelom i o financiranju terorizma, čime je RH, uz ranije ratificirani Dodatni protokol uz konvenciju o suzbijanju terorizma i Konvenciju o sprečavanju terorizma, preuzela sva tri stupa zakonodavnih instrumenata VE u borbi protiv terorizma. Od ukupnog broja konvencija i protokola Vijeća Europe (202), 28 su i sastavni dio pravne stečevine EU. RH je stranka većine tih konvencija, a tijekom 2009. godine nadležna tijela državne uprave poticat će se da pristupe preostalim pravnim instrumentima koji su bitni za prilagodbu nacionalnog zakonodavstva europskim standardima. Hrvatska je također članica 11(od 14) parcijalnih sporazuma VE.

Suradnja RH i Vijeća Europe pokriva brojne aktivnosti i odvija se kroz institucije vlasti, akademske zajednice, stručna tijela i nevladine organizacije, a afirmacija Hrvatske kroz aktivan doprinos njezinih stručnjaka u tijelima VE postaje sve značajnija. Predstavnicima RH na stručnoj razini redovito sudjeluju u radu sedamdesetak stalnih i ad hoc tijela (odbora) VE. Izvješća i preporuke VE koje se odnose na RH odražavaju stalan napredak RH, te nema ozbiljnijih otvorenih pitanja vezanih uz poštivanje standarda Organizacije. Treći ciklus nadzora prema Okvirnoj konvenciji za zaštitu nacionalnih manjina za RH započinje u veljači 2009. godine, do kada će RH dostaviti VE svoje izvješće.

RH nastavlja pružati potporu radu Europskog suda za ljudska prava te se nastoji aktivno angažirati u procesu reforme Suda u cilju osiguranja njegove dugoročne učinkovitosti. Trudeći se dosljedno provoditi Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda na nacionalnoj razini, RH također nastoji pridonijeti rasterećenju Suda. Predmeti protiv RH koji se nalaze pred Sudom su sve raznovrsniji i zahtjevniji, ali je broj presuda protiv RH kontinuirano stabilan i relativno nizak, a RH ih uredno izvršava.

Na planu tehničke pomoći i suradnje, RH solidarno sudjeluje u nizu regionalnih programa koji se provode kao zajednički projekti Vijeća Europe i Europske unije/Komisije u Jugoistočnoj Europi, i u područjima pravosuđa, socijale, kulturnog nasljeđa, demokracije i suradnje mladih.

KLJUČNI PRIORITETI

Republika Hrvatska nastavit će politiku partnerskog odnosa s Vijećem Europe, poglavito putem konstruktivnog sudjelovanja u njegovim programima i aktivnostima na planu demokratizacije društva,

zaštite ljudskih i manjinskih prava, te vladavine prava. Također će nastaviti aktivno doprinosti temama od značaja za organizaciju, posebno se profilirajući u nekim područjima u kojima je domaće zakonodavstvo izuzetno napredno, kao što su zaštita obitelji, posebno žena i djece. Primjerice, nakon što je Zagreb u lipnju 2008. bio domaćinom lansiranja Inicijative VE protiv tjelesnog kažnjavanja djece, RH se na europskoj razini afirmirala kao vodeća promicateljica zabrane tjelesnog kažnjavanja djece.

U skladu sa svojim prioritarnim vanjskopolitičkim ciljevima, RH će nastaviti podržavati politiku EU u okviru VE, usklađivanjem svog djelovanja sa stajalištima EU, kao i djelovanjem u skladu s Memorandumom o razumijevanju između EU i VE.

3.31.2.1.3. Organizacija za europsku sigurnost i suradnju (OESS)

Tijekom 2008. godine Republika Hrvatska nastavila je djelovati na tri glavna područja, odnosno dimenzije OESS-a – vojno-politička, ljudska i ekonomsko-ekološka. Svaka od njih obuhvaća vrlo široku lepezu tema i kulminira najmanje jednim velikim skupom godišnje.

Republika Hrvatska primjenjuje norme i standarde OESS-a na planu vojno-političke dimenzije (nadzor naoružanja i mjere izgradnje povjerenja), ljudske dimenzije (zaštita ljudskih prava i prava manjina, sloboda medija, tolerancija i nediskriminacija, itd.) i ekonomsko-ekološke dimenzije (održivi razvoj). Također sudjeluje u više radnih skupina koje djeluju unutar OESS-a, posebno kad je riječ o borbi protiv terorizma, sigurnosti granica i drugim aspektima kooperativne sigurnosti.

Republika Hrvatska je tijekom 2008. godine, a što će se nastaviti i u 2009. godini, aktivno doprinosila terenskim aktivnostima OESS-a sekundirajući osoblje iz državnog i civilnog sektora u misije OESS-a u JIE, a po potrebi i drugdje. Isto tako, Republika Hrvatska redovito upućuje kratkoročne i dugoročne promatrače (diplomate, ali i predstavnike specijaliziranih nevladinih udruga (npr. GONG) u sklopu OESS/ODIHR-ovih misija za nadzor provođenja izbora.

Odlukom Stalnog vijeća OESS-a od 21. prosinca 2007. godine s 31. prosinca 2007. godine zatvorena je Misija OESS-a u Republici Hrvatskoj, a od 1. siječnja 2008. godine otvoren je manji Ured u Zagrebu, zadužen za praćenje suđenja za ratne zločine te izvještavanje o provedbi Vladinog programa stambenog zbrinjavanja izbjeglica.

Odluka se temeljila na ocjeni kako je napredak Republike Hrvatske u ispunjavanju njezinih međunarodnih obveza obuhvaćenih mandatom Misije OESS-a zamjetan i kako je Hrvatska uspješno riješila većinu pitanja obuhvaćenih opsežnim mandatom prema kojem je Misija djelovala. Odluci je pridonijela i činjenica da je krajem 2006. godine Misija OESS-a zatvorila ili transformirala četiri svoja odjela, čime se ubrzao proces zatvaranja.

Ured OESS-a u Zagrebu zadužen je prvenstveno za praćenje postupaka suđenja za ratne zločine koji su prebačeni ili će biti prebačeni iz Međunarodnoga suda za ratne zločine počinjene na području bivše Jugoslavije (MKSJ) iz Haaga. Naime, OESS je temeljem sporazuma s MKSJ dužan osigurati nastavak praćenja, što je i bio jedan od preduvjeta da MKSJ prepusti predmete nacionalnom pravosuđu. Osim o suđenjima za ratne zločine, Ured izvještava sjedište OESS-a i o tijeku provedbe Vladinog programa stambenog zbrinjavanja.

KLJUČNI PRIORITETI

Republika Hrvatska nastavit će s aktivnom sudjelovanjem u Organizaciji za europsku sigurnost i suradnju kroz sudjelovanje na svim skupovima triju dimenzija, posebno s naglaskom na sigurnosnu dimenziju OESS-a, a u kontekstu aktualnih konflikata u široj regiji.

U narednom razdoblju Republika Hrvatska nastaviti će uspješnu suradnju s Uredom OESS-a u Zagrebu te aktivnu provedbu Akcijskog plana za ubrzanje provedbe stambenog zbrinjavanja na području od posebne državne skrbi i izvan njega, kao i daljnju provedbu reforme pravosuđa vezanu za suđenja za ratne zločine i suradnju s MKSJ, što će doprinijeti ispunjenju mandata Ureda OESS-a u Zagrebu.

3.31.2.1.4. NATO

Dobivanjem pozivnice za članstvo u NATO-u na Summitu Saveza u Bukureštu 3.- 4. travnja 2008. ostvaren je ključan korak prema ispunjavanju jednog od strateških vanjskopolitičkih ciljeva Republike Hrvatske. Nakon što su 9. srpnja 2008. predstavnici zemalja članica Saveza potpisali Protokol o proširenju Sjevernoatlantskog ugovora na RH, uspješno se odvija postupak ratifikacije Pristupnog protokola u nacionalnim parlamentima 26 zemalja članica. RH očekuje da će sudjelovati kao punopravna članica Saveza na sljedećem sastanku na vrhu Saveza 3. i 4. travnja 2009. u francuskom Strasbourgu i njemačkom Kehlju.

Republika Hrvatska ove je godine ušla u sedmi ciklus Akcijskoga plana za članstvo (Membership Action Plan - MAP) 2008.-2009. koji je predstavljen na sastanku Višeg pojačanog političkog odbora NATO-a 16. listopada 2008. Uz ispunjavanje općih političkih i gospodarskih kriterija za članstvo, Akcijski plan sadrži prikaz dosadašnjih dostignuća i definira buduće zadatke, poglavito u području obrane i sigurnosti, pri čemu su njegovi glavni elementi: povećanje vojnog doprinosa Hrvatske savezničkim operacijama (Afganistan), regionalna suradnja, provedba obrambene reforme te dijalog s javnošću po pitanju članstva RH u Savezu.

Sudjelovanje u NATO-ovoj misiji ISAF u Afganistanu najveći je doprinos RH misijama izgradnje mira, te predstavlja dugoročni prioritet RH. Hrvatski kontingent trenutno broji 277 pripadnika, a tijekom 2009. povećat će se do 300 vojnika. Hrvatska će nastaviti pružati razvojnu pomoć Afganistanu. Hrvatska nastavlja svoj angažman i u drugim operacijama NATO-a, uključujući misiju KFOR na Kosovu.

Nastavljena je provedba potrebnih obrambenih reformi. Sveobuhvatna transformacija Oružanih snaga RH, čiji je cilj dostizanje pune interoperabilnosti s NATO-om, uspješno napreduje. Transformacija Oružanih snaga RH iz statičnih snaga, zasnovanih na teritorijalnom principu, u snage sposobne za djelovanje u punom spektru NATO-ovih operacija, razvidna je u svim aspektima hrvatske obrambene reforme. Nastavljen je proces profesionalizacije Oružanih snaga te puni preustroj u vojsku popunjenu isključivo na dragovoljnoj osnovi.

U procesu pristupanja NATO-u jača i uloga Republike Hrvatske u Jugoistočnoj Europi kao značajnog čimbenika u ostvarivanju sigurnosti i stabilnosti u tom dijelu Europe. U tom pravcu značajna je suradnja i aktivnost Hrvatske u okviru Američko-jadranske povelje.

Hrvatska podupire proširenje Američko-jadranske povelje i na ostale države u regiji koje to žele, sukladno principima i ciljevima Povelje. Slijedom toga Hrvatska je 4. prosinca 2008. podržala proširenje Američko-jadranske povelje na Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru.

Posebna je pozornost posvećena nastojanjima za jačanjem javne potpore za članstvo Hrvatske u NATO-u. Informativno-edukativne aktivnosti nastavljene su i nakon Summita u Bukureštu, a cilj je povećati javnu potporu članstvu RH u NATO-u te je učiniti održivom.

Hrvatska je nastavila usklađivanje svog pravnog okvira sa zahtjevima budućeg članstva u NATO-u, a nastavljena je i analiza ostalih ustavnih i zakonskih odredbi koje mogu utjecati na učinkovito hrvatsko djelovanje u NATO-u.

KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. Hrvatska će nastaviti s ispunjavanjem političkih, gospodarskih i obrambenih kriterija za članstvo u NATO-u, kao i s obavljanjem prioritetnih zadataka: ispunjavanje obaveza prema savezničkim operacijama (Afganistan), regionalna suradnja, provedba obrambenih reformi, te dijalog s javnošću o pitanju članstva RH u Savezu. Nastavit će se i usklađivanje pravnog okvira Republike Hrvatske sa zahtjevima budućeg članstva u NATO-u.

U prvom tromjesečju 2009. Hrvatski sabor će ratificirati Protokol o proširenju Sjevernoatlantskog ugovora na Republiku Hrvatsku.

3.31.2.1.5. Međunarodni kazneni sud

RH aktivno sudjeluje u svim aktivnostima koje MKS organizira za države članice Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda. Hrvatsko izaslanstvo sudjelovalo je na 6. Skupštini država stranaka Rimskog statuta održanoj u prosincu 2007. godine i lipnju 2008. godine u New Yorku. Hrvatska je u dva protekla trogodišnja mandata bila članica Biroa MKS-a (Bureau of the Assembly of States Parties), pomoćnog tijela koje pored predsjednika i dva dopredsjednika čine predstavnici 18 država (pri čemu je u proteklom trogodišnjem mandatu od 2005. do 2008. godine u sastavu Biroa bilo 8 europskih država). RH redovito sudjeluje i u radu Radnih skupina Skupštine država stranaka, koje se u razdoblju između zasjedanja Skupštine sastaju u New Yorku i Haagu. Predstavnik RH sudjeluje i u radu Specijalne radne skupine za zločin agresije.

Hrvatska kao država kandidatkinja za članstvo u EU kontinuirano pruža podršku zajedničkim stajalištima i izjavama EU u svezi s Međunarodnim kaznenim sudom.

RH podržava integritet, nezavisnost i efikasno funkcioniranje MKS-a i na razini pojedinih Odbora Opće skupštine Ujedinjenih naroda, a u pojedinim je slučajevima i ko-sponsorirala i sudjelovala u izradi tematskih rezolucija Opće skupštine UN-a koje se pozitivno referiraju na ulogu MKS-a kao sredstva za primicanje međunarodnog mira i sigurnosti.

KLJUČNI PRIORITETI

RH će i dalje podržavati rad i efikasno funkcioniranje Suda te ustrajati na punoj suradnji s MKS-om, u skladu s odredbama Zakona o primjeni statuta Međunarodnog kaznenog suda i progonu za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava.

3.31.3. Kontrola naoružanja

Republika Hrvatska je ugovorna stranka i aktivna sudionica većine važnih međunarodnih ugovora i konvencija, te potpisnica sljedećih dokumenata koji se odnose na neširenje oružja za masovno uništavanje kao i nadzor izvoza i uvoza naoružanja: Ugovor o neširenju nuklearnog oružja (NPT); Konvencija o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala i pripadajućih amandmana (CPPNM); Sveobuhvatni ugovor o zabrani nuklearnih pokusa (CTBT); Konvencija o zabrani kemijskog oružja (CWC); Konvencija o zabrani bakteriološkog oružja (BTWC); Konvencija o zabrani ili ograničavanju uporabe određenog konvencionalnog oružja s pretjeranim traumatskim učinkom ili djelovanjem bez obzira na cilj (CCW); Protokol o zabrani uporabe u ratu zagušljivih, otrovnih ili sličnih plinova i bakterioloških metoda ratovanja (Ženevski protokol), Bečka konvencija o građanskoj odgovornosti za nuklearnu štetu, Konvencija o ranom izvješćivanju o nuklearnoj nesreći, Konvencija o pomoći u slučaju nuklearne nesreće ili radiološke opasnosti. Republika Hrvatska je također potpisnica Sporazuma s Međunarodnom agencijom za atomsku energiju o primjeni garancija u svezi s Ugovorom o neširenju nuklearnog oružja, kao i Protokola uz Sporazum te Dodatnog protokola uz ovaj Sporazum. Hrvatska primjenjuje Kodeks postupanja u pitanjima sigurnosti i zaštite od radioaktivnog zračenja i dodatne smjernice za uvoz i izvoz radioaktivnih izvora. Međunarodna konvencija o suzbijanju djela nuklearnog

terorizma, usvojena u New Yorku 13. travnja 2005., je stupila na snagu u odnosu na Republiku Hrvatsku 7. srpnja 2007.

Republika Hrvatska je stranka Konvencije o zabrani uporabe, stvaranja zaliha, proizvodnje i prijenosa protupješačkih mina i o njihovom uništenju (Ottawa Convention), Haškog kodeksa ponašanja protiv širenja balističkih projektila (HCOC), Bečkog dokumenta 99 (VD 99), Sporazuma o subregionalnoj o kontroli naoružanja (SSKN). Hrvatska je prihvatila načela sadržana u Kodeksu ponašanja EU u vezi s izvozom naoružanja (EU Code of Conduct for Arms Exports).

Hrvatska je članica Wassenaarskog aranžmana (WA), Zangerove komisije, Australске grupe i Skupine opskrbljivača nuklearnim materijalima i tehnologijom (Nuclear Suppliers Group - NSG). Hrvatska sudjeluje u Inicijativi za suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje, te opreme, tehnologije i materijala vezanih uz to oružje (Proliferation Security Initiative - PSI) te Globalnoj inicijativi za borbu protiv nuklearnog terorizma.

3.31.3.1.KONTROLA KONVENCIONALNOG NAORUŽANJA I RAZORUŽANJE

3.31.3.1.1. Malo i lako oružje (SALW)

Pitanje malog i lakog oružja uređeno je Zakonom o oružju (NN 63/07, sukladno Direktivi 91/477/91/EEC) te Zakonom o proizvodnji, remontu i prometu naoružanja i vojne opreme (NN 33/02, 173/03).

Nacionalno povjerenstvo za oružje i streljivo sa sjedištem u MVPEI-u (osnovano Odlukom VRH od dana 31. ožujka 2005) izradilo je nacrt Nacionalne strategije za kontrolu malog i lakog oružja, koja je u skladu sa Strategijom EU za borbu protiv nelegalnog gomilanja i krijumčarenja malog i lakog oružja (SALW) i streljiva (5319/06). Tijekom srpnja 2008. godine nacrt Nacionalne strategije prosljeđen je na daljnju finalizaciju u Ministarstvo unutarnjih poslova. MUP bi u najskorije vrijeme trebao uputiti nacrt Strategije stručnim radnim skupinama Vlade RH kako bi započela procedura njezinog usvajanja, a nakon čega započinje rad na pripremi Akcijskog plana koji bi trebao biti usvojen u prvom kvartalu 2009.

KLJUČNI PRIORITETI

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija će u 2009. godini nastaviti koordinirati rad Nacionalnog povjerenstva za oružje i streljivo - s posebnim naglaskom na implementaciji nacionalnih, regionalnih i međunarodnih projekata s ciljem sprječavanja pretjerane akumulacije SALW-a - te podržati razmjenu informacija s ciljem transparentnosti. Nastavit će s prikupljanjem podataka i izradom godišnjih izvješća (prema UN akcijskom planu (UN Programme of Action), dokumentu OESS-a o malom i lakom oružju (OSCE Document on SALW), Upitniku država članica OESS-a o politici i nacionalnim praksama i procedurama za izvoz konvencionalnog naoružanja i pripadajuće tehnologije (Questionnaire on OSCE Participating States' Policy and/or National Practices And Procedures for the Export of Conventional and Related Technology), Upitniku OESS-a o protupješačkim minama i eksplozivnim ostacima rata, te Provedbenom planu Pakta o stabilnosti o suzbijanju širenja malog i lakog oružja.

3.31.3.1.2. Uvozno/izvozno zakonodavstvo

Izvoz i uvoz oružja i streljiva u Republici Hrvatskoj reguliran je Zakonom o trgovini (NN 87/08,) Uredbom o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola (NN 128/07, 8/08, 25/08, 41/08

i 73/08), Zakonom o proizvodnji, remontu i prometu naoružanja i vojne opreme (NN 33/02 i 173/03) te Zakonom o izvozu i uvozu robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava (NN 86/08).

Institucionalni napredak u nadzoru izvoza vidljiv je u jačanju međuresorne suradnje te uvođenjem elektroničkog sustava TRACKER. Pribavljena je i instalirana oprema za primjenu navedenog sustava posredstvom kojeg su umrežena nadležna državna tijela koja sudjeluju u postupku izdavanja dozvola za izvoz i uvoz robe vojne namjene navedene u Popisu robe vojne namjene a koji je usklađen sa Vojnim popisom Europske unije, te izvoz i uvoz nevojnih ubojnih sredstava iz Popisa o nevojnim ubojnim sredstvima, kao i izvoz robe s dvojnomo namjenom. Nevojna ubojna sredstava su lovačke i sportske puške te njihovi dijelovi i pripadajuća oprema, lovačko i sportsko streljivo te komponente toga streljiva, gospodarski eksplozivi i njegove komponente, baruti i rakete protiv tuče. Državna tijela koja sudjeluju u postupku izdavanja dozvola za izvoz i uvoz robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava su Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo obrane.

Republika Hrvatska bila je domaćin Devete međunarodne konferencije o nadzoru izvoza robe vojne namjene te robe s dvojnomo namjenom, održane u Cavtatu u listopadu 2008. godine.

KLJUČNI PRIORITETI

Nastaviti i osnažiti suradnju kroz "outreach activities" s industrijom i tvrtkama koje rade na proizvodnji i trgovini robom vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava te robom s dvojnomo namjenom, jače uključiti akademsku zajednicu i znanstvene institucije.

Izvozni sustav Republike Hrvatske normativno je reguliran sljedećim propisima:

Zakon o trgovini (NN 87/2008)

Uredba o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola (NN 128/07, 8/08, 25/08, 41/08 i 73/08)

Zakon o izvozu i uvozu robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava (NN 86/08) čija primjena započinje 1. siječnja 2009. godine.

Zakon o proizvodnji, remontu i prometu naoružanja i vojne opreme (NN 33/02 i 173/03)

Zakon o izvozu robe s dvojnomo namjenom (NN 100/04 i 84/08)

Pravilnik o obrascu zahtjeva za izdavanje izvozne dozvole za izvoz robe s dvojnomo namjenom (NN 166/04 123/07)

Uredba o popisu robe s dvojnomo namjenom (NN 184/04, 62/07 i 57/98)

Zakon o izvozu i uvozu robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava, koji stupa na snagu 1. siječnja 2009. godine, na moderniji i kvalitetniji način regulira područje kontrole izvoza i uvoza robe vojne namjene i nevojnih ubojnih sredstava te pružanje usluga za robu vojne namjene. što uključuje brokerske usluge i tehničku pomoć u svezi s robom vojne namjene. Za prekršioce ovoga Zakona propisane su zatvorske i novčane kazne.

KLJUČNI PRIORITETI

Nacionalno povjerenstvo za oružje i streljivo

Glavni zadatak Nacionalnog povjerenstva u 2009. godini bit će postupanje prema Nacionalnoj strategiji i donošenje Akcijskog plana za kontrolu malog i lakog oružja te koordinacija financijske i tehničke pomoći predviđene od strane EK i UN-a za financiranje projekata vezanih za provedbu Nacionalne strategije.

Slijedeći svoja opredijeljena o potpori i doprinosu u izgradnji mjera sigurnosti i povjerenja, Hrvatska nastavlja aktivno sudjelovati na području kontrole naoružanja, u okviru razmjene inspekcija specificiranih područja, evaluacijskih posjeta i posjeta zračnim bazama i vojnim instalacijama, te redovito ispunjava svoje obveze i razmjenjuje informacije prema Bečkom dokumentu 99. Za 2009. godinu planirani su pasivni i aktivni inspeksijsko-evaluacijski posjeti koje će provesti Služba za nadzor naoružanja MORH-a u okviru BD 99, uz punu potporu Uprave za međunarodne organizacije i sigurnost MVPEI-a.

Sporazum o subregionalnoj kontroli naoružanja – SSKN

Republika Hrvatska je predana suradnji u okviru Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja – SSKN, odnosno njegovoj punoj primjeni, a koje, prema usvojenim aktivnim i pasivnim kvotama inspekcija i prihvata među strankama SSKN-a, provodi Služba za nadzor naoružanja. Nastavit će aktivno sudjelovati u radu Subregionalne konzultacijske komisije – SRKK, a u svezi čl. IV. Aneksa 1 B Daytonskog sporazuma u provedbi svoje politike opredijeljenosti i interesa za mir u Bosni i Hercegovini. Republika Hrvatska predsjedat će sastankom SRKK-a u ožujku 2009., te sudjelovati na sastancima SRKK-a u BiH, CG i RS, kao i na kvartalnim sastancima stručnjaka u okviru Stalne radne skupine, te razmjeni informacija u prosincu 2008. u Beču.

U skladu s Izmjenama i dopunama Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja, čl. IV. Aneksa 1-B Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, nastavit će se suradnja među strankama Sporazuma.

U 2009. poboljšat će se i pojednostaviti procedura rada inspeksijskih timova temeljem ujednačenog i propisanog priručnika za inspektore, koji je već izrađen, i usvojen na redovitom sastanku SRKK.

RACVIAC – Središte za sigurnosnu suradnju

Republika Hrvatska izrazila je interes i spremnost za punu podršku daljnjem jačanju uloge RACVIAC - Središta za sigurnosnu suradnju u regiji.

Prioriteti u sljedećem razdoblju RACVIAC-a temelje se na usvojenim odlukama upravljačkog tijela RACVIAC-a (Multinational Advisory Group – MAG) o strategiji, području djelovanja i strateškim ciljevima. Sastancima radnih skupina za ustroj i pravni status u 2008. godini nastoji se omogućiti što brža i uspješnija realizacija strateških ciljeva Središta. S obzirom na odgovarajuće zaključke radnih skupina o pravnom statusu RACVIAC-a i njegovoj organizacijskoj strukturi, tijekom 2009. godine očekuje se intenzivna rasprava o novom pravnom okviru RACVIAC-a prema kojem bi se do kraja razriješio ukupan odnos potencijalnih ugovornih stranaka unutar RACVIAC-a u njihovoj proceduri preuzimanja regionalnog vlasništva na ovom području regionalne suradnje, uključujući financijske obveze, te inicijativu u definiranju načina i načela suradnje, ali i status tzv. pridruženih članica, skupine država koje bi svoje sudjelovanje u RACVIAC-u ostvarivale poglavito kroz pojedine projekte. Odlukom sastanka MAG-a Republika Hrvatska predsjedat će Radnom skupinom za pravna pitanja RACVIAC-a.

KLJUČNI PRIORITETI

Tijekom 2009. godine Hrvatska će dati punu potporu primjeni novousvojenih ciljeva i provedbi programa RACVIAC-a, te sudjelovati na seminarima o aktivnostima planiranim za sljedeće razdoblje. U 2009. godini nastavit će se međuresorna suradnja (MVPEI, MGRiP, MFIN (Carina), MORH i MUP) radi razmjene informacija o postignućima RH na području kontrole izvoza konvencionalnog naoružanja i robe s dvojnou namjenom, odnosno **Wassenaarskog aranžmana** (Wassenaar Arrangement WA). Nastavit će se sudjelovanje RH na sastancima Glavne radne skupine, Ekspertne

skupine, Operatera za izdavanje dozvola (LEOM), Skupine stručnjaka WA za obavještajno sigurnosna pitanja i Plenarnim zasjedanjima WA.

Konferencija o razoružanju (Conference on Disarmament) jedino je multilateralno tijelo posvećeno pregovorima o razoružanju. Nastavit će se djelovanje u smjeru ulaska Hrvatske u punopravno članstvo CD. RH je na listi čekanja od 1992. te je kronološki druga po redu među državama koje čekaju na ulazak u punopravno članstvo. Putem SMRH u Ženevi osigurat će se nastavak statusa promatrača koji Hrvatskoj omogućuje sudjelovanje u radu CD-a (zasjeda tri puta godišnje u Ženevi). Republika Hrvatska svoje djelovanje temelji na punom poštivanju Povelje UN-a, te će i u 2009. godini pratiti rad Prvog odbora Opće skupštine UN-a, kao i aktivnosti koje se odnose na njegovu reformu.

Hrvatska nastavlja aktivnu ulogu, kroz razmjene informacija u okviru godišnjih deklaracija, prema HCOC-u, izvještava o svojim postignućima na području politike neproliferacije, sudjelovanju i članstvu u međunarodnim režimima o kontroli naoružanja i prima na uvid obavijesti u obliku prethodnih najava lansiranja balističkih projektila članica. Hrvatska redovito i na vrijeme dostavlja godišnje deklaracije, sukladno obrascu HCOC-a, te sudjeluje na pripremim i godišnjim sastancima.

Republika Hrvatska bit će i dalje aktivna u inicijativama i vježbama na području upravljanja krizama, civilnog kriznog planiranja i odgovora na katastrofe (Crisis Management, Civil Emergency Planning and Disaster Preparedness).

3.31.3.1.3. Nadzor naoružanja i mjere izgradnje povjerenja i sigurnosti

U dosadašnjem tijeku provedbe Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja (SSKN) postignuti su značajni rezultati, te su se sve strane znatno približile ostvarenju osnovnog cilja SSKN – uspostavljanja novih oblika suradnje na području sigurnosti usmjerenih na stvaranje transparentnosti i povjerenja te postizanja uravnoteženih i stalnih razina obrambene sile na najnižoj razini potrebnoj za ostvarivanje sigurnosti svake pojedine strane u SSKN-u. Tijekom 2008. godine Republika Hrvatska je nastavila dosljedno ispunjavati odredbe Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja (SSKN), provodeći misije prihvata i provedbe inspekcije sukladno dogovorenom planu inspekcija koji je usvojila Subregionalna konzultacijska komisija – SRKK.

Sporazum je poslužio kao značajna mjera izgradnje sigurnosti i povjerenja u godinama nakon rata. Sporazum danas odražava novo stanje među potpisnicama, budući da je tijekom 2006. prilagođen novim okolnostima – odražava politički napredak u Bosni i Hercegovini i činjenicu postojanja jedinstvenog Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine. Time je Bosna i Hercegovina postala jedna stranka sporazuma, umjesto dotadašnje dvije stranke (entiteti). Crna Gora, nakon osamostaljenja 2007. prihvaćena je kao samostalna članica SSKN-a. Republika Hrvatska je i nadalje potpuno predana svim oblicima suradnje u okviru SSKN-a i spremna je razmotriti prijedloge za daljnje poboljšanje mehanizama kontrole naoružanja na subregionalnoj i regionalnoj razini.

Republika Hrvatska nastavlja djelatno podupirati i doprinositi izgradnji mjera sigurnosti i povjerenja (CSBMs) u jugoistočnoj Europi te redovito ispunjava svoje obveze prema Bečkom dokumentu 99. Republika Hrvatska je, sukladno obvezama iz Bečkog dokumenta 99, obavila godišnju razmjenu informacija i sudjelovala u provedbi inspekcija i evaluacijskih posjeta reguliranih BD 99.

Hrvatska je stranka Konvencije o konvencionalnom oružju²³ (CCW) i pripadajućih Protokola I, II, III, IV, V. Sudjeluje aktivno u dogovorima o mogućem pokretanju pregovora za usvajanje protokola o kazetnom streljivu (Cluster Munitions).

Republika Hrvatska od početka podržava Deklaraciju iz Osla o kazetnom streljivu²⁴. Aktivno je sudjelovala na usvajanju teksta Konvencije o kazetnom streljivu koja je donesena 30. svibnja 2008. g.

²³ Puni naziv Konvencije: *the Convention on Prohibitions or Restriction on the Use of Certain Conventional Weapons Which May Be Deemed to be Excessively Injurious or to Have Indiscriminate Effects (CCW)*

u Dublinu, a ministar vanjskih poslova i europskih integracija Gordan Jandroković potpisao ju je u ime Republike Hrvatske na svečanosti potpisivanja u Oslu 3. prosinca 2008.

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija je zajedno s RACVIAC-om bilo suorganizator radionice o kazetnom streljivu krajem listopada 2008.

Republika Hrvatska tražila je produženje roka iz čl. 5 Ottawske konvencije za dovršetak razminiranja svog područja. Traženo razdoblje za dovršenje je dodatnih deset godina.

KLJUČNI PRIORITETI

U okviru praćenja protuminskog djelovanja izradit će se godišnje izvješće po članku VII. Ottavske konvencije o protupješačkim minama (Ottawa Convention on Anti Personal Mines), te Godišnje izvješće po OESS-ovom upitniku o minama i eksplozivnim ostacima rata (OSCE Questionnaire on anti-personal mines & Explosive Remains of War). Prema preuzetim obvezama iz Konvencije o kazetnom streljivu, Republika Hrvatska u 2009. godini započet će s uništenjem zaliha kazetnog streljiva.

3.31.3.2. NEPROLIFERACIJA ORUŽJA MASOVNOG UNIŠTENJA

Prepoznata je opasnost širenja oružja masovnog uništenja, te njegove upotrebe od strane terorista, te je stavljen naglasak na preventivu proliferacije kako oružja masovnog uništenja, tako i s time vezanih materijala, odnosno robe dvojne namjene. Uz precizan zakonodavni okvir, snažan je naglasak na stalnom usavršavanju djelatnika provedbenih institucija. Kao članica globalnih neproliferacijskih ugovora i aktivna sudionica međunarodnih organizacija i neproliferacijskih režima koji se tiču suzbijanja širenja oružja masovnog uništenja, Republika Hrvatska vodi proaktivnu politiku suzbijanja širenja oružja masovnog uništenja kroz provedbu postojećih međunarodnih mehanizama i daljnje usavršavanje nacionalnog sustava za nadzor fizičke zaštite, uvoza, izvoza i prijevoza osobito osjetljivih tehnologija i supstanci za dvostruku namjenu koje se mogu koristiti i u proizvodnji oružja masovnog uništenja.

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Republika Hrvatska je pojačala međunarodnu suradnju sa zemljama partnerima na način da s njima razmjenjuje relevantne informacije te koordinira aktivnosti kako bi se podigla razina sigurnosti neophodna za uspješnu borbu protiv terorističkih akata izazvanih oružjem masovnog uništenja.

Republika Hrvatska smatra Inicijativu za suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje, te opreme, tehnologije i materijala vezanih uz to oružje (Proliferation Security Initiative, PSI) jednom od najučinkovitijih mehanizama u borbi protiv proliferacije OMU. Stoga je Hrvatska, u suradnji sa zemljama partnerima SAD-om i Poljskom, organizirala međunarodnu vježbu "PSI Jadranski štiti 2008". Pored navedenih zemalja, sudionice vježbe su bile Bosna i Hercegovina, Italija, Crna Gora i Slovenija. Promatrači su bile zemlje Mediterana, te drugih regija. Vježba je bila odraz potrebe za aktivnijim pristupom neproliferaciji kroz jačanje partnerstva zemalja regije Jadranskog mora i poboljšanje njihovih nacionalnih kapaciteta za presretanje na moru. Paralelno, vježba "PSI Jadranski štiti 2008" je testirala i ojačala efikasnost regionalne i međunarodne suradnje, osobito u području razmjene informacija. Dio vježbe koji se odvijao na moru vođen je u skladu s odredbama Sporazuma između Republike Hrvatske i SAD-a o suradnji u sprečavanju širenja OMU morskim putem (Shipboarding Agreement). Slijedom hrvatske potpore Inicijativi, predstavnici Republike Hrvatske sudjelovali su u obilježavanju njezine 5. godišnjice, na kojoj je Hrvatska vodila radnu grupu na kojoj su zemljama koje ne podupiru javno ciljeve PSI prezentirane prednosti suradnje po PSI načelima.

²⁴ *The Oslo Declaration on Cluster Munitions*

Hrvatska smatra kako i Globalna inicijativa za borbu protiv nuklearnog terorizma (Global Initiative to Combat Nuclear Terrorism, GI) predstavlja važan doprinos jačanju međunarodnih napora za suzbijanje prijetnji nuklearnog terorizma. Hrvatska sudjeluje u dva GI projekta, oba pokrenuta od strane SAD. Prvi projekt je pokrenut od strane Agencije za obranu i smanjenje prijetnji, a sastoji se od kreiranja globalnog GI Internet portala kojem će moći pristupiti sve GI zemlje. Drugi projekt pokrenut je od strane Ministarstva domovinske sigurnosti, a fokusiran je na stvaranje globalne arhitekture za nuklearnu detekciju.

Hrvatska je potpredsjedateljica UN VS Odbora za implementaciju Rezolucije 1540 (2004), te sudjeluje u kreiranju i provedbi programa u svrhu što bolje implementacije ove Rezolucije. Slijedom navedenog, „Radionica o Rezoluciji Vijeća sigurnosti UN-a 1540 (2004) – načini za daljnju implementaciju“ je organizirana u Hrvatskoj, u Centru za sigurnosnu suradnju RACVIAC, kao zajednički projekt Hrvatske i Rumunjske, a u okviru Vijeća za euro-atlantsko partnerstvo (lipanj 2008).

Kao kandidatkinja Istočnoeuropske skupine država, Hrvatska je bila članica Vijeća guvernera Međunarodne agencije za atomsku energiju (International Atomic Energy Agency, IAEA) za razdoblje rujan 2007. - rujan 2008. Republika Hrvatska je s danom 22. svibnja 2008. ispunila sve uvjete u skladu s nacionalnim pravnim procedurama potrebnim za stupanje na snagu Sporazuma između Republike Hrvatske i IAEA kojim se mijenja i dopunjuje Protokol uz Sporazum između Republike Hrvatske i Međunarodne agencije za atomsku energiju o primjeni garancija u vezi s Ugovorom o neširenju nuklearnog oružja.

Hrvatska smatra Skupinu opskrbljivača nuklearnih i s time vezanih materijala (Nuclear Suppliers Group, NSG) važnim neproliferacijskim režimom u svrhu prevencije zlouporabe nuklearnih i drugih radioaktivnih materijala, te aktivno sudjeluje u svim važnim temama NSG-a.

Republika Hrvatska nastavila je nadograđivati sistem izvozne kontrole. Na ovogodišnjem plenarnom sastanku Australske grupe (AG), Hrvatska je izvijestila o planiranim amandmanima na Zakon o izvozu robe dvojne namjene, kojima bi se ojačale odredbe koje se odnose na tranzit kopnom i morem, brokering, te ozbiljnije kazne za prekršitelje. Amandmani su usvojeni, te je poboljšani zakon stupio na snagu u rujnu 2008. Učinkovitost procedura izdavanja dozvola poboljšana je kroz instalaciju Tracker sustava te redovito ažuriranu internetsku stranicu.

Tijekom 2008. Hrvatska je nastavila aktivnu suradnju s OPCW-om, uglavnom kroz aktivnosti Nacionalnog povjerenstva za implementaciju CWC-a, ali i drugih tijela državne uprave. Odredbe CWC-a implementirane su u nacionalno zakonodavstvo. RH redovito dostavlja OPCW-u Godišnje deklaracije o civilnim pogonima koji bi mogli proizvoditi kemijsko oružje.

Hrvatska osobitu pozornost posvećuje doprinosu regionalnoj suradnji kroz aktivno sudjelovanje na sastancima regionalnih nacionalnih povjerenstava, te je aktivno sudjelovala na Drugom sastanku predstavnika zemalja PSP neposredno uključenih u provedbu CWC u Podgorici od 13. do 14. veljače 2008. Na sastanku su razmatrani prijedlozi zajedničkih graničnih prijelaza na koje će se, u svrhu odgovarajuće carinske i druge kontrole, upućivati robe i supstance navedene u CWC.

Predstavnici Nacionalnog povjerenstva aktivno su sudjelovali na svim događajima koje je organizirao OPCW na temu asistencije i zaštite, uključujući seminare održane u Bratislavi, Minsku i Pragu, kao i na prvom sastanku predstavnika jugoistočne Europe i Kavkaza o sustavu upravljanja podacima o ilegalnoj trgovini, kemijskim, biološkim, radiološkim i nuklearnim materijalom održanom u Torinu u Italiji u svibnju 2008. Cilj je ovog sastanka bila prezentacija programa „Jačanje međunarodne suradnje u suzbijanju ilegalne trgovine kemijskim, biološkim, radiološkim i nuklearnim materijalom“.

U cilju promocije univerzalne primjene Konvencije o zabrani razvoja, proizvodnje, skladištenja i uporabe kemijskoga oružja te o njegovom uništenju, Hrvatska je, u suradnji s Centrom za sigurnosnu suradnju RACVIAC, u veljači 2008. organizirala regionalni seminar «Konvencija o kemijskom oružju» za predstavnike iz zemalja JIE.

Konvencija o zabrani razvijanja, proizvodnje i skladištenja bakteriološkog (biološkog) i toksičnog oružja i o njegovom uništenju (BTWC) implementirana je u hrvatsko zakonodavstvo, te Hrvatska redovito dostavlja izvješća Uredu UN-a za razoružanje u Ženevi o aktivnostima u nacionalnoj implementaciji, kao dio hrvatskog doprinosa mjerama izgradnje povjerenja u okviru BTWC-a.

Hrvatska će u predstojećem razdoblju uložiti daljnje napore za približavanje odredbama BTWC-a putem edukacije nadležnih tijela, te na jačanje koordinacije institucija zaduženih za implementaciju zakonodavstva o robi dvojne namjene.

Republika Hrvatska položila je instrumente ratifikacije Protokola o zabrani uporabe u ratu zagušljivih, otrovnih ili sličnih plinova i bakterioloških metoda ratovanja (Geneva Protocol 1925) kod depozitara - Vlade Francuske Republike - u studenom 2006. Time se odrekla uporabe zagušljivih, otrovnih ili sličnih plinova te svih istovrsnih tekućina, tvari ili sredstava opravdano osuđenih od strane civiliziranog svijeta, pod bilo kojim okolnostima.

Naposljetku, u 2008. godini u Republici Hrvatskoj su organizirane brojne međunarodne aktivnosti s ciljem informiranja i obuke djelatnika civilnih ustanova, poduzeća i akademske zajednice a u svrhu prepoznavanja ilegalnog transfera robe dvojne namjene i osjetljivih tehnologija, uz asistenciju NATO-a, OESS-a, OPCW-a te u okviru neproliferacijskih režima i inicijativa kojima se Republika Hrvatska pridružila. Republika Hrvatska je u prvoj polovici 2008. pokrenula seminare u svrhu još boljeg približavanja zakonskih obveza i načina provođenja procedura djelatnicima javnih službi, trgovcima, proizvođačima, znanstvenicima i akademskoj zajednici. Navedene seminare inicirali su MVPEI i Hrvatska gospodarska komora, čime se osim pružanja znanja, uspostavila i bolja suradnja i koordinacija državnih službenika.

Što se tiče zaštite od zračenja, temeljem Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja (NN 64/06), u daljnjem tekstu Zakon, doneseni su sljedeći podzakonski akti:

Pravilnik o uvjetima, rokovima i načinu stjecanja potrebnog stručnog obrazovanja i obnove znanja o primjeni mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja (NN 30/08);

Pravilnik o mjerama radiološke i fizičke sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja (NN 39/08);

Pravilnik o načinu uklanjanja radioaktivnog onečišćenja, zbrinjavanja radioaktivnog izvora, odnosno poduzimanja svih drugih prijeko potrebnih mjera radi smanjenja štete za ljude i okoliš ili uklanjanja daljnjih rizika, opasnosti ili šteta (NN 53/08);

Pravilnik o uvjetima, načinu, mjestima te rokovima sustavnog ispitivanja i praćenja vrste i aktivnosti radioaktivnih tvari u zraku, tlu, moru, rijekama, jezerima, podzemnim vodama, krutim i tekućim oborinama, vodi za piće, hrani i predmetima opće uporabe te stambenim i radnim prostorijama (NN 60/08);

Pravilnik o uvjetima za projektiranje, gradnju te uklanjanje građevina u kojima su smješteni izvori ionizirajućeg zračenja ili se obavljaju djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja (NN 99/08);

Vlada RH donijela je Uredbu o uvjetima te načinu zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti (NN 44/08) kojom se po prvi put u Republici Hrvatskog uređuju uvjeti koji su potrebni za zbrinjavanje radioaktivnog otpada, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti. Člankom 53. navedene Uredbe propisano je da će Vlada Republike Hrvatske odrediti mjesto za skladištenje radioaktivnog otpada, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti (središnje skladište).

U okviru projekta IAEA-RER-9.073 Implementation of National Strategies for Regaining Control over "Orphan Sources" izrađena je Strategija zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva. Strategijom je obuhvaćen visokoaktivni radioaktivni otpad te srednje i niskoaktivni radioaktivni otpad kao i napušteni izvori ionizirajućeg zračenja i izvori bez korisnika.

Temeljem članka 37. Zakona, na prijedlog ministra nadležnog za zdravstvo Vlada Republike Hrvatske je donijela Državni plan i program mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednog događaja, objavljen 24. travnja 2008. u NN 49/08. Državni plan i program mjera

zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednog događaja strateški je dokument Republike Hrvatske koji se odnosi na intervencije u slučaju izvanrednih situacija koje mogu nastati prilikom obavljanja djelatnosti s izvorima ionizirajućeg zračenja, odnosno prilikom obavljanja nuklearnih djelatnosti, a njegova svrha se sastoji u izbjegavanju determinističkih i smanjenju stohastičkih učinaka ionizirajućeg zračenja na zdravlje izloženog stanovništva te izbjegavanju, odnosno smanjenju radiološkog onečišćenja okoliša.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Republika Hrvatska će nastaviti izvrsnu međunarodnu suradnju sa zemljama partnerima na način da s njima razmjenjuje relevantne informacije te koordinira aktivnosti kako bi se podigla razina sigurnosti neophodna za uspješnu borbu protiv terorističkih akata izazvanih oružjem masovnog uništenja.

Slijedom navedenog, u 2009. godini u Republici Hrvatskoj će se organizirati međunarodne aktivnosti s ciljem informiranja i obuke djelatnika civilnih ustanova, poduzeća i akademske zajednice a u svrhu prepoznavanja ilegalnog transfera robe dvojne namjene i osjetljivih tehnologija. Aktivnosti će se provoditi u Republici Hrvatskoj ili inozemstvu, uz asistenciju NATO-a, OESS-a, OPCW-a te u okviru neproliferacijskih režima i inicijativa kojima se Republika Hrvatska pridružila.

U organizaciji vlada RH i SAD, te sponzorirana od NATO-a, u Splitu će se od 4. do 8. svibnja 2009. održati Regionalna radionica Advanced Training Course – Croatia NATO ATC, a na temu smjernica i podloga za pripremu nacionalne strategije za neproliferaciju WMD. Ovaj program će poslužiti kao outreach za odgovarajuće predstavnike susjednih država i država regije. Cilj radionice je stvaranje smjernica i podloga za pripremu nacionalne strategije za suzbijanje širenja oružja masovnog uništenja, po uzoru na nacionalne strategije zemalja EU i SAD. Predloženo je da prvog dana hrvatski govornici budu dužnosnička razina i saborski zastupnici. Nazočnost visoke razine izvršne i zakonodavne vlasti potvrdio bi privrženost i puni doprinos koji RH pridaje borbi protiv širenja WMD, a koju NATO, EU i UN definiraju kao jednu od ključnih sigurnosnih prioriteta. Zbog toga, kao i temeljem odgovarajuće prakse članica NATO i EU, izrada nacionalne strategije o neproliferaciji WMD jedan je od relevantnih dokumenata i sastavnica strategije nacionalne sigurnosti.

Ministarstvo energetike SAD-a ponudilo je Republici Hrvatskoj sudjelovanje u programu „Druga linija obrane - Second Line of Defense (SLD)“ . U okviru projekta Republici Hrvatskoj bila bi donirana oprema za kontrolu nuklearnog i drugog radioaktivnog materijala. Oprema se sastoji od većeg broja stacionarnih portalnih monitora koji bi se instalirali na graničnim prijelazima prema BiH i Srbiji te u pomorskim lukama. Donacija uključuje i instaliranje monitora, trogodišnje održavanje te izobrazbu službenika provedbenih institucija za korištenje navedene opreme.

U 2009. godini Hrvatska namjerava osnažiti svoju involviranost u svim aspektima Inicijative za suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje, te opreme, tehnologije i materijala vezanih uz to oružje (Proliferation Security Initiative, PSI). Hrvatska će nastaviti sudjelovati u dva projekta Globalne inicijative za borbu protiv nuklearnog terorizma. Hrvatska će nastaviti aktivnosti u okviru UN VS Odbora za implementaciju Rezolucije 1540 (2004).

Hrvatska će u predstojećem razdoblju uložiti daljnje napore za približavanje odredaba BTWC-a putem edukacije nadležnih tijela, te na jačanje koordinacije institucija zaduženih za implementaciju zakonodavstva o robi dvojne namjene.

U nailazećem razdoblju Republika Hrvatska uložiti će dodatne napore pružajući tehničku pomoć državama koje CWC i BTWC nisu implementirale u nacionalna zakonodavstva. U pripremi je organizacija „Petog svjetskog kongresa o kemijskom, biološkom i radiološkom terorizmu“ u travnju 2009. u okviru kojeg će se održati međunarodna radionica „Kemijsko oružje, biološko oružje i Rezolucija VS UN 1540 (2004)“. Radionica predstavlja posljednji u nizu zajedničkih projekata RH, odnosno hrvatskog Nacionalnog povjerenstva (NP) za provedbu CWC i OPCW-a. Tradicionalno se organizira u okviru međunarodnog simpozija o kemijskom, biološkom, nuklearnom i radiološkom

terorizmu (CBMITS), koji se bijenalno održava u RH. Na našu inicijativu, u pripremu Radionice uključio se od početka Odjel za razoružanje Tajništva UN. Također na inicijativu NP, Radionica, prvi put, pristupa integralno međunarodnim instrumentima (CWC, Konvencija o zabrani biološkog oružja – BTWC, Rezolucija VS UN 1540) u području neširenja WMD, uključujući njihove specifične doprinose globalnim protuterorističkim naporima. OPCW je izrazio spremnost da sponzorira oko 20 sudionika, uključujući predstavnike afričkih zemalja.

U 2009. godini provest će se implementacija zakonskih propisa koji su doneseni u prethodnoj godini. Implementirat će se plan i program mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednog događaja na državnoj razini. Izradit će se upute za ishođenje odobrenja za djelatnost s izvorima ionizirajućeg zračenja, za uporabu, kao i uvoz, izvoz i nabavu izvora ionizirajućeg zračenja. Provodit će se mjere kojima se provodi usklađivanje s pravnom stečevinom i praksom EU-a naročito one vezane uz mjere radiološke i fizičke sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja.

Implementirat će se Uredba o uvjetima te načinu zbrinjavanja radioaktivnog otpada, iskorištenih zatvorenih radioaktivnih izvora i izvora ionizirajućeg zračenja koji se ne namjeravaju dalje koristiti.

U okviru projekta «Border Control of Nuclear and Other Radioactive Materials with Stationary Portal Monitor Practices in Croatia» iz programa PHARE 2006 instalirat će se na graničnim prijelazima stacionarni portalni monitori za kontrolu nuklearnog i drugog radioaktivnog materijala. Procedure postupanja u slučaju otkrivanja nedozvoljenog prijenosa radioaktivnih materijala preko državne granice propisane su Pravilnikom o načinu i postupku nadzora prilikom uvoza ili izvoza materijala za koji postoji opravdana sumnja da je onečišćen radionuklidima ili sadrži radioaktivne izvore tako da će se u 2009. godini nastaviti s implementacijom projekta. Vezano uz to organizirat će se izobrazba carinskih službenika za korištenje opreme te timova za detekciju, identifikaciju i zbrinjavanje svih vrsta radioaktivnog materijala. Izradit će se programska podrška za nadzor i centralno prikupljanje podataka s monitora postavljenih na graničnim prijelazima, čime će se osigurati dostupnost te kvalitetna i pravovremena razmjena informacija, što će olakšati donošenje odluka o poduzimanju potrebnih mjera.

Ostale provedbene aktivnosti obuhvatit će u prvom redu jačanje administrativnih sposobnosti provedbenih institucija.

3.31.4. Provedba restriktivnih mjera i gospodarskih sankcija

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Restriktivne mjere (mjere ograničavanja) koje su izrečene u odgovarajućim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a provode se slijedom obveza preuzetih Poveljom UN-a, kao međunarodnog ugovora koji se temeljem odredbi članka 140. Ustava Republike Hrvatske smatra dijelom unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske, a po pravnoj je snazi iznad zakona. Temeljni akt kojim se uređuje uvođenje, provedba i ukidanje međunarodnih mjera ograničavanja je Zakon o međunarodnim mjerama ograničavanja („Narodne novine“ 139/08), slijedom kojega se uređuje postupak uvođenja, primjene i ukidanja međunarodnih mjera ograničavanja koje Republika Hrvatska uvodi, primjenjuje i ukida u skladu s pravnim aktima i odlukama prihvaćenim u okviru međunarodnih organizacija s ciljem uspostavljanja i (ili) očuvanja međunarodnog mira i sigurnosti, poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda, razvoja i jačanja demokracije i pravne države te drugih s međunarodnim pravom usklađenih ciljeva.

U 2008. godini donesena je Odluka Vlade Republike Hrvatske o provođenju mjera utvrđenih rezolucijom 1803 (2008) Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda, u vezi sa sankcijama Islamskoj Republici Iranu (NN 68/08).

Nadalje, s ciljem efikasnije implementacije mjera ograničavanja, formirana je ad hoc Međuresorska radna skupina sastavljena od predstavnika relevantnih državnih tijela, zadužena od strane Vlade Republike Hrvatske za pripremu nacрта novog Zakona, koji je Sabor Republike Hrvatske i donio na sjednici 21. studenog 2008. godine. Odluke o uvođenju svake pojedine međunarodne restriktivne mjere, o njihovoj vrsti, načinu provedbe te njihovom ukidanju donosi Vlada Republike Hrvatske. Donesene odluke Vlade potom se objavljuju u Narodnim novinama, zajedno s pratećim listama.

Za daljnje praćenje provedbe novog Zakona, i dalje je zadužena Međuresorska radna skupina za provođenje i praćenje Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U pregovaračkom stajalištu za 31. poglavlje navodi se da će se usklađivanje u području EU autonomnih restriktivnih mjera obaviti najkasnije do ulaska RH u EU, no već se u ovom trenutku radi na usavršavanju pravnog okvira koji bi dodatno podignuo razinu učinkovitosti u provedbi mjera. U 2009. godini očekuje se puna primjena novog Zakona o međunarodnim mjerama ograničavanja (NN139/08), te je u tu svrhu već u 2008. godini na sastancima Međuresorske radne skupine za provođenje i praćenje Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama, utvrđen način primjene novog Zakona u tehničkom smislu. Novi je prijedlog Zakona poboljšán uvođenjem kaznene odgovornosti za prekršitelje, te su uvedene i odredbe o zamrzavanju imovine prekršitelja. Također su, jasno utvrđenim nadležnostima i ovlaštenjima, dani preduvjeti za dodatno jačanje suradnje tijela koja sudjeluju u radu Međuresorske radne skupine, odnosno provedbi Zakona.

3.31.5. Doprinos RH u borbi protiv terorizma

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Zakonodavne aktivnosti:

Hrvatski sabor na sjednici održanoj 15. srpnja 2008. donio je Zakon o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenoga kaznenim djelom i o financiranju terorizma (Narodne novine- Međunarodni ugovori br. 87/08) te Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (NN 87/08). Vlada RH je 27. studenog 2008. usvojila Nacionalnu strategiju za prevenciju i suzbijanje terorizma, te je ista upućena u parlamentarnu proceduru.

Provedbene mjere:

Aktivno sudjelovanje RH na međunarodnim sastancima na temu terorizma.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Zakonodavne aktivnosti:

Ratifikacija relevantnih međunarodnopravnih instrumenata

Provedbene aktivnosti:

Izrada Akcijskog plana za provedbu Nacionalne strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma;

Nastavak sudjelovanja predstavnika RH na političkim i stručnim međunarodnim skupovima na temu suzbijanja terorizma, te u konkretnim protuterorističkim vježbama s međunarodnim partnerima;

Aktivno sudjelovanje/zalaganje RH glede izrade UN-ove Sveobuhvatne konvencije o terorizmu.

3.31.6. Europska sigurnosna i obrambena politika

Predstavnici MORH-a su tijekom 2008. godine redovito sudjelovali na sastancima visoke razine: četiri sastanka EU Trojke s ministrima obrane zemalja kandidatkinja za članstvo i članica NATO-a koje nisu u EU (Hrvatska, Makedonija, Turska, Island i Norveška), te četiri sastanka u okviru Vojnog odbora EU (EUMC) u formatu EUMC+5 (sudjeluje Vojni predstavnik RH pri NATO/EU).

U lipnju 2008. godine, na poziv načelnika GS OS RH, u Republici Hrvatskoj boravio je predsjedavajući Vojnog odbora EU (EUMC) general Henri Bentegart.

Sukladno Dugoročnom planu razvoja OS RH 2006. – 2015., koji predviđa doprinos RH sposobnostima Europske unije za upravljanje krizama, uključujući i sudjelovanje u konceptu borbenih skupina EU (EU Battlegroups – EUBG), tijekom 2008. godine nastavljene su aktivnosti u cilju uključivanja u EUBG pod vodstvom Njemačke, koja će biti u stand-by statusu u drugom polugodištu 2012. godine. Tijekom 2008. godine održana su dva koordinacijska sastanka na kojima su predstavljene inicijalne ponude zemalja sudionica, a Hrvatska je ponudila motoriziranu satniju i inženjerijski vod za horizontalne konstrukcije.

Tijekom 2008. nastavljene su aktivnosti vezane uz informiranje i obuku djelatnika Ministarstva obrane i Oružanih snaga o području Europske sigurnosne i obrambene politike/ESOP (European Security and Defence Policy, ESDP). U razdoblju od veljače 2008. do svibnja 2008. godine proveden je drugi ciklus obuke (3 jednotjedna modula) za zemlje SAP-a, na kojem je sudjelovalo 6 hrvatskih predstavnika. Također, djelatnici MO i OS uključeni su u obuku kroz orijentacijski tečaj ESOP-a, koji se provodi u okviru ESDC-a (European Security and Defence College), a 2 predstavnika MORH-a sudjelovala su i na 7thEUMS Geographic Conference, održanoj u travnju u Bruxellesu.

KLJUČNI PRIORITETI

Težište suradnje u okviru ESOP-a tijekom 2009. godine bit će na nastavku sudjelovanja na sastancima visoke razine (EU Trojka s ministrima obrane zemalja kandidata za članstvo i EUMC + 5), aktivnostima vezanim uz uključivanje OS RH u borbene skupine EU-a, te na obuci, informiranju i osposobljavanju djelatnika MO i OS RH u području Europske sigurnosne i obrambene politike, kako za potrebe rada u sustavu tako i za budući rad u tijelima EU.

3.31.7. Mirovne misije i operacije

3.31.7.1. UN

Tijekom 2008. Hrvatska se intenzivno angažirala u mirovnim misijama UN-a, kroz doprinos pripadnika Oružanih snaga i policije. U skladu s odlukama Hrvatskog sabora o sudjelovanju pripadnika OS RH u mirovnim misijama UN-a od 18. svibnja 2007., 13. srpnja 2007. i 28. ožujka 2008., Hrvatska trenutno sudjeluje u 13 misija UN-a sa 156 pripadnika OS i policije.

Vojni doprinos Hrvatske mirovnim misijama UN-a u 2008. povećao se s 46 u 2007. na 133 pripadnika OS RH, raspoređenih u 11 misija: MINURSO (Zapadna Sahara) – 7 vojnih promatrača, MINUSTAH (Haiti) - 3 stožerna časnika, UNFICYP (Cipar) – 4 vojna promatrača, UNMIL (Liberija) – 4 stožerna

časnika, UNMIS (Sudan) – 5 stožernih časnika, UNMOGIP (Indija i Pakistan) – 8 vojnih promatrača, UNOCI (Obala Bjelokosti) – 2 vojna promatrača, UNOMIG (Gruzija) – 3 vojna promatrača, UNIFIL (Libanon) – 1 stožerni časnik, BINUB (Burundi) – 1 vojni promatrač i UNDOF (Golanska visoravan) – 93 pripadnika 1. HRVCON-a i 2 stožerna časnika. Uključivši se u misiju UNDOF s cijelom postrojbom, Hrvatska je podigla svoj doprinos misijama UN-a na novu razinu, jer je do tada sudjelovala samo s pojedinačnim stožernim časnicima i vojnim promatračima. Hrvatska je tijekom 2008. okončala svoj vojni doprinos dvjema misijama UN-a: UNMEE (Etiopija i Eritreja) - zbog okončanja mandata misije; te UNMIN (Nepal) - zbog smanjenja broja vojnih promatrača UN-a.

Tijekom 2008. Hrvatska je povećala svoj policijski doprinos mirovnim misijama UN-a s 19 (u 2007.) na 23 pripadnika. Po prvi put je uputila jednog policijskog časnika u MINUSTAH (Haiti), povećala je doprinos UNMIT-u (Istočni Timor) s 2 na 5 policijskih časnika, a u UNMIK—u na Kosovu s 13 na 14 policijskih časnika. U misiji UNFICYP na Cipru je smanjila doprinos s 4 na 3 policijska časnika.

RH kontinuirano surađuje s UN-om u području obuke za mirovne operacije radi stjecanja iskustva i informacija za kvalitativnu nadgradnju postojećih i razvijanje novih planova i programa obuke pripadnika OS RH i policije. Obuka za mirovne operacije za pripadnike OS RH provodi se u Obučnom središtu za međunarodne vojne operacije (OSMVO),²⁵ sukladno standardima UN-a uz profiliranje programa i sadržaja hrvatskih tečajeva za sudjelovanje u mirovnim operacijama UN-a. Tijekom 2008. godine održana su dva tečaja UNMOC (uz sudjelovanje 2 strana polaznika), a instruktori OSMVO-a koji posjeduju certifikate UN-a aktivni su u međunarodnim tečajevima izvan RH. U veljači 2008. međunarodni tečajevi za UN-ove policijske časnike (UNPOC), koje Hrvatska organizira od 2006., dobili su certifikat UN-a. U rujnu 2008. je vrlo uspješno proveden treći takav tečaj - UNPOC-3.

Republika Hrvatska ima status promatrača pri SHIRBRIG-u (Stand-by High Readiness Brigade for United Nations Operations), standby postrojbi/planskoj strukturi za mirovne misije UN-a, čime je trenutno ostvaren optimalan način sudjelovanja u ovoj multinacionalnoj postrojbi.

KLJUČNI PRIORITETI

Hrvatska će nastaviti svoj vojni i policijski doprinos mirovnim misijama UN-a, s tim da će težište u narednom razdoblju biti na jačanju njene pozicije u mirovnim operacijama UN-a (posebice na doprinosu prve hrvatske postrojbe u misiji UNDOF na Golanskoj visoravni) i povećanju sudjelovanja u misijama u područjima koja su geografski bliža Hrvatskoj (neposredno susjedstvo, Bliski Istok, Južni Mediteran/Sjeverna Afrika i Kavkaz). Hrvatska će nastaviti raditi na procesu selekcije kandidata za dužnosti u UN DPKO, nastaviti će se razvijati program obuke za mirovne operacije i podržavati što intenzivnije sudjelovanje žena u mirovnim operacijama. Radi realizacije ovih ciljeva i opredjeljenja, planira se priprema međuresorne strategije sudjelovanja Hrvatske u međunarodnim mirovnim operacijama, čiji će nositelj biti Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija RH.

3.31.7.2. NATO

ISAF Afganistan - Sukladno Odluci Hrvatskog sabora od 8. prosinca 2006., broj hrvatskih vojnika u ISAF-u je tijekom 2008. povećan i trenutno je na području operacije razmješteno 277 pripadnika OS RH. U kolovozu 2008. u područje misije je upućen 12. HRVCON a pripadnici su angažirani na području tri regionalna zapovjedništva - Regionalno zapovjedništvo Sjever (RC North), Regionalno zapovjedništvo Zapad (RC West) i Regionalno zapovjedništvo Glavni grad (RC Capital) - i raspoređen na četiri stalne lokacije: Kabul, Mazar-e-Sharif, Chaghcharan i Pol-e-Khomri. U PRT Feyzabad raspoređen je i jedan hrvatski diplomat. Sudjelovanje u NATO-ovoj misiji ISAF u Afganistanu najveći je doprinos RH misijama izgradnje mira, te predstavlja dugoročni prioritet RH.

²⁵ Croatian Army Peace Support Operations Centre (CAPSOC)

KFOR, Kosovo - Hrvatski sabor je 15. srpnja 2008. donio odluku o upućivanju 20 pripadnika OS te dva transportna helikoptera u operaciju KFOR na Kosovu. Hrvatska je ovaj doprinos formalno ponudila NATO-u, te trenutno očekuje odgovor na svoju ponudu. U slučaju da bude prihvaćena, raspored u misiji bi bio proveden početkom 2009. Hrvatska nastavlja pružati logističku podršku misiji KFOR pod vodstvom NATO-a, za što je NATO-u stavila na raspolaganje kapacitete svojih pomorskih i zračnih luka, vojne objekte, uporabu zračnog prostora i usluge kontrole zračnog prometa.

Operacija „Active Endeavour“, Sredozemlje - Hrvatska je otpočela svoje sudjelovanje u OAE i prije formalnog sklapanja Sporazuma o razumijevanju s NATO-om, i to kroz razmjenu podataka o stanju na moru. Posudbom od CC-MAR Napulj i instalacijom 3 AIS sustava tijekom ljeta 2007. počela je razmjena podataka s CC-MAR Napulj (čime je Operativno središte Zapovjedništva HRM uvezano u sustav MSSIS - Maritime Safety and Security Informational System). Također je u tijeku ugradnja sedam uređaja AIS (6 na brodove, 1 na POM). Tijekom 2009. planira se ugraditi sustave AIS na sve brodove u sastavu HRM. Krajem rujna 2008. ministar obrane je uputio pismo glavnom tajniku NATO-a u kojemu predlaže modalitete hrvatskog sudjelovanja u operaciji. Pismo odgovora glavnog tajnika činit će, skupa s pismom ministra, međunarodni ugovor između Hrvatske i NATO-a o sudjelovanju u OAE.

NATO Training Mission – Iraq (NTM-I) - Hrvatska je, u namjeri da doprinese stabilnosti i sigurnosti u Iraku te izgradnji iračkih sigurnosnih snaga, ponudila putem NATO-ove misije za obuku - Irak (NATO Training Mission – Iraq, NTM-I) donaciju naoružanja i vojne opreme te obuku iračkih oružanih snaga u Hrvatskoj. Iračka strana je prihvatila jedan tečaj u 2009. Vlada Republike Hrvatske donijela je 31. srpnja 2008. odluku o donaciji oružja (500 jurišnih pušaka) iračkim snagama sigurnosti.

KLJUČNI PRIORITETI

U 2009. prioritet u ISAF-u bit će: opremanje hrvatskog kontingenta novom modernom opremom i oklopnim vozilima sukladno NATO-ovim standardima; nastavak procesa koncentracije i konsolidacije snaga, uz ispitivanje mogućnosti preuzimanja vodstva nad jednim PRT-em; te razmatranje opcije dodatnog doprinosa obuci afganistanskih oružanih snaga (ANA) sudjelovanjem u višenacionalnom OMLT-u. Glede KFOR-a, prioritet za 2009. je uključivanje pripadnika OS RH u operaciju, a što se tiče operacije Active Endeavour, ugradnja sustava AIS na sve brodove u sastavu HRM i nastavak razmjene informacija o situaciji na moru s NATO-om putem sustava AIS.

3.31.7.3. EUROPSKA UNIJA

EUPOL Afghanistan – Dva hrvatska policijska savjetnika uključuju se od 10. srpnja 2007. u policijsku misiju EU - EUPOL Afghanistan - ustrojenu 17. lipnja 2007. Prethodno, od 2005., ovi policijski časnici su bili dio hrvatskog civilnog tima u okviru Njemačkog policijskog projekta u PRT-u Feyzabad. Tijekom 2008. nastavljeno je sudjelovanje RH u ovoj misiji, te su, po isteku mandata ovih policijskih savjetnika, druga dva hrvatska policijska časnika upućena na nove dužnosti u misiji EUPOL – jedan je angažiran na koordinaciji reforme Afganistanske narodne policije u Kabulu, dok je drugi angažiran na obuci policije u Pol-i-Khomriju.

EUFOR Tchad/RCA – Upućivanjem izvidničkog tima od 15 pripadnika OS RH u EU operaciju u Čadu i Srednjoafričkoj Republici (EUFOR Tchad/RCA) RH se po prvi puta uključila u vojne operacije EU. Sudjelovanje u operaciji omogućuje Oružanim snagama Republike Hrvatske da testiraju svoju interoperabilnost s EU partnerima i osposobljenost za vođenje udaljenih i logistički zahtjevnih operacija kakve ih čekaju u budućnosti, kada RH postane punopravna članica EU i NATO-a. Time se ujedno dokazuje spremnost RH da aktivno doprinosi jednom od dugoročnih ciljeva Zajedničke vanjske i sigurnosne politike Europske unije, a to je potpora miru i sigurnosti na području Afrike. Hrvatski sabor donio je 15. srpnja 2008. odluku o sudjelovanju pripadnika OS RH u operaciji EUFOR Tchad/RCA u 6-mjesečnom razdoblju počevši od jeseni 2008. Pripadnici OS RH upućeni su u

područje operacije početkom listopada 2008. (prethodnica od 4 pripadnika upućena je 3. listopada a glavina snaga – 11 pripadnika - 6. listopada). Hrvatski tim će u operaciji obavljati zadaće izviđanja u području Multinacionalne bojne Sjever, koje je pod vodstvom Poljske.

Na upit GT Vijeća EU i VP za ZVSP Javiera Solane te UN-ovog DPKO Hrvatska je izrazila spremnost daljnjeg sudjelovanja u misiji u Čadu i SAR-u i nakon prelaska ove misije pod kapu UN-a, što se predviđa nakon 15. ožujka 2009. godine.

EULEX Kosovo - Hrvatska je sudjelovala u pripremnim aktivnostima upravo pokrenute ESOP misije na Kosovu: EULEX - Kosovo. Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 20. lipnja 2008. donijela odluku o sudjelovanju RH u misiji EULEX Kosovo i to tako da se dio policijskog kontingenta (četiri policijska službenika) koji trenutačno djeluju u UN-ovoj misiji UNMIK prebaci u EULEX, s mogućnošću rotacije do daljnjeg. Na sjednici održanoj 12. rujna 2008. Vlada Republike Hrvatske je donijela zaključak o potpisivanju Sporazuma između Republike Hrvatske i Europske unije o sudjelovanju Republike Hrvatske u Misiji Europske unije za uspostavu vladavine prava na Kosovu, EULEX – Kosovo, a Sporazum je potpisan 24. studenog 2008. Povrh sudjelovanja policijskih službenika u EULEX-u, razmatra se mogućnost sudjelovanja ostalih stručnjaka iz Hrvatske (diplomata, pravosudnih dužnosnika, carinskih i službenika zatvorskog sustava i dr) u toj misiji.

EUFOR Althea – Republika Hrvatska je, sukladno iskazanim potrebama, tijekom 2008. godine nastavila s pružanjem Host Nation Support međunarodnim snagama u operaciji EUFOR Althea u Bosni i Hercegovini. U tu svrhu stavila je na raspolaganje kapacitete svojih pomorskih i zračnih luka, vojne objekte, korištenje zračnog prostora i servis kontrole zračnog prometa.

KLJUČNI PRIORITETI

Prioritet u 2009. je nastavak sudjelovanja u operaciji EUFOR Tchad/RCA i sudjelovanja u EULEX-u, kao i daljnje pružanje Host Nation Support-a pripadnicima EU operacije u Bosni i Hercegovini - EUFOR Althea.

Hrvatska će pratiti i ostale misije EU te će, ovisno o konkretnim okolnostima, donositi odluke o sudjelovanju u njima. MVPEI će nastaviti davati političke smjernice za hrvatsko sudjelovanje u tim misijama, u uskoj suradnji s drugim nadležnim državnim tijelima, napose s MORH-om.

3.31.8. Vizni sustav

Na osnovi Zakona o strancima (»Narodne novine« 79/07), Vlada Republike Hrvatske donijela je novu Uredbu o viznom sustavu (»Narodne novine« 41/08), koja je stupila na snagu 1. svibnja 2008. godine. Njome je provedeno daljnje usklađivanje hrvatskoga viznog sustava s viznim sustavom EU, tj. uveden je vizni režim za državljane Bolivije, a u vizni sustav uvedene su posebne kategorije državljana Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske koji nisu državljani imenovane u smislu prava Zajednice.

Provedbeni propisi, doneseni na osnovi Zakona, a kojima se uređuje postupak izdavanja viza u hrvatskim diplomatskim misijama/konzularnim uredima, vizni obrasci i Hrvatska baza podataka o vizama, stupili su na snagu 1. lipnja 2008. godine (»Narodne novine« 49/08).

U srpnju 2008. usvojen je provedbeni Plan priprema službi unutarnjih i vanjskih poslova za usklađivanje viznog sustava.

S ruskom stranom završeni su (po drugi put) pregovori o sklapanju Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ruske Federacije o uzajamnim putovanjima državljana. Slijede pripreme za njegovo potpisivanje.

Vladi Republike Hrvatske uputit će se na donošenje prijedlog Odluke o produljenju privremene suspenzije viznog režima za državljane Republike Srbije i državljane Republike Crne Gore, koja bi se trebala primjenjivati od 1. siječnja do 31. prosinca 2009. godine.

Utvrđeno je stajalište o suzdržavanju od sklapanja novih dvostranih ugovora o ukidanju viza s onim državama koje su na "negativnom" popisu Europske unije. U odnosu na nositelje diplomatskih i službenih putovnica tih zemalja, prigodom odlučivanja o eventualnom nezahtijevanju viza, vodit će se računa i o Dodatku 2. Zajedničkih konzularnih naputaka o vizama za diplomatske misije i konzularne urede (Odredbe o kretanju nositelja diplomatskih, službenih i službovnih putovnica i nositelja laissez-passersa što ih neke međunarodne međuvladine organizacije izdaju svojim službenicima).

KLJUČNI PRIORITETI

U skladu s Planom potpunog usklađenja hrvatskog viznog sustava s viznim sustavom Europske unije, planira se održavanje dvostranih konzultacija i postizanje dogovora o novom uređenju režima uzajamnih putovanja državljana s državama koje su na „negativnom“ popisu EU, a viza im nije potrebna za ulazak u Republiku Hrvatsku, a to su: Republika Turska, Republika Srbija, Crna Gora, Republika Makedonija, Bosna i Hercegovina. U odnosu na Republiku Tursku i Bosnu i Hercegovinu, navedeno podrazumijeva dogovor o reviziji odnosno o stavljanju izvan snage dvostranih ugovora o ukidanju viza.

Očekuje se kako će Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Ruske Federacije o uzajamnim putovanjima državljana biti sklopljen u prvom kvartalu 2009., a njegovo stupanje na snagu predviđa se potkraj 2009. godine.

Nastavit će provedba mjera predviđenih provedbenim Planom priprema službi vanjskih i unutarnjih poslova za usklađivanje viznog sustava.

3.32. FINANCIJSKI NADZOR

3. 32.1. Sustav unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru

Osnovni propisi koji reguliraju područje unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru su Zakon o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru (NN 141/06), Pravilnik o unutarnjoj reviziji korisnika proračuna (NN 35/08), Pravilnik o provedbi financijskog upravljanja i kontrola u javnom sektoru (NN 35/08) i Strategija razvoja unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru, koju je usvojila Vlada Republike Hrvatske u 2005. godini, te Strategija neovisnog razvoja unutarnje financijske kontrole za jedinice lokalne i područne samouprave, koju je usvojila Vlada Republike Hrvatske u 2007. godini.

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Tijekom 2008. godine nastavljeno je s aktivnostima na uspostavi i razvoju sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru sukladno Akcijskom planu uspostave i razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske do konca 2008., donesenom još u 2007. godini, te sukladno akcijskom planu tj. vremenskom okviru aktivnosti u razvoju sustava unutarnjih financijskih kontrola jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave do 2010.

Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija tijekom 2008. godine nastavila je sa svojim koordinativnim aktivnostima na uspostavi i normativnom određenju prikladne strukture za sustav unutarnjih financijskih kontrola u ministarstvima i drugim tijelima središnje državne uprave te u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U srpnju 2008. godine usvojen je novi Zakon o proračunu (NN 87/08) koji ne regulira unutarnju reviziju, te je osigurana usklađenost Zakona o proračunu i Zakona o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru.

Usvojen je i novi Pravilnik o proračunskom nadzoru (NN 79/08) koji jasno definira ulogu proračunskog nadzora, iz čega proizlazi da ne postoji preklapanje funkcija proračunskog nadzora i unutarnje revizije.

Poduzete zajedničke aktivnosti:

Sastavljeno je objedinjeno godišnje izvješće o sustavu unutarnjih financijskih kontrola za 2007. na temelju godišnjih izvješća korisnika proračuna o aktivnostima vezanim za uspostavu i razvoj financijskog upravljanja i kontrole, te na temelju godišnjih izvješća o obavljenim unutarnjim revizijama i aktivnostima unutarnje revizije. O objedinjenom godišnjem izvješću o sustavu unutarnjih financijskih kontrola za 2007. godinu raspravilo je Vijeće za unutarnju financijsku kontrolu u javnom sektoru na sjednici održanoj 27. svibnja 2008. godine i Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 30. lipnja 2008. godine, te su doneseni određeni zaključci s ciljem poboljšanja i unapređenja razvoja ovog sustava.

Sukladno obvezama iz Akcijskog plana i pravilnika uspostavljeni su sljedeći registri: registar jedinica unutarnje revizije, registar povelja unutarnjih revizora, registar ovlaštenih unutarnjih revizora i registar osoba uključenih u financijsko upravljanje i kontrole, koji se redovito ažuriraju i dopunjuju.

Tijekom 2008. godine kontinuirano su se provodile promotivne aktivnosti vezane uz sustav unutarnjih financijskih kontrola, kroz redovite sastanke s voditeljima jedinica za unutarnju reviziju, redovite sastanke s osobama zaduženim za uspostavu sustava financijskog upravljanja i kontrola, te provedbom seminara jačanja svijesti.

Pojačani su obrazovni kapaciteti Središnje harmonizacijske jedinice. Otvorena su 4 regionalna središta za izobrazbu iz područja unutarnje revizije i financijskog upravljanja i kontrola u Zagrebu, Splitu, Osijeku i Rijeci. Održani su seminari za čelnike te redovna izobrazba za voditelje financijskog upravljanja i kontrole i unutarnje revizore s lokalne razine.

U razdoblju od 25. do 28. ožujka i od 14. do 18. travnja 2008. na poziv ministra financija, SIGMA je provela stručnu procjenu, odnosno peer-review sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske.

SIGMIN tim stručnjaka izradio je detaljno izvješće u kojem su sadržani nalazi i preporuke, koje će poslužiti za daljnji razvoj sustava unutarnje financijske kontrole u Republici Hrvatskoj.

Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija zapošljava 13 djelatnika. Tijekom 2008. godine zaposleno je četvero novih djelatnika, a dvije djelatnice napustile su Središnju harmonizacijsku jedinicu.

Aktivnosti u dijelu financijskog upravljanja i kontrola:

U 2008. godini poduzete su sljedeće aktivnosti:

- Donesen je Pravilnik o provedbi financijskog upravljanja i kontrole (NN 35/08) kojim se propisuje provedba financijskog upravljanja i kontrola, izvješćivanje o njihovoj uspostavi, provjera kvalitete financijskog upravljanja i kontrola te vođenje registra osoba zaduženih za provedbu financijskog upravljanja i kontrola.

- Aktivnosti izobrazbe provode se sukladno Planu izobrazbe. Početkom godine održani su seminari za osobe uključene u uspostavu financijskog upravljanja i kontrola kod pojedinih tijela državne uprave. Također tijekom 2008. održani su seminari za osobe zadužene za uspostavu i razvoj financijskog upravljanja i kontrola na lokalnoj razini. Uz pomoć stručnjaka projekta CARDS 2004 pripremljen je dodatni modul za kontinuirano usavršavanje osoba uključenih u financijsko upravljanje i kontrole pod nazivom Upravljanje poslovnom uspješnošću. Modul je održan za voditelje za financijsko upravljanje i kontrole u regionalnim središtima za izobrazbu.

- Održavani su sastanci s koordinatorima za financijsko upravljanje i kontrole iz pojedinih tijela državne uprave. Na navedenim sastancima Središnja harmonizacijska jedinica davala je tehničku savjetodavnu pomoć korisnicima proračuna vezano uz harmonizirani pristup popisu i opisu poslovnih procesa, te uspostavi knjige poslovnih procesa korisnika proračuna sukladno važećoj metodologiji financijskog upravljanja i kontrola.

- Održan je seminar „Ključ uspješne implementacije PIFC-a“ u Varaždinu, za osobe nadležne za uspostavu i razvoj financijskog upravljanja i kontrole na državnoj razini, u organizaciji projekta CARDS 2004.

- Tijekom 2008. izrađene su Smjernice za izradu Strategije za upravljanje rizicima kojima je dana metodologija i osnovne smjernice za uspostavu i razvoj upravljanja rizicima u korisnicima proračuna sa svrhom jačanja kvalitetnog i ujednačenog sustava unutarnjih kontrola uvažavajući razlike i specifičnosti pojedinog korisnika proračuna.

Korisnici proračuna su tijekom 2008. godine provodili aktivnosti uspostave i razvoja financijskog upravljanja i kontrola sukladno vlastitim akcijskim planovima u kojima su naznačene aktivnosti, nositelji i rokovi potrebni za razvoj sustava. Aktivnosti su usmjerene primarno na utvrđivanje poslovnih procesa i njihov opis na državnoj razini, dok su na lokalnoj razini usmjerena na imenovanje osoba odgovornih za uspostavu sustava financijskog upravljanja i kontrola, donošenje planova uspostave i provođenja aktivnosti iz vlastitih planova. Središnja harmonizacijska jedinica je davala tehničku savjetodavnu pomoć u aktivnostima razvoja sustava financijskog upravljanja i kontrole na državnoj razini, kao i uspostave sustava financijskog upravljanja i kontrole na lokalnoj razini.

Aktivnosti u dijelu unutarnje revizije:

U 2008. godini, sukladno Akcijskom planu uspostave i razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske do konca 2008., doneseni su sljedeći propisi:

Pravilnik o unutarnjoj reviziji korisnika proračuna (Narodne novine broj 35/08),

Kodeks strukovne etike unutarnjih revizora u javnom sektoru (Narodne novine broj 18/08),

Predložak Povelje za unutarnje revizore izrađen je i poslan voditeljima jedinica za unutarnju reviziju, u svrhu pripreme i potpisivanja Povelja unutarnjih revizora kod pojedinih korisnika proračuna,

Plan izobrazbe unutarnjih revizora za razdoblje od 2008. do 2010. godine

Priručnik za unutarnje revizore, prilagođen novoj metodologiji rada obavljanja pojedinačne revizije sustava, sukladno međunarodnim standardima za unutarnju reviziju i dobroj praksi zemalja Europske unije. Priručnik je ažuriran uz pomoć stručnjaka projekta CARDS 2004.

Prema Planu izobrazbe unutarnjih revizora tijekom 2008. Ministarstvo financija organiziralo je izobrazbu unutarnjih revizora državne i lokalne razine. U izobrazbu je od početka izobrazbe s kojom se započelo 2004. do konca 2008., bilo uključeno ukupno 233 unutarnjih revizora, kroz 12 grupa izobrazbe. Od ukupnog broja uključenih osoba u izobrazbu, zaključno s polaznicima 12. grupe, ukupno njih 167 steklo je stručno ovlaštenje ministra financija. Unutarnji revizori koji još nisu stekli stručno ovlaštenje ministra financija, a koji su prošli teoretsku izobrazbu i položili ispit, moraju obaviti još dvije praktične revizije uz mentorstvo. U suradnji s projektom CARDS 2004 provedena je teoretska izobrazba budućih mentora s lokalne razine po centrima izobrazbe u skladu sa Strategijom. Prema planu mentorstva provedeno je mentorstvo pri provedbi prvih dviju praktičnih unutarnjih revizija na lokalnoj i regionalnoj razini.

U 2008. godini, uz pomoć stručnjaka projekta CARDS 2004 pripremljeni su dodatni moduli za kontinuirano usavršavanje voditelja jedinica za unutarnju reviziju i unutarnjih revizora, kako slijedi:

Revizija programa i projekata koje financira Europska unija

Revizija usklađenosti

Revizija uspješnosti poslovanja

Financijska revizija

Revizija IT sustava

Procjena rizika i strateško planiranje

Procjena kvalitete rada unutarnje revizije.

Tijekom 2008. godine Središnja harmonizacijska jedinica aktivno se uključila u koordinaciju aktivnosti za provođenje unutarnjih revizija poslovanja Jedinica za provedbu projekata za programe CARDS, PHARE i IPA I (u nastavku JPP) po institucijama-obveznicama iste. Sukladno Akcijskom planu Nacionalnog fonda za jačanje slabih područja u poslovanju JPP, u kojem je kao jedan od nedostataka navedeno nedovoljno provođenje unutarnjih revizija, SHJ je izradila Akcijski plan za provođenje unutarnjih revizija poslovanja JPP.

U cilju lakše koordinacije aktivnosti i izrade objedinjenog izvješća, SHJ je u suradnji s različitim institucijama uključenim u poslovanje JPP (Nacionalni fond, Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata EU, resorna ministarstva) te uz pomoć konzultanta s projekta CARDS 2004 pripremila sljedeće dokumente:

Smjernice za provođenje unutarnje revizije poslovanja JPP-a,

Upute za korištenje dokumentacije,

Upitnik za unutarnje kontrole.

Na temelju pojedinačnih revizijskih izvješća o poslovanju JPP sastavljeno je objedinjeno izvješće za Nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje.

Dana 8. srpnja 2008. u Bruxellesu je održan sastanak izaslanstva Republike Hrvatske s revizorima Europske komisije, tijekom kojeg su revizori Europske komisije obaviješteni o aktivnostima koje Središnja harmonizacijska jedinica poduzima vezano uz obavljanje revizija JPP-a.

Tijekom 2008., nastavljene su aktivnosti vezane uz nabavku softvera za unutarnju reviziju (Galileo). Proces nabavke uključuje prilagodbu softvera važećoj metodologiji unutarnje revizije u javnom sektoru u Republici Hrvatskoj, testiranje softverskog sustava i izobrazbu unutarnjih revizora iz ministarstava i drugih institucija sa središnje državne razine, te Grada Zagreba, vezano uz korištenje softverskog sustava.

U cilju jačanja suradnje s Državnim uredom za reviziju u veljači 2008. održan je zajednički seminar Središnje harmonizacijske jedinice i Državnog ureda za reviziju, na kojem su pored djelatnika Središnje harmonizacijske jedinice i državnih revizora sudjelovali i voditelji jedinica za unutarnju reviziju, te voditelji za financijsko upravljanje i kontrole iz ministarstava i drugih tijela državne razine.

Radi proširenja mreže unutarnjih revizora iz svih institucija s državne i lokalne razine organiziran je 4. seminar unutarnjih revizora u javnom sektoru Republike Hrvatske, na kojem su razmijenjena mnoga praktična iskustva i dogovoreni zajednički zadaci na razvoju unutarnje revizije u budućem razdoblju.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija nastaviti će s poslovima iz svoje nadležnosti koji se prvenstveno odnose na izradu metodologije i standarda rada financijskog upravljanja i kontrola te unutarnje revizije, organiziranje izobrazbe osoba uključenih u financijsko upravljanje i kontrolu te unutarnju reviziju i daljnju koordinaciju uspostave i razvoja ovog sustava.

Također se planira provesti preustroj Središnje harmonizacijske jedinice koji bi trebao omogućiti lakšu koordinaciju aktivnosti za daljnji razvoj sustava unutarnjih financijskih kontrola.

3.32.2. Vanjska revizija - Državni ured za reviziju

Vanjska revizija u Republici Hrvatskoj u nadležnosti je Državnog ureda za reviziju (DUR), a regulirana je Zakonom o državnoj reviziji (NN 70/93, 48/95, 105/99, 36/01, 44/01 i 177/04). Zakon osigurava funkcionalnu i operativnu neovisnost Državnog ureda za reviziju, a kao područje djelovanja utvrđuje reviziju svih javnih prihoda i rashoda na državnoj i lokalnoj razini, kao i reviziju sredstava Europske unije koja prima Republika Hrvatska.

Revizije se obavljaju u skladu s INTOSAI revizijskim standardima, Europskim smjernicama za primjenu INTOSAI revizijskih standarda i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Državni ured za reviziju član je Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Europske organizacije vrhovnih revizijskih institucija (EUROSAI) i aktivno sudjeluje u radu njihovih tijela i radnih skupina, te je član Kontaktnog odbora vrhovnih revizijskih institucija Europske unije, u čijem radu sudjeluje u svojstvu aktivnog promatrača.

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Smjernice za kontinuiran razvoj Državnog ureda za reviziju utvrđene su Strateškim planom za razdoblje 2008.-2012., koji je usvojen u prosincu 2007. Navedeni Strateški plan usmjeren je prije svega na jačanje kontrole kvalitete, jačanje upravljanja kapacitetima i jačanje IT podrške. Provedba Strateškog plana potpomognuta je Kadrovskom strategijom i njenim akcijskim planom, te IT strategijom.

Za praćenje provedbe Strateškog plana zadužena je posebna radna skupina.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Kratkoročni prioriteti Državnog ureda za reviziju za 2009. utvrđeni su Strateškim planom za razdoblje 2008.-2012., dok je detaljna provedba utvrđena pripadajućim strategijama i akcijskim planovima, usklađenim s međunarodnim revizijskim standardima i najboljom revizijskom praksom u zemljama Europske unije.

U skladu s navedenim, DUR će i u 2009. nastaviti s aktivnostima na jačanju neovisnosti, jačanju organizacijskih i upravljačkih kapaciteta, konstantnom povećanju kvalitete rada i revizijskih izvješća i kontrole kvalitete u skladu s razvojem struke, jačanju informatičke opremljenosti, jačanju međunarodne suradnje, te svim drugim aktivnostima potrebnima za učinkovito ispunjavanje zakonskih zadaća i postizanje utvrđene vizije i misije.

3.32.3. Zaštita financijskih interesa EU

Republika Hrvatska je, sukladno međunarodno preuzetim obvezama, i u pretpristupnom razdoblju dužna osigurati zakonodavni okvir za zaštitu financijskih interesa EU te osigurati uspostavu učinkovitog i djelotvornog sustava upravljanja nepravilnostima i prijevarama vezano uz korištenje sredstava pomoći EU (AFCOS sustav).

Navedeni sustav mora omogućavati učinkovitu koordinaciju zakonodavnih, upravnih i operativnih aktivnosti vezanih uz sprječavanje prijevара (eng. AFCOS - Anti Fraud Coordinating Structure) i suradnju s Uredom Europske komisije za borbu protiv prijevара (OLAF) te osigurati razvoj administrativnih kapaciteta neophodnih za primjenu pravne stečevine, uključujući kapacitete zakonodavnih i sudbenih tijela da reagiraju na slučajeve u kojima su narušeni financijski interesi EU.

U Republici Hrvatskoj AFCOS sustav obuhvaća:

mrežu tijela koja upravljaju i koriste sredstva pomoći EU (Sustav izvještavanja o nepravilnostima)

mrežu tijela koja se bave suzbijanjem prijevара, korupcije ili nekog drugog oblika nepravilnosti u sustavu (AFCOS mreža)

Ministarstvo financija-Odjel za suzbijanje nepravilnosti i prijevара, koji unutar sustava obavlja koordinativnu ulogu i predstavlja kontakt točku OLAF-u.

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Na temelju članka 114. stavka 4. Zakona o proračunu (NN 87/2008) Republika Hrvatska je kao korisnica sredstava pomoći Europske unije obvezna osigurati zaštitu financijskih interesa Europske unije uspostavljanjem sustava za suzbijanje nepravilnosti i prijevара.

Vlada Republike Hrvatske je Zaključkom od 17. srpnja 2008. godine donijela Akcijski plan koji sadrži mjere za jačanje AFCOS sustava, s ciljem zaštite financijskih interesa EU. Jedna od ključnih mjera je i donošenje Nacionalne strategije za suzbijanje prijevара, s ciljem zaštite financijskih interesa EU.

Sustav izvještavanja o nepravilnostima kontinuirano se gradi još od 2005. godine kada su se tijela državne uprave, vezano uz korištenje sredstava pomoći EU, pripremala za akreditaciju od strane Europske komisije. Imenovane su osobe za nepravilnosti koje postupaju u skladu s Uputom donesenom od strane Nacionalnog fonda i Nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje te redovito, kvartalno izvještavaju o nepravilnostima u tijelu u kojem rade. Od drugog kvartala 2008. godine upravljanje ovim sustavom preuzeo je od Nacionalnog fonda, Odjel za suzbijanje nepravilnosti i prijevара, a Nacionalni dužnosnik za ovjeravanje i dalje ostaje krajnje odgovoran za funkcioniranje sustava.

AFCOS mreža osnovana je Odlukom Vlade Republike Hrvatske (NN 92/2008), kojom su ujedno i imenovane odgovorne osobe koje će svoja tijela predstavljati u AFCOS mreži te kojom su definirane zadaće tijela u AFCOS mreži.

U Ministarstvu financija, Odjelu proračunskog nadzora, u prosincu 2006. godine ustrojen je Odsjek za suzbijanje nepravilnosti i prijevара koji je zadužen za koordinaciju zakonodavnih, upravnih i operativnih aktivnosti, s ciljem zaštite financijskih interesa EU. Početkom 2008. godine, Odsjek je ustrojen kao Odjel za suzbijanje nepravilnosti i prijevара u Sektoru za proračunski nadzor.

Obzirom da Odjel ne može biti dio tijela koje je u AFCOS mreži, a to je trenutno slučaj, jedna od mjera predviđenih Akcijskim planom je i izmjena organizacijskog položaja Odjela te njegov preustroj kao samostalnog Odjela, a što će omogućiti njegovu operativnu neovisnost.

Ministarstvo financija je izradilo Prijedlog Nacionalne strategije suzbijanja prijevара za zaštitu financijskih interesa EU i Akcijski plan za njezinu provedbu te navedene dokumente uputilo na mišljenje Uredu Europske komisije za borbu protiv prijevара (OLAF-u).

Proveden je i znatan broj edukacija tijela u AFCOS sustavu vezano uz područje zaštite financijskih interesa EU.

Trening program „Jačanje integriteta i sustava za suzbijanje nepravilnosti i prijevара u Republici Hrvatskoj – jačanje hrvatskog AFCOS-a“, koji su provodili nizozemski stručnjaci u okviru MATRA-flex projekta, završen je studijskom posjetom predstavnika Ministarstva financija (Sektora za proračunski - Odjela za suzbijanje nepravilnosti i prijevара, Sektora za poslove Nacionalnog fonda, Uprave za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole, Porezne uprave) i Ureda za javnu nabavu, institucijama Kraljevine Nizozemske od 04. do 08. veljače 2008.

Odjel za suzbijanje nepravilnosti i prijevара je 25. ožujka 2008. u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva održao prvu prezentaciju o procedurama izvještavanja o nepravilnostima za 4. komponentu (IPA).

Odjel za suzbijanje nepravilnosti i prijevara je u suradnji s konzultantom održao dva trening programa za osobe za nepravilnosti (8. i 10. travnja 2008.), u okviru kojih je prezentiran Naputak o nepravilnostima te njegova primjena u praksi.

Odjel za suzbijanje nepravilnosti i prijevara je uz tehničku pomoć TAIEX instrumenta organizirao studijsku posjetu OLAF-u od 2. do 4. lipnja 2008. u kojoj su sudjelovali i predstavnici Središnje agencije za financiranje i ugovaranje, SAPARD Agencije, Uprave za sustav javne nabave, Porezne uprave i osoba za nepravilnosti iz operativne strukture IPA-e odnosno JPP-a.

17. i 19. lipnja 2008. Odjel za suzbijanje nepravilnosti i prijevara je u suradnji s konzultantom održao dvije radionice s osobama za nepravilnosti i predstavnicima mreže tijela koja sudjeluju u borbi protiv prijevara i korupcije

U razdoblju od 2.-3. rujna i od 4.-5. rujna 2008. godine, Odjel za suzbijanje nepravilnosti i prijevara je u suradnji s OLAF-om preko TAIEX-a održao dvije radionice za osobe za nepravilnosti, vezano uz upravljanje i izvještavanje o nepravilnostima, s ciljem zaštite financijskih interesa EU.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Sukladno Srednjoročnoj strategiji edukacije za tijela u AFCOS sustavu vezano uz upravljanje nepravilnostima i prijevarama za razdoblje 2009.- 2011., Odjel za suzbijanje nepravilnosti i prijevara izradio je Godišnji plan edukacije za tijela u AFCOS sustavu vezano uz upravljanje nepravilnostima i prijevarama, temeljem kojeg je za 2009. godinu predviđeno provođenje edukacija za tijela u AFCOS sustavu (predstavnik tijela u AFCOS mreži, osobe za nepravilnosti kao predstavnike tijela u Sustavu izvještavanja o nepravilnostima i djelatnike Odjela za suzbijanje nepravilnosti i prijevara). Također, navedenim Godišnjim planom predviđeno je provođenje testiranja znanja predstavnika tijela u AFCOS sustavu iz područja upravljanja nepravilnostima i prijevarama te o procedurama izvještavanja.

Također, sukladno Metodologiji upravljanja rizicima vezano uz pojavu nepravilnosti i prijevara, tijela u AFCOS sustavu dužna su izraditi i dostaviti Odjelu za suzbijanje nepravilnosti i prijevara analize rizika pojave nepravilnosti i prijevara za svoja tijela, koje će Odjel za suzbijanje nepravilnosti i prijevara objediniti i izraditi Opću analizu rizika pojave nepravilnosti i prijevara u AFCOS sustavu.

ZAŠTITA EURA OD KRIVOTVORENJA

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

Odlukom guvernera HNB-a br. 745-020/11-07/ŽR od 7. studenoga 2007. imenovana je Radna skupina za provedbu Projekta osnivanja Nacionalnog centra za analizu novčanica i Nacionalnog centra za analizu kovanog novca u Hrvatskoj narodnoj banci čime je pokrenut Projekt osnivanja Nacionalnih centara za krivotvorenje, analizu novčanica i kovanoga novca u HNB-u.

Odluka o medaljama i žetonima koji nalikuju kovanicama eura objavljena je u Narodnim novinama broj 132/2007.

Dana 20. ožujka 2008. donijeta je Odluka o osnivanju Nacionalnog centra za borbu protiv krivotvorenja, Nacionalnog centra za analizu novčanica i Nacionalnog centra za analizu kovanog novca, koja stupa na snagu 1. ožujka 2009. godine (NN 37/2008).

Radna skupina za provedbu Projekta osnivanja Nacionalnog centra za analizu novčanica i Nacionalnog centra za analizu kovanog novca u Hrvatskoj narodnoj banci izradila je, a rukovodstvo HNB-a verificiralo je 23. travnja 2008. Izvedbeni plan ustroja Nacionalnog centra za borbu protiv krivotvorenja, Nacionalnog centra za analizu novčanica i Nacionalnog centra za analizu kovanog novca.

Dana 23. svibnja 2008. obostrano je potpisan Sporazum o suradnji na sprečavanju krivotvorenja i otkrivanju krivotvorenih novčanica i kovanog novca između Ministarstva unutarnjih poslova i Hrvatske narodne banke. Sporazumom je MUP RH obvezan ustrojiti Središnji ured za organizaciju i provođenje istraga o predmetima krivotvorenja sukladno Međunarodnoj konvenciji o sprečavanju krivotvorenja

novca (Ženeva, 20. travnja 1929.), a HNB je obavezan ustrojiti Nacionalni centar za borbu protiv krivotvorenja (NCBK), Nacionalni centar za analizu novčanica (NCAN) i Nacionalni centar za analizu kovanog novca (NCAK).

Sporazum o suradnji između Europske središnje banke i Hrvatske narodne banke potpisan je 9. svibnja 2008. od strane guvernera HNB-a, a 27. svibnja 2008. od strane predsjednika Europske središnje banke.

Dana 19. svibnja 2008. guverner HNB-a potpisao je pismo o prihvaćanju Sporazuma o suradnji između Hrvatske narodne banke i Europske komisije/OLAF/ETSC, a 24. srpnja 2008. zaprimljeno je pismo od strane g. Franz-Herman Brúner, glavnog direktora OLAF-a o prihvaćanju Sporazuma o suradnji između Hrvatske narodne banke i Europske komisije /OLAF/ETSC čime je Sporazum obostrano prihvaćen.

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjem ustroju HNB-a kojim je ustrojen u Direkciji trezora Odjel nacionalnih centara za borbu protiv krivotvorenja i analizu novčanica i kovanog novca donijet je 19. lipnja 2008.

Ugovor o konzultantskim uslugama i obuci potpisan je od strane HNB-a 29. travnja 2008., a 23. lipnja 2008. od strane Oesterreichische Banknoten-und Sicherheitsdruck GmbH (OeBS), Beč, u svezi obuke zaposlenika HNB-a, u odgovarajućim centrima u Austriji.

U razdoblju 1. - 3. rujna 2008. tri zaposlenika HNB-a prošla su obuku u OeNB-u (modul 1), tri zaposlenika HNB-a prošla su obuku 4. rujna - 7. listopada 2008. u austrijskom Centru za nacionalnu analizu (modul 2), dok je obuka tri zaposlenika HNB-a u austrijskoj kovnici izvršena 13. - 23. listopada 2008. (modul 3) sukladno Ugovoru o konzultantskim uslugama i obuci zaključenom između HNB i OeBS.

Dana 7. srpnja 2008. izrađena je Specifikacija zahtjeva za izradu informatičkog podsustava za evidentiranje krivotvorina i otvoren postupak izrade u HNB-u s rokom završetka do konca studenoga 2008. Nacionalni centar za analizu novčanica i Nacionalni centar za analizu kovanog novca su umreženi, a nastavio se rad na IT podršci te su kreirana buduća izvješća o krivotvorinama.

Dana 29. srpnja 2008. zaključen je natječajni postupak za odabir dva vještaka na poslovima u NCAN i NCAK te 18. kolovoza 2008. zaključeni su Ugovori o radu s nadnevkom 1. rujna 2008.

U razdoblju 6. - 28. kolovoza 2008. zaključena su četiri ugovora o nabavi i isporuci opreme za NCAN i NCAK sukladno Izvedbenom planu.

Prema zaključenim ugovorima o nabavi i isporuci opreme za NCAN i NCAK izvršena je isporuka PC-a, analitičke vage uređaja za provjeru autentičnosti novčanica s mikroskopom, uređaja za provjeru magnetskog momenta i uređaj za provjeru provodljivosti.

Radovi na adaptaciji prostora za NCAN i NCAK prema zaključenom Ugovoru o izvođenju radova su okončani 15. rujna 2008.

Temeljem potpisanog Sporazuma o suradnji između Europske središnje banke i Hrvatske narodne banke zaposlenici HNB-a boravili su u radnom posjetu ESB-u 24. i 25. rujna 2008. na temu ispunjavanja obveza obje strane koje proizlaze iz Sporazuma.

U studenome 2008. temeljem Sporazuma o suradnji na sprečavanju krivotvorenja i otkrivanja krivotvorenih novčanica i kovanog novca između Ministarstva unutarnjih poslova i Hrvatske narodne banke preuzeti su primjerci registriranih krivotvorenih novčanica i kovanog novca eura u razdoblju 2002. - 2008. godine od Centra za kriminalistička vještačenja "Ivan Vučetić" i započet je testni rad na vještačenju eura uz korištenje testne verzije aplikacije "Sustav za evidentiranje krivotvorina". Započeta je izrada internih procedura za rad nacionalnih centara.

B) KLJUČNI PRIORITETI

Probni rad predviđen je u razdoblju siječanj - veljača 2009., a početak rada Nacionalnog centra za borbu protiv krivotvorenja, Nacionalnog centra za analizu novčanica i Nacionalnog centra za analizu kovanog novca u Hrvatskoj narodnoj banci planira se dana 1. ožujka 2009.

Daljnja izobrazba zaposlenika Nacionalnog centra za borbu protiv krivotvorenja, Nacionalnog centra za analizu novčanica i Nacionalnog centra za analizu kovanog novca.

3.33. FINANCIJSKE I PRORAČUNSKJE ODREDBE

A) OSTVARENO U 2008. GODINI

S ciljem stvaranja što kvalitetnijeg i učinkovitijeg sustava administriranja vlastitih sredstava u Hrvatskoj formirana je radna skupina koja se sastoji od predstavnika svih institucija/ustrojstvenih jedinica uključenih u uspostavu sustava (Odjela za koordinaciju i upravljanje vlastitim sredstvima EU, Sektora za izvršavanje proračuna, Carinske uprave, Porezne uprave, Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Državnog zavoda za statistiku i Hrvatske narodne banke) te su definirane procedure rada iste. Kao rezultat njihova učinkovitog rada Hrvatska je Europskoj komisiji na njen zahtjev 29. veljače 2008. dostavila ispunjeni Upitnik o sposobnosti ispunjavanja administrativnih uvjeta iz područja vlastitih sredstava EU kako bi se utvrdilo trenutno stanje administrativnih sposobnosti i tijek priprema Hrvatske za pravilnu primjenu sustava. U okviru Upitnika, izrađena je i prva simulacija A i B računa za tradicionalna vlastita sredstva za zadnje tromjesečje 2007. godine.

Također, 16. i 17. travnja 2008. u Zagrebu je održana radionica Europske komisije na kojoj su sudjelovali hrvatski stručnjaci iz državnih institucija uključenih u sustav vlastitih sredstava s ciljem pružanja tehničke pomoći za svaku vrstu vlastitih sredstava, ali i procjene trenutne administrativne sposobnosti. Radionica je doprinijela dubljem razumijevanju cijelog sustava vlastitih sredstava EU, te povećanju sposobnosti za izradu izračuna i projekcija na području vlastitih sredstava.

U svrhu ispunjavanja obveza iz pregovora u poglavlju 33. Financijske i proračunske odredbe, te potpunog usklađivanja zakonodavnog i institucionalnog okvira s pravnom stečevinom EU, Republika Hrvatska je izradila Akcijski plan za uspostavu sustava administriranja vlastitih sredstava Europske unije u Republici Hrvatskoj kojeg je Vlada Republike Hrvatske usvojila dana 31. srpnja 2008., te je isti dostavljen Europskoj komisiji. Akcijski plan izrađen je prema svakom području sustava vlastitih sredstava EU, a uključuje ciljeve, planirane aktivnosti koje se moraju provesti kako bi se ispunili ti ciljevi, nadležna tijela i rokove provedbe navedenih aktivnosti. Hrvatska je u studenome 2008. dostavila Europskoj komisiji prvo Izvješće o napretku u provedbi aktivnosti iz Akcijskog plana za razdoblje kolovoz-listopad 2008.

U području tradicionalnih vlastitih sredstava, odnosno carina, dana 9. svibnja 2008. godine Hrvatski sabor usvojio je i izglasao Zakon o izmjenama i dopunama Carinskog zakona (najznačajnije izmjene: knjiženje i rokovi knjiženja duga; rok plaćanja carinskog duga; odgoda plaćanja i druge pogodnosti). Navedeni Zakon u primjeni je od 1. srpnja 2008.

U pogledu uspostave informacijskog sustava i postupaka za vođenje računa A i B, imenovan je projektni tim za provođenje aktivnosti iz Akcijskog plana – poglavlje 33. Financijske i proračunske odredbe. Projektni tim započeo je s radom pa je tako učinjena podjela zaduženja za aktivnosti planirane u 2008. godini, definirane su nadležne službe za provođenje istih, te je utvrđena metodologija za najučinkovitiji rad projektnog tima koji će u 2008. godini izraditi analizu s ciljem razumijevanja računovodstva tradicionalnih vlastitih sredstava (TVS) preko A i B računa, sukladno stečenim iskustvima iz radnih posjeta zemljama članicama EU (usporedba dobre prakse); izvršiti pripremne radnje vezane uz promjenu sadašnje računovodstvene prakse u kojoj Porezna uprava prisilno naplaćuje carinske dugove, odnosno njihovo uključivanje u carinski računovodstveni sustav, budući da će A i B računi TVS-a biti integrirani i povezani s carinskim računovodstvom, te definirati i šifrirati prihode koji će se nalaziti na posebnim računima A i B.

Vezano uz administrativne kapacitete, u veljači 2008. godine započelo je dodatno kadrovsko popunjavanje Odjela za koordinaciju i upravljanje vlastitim sredstvima Europske unije koje je nastavljeno krajem 2008. godine. Trenutno je u Odjelu zaposleno troje službenika

Stupanjem na snagu Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja (NN 35/2008) unutar Ravnateljstva za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi ustrojen je Sektor za tržišnu potporu s dva odjela: Odjel za trgovinske mjere i Odjel za intervencije na tržištu.

U području vlastitih sredstava temeljenih na PDV-u, tijekom III. tromjesečja 2008. godine, intenzivno se radilo na izradi simulacije Izvješća o PDV-u. Kreiran je upitnik (prvenstveno za korisnike državnog proračuna - primjerice škole, bolnice, dječji vrtići – da bi se što kvalitetnije mogli odrediti proizvodi s 0%, 10% i 22% PDV-a) za potrebe izračuna prosječne ponderirane stope. Izvršeno je prikupljanje, analiza i obrada svih podataka potrebnih za izradu izračuna prosječne ponderirane stope te simulacije Izvješća o PDV-u. Konačna simulacija Izvješća o PDV-u dostavljena je Europskoj komisiji 1. listopada 2008.

U pogledu usklađivanja BDP-BND podataka važnih za vlastita sredstva temeljem BND-a, u 2008. godini intenzivno se radilo na nadopuni onih elemenata Opisa metoda i izvora za izračun bruto nacionalnog dohotka (engl. Methods and Sources, GNI Inventory) koji su uvjet za dostizanje mjerila Europske komisije u području Nacionalnih računa, a koji su detaljno razrađeni u poglavlju 3.18. Statistika.

Također, dana 19. lipnja 2008. Hrvatski sabor usvojio je novi Zakon o Hrvatskoj narodnoj banci, koji je u primjeni od 9. srpnja 2008., a koji među ostalim uređuje pitanje otvaranja računa Europske komisije.

B) KLJUČNI PRIORITETI

U Hrvatskoj postoji odgovarajući institucionalni okvir za uspostavu učinkovitog sustava vlastitih sredstava te ne postoje značajnije razlike između hrvatskog sustava i sustava EU glede osnovnih načela i institucija vezanih za primjenu sustava vlastitih sredstava. Međutim, radit će se na dodatnom jačanju svih tehničkih i administrativnih preduvjeta kako bi se osiguralo nesmetano funkcioniranje sustava od dana pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

S tim u vezi, a s ciljem definiranja procedura sustava administriranja vlastitih sredstava EU u RH tijekom 2009. godine planira se izrada Priručnika za sustav administriranja vlastitih sredstava EU u Hrvatskoj. Također, s ciljem razvoja odgovarajuće razine administrativne sposobnosti za ispravno projiciranje pojedinih vrsta vlastitih sredstava, tijekom 2009. godine planira se definiranje modela za procjenu vlastitih sredstava. Tijekom 2009. godine, uložiti će se napor u razvoj ljudskih resursa - edukaciju i stručno usavršavanje te održavanje radionica za pojedina područja sustava vlastitih sredstava EU, kao i kontinuirano proučavanje strukture sustava vlastitih sredstava, procedura i iskustava ostalih zemalja članica EU.

U 2009. godini u okviru zadnje faze usklađivanja hrvatskih carinskih propisa s europskima u poglavlju 29. Carinska unija, uskladit će se odredbe o carinskom dugu u dijelu koji podrazumijeva preuzimanje odredbe članka 220. stavak 1. točka b) Uredbe 2913/92 (Carinskog kodeksa EU). Navedena prilagodba provest će se donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Carinskog zakona

Carinska uprava planira u 2009. godini provesti sljedeće provedbene aktivnosti: donijeti proceduralne Upute o evidentiranju prava Zajednice i postupcima izvještavanja TVS u kojoj će biti specificirani izvori TVS-a, računi TVS-a (A, B), nastanak potraživanja, rokovi za knjiženje, razgraničenje knjiženja u CU, obrasci za različita izvješća; na temelju gore navedene upute, provesti integraciju računa A i B (IS aplikacija) u postojeći računovodstveni sustav i sukladno tome razvoj automatiziranog informacijskog sustava računa A i B; dograditi postojeći IS za izradu automatskog sastavljanja izvješća računa A i B u formatu propisanom u Odluci komisije 97/245/EZ, donijeti Smjernice za korištenje posebnih računa A i B; educirati službenike Carinske uprave i izraditi korisnički priručnik; izraditi izvješća o utvrđenim obvezama u naknadnim kontrolama, a za koje ne postoji osiguranje carinskog duga, te ih se treba proknjižiti na račun B (daljnji razvoj revizije nakon carinskog postupka).

U prvom kvartalu 2009. godine planira se izmjena Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja kojom će se unutar Ravnateljstva za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi – Sektor za tržišnu potporu – Odjel za intervencije na tržištu osnovati odsjek za šećer. Vezano uz jačanje kapaciteta u području pristojbi na šećer, do sredine 2009. planira se zapošljavanje novih djelatnika u novoj ustrojstvenoj jedinici Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja – Ravnateljstva za tržišnu i strukturnu potporu - Sektor za tržišnu potporu te njihova kontinuirana edukacija. U drugom kvartalu 2009. godine planira se donošenje propisa kojim će se uvesti neki od elemenata uređenja tržišta kao priprema za buduću provedbu EU tržišne politike. Time će se postaviti temelj za provedbu sustava proizvodnih kvota, odnosno pripremiti nadležni odsjek unutar Ravnateljstva za tržišnu i strukturnu potporu u poljoprivredi MPRRR za njegovu administraciju. S tim ciljem posebnim propisom će se definirati proizvodna godina kao i u EU, utvrditi uvjeti otkupa šećerne repe te uspostaviti sustav prikupljanja podataka u sektoru šećera, što je nužno za buduće izvještavanje Europske komisije i nadzor proizvodnje. Naglašavamo da se ovdje prije svega radi o pripremi nadležnih tijela za provedbu sustava proizvodnih kvota za šećer nakon što Hrvatska postane članicom EU, a ne o usklađivanju s tržišnim redom šećera koji je na snazi u EU, budući da Hrvatska ne primjenjuje proizvodna ograničenja niti će ih uvoditi u pretpristupnom razdoblju.

U II. kvartalu 2009. godine očekuje se donošenje Zakona o porezu na dodanu vrijednost kojim će se izvršiti usklađivanje s odredbama Direktive 2006/112/EZ.

U području usklađivanja BDP-BND podataka, početkom 2009. godine Sektor nacionalnih računa Državnog zavoda za statistiku dostavit će kompletiran GNI Inventory u Eurostat, a već početkom 2009. godine započet će redovita tromjesečna transmisija svih zahtijevanih elemenata bruto nacionalnog dohotka u Eurostat. Tijekom 2009. godine nastavit će se daljnje faze rada na proizvodima: tablice ponude i uporabe i procjena materijalne imovine u tekućim cijenama.